

PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS

Fenntartható Városfejlesztési Stratégia 2021-2027

2023. december

MEGBÍZÓ

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata

Cím: 7621 Pécs, Széchenyi tér 1.

Tel.: 06 (72) 533 800

E-mail: szerkeszto@ph.pecs.hu

Honlap: <https://pecs.hu>

VÁLLALKOZÓ

Dél-Dunántúli Regionális Innovációs Ügynökség

Cím: 7621 Pécs, Mária u. 3.

Tel.: központ (+36-20) 298 4777

E-mail: innovacio@ddriu.hu

Honlap: <https://ddriu.hu>

Készítette:

EX ANTE Tanácsadó Iroda Kft.

Cím: 1025 Budapest, Vérhalom u. 33/a.

Tel.: központ (+36-1) 321 1773

Fax: (+36-1) 321 1772

E-mail: info@exante.hu

Honlap: <https://exante.hu>

Dr. Mérei András

Okl. terület-és településfejlesztő
geográfus

Projektvezető
Terület- és településfejlesztési
szakértő

Dr. Göndöcs István

Okl. közgazdász

Terület- és településfejlesztési
szakértő

Dr. Döbrönte Katalin

Okl. közgazdász, terület-és
településfejlesztési szakértő

Stratégiai és fenntarthatósági
vezető tanácsadó

Janza Frigyes

Okl. közgazdász

Terület- és településfejlesztési
szakértő

Tartalom

Vezetői összefoglaló	7
1. A FVS és az egyéb stratégiai dokumentumok viszonya	7
2. Vízió és stratégiai célrendszer	8
3. Az FVS fenntarthatósági, stratégiai megközelítése dimenziók szerint	10
4. A stratégia készítés folyamatának partnerségi viszonyai	13
5. A város fenntarthatósági helyzetének főbb jellemzői	14
6. Az irányítási és működési rendszer továbbfejlesztésének irányai	16
a. Irányítási és működési rendszer okos város keretek közt	17
b. Az irányítás és működés rendszerében megvalósítandó változások integrálása a meglévő szervezeti struktúrába	21
7. Az FVS dimenziókhoz kapcsolódó tervezett beavatkozási irányok, fókuszok	25
1 A partnerségi folyamat ismertetése az FVS tervezés időszakára vonatkozóan	39
1.1 Partnerek definiálása	39
1.2 Partnerségi akciók és azok tartalma	40
1.3 Partnerségi akciók ütemezése a tervezési folyamatban	42
2 Megalapozó munkarész: Helyzetfeltárás és helyzetértékelés	44
2.1 Helyzetfeltárás	44
2.1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok	44
2.1.2 A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Konceptióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata	46
Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)	46
2.1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	51
2.1.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település	61
2.1.5. A település társadalma	67
2.1.6 A település humán infrastruktúrája	75
2.1.7 A település gazdasága	81
2.1.8 Önkormányzati gazdálkodás	89
2.1.9 Zöldfelületi rendszer vizsgálata	97
2.1.10 Közlekedés	101
2.1.11 Közművek	105

2.2	Területi lehatárolás	113
2.2.1	A várostérség lehatárolása, bemutatása	113
2.3	Helyzetértékelés, szintézis	116
2.3.1	Prosperáló város.....	116
2.3.2	Zöldülő város	118
2.3.3	Digitális város.....	122
2.3.4	Megtartó város	124
2.3.5	Kiszolgáló város	127
2.4	A város irányítási és működési modellje	134
2.4.1	Irányítási modell	134
2.4.2	Működési modell.....	168
2.4.3	Várostérségi koordináció.....	174
2.5	Kockázatok és lehetőségek értékelése.....	174
1.1.1.	Zöldülő város	175
1.1.2.	Digitális város.....	177
1.1.3.	Megtartó város	178
1.1.4.	Kiszolgáló város	179
3	Stratégiai munkarész	180
3.1	Forgatókönyv elemzés.....	180
3.2	Jövőkép.....	186
3.3	A stratégia célrendszere	186
3.4	A reziliens város a stratégiai célrendszerben	191
3.4.1	Prosperáló város.....	191
3.4.2	Zöldülő város	195
3.4.3	Digitális város.....	196
3.4.4	Megtartó város	198
3.4.5	Kiszolgáló város	199
3.5	A stratégia összhangja más stratégiákkal.....	206
4	Monitoring, kontrolling, indikátorok.....	217
4.1	FVS monitoring rendszere, nyomon követés a tervezés és végrehajtás során	217
4.1.2	Az FVS-hez kapcsolódó indikátorok és azok mérési módszertana	217
4.2	A beavatkozásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és kezelésének helyi módszertana.....	222
5	Az irányítási és működési modell	223

5.1 A városirányítási modell indokolt módosításai	223
5.1.1 Az átfogó városirányítási rendszer változásai	229
PTE MIK Smart City Technologies kutatócsoport	237
5.1.2 A térségi koordináció mechanizmusainak változásai	238
5.1.3 Részvételi akciók a stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában.....	239
5.2 A városi működési modellt érintő tervezett változtatások	247
Az irányítási és működési modell stratégiai szemléletű megújításának egy lehetséges megoldása	248
6 Cselekvési terv	252
6.1 Intézkedések és beavatkozási területek rendszerezése	252
6.2 Az akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása.....	257
6.3 Városi szintű beavatkozási területek részletezése	259
6.3.1 Stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások.....	259
6.3.2 Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások	276
6.3.3 Stratégiai célkitűzéseket támogató, átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek (hálózatos, vonalas fejlesztések).....	307
6.4 Várostérségi szintű beavatkozási területek részletezése	348
6.4.1 Stratégiai célkitűzésekkel rendelkező térségi bevonással megvalósítható egyedi projektek.....	348
6.4.2 Átfogó stratégiai megalapozottságú térségi keretrendszerek (térségi hálózatos, vonalas fejlesztések, nem materiális hálózatos fejlesztések)	348
6.5 Stratégia együttműködési menetrendek (zöld és digitális átállást elősegítő célok és intézkedések, opcionálisan innovációs menetrend)	349
6.5.1 Zöld átállás menetrend.....	349
6.5.2 Digitális átállás menetrend.....	370
7 Finanszírozási terv	379
7.1 Elérhető és bevonható források számbavétele	379
7.1.1 Aktorok, meghatározó szereplők	387
7.1.2 Kitekintés	387
7.1.3 Egyéb kötöttségek és lehetőségek	387
7.2 Az üzleti modell bemutatása	388
7.2.1 Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése dimenzióként összegezve	388
7.2.2 A finanszírozási terv összefoglalója	393
7.3. Fenntartható üzemeltetés.....	406

7.4.	Projektcsatorna fejlesztés intézményesítése	421
7.4.1.	Ellátandó funkciók	421
7.4.2.	Kulcsszereplők nevesítése	421
7.4.3.	Intézményi modell bemutatása.....	422
8.	Mellékletek.....	424
8.3.	Antiszegregációs Terv.....	424
8.3.1.	Helyzetelemzés és értékelés	425
8.3.1.1.	A szegregáció társadalmi jelenségeinek horizontális elemzése – a változások értékelése	430
8.3.1.2.	A szegregáció területi vonatkozásai (szegregátumok) – a változások értékelése	432
8.3.2.	Antiszegregációs terv	434
8.3.2.1.	Az antiszegregációs fejlesztési célok és beavatkozási javaslatok.....	434
8.3.2.2.	A szociális városrehabilitáció akcióterületének meghatározása és a választás indoklása	447
8.3.2.3.	A két antiszegregációs beavatkozási dimenzió kapcsolata	451
8.3.2.4.	A beavatkozások ütemezése	459
8.3.2.5.	Az antiszegregációs terv pénzügyi terve	462
8.4.	Elvégzett kérdőíves felmérések dokumentálása	465
8.4.1.	Lakossági felmérés.....	465
8.4.2.	Intézményi/ szervezeti felmérés	488
8.5.	Működési térkép	529

Vezetői összefoglaló

1. A FVS és az egyéb stratégiai dokumentumok viszonya

1.1. Előzmények

Az önkormányzat 2013-2014-ben készített Megalapozó tanulmányt, Településfejlesztési Koncepciót (TFK) és Integrált Településfejlesztési Stratégiát (ITS). A dokumentumokat az eltelt idő alapján aktualizálni kellett a dokumentumok készítését előíró jogszabály (314/2012 XI. 8.) Korm.) szerint. A Megalapozó tanulmány és a TFK aktualizálása megtörtént 2021-ben, melyet a Közgyűlés el is fogadott. Az aktualizált ITS munkaanyaga is elkészült 2021. második felében, ekkor azonban **a TOP Plusz forrásokra való pályázás előfeltételeként annak irányító hatósága, a Pénzügyminisztérium után 2021. novemberében előírta a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia (FVS)-készítés követelményét**, melyhez kibocsátotta a módszertani kézikönyvet és a dokumentumsablont.

Az FVS-készítés tehát nem jogszabályi kötelezettség, hanem pályázati előfeltétel.

Mindezzel párhuzamosan új jogszabály is megjelent a Megalapozó tanulmányt, a TFK-t és az ITS-t felváltó településfejlesztési dokumentum készítésének kötelezettségéről (**Településfejlesztési terv**, mely a szerkezeti-rendezési tervi dokumentumokkal együtt **Településterv** néven szerepel majd). A 2021. június vége előtt megkezdett ITS-aktualizálások esetében az új dokumentum készítése halasztható, mindaddig az aktualizált dokumentumok töltik be ezt a szerepet, **egyelőre tehát a TFK-ITS és az FVS párhuzamosságát szükséges kezelni.**

Az FVS külön pályázati keretben finanszírozható.

Az ITS a város egészére kiterjedő integrált városfejlesztési dokumentum, melynek projektjei közül a TOP forrásból finanszírozható tételeket az ITS szűkítését tartalmazó Integrált Területi Program (ITP) tartalmazta 2014-ben. Az FVS hasonló projektszelekcióját tartalmazza a *TOP Plusz* Városfejlesztési Programterv (TVP)

1.2. A stratégiai dokumentumok teljes tervezési követelménye

Az FVS közvetlen funkciója a TOP-PLUSZ források terhére finanszírozandó projektek meghatározásának megalapozása, ugyanakkor komplex stratégiai jelentősége is van. Értelemszerűen a TOP PLUSZ keretből finanszírozható projektek azonosítása csak stratégiai alapon történhet, ez azonban nem az ITS, hanem a kifejezetten fenntarthatósági szemléletű FVS kidolgozása révén történik. Ennek a módszertani útmutató alapján leszűrhető oka, az FVS célja -nevéből adódóan is- egy kifejezetten

fenntarthatósági, reziliencia fókuszú stratégiai dokumentum elkészítése, mely az ITS vonatkozásában nem elvárás. A dokumentum megalapozását szolgáló előírások az ITS-hez képest tovább növelik a tényszerű, adatokon és kérdőíves megkérdezéseken nyugvó tényszerűség követelményét is. Ebből következik, hogy **a stratégia vonatkozási kerete nem szorítkozhat csupán a TOP-PLUSZ-ból finanszírozható leszűkített városfejlesztési témakörökre, hanem egy új, fenntarthatósági szemléletű, teljes tervezéssel készülő komplex dokumentum elkészítését teszi szükségessé.**

A projektek teljes skáláját a TOP PLUSZ forrásokból finanszírozható körre szűkítő mechanizmus, mint a 2014. évi ITS esetében, az FVS vonatkozásában is fennáll. Az FVS projektjeinek meghatározott városfejlesztési szempontok és a Megyei Közgyűlés Integrált Területi Programjában Pécs számára meghatározott TOP PLUSZ pénzügyi keretek alapján derivált köre az Önkormányzat TOP PLUSZ Települési Programterve (TVP) keretében kerül rögzítésre.

A tartalmi egyezőségek érdekében az FVS készítése közben figyelembe kell venni az eddig elkészült dokumentumokat.

Az érvényes TFK tartalmazza a város hosszútávú vízióját és stratégiai célrendszerét, melynek lebontása alapján az ITS munkaanyagában már kidolgozásra kerültek a projektjavaslatok is.

E projektmegfogalmazások két forrásra alapozódnak:

- a) A 2014. évi ITS keretében a közgyűlés által elfogadott, ma is aktuális és fontos, de forráshiány vagy egyéb ok miatt meg nem valósított projektek
- b) Az időközben történt változások alapján életre hívott új projektek.

Az észszerűség is azt diktálja, és az FVS Útmutatója is azt írja elő, hogy **az ITS által tartalmazott és az FVS alapját szolgáló célrendszer nem különbözhet.** Figyelembe véve, hogy a víziót és a célrendszert a Közgyűlés döntésével elfogadott TFK tartalmazza, az FVS is ezeket a célokat tartalmazza. Az FVS fókusza azonban a fenntartható, reziliens város feltételrendszerének létrehozása, így **a célok elérését szolgáló aktivitások rendszerezését új megközelítésben, a rezilienciát szolgáló „dimenziók” szerint kell elvégezni. E két szempontrendszer párhuzamos alkalmazása megköveteli a célrendszer és a dimenziók közti értelmezési átmenet bemutatását, az összehangolás elvégzését.**

2. Vízió és stratégiai célrendszer

Az FVS a Közgyűlés által már 2021-ben elfogadott jövőkép- és célmegfogalmazásokon alapul.

A város jövőképe:

PÉCS LEGYEN OLYAN VÁROS, AHOL JÓ ÉLNI, ÉS LAKÓI SZERETNEK IS ÉLNI. AZ ÉLETMINŐSÉG KÖZELÍTSÉN AZ EURÓPAI ÉLVONALHOZ. A VÁROS LAKOSSÁGA FORMÁLÓDJON KÖZÖSSÉGGÉ. A VÁROS SZEREZZE VISSZA TÖRTÉNELMILEG KIALAKULT TÉRSÉGI, NAGYTÉRSÉGI SZEREPEIT ÉS SÚLYÁT.

A város stratégiai céljai:

ÁTFOGÓ CÉL	PÉCS FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSRE KÉPES TÉRSÉGI VONÁSKÖZPONT				
	<p><i>Hosszú távon a természeti és épített környezet, a gazdaság és a társadalom egyensúlyos, a regionális környezethez harmonikusan kapcsolódó fejlődésére van szükség.</i></p> <p><i>Az egyensúly hiánya a fenntarthatóság ellen hat. A fenntarthatóság és a fejlődés elválaszthatatlan követelmények, mivel fejlődés hiányában a fenntarthatóság megkérdőjeleződik, a fenntarthatósági követelmények figyelmen kívül hagyása mellett pedig a fejlődés ütközik korlátokba. A városnak meg kell erősítenie történelmi távlatokban kialakult regionális vonzerejét, integratív és fejlődés-ösztönző szerepét, mert a város és környezete az erőforrások tekintetében erősen egymásra utalt, s Pécs a régió legnagyobb városaként felelősséggel is rendelkezik a térségi fejlődés segítése, ösztönzése terén.</i></p>				
1. Stratégiai cél	2. Stratégiai cél	3. Stratégiai cél	4. Stratégiai cél	N. Stratégiai cél	
EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	A KOMPAKT VÁROS		
kapcsolódó részcélok	kapcsolódó részcélok	kapcsolódó részcélok	kapcsolódó részcélok	kapcsolódó részcélok	
R.1.Klímaváltozás hatásaihoz történő alkalmazkodás	R.4. Integrált helyi társadalom	R.8. A gazdaság befektetési tényező ellátottságának javítása	R.12. Kiegyensúlyozott térszerkezet és optimális területhasználat kialakítása		
R.2.Zöld és kék felületek összefüggő rendszerének kialakítása	R.5. Fenntartható módon javuló életminőség	R.9. A tőkeellátottság javítása	R.13.Mobilitás, az elérhetőség növelése		
R.3.A környezeti ártalmak csökkentése	R.6.A helyi társadalom kulturális tőkájének gyarapítása	R.10.A jövedelemegyenleg javítása	R.14. Építmények állapotának javítása		
	R. 7. A közösségek fejlesztése	R.11. A gazdasági ökoszisztéma fejlesztése	R. 15. SMART CITY: új városirányítási modell és		

1. Stratégiai cél	2. Stratégiai cél	3. Stratégiai cél	4. Stratégiai cél	N. Stratégiai cél
			üzemeltetési rendszer	
			R 16. Energiabiztonság tiszta, fenntartható energiaforrásból	
ZÖLDÜLŐ	MEGTARTÓ	PROSPERÁLÓ	KISZOLGÁLÓ	
			DIGITÁLIS	

3. Az FVS fenntarthatósági, stratégiai megközelítése dimenziók szerint

A stratégia célja a folyamatban lévő környezeti, klimatikus változások enyhítését és az azokhoz való alkalmazkodóképesség kialakítását szolgáló stratégiai városirányítási és működtetési szemléletmód és gyakorlat, a „**reziliens város**” kialakítása.

1. A feladatokat 5 stratégiai dimenzió keretében kell meghatározni:

PROSPERÁLÓ VÁROS	A város gazdaságát , annak eredményességét meghatározó tényezők (üzleti-gazdasági infrastruktúra, humán erőforrás, innováció, finanszírozás, hálózatok, gazdasági ökoszisztéma)
ZÖLDÜLŐ VÁROS	Természeti környezet , zöld hálózatok és felületek, környezet-állapot/-szennyezés/-védelem, energiagazdálkodás (incl. megújulók), hulladék- és vízgazdálkodás (incl. újrahasznosítás), zöld közlekedés, természeti ökoszisztémák, kapcsolódó infrastruktúrák
DIGITÁLIS VÁROS	Digitális technológiák, szolgáltatók, lakosság digitális felkészültsége, digitális ügyintézés, köz- és egyéb szolgáltatások, közművek; az irányítás, működés, monitoring digitalizációja
MEGTARTÓ VÁROS	Társadalom állapota és a város lakosságmegtartó képessége. Demográfia, helyi identitás, közösség, térségi mobilitás, társadalmi rétegződés, konfliktusok, civil aktivitás és élet, esélyegyenlőség, társadalmi leszakadás – antiszegregáció, szolgáltatások elérhetősége, társadalmi vállalkozások

KISZOLGÁLÓ VÁROS	Az épített városi környezet tervezési összhangja a magasabb rendű programokkal, térségi infrastrukturális hálózatok (közlekedés stb.), közmű-ellátottság a városban, klímajelenségek térbelisége, ingatlangazdálkodás, területhasználat, tájhasználat
---------------------	--

2. Az ITS célrendszerének és az FVS dimenzió-szemléletének integrációja

Pécs város fejlesztési koncepciója és stratégiája 2013-2014-ben kifejezetten a fenntarthatóság fogalmkörére épült abból a célból, hogy a város képes legyen reziliens módon reagálni a külső hatásokra. Bár a kiindulópontot a klímaváltozás jelentette, a fenntarthatóság stratégiai értelmezése kiterjesztésre került a fenntartható természeti környezeten kívül a fenntartható társadalom, a gazdaság és az épített környezet területére is.

A megkerülhetetlen környezeti változások mellett felismerhető volt a digitális technológiákra alapozott városirányítási és működtetési gyakorlat terén megvalósítandó fordulat szükségessége, mely az adott időszakban Smart City elnevezés alatt vált ismertté. (A későbbiekben a hazai szak- és köznyelvben „okos város”, „intelligens város”, digitális város” elnevezésekkel is találkozhatunk.) Tekintve, hogy nem csupán a digitalizáció, hanem a stratégiai szemléletű szervezeti és működési gyakorlat terén is előre lépésre volt és van szükség, nagy hangsúlyt kapott egy komplex, digitális alapú és stratégiai szemléletű irányítási és működési modell bevezetésének szükségessége. Ennek célja annak megelőzése volt – és előrelépés híján ma is az- hogy az akkor lényegében még csak néhány multinacionális közüzemi és informatikai szolgáltató által ajánlott, ma már kormányzati szinten is szorgalmazott informatikai megoldások racionális stratégiai rendszerfelépítés és integráció híján kerüljenek bevezetésre. (Ennek a veszélynek az előjelei a szolgáltatók fellépése alapján már tapinthatók voltak. Az FVS is - a „digitális város” elnevezést használva - a digitalizáció elsődlegességét sugallja, holott az a racionális városirányítást és városműködést önmagában nem garantálja. Időközben a kínálat terén a komplexitás és az integrált, mesterséges intelligenciát is alkalmazó rendszerek irányába jelentős fejlődés történt.¹

A Smart City program a 2014.évi ITS-ben nem önálló stratégiai célként, hanem a fenntartható épített környezetről szóló „kompakt város” stratégiai cél részeként került megfogalmazásra.

A város stratégiai dokumentumai tehát korukat megelőzve - más elnevezésekkel - lényegében ugyanazokon a szemléleti és gondolati alapokon nyugodtak, mint az FVS.

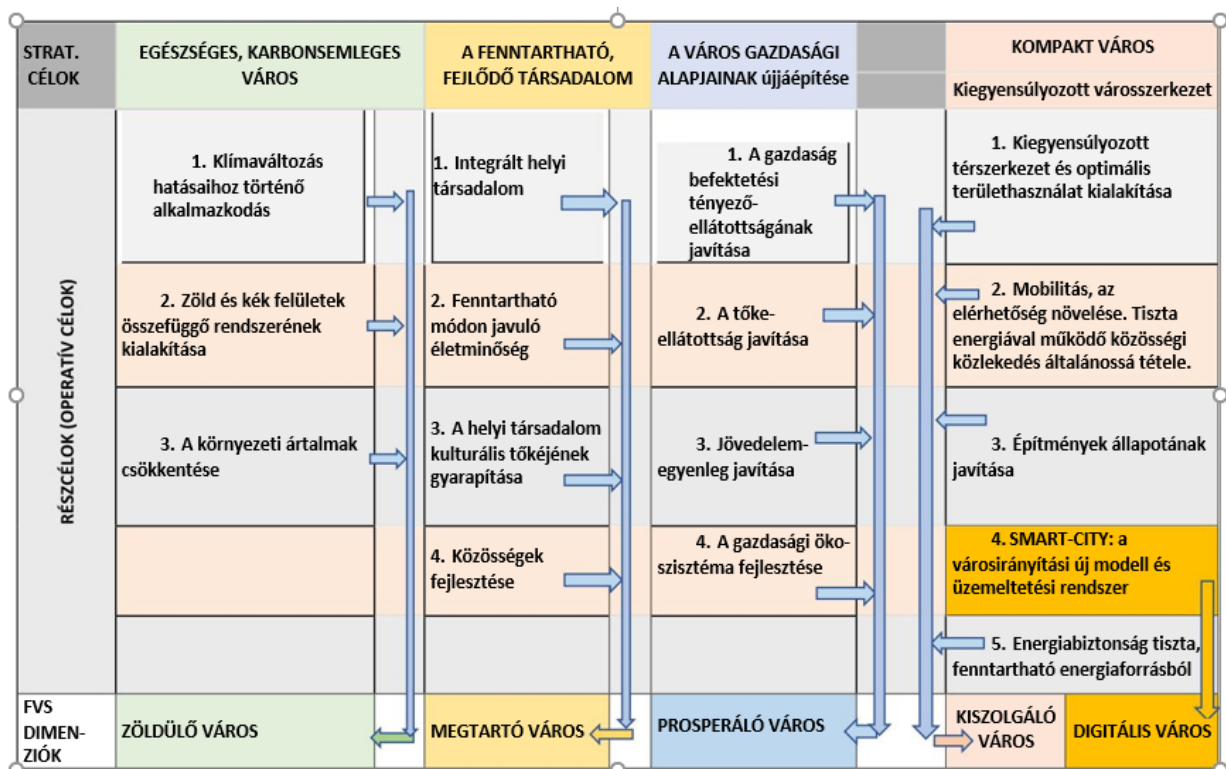
Az FVS útmutató követelménye, hogy az érvényes vízióval és a stratégiai célrendszerrel rendelkező városok célrendszerét és az FVS reziliencia-dimenzióit összhangba kell hozni, fel kell tárni, le kell

¹ Ld. pl. Győr példáját

vezetni összefüggéseiket. Ez Pécs esetében az azonos alapok révén a célrendszer szintjén viszonylag egyszerű feladat:

- A „Zöldülő város” dimenzióknak nagyrészt megfelel az Egészséges, karbonmentes város” stratégiai cél
- A „Megtartó város” dimenzióknak nagyrészt megfelel a „Fenntartható, fejlődő társadalom” stratégiai cél
- A „Prosperáló város” dimenzióknak nagyrészt megfelel „A város gazdasági alapjainak újjáépítése” stratégiai cél
- A „Kiszolgáló város” dimenzióknak nagyrészt megfelel a „Kompakt város” stratégiai cél,
- A „Digitális város” dimenzióknak nagyrészt megfelel a „Smart City” modell, mely a stratégiai célrendszerben a „Kompakt város” stratégiai cél részeként szerepel.

A Dimenziók és a Stratégiai és részcélok fentiek szerinti megfeleltetése szemléletesen az alábbi:

3. Az FVS- projektek típusai jellegük szerint

A nagyobb városi területi fejlesztési egységek azonosítását szolgálja az ún. akcióterületek kijelölése, melyek a város egy-egy részének többirányú és több projektből álló fejlesztését tartalmazza abból a

célből, hogy az érintett terület színvonalát érezhetően megemelje, felértékelje. Az akcióterületek nem kötődnek szigorúan a városrészi határokhoz. Az **akcióterületi fejlesztések** egyfajta területi beavatkozási koncentrációt jelentenek, ezért nem fedik le a város egész területét. A város területén nyolc akcióterület került kijelölésre.

Az akcióterületeken kívül megvalósuló projekteket **egyedi fejlesztéseknek** tekintjük.

A beruházási jellegű fejlesztések egy része vonalas jellegű, vagy pontszerű, de összességében rendszert alkotó fejlesztés, melyek **hálózatos fejlesztés** néven szerepelnek.

A nem beruházási jellegű (szellemi munkát tartalmazó, szervezési típusú stb.) fejlesztéseket „**szoft**” **fejlesztésként** szerepeltetjük.

A projekteket nem ebben a megközelítésben, hanem az FVS fő vezérfonalát jelentő dimenziók mentén tekintjük át, és az egyes dimenziók keretében utalunk a projektek általános típusaira.

4. A stratégia készítés folyamatának partnerségi viszonyai

A stratégia készítése széles körű együttműködésen alapult. A partnerségi kapcsolatrendszer jelentősége már a város 2013-2014. évi stratégiai dokumentumaiban is hangsúlyosan szerepel. Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata 2021-ben aktualizált TFK-ja is rögzíti:

„A fenntartható fejlődés által támasztott követelmények nem teljesíthetők pusztán az önkormányzat erőforrásainak igénybevételével, szükségessé teszik az önkormányzaton kívüli szereplők széles körének (a gazdasági szereplők, az egyetem, az önkormányzati partnerek, a nonprofit szféra, a civil szervezetek, az egyházak stb.) aktív részvételét is. Ez a modell szükségessé teszi a partnerség megerősítését.”

Az okos város rendszerben jelentős szerep jut a hálózatos együttműködésnek, ez jelen stratégiai dokumentumban is szerepel az irányításról és működésről szóló fejezetekben.

A stratégia készítése során a következő keretek közt került sor a partnerek bevonására:

Szakmai munkacsoportok (3 szakmai és 1 antiszegregációs)

A Gazdasági és Civil workshop-ok

Nyitórendezvény

Lakossági fórumok

Zárórendezvény (2022 szeptember)

5. A város fenntarthatósági helyzetének főbb jellemzői

A fenntarthatóság helyzetét tömör formában fenntarthatósági területenként mutatjuk be.

- **Zöldülő város**

- A város átszellőzése a túlzott beépítés következtében korlátozott.
- Az egyre szélsőségesebb csapadékeloszlás következtében a lezúduló csapadék károkat okoz. A túlzott burkoltság következtében a beszivárgás, csapadékvisszatartás erősen mérsékelt. A csapadékcsatorna rendszer nem tartalmaz lokális tározókat, szélsőséges csapadékhullás esetén elégtelen a vízmennyiség elvezetéséhez.
- A természeti erőforrások kiaknázása (csapadékvíz, élővizek, tisztított vizek, szél, napenergia) alacsony szintű.
- A zöldfelületi burkoltság javuló tendenciát mutat, de még sok tartalékkal és feladattal rendelkezik.
- A városvezetés környezet iránti elkötelezettsége erős, több alkalommal pályázott az Európa Zöld fővárosa címre, és fokozatosan erősíti ez irányú erőfeszítéseit.

- **Megtartó város**

- A demográfiai jellemzők közül a népességcsökkenés több évtizedes tendenciája még tart. A folyamatot az általános tényezőknél felül még mindig erősen befolyásolja a város rendszerváltáskori gazdasági megtorpanása. E téren a bányászat megszűnése közismert, azonban gyakorlatilag minden ágazat súlyosan sérült ebben az időszakban. A reorganizáció elmaradása erős elvándorlást okozott a piacképes korosztály körében, ezért jelentős az elöregedés, jellemző a szakképzettek és a diplomások hiánya, a társadalom polarizálódása és a szegregációs jeleségek újratermelődése, lassú szétterülése.
- A materiális jól-lét terén az országos átlagos jövedelmektől való elmaradás jellemző, ezen belül nőnek a jövedelemkülönbségek is. A helyzet megváltoztatásához a jelenleginél lényegesen részletesebb és rendszeresebb önkormányzati információ-ellátottságra lenne szükség.
- A helyi társadalom összefogását, integráltságát erősíteni kell. Az identitástudat erősen kötődik a város szépségéhez, történelméhez és kultúrájához.
- A foglalkoztatási helyzet kielégítő, azonban a humán erőforrás terén jelentős strukturális feszültségek vannak, főként a munkaerőpiaci tudáskövetelmények dinamikus növekedése és a társadalomszerkezet kedvezőtlen alakulása miatt.
- A társadalmi folyamatok összességét tekintve arányaikat tekintve erősebbek a hanyatlási jellemzők, ezek részletes vizsgálata és egy mélyebb trendváltás előkészítése az újabb népszámlálás eredményei alapján időszerű és szükségszerű lesz.

- **Prosperáló város**

- A 90-es évek első felében bekövetkezett városi gazdasági visszaesést nem követték érdemi reorganizációs intézkedések. A város gazdaságfejlesztési üteme a tőkehiány következtében lassú volt, a város infrastruktúrális, lakásgazdálkodási, foglalkoztatási,

szerkezetátalakítási, városépítési hiányokat halmozott fel, melyet csupán egy intenzív felzárkózási folyamat keretében lehet ellensúlyozni. Tekintve, hogy a gazdasági szerkezetben különösen az iparosodottság alacsony, a stratégiák ezért kitűzték az újraiparosítás célját. Ehhez elsőként az ipartelepítési tényezőket (üzleti infrastruktúra, közlekedési infrastruktúra, a kor igényeihez illeszkedő munkaerőkínálat, tőkefinanszírozás, megfelelő üzleti feltételrendszer és városi reagálóképesség) kell fejleszteni, de az egyetemmel való együttműködésben az innovációs, befektetési és közép- hosszútávú munkaerő-utánpótlási folyamatokat szakmai- ágazati szempontból is érdemes tervezni.

- **Kiszolgáló város**

- A város közlekedési elérhetőségének fejlesztése más vidéki nagyvárosokhoz képest megkésett, csak 2010-től rendelkezik -rövid ideig még nemzetközi kapcsolódás nélküli -utópályával. A vasúti elérhetőség is jelentős késésben van É-D irányban, K-i irányban pedig gyakorlatilag nincs összeköttetés. A folyamatban lévő és tervezett dél-dunántúli úthálózati fejlesztések a várost lényegesen kedvezőbb helyzetbe hozzák, így tökevonzó képessége potenciálisan javulóban van.
- A városszerkezet több, hosszú ideje halmozódó problémával küzd:
 - A város északi és déli testét különválasztó mélyvölgy kiépítetlensége, rendezetlensége; a terület egyúttal az átszellőzés egyik kulcstényezője, hasznosítása során ezt kiemelt, megőrzendő szempontként kell kezelni
 - A Kertváros szolgáltatási egyensúlytalansága
 - A keleti (volt nehézipari) területek leromlása
 - A megszűnt iparok, funkciók nyomán kialakult barnamezők rendezetlensége, újrahaszosításuk hiánya; egyes bányászati tájsebek tájrendezésének késedelme
 - A lakókörnyezetbe ékelődött gazdasági funkciók zavaró hatásai
 - Közlekedési túlterheltség, romló épületállomány, lassú épület-energetikai felzárkózás, az épületenergetikai állapotok ismertségének gyengesége
 - Kerékpárúthálózat alacsony kiépítettsége
 - A kulturális örökség körébe tartozó épületek egy részének elhanyagoltsága.

- **Digitális város – irányítás és működés**

A város 2014. évi, aktualizálás alatt álló ITS-e részletesen tartalmazza az informatikai alapokra helyezett okos város rendszerének szükségességét és bevezetésének alapstruktúráját. Az eltelt időszakban néhány részterületen történt kisebb előrelépés, fordulat értékű elmozdulás és előrehaladás azonban a jelen tervezési ciklusban várható.

A város jelenlegi irányítási és működési modellje a digitalizációtól eltekintve sem alkalmas arra, hogy dinamikus fordulatot hajtson végre. Legfontosabb jellemzőkként a gazdasági háttér hiányában eladósodott önkormányzat költségtakarékossági céllal kialakított minimalista szervezeti struktúrája és az ezzel részben összefüggő információszegénység említendő. Ehhez szemléleti problémaként társul

az önkormányzati szférára jellemző (központi finanszírozás alapú) kötelező feladatellátás-központú modellfelépítés, melynek következtében a jelen és a jövő szempontjából kulcsfontosságú ágazatok kerülnek ki legalább jelentős részben a látótérből (oktatás, az egészségügy alapellátáson kívüli és magánegészségügyi része, a gazdaság működése), valamint az önkormányzati szervezet stratégiai funkciói is áldozatul estek a költségvetési szempontoknak. További fontos elem, hogy – a központi finanszírozásból adódóan és az önkormányzatokra általánosan jellemző módon – a tervezés éves költségvetés-hangsúlyos, miközben Pécs problémái több évtizedre visszanyúlóan keletkeztek, így megoldásuk is egyértelműen közép- hosszútávú tervezést és programozást igényel. A stratégiák reálisan tartalmazzák a problémák feltárását, az ezekre épülő célokat és a szükséges beavatkozásokat, azonban a forrásszűkösség és a szervezeti – szemléleti rendszer sajátosságai miatt ezek gyakorlati tettekre való váltása akadályokba ütközik. Mindemellett a város működése rendezett feltételrendszerben zajlik. A városi tulajdonú közszolgáltatási társaságok és intézmények szervezeten dolgoznak, a külső szolgáltatók is felelősségteljesen látják el feladataikat, a szükséges változtatások tehát elsősorban az erőforrások optimális felhasználása és város versenypozíciójának fokozatos lemorzsolódását megfordító beavatkozások és a környezetközpontú, hatékony és modern, fenntartható, lakosságát jó közösséggé integráló város érdekében szükségesek.

A digitális város dimenzió elnevezés által sugallt folyamatdigitalizáció tehát önmagában nem oldja meg a város fejlődési trendváltását. Az okos város folyamatokat az első ütemben egy racionális, a rövid-közép- és hosszútávú célokat és beavatkozásokat valós súlyuknak megfelelően kezelő szervezeti és működési struktúra kialakításával szükséges megalapozni.

Összességében a TFK is megállapítja, hogy a város fenntarthatósága csak alapjaiban megváltoztatott irányítási és működési konstrukcióban biztosítható hosszabb távon, ebben az értelemben a város frissen elfogadott stratégiai alapidokumentuma és az FVS teljes összhangban áll egymással.

6. Az irányítási és működési rendszer továbbfejlesztésének irányai

Az irányítási és működési rendszernek a helyzethez és a célokhoz igazított racionális továbbfejlesztését az „okos város” digitális alapjain célszerű megvalósítani. Első lépésben célszerű kidolgozni az irányítási és a működési logikai rendszerét és kialakítani az ebből levezetett szervezeti és működési rendet.

Lépések:

- A Polgármesteri Hivatal irányítási funkcióinak kiterjesztése stratégiai, komplex monitoring, elemzési, döntéselőkészítési, tervezési területekre. (Szervezeti keretek fejlesztése)
- A városüzemeltetési társaságok integrált stratégiai tervezése, irányítása, koordinációja (szervezeti keretek fejlesztése)
- Az Önkormányzat folyamatkövetési, koordinációs partnerségi szerepének, tevékenységének kiterjesztése az optimális városfejlődést jelentősen befolyásoló, más entitások felügyelete alatt álló tevékenységi területekre

- Információ, folyamatkövetés, tervezési- programozási horizontok összhangja, **középtávú tervezés** bevezetése
- **Okos Város irányítási és üzemeltetési rendszer:** A városirányítás javasolt változtatásai összefoglalóan a Smart City (Okos Város) stratégiai szemlélet és módszertan keretében tervezhetők meg programszerűen. A városok oldaláról nézve a városműködtetés integrált, komplex, rendszerszintű optimalizálása fontosabb a részrendszerek prioritizálásánál.

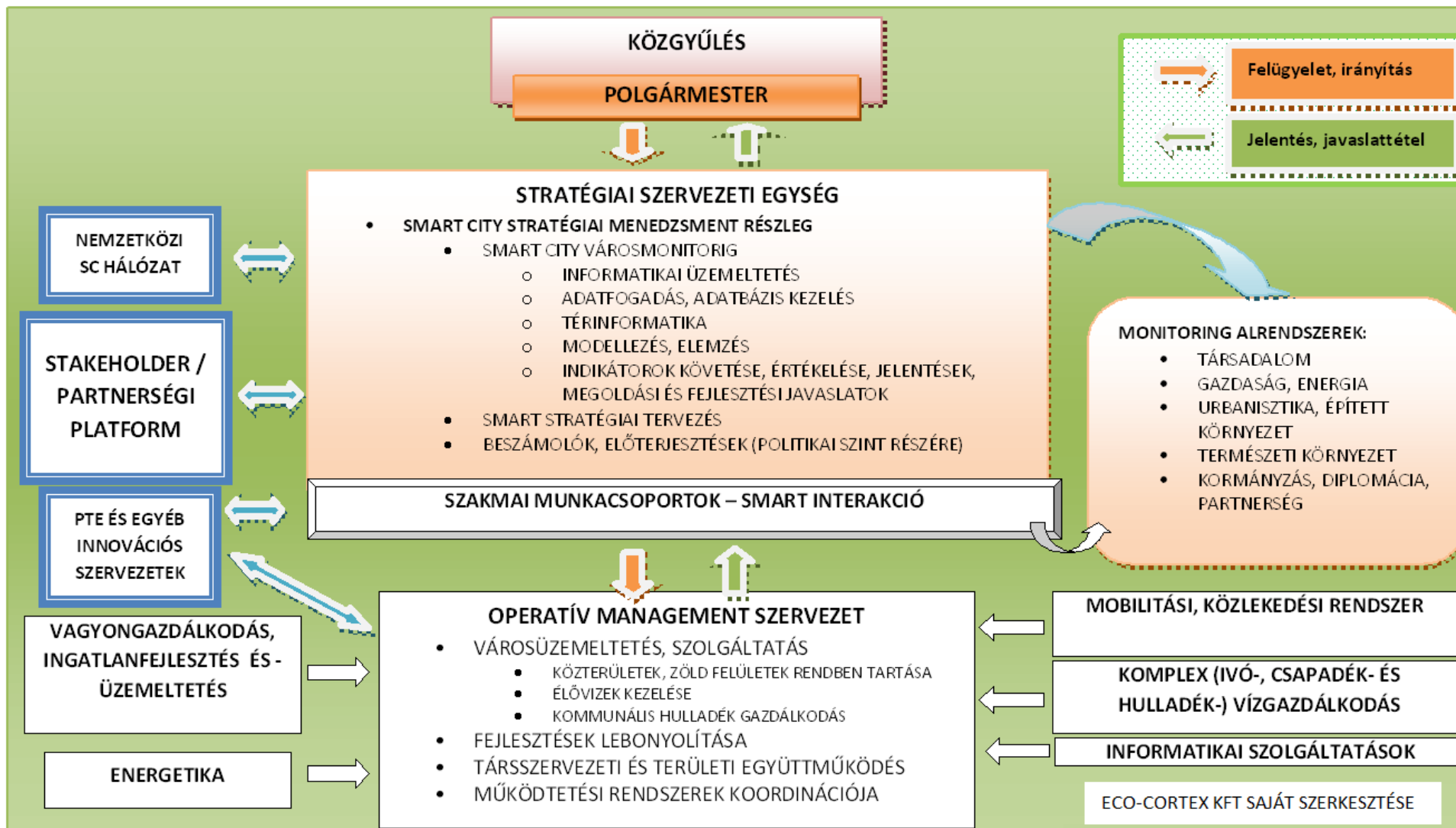
a. Irányítási és működési rendszer okos város keretek közt

A Településfejlesztési Konceptió, az Integrált városfejlesztési Stratégia és a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia értelmében **Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata célja, hogy kidolgozza a város Okos Várossá válásának programját**, melynek keretében:

- **kitűzi** azokat az integrált és szakterületi, szakpolitikai **programcélokat**, melyek révén az európai okos város listáján Pécs közép-hosszútávon a középvárosok középmezőnyében szerepelhet, lényegesen előre lépve a jelenlegi pozícióból
- az irányítási rendszer átalakítása révén **megteremti az okos várossá válás** programjának, folyamatának szervezeti, technikai – technológiai (különösen informatikai és humán) erőforrás-**feltételeit**
- **meghatározza a város fenntartható fejlődéséhez szükséges feltételeket** és feladatokat, különös tekintettel az informatikai, gazdaságfejlesztési, innovációs - technológiai, mobilitási, élhetőségi (lakókörnyezeti, energia-ellátási, hulladékgazdálkodási, mobilitási) és humán erőforrás-fejlesztési területekre
- **létrehozza a reziliencia** - környezeti változásokhoz (természeti környezet, éghajlat, geopolitika, világ- és regionális gazdaság stb.) való alkalmazkodás - **képességének feltételrendszerét és mechanizmusait**
- **megtervezi** a kitűzött célok elérését biztosító **folyamatokat**, meghatározza ezek szervezeti és menedzsmentfeltételeit
- **kialakítja** az előrehaladás mérését biztosító tervezési, monitoring és informatikai **keretrendszert**, mely biztosítja a különböző stratégiai, tervezési és informatikai programok összehangolását
- **megteremti a partnerség** - társadalmi (intézményi, területi és lakossági, közösségi) együttműködés - **intézményesített kereteit** nyílt adatbázis kifejlesztése és az innovatív megoldások kialakításába való társadalmi bekapcsolódás lehetősége révén.

Az Okos Város program nem jelent önálló stratégiai dokumentumot, hanem szemléletként, a stratégiai programokban elhatározott célok, fejlesztések elérését szolgáló, szervezetfejlesztési típusú **munkaprogramként működik**, kiemelt szerepet juttatva az informatikai és technológiai fejlődés által elérhetővé vált leginnovatívabb és leghatékonyabb megoldásoknak.

A rendszeren belül külön részrendszert képez, de csak integráltan értelmezhető az irányítási és a működési részrendszer, melynek elvi összefüggéseit a következő ábra foglalja össze.

A modell az integrált irányítás és működés funkcionális és tematikus al- és részrendszereinek a szakmai-logikai kapcsolódásait mutatja be; a modell egy informatikai rendszerterv irányadó kiindulópontjaként szolgálhat, s egyes blokkjai a megvalósítás keretében digitális megoldások tárgyát képezhetik.

A modell stratégiai célokhoz való kapcsolódása a monitoring alrendszer részrendszereiben követhető nyomon, és követi a stratégiai dokumentumok egységességét.

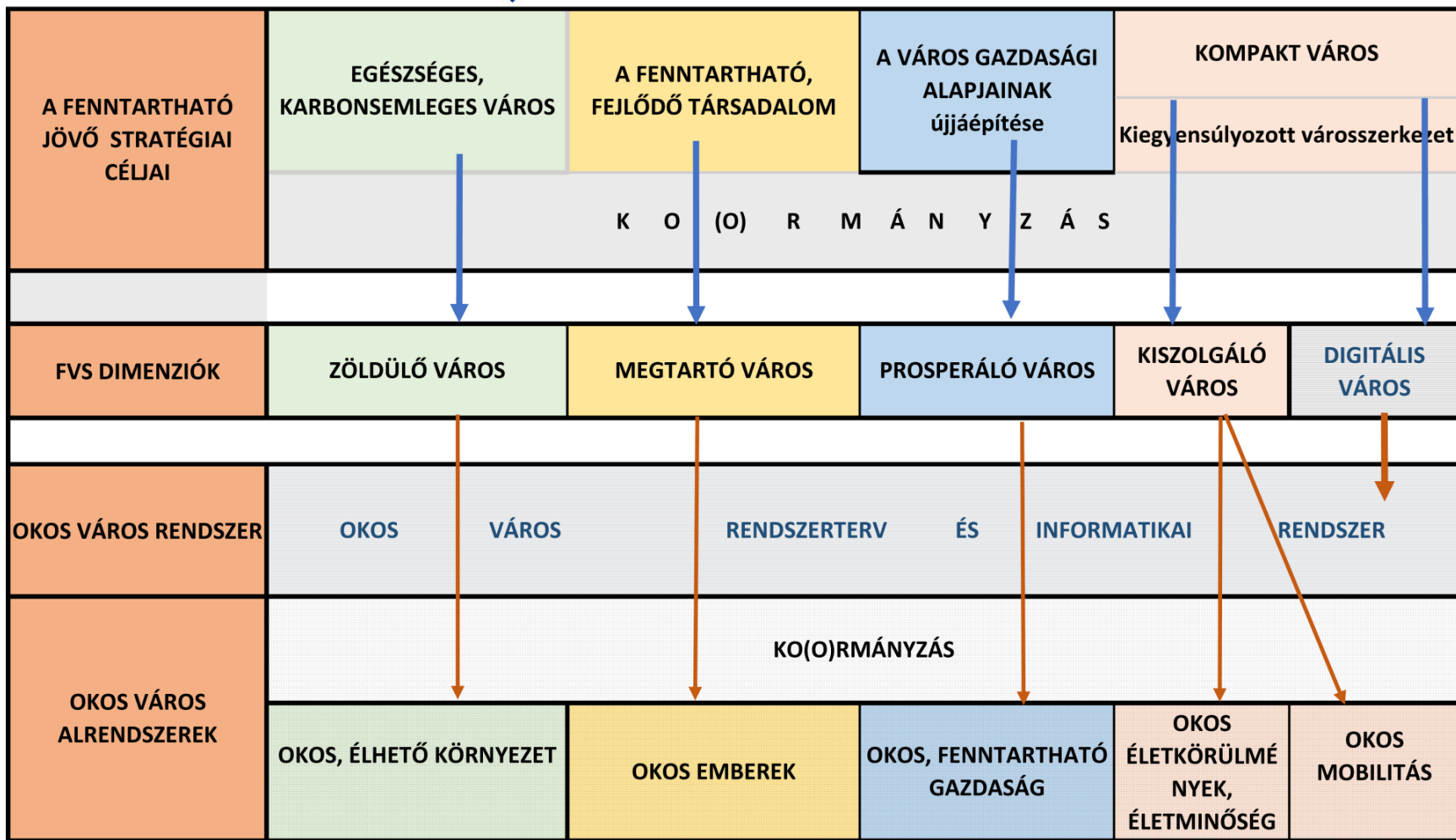
Az okos város rendszerek általában az alábbi fő alrendszereket alkalmazzák:

- okos, élhető környezet
- okos emberek
- okos, fenntartható gazdaság
- okos életkörülmények, életminőség
- okos mobilitás
- okos kormányzás.

Pécs esetében az irányítás modell elemzése során tett megállapítások okán a kormányzás (irányítási modell) átdolgozásának és bevezetésének elsődlegességét indokolja, mivel mindaddig, amíg a kormányzási alrendszer átalakítása nem történik meg, az al- és részrendszerek optimális kialakítása nem biztosítható.

A Településfejlesztési Konceptió (TFK) és az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) keretében alkalmazott stratégiai célok, a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia (FVS) keretében alkalmazott dimenziók teljes mértékben szinkronizálhatók az Okos Város rendszer alrendszereivel a 2. ábrán követhető megfelelések szerint.²

² A megfelelések követését elősegíti a cellák színezése

1. ábra: A stratégiai célok, az FVS dimenziók és az Okos Város alrendszerek összhangjának bemutatása Pécs város esetében

Az irányítási és működési modell kidolgozása és bevezetése az alábbi fő intézkedésekre épül:

1. Új rendszertervezési és irányítási modell kidolgozása és alkalmazása
2. Digitális város koncepció és program kidolgozása
3. A városüzemeltetési rendszer fejlesztése, digitalizációja

b. Az irányítás és működés rendszerében megvalósítandó változások integrálása a meglévő szervezeti struktúrába

Az irányítási és működési modellváltás konkrét szervezeti és működési átalakításokkal jár a gyakorlatban. A szervezeti rendszer és a működés (feladatok, hatáskörök) megváltoztatása az előnyök mellett kockázatokat is generálhat, ezért az FVS keretében egy olyan, optimálisnak tekinthető szervezeti változat kerül bemutatásra, amely egy későbbi konkrét rendszerfejlesztés kiindulópontja lehet. A szervezetátalakítással járó átmeneti kockázatok mérséklése érdekében célszerű a meglévő, a gyakorlatban bevált és megszokott szervezeti keretekhez illeszkedő módosításokat bevezetni, amennyiben ez nem gátolja a tervezett célok elérését. A meglévő szervezeti egységek megtartását indokolja az is, hogy döntően kötelező feladatellátást végeznek, melyek önkormányzati indíttatásból nem változnak meg és zökkenőmentesen működnek. A javaslat ezért elsősorban funkcióik kibővítését célozza, melynek keretében újjáélednek a Polgármesteri Hivatal stratégiai célképző és előkészítő feladatai, létrehozásra kerülnek folyamatkövető (monitoring), értékelő és partnerségi szervező, koordináló feladatai. Az önkormányzati tulajdonú társaságok új irányítási, koordinációs kereteket kapnak stratégiai szerepeik tervezéséhez és megvalósításához. Az intézményrendszer elsősorban továbbra is kötelező feladatellátást végez, ezért a változások őket közvetlenül előre tervezett módon nem érintik.

A 3. ábra Pécs város irányítási és működési rendszerének egy lehetséges megoldását mutatja stratégiai és okos város szemléletben.

A szervezeti rendszer főbb irányítási módosulásai (a meglévő feladatok mellett):

- A Városüzemeltetési Főosztály feladatai kiegészülhetnek
 - a városüzemeltetési társaságok szakmai felügyeleti, koordinációs, stratégiai előkészítési funkcióival, melyek városi szintű megfontolásokat és optimalizációt igényelnek
 - a kialakításra és bevezetésre kerülő okos város alrendszerekre vonatkozó javaslattevő, koordinációs és adott esetben üzemeltetési funkciókkal
 - a külső közüzemi szolgáltatók tevékenységének és a városi tulajdonú szervezetek kapcsolódó és átfedő tevékenységeinek koordinációjával (pl. energiatermelés, energiafogyasztás, energiapiaci, lakáspiaci, élelmiszer-ellátási- piacüzemeltetési szerepek, melyek a jövőben exponáltabbá válhatnak)

- A Gazdaságfejlesztési Főosztály feladatköre kiszélesedhet, és betöltheti a Stratégiai Fejlesztési Főosztály név alatt létesítendő új funkciókat, melyek a város irányítási rendszeréből szakmai szervezeti egységszinten teljes mértékben hiányoznak, úgymint:
 - az okos város rendszerfejlesztés előkészítése és megvalósításának, bevezetésének koordinációja az Önkormányzat részéről
 - az okos város rendszerben keletkező adatbázis segítségével a város alrendszereinek monitoring-tevékenysége, előrejelzések, forgatókönyvek, jelentések, fejlesztési javaslatok készítése
 - a stratégiai tervezés szakmai koordinációja

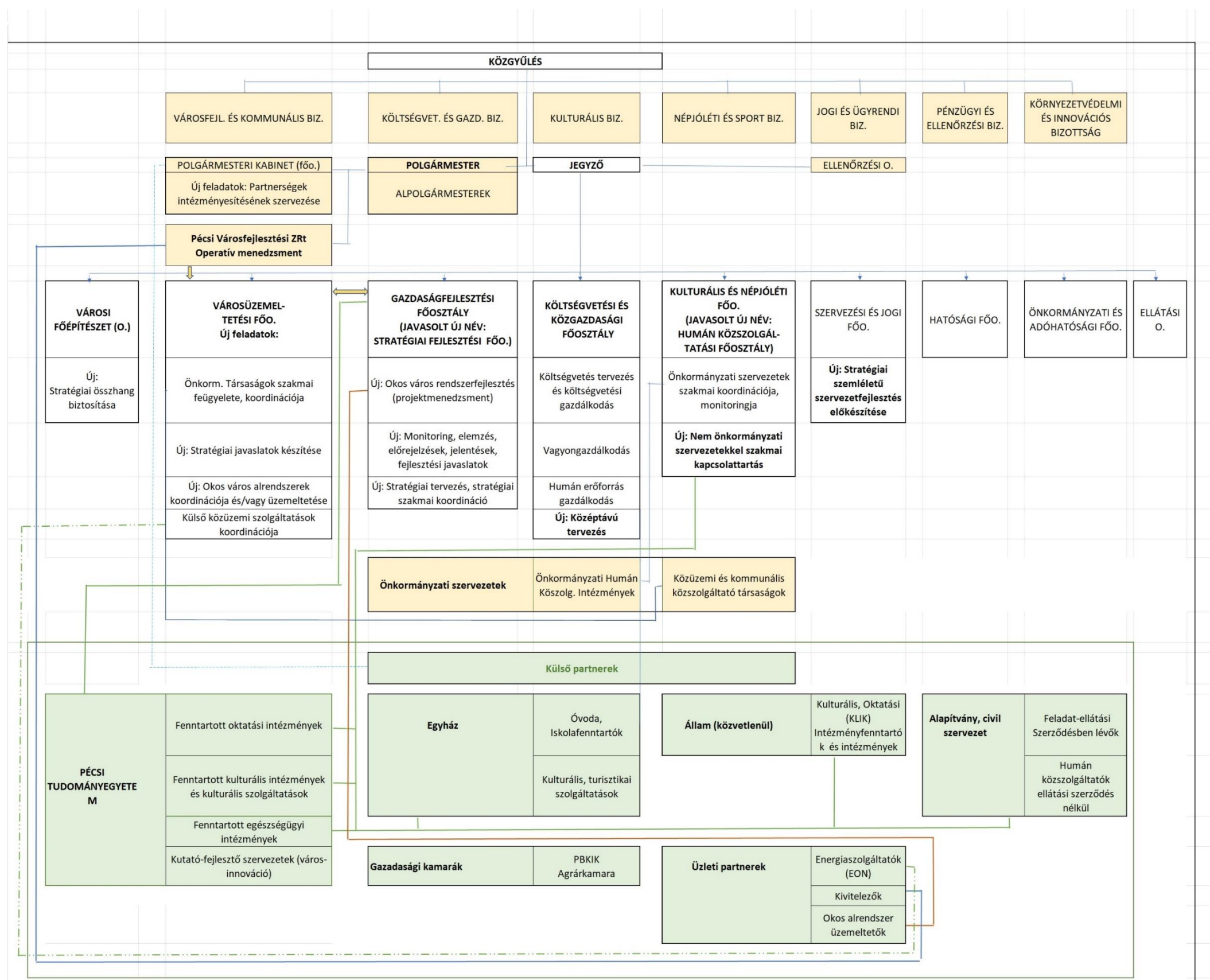
- A Pécsi Városfejlesztési ZRt
 - gondoskodik arról, hogy a város fejlesztési folyamatai, fejlesztési célú beszerzései, beruházásai, projektjei az Önkormányzat döntéseinek, határozatainak és a közbeszerzési szabályoknak megfelelően a leghatékonyabban és leghatékonyabban bonyolódjanak
 - együttműködik a városi tulajdonú társaságokkal a kereteik közt zajló fejlesztések zavartalan megvalósítása érdekében
 - gondoskodik a fejlesztések üzemeltetésre való átadásáról és a projektek utánkövetéséről

- A Költségvetési és Gazdasági Főosztály feladatköre kiegészülhet
 - a középtávú tervezési funkcióval
 - a vagyongazdálkodás meglévő funkciója kibővíülhet egy aktív, a város vagyoni és pénzügyi helyzetének dinamikus javítását szolgáló szemlélettel és tevékenységgel
- A Kulturális és Népjóléti Főosztály feladatköre újra kibővíülhet Humán Közszolgáltatási funkcióvá, mely a humán és szociális feladatkörök mellett felveszi az oktatási és az egészségügyi szektor folyamatainak követését, ennek keretében:
 - gondoskodik az Önkormányzaton kívüli intézményfenntartók, szolgáltatók által végzett tevékenységek adatbázisának kialakításáról és folyamatos karbantartásáról
 - szakmai kapcsolatrendszert működtet a külső fenntartókkal és szolgáltatókkal
 - szakmai koordinációs, egyeztetési tevékenységet végez szükséges esetekben a város humán közszolgáltatásainak mennyiségi és minőségi megfelelése, megfelelő területi eloszlása érdekében
 - követi a lakosság kulturális, szociális, oktatási, egészségügyi, mentális állapotának alakulását, a város fejlődésének alapját képező humán erőforrás-állapotának alakulását és javaslatokat tesz, szakmai koordinációs, partneri együttműködési javaslatokat készít elő a szükséges módosításokra

- A Polgármesteri Kabinet

- gondoskodhat a város stratégiai dokumentumaiból és a szervezeti egységek megváltozott feladatköréből adódó partnerségi rendszer előkészítéséről, ennek keretében az együttműködés intézményi kereteiről (bizottság, társulás, kerekasztal, fórum stb., ezek alapidokumentumai, céljai, munkaterve, munkarendje, munkaszervezete, eszközrendszere stb.)
 - gondoskodhat az érintett tisztviselők, szervezeti egységek tájékoztatásáról, munkájuk előkészítő szervezéséről, a dokumentálásról és a partneri programok teljesülésének, eredményességének követéséről.
- A Szervezési és Jogi Főosztály gondoskodhat a Szervezeti és Működési Szabályzatnak az egyes önkormányzati szervezeti egységek felelősségi és feladatkörét érintő módosításáról, mely megteremti annak alapját, hogy az átalakuló irányítás és működés képessé tegye az Önkormányzatot arra, hogy a város teljes komplex működésének szellemi, koordinációs gazdájaként tudjon fellépni, ideértve azokat a szakmai területeket is, ahol nem rendelkezik közvetlen jogkörökkel, finanszírozással és eszközrendszerrel.

A javasolt szervezeti ábra az áttekinthetőség érdekében a szervezeti egységeknek csak a javasolt módosítások szempontjából legfontosabb és az új funkcióit tartalmazza. Célja, hogy kiinduló alapként szolgáljon egy tényleges szervezetátalakítási folyamat során.

7. Az FVS dimenziókhöz kapcsolódó tervezett beavatkozási irányok, fókuszok

Prosperáló város dimenzió területén tervezett beavatkozási irányok, fókuszok

A város prosperálásának alapfeltétele az erős gazdaság. A gazdaságfejlesztés nem öncél, hanem annak eszköze, hogy a keletkező munkahelyek, jövedelmek, fejlesztések és tudásakkumuláció révén a lakosság, az intézmények, a környezet színvonalas fenntarthatósága és fejlődése elegendő forrásból táplálkozhatson. Tekintve, hogy a rendszerváltás óta e téren a város tetemes hátrányokkal küzd, a gazdaságfejlesztés feltételrendszerének javítására kiemelt hangsúlyt szükséges fektetni.

1. Az üzleti infrastruktúra fejlesztése

A város gazdaságának fejlesztése a fenntarthatóság központi kérdése, hiszen a város gazdaságának a rendszerváltás-időszaki összeomlását követően a problémával arányos mértékű reorganizációjára mindmáig nem került sor. Ebből adódik a város fejlődési ütemének elmaradása és versenyképességi lemaradása a hasonló szerkezetváltási válságon át nem esett, jól fejlődő vidéki városokhoz (pl. Győr, Kecskemét, Debrecen) képest. A *fenntartható fejlődés* forrásainak elsősorban a helyi jövedelemtermelésből kell származniuk. A rendszeresen elérhető költségvetési források csupán a *fennmaradáshoz* elegendők, ez fokozatos lemorzsolódást jelent. Az alaphelyzetből történő pozitív irányú „kizökentéshez”, a befektetések fellendüléséhez elsősorban a működő tőke-telepítési tényezők (infrastruktúra, munkaerő, innováció/K+F+I, irányítási módszertan) intenzív fejlesztése szükséges. Elsődlegesen szükséges feltétel az üzleti infrastruktúra fejlesztése, mely nélkül intenzív gazdaságfejlesztés és a befektetőkre gyakorolt vonzerő-növelés nem lehetséges.

A tervezett legfontosabb üzleti infrastruktúra-fejlesztések:

- A **Déli Ipari Park és a Pécs-pogányi repülőtér** kapacitás- és szolgáltatás-fejlesztése, a repülőtéri funkciók, a multimodális logisztikai funkciók és az ipari parki funkciók szempontjából (döntően állami fejlesztésként), lehetővé téve nagyobb kapacitási befektetések letelepedését. (Akcióterületen kívüli egyedi, az ún. déli beavatkozási területre eső fejlesztés.)
- A multimodális funkcióhoz kapcsolódóan a **Pécsbányarendező vasútállomás és környezete** fejlesztése (rendezőpályaudvar és logisztikai parki környezet). Előkészítő vizsgálatok híján felmerült a repülőtér- ipari park együtteshez kapcsoló vasúti leágazás kiépítése, azt azonban a terepviszonyok nehezítik.
- Az **ÁPER laktanya** térségi jelentőségű KKV- gazdaságfejlesztési, üzleti parkká fejlesztése (KKV mérethez igazodó ipari, szolgáltatási, logisztikai telephelyek, inkubátorház, ehhez kapcsolódó tanácsadó központ, központi gyakorlati képzőhely, tovább- és átképzési centrum a struktúraváltások és a fejlődés révén keletkező új munkahelyek munkaerő-ellátásához).

Az ÁPER park³ a felsorolt funkciók együttese révén elősegíti

- a helyi mikro- és kisvállalkozások, közép vállalkozások, növekvő vállalkozások méretükhöz, tevékenységük jellegéhez illeszkedő telephelyválasztását, sporadikus elhelyezkedésükkel szemben a koncentrációt, egyúttal a környezetbarát gyakorlatokat, a fenntarthatóság-központú ipari-kereskedelmi hulladék-kezelést,
- a Déli Ipari Parkba és máshova települő jelentősebb cégekhez kapcsolódóan a beszállítói háttér megszervezését
- az induló, „halálvölgye” szakaszban lévő vállalkozások túlélését és fenntartható működésük feltételeinek kialakítását;
- teret, szakmai és pénzügyi támogatást nyújt a KKV szféra innovációs tevékenységéhez,
- helyet biztosít a városi környezethez nem igazodó ipari, kereskedelmi funkciók áttelepítéséhez,
- lehetővé teszi homogénebb beépítési blokkok kialakítását és a barnamezős és rendezetlen, elhanyagolt volt iparterületek felszámolását a belterületeken az által, hogy helyet biztosít a gazdasági tevékenységek átcsoportosításához,
- elősegíti a hiányzó hálózatosodás, gazdasági ökoszisztéma, klaszteresedés kifejlődését,
- kitágítja a város „Tanuló város” („Learning City”) funkcióit, hozzájárul az élethosszig tartó tanulás kereteit azzal, hogy
 - támogatja a duális és gyakorlati képzést, melyhez megfelelő gyakorlati képzőhellyel nem rendelkező vállalkozások, szakmacsoportok is csatlakozhatnak,
 - kereteket nyújt a felnőttképzéshez a „nagy” ipari parkokba és a környező városokba települő vállalkozások munkaerőigényének gyors kielégítéséhez,
- megoldja egy potenciálisan nagy értékű, jelen állapotában azonban erősen imázsrontó városképi hatást keltő romterület helyreállításának feladatát, mely az erősödő környezeti követelmények alapján csak odázható, de nem megkerülhető
- növeli a város térségi gazdasági vonzerejét.

• **Innovációs, inkubációs infrastruktúra-fejlesztések (több változat), iparterületfejlesztés**

A PTE Intézményfejlesztési terve keretében saját ingatlanain tervez beruházás-elemeket (technológia-intenzív szolgáltatások, innovációs és üzleti szolgáltatások, tudományotechnológiai szolgáltatások). Emellett a városnak szüksége van egy olyan innovációs park jellegű intézményre, amely a KKV-k inkubációjának, K+F+I tevékenységeknek, start-up-oknak, innovatív ökoszisztémáknak üzemeltetési, együttműködési és háttérrelátási feltételrendszerrel tud adni. A PTE és a PBKIK közt kötött együttműködési megállapodás

³ Az ÁPER park előnyeinek részletesebb felsorolását indokolja, hogy az eddigi visszajelzések szerint ezek első megközelítésben nem feltétlenül nyilvánvalóak. A hosszú távú megtérülést jelentősen segíti az egymást támogató funkciók párhuzamos megteremtése.

is tartalmazza egy KKV-innovációs központ létrehozását. A konkrét megvalósítás(ok) feltételrendszerét az Önkormányzat, a PBKIK és a PTE közt egyeztetni szükséges.

2. **Gazdasági, üzleti célú ingatlanfejlesztések**

A gazdasági infrastruktúra fejlesztése a vállalkozások telephelyein, telkein, üzleti célú ingatlanfejlesztések, ingatlan-hasznosítások (Nick udvar, Expo Center, volt Bőrklínika, Park mozi stb.), használaton kívüli műemlék-épületek gazdasági (turisztikai, kreatív ipari stb.) hasznosítása (bányászati örökség, Angster ház stb.). Az érintett ingatlanok többségükben több évtizede várnak új funkciókra, műszaki állapotuk imázsromboló hatását mielőbb meg kell szüntetni, egyúttal fejlődésgeneráló szereppel felruházva őket.

3. **Turisztika és a hivatásközlekedés fejlesztését (is) kiszolgáló közlekedésfejlesztések, turisztikai útvonalhálózat fejlesztése**

Jellemző fejlesztések: kiterjedt kerékpárútvonalhálózat a Mecseken és a városban, turisztikai vonzerőfejlesztések (pl. élményfürdő, hotelkapacitás-fejlesztés, élményerdő, turisztikai kötélpályalétesítmények, látogatóközpontok). A turizmuson belül kiemelt a Mecsek turisztikai célú, akcióterületi jellegű környezet- és infrastruktúra-fejlesztése.

4. **Az üzleti infrastruktúra-fejlesztéshez kapcsolódó közlekedési fejlesztések, közlekedési elemek (pl. vasúti átjárók fejlesztése, forgalomtechnikai fejlesztések)**

- Agglomerációs és térségi szempontból a közlekedési hálózat-fejlesztések kapcsolódnak a Dél-dunántúli Fejlesztési Zóna programhoz tartozó komlói, mohácsi fejlesztésekhez, valamint Kozármisleny fejlődő és bővíteni tervezett ipari-logisztikai parkjához, melynek az M6-leágazás kapcsán jók az esélyei. A tervezett fejlesztések várhatóan megnövelik a forgalmat az M6 Déli Ipari parki lehajtó – 58-as (Siklósi) úti bevezető szakaszon (D-É irány), valamint a kozármislenyi lehajtó- Üszögpuszta – ÁPER laktanya (6-os út) szakaszon, és ennek vasúti összeköttetését biztosító Üszögpuszta - Pécsbányarendező szakaszán (ugyancsak D-É irány). A várost érintő forgalomterhelés további növekedésének megelőzése érdekében szükséges egy nagy kapacitású K-NY irányú összekötő út létesítése, mely a mélyvölgy vonalában a vasút vonalvezetéséhez igazodva összeköti a két D-É irányú bevezető szakaszt. Ez az út egyúttal megteremti a városban belüli gazdasági- üzleti forgalom ütőerét és az ITS-ben Városligetnek⁴ nevezett terület városrészé fejlesztésének alapját. Az átkötő út a belváros túlzott forgalomterhelését is mentesíti, s szerepel az ITS és az FVS közös projektlistájában.

- A repülőtér (58-as Siklósi út) – M6 – kozármislenyi lehajtó – Üszögpuszta - Pécsbányarendező szakaszon, valamint az Üszögpuszta- K-i elkerülő út- ÁPER laktanya (6-os

⁴ A Városliget a Pécsi víztől- vasúttól délre eső kiépítetlen és helyenként rendezetlen terület városrészé fejlesztését célzó elnevezés, mely magába foglalja a Tüskésrét – Balokány területet és az attól nyugatra eső megyeri területet is.

főközlekedési út) szakaszon várható forgalomterhelés szükségessé teszi a K-i elkerülő út kapacitásfejlesztését is.

- Az országos-nemzetközi közlekedési útvonalak fejlesztése nem városi kompetencia, azonban megvalósulásuk vagy elmaradásuk jelentősen befolyásolja a város és a megye fejlődési ütemét és hosszútávú jövőjét.
- Az M6 Horvátország felé történő meghosszabbítása folyamatban van. Az M60 nyugati irányú folytatása ugyancsak az tényleges előkészítési szakaszban van. Remélhető a 67-es út Szigetvár- Kaposvár közti fejlesztése, a kiépítés alatt lévő Kaposvár – Balatonszemes szakasz révén az M60 és az M7 összeköttetése valósulhat meg. A legutóbbi információk szerint az M9 is Pécs közelében haladva teremti majd meg a K-Ny irányú összeköttetést. Mindezek eredményeként a város és a megye közlekedési hálózati rendszere minőségileg jobb helyzetbe kerül.
- Kevésbé kedvező a vasútfejlesztés jövőképe. Bár a budapesti irány fejlesztése folyamatban van, a K-Ny-i irányú összeköttetés fejlesztése egyelőre nincs konkrét napirenden. A nagytávolságú szállítások és a K-i irányú vasúti személyközlekedés rendkívüli hátrányával még hosszabb ideig számolni kell. Reményt keltő az országhatár K-i -D-i vonalán belül tervezett vasúti gyűrű fejlesztésének ötlete, mely azonban még nem jutott programozási szakaszba. (Trianon óta hiányzó infrastrukturális elem.) A Pécs-Szeged vasúti összeköttetés hiányának jelentősége túlnő a két városon, hiszen a Dél-Dunántúl ennek hiányában nem csatlakozik a Szegedet érintő D-Dk irányú V. transzeurópai fővonalhoz. E fejlesztések ügyében az Önkormányzat és a helyi-térségi politika feladata a folyamatok szoros figyelemmel kísérése, az előkészületi, döntéselőkészítési rendezvényekbe, véleménycserékbe, lobbyműködésbe történő intenzív bekapcsolódás és a térségi érdekek képviselete.

5. Piaci bérlakásállomány fejlesztése

A munkaerő-ellátást és az önkormányzat pénzügyi szempontból fenntartható lakásállománystruktúráját szolgáló piaci bérlakásállomány fejlesztése. „Nemzeti Bérlakásprogram” pilot-projektként való kezdeményezése. A kezdeményezést az motiválja, hogy a város lakhatást generáló képessége az elmúlt évtizedek alatt marginális szinten állt, mely a tőkehiány következménye.

6. A helyi gazdaság fejlesztése

A helyi gazdaság fejlesztését szolgáló projektek (helyi piac, REL-központ). A REL-központ csatlakozhat az ÁPER-Park fejlesztéséhez logisztikai vonatkozásban; itt, a KKV-parkban a térség agrártermékeinek logisztikai és feldolgozó bázisa épülhet ki. E téren figyelemmel kell lenni a Dalkia saját (tűskésréti) területére tervezett önálló ipari parkjára is, mely a kiaknázatlan gőzkapacitás hasznosítását szolgálja.

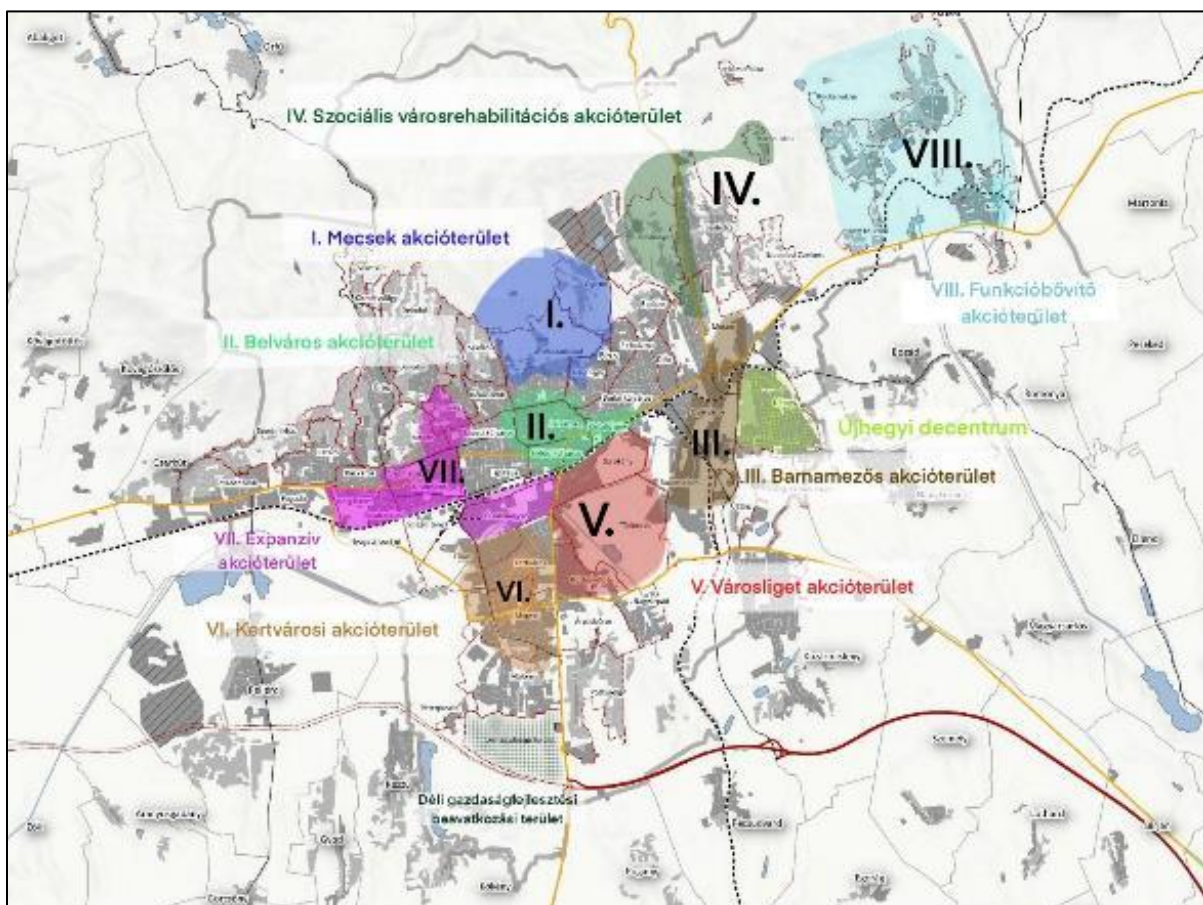
7. A városi infrastruktúra és a közszolgáltatások hallgatóközpontú fejlesztése a PTE-vel együttműködésben

Az Önkormányzat és a PTE Intézményfejlesztési tervében is szerepel a jelenleg funkciótlan, üresen álló vagy bizonytalan szerepű ingatlanok hasznosítása. A PTE külföldi hallgatószáma igen jelentős és töretlenül növekszik, valamint az egyetem számára ugyanakkora jövedelemtömeget termelnek, mint a hazai hallgatók (egy főre vetítve tehát többet), s a város

lakossági fogyasztásában is jelentős szerepet játszanak, indokolt tehát e fogyasztóréteg részére a szolgáltatási kínálat növelése hallgatói és városlakókénti szerepkörükben is (hivatali, lakhatási, kulturális, sport, egészségügyi, vendéglátási stb. területeken). Közlekedési szempontból is számottevő e lakónépesség szerepe, gyalogosként és kerékpáros közlekedőként jelentős a közterületeken való jelenlétük, ezt a közlekedési infrastruktúra fejlesztése keretében (különösképpen a kerékpárutak fejlesztése terén) figyelembe kell venni.

Kiszolgáló város dimenzió területén tervezett beavatkozási irányok, fókuszok

Ez a dimenzió az, amely a területi, városszerkezeti, városrészi szempontból is megközelíthető beavatkozási struktúra nagyvonalú bemutatására alkalmas. A leghangsúlyosabb projektkoncentrációk az akcióterületekhez kötődnek, s az épített környezet változásait döntően a Kiszolgáló város dimenzió tartalmazza, ezért a többi dimenziótól eltérően itt az akcióterületi beavatkozások révén lehet a legjellemzőbben összegezni a tervezett fejlesztéseket.

A kijelölt akcióterületek

Az alábbiakban akcióterületenként mutatjuk be a fejlesztési súlypontokat.

I. Mecseki akcióterület

A tervezett beavatkozások jelentős számban, de homogén tartalommal érintik a **Mecsek** területét, ahol elsősorban a természeti környezet turisztikai és rekreációs célú kiaknázására kerül sor anélkül, hogy az erdei környezet sérülne, erdőirtásokra sor kerülne. A program a város turisztikai vonzerejének és lakosság-megatartó képességének erősítését szolgálja annak a trendnek a felismerése alapján, hogy az egészséges életmód és a természetturizmus egyre erősebb igényként van jelen úgy a turisták, mint a helyi lakosság körében. Elsősorban kerékpárutak és erdei attrakciók létesítését tartalmazzák a projektek már korábban is hasonló célra használt területeken (pl. Mandulás, Vidámpark, TV-torony környezete). A program csak átmeneti, napon belüli programokra irányul, nem tartalmaz szálláshelyfejlesztési elemeket, melyek nagyobb környezeti beavatkozásokkal járnának.

II. Belvárosi akcióterület

Az akcióterület a Mecsekoldal- óvárosi rész területét foglalja magába. A tervezett beavatkozások súlypontja a jelentős, használaton kívüli ingatlanok (pl. Park mozi, Nick udvar, Bóbita bábszínház, Angster ház és orgonagyár) hasznosítását, üzemelő ingatlanok (pl. Nemzeti Színház, egyéb önkormányzati ingatlanok, Zsolnay örökség stb.) felújítását, turisztikai hasznosítását vagy energetikai korszerűsítését, közterületi, kisebb közlekedési hiányok (pl. Breuer Marcell sétány, Kisbalokány, Király u. zöldfelületei, belváros- Zsolnay negyed kapcsolata) pótlása.

III. Barnamezős akcióterület

Az akcióterület a Meszes- Budai vár környéke- Gyárváros déli oldala- Basamalom területet fedi le a Mohácsi út közrefogott szakaszával, keleti irányban az újhegyi területig (Palahegyi út). A városnak ez a része a legrégebben iparosodott, a felszámolt és használaton kívüli bányászati ingatlanokon kívül számos kisebb-nagyobb barnamezős, rendezetlen folt és elaggott telephely jellemzi, melyek rendezése, a használatba való gazdaságos visszaforgatása városképi, a részben területhasználati szempontból modernizálásra és egységesítésre szorul. Jelenleg az ipari, lakóterületi, kereskedelmi-szolgáltatási és a barnamezős részek váltakozása kelt elhanyagolt benyomást, holott a városperemi, jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkező terület újbóli felértékelődését csupán a környezeti tényezők és a határozott profil hiánya gátolja. Összességében az akcióterületnek profiltisztításra és az ingatlan állomány rehabilitációjára, esetlenként funkció- és tulajdonosváltására van szükség.

A terület és a város peremén helyezkedik el az ÁPER laktanya, mely a rendszerváltás óta használaton kívül áll, állapota mindinkább leromlik. Cca 60 ha-os területe nagy érték, elhelyezkedése és beépítési struktúrája a gazdasági hasznosítás lehetőségét kínálja, mely az üzleti infrastruktúra keretében, mint leendő KKV ipari- logisztikai- innovációs -inkubációs park már bemutatásra került. A Budai vám környezete közlekedési és kiskereskedelmi tevékenységre predestinált, mint csomópont; itt a TESCO környezetében termelői piac elhelyezése lakossági igény kielégítésére alkalmas. A Mohácsi út vonalában lakóterületek, új és leromlott állapotú ipari- kereskedelmi egységek, telephelyek váltakoznak használaton kívüli parcellákkal. Az út déli végén elhelyezkedő fejlett közép vállalkozások modernnek, sem városképi, sem lakóterületi szempontból nem zavaróak. Javasolható azonban a továbbiakban -annak funkcióváltása után- az ipari, logisztikai, nagykereskedelmi egységek ÁPER-területre vagy más ipari- logisztikai parkba való vonzása, irányítása. A lakóterületi és kiskereskedelmi- lakossági szolgáltatási funkciók nem, vagy lényegesen kevésbé zavarják egymást. E profiltisztítás mind az út vonalában, mint az ÁPER területén az ingatlanok felértékelődését és vonzerejének növekedését eredményezi.

A Pécsbányarendező vasúti terület funkciója ugyancsak az Prosperáló város Üzleti infrastruktúra- részben szerepel. Környezetében logisztikai célra alkalmas telkek helyezkednek el.

A gyárvárosi terület utcafronti része mérsékelten leértékelődött régi építésű épületei és elhasználódásuk kapcsán, a háttérterületekre ugyanaz a funkciókeveredés jellemző, mint a mohácsi úti környezetre, ipari és nagykereskedelmi tevékenység ezen a részen sem javasolt, továbbá az ingatlanállomány felújítása, a közterületi infrastruktúra rehabilitációja szükséges. A profiltisztítás és a közterületi rehabilitáció, az elhanyagolt önkormányzati ingatlanok helyreállítása illetve funkcióváltása várhatóan beindítja a magáningatlanok felújításának, tulajdonoscserejének folyamatát is. E változást elősegíti egy szoft elemekkel megvalósuló városrehabilitáció is.

IV. Szociális városrehabilitációs akcióterület

A helymeghatározás István akna lakóterületi és volt bányászati területét érinti. István akna szegregációs jellege évtizedek óta megoldatlan probléma. A lakóterületen a lakhatási feltételek fejlesztésére, a közterületek komplex állapotjavítására van szükség, szoft jellegű beavatkozásokkal párhuzamosan. A méltatlanul elhanyagolt, százéves, potenciálisan kiemelkedő örökségi értéket képviselő ingatlanegyüttes, melynek környezetében az értéktelen elemek már a bányabezárási -területhelyreállítási folyamatok elbontásra kerültek, áttekinthető struktúrában állnak rendelkezésre. A megmaradt ingatlanok kifejezetten ipari műemléki értékük kapcsán, értékmentési és turisztikai hasznosítási célból kerültek el a bontást. Hasznosításuk (itt és Széchenyi aknán is) jelentős, nemzetközi érdeklődésre számot tartó attrakcióvá fejleszthető. A jelentős tőkeigény miatt alternatív hasznosítási koncepciók kidolgozására és azok piacra vitelére van szükség.

V. Városliget akcióterület

A terület nagy jelentőségű tervezett funkcióváltása kapcsán jelen összefoglalóban is viszonylag hosszabb értelmező bemutatásra kerül sor.

Az akcióterület a vasút és a Pécsi víz vonalától délre eső, a barnamezős Pécs-keleti területtől nyugatra, Balokány-vonaltól a kertvárosi területig (Siklósi út) elhelyezkedő zónát (ezen belül a Tüskésrét és a Balokány részeket is) foglalja magában. Dél-keleti, az erőműhöz tartozó része a Dalkia tulajdonában van, és várakozások szerint saját ipari céljára kívánja felhasználni. Egyeztetés szükséges elégséges határoló, elválasztó zöldfelület meghagyása és környezetkímélő, a tüskésréti szabadidős- rekreációs funkciókat sem zavaró fejlesztés érdekében.

Az akcióterület kijelölésének célja egy új, kiemelkedő minőségi értéket képviselő városrész alapítása és feltételrendszerének előkészítése. Ez a jelenleg beépítetlen, részben az erőmű zagyterületeként jellemezhető és csak részben tájrendezett terület kettévágja az északi és a déli várostestet. Környezeti értékét jelentős levegőtisztítási szerepe határozza meg, melynek a megőrzése bármely hasznosítás esetén szigorú követelmény. Hasznosítása a Tüskésréti tó és szabadidőpark létesítésével megkezdődött. Tervezett egy, a belváros tehermentesítését és a várost az M60 autópályával összekötő keleti és nyugati közlekedési csatornák (Mohácsi út és Siklósi út) összekötését szolgáló nagy teljesítményű átkötő út létesítése, mely önmagában is jelentős területet köt le és viszonylag sűrű forgalmat generál. Várható, hogy a fejlesztés révén erős fejlesztési (akár iparfejlesztési) nyomás helyeződik az Önkormányzatra, melyre időben szükséges felkészülni.⁵

A környezeti szempontok és a terület várhatóan igen jelentős felértékelődése miatt kiemelkedően fontos, hogy a beépítési koncepció, a rendezési terv és a szabályozás mielőbb, még a hasznosítások és a területbe való bármely jelentős beavatkozást megelőzően megtörténjen és kidolgozásra kerüljön a hasznosítási koncepció és döntéseket magalapozó, reális adatokra épülő megvalósíthatósági tanulmány.

Az optimális beépítés keretében jelentős zöld felület meghagyására, alacsony beépítési sűrűsége, mérsékelt épület- és építménymagasságokra, nagy fajlagos értéket képviselő ingatlanok létesítésére kell törekedni. Az ipari, logisztikai és nagykereskedelmi telephelyek létesítését e területen szükséges kizárni, és azokat az ipari-logisztikai parkokba terelni. Irodai, laza beépítésű lakóterületi, kis alapterületű kiskereskedelmi és esztétikus, környezetszennyező és -zavaró hatásokat nélkülöző, minőségi szolgáltatási funkciók telepítése kívánatos, a zöldfelületi, rekreációs funkciókkal váltakozó elrendezésben. A terület meghatározó részén szükséges a levegőmozgást nem akadályozó, az éjszakai lehűlést- levegőcserét és az oxigéntermelést fokozó ligetes növényzettel telepítés. Emellett a Pécsi vízre és a csapadékvizekre, esetleg talajvízre alapozott kisebb vízfelületekkel, a környezeti értéket növelő vizes élőhelyekkel, laza telepítésű ligetekkel, parkokkal növelhető a környezeti érték. A terület vízszabályozását szükséges a Mecsekoldal csapadék-megfogásával, lokális tározók létesítésével

⁵ Ipari és logisztikai fejlesztésre bőséges terület áll rendelkezésre az ipari parkokban, meg kell előzni, hogy a lakóterületfejlesztési és szabadidős, magas környezeti és ingatlan-értéket eredményező fejlesztések elől vegye el a területet.

összefüggésben, rendszerként megtervezni abból a célból, hogy a mélyvonalai elöntések megelőzhetőek legyenek. A város levegőtisztasága érdekében követni érdemes azt az elvet, hogy a beépítésre kerülő területek legalább kétszeresének megfelelő erdő telepítésére kerüljön sor a város levegőcseréjét elősegítő, beépítésre nem szánt vagy arra nem alkalmas területeken.

A tervezett városrészben a tervezési ciklusban a tervezési feladatokon túl élményfürdő létesítése, a Tüskésréti szabadidőpark csatlakozásának elkészítése, a Tüskésrét funkcióbővítő fejlesztése, újabb naperőmű létesítése szerepel.

VI. Kertvárosi akcióterület

A városrész már az elöregedés jeleit mutatja, szükséges a rehabilitáció megtervezése és fokozatos megvalósítása. A jelentős beavatkozások közt szerepelt az ANK tömb helyreállítása, a közösségi funkciók kínálatának és színvonalának fejlesztése (terek, parkok, a zöldfelületek minőségének javítása és területének növelése), a lakóterületek komplex fejlesztése, a központi területek funkcióbővítése. A lakóterületek mellett az Expo Center hasznosítása, valamint a Tüke Busz és a Biokom telephelyfejlesztése is ezt az akcióterületet érinti.

VII. Expanzív akcióterület

A terület a Honvéd utca vonalától nyugatra eső egyetemi területet, Uránvárost és az attól nyugatra eső fejlesztési területet tartalmazza.

A cél itt Uránváros alközponti szerepének erősítése sport, kulturális, rekreációs funkciók fejlesztésével; az egyetem létesítményeinek fejlesztése a gazdasági szereplőkkel való együttműködés érdekében; az egyetemi és a városi funkciók összehangolása. A tervezett beavatkozások a közlekedési feltételek (Verseny utca, Középmakár dűlő) fejlesztésére, a terület sport – és kulturális létesítményeinek fejlesztésére (jégpálya, Szivárvány gyermekház, Harmadik színház), a vásártér fejlesztésére (kiemelt projektként), a lakóterület fejlesztésére és egy sörgyári turisztikai látogatóközpont és egy futballstadion létrehozására irányulnak.

VIII. Funkcióbővítő akcióterület

Az akcióterület Somogy-Vasas -Hird városrészek fejlesztésére irányul. A bányászat rendszerváltáskori leépülésével együtt e területek (különösen Vasas és Somogy) leértékelődtek, hosszabb ideig a lakosság elöregedése, a fiatalok eláramlása és hátrányos minőségi lakossági összetétel-változás volt jellemző. Az eltelt évtizedek általános tendenciája, hogy a jó levegőjű, kevésbé zsúfolt lakóterületek felértékelődtek, az alacsonyabb árak megindították a keresletet a jobb minőségű és előnyös helyzetű ingatlanok iránt. Időközben megfelelő kínálat híján száz milliárdos nagyságrendben fektettek be volt pécsi lakosok új lakóterületi építkezésekbe az agglomeráció területén, más településeken.

A cél az elkülönülő városrész lakossági szolgáltató infrastruktúrájának fejlesztése, működő településközpont újbóli kialakítása, gazdasági épületek és területek hasznosítása; a bányászat megszűnésével leértékelődött városrész értékének helyreállítása, vonzerejének növelése, az értékes lakókörnyezeti kínálat növelése. A bányatelepek szociális rehabilitációja is indokolt, de a jelenlegi ciklusban a funkcióiban megcsonkított településközpont funkcióinak helyreállítása, használaton kívüli ingatlanok hasznosítása révén idősek otthona és „mini ipari centrum” létrehozása, lovasklub és lovarda-fejlesztés szerepelt az projektek között.

Többségükben a kiszolgáló város dimenzióhoz kapcsolódnak az akcióterületi fejlesztéseket is érintő, de azok határain túlmutató ún. hálózatos fejlesztések valamint az akcióterületekhez nem köthető egyedi projektek is.

Jellemző hálózatos fejlesztések⁶

A hálózati fejlesztések vagy vonalas létesítményekre, vagy hálózatot alkotó pontszerű fejlesztésekre vonatkoznak. Jellemző csoportjaik:

- Közlekedési rendszer
 - úthálózat fejlesztések, különösen kerékpárúthálózat; közlekedési létesítmények, pl. buszvárók, parkolók; járműállomány elektrifikációja különösen autóbusz állomány, E-bringa
- Vízvezetési, vízvédelmi, vízbázisvédelmi fejlesztések
- Hulladékfeldolgozás és infrastruktúrája
- Környezetfejlesztés (tájrehabilitáció- és védelem, zöld hálózatok, megújuló energiafejlesztések
- Épületenergetikai, távhő-ellátási, városüzemeltetési fejlesztések,
- Ingatlanfejlesztések (bérlakásállomány, iroda kapacitások, bölcsődék, óvodák)
- Humán közszolgáltatásfejlesztés (szociális, közösségfejlesztés).

Akcióterületekhez nem kötődő egyedi épített környezeti beavatkozások⁷

E projektcsoportban jelennek meg az akcióterületeken kívüli városi területeken tervezett, nem hálózati jellegű fejlesztések., melyek a tervezett helyszínek szükségleteinek megfelelően vegyes összetételűek, közülük az alábbiak a legjellemzőbbek:

⁶ Átfedés lehetséges a más dimenziók keretében bemutatottakkal

⁷ Átfedés lehetséges a más dimenziók keretében bemutatottakkal

- Gazdaságfejlesztéshez köthető (üzleti infrastruktúra- ld. Prosperáló város dimenzió) bemutatottak)
- Városrészrehabilitáció jellegűek (Meszes, Gyárváros, Siklósi út, Pécs-Nyugat, szociális városfejlesztés nem akcióterületen)
- Informatikai fejlesztés (BIOKOM)
- Humán infrastruktúra fejlesztése (időszotthonok, közösségi tér)
- Egyedi közlekedési beavatkozások (kerékpárút, egyedi épületenergetikai fejlesztések)

Megtartó város dimenzió területén tervezett beavatkozási irányok, fókuszok

A Megtartó város dimenzió vonatkozásában a társadalomfejlesztésre irányuló beavatkozások érvényesülnek. Ezek egy része a társadalmi tudat, a kulturális tőke fejlesztését szolgálja a környezet- és egészségtudatosság, a közösségfejlesztés, a kultúra és a lakossági közérzet terén. A másik csoport szolgáltatás és fizikai beavatkozás jellegű, a társadalomfejlődés és a jól-lét fejlődését szolgálja a lakókörnyezet s infrastruktúra, a humán közszolgáltatások, a közösségfejlesztő programok és a közlekedés terén.

Az akciók egy része akcióterületek projektjeinek részét képezi, más részük hálózatos fejlesztésekhez (pl. zöldterületi hálózat, humán közszolgáltatási intézmények) kötődnek, az akcióterületekhez nem kötődő társadalomfejlesztő projektek pedig az egyedi szoft vagy építési kategóriákban jelenik meg.

A közösségi tudat szintjén ható beavatkozások a következő területekre irányulnak:

- A pécsi identitás erősítés, a lakosság közösséggé formálása
- A részvételi demokrácia erősítése, a civil, közéleti aktivitás, kezdeményezések elősegítése
- A környezettudatosság erősítése
- Az egészségtudatosság növelése
- A kulturális tőke fejlesztése
- A mentális jó-lét fejlesztése

A társadalmi feltételrendszer javítása:

- Szociális városrehabilitáció
- A humán szolgáltatások infrastruktúrájának, minőségének fejlesztése
- Az ingatlanállomány korszerűsítése (intézmények, bérlakások)
- A humán közszolgáltatások összehangolt működtetése, a szociális biztonság erősítése
- Családtámogató közösségi programok
- A közösségi és a nem motorizált közlekedés fejlesztése
- A használaton kívüli, műemlék ingatlanok kulturális, kreatív ipari, közösségi, turisztikai hasznosítása

Zöldülő város dimenzió területén tervezett beavatkozási irányok, fókuszok

Az ITS nemcsak a stratégiai cél, hanem a részcélok/operatív célok szintjén is összhangban van az FVS-elvárásokkal.

Tartalmazza a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás követelményét, ami városunkban főként a hőmérsékleti átlagok emelkedésével, az évszakon belüli hőingadozásokkal, a szélsőséges időjárási jelenségek számának növekedésével, a szélsőséges csapadék-eloszlással jellemezhető. Ez a következő területeken indukál követelményeket:

- Kiterjedt zöldfelületi hálózatok és rendszer, aktív zöldfelületi arány növelése - hőmérséklet ingadozás csökkentése, a csapadék helyben történő megfogása és hasznosítása, levegőtisztítás
- Komplex, racionális és környezetkímélő vízgazdálkodás (csapadékvizek megfogása, kormányzása, helyi tárolók, zöldfelületek öntözése, tisztított vizek hasznosítása)
- A környezeti ártalmak csökkentése – komplex energia (megújuló)- és hulladékgazdálkodás,
 - Jelentős önkormányzati (saját cégek részvételével történő) naperőműkapacitás létrehozása
 - A hulladékfrakciók feldolgozása, hasznosítása- a hulladéklerakás-mentes város felé történő haladás.

A bemutatott fókuszok jelentős területi kiterjedésben, nagy számú projekt formájában jelennek meg a stratégiában, meghatározó jelleget adva annak. Az Önkormányzat több ízben nyújtott be pályázatot az Európa Zöld Fővárosa címre. A 2013-2014. évi stratégiai dokumentumok már az első pályázat alkalmával is meggyőzőek voltak a bírálók számára, azonban az adott időben még nem voltak érvényben olyan önkormányzati döntések, forrás-elkülönítések, projektek, konkrét intézkedések, amelyek a stratégiai célok megvalósítását meggyőzően alátámasztották volna. Az azóta eltelt időszakban a folyamatok jelentősen előre haladtak, s a folyamatban lévő ITS-aktualizálás valamint az FVS keretében jelentős előre lépésre kerülhet sor. A város elnyerte az UNESCO „Learning City” (Tanuló Város) címét, amely tág lehetőségeket kínál a környezet- és egészségtudatos társadalomfejlesztésre, megteremtve a hosszú távú fenntarthatóság és a környezetváltozásokkal szembeni reziliencia (ellenállóképesség) feltételeit.

A projektek az akcióterületeken az akcióterületi fejlesztések részeként is megjelenhetnek, tipikusan azonban ebben a dimenzióban a hálózatos jelleg a legjellemzőbb.

Digitális város dimenzió területén tervezett beavatkozási irányok, fókuszok

Pécs legyen OKOS VÁROS!

A Digitális város dimenzió keretében elsősorban a 2014. évi ITS keretében „SMART CITY” néven tervezett program megvalósítása a cél.

A modell keretében felvázolásra került egy elvi modell, melynek célja, hogy integratív keretbe foglalja mindazokat a tevékenységeket, amelyek a hosszabb időszak alatt megvalósítható, digitalizált alapokon nyugvó városirányítási és működési rendszert a külső és belső partnerkapcsolati hálózattal együttműködésben szükségesek ahhoz, hogy a város versenyképesen fejlődő, a stratégiai célokat követő, a fenntarthatóságot központi igazodási pontként kezelő, az erőforrásaival hatékonyan bánó rendszerré váljon.

Mindez összefoglalóan a kormányzás alrendszereként azonosítható az okos város rendszerekben, melynek prioritást szükséges biztosítani a következők főbb szempontok érdekében:

- A rendszer teljességére való törekvés
- Elsőbbség biztosítása a stratégiai irányításnak a működési alrendszerrel szemben
- Redundáns és hiányos fejlesztések megelőzése, a leghatékonyabb fejlődést eredményező fejlesztési prioritási sorrend
- Homogenitás és arányosság, a részrendszer-fejlesztések integrált és együttműködő rendszerré álljanak össze
- A technikai és informatikai fejlesztésekkel együtt fejlődjön a humán erőforrás-oldal fejlesztése, részben az irányítási és működési, részben a lakossági és társadalomképviselési körben (a különböző kompetenciák figyelembevételével)
- A döntéselőkészítés való tényeken és megalapozott előrejelzéseken alapuljon, a döntések objektivitása biztosított legyen
- A városfejlesztés „szigetüzem” jellege helyett a sokoldalú együttműködési hálózat szerepe érvényesüljön (lakosság, intézményrendszer, politikai szféra, kormányzat stb.), érvényre jusson a lakosságot összekovácsoló közösségi tervezés és „ko(o)rmányzás
- Folyamatosan működő és komplex monitoring rendszer létrehozása, mely túllép a kötelező adatszolgáltatásokhoz szükséges adatgyűjtéseken, hatékonyan és gazdaságosan támogatja az irányítási és működési folyamatokat
- Automatizált, érzékelőrendszereken, digitális technikán és mesterséges intelligencián alapuló, öntanuló adatgyűjtési, feldolgozási, értékelési és jelentési rendszer alkalmazása a rendszer stabilitása, gazdaságos működése és folyamatos továbbfejlesztése érdekében.

A rendszer előkészítésével és bevezetésével kapcsolatos feladatok leírása a Vezetői összefoglaló 6. pontjában található.

Az ITS 2014. évi elfogadása óta eltelt idő alatt az okos város modell bevezetése jelentősen előre haladt a városi versenykörnyezetben, így megvalósítás további elhalasztása várhatóan a város hátrányainak halmozódásával jár.

A magas fokú digitalizáltság és a mesterséges intelligencia-megoldások ellenére az irányítás, a működtetés és a társadalmi célok tekintetében továbbra is az ember és a társadalom áll középpontban. A bonyolult rendszer valóban racionális működése széles körű partnerségi együttműködést követel,

ezért **záró gondolatként indokolt a kooperatív kormányzás, az intézményesített partnerkapcsolatok és a közösségi tervezés fontosságának hangsúlyozása.**

Digitális város - Tanuló város – okos város – Európa Kulturális Fővárosa – Európa Zöld Fővárosa

Pécs Városa 2010-ben **Európa Kulturális Fővárosa** volt. Az adott időtávlat tükrében jól érzékelhető, hogy a cím elnyerése kapcsán történt fejlesztések, programok, szerveződések révén a város kulturális öntudata, identitása fejlődött és ismertsége javult.

Pécs városa 2017-ben elnyerte az UNESCO **„Global Learning City”** címét, melynek keretében rendszeresen (eddig már hat ízben) kerül sor a Pécsi Tanuló Város Fesztivál/ Pécs Learning Festival megszervezésére, és folyamatos kapcsolattartás történik több várossal (Egyesült Királyság, Finnország, Írország, Dél-Korea, Románia, Franciaország, Szerbia stb.). A város tagja az UNESCO Global Network of Learning Cities világhálózatnak is. A cím birtoklásában, a Tanuló Város modell innovációjában, a világhálózati tagságban nagy lehetőségek rejlenek, különös tekintettel a smart, kreatív és inkluzív tudástranszferek fejlesztése, településfejlesztés és tervezés terén a fenntarthatóság, a kultúra és közösség, valamint az egészség és jólét összefüggéseiben. A városmarketing egyik húzóeleme lehet a külföldi hallgatólétszám növekedése által igazolt vonzerő, másrészt a „tanulóváros” – „okos” város összefüggés a város belső társadalom-, és gazdaság- és környezetfejlesztési motorjává fejleszthető a helyi és regionális stakeholder alapú platformépítés és partnerség-fejlesztés révén. Az ezekből a célokból fakadó egyetemi és önkormányzati vállalatok jelentősen hozzájárulhatnak a város minőségi oktatás-, K+F és ifjúságbarát környezet- és szolgáltatásfejlesztéséhez, s tágabb összefüggésben a gazdaságfejlesztéshez is, valamint a város európai és globális kapcsolatrendszerhez való intenzív kapcsolódásához.

A Learning City gondolatot fejlődési folyamatként értelmezve a város tovább erősítheti a „Kultúra Városa” imázst, megalapozhatja a nemcsak digitális, hanem az Intelligens város jellegét, mely tartalmi szempontból erős versenyképességi faktorrá fejlődhet.

A város több ízben pályázott az Európa Zöld Fővárosa címre, melyet eddig nem nyert el, de maga a pályázat jelentősen előre lendítette a környezet- és fenntarthatóság-központú irányítási szemléletet.

Az ennek kapcsán történt változások javították a cím elnyerésének esélyeit, de a legfontosabb eredmény a város élhetőségében tapasztalható javulás.

A SMART CITY modell életre keltése a LEARNING CITY kiterjesztett értelmezésével összhangban jelentősen támogatja a tartalmában versenyképes város-stratégia megvalósítását, s egyúttal megalapozottá teszi azt a célt, hogy Pécs megfeleljen az Európa Zöld Fővárosa cím feltételrendszerének.

1 A partnerségi folyamat ismertetése az FVS tervezés időszakára vonatkozóan

1.1 Partnerek definiálása

A partnerségi egyeztetés stratégiai keretei

A 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól rendelkezik. A fenti Korm. rendelet 13. § (1) és (2) pontjai részletezik a partnerségi terv céljait.

A 314/2012. (XI.8.) Korm. Rendelet (továbbiakban Korm. Rendelet) partnerségi egyeztetésre vonatkozó előírásai alapján Pécs Város teljes körű nyilvánosságot biztosít a stratégiai dokumentumok tervezési folyamatához.

A város a stratégiai dokumentumok tervezési szakaszában - a kooperatív, részvételi tervezés alapelvét érvényesítve – széles körűen bevonja a folyamatba azokat a stakeholdereket, akiknek a problémái, véleményei, javaslatai hozzájárulnak a tervezési dokumentum komplexitásához. A partnerségi folyamat végső célja tehát, hogy a körkörös információs folyamat eredményei beépülhessenek a fejlesztési dokumentumokba. Ez az alapelv érvényesül az FVS tekintetében is.

A tervezés során kiinduló feltételt jelent, hogy Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata rendelkezik Integrált Településfejlesztési Stratégiával, melyet a önkormányzat Közgyűlése a 261/2014. (09.25.) számú határozatával elfogadott. A 2014-2020 tervezési időszakban bekövetkezett gazdasági-társadalmi változások, valamint a ciklusban megvalósított projektek figyelembevételével szükségessé vált az ITS aktualizálása, mely tervezési folyamat a társadalmisítási szakaszban van.

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata 2021-ben aktualizált TFK-ja rögzíti:

„A fenntartható fejlődés által támasztott követelmények nem teljesíthetők pusztán az önkormányzat erőforrásainak igénybevételével, szükségessé teszik az önkormányzaton kívüli szereplők széles körének (a gazdasági szereplők, az egyetem, az önkormányzati partnerek, a nonprofit szféra, a civil szervezetek, az egyházak stb.) aktív részvételét is. Ez a modell szükségessé teszi a partnerség megerősítését.”

A partnerségi folyamat tervezésekor figyelembe vettük a Baranya Megyei Önkormányzat Partnerségi Tervét a 2021-27 közötti fejlesztési ciklus tervezési feladataihoz, mivel Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 27. § (1) bekezdése szerint a megyei önkormányzat területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el. A törvény alapján a területfejlesztés vált a megyék (megyei önkormányzatok) egyik legfontosabb feladatává, amelyet a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (Tftv.) későbbi módosításai tovább erősítettek.

A Baranya Megyei Önkormányzattal történő egyeztetés nélkülözhetetlen azért is, mert a „TOP Plusz forrásra tervezett beavatkozási területeknek és céloknak, valamint a költségtervezetnek illeszkednie kell a Baranya Megyei Önkormányzat területfejlesztési koncepciójához, programjához, valamint a megyei Integrált Területi Programhoz.”⁸ Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata az FVS-t és TVP-t - a partnerségi tervezés szellemiségével összhangban - megküldi véleményezésre a megyei önkormányzatnak. A Baranya Megyei Önkormányzat FVS-re és TVP-re vonatkozó észrevételeit, véleményét figyelembe véve a Baranya Megyei Önkormányzat Határozatát és Nyilatkozatát csatolja a TOP Plusz 1.3.1 -21 kódszámú „Fenntartható városfejlesztési Stratégiák c. támogatása” c. pályázathoz.

A partnerség tervezése során figyelembe vett dokumentumok: Fenntartható Városfejlesztési Stratégia Módszertani Kézikönyve 2021-27: (Pénzügyminisztérium, 2021.); az Európai Zöld megállapodás, valamint az ERFA rendelet 11. cikkelye⁹

1.2 Partnerségi akciók és azok tartalma

A tervezési folyamat fő felelősei

A tervezés irányítója: Ruzsa Csaba alpolgármester

A tervezői csapat szakmai irányítója Csúcs Zoltán

A tervezésbe bevont vállalkozó: DDRIÜ

A vállalkozó részéről a tervezési folyamat vezetője: Dr. Mérei András, az Ex Ante Tanácsadó Iroda Kft. tanácsadója

⁸ TOP Plusz Városfejlesztési Programterv, 2021-2027 (dokumentumsablon)

⁹ ERFA rendelet 11. cikkelye:

(1) A gazdasági, környezeti, éghajlati, demográfiai és társadalmi kihívások kezelése érdekében az ERFA támogatja a városi térségekre, köztük a funkcionális városi térségekre irányuló, területi vagy közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiákon alapuló integrált területfejlesztést (a továbbiakban: fenntartható városfejlesztés). Kiemelt figyelmet igényel a környezeti és éghajlati kihívások kezelése (pl. a 2050-ig megvalósítandó klímasemleges gazdaságra történő átállás), a digitális technológiákban rejlő potenciál innovációs célú kiaknázása és a funkcionális városi térségek fejlesztésének támogatása.

(2) A tagállami szintű ERFA-források legalább 8 %-át fenntartható városfejlesztésre kell fordítani.

(3) A műveleteket a releváns területi hatóságoknak vagy szervezeteknek kell kiválasztaniuk vagy be kell vonni őket a műveletek [projektek] kiválasztásába.

A munkacsoportok működése és szerepe

Szakmai munkacsoportok

A szakmai tervezés 3 szakmai és 1 antiszegregációs munkacsoportban folyik. A munkacsoportok felépítése követi a Pénzügyminisztérium Fenntartható Városfejlesztési Stratégia városi reziliencia méréséhez megállapított 5 dimenziót. Ennek alapján meghatározásra került az 1. számú munkacsoport: a KMD munkacsoport (Kiszolgáló város, a Megtartó város, a Digitális város), a 2.számú: Prosperáló város munkacsoport és a 3. számú: Zöldülő város munkacsoport. A +1 munkacsoport az antiszegregációs munkacsoport, melynek a kialakítását a város szegregációval kapcsolatos feladatai indokolnak.

Minden munkacsoport interaktívan működik, azaz a résztvevőknek lehetőségük van párbeszédet folytatni egymással. Minden munkacsoportnak van nevesített szakmai vezetője, aki a tervezés előrehaladásának szakmai tartalmi részéért felelős.

A szakmai munkacsoportok tagjai lehetnek részben az adott területhez kapcsolódó bizottságok tagjai, részben egyéb külső szakmai partnerek, civil szervezetek. Bár fontos, hogy a munkacsoportok minél szélesebb körben reprezentálják a helyi társadalom egyes érdekcsoportjait, nem célszerű 8-12 fős létszámnál nagyobb csoportokat kialakítani. A munkacsoport tagjainak névsora a 4. számú mellékletben található.

A Gazdasági és Civil workshop-ok

Az FVS készítése során a város vezetése a lehető legszélesebb körben be kívánja vonni a pécsi társadalmi, gazdasági élet meghatározó szereplőit, a civil szféra képviselőit. Ezt szolgálja a Gazdasági Workshop, illetve a Civil Workshop megtartása. A workshop-ok küldetése, hogy a tervezés folyamán a gazdasági, kulturális és civil szektort képviselve érvényesítse azok szempontjait, szándékait.

A Gazdasági Workshop tagjai

A Gazdasági Workshop tagjai a város meghatározó vállalatainak képviselői (pl. a 8 legnagyobb foglalkoztató vállalkozás + a 8 legnagyobb iparűzési adót fizető vállalkozás, + PTE 3 fő + 3 legnagyobb beruházást végrehajtó cég az elmúlt 5 évből), a Pécs- Baranya Megyei Kereskedelmi és Gazdasági Kamara képviselői (2-3 fő) + az 2. Munkacsoport (Prosperáló Város) vezetője

Civil Workshop tagjai

A Civil Workshop tagjai pedig a város kulturális intézményeinek vezetői, a város jeles művészei, civil szervezetek képviselői.

A város vezetése évek óta rendszeresen konzultál, jellemzően a jelentősebb stratégiai döntések előtt civilekkel és vállalkozókkal; így a 2021-2027-es időszakra készítésre kerülő FVS tervezése során is kiemelt szerepet kapnak.

Lakossági fórumok

A lakossági fórumok rendszeresen kerülnek megrendezésre Pécs Megyei Jogú Város városrészeiben (polgármesteri fórumok jellemzően fél évente, képviselői fórumok pedig kéthavonta). 2022 tavaszán az FVS készítés munkaközi anyagának bemutatása lakossági fórum keretében fog megtörténni.

1.3 Partnerségi akciók ütemezése a tervezési folyamatban

Szakmai munkacsoportok üléseinek ütemezése

Valamennyi munkacsoport **2-2 alkalommal ülésezik**. Először a tervezési munka megkezdésekor majd a felülvizsgált FVS partnerségi egyeztetésének megkezdése előtt véleményezi az elkészült tervezetet.

Időpont	Esemény	Felelős/lebonyolító
2022.04.07.	Munkacsoport I. ülés (Kiszolgáló város, Megtartó város, Digitális város, tematika)	PV Zrt.
2022.04.08.	Munkacsoport I. ülés (Prosperáló város tematika)	PV Zrt.
2022.04.11.	Munkacsoport I. ülés (Zöldülő város tematika)	PV Zrt.
2022.04.12.	Munkacsoport I. ülés (Antiszegregációs tematika)	PV Zrt.
2022. 05.02.	Munkacsoport II. ülés (Kiszolgáló város, Megtartó város, Digitális város, tematika)	PV Zrt.
2022.05.03.	Munkacsoport II. ülés (Prosperáló város tematika)	PV Zrt.
2022.05.04.	Munkacsoport II. ülés (Zöldülő város tematika)	PV Zrt.

2022.05.05.	Munkacsoport II. ülés (Antiszegregációs tematika)	PV Zrt.
-------------	---	---------

A workshop-ok üléseinek ütemezése

	Célja	Tervezett időpontja
Civil Workshop	Az FVS célrendszerének és intézkedéseinek kulturális és civil szférát érintő egyeztetése	2022. május 6.
Gazdasági Workshop	Az FVS célrendszerének és intézkedéseinek a vállalkozói szférát érintő egyeztetése	2022. május 5.

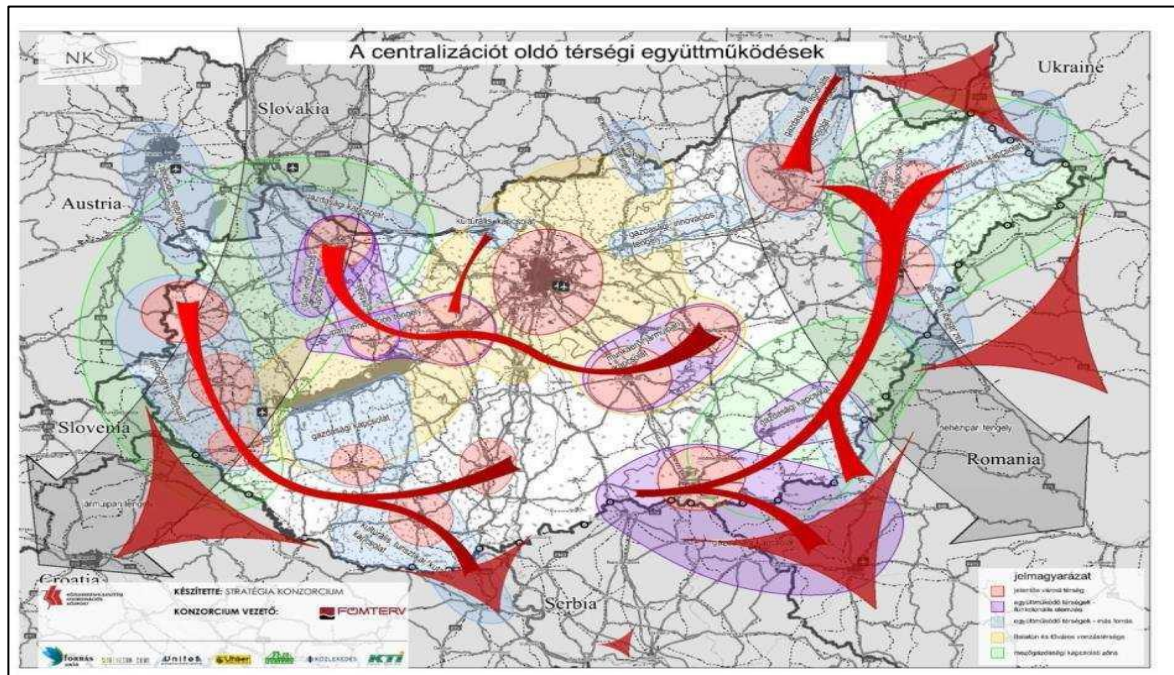
A széles helyi nyilvánosságot biztosító, a **lakosság bevonását** célzó partnerségi események ütemezése:

	Célja	Tervezett időpontja
Kérdőívezés	A lakosság és a város intézményeinek körében online kérdőíves felmérés történik az előző ciklus fejlesztéseivel, valamint a 2021-27-es ciklust megelőző fenntarthatósági, klímavédelmi és digitális (okos) technológiák, intézkedésekkel kapcsolatban.	2021. dec – 2022. február.
Munkaközi lakossági fórum	Az FVS munkaközi verziójának megtárgyalása, elfogadása (Közgyűlési elfogadás előtt)	2022. április
Zárórendezvény	Az elkészült FVS bemutatása a lakosság részére	2022. szeptember

2 Megalapozó munkarész: Helyzetfeltárás és helyzetértékelés

2.1 Helyzetfeltárás

2.1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

2. ábra: Hálózatszerkezeti hiányok (forrás: Nemzeti Közlekedési Stratégia 2013)

Országos és regionális szerepkör

A megye az országos gyorsforgalmi közúti és vasúti hálózat szempontjából zárt. A megyén áthaladó TEN-T közlekedési korridorok valamint ezek csomópontjai és a kapcsolódó hálózatok fejlesztései csak részlegesen valósultak meg. Alapvető hiányosság, hogy a horvátországi, illetve bosznia-hercegovinai összeköttetések nem jöttek létre, így ha belföldi viszonylatban jónak is mondható az infrastrukturális ellátottság, a nemzetközi térszerkezeti összefüggésben a megye és ez által a megyeszékhely is elszigetelődik.

Az országon belüli hálózati kapcsolatok kritikus problémája, hogy a regionális, megyei, járási jelentőségű központok összekapcsolása nem történt meg. A policentrikus szemléletű hálózatfejlesztést hiánya magával hozta a másodrendű főúthálózat fejlesztésének elmaradását, ezért nem épültek ki azok a közvetlen, transzverzális kapcsolatok, amelyek biztosíthatnák regionális munkamegosztás kialakulását.

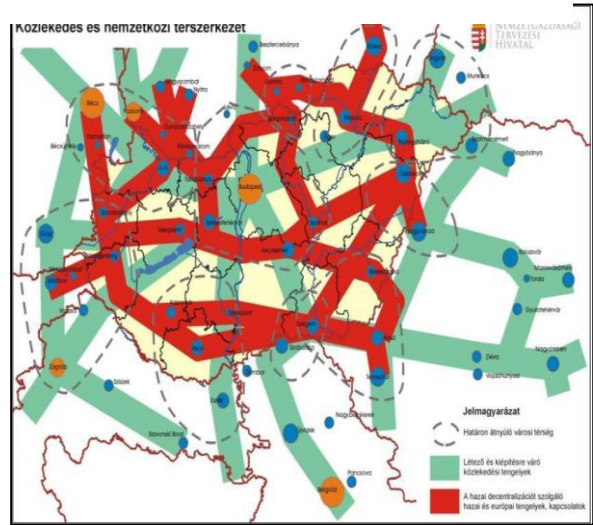
A város nemzetközi és regionális közlekedési kapcsolatrendszere a mai napig hiányos maradt, a város versenyképessége térszerkezeti tekintetben csak jelentős fejlesztések révén építhető fel. Az ismert fejlesztési tervek és kormányzati szándékok alapján remélhetően fordulatra kerül sor e téren az elkövetkező közép- és hosszútávú időszakban.

3. ábra: Közlekedési és nemzetközi térszerkezet (forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció 2013)

A közútfejlesztés kapcsán a mohácsi Duna-híd megépítése érdemben fogja javítani a város kelet-nyugati közlekedési kapcsolatait.

A legújabb információ szerint az M9 autópálya nyomvonala, Pécszet érintve a mohácsi új hídon keresztül halad Szeged felé. A nyomvonálvezetés a határ közeli nagyvárosi autópálya-gyűrű részeként épül meg.

Sokkal előrehaladottabb az M6-os autópálya országhatárig tartó kiépítése, amely 2021-ben kivitelezési szakaszba lépett és 2024 eléjén nyílik meg a forgalom számára. Ezzel párhuzamosan Horvátországban megindult a Pélmonostort (Beli Manastir) az észéki Dráva-híddal összekötő szakasz kivitelezése. A két rövid szakasz befejezésével Pécsről könnyebben elérhetővé válik a Belgrád-Zágráb autópálya (E70) és az egyre jobban kiépülő Eszék-Szarajevó-Ploče útvonal (E73). A sztráda Villány közelében csomóponttal rendelkezik majd, ami a Pécs-Villány turisztikai térség szempontjából fejlesztési tényező.

Az M60-as gyorsforgalmi út Pécs-Barcs közötti szakaszának befejezése tervezési fázisban van, a tervek először a Pécs-Szigetvár szakaszra vonatkozóan készülnek el. Egyelőre kérdéses az M60 és az M9 viszonya, abban az esetben, ha érintené Pécszet az utóbbi sztráda nyomvonala.

A tervezett nagysebességű vasúthálózat elkerüli a városkörnyéket, amelyet egyébként is egyetlen transz-európai (V/C) és egyben országos törzshálózati vonal, a Budapest – Dombóvár – Pécs (Pécsbánya-rendező – Magyarbóly) vasútvonal érinti. A vasúti mellékvonalak közül a 65-ös (Villány-Mohács) tölt be hálózati szerepet.

A Budapest-Dombóvár-Pécs vonalra vonatkozóan jelenleg már 120-160 km/h tervezési sebességgel számolnak és ténylegesen megkezdődtek a munkák a vonal megújítása és biztosítóberendezések korszerűsítése terén, Pusztaszabolcsig a fejlesztés már előrehaladott, már ez is 20 perccel csökkenti a Pécs-Budapest utazási időt. Távlati szempontból számolni lehet a főváros lényegesen jobb vasúti elérhetőségével, amely fokozatosan javulni fog az egyes fejlesztési ütemek átadásával. A Pécszet érintő vasút a transzeurópai hálózat V/C folyosójának részeként kerül felújításra, Ploče földközi tengeri kikötő végcéllal.

Ezen túlmenően kormánybiztos foglalkozik a tervek előkészítésével egy déli vasúti összeköttetés megteremtése céljából a Debrecen–Nagyvárad–Nagyszalonta–Gyula–Békéscsaba–Hódmezővásárhely–Szeged–Szabadka–Baja–Bátaszék–Mohács–Pécs útvonalon.

A mohácsi kikötő fejlesztése, a kapcsolódó közútfejlesztésekkel, javítja a dunai teher- és személyhajózás elérhetőségét, felértékelve ennek logisztikai és turisztikai szerepét.

A kormányzat részéről elindított, és az előkészítés alatt álló Zóna program keretében megvalósítható fejlesztések lehetőséget nyújtanak és felelősséget is indikálnak Pécs város fejlődőképessége tekintetében: a befektetések megtérülése szempontjából a gyors fejlődés a megye és a megyeszékhely, egyúttal a ráfordításokat finanszírozó kormányzat érdeke is.

Vonzáskörzet

Pécs vonzáskörzetében délen a síksági és dombsági területek települései nagy kiterjedésű és intenzív mezőgazdasági területekkel rendelkeznek, melyek zöme szántó. A tájszerkezetet viszonylag homogén, a főként nagytáblás egyynyári kultúrák egybefüggő tengerét csak ritkán törik meg gyümölcsösök, gyepterületek, vizes élőhelyek, erdőfoltokkal pedig csak a legritkább esetben találkozunk. Kimagasló természeti értéket leginkább a hegyvidéki városkörnyéki erdők képviselnek.

A vonzáskörzethez tartozó településközpontokban kisebb-nagyobb zöld foltok, helyenként közpark láthatók, az utcák többé-kevésbé fásítottak. A települések belterületén összefüggő zöldfelületi hálózatról nem beszélhetünk.

Pécs vonzáskörzetének talajai átlagos vagy annál jobb minőségűek, ezért az élelmiszerbiztonság szempontjából potenciálisan jelentős szereppel bírnak.

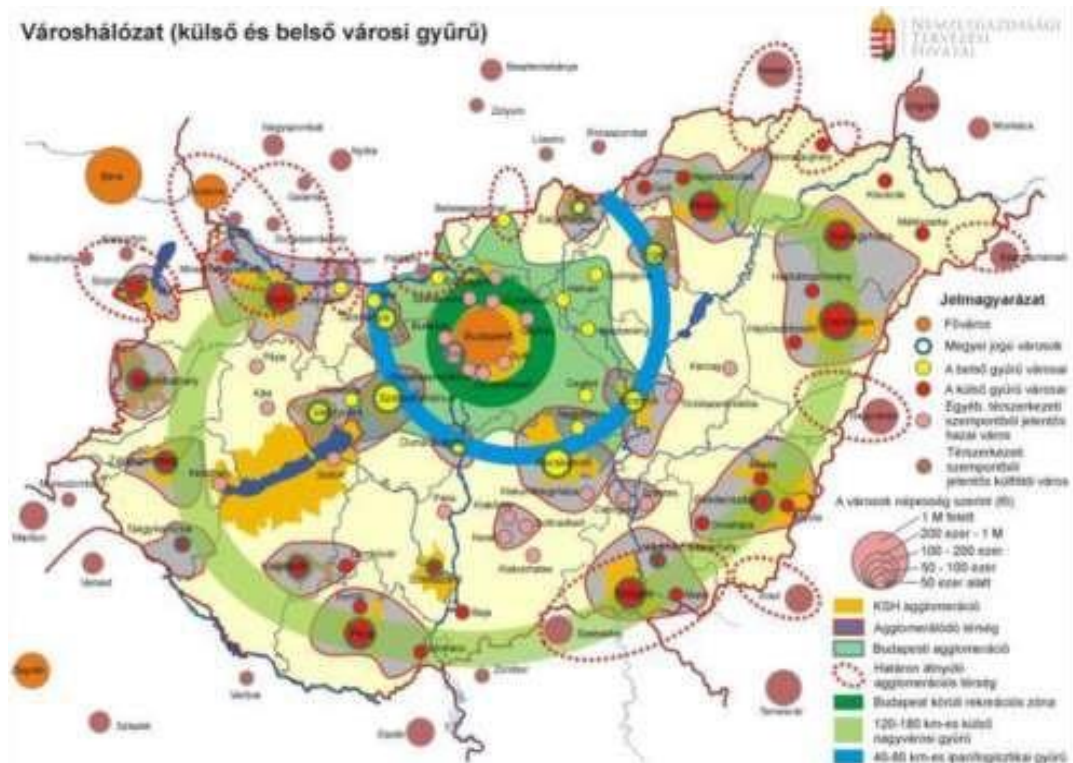
2.1.2 A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Konceptióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata

Pécs városát az alábbi területfejlesztési dokumentumok érintik:

- Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (továbbiakban: OFTK), ami a 1/2014. (I.3.) OGY határozat mellékleteként került elfogadásra;
- Baranya Megye Területfejlesztési Konceptió 2030 felülvizsgálata -;
- Baranya Megye Területfejlesztési Programja 2021-2027

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)

A 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési időszakra való felkészülés idején hazánkban alapvetően megváltoztak a terület- és településfejlesztés törvényi és szervezeti keretei. Az Országgyűlés 2014. január 3-án elfogadva a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról szóló határozatot, új irányt szabott az ország, a térségek és a települések fejlesztéséhez.

Forrás: OFTK

Pécs az országos városhálózatot bemutató ábrán a 120-180 km-es külső nagyvárosi gyűrűben helyezkedik el, a koncepció szerint a külső városgyűrű kiemelt várfejlesztési fejlesztésekkel érintett városok közé tartozik.

„Pécs a kultúra városaként újrapozicionálja magát, olyan pozíció megszerzésére törekszik, amelyben meglévő logisztikai, építőipari és turizmusbeli húzóágazatai mellett a kulturális ipar és turizmus, az innovatív egészségipar, környezetipar, gépipar, elektrotechnika kitörési pontjai segítenék. Térsége kiterjed a közvetlen városi vonzáskörzeten túl is, pl. a Baranyai-dombság és a Villányi-hegység térségeire. Kiemelkedő nemzeti jelentőségű nagyváros, nemzetközi kapuszereppel, potenciálisan országos hatáskörű intézményeknek is otthont adhat.” Forrás: OFTK

A Nemzeti Fejlesztés 2030 koncepció a további tervezés során is figyelembe veendő horizontális szempontként határozta meg:

- a befogadást – a társadalmi felzárkózás támogatását,
- az esélyegyenlőség megteremtését, a nemzetiségi identitás erősítését,
- a fenntartható fejlődést – fenntartható növekedést,
- az értékmegőrzést és az intelligens növekedést.

A fejlesztési források felhasználásának a Nemzeti Fejlesztés 2030 koncepcióban rögzített alapelvei:

- nemzeti fejlesztési célok és prioritások érvényesítése,
- a közpénzfelhasználás közhasznú eredményezzen,
- partnerség és közösségi részvétel,
- foglalkoztatáshoz való hozzájárulás,

- e) a természeti erőforrások mennyiségi és minőségi megőrzése, a környezet állapotának és értékeinek megőrzése, javítása,
- f) a megtermelt értékek hasznosulása a helyi közösség javára, kedvezményezettség,
- g) a területfejlesztési szempontból kedvezményezett, ezen belül a leghátrányosabb helyzetű kistérségek és települések fejlesztésére rendelkezésre álló forrásokat meghatározott támogatási szabályok alapján indokolt felhasználni,
- h) a területfejlesztési szempontból kedvezményezett, ezen belül a leghátrányosabb helyzetű kistérségekből és településekről benyújtott pályázatokat a pályázatok értékelése során a felzárkóztatás elősegítése érdekében indokolt előnyben részesíteni.

A nemzeti jövőkép elérése érdekében az országgyűlési határozat négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt jelölt ki:

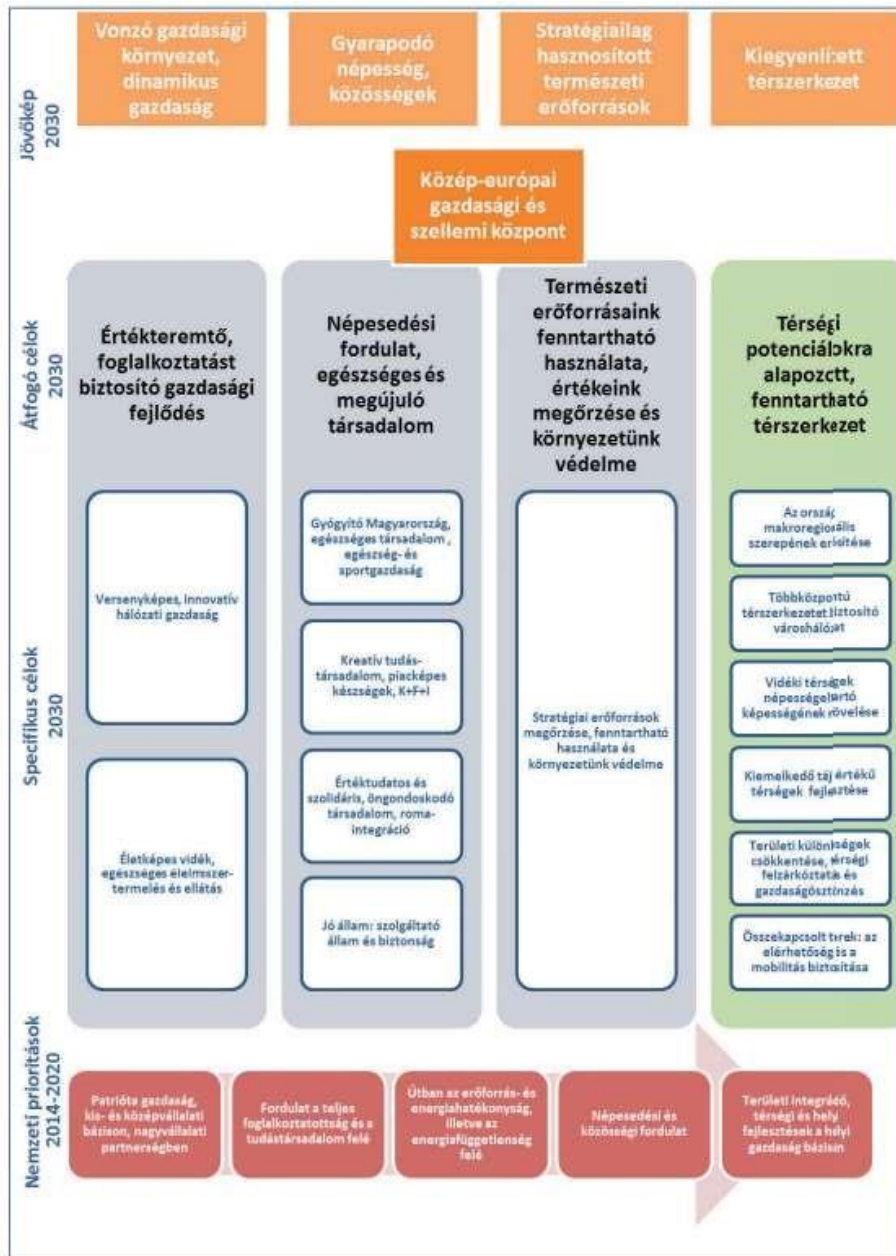
- a) értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés,
- b) népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom,
- c) természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme,
- d) térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.

Az ország jövőképe és fejlesztési célrendszere a Nemzeti Fejlesztés 2030 koncepcióban.

Az átfogó, közép- és hosszú távú célok megvalósulása érdekében specifikus és területi célkitűzések kerültek meghatározásra: a célok a társadalom és a gazdaság egészének, valamint minden ágazatnak, térségi és helyi szereplőnek egyaránt szólnak, így Pécs MJV számára is láthatóvá teszik azokat a fejlesztési súlypontokat, amelyekre a középtávra fókuszált fejlesztési feladatok épülhetnek.

A szakpolitikában érvényesítendő specifikus célok:

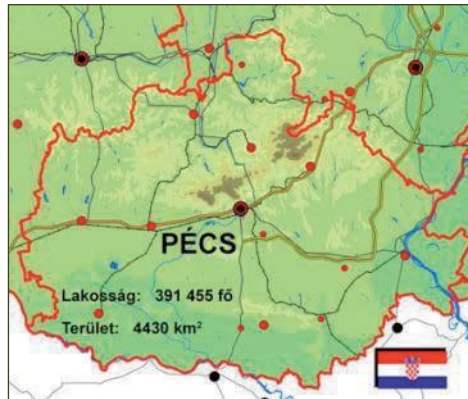
- a) versenyképes, innovatív gazdaság,
- b) gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság,
- c) életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás,
- d) kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I,
- e) értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom,
- f) jó állam, szolgáltató állam és biztonság,
- g) stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme.

2. ábra: Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió célrendszere

Forrás: Nemzeti Fejlesztés 2030 1/2014. (I. 3.) OGY határozat

Baranya megye pozicionálása a Nemzeti Fejlesztés 2030 dokumentumban

POZICIONÁLÁS

Baranya az ország legdélebben fekvő megyéje. A megye székhelye Pécs mintegy 150 ezer lakosú nagyváros, melyre relatíve kedvező, bár az országos átlagtól elmaradó jövedelmi viszonyok jellemzőek. A változatos természeti, földrajzi, geológiai és kulturális adottságok jelentős fejlesztési potenciált hordoznak magukban. A megye fejlett, az országos átlagot meghaladó oktatási és szociális hálózattal, nemzetközi hírű kulturális intézményekkel és épített környezettel rendelkezik. A népességszám folyamatosan csökken, a lakosság korösszetétele romlik. A foglalkoztatottak aránya 2011. IV. negyedévében 45,5%-volt, tartósan magas a munkanélküliségi ráta. A megye a leszakadó, ipari válságtérségek közé sorolható, sok hátrányos helyzetű kistérséggel és magas arányú roma népességgel.

Fejlesztési irányok:

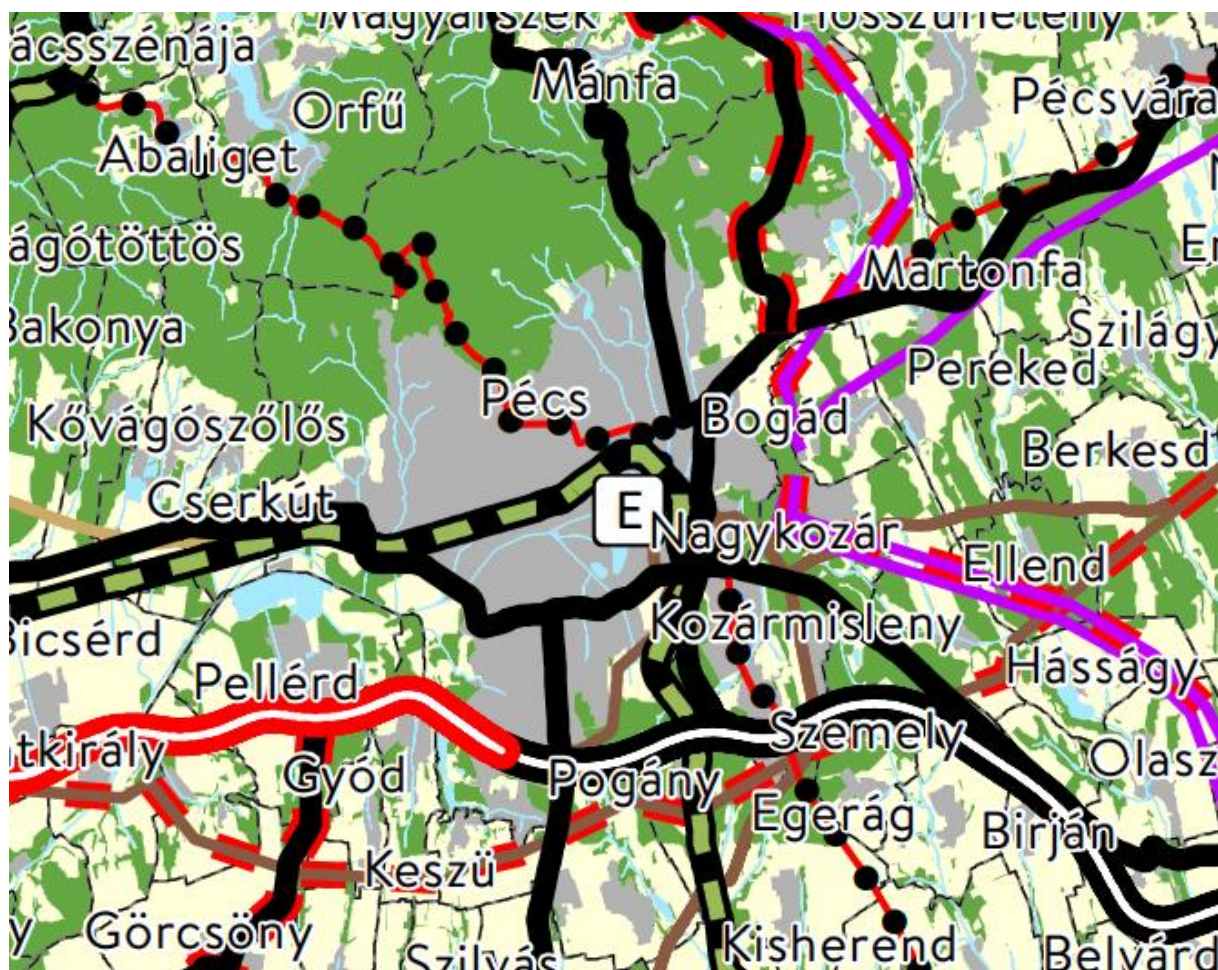
- A kedvező mező-és agrárgazdálkodásban rejlő potenciál jobb kihasználása.
- A rugalmasan reagálni képes szak- és felnőttképzési rendszer fejlesztése.
- A foglalkoztatottak létszámának és arányának növelése, a képzetlen vagy alacsonyán képzett munkaerő foglalkoztatásának segítése a munkaigényes mezőgazdasági kultúrák és az erre épülő feldolgozó-ipar kialakításával, fejlesztésével, a táji, környezeti szempontok figyelembevételével.
- A megye közlekedési zártságának oldása, a megyén áthaladó TEN-T közlekedési korridorok, valamint ezek csomópontjai és a kapcsolódó hálózat fejlesztése, különös tekintettel a horvátországi, illetve bosznia-hercegovinai összeköttetésekre.
- Intermodális közlekedési csomópont és logisztikai központ kiépítése a pécsi agglomerációban, a pécsi befektetési és tudásövezet fejlesztése. A megyei fejlesztési pólus központi és idegenforgalmi funkcióinak megerősítése és a megye városainak képessé tétele az innováció befogadására.
- A helyi természeti, környezeti és gazdasági erőforrásokon alapuló komplex öfenntartó fejlesztési programok megvalósítása (pl. Ős-Dráva program).
- Turisztikai fejlesztések: világörökségi helyszín/helyszínek, bor, kulturális, gyógy- és termálturizmus. Az építészeti értékek védelme, az épített örökség megőrzése.
- A Pécsi Tudományegyetemben rejlő lehetőségek kihasználása, a K+F tevékenység színvonalának jelentős emelése a minőségi oktatás, kutatás és innováció területén

2.1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

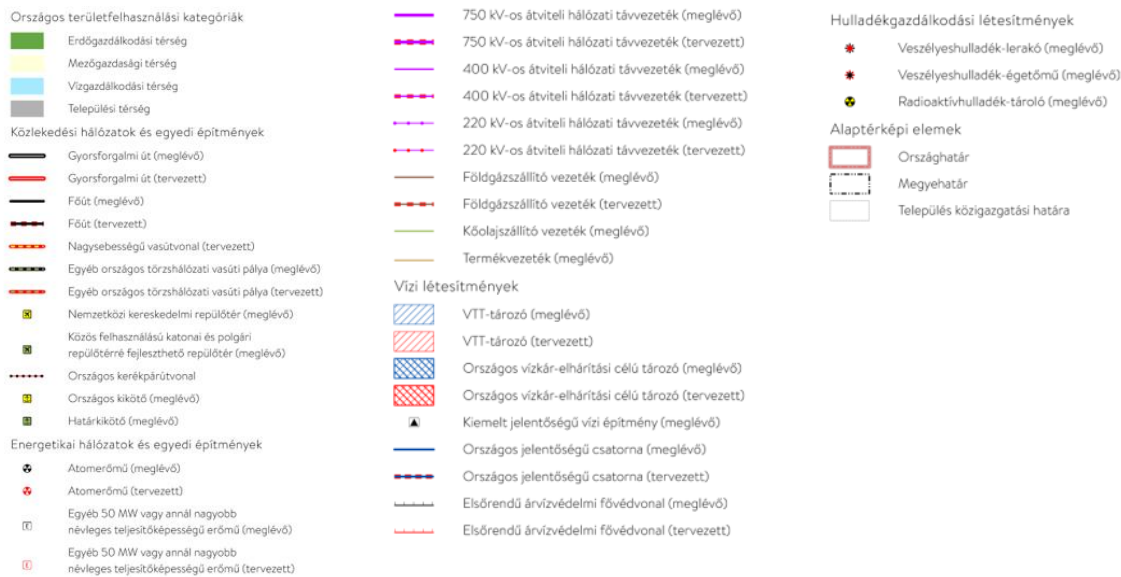
Az OTrT. az **Ország Szerkezeti Tervét**, valamint az **Országos Övezeti Tervet** és az ezekre vonatkozó szabályokat foglalja magában.

Az ország területrendezési terve meghatározza az országos terület-felhasználás rendszerét, a települések térbeli rendjét, az országos műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények térbeli rendjét, és ezek összefüggéseit.

Az országos területrendezési terv térképi melléklete, szerkezeti terve Pécsre vonatkozóan:

Pécs elhelyezkedése az ország szerkezeti tervén

Forrás: <https://oeny.e-epites.hu/oeny/4tr/#/tudastar/interaktiv-terkep>

A település területének a települési térségen kívüli legnagyobb része a mezőgazdasági térség, kis része erdőgazdasági, illetve vízgazdálkodási térség.

Az OTrT szerkezeti tervlapja szerint Pécs területét érintő szerkezeti elemei a következők:

a) Gyorsforgalmi utak

- M60 autópálya Pécs – Mohács (tervezett szakasz Barcs – Szigetvár - Pécs);

b) Főutak

Országos főutak

- 6. sz. Budapest – Barcs országos főút;
- 57. sz. főút Pécs - Mohács (belterületen Nyugati Ipari út, Malétár Pál út, Kanizsai Dorottya út) Széchenyi u., Béri Balogh Ádám u.)
- 58. sz. országos főút Pécs - Drávaszabolcs (belterületen Siklósi út, II. János Pál Pápa út);
- 66. sz. országos főút Pécs - Kaposvár (belterületen Komlói út)

c) Országos mellékutak

- 578 sz. M60 – 6. sz. országos főút összekötő (belterületen Űszögi út);
- 5611 sz. mellékút Pécs – Belvárdgyula (belterületen Bogádi út, Homoktető út)
- 5801 sz. mellékút Pécs – Vajszló (belterületen Állomás u.)
- 5816 sz. mellékút Pécs – Pellérd - Aranyosgadány (belterületen Arányosi út)
-

Meglévő földgázszállító vezetékek:

330: Szank - Kiskunhalas - Jánoshalma - Baja - Bába - Maráza - Pécs

330-03: Pécs

330-04: Pécs

330-05: Pécs

615-21: Pécs - Kozármisleny

Meglévő termékvezeték:
Székesfehérvár - Pécs

Országos kerékpárút hálózat törzshálózati elemei:

72. Külső-somogyi kerékpárútvonal: Balatonföldvár - Kőröshegy - Tamási - Hőgyész - Bonyhád - Mecseknádasd - Pécsvárad - Pécs – Újpetre

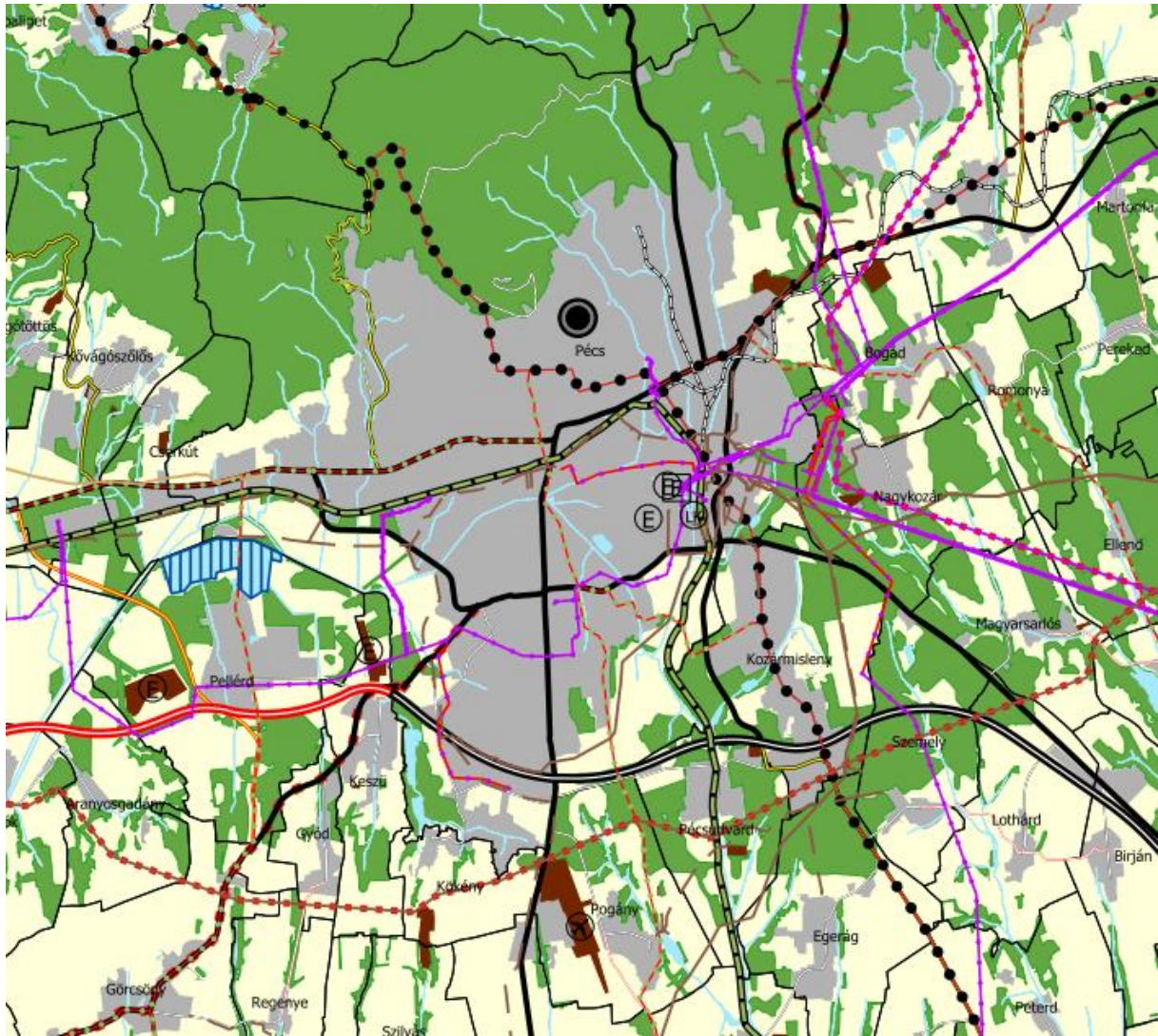
73. Belső-somogyi kerékpárútvonal: Fonyód - Buzsák - Somogyvár - Kaposvár - Szenna - Almamellék - Abaliget - Orfű - Pécs

Vasút: Budapest [XI. kerület, Kelenföld] – Pécs (40. sz. vasúti fővonal), 65 (1) Pécs – Villány vasúti mellékvonal

Energetikai hálózatok: erőmű

A BMTrT. Baranya megye Területrendezési terve Baranya megye Övezeti Tervét és az ezekre vonatkozó szabályokat foglalja magában.

Baranya Megye Szerkezeti Terve Pécsre vonatkozóan:

BMTrT kivonata (2020)

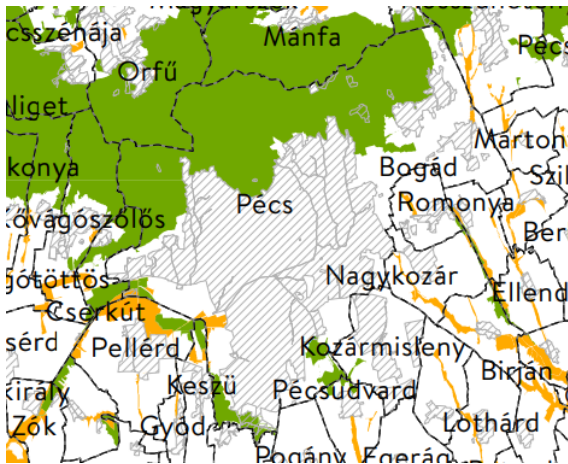
Forrás: <http://www.baranya.hu/dokumentum/945>

A BMTrT - a készítésére vonatkozó tartalmi követelményeket rögzítő 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet előírásaival összhangban - térségi területfelhasználási kategóriákat alkalmaz.

Országos Övezeti Terv tervlapjait az 2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről 3.sz. melléklet tartalmazza, melynek pécsi érintettsége a következők:

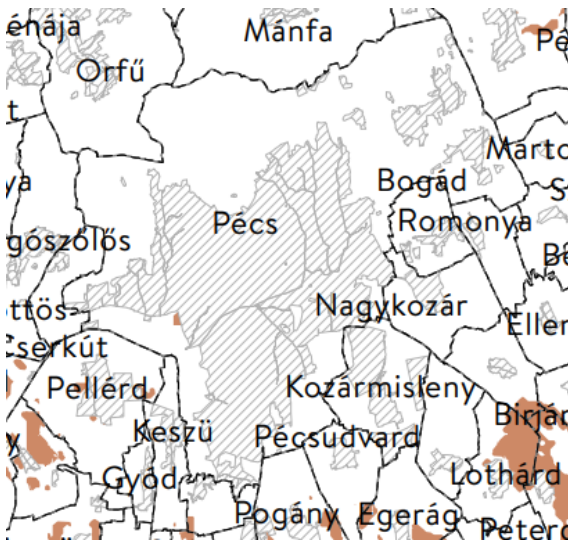
A törvény térképei (hatályos: 2019.03.15-től)

3/1. melléklet az ökológiai hálózat magterületének övezete, az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete és az ökológiai hálózat pufferterületének övezete.

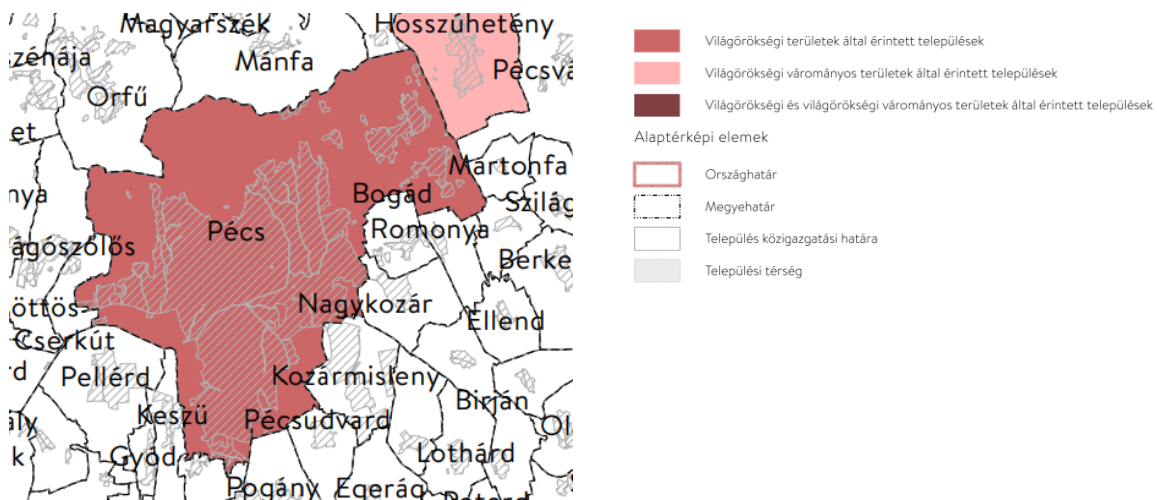
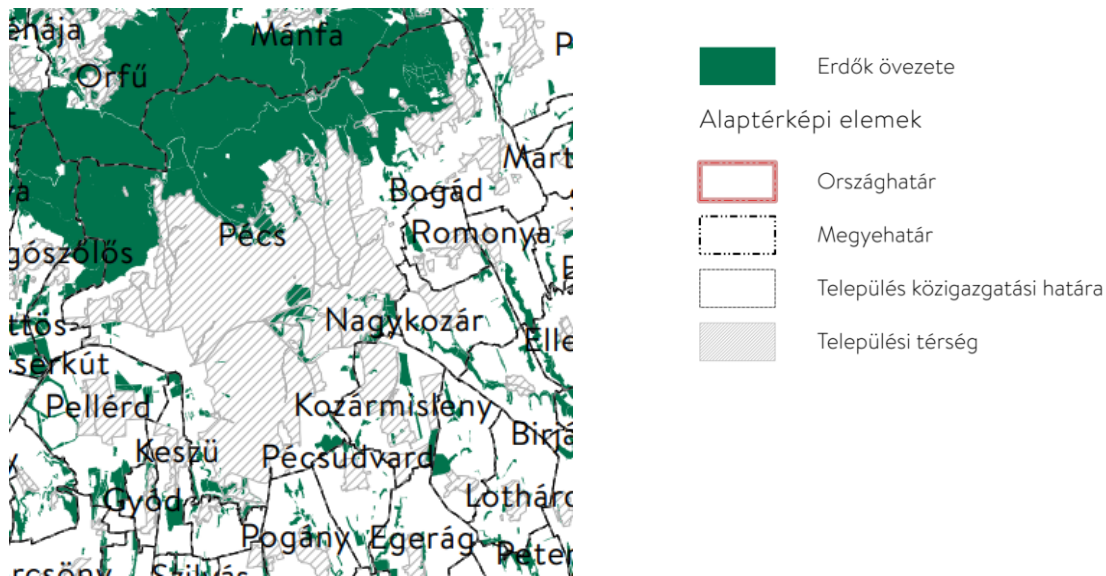
- Ökológiai hálózat: magterületének övezete
 - Ökológiai hálózat: ökológiai folyosójának övezete
 - Ökológiai hálózat: pufferterrületének övezete
- Alaptérképi elemek
- Országhatár
 - Megyehatár
 - Település közigazgatási határa
 - Települési térség

2018. évi CXXXIX. törvény – országos övezetek
 e) kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete:

- Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete
- Alaptérképi elemek
- Országhatár
 - Megyehatár
 - Település közigazgatási határa
 - Települési térség

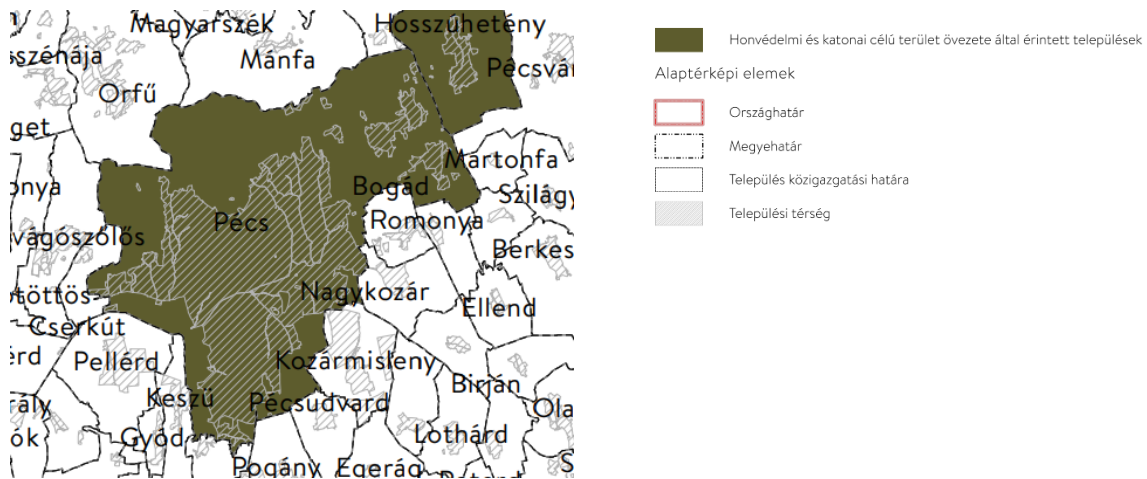
3/3. melléklet: Erdők övezete

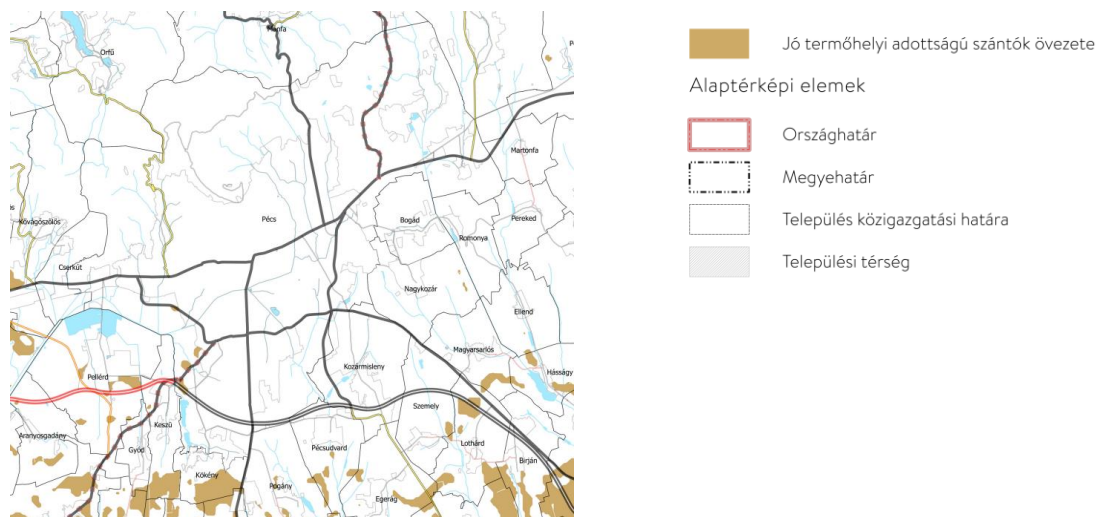
A jó termőhelyi adottságú szántók övezetének, az erdőtelepítésre javasolt terület övezetének, a tájképvédelmi terület övezetének, a vízminőség-védelmi terület övezetének, a rendszeresen belvízjárta terület övezetének tervlapjait, valamint az ásványi nyersanyagvagyon övezete által érintett településeket és a földtani veszélyforrás terület övezete által érintett településeket a területrendezésért felelős miniszter rendelete tartalmazza.

A területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI.14.) MVM rendeletben (a továbbiakban: TTK) rögzített kiegészítő övezetek:

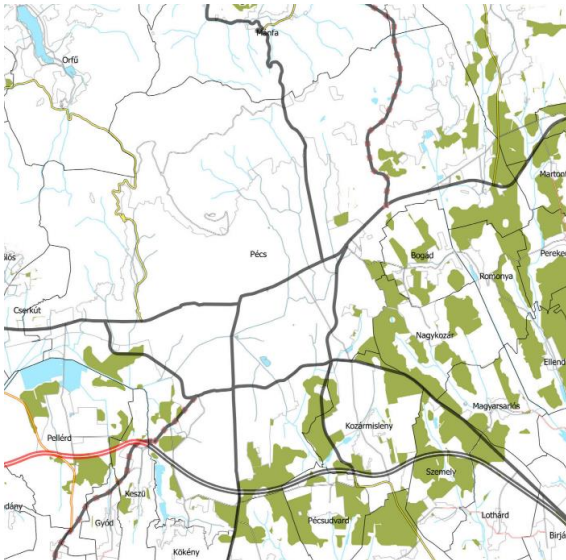
Honvédelmi és katonai célú terület övezete

Jó termőhelyi adottságú szántók övezete (TTK 1. melléklet)

Erdőtelepítésre javasolt terület övezete rendkívül kis mértékben érinti Pécs területét (TTK 2. melléklet)

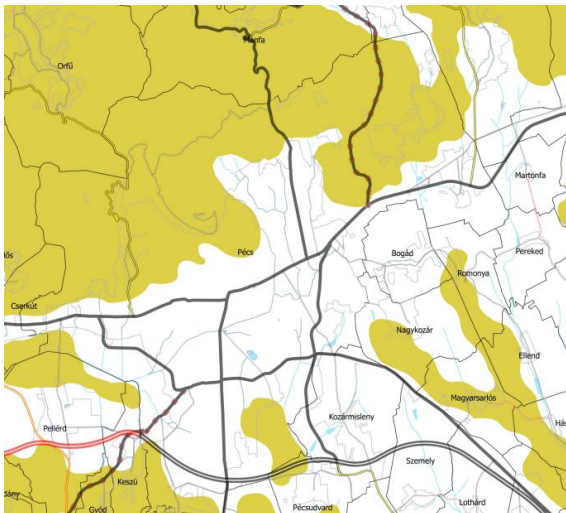

 Erdőtelepítésre javasolt terület övezete

Alaptérképi elemek

- Országhatár
- Megyehatár
- Település közigazgatási határa
- Települési térség

Tájképvédelmi terület övezete

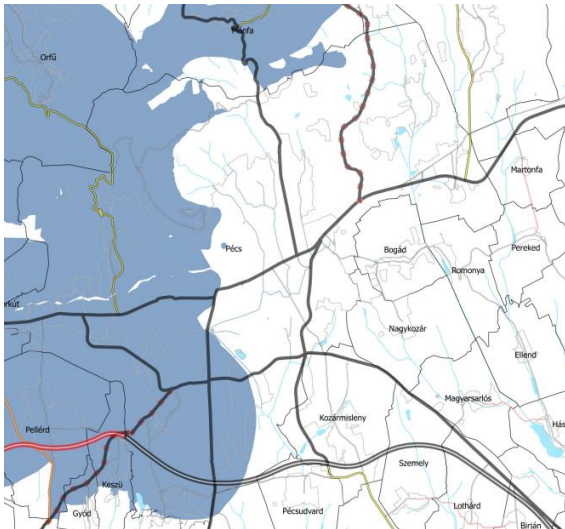

 Tájképvédelmi terület övezete

Alaptérképi elemek

- Országhatár
- Megyehatár
- Település közigazgatási határa
- Települési térség

Vízminőségvédelmi terület övezete

Vízminőség-védelmi terület övezete

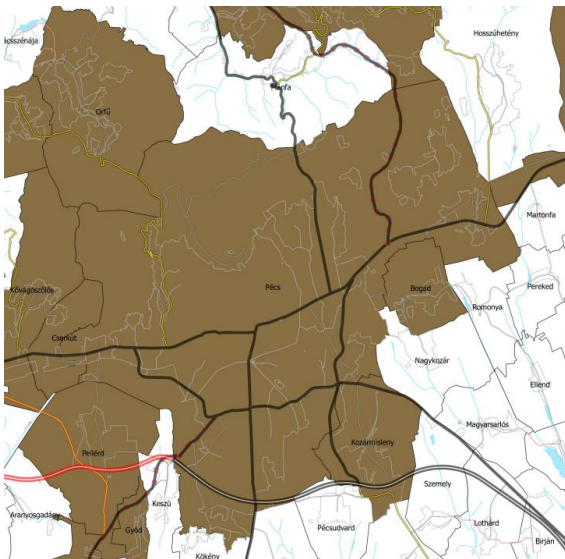
Alaptérképi elemek

- Országhatár
- Megyehatár
- Település közigazgatási határa
- Települési térség

Baranya Megyei Közgyűlés elnökének 4/2020. (IV.22.) önkormányzati rendelete¹⁰ Baranya Megye Területrendezési Tervében az egyedileg meghatározott övezetek területi hatálya kiterjed a megye teljes közigazgatási területére, Pécsre is. (1) A megyei övezetekre vonatkozó előírásokat az MvM rendelet állapítja meg.

Baranya megye egyedileg meghatározott megyei övezetei és Pécs érintettsége:

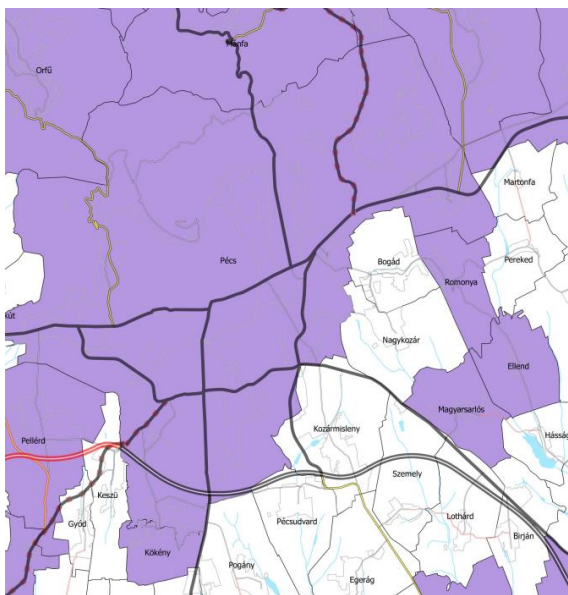
Ásványi nyersanyagvagyon övezete (3.9. melléklet)

 Ásványi nyersanyagvagyon által érintett település

¹⁰ Baranya Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 4/2020.(IV.22.) önkormányzati rendelete Baranya Megye Területrendezési Tervéről

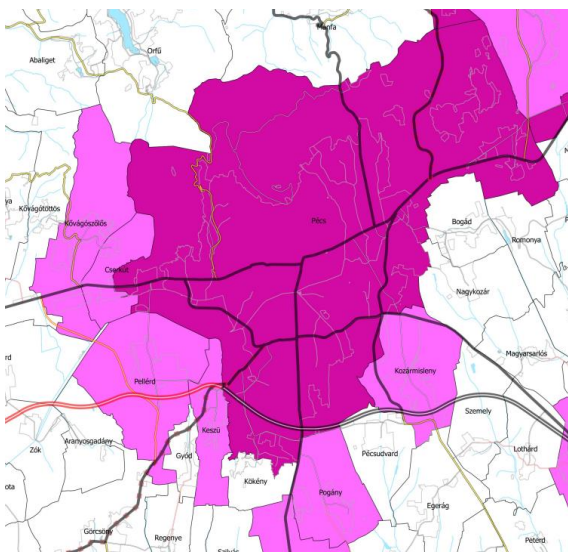
Földtani veszélyforrás terület övezete

Földtani veszélyforrás terület övezete által érintett település

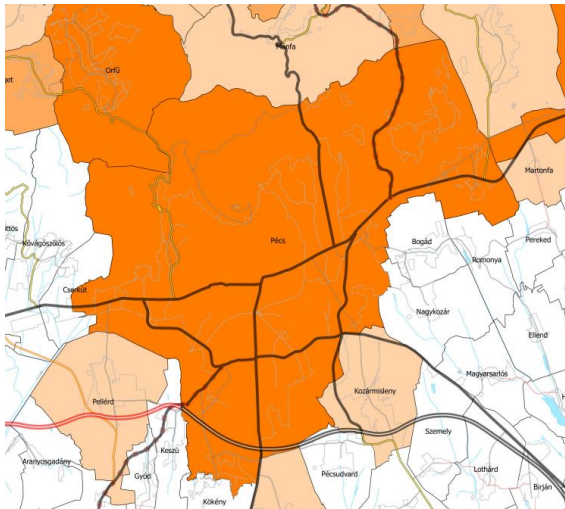
Egyedileg meghatározott megyei övezetek (3.12. melléklet).

Gazdaságfejlesztés célterületeinek övezete

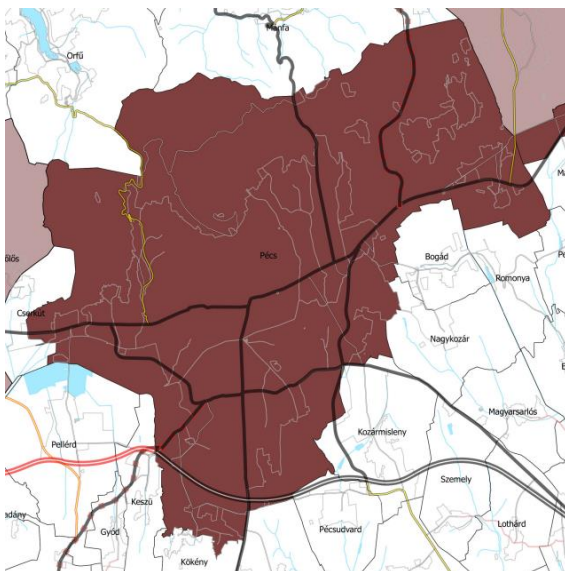
Gazdaságfejlesztésbe bekapcsolódó területek
Gazdaságfejlesztés térségi központja

Turizmusfejlesztés célterületének övezete

- Turizmusba bekapcsolódott település
- Turizmusfejlesztés térségi jelentőségű célterülete
- Turizmusfejlesztés országos jelentőségű célterülete

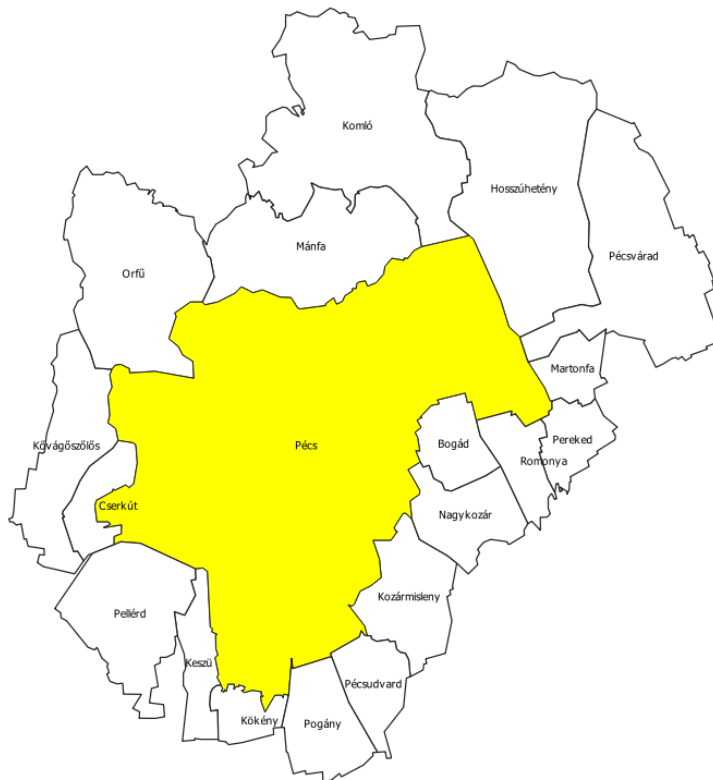
Építészeti örökség szempontjából kiemelten kezelendő területek övezete

- Országos jelentőségű építészeti örökséggel érintett település
- Térségi jelentőségű építészeti örökséggel érintett település

A fentiek közül - a természetföldrajzi adottságokon túl - a megyei rendezési terv szerint Pécs a gazdaságfejlesztés térségi központja, a turizmusfejlesztés országos jelentőségű célterülete és országos jelentőségű építészeti örökséggel érintett település.

2.1.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai

Pécs szomszédos települései

ÉNy-on:

- Orfű

É-on

- Mánfa
- Komló

ÉK-on:

- Hosszúhetény
- Pécsvárad

K-en:

- Martonfa
- Pereked
- Romonya
- Bogád
- Nagykozár

DK-en:

- Kozármisleny
- Pécsudvard

D-en:

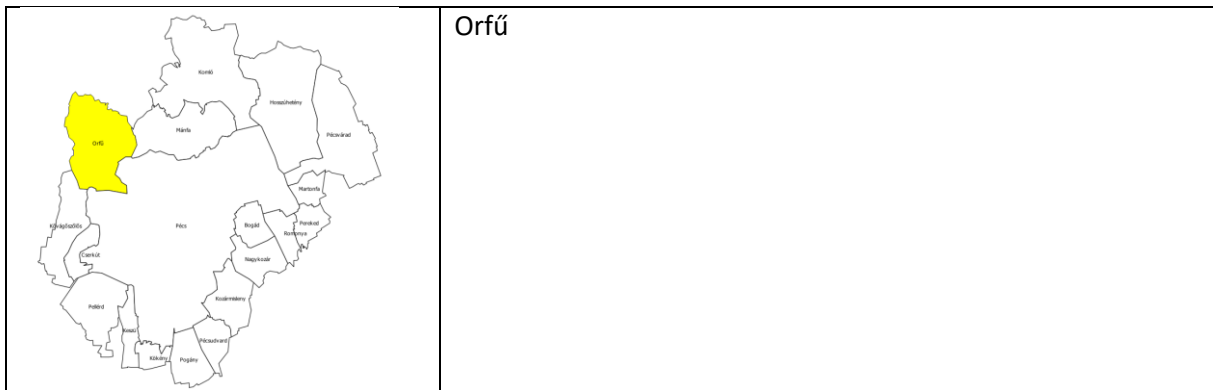
- Pogány
- Kőkény

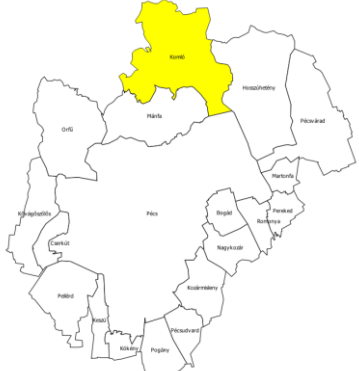

DNy-on:

- Keszű
- Pellérd

Ny-on:

- Cserkút
- Kővágószőlős

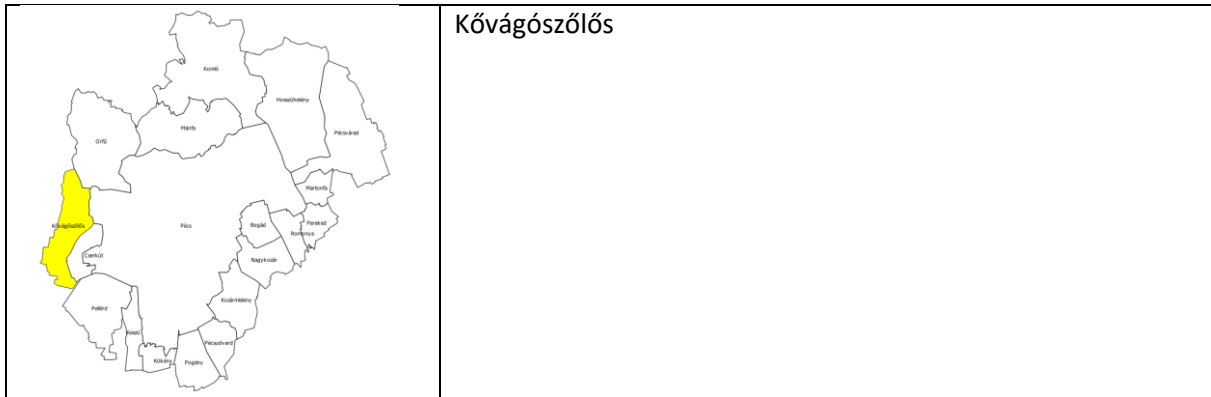

	<p>Mánfa</p>
	<p>Komló</p> <p>A két település közigazgatási határán gazdasági erdő és egyéb ipari gazdasági terület övezete található. A területet érinti az országos ökológiai hálózat övezete, a kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete és korábbi szénbányászat kiüregelt kőzetterének határa.</p> <p>A városok településszerkezeti tervei a meglévő természeti kapcsolódáshoz képest egyéb tervezett változtatást nem tartalmaznak.</p>
	<p>Hosszúhetény</p> <p>A két település közigazgatási határán gazdasági erdő és általános mezőgazdasági terület övezete található. A területet érinti a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezete és a kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete.</p> <p>A két település településszerkezeti tervei a meglévő természeti kapcsolódáshoz képest egyéb tervezett változtatást nem tartalmaznak.</p>
	<p>Pécsvárad</p>

	<p>Martonfa</p>
	<p>Pereked</p>
	<p>Romonya</p>
	<p>Bogád A két település határát érintő külterület legnagyobb részére a mezőgazdasági tájhasználat jellemző. Itt a terepviszonyokat követve a tagoltabb felszínű területeken alakultak ki a település kertés mezőgazdasági területei, az egykori zártkertek pl. Homok-tető. A kert, szőlő, gyümölcsös művelési ág a jellemző, de az utóbbi években jelentősen megnőtt a zártkerti művelés alól kivett ingatlanok száma. Homok-tetőn jellemzővé vált az életvitelszerű lakhatás.</p>

	<p>Nagykozár</p> <p>A két település közigazgatási határa általános mezőgazdasági terület. A szerkezeti terv tervezett beruházásként tünteti fel az 5611. sz és az 57. sz. főút összekötő szakaszát, valamint becsatolását Pécs irányába szintbeni közúti csomópont kivitelezésével.</p>
	<p>Kozármisleny</p> <p>A két város gazdasági erdőterület és általános mezőgazdasági terület övezete mentén érintkezik. A területen halad végig a Pécs – Villány - Mohács országos törzshálózati vasútvonal. A szerkezeti terv tervezett elemként tünteti fel új körforgalmi csomópont kialakítását az 578. sz út és a kozármislenyi bekötőút kereszteződésében. A körforgalmi csomópont szomszédságában Gksz terület került kijelölésre, amely beépülése még nem kezdődött meg. A szerkezeti terv tervezett útként jelöli meg e körforgalmi csomópontból Pécs-Nagyárpád összekötését. A területet továbbá érinti a tervezett Pécs-Kozármisleny kerékpárút nyomvonala.</p>
	<p>Pécsudvard</p> <p>A két település közigazgatási határán általános mezőgazdasági terület, kertés mezőgazdasági terület és gazdasági erdőterület övezete található. A két település településszerkezeti tervei egyéb tervezett változtatást nem tartalmaznak.</p>
	<p>Pogány</p> <p>A két település általános mezőgazdasági területek övezete mentén határos. A területen halad keresztül a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete. A két település településszerkezeti tervei egyéb tervezett változtatást nem tartalmaznak.</p>

	<p>Kökény</p>
	<p>Keszü A két település közigazgatási területe általános mezőgazdasági, kertes mezőgazdasági és gazdasági erdőterületek övezete mentén érintkezik. A tervezett beruházások közül legfontosabb elem az M60 autópálya Barcs-Szigetvár-Pécs szakaszának kijelölt nyomvonala és autópálya felhajtó kialakítása és az 5816. sz. valamint 5818. sz. országos mellékutak összekapcsolása.</p>
	<p>Pellérd</p>
	<p>Cserkút</p>

Kővágószőlős

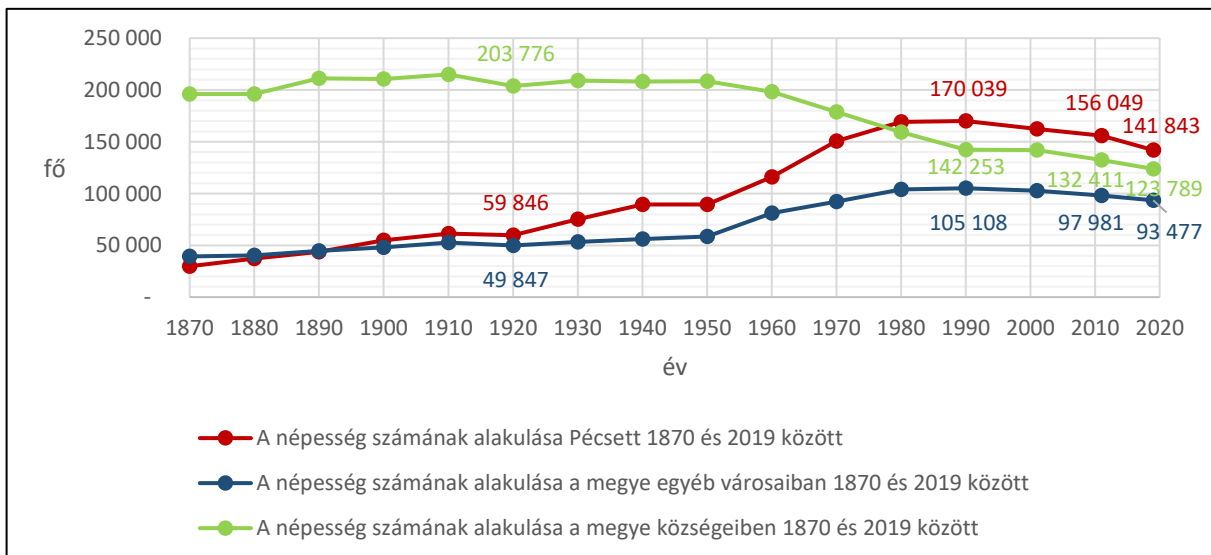
2.1.5. A település társadalma

Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

Pécs város demográfiai jellemzői a fenntarthatóságra figyelemmel

Pécs város demográfiai helyzetének jellemzése a város tisztán mennyiségi adatokon keresztül történő leírását jelenti.

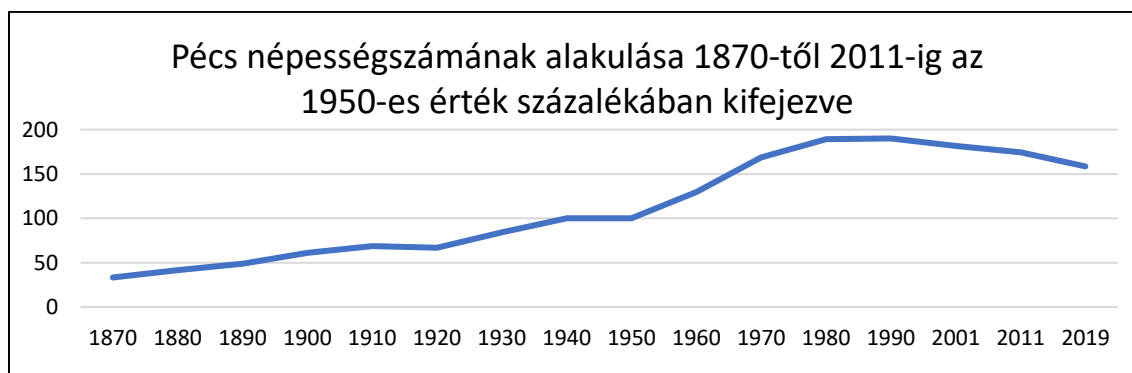
A 2011-es népszámlálás végleges adataiból továbbvezetett adatok¹ szerint 2019 év végén Pécs lakónépessége² 141 843 fő volt, ezen belül a férfiak aránya 45,9%, a nőké 54,1%. Ez több, mint 14 ezer fővel kevesebb, mint a nyolc évvel ezelőtti népszámláláson rögzített adatok. A lakónépesség 2019 évben regisztrált száma közel két és félszerese a száz évvel korábban, 1920-ban regisztrált számnak, ugyanakkor közel 20%-kal alacsonyabb az 1990 éves népszámlálás során regisztrált népességszámnál.

4. ábra: A népesség számának alakulása (1870-2019, fő)

Pécs népességszámának változásai a vizsgált időszakban két egymástól markánsan eltérő fejlődési szakaszt rajzolnak fel. Az 1870–1920 közötti időszak népességszámára vonatkozó adatok egy lassan növekvő, a szerves fejlődés sajátosságaival jellemezhető város képét mutatták. Ez az lassú, de egyenletes, szerves fejlődés a 20. század elején megtört a világháborúk, a 30-as éveinek gazdasági válsága, a politikai rendszerek változásai nyomán. Az ötvenes évektől - a bányászat, az iparosítás pozitív hatására - intenzíven növekedett a lakosság száma. A legintenzív növekedése az 1949-1980 évek közé tehető. Ebben a három évtizedben a város népessége közel a duplájára, 89 ezerről 170 ezer főre nőtt. Az 1980 és 1990 közötti évtizedben a lakónépesség száma gyakorlatilag stagnált, majd napjainkig tartó folyamatos népességcsökkenés kezdődött. Az 1980-as népszámlálás óta eltelt időszakban mintegy 27 ezer fővel csökkent a város lakónépességének a száma. (Lásd a 14. számú ábrát.) Az ezredfordulótól kezdve is folyamatos csökkenés jellemzi Pécs népességszámának alakulását. Az országban Pécs a második legnagyobb mértékű a fogyatkozás.

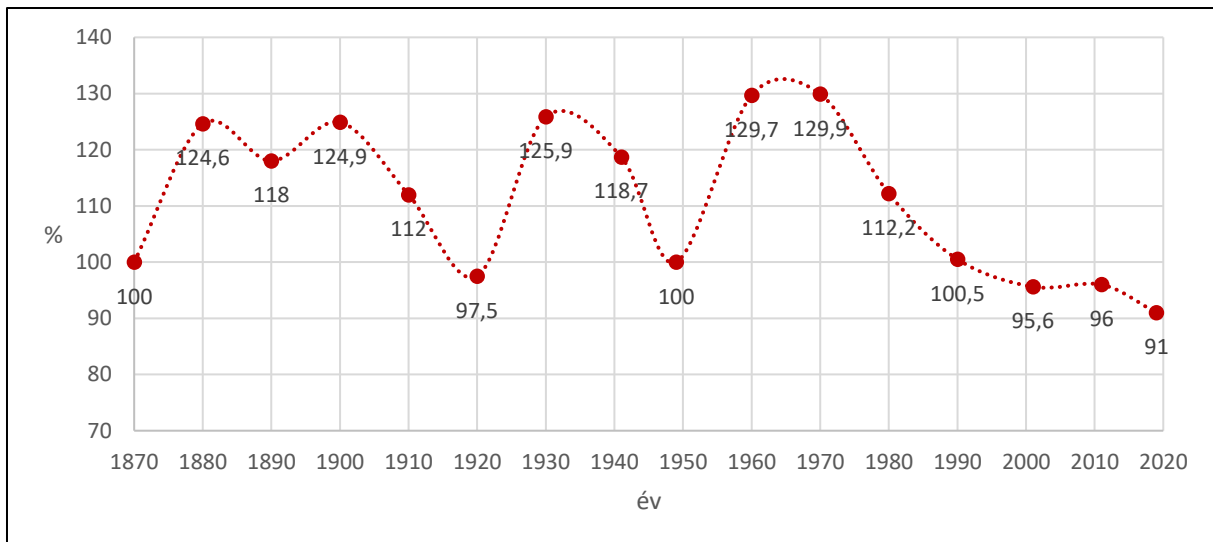
Pécs népességszámának alakulása 1870-től 2011-ig az 1949-es érték százalékában kifejezve

Pécs népességszámának alakulása 1870-től 2019-ig az 1949-es érték százalékában kifejezve (Forrás: KSH)

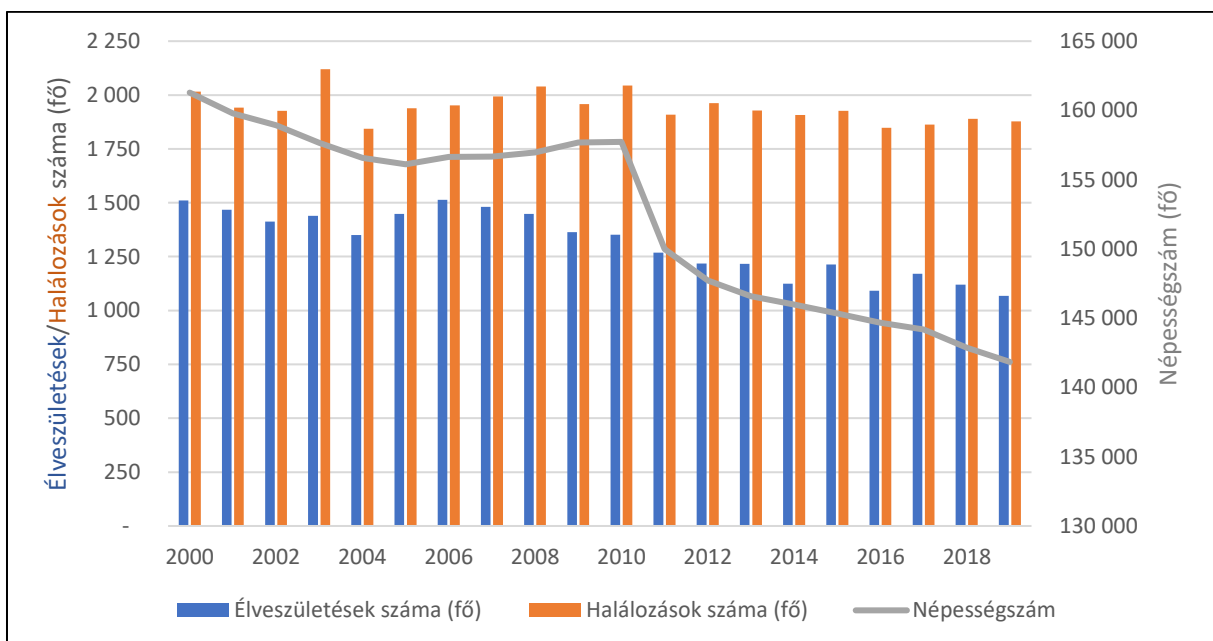
Pécs lakónépessége számának az 1980-as években már érzékelhető stagnálása majd csökkenése két okra vezethető vissza: a születések és halálozások számának egyenlegére, az ún. természetes szaporodás-fogyás mérlegének alakulására, valamint a városba be, illetve a városból elköltözők számának alakulására. A természetes szaporodás-fogyás már a '80-as években is negatív egyenleget mutatott, és az egyenleg napjainkig folyamatosan romlott. Az 1980-1989 közötti időszakban a természetes szaporodás-fogyás egyenlege valamivel több, mint ezer fő „veszteséget” jelentett a város számára. Ezt a „veszteséget” gyakorlatilag teljes mértékben kompenzálta, és a népességszám kismértékű, mintegy ezerfős növekedését eredményezte a vándorlásból adódó nyereség.

Pécs lakónépessége számának változásai az előző népszámláláshoz képest

Pécs lakónépessége számának változásai az előző népszámláláshoz képest (Forrás: népszámlálási adatok alapján)

A '90-es években, majd azt követően is a természetes szaporodás-fogyás egyenlege egyre erőteljesebb népességcsökkenést eredményezett, amelyet már nem kompenzált az ugyancsak negatívba forduló vándorlási különbözet sem. Az 1990-2001 közötti időszakban a természetes szaporodás-fogyás, illetve a vándorlási különbözet együttesen a város lakónépességének mintegy 7 500 fővel történő csökkenését eredményezte.

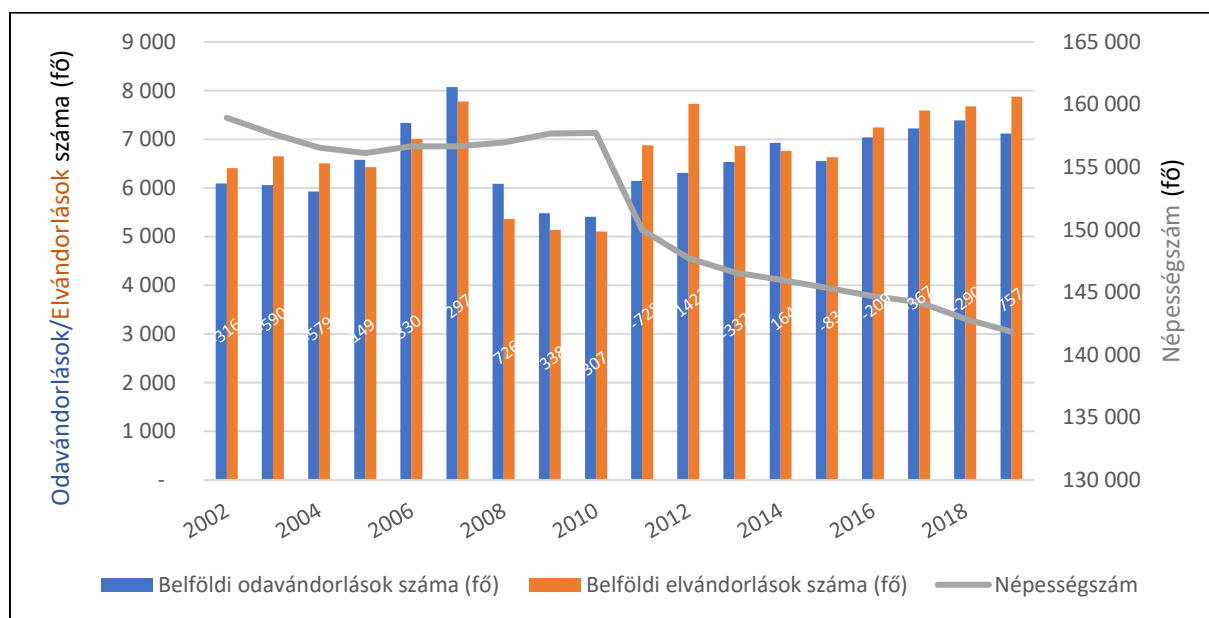

A születések, halálozások számának alakulása Pécsen 1990-től (Forrás: a KSH vonatkozó adatai alapján)

A 2002-2019 közötti időszakban a folyamat iránya nem, csupán belső arányai változtak, a természetes szaporodás-fogyás negatív egyenlege több, mint tizenegyezer fővel csökkentette a lakónépesség számát, míg a negatív vándorlási különbözet mintegy háromezer főt jelentett. Az említett időszakban a természetes szaporodás-fogyás okozta népességcsökkenés túlsúlyba jellemző, hiszen közel három és félszer akkora arányban van jelen, mint a vándorlási különbözetből adódó fogyatkozás. 2005-től öt

éven keresztül pozitív vándorlási különbözet figyelhető meg, amely a 2008-as gazdasági válság hatásai miatt negatív visszaeséshez vezetett.

A népességhez viszonyítva a bevándorlás és elvándorlás aránya 2010-től nagy mértékben növekszik, miközben a stabil lakosság aránya csökken. Ez a jelenség munkaerőpiaci szempontból kedvezőtlen, mert a bevándorlók munkaerőpiaci kompetenciái és iskolai végzettsége gyengébb, mint az elvándorlóké.

Az oda- és elvándorlások számának alakulása Pécsen 2002-től

Forrás: a KSH vonatkozó adatai alapján

A város lakosságának mobilitását (hajlandóságát vagy lehetőségeit) jellemzi, hogy a 2011-es népszámlálás során regisztrált lakónépesség 53%-a Pécsen született, és születése óta is a városban él, további 13%-uk ugyanazon a pécsi lakcímen lakik, ahol megszületett. Azoknak a pécsieknek az aránya, akiknek a születési helye nem Pécs volt, 43%.

A város lakónépességének számbavétele során szükséges figyelembe venni a Pécs felsőoktatási intézményeiben nappali tagozaton tanuló magyar és külföldi hallgatókat is, mivel a népszámlálás adatfelvételi szabályai szerint e csoport jelentős része a lakónépesség számát gyarapítja. A Pécsi Tudományegyetem képzéseiben 2018-ban 15 589 aktív hallgató vett részt, melyből 3967 külföldi állampolgár volt¹¹. A nappali tagozatos hallgatók nélkül Pécs lakónépességének száma akár több, mint tízezer fővel is alacsonyabb lenne.

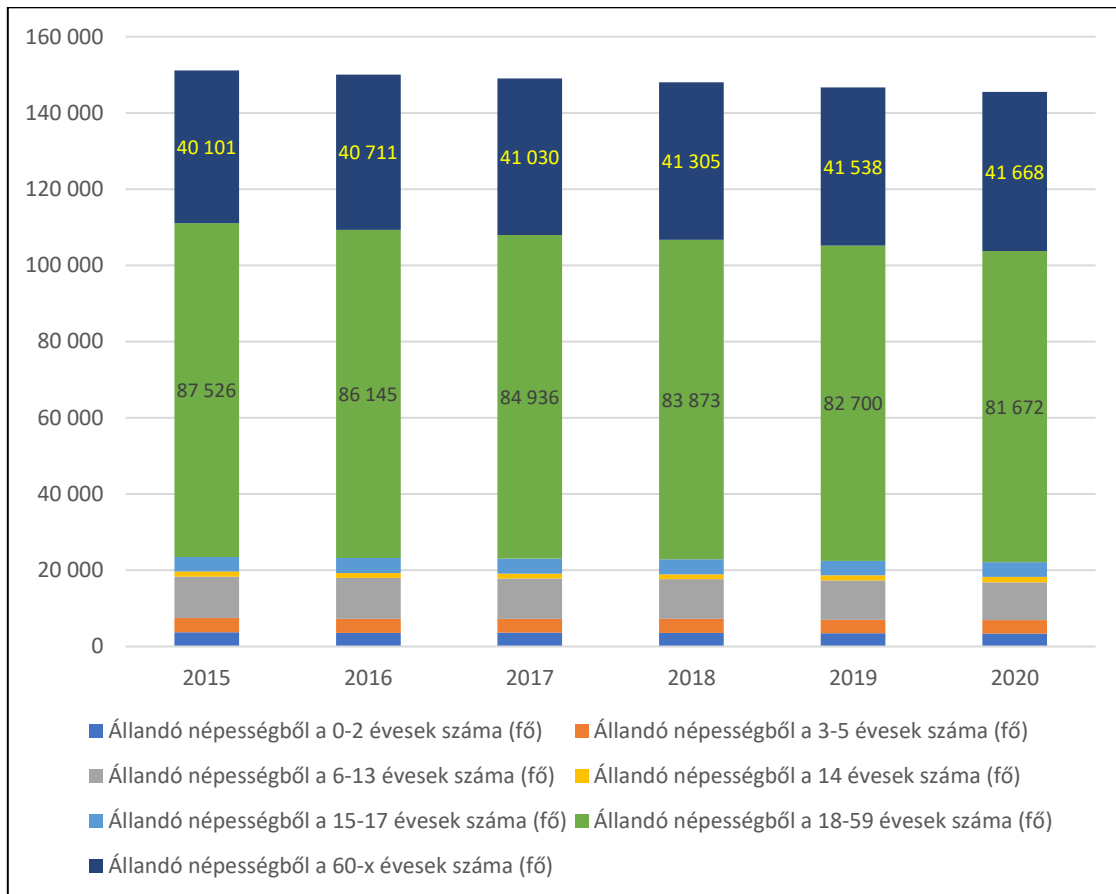
Pécs lakónépességének korfája összességében egy rohamosan öregedő város képét mutatja (még úgy is, hogy a városban tanuló egyetemisták az átlagok szintjén szükségképpen fiatalítják a város lakónépességét). A lakónépességre számított átlagéletkor 2001-ben Pécs teljes lakosságát tekintve 39,3 év volt, ami 2011-re 41,2 évre, míg 2019-re 43,7 évre emelkedett. A népesség életkor szerint

¹¹ Forrás:

https://adminisztracio.pte.hu/sites/adminisztracio.pte.hu/files/files/Egyetemunk/Tenyek_adatok/Statistikak/pte-osapkivonat-2018-oktober.pdf

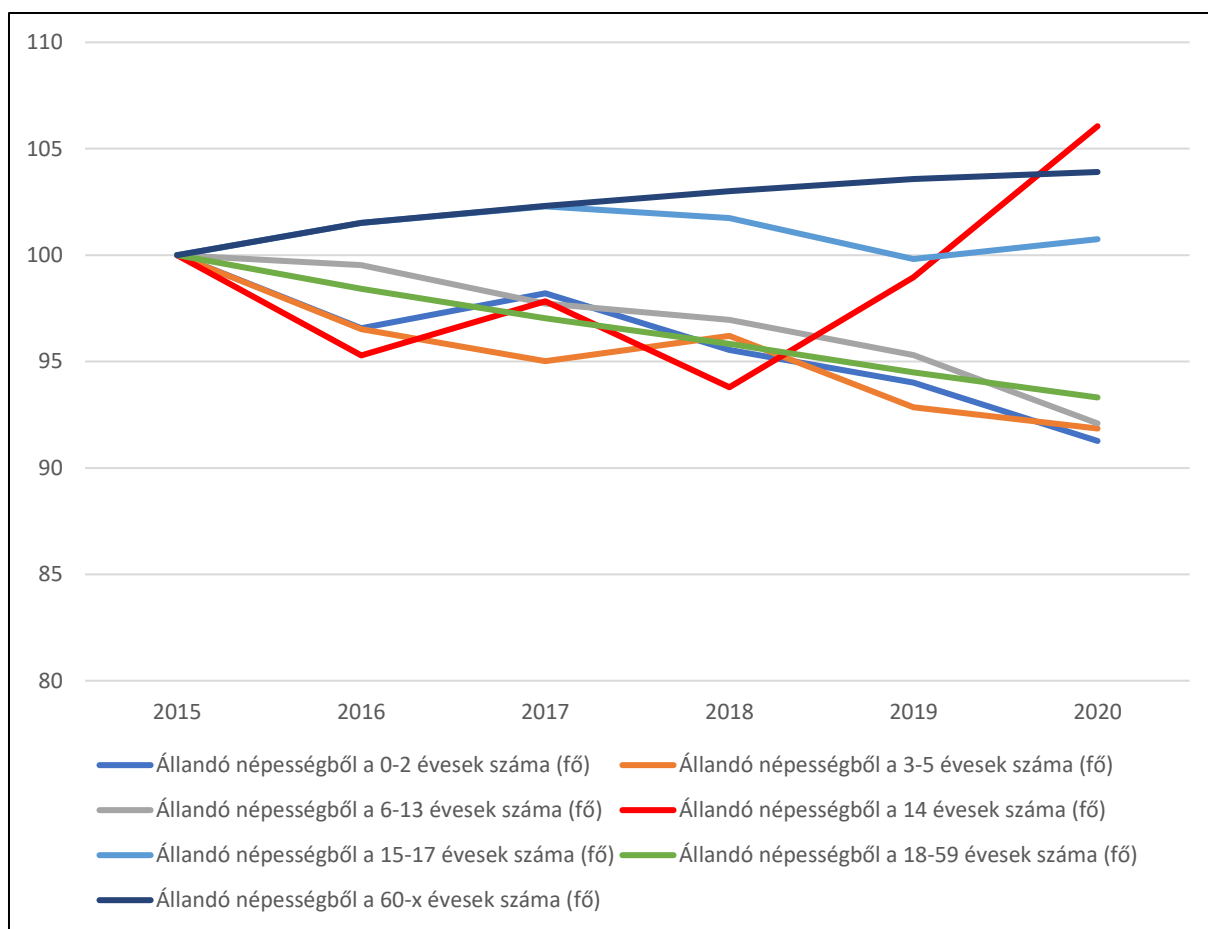
tekintett csoportjai sajátosan szegregált helyzetet mutatnak Pécs esetében: a város egyes részein kiugróan magas az idős népesség aránya, más részei kiegyenlítettebb helyzetet mutatnak.

Az állandó népesség alakulása Pécsen korcsoportok szerint 2015-2020

Pécs állandó népességének változása 2015-től (Forrás: a KSH vonatkozó adatai alapján)

A korfa kedvezőtlen összetétele a fenntartható fejlődés egyik leglényegesebb problémája. A megújulás képessége szempontjából a fiatalok megtartása, a városba vonzása és minél magasabb munkaerőpiaci kompetenciákkal való felvértezése, a foglalkoztatásukat lehetővé tevő munkahelyteremtés, a gyermekvállalási kedv erősítése jelentik a megoldás irányát. Az idősödő korosztályok szempontjából a munkavégző képesség kitolódását támogató egészségtudatosság, az igényeikhez illeszkedő szolgáltatások biztosítása, tapasztalataik, tudásuk hasznosítási módjainak fejlesztése igényel figyelmet.

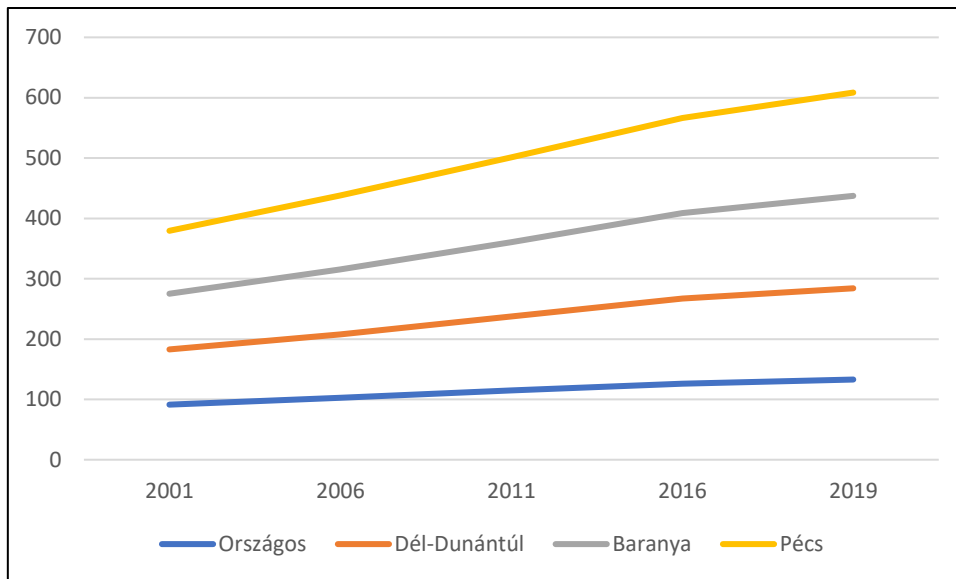
Az állandó népességből a korcsoportok alakulása 2015 évhez viszonyítva (2015=100) Forrás: a KSH vonatkozó adatai alapján

Öregedési index százalékban kifejezve*

	2001	2006	2011	2016	2019
Országos	91,3	102,4	114,7	126,1	132,9
Dél-Dunántúl	91,5	105,5	122,7	140,9	151,2
Baranya	92,3	-	123,1	141,6	153,2
Pécs	104,3	-	140,4	157,5	171,2

Öregedési index százalékban kifejezve¹² (Baranya megye és Pécs esetében a 2001-es, a 2011-es népszámlálások, 2012-2019 közötti adatok a 2011-es népszámlálás végleges adataiból továbbvezetett adatok, valamint a 2005. évi mikrocenzus alapján saját számítás)

¹² Forrás: A társadalmi haladás mutatórendszere, KSH

Öregedési index változása 2001-től¹³

A lakónépesség számának az elmúlt két évtizedben megfigyelhető csökkenésével ellentétes tendenciát mutat a háztartások számának alakulása. Az 1980-as népszámlálás közel hatvanezer, míg a 2011-es összeírás 69 ezer háztartást regisztrált. 2011-ben a pécsi háztartásokban átlagosan 2,2 fő élt, de a háztartások egyszemélyes háztartás volt (utóbbiak aránya tíz év alatt 8%-kal emelkedett). A következő öt évben közel 10 ezerrel növekedett a háztartások száma, aminek következtében a háztartásokban élő személyek átlagos száma először csökkent 2 alá. Az 1970-es adatokhoz viszonyítva 2016-ban minden háztartásban átlagosan 1 személlyel kevesebben élnek.

A népesség csökkenése mellett a háztartások számának emelkedése csak az egyszemélyes háztartások relatív súlyának növekedése mellett lehetséges. Az adatok ezt az előfeltevést igazolják is. 2011-ben a háztartások több mint egyharmada (38%-a) már egyszemélyes háztartás volt. 2016-ra ez az arány kis mértékben csökkent, azonban így is minden harmadik háztartás egyszemélyes volt.

A város népességének elöregedésével párhuzamosan egészen 2011-ig csökkent az egy háztartásra eső foglalkoztatottak száma, 1970-ben még átlagosan 1,4 fő foglalkoztatott jutott egy-egy háztartásra, addig 2011-ben már csupán 0,9 fő a háztartásokra jutó foglalkoztatottak száma. 2016-ra azonban újra átlagosan 1 fő fölé került a mutató.

www.ksh.hu/thm/2/indi2_1_2.html (A letöltés dátuma: 2012.03.29.)

¹²Az öregedési index az idős korú népességnek (65-X éves) a gyermekkorú népességhez (0–14 éves) viszonyított arányát fejezi ki. A népesség korösszetétele változásának és az elöregedés folyamatának legfontosabb indikátora, amelynek a demográfiai jövő szempontjából van kiemelt jelentősége.

¹³ Az öregedési index az idős korú népességnek (65-X éves) a gyermekkorú népességhez (0–14 éves) viszonyított arányát fejezi ki. A népesség korösszetétele változásának és az elöregedés folyamatának legfontosabb indikátora, amelynek a demográfiai jövő szempontjából van kiemelt jelentősége.

Az országos szinttől a városi szintig fokozatosan romló tendencia látható¹³ (Baranya és Pécs 2016. évi hiányzó adata 2015. és 2017. évek átlagával pótolva)

Az országos szinttől a városi szint felé haladva fokozatosan romló tendencia látható (Baranya és Pécs 2016. évi hiányzó adata 2015. és 2017. évek átlagával pótolva)

A 2011-es népszámlálás 41 ezer családot regisztrált. Az egy családban élők átlagos száma 2,8 fő volt, s átlagosan 0,9 gyermeket neveltek. A családok száma 2011-ben lényegesen - közel 29 000 egységgel - alacsonyabb volt a háztartások számánál. A 2011-es népszámlálás során regisztrált közel 41 ezer család adatait tekintve az egy családban élők átlagos száma 2,8 fő volt. A családok átlagosan 0,9 gyermeket neveltek. (Ez az érték csak kismértékben alacsonyabb az 1970-es népszámlálás adataiból számított értéknél.) 2016-ra a háztartások számának növekedésével arányosan nőtt a családok száma is.

Háztartások, családok és lakóik számának alakulása Pécssett 1970 – 2016 között

	1970	1980	1990	2001	2011	2016
Háztartások száma	50 967	59 930	64 483	64 221	69 058	78 108
Háztartásokban élő személyek átlagos száma	2,81 fő	2,68	2,51	2,4	2,15	1,82
A háztartásokban élő foglalkoztatottak átlagos száma	1,40 fő	1,34	1,13	0,93	0,86	1,04
Az egyszemélyes háztartások száma (aránya a háztartásokon belül %-ban)	-	-	-	19 018 29,60%	26 277 38,10%	26 368 34%
A csak inaktív keresőkből (nyugdíjas, rokkantnyugdíjas) álló háztartások száma	-	-	-	21 131	20 659	n.a.
A csak munkanélküliekből/eltartottakból álló háztartások száma	-	-	-	4 398	7 885	n.a.
Családok száma	41 936	47 010	46 737	44 929	40 774	49 459
A családokban élő személyek átlagos száma	2,94	2,9	2,83	2,8	2,76	2,75
A családokban élő gyermekek átlagos száma	1,03	1,01	1	0,98	0,98	0,94
A családokban élő 15 évesnél fiatalabb gyermekek átlagos száma	0,74	0,71	0,64	0,51	0,47	n.a.

Háztartások, családok és lakóik számának alakulása Pécssett 1970 – 2016 között

*A háztartás fogalmához: közös háztartásba az olyan együtt lakó személyek tartoznak, akik egy lakásban vagy annak egy részében laknak, a létfenntartás (pl. étkezés, napi kiadások) költségeit – legalább részben – közösen viselik. Az előbbieket teljesülése esetén sem minősülnek egy háztartásban élőknek az ugyanabban a lakásban lakó személyek, ha önálló lakáshasználati jogcímük van. A tulajdonos, illetve a bérlő az albérlőjével, ágybérlőjével soha nem alkot közös háztartást, utóbbiak (ha családot alkotnak, családtagjaikkal együtt) mindig külön háztartásba tartoznak.

**A család fogalmához: a család a házastársi vagy élettársi, illetve vérségi kapcsolatban együtt élők legszűkebb köre. A család lehet: - házaspár típusú, ezen belül házaspár nőtlen, hajadon gyermekkel vagy gyermek nélkül; élettársi kapcsolatban együtt élő két személy nőtlen, hajadon gyermekkel vagy gyermek nélkül; és egy szülő (apa vagy anya) nőtlen, hajadon gyermekkel.

Az elmúlt évtizedben, ha kismértékben is, de mind a megyében, mind Pécssett nőt azoknak a lakosoknak a száma, akik magukat valamilyen nemzetiséghez tartozónak vallották. A 2011-es népszámlálás adatai alapján Pécs lakosságának 7,7%-a, Baranya megye lakosainak 15,0%-a vallotta magát nemzetiséginek.

2.1.6 A település humán infrastruktúrája Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy)

Oktatás - Kulturális tőke

Pécs város **társadalmának „kulturális feltőkésítettségéről”** nem rendelkezünk közvetlen adatokkal. A rendelkezésre álló, erősen mozaikos adatok is többnyire mennyiségi jellegűek, és csupán becslések megfogalmazására alkalmasak.

A helyi társadalom kulturális feltőkésítettségének megítélése szempontjából fontos a népesség iskolai végzettségének ismerete. A város népességének gyakorlatilag száz százaléka elvégezte az általános iskolát. Az érettségivel rendelkezők aránya 60%, míg egyetemi vagy főiskolai oklevéllel a népesség egynegyede rendelkezik. (Az érettségivel rendelkezők arányánál azonban figyelembe kell venni a városban tanuló főiskolai, egyetemi hallgatók adatainak torzító hatását.) 2011-es adatok szerint a pécsiek egyharmada - elsősorban a 15-39 éves korosztály - beszél valamilyen idegen nyelvet, főként az angolt és a németet.

A helyi társadalom kulturális tőkéjének megítélése szempontjából fontos azoknak az intézményeknek a helyzete, amelyek az ún. **másodlagos szocializációs folyamat** keretében e **tőkét gyarapítani képesek**. Ezeknek az intézményeknek azonban csupán kisebb részére van befolyása a helyi önkormányzatnak.

Pécssett 2011-ben összesen 14 bölcsőde működött összesen 823, ebből 770 (93,6%) önkormányzati férőhellyel, míg 2016-ban 10 működő bölcsődére jutott 760 férőhely, melyből 734 (97%) volt önkormányzati. A bölcsődékbe járó gyermekek száma 2011-ben 853 fő volt, akiket 171 (ebből 162 szakképzett) gondozónő látott el. Öt évvel később több, mint 100 gyermekkel kevesebben jártak bölcsődébe, amely 13%-os csökkenést jelent. Az elmúlt évtized folyamán a bölcsődébe beíratott gyermekek száma hullámzó, míg a férőhelyek száma emelkedő tendenciát mutatott. A bölcsődék iránti érdeklődés olyan mértékű volt 2011-ig, hogy rendre jóval több gyermeket kívántak közösségben elhelyezni, mint amennyi férőhely rendelkezésre áll. Ennek következtében 2011-ben száz férőhelyen

104, száz önkormányzati helyen 111 gyermeket gondoztak. Az évtized elejéhez képest ez a tendencia megváltozott, 2016-ban már közel azonos volt a közösségben elhelyezni kívánt gyermekek száma a férőhelyek számával. Jelenleg önkormányzati adatszolgáltatás szerint Pécsen 11 működő önkormányzati fenntartású bölcsőde működik, melyek közül 5-ben nem, vagy csak részlegesen történt meg az infrastruktúra-fejlesztés.

2019-ben a városban 60 óvodai feladatokat ellátó intézmény működött, 5306 férőhellyel, melyen 463 óvodapedagógus 5306 gyermeket nevelt. A férőhely kihasználtság 2016-2019 között 90% alatti volt, ami az elmúlt két évtized legalacsonyabb mutatói, melyet az óvodai feladat ellátási helyek számának növekedése és az óvodába beírt gyermekek számának csökkenése együttesen váltja ki. Az óvodai férőhelyek iránti keresletet a jogszabályi környezet is befolyásolja. A jelenlegi pécsi óvodák közül önkormányzati adatszolgáltatás szerint 24 óvodában van szükség energetikai korszerűsítésre, hiszen ezeknél az óvodáknál nem, vagy csak részlegesen történtek beavatkozások.

2019-ben Pécsen 511 általános iskolai osztályban 10 738 általános iskolai tanuló vett részt a nappali oktatásban. (Ebből a gyógypedagógiai oktatásban részesülők száma 221 fő volt). A gyermek népesség fogyása következtében 2019-ben a tanulólétszám 2001-hez képest negyedével, az osztályok száma ötödével csökkent. Az átlagos osztálylétszámban jelentős változás nem történt (21-23 fő). (26. számú táblázat) Az iskolák számított kihasználtsága - az alapító okiratban szereplő férőhely és a tényleges létszám összevetése alapján - városi szinten 85%-os¹⁴. A napközis ellátást igénybe vevők aránya 53% volt 2011-ben Pécsen, ez az arány 2001-hez képest 9,2%-kal emelkedett. Az Országos Kompetenciamérés eredményei szerint 2012-ben a Pécsen működő általános iskolák 6. és 8. osztályos tanulóinak 35-40%-a teljesített az alapszint alatt a matematika, illetve 28-30%-a a szövegértés területén. Az alapszint alatt teljesítő tanulók arányát tekintve a pécsi általános iskolák az országos átlagnál összességében jobb, az azonos képzési típusba/településtípusba tartozó iskolákhoz viszonyítva azonban összességében rosszabb eredményt értek el. Több pécsi általános iskola épülete komplex felújításra vár digitális és fenntarthatósági szempontokból. Az önkormányzati adatszolgáltatás szerint 16 általános iskolát érint a felújítás, melynek végrehajtásához a KLIK-kel történő egyeztetésre van szükség a PMJV részéről.

2011-ben Pécs önkormányzata 17 középfokú oktatási intézményt tartott fenn, főként gimnáziumokat, szakközépiskolákat, illetve vegyes profilú intézményeket. Az állami középiskolák mellett további 20 középfokú oktatási intézmény működik a városban a legkülönbözőbb szereplők fenntartásában. 2011-ben Pécsen 12 262 középiskolás tanult nappali oktatásban. Míg a tanulók létszáma összességében nem esett vissza jelentős mértékben az elmúlt évtizedben, a középfokú oktatás színvonala során relatíve jelentős mértékben csökkent. 2013-ban az ország száz legjobb középiskolája között egy pécsi intézmény, a Janus Pannonius Gimnázium szerepelt a 65. helyen, míg tíz évvel korábban öt intézmény is helyet kapott a listán (ebből 4 benne volt az első ötvenben).

A Pécsi Tudományegyetem jelenlétének a városi társadalom kulturális tőkájére gyakorolt hatásait illetően semmiféle adattal nem rendelkezőnk. A Pécsi Tudományegyetem tíz karán 2012-ben 23 723-an tanultak, a hallgatók 73%-a nappali tagozatos diák volt. 2018-ra a hallgatók száma 20 082-

¹⁴ IVS 2013, 92. o.

re csökkent, azonban a nappali tagozatos diákok aránya 77%-ra nőtt. A PTE hallgatói létszáma a 2006-ban elért maximumot követően folyamatosan csökkenő tendenciát mutat, a csökkenés azonban főként a levelező oktatásban részt vevő hallgatók számának csökkenéséből adódik. A nappali tagozatos hallgatók számának fogyatkozása is jelentős (3 835 fő), azonban a levelező oktatásban megfigyelhető csökkenés több, mint tíz ezer. A nappali tagozatos hallgatók létszáma 2009-ig folyamatos emelkedést mutatott, majd 2010-ben létszámcsökkenés kezdődött 2016-ig. Ezt követően kis mértékű növekedés jelentkezik a nappali tagozatos hallgatók körében. A Pécsi Tudományegyetemen 2018-ban összesen 15 589 nappali tagozatos diák tanult az egyetem különböző karain, közülük 3 967 fő külföldi hallgató volt. A nappali tagozatos külföldi hallgatók aránya a 2004-2012 között 3,5%-ról 10,7%-ra, míg 2012-ről 2018-ra 25,5%-ra emelkedett, azaz 2012-ben minden tizedik, míg 2018-ban már minden negyedik nappali tagozatos hallgató külföldi diák volt. 2018-ban a PTE külföldi diákjainak fele az orvostanhallgatókat jelentette, a 3 967 külföldi diákból 2 014 fő az ÁOK hallgatója volt. A magyar hallgatók karok közötti megoszlására vonatkozó 2018-es adatok alapján az ETK és BTK karokon tanul a legtöbb hallgató.

A városban működő, az „*intézményesült kultúra*” *intézményeire* vonatkozó adatok is csupán korlátozott mértékben állnak rendelkezésünkre, ezek az adatok is mennyiségi jellegűek. A kulturális infrastruktúra fejlesztései szempontjából jelentős hatású volt az Európa Kulturális Fővárosa cím elnyerése. E program keretében a város új kulturális intézményekkel gyarapodott (Dél-Dunántúli Regionális Könyvtár és Tudásközpont, Kodály Központ, Zsolnay Kulturális Negyed, Modern Magyar Képtár). 2011-ben Pécsen a nemzeti és szakkönyvtárak száma 4, a munkahelyi, felsőoktatási és egyéb, valamint a települési könyvtárak száma 3, a közművelődési intézmények száma 36 volt. A város 1 412 kulturális rendezvényén pedig összesen 471 ezer fő vett részt, a 15 muzeális intézményben rendezett 81 kiállítást 25 ezer látogató tekintette meg. Pécs hat állandó színháza közül kiemelkedik a Pécsi Nemzeti Színház, valamint a nemzetiségi kultúra ápolásában jelentős szerepet játszó Pécsi Horvát Színház.

Közösségi lét – civil szervezetek¹⁵

A közösségi lét állapotáról nem készülnek rendszeres adatfelvételek. E tekintetben a nonprofit szervezetekről szóló adatok, információk alapján tudunk képet formálni.

Alapítók legkülönbözőbb célja és szándéka függvényében a civil szervezetek igen sokféle szerepet, funkciót töltenek be az élet számos területén. A közfelfogás ugyan előnyben részesíti a számszerűsíthető és elsősorban pénzben kifejezhető teljesítményeket, eredményeket, de az alapvetően misszióorientált – érdek és/vagy érték közvetítő – civil szervezetek esetében első helyen mégis a társadalmi szerepeket, hatásokat kell kiemelni.

A civil szervezetek társadalmi szerepei egyszerre szólnak az egyéni szabadságnak, a személyiség kiteljesedésének a támogatásáról, ugyanakkor a társadalmi integráló hatásról, a közösségi lét erősítéséről, fejlesztéséről. A civil szervezetek kiemelt szerepet játszanak az emberek különböző

¹⁵ E pontban a Pécsi Nevelők Háza Egyesület által szolgáltatott adatokra, információkra alapozunk.

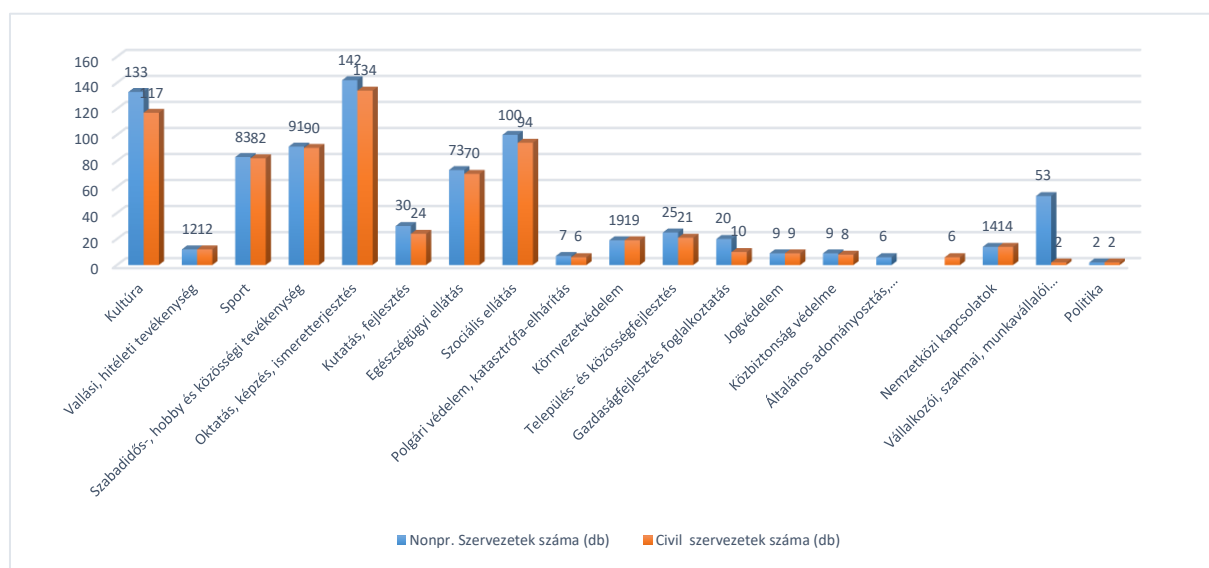
kapcsolati hálóinak építésében, erősítésében, tartalommal való megtöltésében, összességében a társadalmi tőke felhasználásában és egyúttal tovább fejlesztésében.

Pécsett 2020-ban a Törvényszék közhiteles adatbázisában nyilvántartott klasszikus civil szervezetek száma 1072 volt, ebből 570 egyesület és 502 alapítvány.

Tevékenységszám szerinti megoszlása alapján – a nonprofit szektor egészén belül – a civil szervezetek valamennyi tevékenységszámotban jelentős, jellemzően 80 % feletti aránnyal képviseltetik magukat. Kivételt pusztán a gazdaságfejlesztés, foglalkoztatás tevékenységterület (50%) és a vállalkozói, szakmai, munkavállalói érdekképviselet területén tevékenykedő szervezetek (3,8%).

A legtöbb szervezet oktatási, képzési és ismeretterjesztési területen tevékenykedik, mely arány az országosan mért adatoknál is magasabb. Az oktatási területen túl - az országos megoszlási viszonyszámot meghaladó arányban képviseltetik magukat a kultúra területén működő szervezetek, a szociális szervezetek, az egészségügyi ellátással foglalkozók; a vállalkozói, szakmai, munkavállalói érdekképviselet szervezetei; a kutatás, fejlesztés; a jogvédelem, és az általános adományozás szervezetei is. Az országos átlagtól jelentősebb mértékben marad el a sport, a szabadidős- hobby és közösségi tevékenységet végző szervezetek aránya. A tevékenységszám szerinti megoszlásokat részletesen, s országos összehasonlításban is szemlélteti az alábbi ábra:

A nonprofit és ezen belül a civil szervezetek száma tevékenységszámok szerinti Pécsen, 2018

KSH adatbázisból számított értékek, Nevelők Háza Egyesület

A szervezetek számossága tekintetében, a nonprofit szektor részét képező civil szervezetek (civil szektor) – szektoron belüli dominanciája egyértelmű: az összes nonprofit szervezet 86,9 %-a alapítványi vagy egyesületi formában működik. Így az Önkormányzat civil szektorral való együttműködése, a város közösségi és közszolgáltatási feladatainak hatékony ellátása szempontjából - stratégiai feladat.

A pécsi nonprofit szektor 2018. évi bevétele összességében 34.698.318 e Ft, melynek 19,9 %-a, azaz 6.899.831 e Ft a klasszikus civil szervezeteknél – egyesületeknél, alapítványoknál csapódott le. Vagyis

a szervezetek 86,9 %-a gazdálkodott a bevételek 19,9 % - val. A forráseloszlás az országos átlagnál jóval kedvezőtlenebb képet mutat. Mindemellett – a város számos humán szolgáltatási területét kizárólag civil szervezetek képviselik, s további szolgáltatási, feladat-ellátási területeken pénzügyileg is – a civil szervezetek adják az adott terület finanszírozásának bázisát. Az aránytalanság önmagában is hatékonyságot befolyásoló tényező lehet – így **fontos feladat a város különböző közösségi, közszolgáltatási területein tevékenykedő szervezetek feladatellátásának pontos és tudatos számbavétele, a tevékenységterületek és az ellátandó/ellátott feladatok súlyozása, a szolgáltatások ösztönzése, kiegyenlítése és fejlesztése.**

A pécsi nonprofit szektor – az országosan mért adatokhoz képest – csekélyebb állami függést mutat: Pécsen az összes bevétel 36%-át teszi ki az állami támogatás, míg országosan ez az arány 43 %. Mindemellett, a gazdálkodási bevételek aránya – jelentősen haladja meg az országos átlagot (országosan 17 %, míg Pécsen 33 %) – ami a szektor autonóm, fenntartható működése felé mutató tendencia.

A pécsi nonprofit szektor teljes humán erőforrása 2018-ban 9136 fő volt, s ebből 3048 fő fizetett alkalmazott. A fizetett alkalmazottak 24,6%-a, 749 fő, a klasszikus civil szervezetek munkatársa volt. Mindemellett – a civil szektor humán kapacitásának súlyát egyértelmű és domináns módon – az önkéntesek alkották (3712 fő), ami a civil szektor humán erőforrásának 62,5 %-át tette ki. Az önkéntesek mozgósításának szervezése - a civil szektor specifikus képessége. Ezt mutatja, hogy míg a nonprofit szektor összes önkénteseinek száma 2018-ban 3871 fő, ennek 95,9 %-a a civil szektorban tevékenykedett. **A városnak** – a közösségi és közszolgáltatási feladatainak ellátásában, krízisfeladatok rugalmas kezelésében – **érdeke a speciális részfeladatokra kiképzett, mobilizálható, önkéntesek számának növelése.** A városi feladatellátásba is bekapcsolható önkéntesség fejlesztése stratégiai feladat, melynek koncepcionális és operatív tervét a város a „Pécs város önkéntesség-fejlesztésének és a pécsi közösségépítő és önkéntes központ működtetésének stratégiája” c. dokumentumában rögzíti.

Egészségügy

Az egészséggel kapcsolatos magatartás nagyban befolyásolja az életminőséget, egyúttal annak indikátoraként is szolgál. A leggyakoribb és legsúlyosabb következményekkel járó megbetegedések kialakulásában igazoltan nagy szerepet játszanak az olyan életmódbeli tényezők, mint a dohányzás, a túlzott mértékű alkoholfogyasztás, a mozgáshiány, a túlsúly stb. Az egészségmagatartás fontos tényezőivel kapcsolatban sajnálatos módon nem állnak rendelkezésre városi szintű adatok.

A megyeszékhelyeken élő felnőtt lakosság 2010-ben az egészséges táplálkozást, a kiegyensúlyozott lelki életet, a boldogságot, a kevesebb stresszt és a megfelelő munkát tartotta az egészséges élet legszükségesebb tényezőinek.

A Dél-Dunántúli régióban 2009-ben a népesség háromnegyedének mérte meg a vérnyomását egészségügyi dolgozó az adatfelvétel előtti egy évben, vércukorszintjét közel felük, koleszterinszintjét több mint kétötödük mérte meg. A nőgyógyászati szűrővizsgálatokon a nők 9-15%-a vett részt. Az egészséges táplálkozással összefüggő adatokat tekintve a háztartásban fogyasztott zöldségek egy főre jutó éves mennyisége 2000 és 2009 között országosan 8,2, a régióban 1,0 kilogrammal esett vissza. A gyümölcsfogyasztás esetében ugyanezek az értékek 17,0, illetve 7,5 kg. 2009-ben a régió lakosságának

harmada rendszeresen dohányzott, a nagyivók aránya 6,1% volt. Illegális pszichoaktív szert az adatfelvétel előtti 12 hónapban 1,0%-uk használt. Az ún. dizájner drogok magyarországi megjelenésével a pszichoaktív szereket fogyasztók aránya ugrásszerűen megemelkedett, becslések szerint elérhette akár a 60-70%-ot is.

A 2009-ben a Dél-Dunántúli régióban a megfelelő mértékű testmozgást végzők aránya 87,7% volt, ami magasabb az országos átlagnál (81,4%). A lakosság által végzett sporttevékenységet befolyásolja, hogy milyen infrastruktúra áll rendelkezésre. A sportlétesítmények kínálata változatos, a létesítményfejlesztésben azonban lemaradás tapasztalható. Pécssett a szabadidősport programkínálata az elmúlt évek során folyamatosan bővült, évente száznál több sportrendezvény megtartására kerül sor. A város szabadidősportját 11 sportági szövetség és sportegyesület szervezi.

Az elmúlt évtizedben lassan csökkent az tartós egészségügyi, korhízi ellátásban részesülők száma, ami a népesség egészségi állapotának javulására, egészségtudatosságának növekedésére utal, ebben jelentős szerepe van a prevenció fokozódásának. A szakorvosi ellátás lassú növekedése is ezt támasztja alá.

Mutató megnevezése	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év	2020. év
A háziorvosi ellátásban a rendelésen megjelentek (rendelőben ellátott esetek) száma (eset)	913 221	902 766	884 744	864 853	871 103	868 766
A háziorvosi ellátásban a lakáson történt beteglátogatások (rendelőn kívüli ellátások) száma (eset)	13 838	11 890	10 643	9 517	7 320	4 516
Megjelenési esetek száma a járóbeteg szakellátásban (székhely szerinti adat (eset)		2 116 021	2 086 928	2 079 136	2 058 858	1 526 846
Beavatkozások száma a járóbeteg szakellátásban (székhely szerinti adatok) (db)		11 164 970	11 055 502	11 142 072	11 069 796	7 875 727
Teljesített évi szakorvosi munkaórák száma a járóbeteg szakellátásban (szék (óra)		717 388	721 085	727 304	733 732	732 742
Az elbocsátott betegek száma a kórházakban (fő)	92 151	94 617	87 730	85 600	82 653	66 189
A kórházakban ténylegesen teljesített	464 268	429 400	407 270	399 615	401 988	312 693

ápolási napok száma (nap)						
------------------------------	--	--	--	--	--	--

Táblázat: Az egészségügy ellátás mutatóinak alakulása 2015-2019 (forrás: ksh.hu)

2.1.7 A település gazdasága

A város működkéességének fenntartásához elengedhetetlenül szükséges, hogy gazdaságilag szilárd lábakon álljon.

Ehhez arra van szükség, hogy **Pécs a térségnek ne csak közigazgatási-közszolgáltató és kulturális-szellemi centruma, hanem továbbra is (újra) meghatározó gazdasági központja is legyen.** Pécs régióközponti szerepe ma is vitathatatlan, de egy leszakadó régió centrumaként fenntarthatatlan fejlődési pályán mozog. Azért, mert:

- a foglalkoztatottak száma ugyan növekedett, de a növekedés üteme nemcsak az ország gazdasági centrumtérsegeinek nagyvárosaitól maradt el, de a keleti országrész nagyvárosaitól is, így Debrecentől, Nyíregyházától vagy Szegedtől. Pécs relatív leszakadása ezért az elmúlt évtizedben tovább fokozódott,,
- demográfia okokból, és az agglomeráció kertvárosias jellegű településeire való kiköltözés tendenciája miatt a Város népessége csökkent, népességének a korösszetétele romlott, ugyanakkor az aktivitási ráta a gazdaság 2010-es évekbeli élénkülésének köszönhetően Pécsen is növekedett
- az egy főre jutó jövedelem és fogyasztás érzékelhetően bővült, de üteme elmaradt a konkurens nagyvárosok esetében tapasztaltaktól
- a fő jövedelemtulajdonosok (háztartások, vállalkozások) helyzete lassan javult, az Önkormányzat pénzügyi pozíciója a gazdasági konjunktúra jótékony hatásai és a kormányzat tárgyi intervenciója (kincstári biztos, kormányzati kölcsön) következtében az elmúlt évtized végére stabilizálódott, ám a relatív forrásszűke megakadályozta, hogy más, sikeres városokhoz hasonlóan Pécs aktív gazdaságfejlesztési tevékenységgel a térség növekedésének motorjává váljon
- a 2010-es éveket jellemző pénzügyi problémák miatt Pécs lényegében kimaradt a más nagyvárosok települési infrastruktúráját megújító programokból (Modern Városok Program: Kaposvár, Debrecen stb.) és nem jutott elegendő forrás az ipari infrastruktúra fejlesztésére sem, így elkerülték a várost a nagy egyedi kormánydöntéssel támogatott nagyberuházások is (EKD).
- A Modern Városok Programjából finanszírozott egyetemfejlesztési program ugyan a megcélzott külföldi hallgatói létszámnövelés következtében jótékony hatást gyakorolt a pécsi gazdaság egynémely szektorára (szolgáltatások, építőipar), ám a PTE részben szervezeti zártsága, részben pedig diszciplináris szerkezete miatt összességében mégsem volt képes a térség gazdaságfejlesztésének gesztorává válni.
- Pécs, nem számítva a kvázi-normatív TOP forrásait, más úniós programok allokációját tekintve súlyosan alulreprezentált, úgy a közszféra, mind pedig a magánszféra beruházásait illetően
- A térségi gazdaságfejlesztés intézményi háttere 2019-ig csak részlegesen alakult ki, a városi ökoszisztéma súlyosan alulfejlett maradt

A gazdasági növekedés és így Pécs és térsége felzárkózásának a kulcsa a jövedelemtermelés ösztönzése és a jövedelemfolyamok kiegyensúlyozása. A város és városkörnyék gazdasága

vonatkozásában itt két döntő jelentőségű probléma adódik. **Egyfelől nem elégséges az a jövedelemtermelő potenciál, amellyel ma az e körben érintett gazdasági szereplők rendelkeznek, másfelől pedig nem megfelelő a térség jövedelemmegtartó képessége, vagyis a megtermelt jövedelmek és a transferek jelentős része a térségen kívül realizálódik**, illetve olyan tulajdonosi körbe kerül, amely nem ide forgatja vissza a jövedelmeit. Ez a két probléma magyarázza azt a sajátosságot, hogy a 2010-es évtized végéig a **városi önkormányzat, a vállalkozások és a háztartások krónikus forráshiányban szenvedtek** és jövedelmpozíciók ma sem elegendőek ahhoz, hogy a gazdaság markáns növekedésének a finanszírozásául szolgáljanak.

- 1) A privát beruházási döntések ösztönzése a **befektetői motivációk (telepítési tényezők)** feltérképezésén, és azok befolyásolásán keresztül valósítható meg. Makroszinten a kormányzat (adózási környezet, támogatáspolitiká, HIPA stb.), mikroszinten a települési önkormányzatok (infrastruktúra, közszolgáltatások stb.) kezében van a befektetés-ösztönzés potenciális eszköze. A befektetés-ösztönzési tevékenység mezoszintjét a kamarák, klaszterek és más együttműködések mellett a létrehozni javasolt térségi szintű befektetési ügynökségek jelenthetik.
- 2) A privát ipari investíciók ösztönzésének fontos feltétele a sokszínű és bőszes **tőkefinanszírozás**.
 - a. A térségbe irányuló beruházások, illetve a helyben már működő vállalkozások fejlesztéseinek ösztönzését szolgálja a vállalkozók tőkeköltségeit jelentősen mérséklő **beruházási támogatások** elérhetősége. A tőkeköltségek csökkentése révén javulnak a vállalkozók beruházásainak megtérülési kilátásai, ezáltal nő a foglalkoztatási kapacitásuk, és a relatív jövedelemtermelő képességük. Pécs gazdasága növekedési erélyének az átlagot lényegesen meghaladó mértékre gyorsítása érdekében elengedhetetlen a támogatáspolitikában (pályázatok és EKD) a várostérség **pozitív diszkriminációja**¹⁶.
 - b. Fontos az **alternatív tőkefinanszírozási formák és intézmények** megjelenése és megerősödése a régióban. Az ország több településén köztük immáron Pécsen is, közvetlen és közvetett (MFB) állami szerepvállalással különféle konstrukcióban működő tőkealapok kezdtek meg működésüket.
- 3) Az empirikus kutatások¹⁷ bizonyítják, hogy a befektetők motivációs tényezőire az adott vállalat mérete, illetve az akvizíciós terület relatív földrajzi pozíciói (faluváros, síkság/hegyvidék,

¹⁶ „Nem sikerült a befektetésösztönzés eszközeivel áttörést elérni a Dél-Dunántúl régió esetében: mind a 2010-2014. közti időszakban, mind 2014-2017. között a régió az összes támogatásból 2% alatt részesült, és a teljes elemzett időszakban létrehozott új munkahelyek száma a régióban nem érte el az ezret sem (szemben az 5-6000 fővel, amit megvalósított többek közt Észak-Magyarország, Nyugat-Dunántúl [...]) A fejletlenebb régiókban nem minden esetben áll rendelkezésre elegendő számú szakképzett munkaerő, illetve nem minden esetben felelnek meg az infrastrukturális feltételek egy induló beruházáshoz, ami nem kedvez a beruházások fejletlenebb régiókban történő megtelepedésének” Állami befektetésösztönzés és munkahelyteremtési intézkedések, ÁSZ 2019, https://asz.hu/storage/files/files/elemezsek/2019/allami_befektetes_osztonzes20191010.pdf?download=true, 40.o. és 43.o.

¹⁷ BM OKI: HKV projektje.

közlekedési pozíció) lényegesen nagyobb hatást gyakorolnak, mint az ágazati jellemzők. Azt azonban meg kell jegyeznünk, hogy a telepítési tényező-ellátottság és a tőkefinanszírozás rendszerének a fejlettsége mellett a gazdaság (ipar) fejlesztés ösztönzésének az akvizíciós célpont **gazdasági ökoszisztémájának a fejlettsége** is meghatározó szempont. A működő beszállítói hálózatok, klaszterek, kamarák, a specifikus munkaerő-igény kielégítésére képes szak- és felsőoktatás, a releváns egyetemi K+F+I szolgáltatások elérhetősége, a támogató önkormányzati közreműködés, a lokálisan elérhető kormányzati (többször)támogatások egy fejlett ökoszisztémában pozitív inerciákat szabadítanak fel, önmagában is vonzó telepítési tényezőként befolyásolva a vállalkozók telephelyválasztási döntéseit. Éppen ezért **rendkívül fontos az önkormányzatok, a kormány, a kamarák, a klaszterek és a képző intézmények egymást támogató ökoszisztémaként való működése.**

Pécs akkor lehet versenyképes az (ipari) befektetésekért zajló globális és hazai versenyben, amennyiben:

- az általa kínált **gazdasági potenciál**, és **ipari/kereskedelmi infrastruktúra** magas színvonalú (ipari parkok, logisztikai központok stb.),
 - a vállalkozói szektor rendelkezésére magasan kvalifikált, egészséges és elegendő volumenű **humán erőforrás** áll, és a régióban vonzó **humán (köz)szolgáltatások** érhetőek el (kultúra, sport, turizmus, gasztronómia stb.),
 - a termelés egyéb erőforrásainak **költségszintje** versenyképes (ingatlan árak/bérelti díjak, energia és közszolgáltatások árai stb.),
 - a régió közúti, vasúti és légi **elérhetősége** megfelelő,
-
- a **tőkefinanszírozás** lehetőségei sokszínűek
-
- a kínált **üzleti környezet**, illetve ökoszisztéma kellőképpen vonzó: kamarák, klaszterek, egyetem, támogató (ön)kormányzat stb.

Pécs gazdaságában az iparvállalatok rendszerváltás-kori megszűnése máig súlyos nyomot hagyott, hiszen **az ipar részaránya a vállalkozások számán belül mindössze 14%**, amely ugyan magasnak nem mondható, de mégis mintegy 40%-os bővülés a 2010-ben mért 10%-os részarányhoz képest. A gazdaság struktúrájának átalakítását szolgálta a 2005-ben készült **Pólus program**¹⁸, amely a **környezetipart, a kulturális ipart és az egészségipart** nevezte meg húzóágazatként.

¹⁸ Pécs gazdasági helyzetének a feltárásával, elemzésével az elmúlt években számos fontos, meghatározó **dokumentum** foglalkozott. Ezek közül meg kell említenünk az Eco-Cortex Tanácsadó Iroda által 2007-ben elkészített „**Pécs közép- és hosszútávú stratégiája**”¹⁸ c. értekezését, a 2014-ben az ECO-Cortex Kft és az MSB Zrt. konzorciuma által felülvizsgált **IVS**¹⁸ helyzetfeltáró fejezeteit, valamint a 2012-ben aktualizált „**Ököváros-Ökorégió** programot”¹⁸ is, amelynek a célja, „**hogyan alapdokumentumként szolgáljon a többi jelentős város- és vidékfejlesztési koncepciónak**”. A gazdaságfejlesztés fontos dokumentuma az MSB Zrt. által készített Baranya Megyei Befektetésösztönzési stratégia és akcióterv (2020), illetve szintén az MSB Zrt által készített: Baranya Megye Területfejlesztési Koncepciója (2021) is.

Az innovációs fejlesztési irányok fő teherhordó ágazatokká fejlődéséhez az eltelt másfél évtized is kevésnek bizonyult, a város továbbra is iparihiányos maradt. A kiválasztott stratégiai ágazatok mögül hiányzik az elinduláshoz szükséges kritikus nagyságrend.

Az innováció területén is fokozódik a város lemaradása. A kutatás-fejlesztési tevékenységre felhasznált források tekintetében Baranya már minden olyan megyétől lemaradt, amely jelentősebb felsőfokú intézményi bázissal és ipari potenciállal rendelkezik. Jelentős előrelépés történt azonban **az ipari infrastruktúra fejlesztése terén.** A Déli Ipari Park, a Pannova¹⁹, valamint az IPark sem teszi lehetővé nagy volumenű ipar letelepítését.

Fontos az is, hogy a város logisztikai tekintetben milyen szerepet képes betölteni. **Az útkapcsolatok javítása,** mely csak részlegesen valósult meg, valamint a **vasúthálózat és a repülőtér fejlesztése** ezért fontos, hiszen a város akkor képes betölteni egy térbeli központ szerepét, ha minél nagyobb gazdasági térre kiterjedő üzleti kapcsolatrendszert képes működtetni, minél több áru mozgására, előállítására, értékesítésére képes hatást gyakorolni.

A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

A pécsi működő vállalkozások számának alakulása létszámkategóriánként

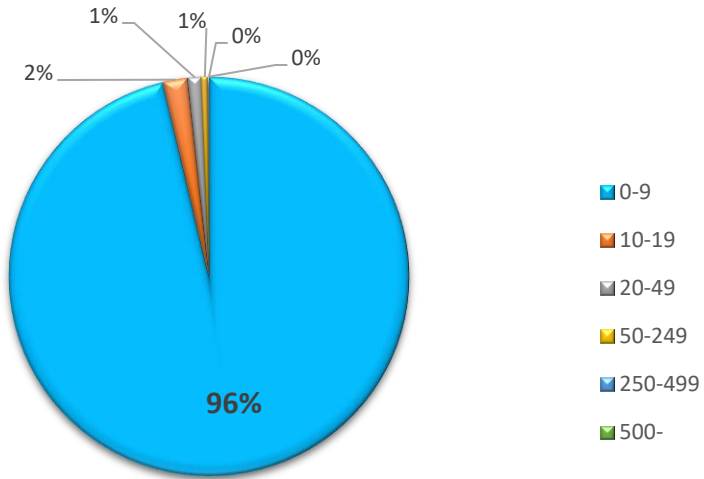
Mutatóév	1996.	2000.	2005.	2008.	2009.	2010.	2015.	2017
Működő vállalkozások száma	14 845	17 769	14 301	13 981	13 746	13 822	12 161	12 654
Létszám kategóriánkénti bontás								
0-9		17 194	13 670	13 373	13 216	13 297	11 677	12 188
10-19		307	346	343	290	299	272	250
20-49		159	186	177	157	155	150	139
50-249		83	81	77	72	61	54	64
250-499		26	8	5	5	5	3	8
500-	10		6	6	5	5	5	

A pécsi működő társas vállalkozások számának alakulása létszámkategóriánként

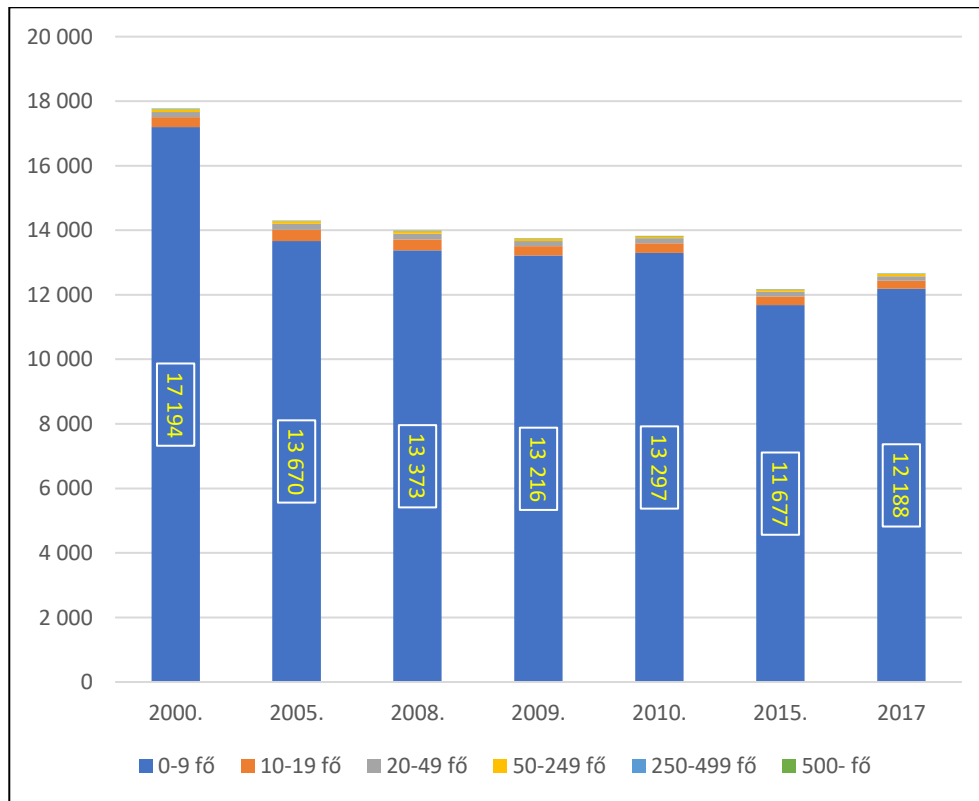
(Forrás: Az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer és a KSH adatainak felhasználásával)

¹⁹ <http://hivatal.pecs.hu/gazdasag/>

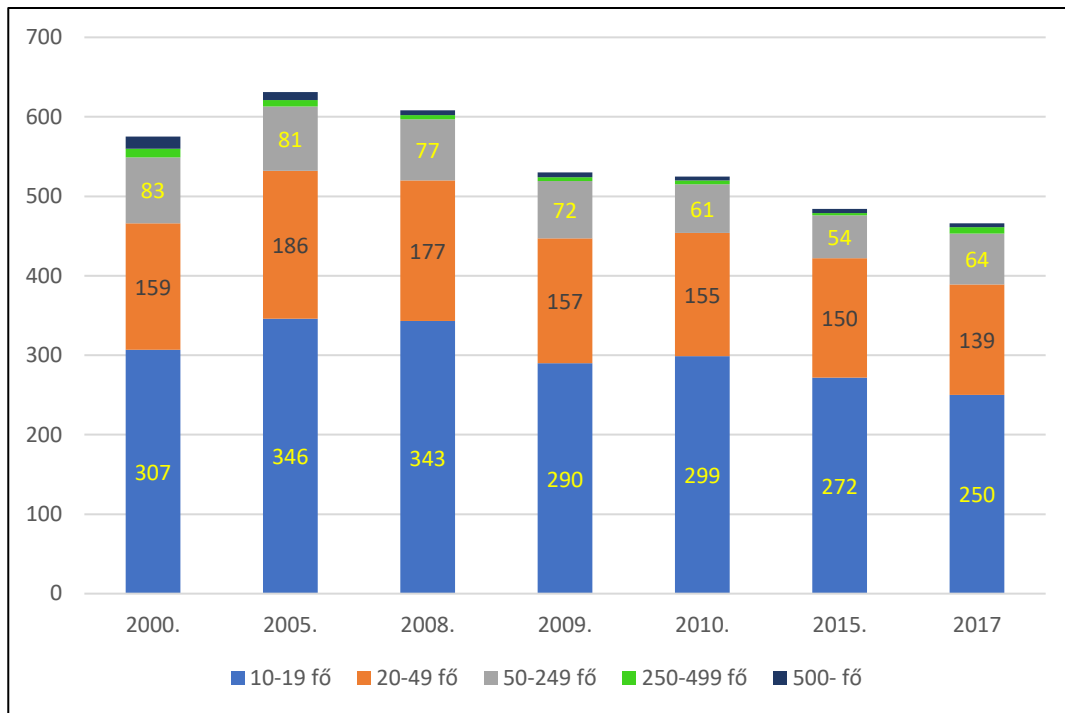
Működő vállalkozások aránya létszámkategóriánként 2017. év (db)

A működő vállalkozások aránya létszámkategóriánként 2017-ben Pécssett

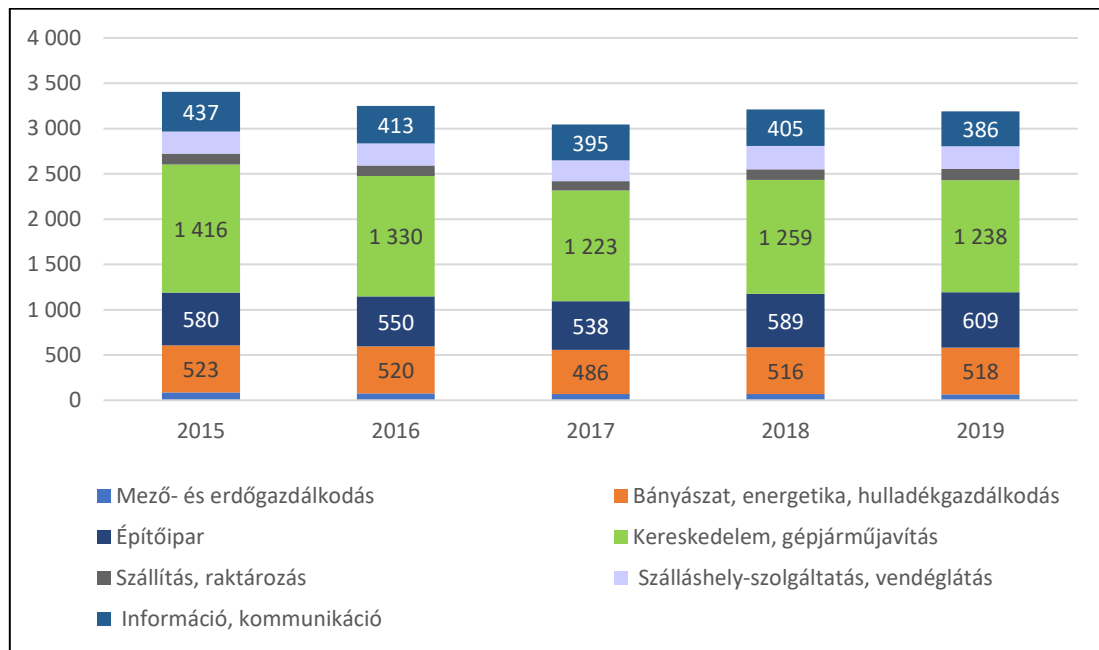

A pécsi működő vállalkozások számának alakulása létszámkategóriánként

A 9 fő feletti pécsi működő vállalkozások számának alakulása

Működő vállalkozások összetétele ágazatonként

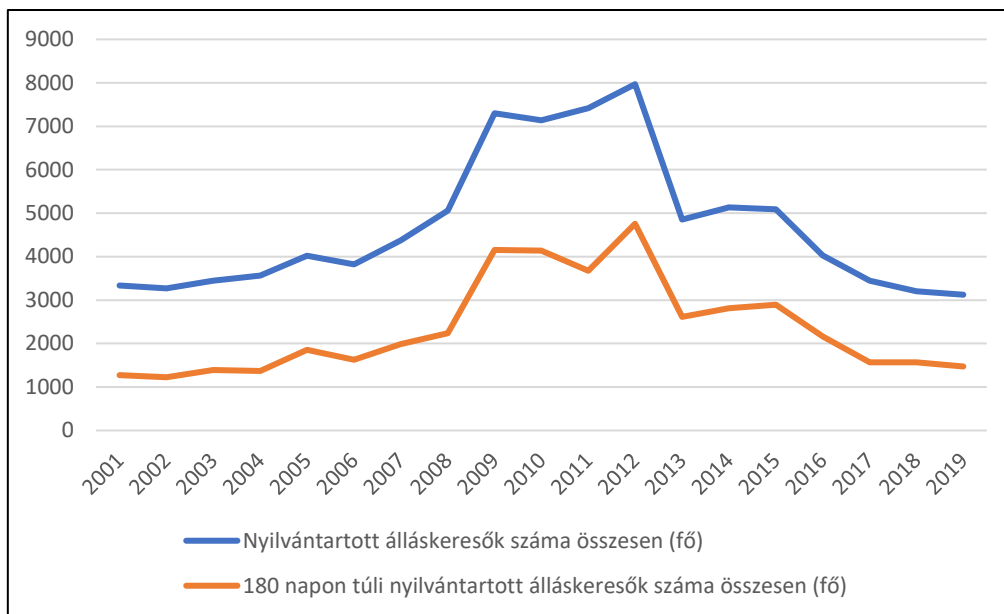
Pécsett működő vállalkozások száma ágazatonként

1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése

...

1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)

A nyilvántartott álláskeresők (2005. előtt regisztrált munkanélküliek) számának alakulása Pécsett

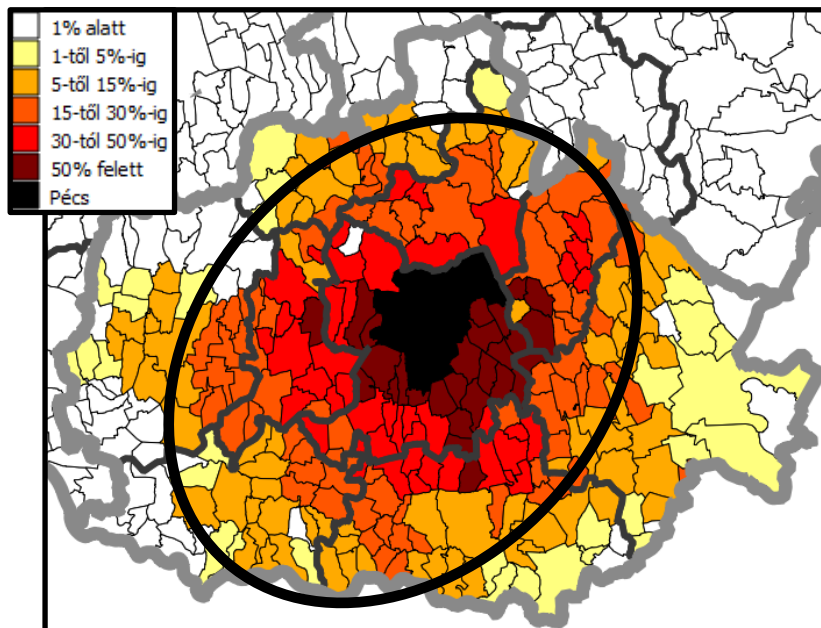

A nyilvántartott álláskeresők (2005. előtt regisztrált munkanélküliek) számának alakulása Pécsett
(Forrás: a KSH és az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszervonatkozó adatai alapján)

Az aktivitási foglalkoztatási mutatók területi vonatkozásban 2021. I. negyedévében

Megnevezés	Baranya	Somogy		Tolna	Dél-Dunántúl	Ország
	megye					
Gazdasági aktivitás						
Aktivitási arány, %	60,4	56,9		61,2	59,4	64,8
Foglalkoztatási arány, %	56,7	53,7		58,9	56,2	61,9
Munkanélküliségi ráta, %	6,2	5,6		3,7	5,4	4,5
Alkalmazásban állók, keresetek						
Alkalmazásban állók						
száma, ezer fő	85,5	66,6		48,5	200,7	3 123,1
számának indexe	99,0	97,3		100,5	98,8	99,5
Teljes munkaidőben alkalmazásban állók						
havi bruttó átlagkeresete, Ft	345 962	337 361		387 528	353 077	420 222
havi bruttó átlagkeresetének indexe	110,5	107,7		111,1	109,8	109,4
havi nettó átlagkeresete, Ft	230 065	224 345		257 706	234 796	279 448
havi nettó átlagkeresetének indexe	110,5	107,7		111,1	109,8	109,4

A Pécssett dolgozók aránya az egyes Baranya megyei települések foglalkoztatottai között

A Pécssett dolgozók aránya az egyes Baranya megyei települések foglalkoztatottai között Forrás: a 2001-es népszámlálás adatai alapján²⁰

2.1.8 Önkormányzati gazdálkodás

Az önkormányzat gazdasági céljai a 2013-2014. évi stratégia készítési időszakban az alábbiak voltak:

Alapvető cél a városi önkormányzat²¹, és az önkormányzati tulajdonú cégek²² pénzügyi helyzetének stabilizálása, hitelállományuk csökkentése, a vagyonsökkenés megállítása. A közigazgatási és finanszírozási rendszer átalakításával párhuzamosan, meg kellett teremteni a **hosszú távú egyensúlyi gazdálkodás alapjait**. Pécs 2010 tavaszán²³ belekezdett az önkormányzat és intézményei, Polgármesteri Hivatala, a Pécsi Holding Városi Vagyonkezelő Zrt. és az önkormányzat tulajdonában álló egyéb gazdasági társaságok és szervezetek működésének, feladatellátásának

²⁰ A 2001-es népszámlálás adataiból csak azok a települések kerültek publikálásra, ahol legalább 40 fő dolgozik Pécssett. Ennek megfelelően a többi Baranya megyei település térképen feltüntetett adata a készítő saját becslése.

²¹ A város adósságállománya 2013. január elsején meghaladta a 34,4 milliárd forintot. Ennek éves terhe 2013-ban több, mint a 3,5 milliárd forint, 2014-ban, pedig megközelíti a 3,9 milliárd forintot. (14.melléklet a önkormányzat költségvetési rendelethez.: <http://eugyintezes.pecs.hu/static/tempPdf/05-5-66-1m.pdf>.)

²² A városi tulajdonú cégeket is milliárdos hiteltartozások terhelik, amelyek zömében korábbi és jelenlegi fejlesztések finanszírozását szolgálják (Expo-Center, Mecsek-Dráva Hulladékgazdálkodási program).

²³ Operacionális Audit (<http://eugyintezes.pecs.hu/download/tajekoztatok/vezetoi.pdf>)

átszervezésébe, valamint a vagyongazdálkodásának lényegi átalakításába²⁴, melynek során az alábbi **fontosabb intézkedések** születtek²⁵:

- Finanszírozási konstrukciók kidolgozása a közszolgáltatások teljes körére vonatkozóan.
- Legalább költségalapú, de inkább jövedelemtermelésre alkalmas bérleti díjak alkalmazása a Pécs Holding Zrt. kezelésében lévő lakás- és nem lakás célú ingatlanok esetében.
- Osztalékfizetési kötelezettség előírása a Tettye Forrásház Kft., PÉTÁV Kft., valamint a Pécs Holding Zrt. vonatkozásában.
- Új adórendszer kialakítása.

Az önkormányzat pénzügyi helyzete az évtized elején az egyik legrosszabb volt az ország városai közül, 2012. év végére a Magyar Progresszív Intézet²⁶ felmérése alapján gazdasági helyzete alapján **Pécsnél rosszabb helyzetben csak Hódmezővásárhely és Sopron** volt található. Az egy főre eső adósságállomány alapján pedig csupán hat település volt nehezebb helyzetben Pécsnél.

A Kormány 2013. január 1-ével a helyi önkormányzás feladatainak újrastrukturálása mellett az önkormányzati gazdálkodás feltételeit és módját is megváltoztatta. Magyarország 2013. évi központi költségvetéséről szóló 2012. évi CCIV. törvény rendelkezik az 5000 fő feletti önkormányzatok **adósságának^{27,28} átvállalásáról**. Ennek keretében Pécs 2013. év elején 29,2Mrd forintot, 2014-ben további 16,5 Mrd forintot átvállalt az állam. Ez az összeg (összesen 45,7Mrd Ft) a vidéki városok közt a legmagasabb volt, és egy főre vetítve is csupán Hódmezővásárhely és Dunaújváros kapott többet.

Az önkormányzat a 2013. évi költségvetése (12.12.13)²⁹ és (2013.02.07)³⁰ vezérfonalaként a **fenntartható gazdasági fejlődés** elősegítését nevezte meg.

Az önkormányzatnál maradó feladatok tekintetében az eddigi jellemzően normatív támogatási rendszertől lényegesen különböző **új finanszírozási struktúra** került kialakításra.

A változások lényegi elemei:

A helyi közügyek ellátását 2013-tól az önkormányzatok jövedelemtermelő képességétől függő **általános jellegű támogatás³¹** szolgálja. A feladatellátás átvételével párhuzamosan **megszűnt a helyi**

²⁴ Ennek eredménye az új Vagyondelet, (11/2012), valamint Pécs MJVŐ közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási stratégiája (<http://eugyintezes.pecs.hu/static/tempPdf/08-8-477m1.pdf>).

²⁵ 7/2012 Önkormányzati rendelet

²⁶ http://progresszivintezet.hu/wp-content/uploads/2011/11/2011_Onkormanyzati_felmeres_r2.pdf

²⁷ <http://eugyintezes.pecs.hu/static/tempPdf/05-5-66-1m.pdf>, 14. melléklet

²⁸ <http://eugyintezes.pecs.hu/static/tempPdf/05-5-68-1.pdf>

<http://www.pecsiujzag.hu/pecs/hir/helyi-hireink/galans-volt-a-kormany-pecshez-a-varos-adossagallomanyanak-70-szazalekat-vallalja-at-az-allam>

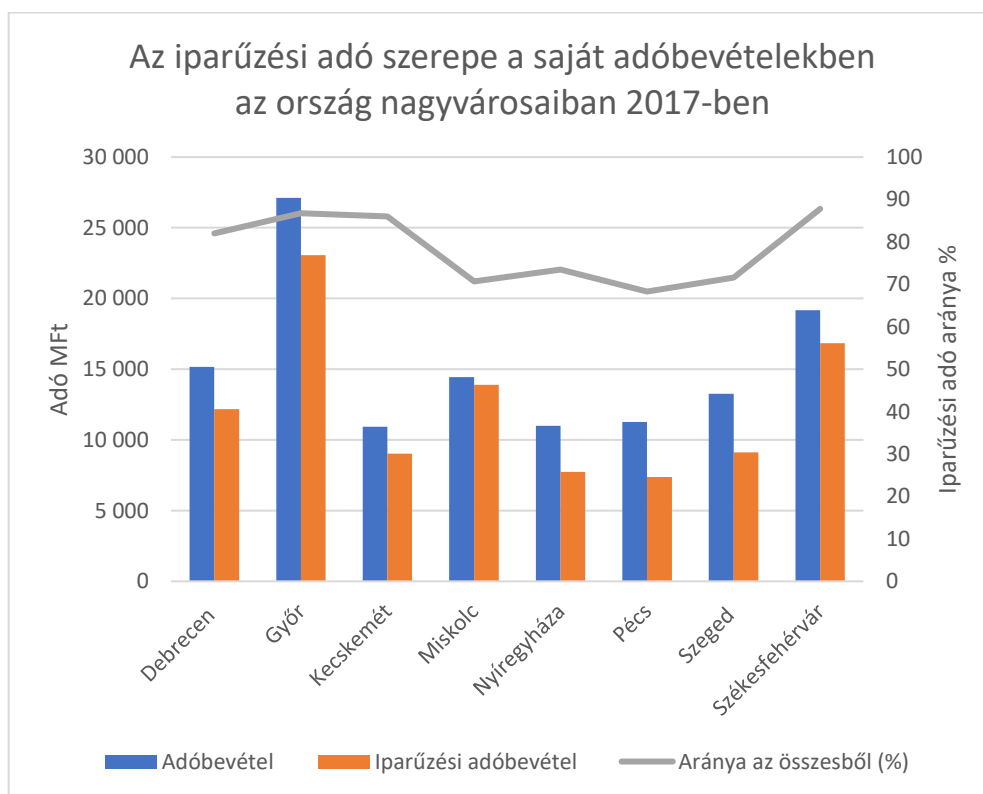
²⁹ <http://eugyintezes.pecs.hu/static/tempPdf/05-5-320-1.pdf>

³⁰ <http://eugyintezes.pecs.hu/static/tempPdf/05-5-66-1.pdf>

³¹ Az általános támogatás a célzott támogatással nem finanszírozott feladatokhoz, így a hivatal működéséhez-, valamint a település-üzemeltetés feladataihoz (zöldterület-gazdálkodás, közvilágítás-, köztemető-, közutak fenntartása) biztosít támogatást. A felsorolt feladatokra előirányzott általános támogatás összege Pécssett 2013-ban: 829.293 eFt.

önkormányzatokat megillető személyi jövedelemadó helyben maradó része³², valamint az önkormányzatok **illeték bevételi részesedése** is. Az átengedett központi adók köréből pedig **kikerült a gépjárműadó 60%-a**. A helyi adók rendszerét a finanszírozás átalakítása nem érinti.

A közfeladatok finanszírozása, valamint más, gazdaságfejlesztési és várospolitikai célok érvényesítése érdekében a Város **helyi adókat vet ki**. A helyi adókat a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően Pécs MJVÖ rendeletben szabályozza. A 48/2007 sz. rendelet az Idegenforgalmi Adóról, az 51/2011 sz. az Építményadóról, az 52/2011 a Telekadóról, az 53/2011 pedig az Iparúzési Adóról rendelkezik.³³ A 2012. október 18-i közgyűlésen az **építményadó** esetében szinte az adónem teljes átrendezését tartalmazó javaslat került kidolgozásra. A 2012. évi tapasztalatok alapján bizonyos funkcióra használt adótárgyak magasabb adómértékkel kerültek megadóztatásra. Ezáltal azonban más tevékenységre használt adótárgyak terhei jelentősen csökkentek. Jelentősebb mértékű változás történt az **idegenforgalmi adóval** összefüggésben a nyilvántartások vezetésével és ellenőrzésével kapcsolatban. **Telekadó** esetén kismértékű változtatás történt egy magánszemélyek részére bevezetendő kedvezményesebb adómértékkel és új mentességi kategóriák lehetőségével. Az **iparúzési adó** rendeletben nem történt változtatás.

5. ábra: Az iparúzési adó mértéke és aránya az összes helyi adóbevételen belül

³² A helyben maradó személyi jövedelemadó – feladatátcsoportosítással nem érintett – összege az általános jellegű támogatásba épült be. Ide csoportosult át a települési önkormányzatok közötti jövedelmkülönbség mérséklésére fordított forrás is.

³³ http://hivatal.pecs.hu/oonkormanyzat/kepviseloi_munka/rendeletek/?wm_logoweblist_target=whole

A nagyvárosok közül a Pécs iparúzési adóbevétele a legalacsonyabb, valamint az összes adóbevételeből is a legkisebb arányban részesedik.³⁴

A lakosságot is figyelembe véve ennél kedvezőtlenebb a helyzet, hiszen a magasabb adóbevéttel rendelkezők közt többnek alacsonyabb a lakosság száma. Az alábbi ábra szemléletesen mutatja, hogy a lakosságszámhoz viszonyítva Pécs adóbevételeinek és lakosságszámának aránya a megyei jogú városok teljes körében is a legalacsonyabb.

Grafikon forrása: MÁK adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

6. ábra: Az adóbevételek és a lakosság szám viszonya a megyeszékhelyeken

A 2013. évi általános önkormányzati konszolidációtól a kormány az önkormányzatok gazdálkodásának, pénzügyi helyzetének stabilizálódását várta. A stabilizáció eredményessége napjainkban már nem vitatható, az ÁSZ 2021-ben két vizsgálatot is végzett, melyek nem mutatnak jelentősebb problémát az önkormányzatok adóztatási gyakorlatában, eladósodási kockázatokat vagy gazdálkodási anomáliát sem jeleznek a megyei jogú városok körében.³⁵ Az önkormányzatok általánosságban a költségvetési bevételeik egyharmadát fedezik a helyi adóbevételekből, e tekintetben Pécs sem tér el az átlagtól. A befizetők oldaláról nézve az adók terheként jelentkeznek, ezért fontos, hogy a lakosság és a vállalkozások ne legyenek „túladóztatottak”. A relatíve gyengébb gazdaság adótermelő képessége is arányosan gyengébb, így az alacsonyabb összegű adóteher is lehet

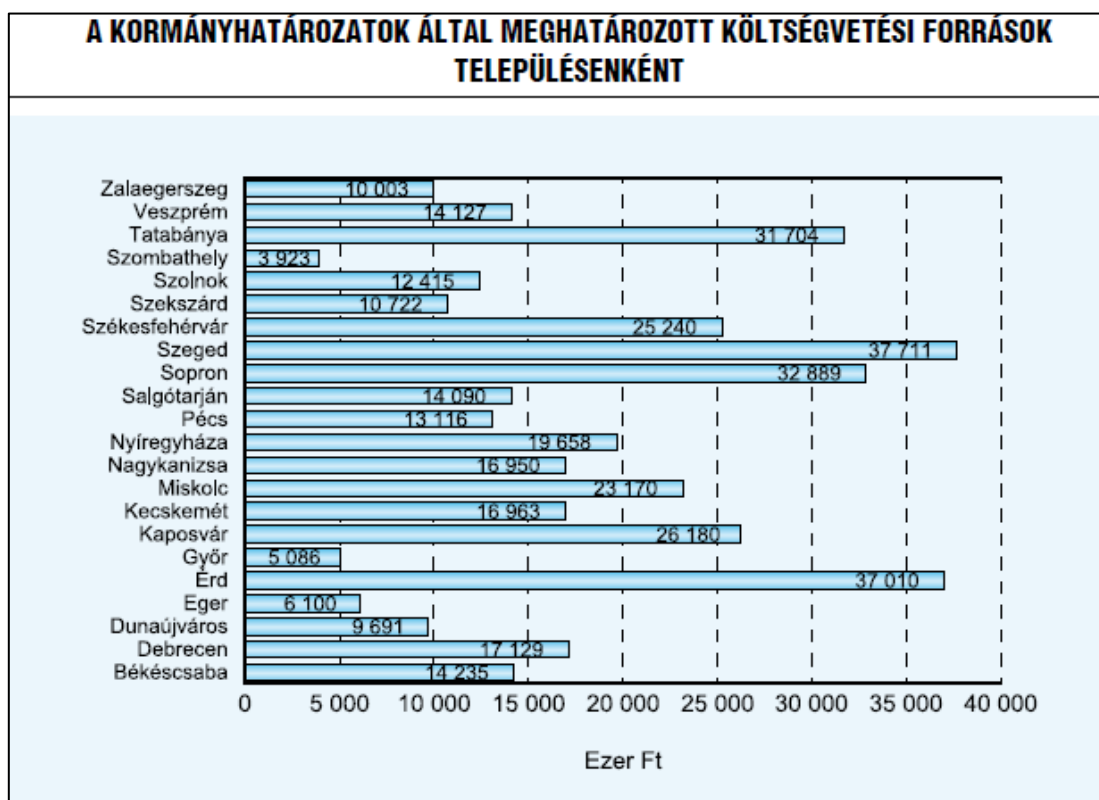
³⁴ Rechnitzer- Berkes: Nagyvárosok Magyarországon Ludovika kiadó, 2021

³⁵ Az önkormányzatok adóztatási tevékenysége (EL-3040-010/2021).; Önkormányzatok pénzügyi ellenőrzése (21027 sz. jelentés, 2021.)

érzékeny pont, mint ahogy az elmúlt évtizedekben az iparúzési adó a vállalkozási oldalról többször is vitaponttá vált.

A gyenge adótermelő képesség hátterében még három évtized elmúltával is a rendszerváltás-kori gazdaság felmorzsolódása áll. Pécs határközeli, periferikus elhelyezkedéséből és a megkésett, napjainkig is a déli nemzetközi autópálya-kapcsolódást nélkülöző helyzetéből adódott a nemzetközi nagy tőkebefektetések elmaradása, amely a helyi KKV-k fejlődését is meggátolta (beszállítói lehetőségek hiányában).

Pécs számára a Modern városok program keretében a megyei jogú városoknak juttatott források elosztása is előnytelenül alakult; összeszerűségét tekintve a város lakosságszámához képest a támogatás összege is hátrányos, a fejlesztési célok pedig csak áttételesen nevezhetők városfejlesztési jellegűnek, hiszen a forrást végső soron nem az önkormányzat, hanem a PTE kapta. Bár az alapcélok Pécs város versenyképességének fejlesztéséről szóltak, a konkrét fejlesztések és projektek teljes egészében egyetemi – főleg oktatási célokat (alapvetően a külföldi hallgatók vonzását) szolgálták, ami közvetlenül a helyi szolgáltatási piacot segíti, azonban ezen túl innovatív, gazdaságfejlesztési hatása nincs, így a projektek csak kis részben és áttételesen gyakorolnak pozitív hatást Pécs város versenyképességére.³⁶

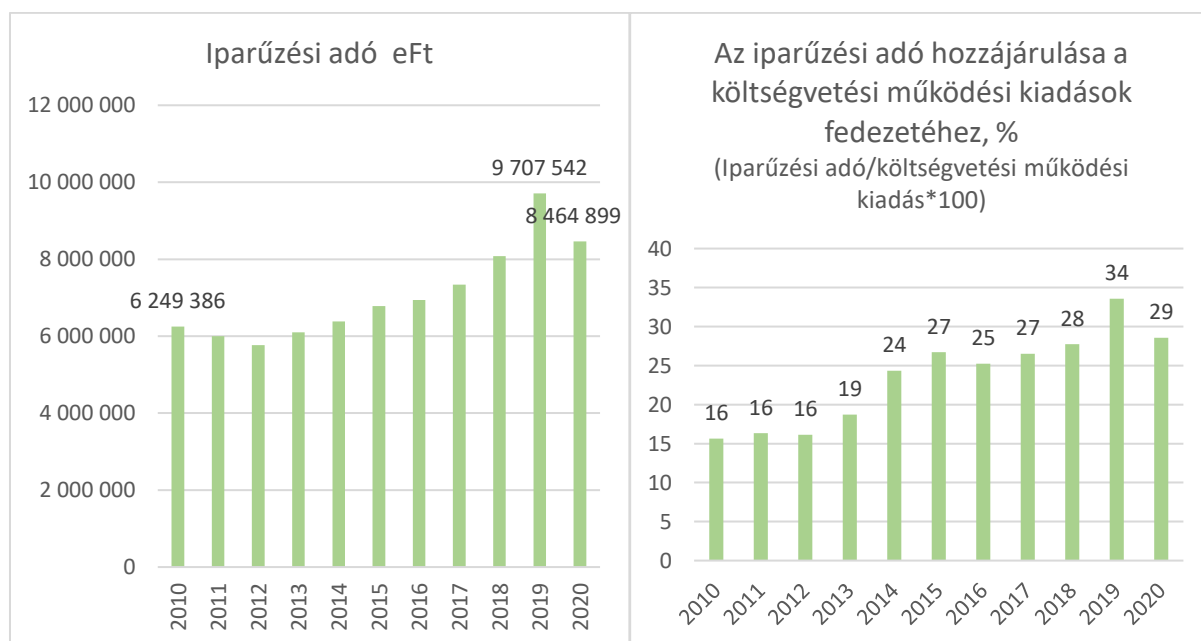

7. ábra: A megyei jogú városok számára juttatott források nagysága a Modern Városok Program keretében

³⁶ Hegedűs Szilárd -Lentner Csaba – Molnár Petronella: Múlt és jövő: az önkormányzati (vagyon)gazdálkodás új útjai az adóssághozsólidációt követően – Fókuszban a megyei jogú városok; Pénzügyi Szemle, 2019/1

Mindezek a többszöri adósságrendezési igény okai is egyúttal, hiszen a lényegesen nagyobb GDP-előállításához kiépült város-, szolgáltatás- és infrastruktúraméretnek nem voltak arányosan csökkenthetőek. A lehetőségek hiánya és a megkopó versenyképességű bérek jelentős elvándorlást és összetételromlást is okoztak. Az elvándoroltak és az agglomerációs településekre kiköltözők nagy arányban tartoztak a piacépes kompetenciákkal rendelkező munkavállalói vagy a vállalkozói réteghez.

Az önkormányzat által szorgalmazott, és a Koncepció eredeti megalkotásakor várt nagybefektetések elmaradtak, sőt, rövid ideig a kisebb befektetők jelentkezése is gyér volt. Az önkormányzati intézkedések hatására aztán a befektetői érdeklődés megerősödött, s az elmúlt középtávú időszakban több jelentős befektetés meg is valósult. A foglalkoztatási problémák ennek (és részben az elvándorlásnak) köszönhetően lecsillapodtak. Ma már sokkal jelentősebb a strukturális munkaerőhiány szerepe, ami a további befektetések munkaerő-ellátásában gondot okozhat, tehát az önkormányzatnak ma már sokkal jobban a tartalékokkal rendelkező **foglalkoztathatóság** növelésére, a munkaerő megtartását, képzését és az elvándoroltak visszaköltözését szolgáló kommunikációra, intézkedésekre és ösztönzőkre van szüksége. Egy adott nagybefektetés, amely önmagában is jelentős többletjövedelmet és adókat generál a városban, segítené a gyors felzárkózást, azonban a 2013-2014-ben elfogadott településfejlesztési dokumentumok jegyében fogant intézkedések befektetési és adóbevételi hatása napjainkban már e nélkül is érzékelhető.

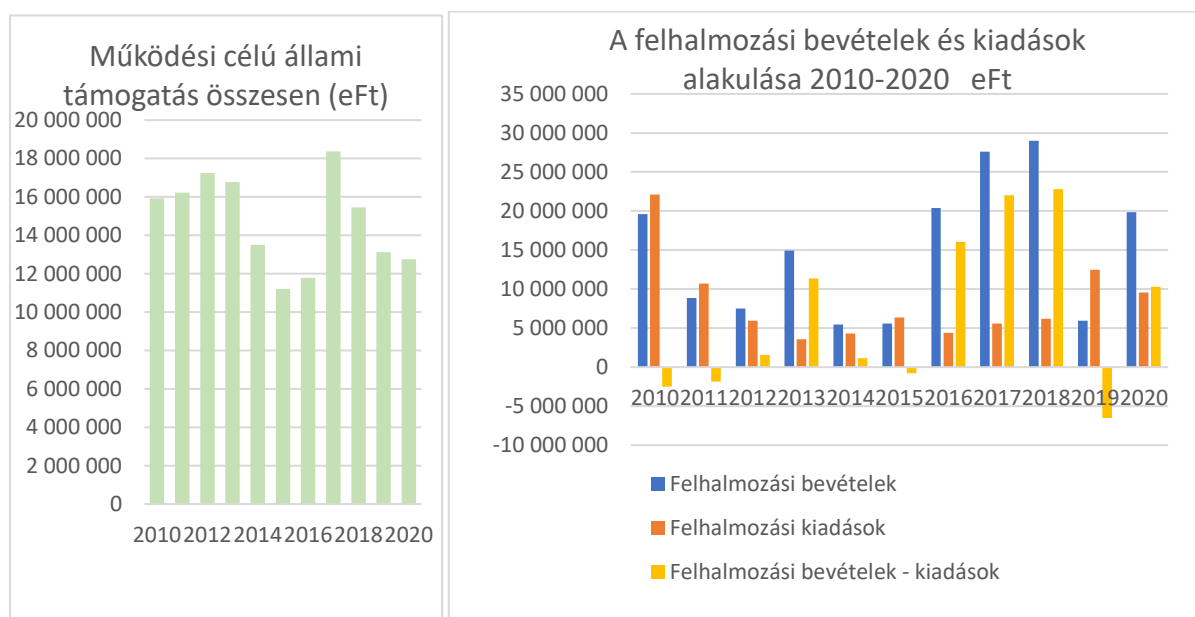

8. ábra: Az iparúzési adóbevétel alakulása és hozzájárulása a költségvetési működési kiadások fedezetéhez

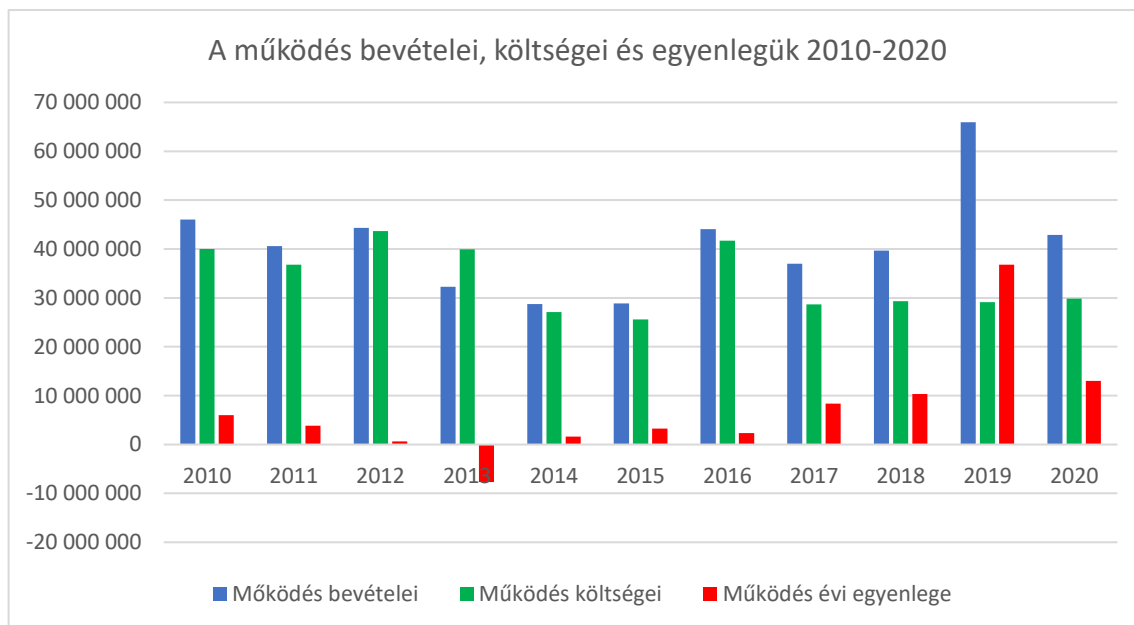
A középvállalati újbefektetők és a régebbi helyi vállalkozások fejlődése által generált adóbevételek javítják a költségvetés egyensúlyát. Az iparúzési adó mára mindegy kétszer akkora szerepet játszik a költségvetési működési kiadások fedezetében, mint 10 évvel korábban, így a még fennálló, több éves visszafizetésre ütemezett adósság törlesztési lehetőségei reálisnak ítékelhetők.

A problémát tehát ma már kevésbé a napi pénzügyi fenntarthatóság megtartása jelenti, ugyanakkor az elmúlt évtizedekben felhalmozott elmaradások, melyek számos területen jelentkeznek (a városi infrastruktúra fejlesztése, helyreállítása, a leszakadó peremterületek felemelése, a versenyképes innovációs képesség fejlesztése, a befektetések letelepítéséhez szükséges üzleti infrastruktúra továbbfejlesztése, a korábbi idők tönkrement ipara után hátra maradt barnamezős területek reaktiválása, a helyi társadalom állapotának romlását megfordító intézkedések tőkeigénye, a fiatal generáció pozitív életpálya-képét helyreállító intézkedések stb.), sürgős pótlásra szorulnak. **Többlet- erőforrások, befektetések szükségesek ahhoz, hogy az időközben gyorsabban fejlődő hazai nagyvárosok fejlődési ütemét felvegye a város, sőt a felzárkózáshoz egy ideig meg is kell haladnia azt.**

Az önkormányzat a költségvetési gazdálkodást érintő költségcsökkentő intézkedések terén elérni látszik azokat a határokat, amelyek haszna alig nagyobb, mint „mellékhatásai”. A további tartalékokat a tervezés és az irányítás hatékonyságának további javításában érdemes keresni. Az önkormányzat zárszámadási adatainak tízéves idősorai azt sejtetik, hogy a gazdálkodás terén küzdelem folyt a működőképesség megőrzése és az ahhoz szükséges belső intézkedések foganatosítása, valamint az ezen felül szükséges kormányzati források megszerzése érdekében. A jelentős évenkénti változások alapján alakul ki ez a kép, mivel az évenkénti eredeti és a módosított előirányzatok közt, és az egymást követő évek adatai közt is sokszor nagyságrendi különbségek vannak, melyek előre nem tervezhető beavatkozásokról tanúskodnak. A koncepció nem alkalmas keret részletes és mélyre ható költségvetés-elemzés végzésére, az adatok mögöttes tartalmainak kutatására, azonban az alábbi diagramok igazolják, hogy a finanszírozási egyensúly nem stabil trendek mentén jött létre.

9. ábra: A működési célú állami támogatások és a felhalmozási bevételek, kiadások és egyenlegük alakulása

10. ábra: A működés bevételeinek, költségeinek és azok egyenlegének alakulása

Az önkormányzat gazdálkodását illetően a jövőbeli irányok az alábbiakban jelölhetők meg:

- A gazdálkodás javuló tendenciájának fenntartása és erősítése kevésbé a további megszorítások, mint a vállalkozások és a lakosság adófizetőképességének fejlesztése (gazdaságfejlesztés) útján valósítható meg. Ehhez elsősorban a **befektetések további növelésére van szükség**, melyek bővítik az vállalati adóalapot és emelik a lakossági jövedelmeket. A befektetők megjelenése terén jelentős a kormányzat szerepe, különösen a jelentős nagyságrendek esetén. Egy, a városnak nagy lendületet adó nagybefektetés érkezése hosszú ideje várt esemény, azonban munkaerő- és terület-ellátás szempontjából nem hátrányos az sem, ha több, közepes és kisebb nagyságrendű befektetésre kerül sor.
- Szükség van egy **felzárkózási program** kidolgozására, melynek keretében hosszú- és középtávon képessé válik a város arra, hogy több évtizede erodáló pozícióit helyreállítsa az ország nagyvárosai viszonylatában, s nemzetközi tekintetben is számottevő térségi szereplővé váljon. A program keretében reálisan felmérhetők és megcímezhetők az önkormányzat erőforrásai és általa bevonható nem-kormányzati források révén megvalósítható fejlesztések, valamint az állami eszközöket igénylő beavatkozások. (A felhalmozott helyreállítási és fejlesztési szükségletek a friss projektkatalógus szerint jelentősen meghaladják a normál keretek közt várhatóan elérhető források mértékét). A program révén a város számára elérhető előnyök nem igényelnek további indoklást. Előnyök a kormányzat oldaláról:
 - garanciákat biztosít a fegyelmezett és egyensúlyra törekvő gazdálkodás tartóssá válásához
 - megállítja az egyik legnagyobb magyar város lecsúszását és térsége további marginalizálódását, mérsékli a területi különbségeket, újraindítja a térségi fejlődést

- közép-hosszútávon elérhetővé teszi, hogy Pécs korábbi tartós költségvetési teher helyett megbízhatóan, kiszámíthatóan teljesítő nettó befizetővé váljon és kisugárzó hatása révén elősegítse a megye és a tágabb dél-dunántúli térség felzárkózását.
- A direkt megszorító intézkedések helyett racionális önkormányzati, közszolgáltatási és városirányítási rendszer kifejlesztése egy fontos tovább lépési irány, mely digitalizált és formalizált keretek közt biztosítja a városvezetés informáltságát, átláthatóvá és tervezhetővé teszi a folyamatokat. (**Smart City avagy Okos Város rendszer**)
- A felzárkózási program igényli a **hosszú és középtávú tervezés bevezetését**, melyet a Smart City információs, tervezési és irányítási rendszer keretében meg lehet valósítani.

Feltételezhető, hogy egy térségi szerkezetátalakítás-értékű fejlesztési program igénye a kormányzat és a térség társadalma számára akkor lesz hiteles, ha az önkormányzati működés a napi gyakorlatban tudomásul veszi a helyzet korlátait, költséghatékonyan és takarékosan gazdálkodik, közép- és hosszú távon pedig a jövedelemtermelő képesség szempontját kiemelten kezelő fejlesztési program kidolgozására törekszik – azaz képessé válik a növekvő forrásállomány hatékony adszorpciójára.

2.1.9 Zöldfelületi rendszer vizsgálata

Pécs táji környezetét alapvetően a Mecsek határozza meg.

A város telepítése optimális hegylábi részen, enyhén lejtős platón történt; ebből adódnak kedvező mezoklimatikus viszonyai és az életminőségre gyakorolt jótékony hatása, melyek más hazai településekkel összehasonlítva a korai tavaszban, a hosszú meleg őszben és az enyhébb télen nyilvánulnak meg. Negatívuma a klímaváltozás trendjeivel kapcsolatos magas szintű kitétsége.

Helyi természeti erőforrásként értelmezhetők a város közvetlen határában fekvő egybefüggő, nagy kiterjedésű erdőtömbök, melyek a városi mikro- és mezoklímára potenciális javító hatással vannak. Ezek a környező erdőterületek közvetlen kapcsolatban vannak a környező településhálózat erdőségeivel, ezért kiterjedésük, természeti állapotuk azoktól nem független.

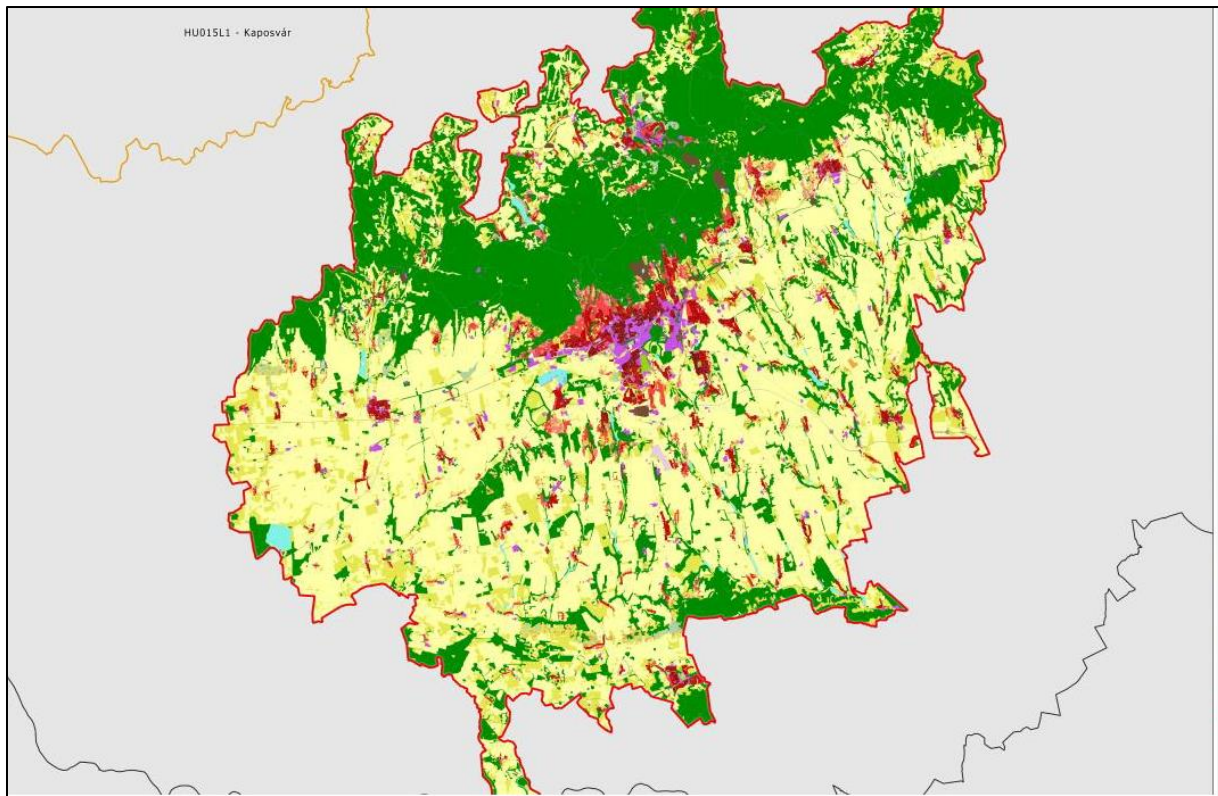
A város természeti értékei számosak: a Natura 2000 területei; Ökológiai Hálózat; Nyugat-mecseki tájvédelmi körzet; és szép számú helyi természetvédelmi terület (13 védett természeti terület és 5 védett természeti érték) található területén.

Pécs város kondicionáló zöldfelületeinek területi eloszlása és minősége nem kielégítő.

A zöldfelületek alacsony intenzitásúak, csekély az ideálisnak mondható többszintes (gyep, cserje, fa) növényzettel fedett terület, ahol a nagyobb lombköbméter mennyiség következtében fokozott a biológiai aktivitás. A növényállomány jelentős része előregedett, mennyisége elégtelen; így valós biológiai aktivitása, klímajavító hatása a potenciálshoz képest csökkent értékű.

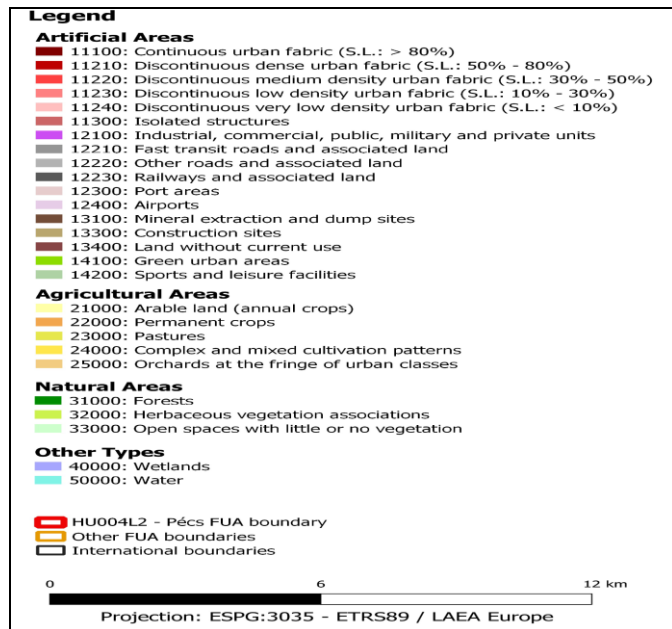
A Pécs közigazgatási területére releváns hatással bíró felszínborítottsági tényezők jellemzően a szomszédos települések határain nem nyúlnak át.

Pécs és környezete felszínborítottsága

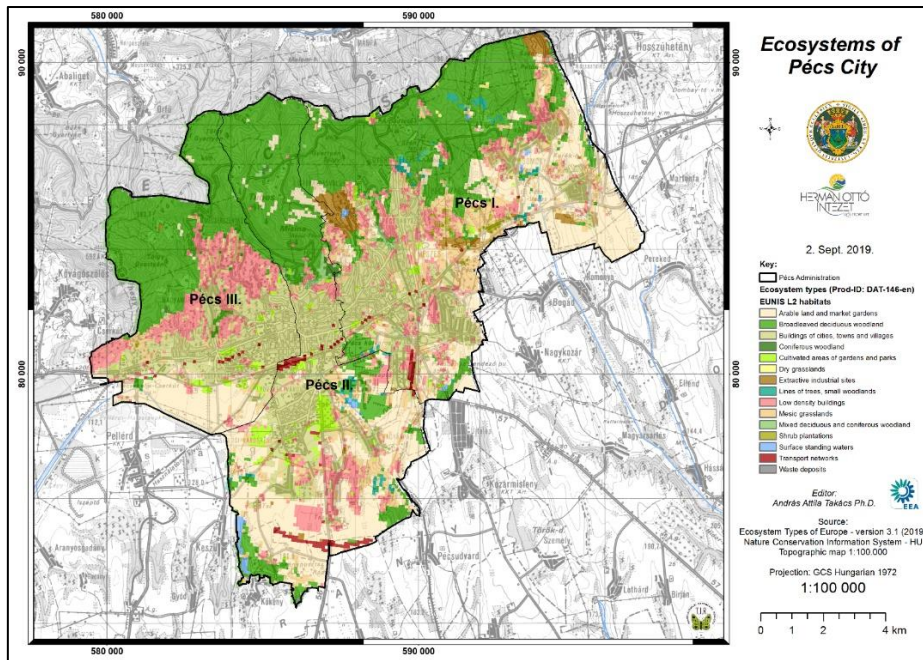

Pécs és vonzáskörzete felszínborítottsági jellemzői (<https://climate.copernicus.eu/>)

A 24. ábra jelmagyarázata:

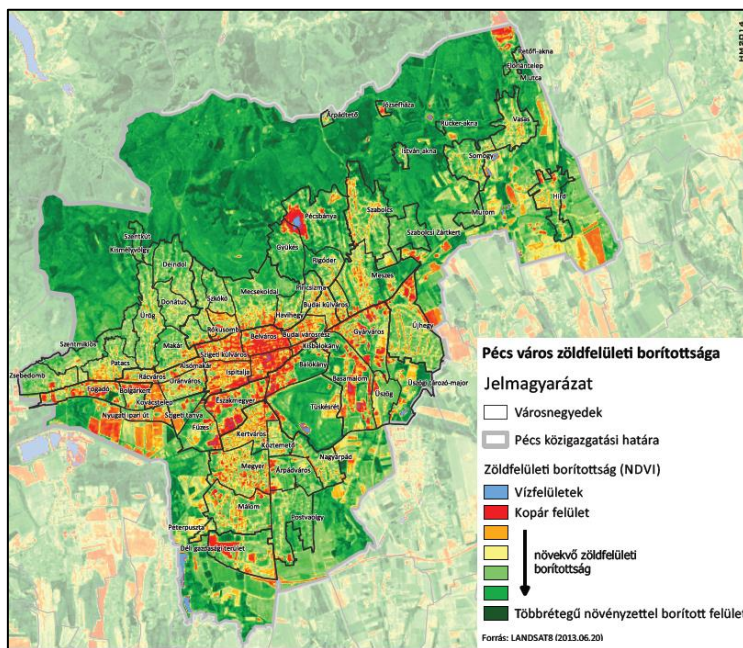

Pécs város ökoszisztéma-jellemzői

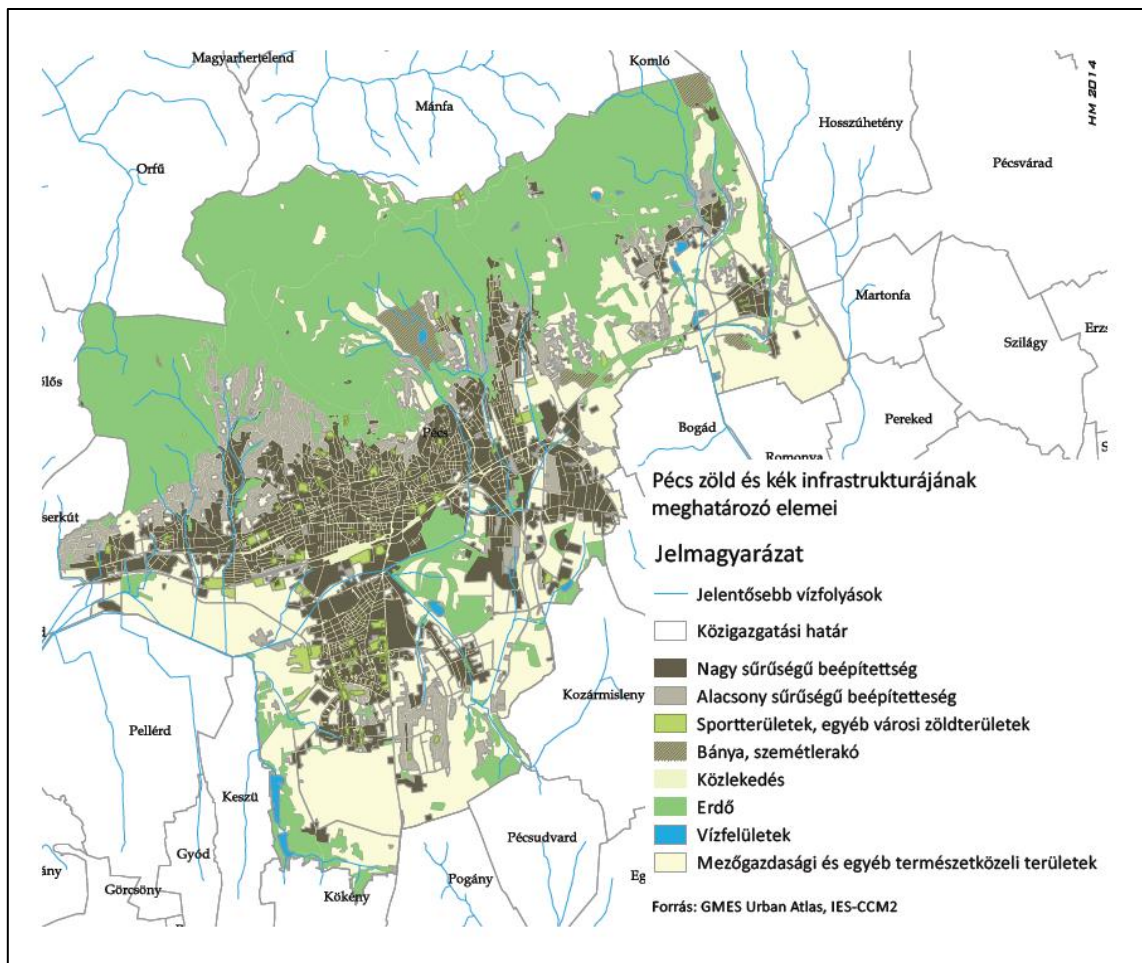
Pécs ökoszisztéma térképe 1:100.000 méretarányban 2019. (nagy felbontású kép)

Pécs város zöldfelületi borítottsága

Pécs város zöldfelületi borítottsága (Forrás: LANDSTATS (2013.06.20.) alapján)

Pécs zöld és kék infrastruktúrájának meghatározó elemei

Pécs zöld és kék infrastruktúrájának meghatározó elemei (Forrás: GMES Urban Atlas, IES-CCM2 alapján)

2.1.10 Közlekedés

A szuburbanizáció következtében az elmúlt 20 évben az agglomerációs gyűrű fejlődése Pécs város fejlődéséhez képest kedvezően alakult. Elsősorban a déli agglomeráció települései voltak a vándorlás célterületei, és azok ma is. Legnagyobb mértékben Keszü, Nagykozár, Bogád, Pogány és Kozármisleny népességszáma növekedett az elmúlt évtizedekben. A teljes vonzáskörzet népességnövekménye több mint 9000 fő volt.

A folyamat a közlekedési szokásokra is jelentős hatást gyakorol:

A szuburbán települések fejlődése növeli a Pécs és a vonzáskörzet települései közötti utazások számát és az utazások (időbeli és térbeli) hosszát is. A kiköltözés átlagos távolsága 12,5 km.

A szuburbán települések Pécsset legyező alakban veszik körül, és alapvetően a főutak (Pécs-

11. ábra: Hálózatszerkezeti hiányok (forrás: Nemzeti Közlekedési Stratégia 2013)

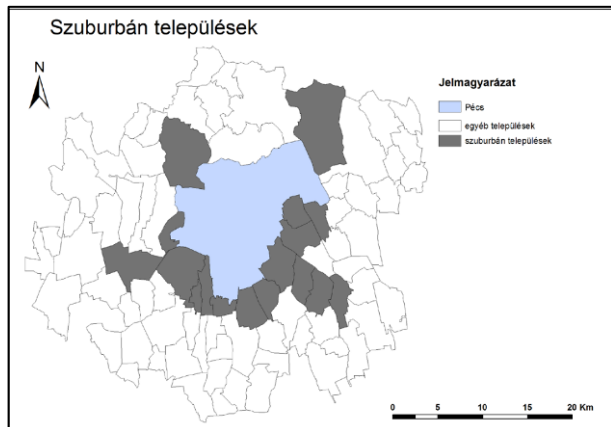
Mohács, Pécs-Szigetvár) mentén, vagy azok közelében helyezkednek el. A távolságnak tehát meghatározó a szerepe, előnyösebb helyzetben vannak a főútvonalak mentén elhelyezkedő falvak, itt a szuburbán övezet csápszerűen megnyúlik.

Motorizációs trendek

Az elmúlt évtizedekben a személygépkocsi számának növekedésével párhuzamosan a közösségi közlekedés folyamatosan veszített jelentőségéből. Ez a trend az utóbbi évek gazdasági válsága és az üzemanyag-árak emelkedése miatt akár rövidtávon megváltozhat.

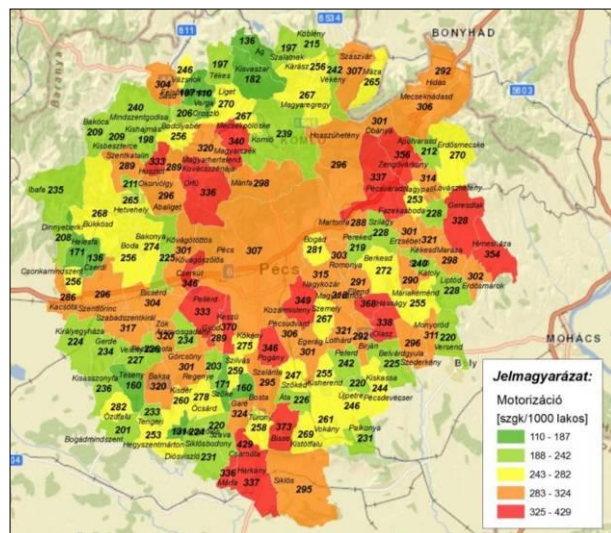
Az ezer lakosra jutó személygépkocsi száma Pécssett folyamatosan emelkedik (262-ről 2019-ben 381 db-ra emelkedett.) 2019-ben 450 db-bal több autó került forgalmomba, mint 2018-ban. Ez több, mint 10%-os növekedés mellett, hogy a lakosságszám 1000 fővel csökkent.

Az egészségtelen ütemben növekvő motorizációs szint gátolja a hosszútávon fenntartható és élhető település vízióját, ezért a területen koncepcionális beavatkozások szükségesek.

12. ábra: Pécs szuburbán települései

(forrás: Szabéni Anna, 2013.)

13. ábra: Motorizációs index Pécs vonzáskörzetében 2010-ben

A Pécs és környéke hosszú távú térségi közlekedésfejlesztési terv kimondja, hogy a közforgalmú közlekedést még a közúti forgalom rovására is érdemes támogatni. A közforgalmú közlekedést kiegészítő gyalogos és kerékpáros közlekedés és egyéb alternatív közlekedésszervezési módok feltételeit az egyéni gépjármű közlekedés lehetőségeinek szűkítésével a rendelkezésre álló felületek átcsoportosításával kell fejleszteni.

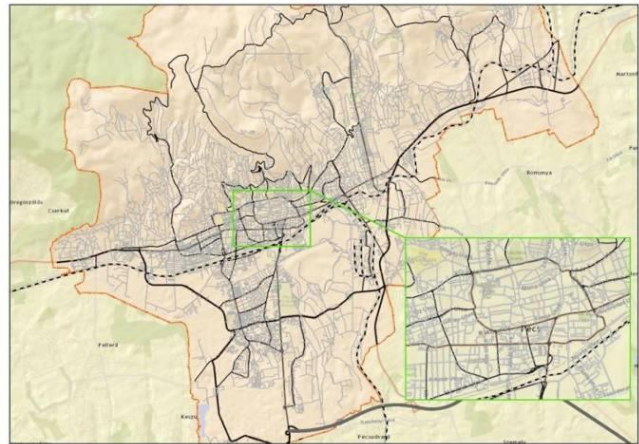
A helyközi közösségi közlekedési vállalatok egyre romló finanszírozási helyzete nem teszi lehetővé a járműpark fejlesztését, a dinamikusabban fejlődő térségekben a menetrendek kellő sűrítését, olykor még az indokolt járatsűrűség fenntartását sem. A közlekedési szövetségek szervezeti feltételeinek megalkotása pedig teljesen leállt.

A város belső közlekedési hálózatának szerkezetét egyrészt a domborzat, másrészt maga a város-szerkezet határozza meg. A főúthálózatot alapvetően az országos főutak átkelési szakaszai adják, a legfontosabb közúti közlekedési tengely a várost kelet-nyugat irányban metsző 6 sz. főút. A közúti rendszernek további fontos elemei a város déli részét keretbe foglaló³⁷, a történelmi belvárost körbehatároló³⁸ útvonalak. A belvárost délről határoló Rákóczi út – Hungária utca egyben a város legforgalmasabb közúti és tömegközlekedési útvonala is. A Pécs belterületén haladó főutak rehabilitációja (11,5 tonna tengelyterhelésre történő burkolat-megerősítési program) folyamatban van, a 6-os főút több szakasza mellett megújult az 58-as és 57-es főutak csomópontja is. Már korábban elkészült az 58 sz. út M60 autópálya Pécs Déli csomópontjáig (ill. Pécs-Pogány repülőtérig) történő négy nyomúsítása. Megvalósult az M60 Pécs-Nyugat lehajtójától induló, a Kertvárost elkerülő szakasz.

A legfontosabb területeket „T” alakban összekötő Szigeti vám - Budai vám és az erre merőleges Belváros – Kertváros tengelynek a városszerkezetben elsőrendű prioritása van. A vasútvonal érezhetően elválasztó hatással van a város szerkezetére, a várost így több területre szabdalja.

A város erősen centralizált, a közszolgáltatási funkciók többnyire a belvárosban koncentrálnak. Pécs központja számos gazdasági, intézményi, kulturális funkció otthona.

A belváros, köszönhetően a várfallal határolt történelmi városrésznek és az ezzel összefüggésben kialakult közlekedési hálózatnak, jól lehatárolható. A Belvárosra és környékére a többszintes, többalakú, illetve több helyen a blokkos, panelos beépítés jellemző, míg az északi és keleti városközpontokhoz közeli részeken földszintes családi házak a dominánsak.

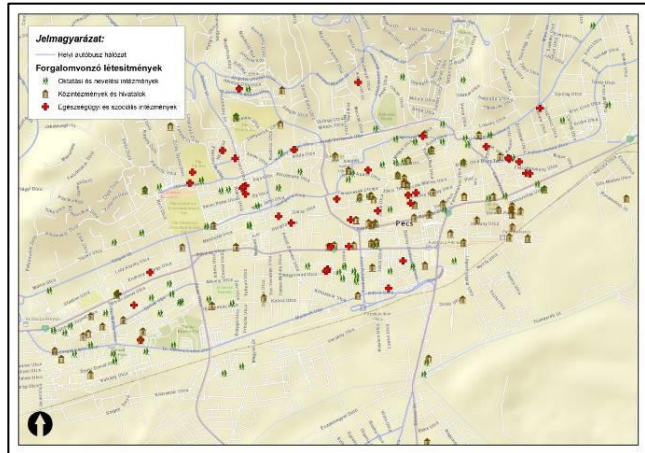
14. ábra: Pécs MJ. Város úthálózata

(forrás: Intermodális közösségi közlekedési csomópont kialakítása Pécsen, Megvalósíthatósági tanulmány 2013)

37 a Nyugati Ipari út, a Tüzér út – Megyeri út útvonal és az Üszögi út, valamint a Maléter Pál út – Kanizsai Dorottya út útvonal

38 Aradi Vértanúk útja, a Kálvária utca, a Felsőmalom utca, a Rákóczi út, valamint a Klimó György utca

A **bevásárlóközpontok, hipermarketek** döntően a külső városrészekben a főúthálózat mentén épültek, de nagy alapterületű kereskedelmi létesítmények közvetlenül a belváros szomszédságában is találhatóak. E létesítmények részben koncentrálnak a kiskereskedelmi kínálatot, ennél azonban sokkal jelentősebben a bevásárló forgalmat. Ez az úthálózat szerkezete miatt a belvárost határoló utak forgalmára is hatással van. A bevásárlóközpontok mai elhelyezkedése ugyanakkor lehetővé tenné a személygépkocsi mellett a többi közlekedési mód (közösségi közlekedés, kerékpár) bevonását is az igények kielégítésébe.

15. ábra: A fontosabb forgalomvonzó intézmények a belváros térségében

(forrás: Intermodális közösségi közlekedési csomópont kialakítása Pécsen, Megvalósíthatósági tanulmány 2013)

A városban található egyéb forgalomvonzó létesítmények (oktatási és nevelési intézmények, közintézmények és hivatalok, illetve egészségügyi és szociális intézmények) elhelyezkedését mutatja a következő ábra, a kereskedelmi létesítményeket pedig külön ábrázoljuk. Jól látszik a térképeken az északi városrész sokkal hangsúlyosabb szerepe az intézményi és kereskedelmi „kínálat” tekintetében is³⁹.

Gyalogos forgalom szempontjából Pécs legintenzívebb forgalmú területét a turisztikailag és a helyi intézményrendszer szempontjából is legfontosabb történelmi városmag és a belvárosi funkciókat tömörítő környező területek (elsősorban a városfaltól délre elterülő tömbök) jelentik.

A város szerkezetéből adódóan jelentős elválasztó hatással bírnak a vasútvonalak és a várost átszelő főútvonalak a **kerékpárral közlekedők** számára is. Ezeken nehézkes a kerékpáros átjutás, a vasútvonalak mentén kevés a szintbeli átjáró, nem biztosított a külön kerékpáros átvezetés. Emellett Pécs északi, a Mecsek meredek lejtőire épült városrészei nem feltétlenül kedveznek a kerékpáros közlekedésnek; a város nagyobb része ugyanakkor kerékpározásra alkalmas domborzatú területen helyezkedik el. A történelmi belváros szerkezete, kialakítása és forgalomcsillapítása pedig ösztönzőleg hat a kerékpáros közlekedésre. Pécs kerékpárút hálózata az utóbbi években több elemmel bővült és jelenleg is zajlanak erre irányuló fejlesztések, ezek közül kiemelkedő a Kertváros-Belváros kerékpárút, a Nyugati városrészi kerékpárút, a Bajcsy-Zsilinszky utca kerékpárosbarát fejlesztése, a Zsolnay Negyed-Budai Vám kerékpárút, illetve a Belváros-Egyetemváros település részek közötti kerékpáros közlekedés fejlesztése. A beruházások sikeres átadásával lényegében kialakul a város kerékpáros közlekedésének alaphálózata, amely megteremti a biztonságos kerékpáros közlekedés feltételeit. 2019-től elektromos kerékpár kölcsönző rendszer működik a városban.

³⁹ Pécs Városfejlesztési Nonprofit Zrt.: Intermodális közösségi közlekedési csomópont kialakítása Pécsen - KÖZOP-5.5.0-09-2010-0006. Megvalósíthatósági tanulmány. Kézirat. 2013.

A város **helyi közforgalmú közlekedését** 2012 áprilisa óta a város 100%-os tulajdonában levő társaság, a Tüke Busz Zrt. látja el. A helyi közösségi közlekedésben kizárólag autóbuszok közlekednek. A Volán társaságoknak a helyközi autóbuszos utasforgalomban van szerepük, helyi személyszállítási elhanyagolható. Legfontosabb szolgáltató a Pannon Volán Zrt., amely az elővárosi, regionális és az országos utasforgalom legnagyobb részét szállítja.

Az önkormányzat potenciális szerepváltozásai: a közlekedési és az energiarendszer átalakulásában rejlő új lehetőségek

A buszflotta az elmúlt évtizedben jelentősen megújult, jelenleg 126 szóló és 73 csuklós autóbusz üzemel (2019-es adat), új CREDO és használt Volvo buszok beszerzésével kiváltásra kerültek az elavult Ikarusok. A közösségi közlekedés fejlesztésének kijelölt iránya az elektromos buszok beszerzése, 2027-re a teljes flotta kizárólagosan elektromos meghajtású autóbuszokra történő cseréje. 2020 őszén az első 10 elektromos szóló busz bekapcsolódott a helyi közösségi közlekedésbe, kiépült az induló állomány üzemeltetéséhez szükséges töltő-kiszolgáló infrastruktúra. A teljes autóbusz állomány átállítása elektromos hajtásúra jelentősen megnöveli a töltőállomás kapacitás iránti igényt. Az alapállomány töltéséhez az egy ponton -a Tüke Busz telephelyen történő töltés helyett a több ponton -alapvetően a pályaudvarokon történő töltés lesz a járható út. Ez a kijelölésre kerülő végállomásokon az elektromos energia-ellátás fejlesztését is szükségessé teszi, e tekintetben az EON-nal közös tervezésre lesz szükség. Az autóbuszok akadálymentesítése terén is komoly előrelépés történt a buszbeszerzések hatására.

Az elektromos járművekre való áttérés nemcsak a tömegközlekedést érinti, már láthatóan elkezdődött a magánhasználatú személygépjárművek és egyéb személyközlekedési eszközök – személygépkocsik, motorok, mopedek, kerékpárok, rollerek- elektromos hajtású változatra történő cseréje. A könnyű haszonjárművek piacán is rohamos előretörésre kell számítani. A COVID világjárvánnyá válása felerősítette a környezetvédelemre irányuló figyelmet, a kormányok és a nagy gyártók közelebb hozták áttérési terveiket. Várható, hogy 2030-ig az új járművek döntő része elektromos lesz és az állomány összetételében is tetemes arányt képviselnek majd. (Egyelőre nem becsülhető pontosan, de a városi használatban az egyharmados arányt feltehetően meghaladja.)⁴⁰

Ez azt jelenti, hogy koncepcionális szinten már most fel kell készülni a dinamikus igénynövekedésre úgy a töltők, mint a villamos energia ellátás terén. A töltőállomások átalakulása mellett számolni kell azzal, hogy a garázsállomány döntő része -különösen a társasházak esetében lényeges ez- nem rendelkezik önálló mérőórával. Az elektromos járművek terjedésével párhuzamosan a napelemek használata is terjed. A változó energia termelés- használat miatt tehát sürgetőnek tekinthető a smart grid rendszer lehetőségeinek felmérése és a koncepcionális felkészülés. Az átállás a villamos energiafogyasztás napon belüli és napok közti eloszlását is erősen átszabja, ami a fosszilis üzemanyagok tárolhatóságától eltérően új típusú problémákat vet fel.

A szolárenergia termelése gyakorlatilag méretfüggeltenül terjed a vállalkozások és a lakosság

⁴⁰ <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20210430/igy-fog-kinezni-a-vilag-miutan-az-elektromos-autok-letaroltak-480900>

körében. Hasonlóan nehezen tervezhető, sporadikus eloszlásban terjed a hűtő-fűtő klímaberendezések alkalmazása, nagy arányban a távfűtéssel rendelkező épületekben is. Mindez felveti azt a kérdést, hogy ha a vevői oldalon és a magánszektor oldalán is neyereséges az a tevékenység, akkor ez akár a távhő értékesítés csökkenése, akár a berendezésekkel való ellátás terén felerősülő elmaradt haszon formájában érintheti a PÉTÁV érdekeit. A közlekedésen és a távfűtésen túlmenően az ipari és logisztikai fejlesztési szándékok, irodakapacitás- létesítések is jelentős befolyást gyakorolhatnak a fogyasztásra, az önkormányzat ezen a téren is egyik főszereplő lehet.

A nagy arányú átrendeződéseket természetesen elsősorban az energiatermelő- elosztó- szolgáltató rendszernek kell kezelnie, azonban az önkormányzati cégek növekvő szerepet játszanak és játszhatnak az átstrukturálódásban, kiemelkedő fogyasztóként is, de növekvő fotovoltaiikus rendszereik révén termelőként is.

Mindez felveti annak szükségességét, hogy az önkormányzatnak újra kell gondolnia az energiapiacra játszott szerepét. A hulladékgazdálkodásban már elért nagy arányú másodnyersanyag és -energiatermeléshez hasonlóan, azzal integrált egységben- lehetőség kínálkozik és az átalakuló piac által kínált lehetőségek kiaknázására és a pénzügyi egyensúly nagyságrendi növelésére.

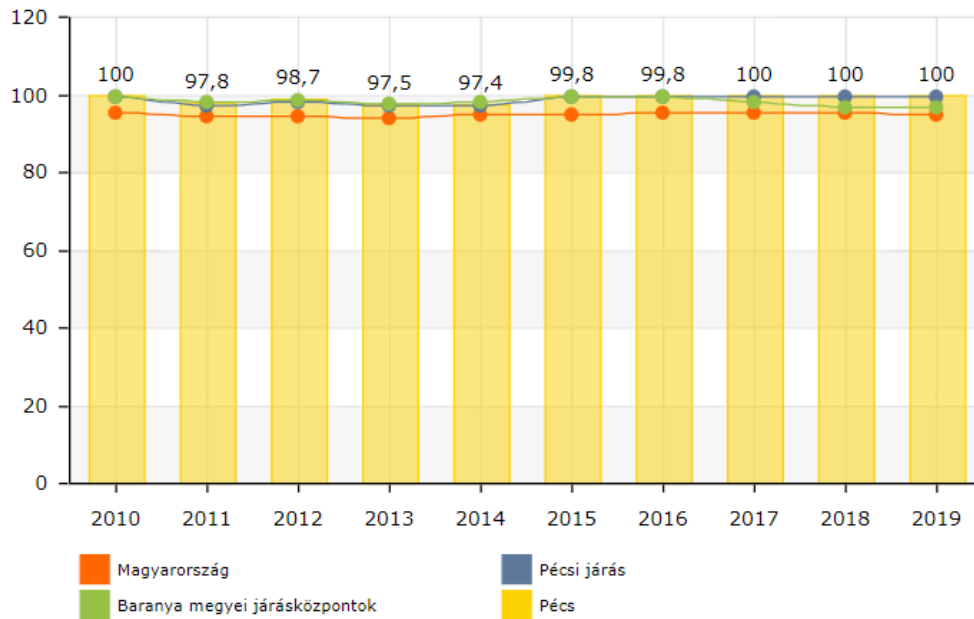
Mindezek alapján az energetikai és a hulladékgazdálkodási helyzet áttekintésére, a lehetőségek felmérésére van szükség. A tervezés során természetesen együttműködésre van szükség a szolgáltatókkal, mindeközben azonban ki kell aknázni a kínáló piaci lehetőségeket. Az önkormányzatnak e kiemelkedő jelentőségű piacon játszott szerteágazó szerepei SMART CITY (OKOS VÁROS) típusú tervezési folyamat elindítását indokolják az energiafüggetlen, önfinanszírozó város irányába történő elmozdulás jegyében.

2.1.11 Közművek

Víziközművek

Pécsett a vízhálózat nagyrészt a Dunántúli Regionális Vízmű Zrt (DRV Zrt.) tartja fent és a Tettye Forrásház Zrt. látja el a szolgáltatói feladatokat. A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások arányának alakulását 2010 és 2019 között az alábbi ábra szemlélteti:

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

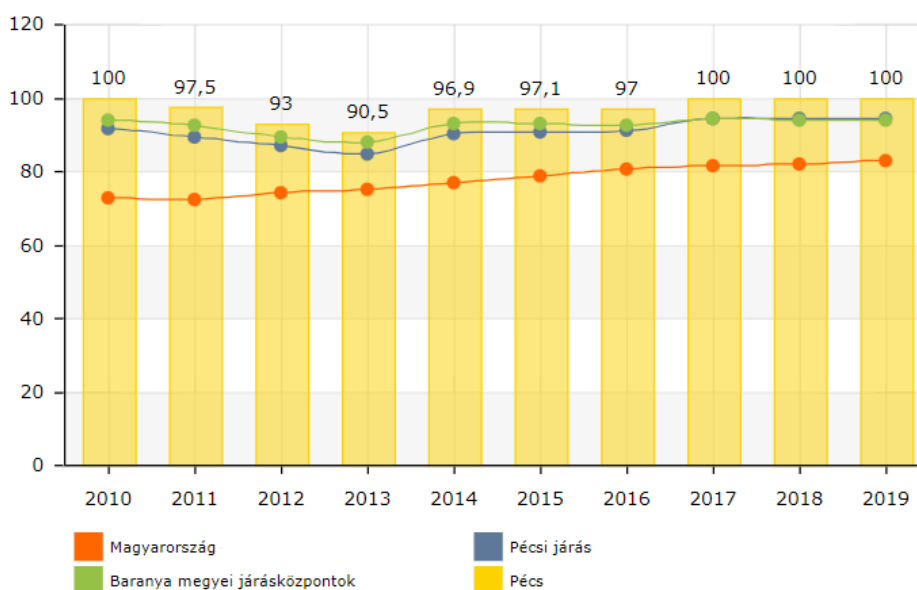

Forrás: TEIR

A lakásállomány közel teljes egésze bekapcsolásra került a közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba. 2010-ben 100% volt a bekapcsolt lakások aránya, 2014-ben pedig a gazdasági válságot követően 97,4%-ra esett vissza. Azóta az aránya ismét 100%-ra növekedett. Elmondható tehát, hogy a belterületen található lakásoknak csupán töredéke az, ahol nincs kiépítve vízhálózat. A külterületen problémát jelent, hogy a kertés mezőgazdasági területen és hétvégiházás üdülőterületen található lakásokat nem rendeltetésszerűen használják, életvitelszerűen ott tartózkodnak. Az ezeken a területeken található lakásokhoz szükséges infrastruktúra kiépítésére az önkormányzat nem kötelezett, azonban fontos, hogy az itt élők se maradjanak víz nélkül. A vízhálózat hiánya elsősorban a leszakadó területeket veszélyeztetheti.

A közcatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya az alábbi ábrán látható módon alakult 2010 és 2019 között:

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Forrás: TEIR

A 2010-es években jelentős előrelépés nem volt megfigyelhető a csatornázásban. 2010-ben a lakások 100%-a volt bekapcsolva a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba, 2019-ben ez az arány szintén 100%. 2011-től, a gazdasági válság hatására visszaesett a csatornahálózatba kötött lakások aránya 90,5%-ra (2013). A csatornázás nélküli lakások elsősorban a szegregátumokban találhatóak.

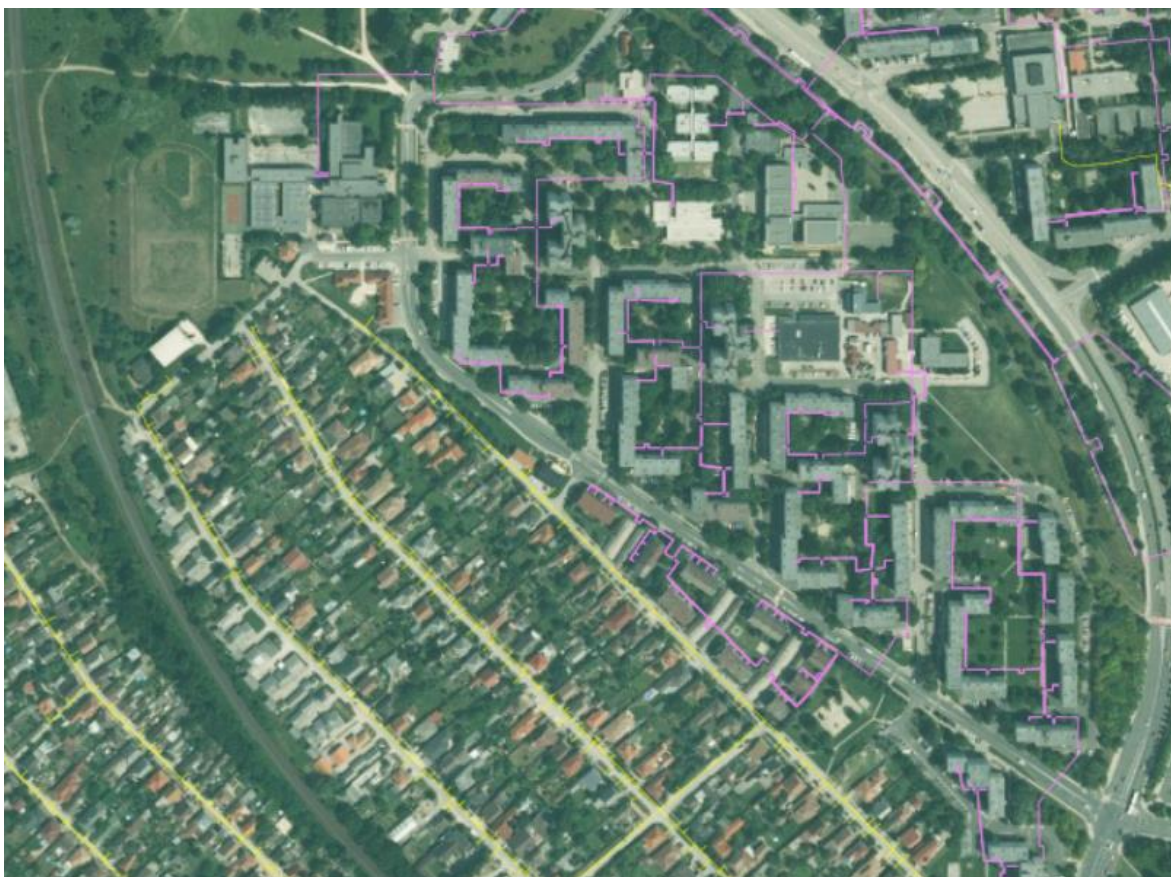
Energia

Villamosenergia

A pécsi villamosenergia ellátást az E-ON Dél-dunántúli Áramhálózati Zrt. biztosítja. A villamosenergia hálózat a város belterületének egészen elérhető, de a külterületen található leszakadó társadalmi rétegek által lakott területeken is jelen van a villamosenergia hálózat.

Gázhálózat

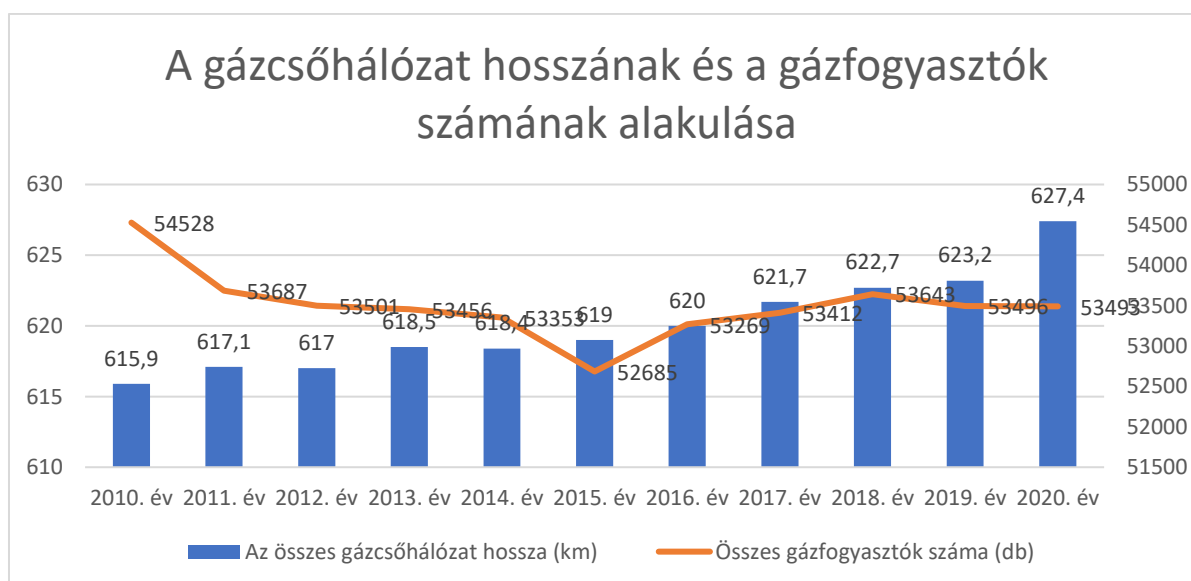
A pécsi szénhidrogénhálózatot a Nemzeti Közművek (korábban: MVM Next Földgázszolgáltató Zrt.) tartja fent. Lakossági szinten a gázhálózat elsősorban azokon a jellemzően kertesházias területeken érhető el, ahol a távhőhálózat nem érhető el.

Forrás: E-közmű

Az E-közmű interaktív térképén lila szín jelöli a távhőhálózatot, míg sárga a szénhidrogén hálózatot. A két hálózat városszerte jól kiegészíti egymást.

Az alábbi ábrán a gázcsőhálózat hosszának, valamint a gázfogyasztók számának alakulása látható 2010 és 2020 között:

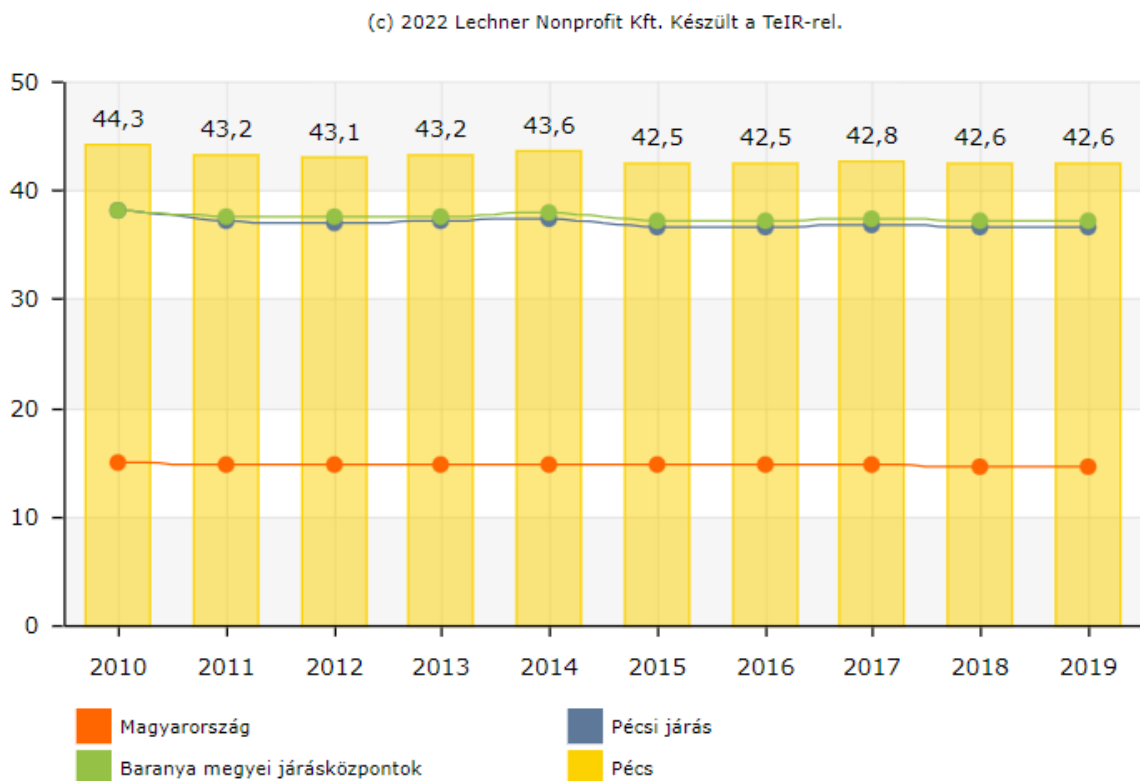

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

2010-ben 615,9 kilométer volt a pécsi gázcsőhálózat teljes hossza, 10 év a hálózat alatt közel 12 kilométerrel nőtt. A gázfogyasztók száma 2010 és 2013 között 54528 darabról 52685 darabra csökkent, ezt követően azonban 2019-ig évről évre több gázfogyasztó üzemelt a városban, 2019-re elérve az 53643 darabot.

Távhőhálózat

Pécsen kedvezőnek mondható a távfűtéses lakások aránya. A távhő- és melegvíz szolgáltatásért a PÉTÁV Zrt. felel. A PÉTÁV mintegy 31.000 fogyasztót lát el a városban. A PÉTÁV adatai szerint a pécsi távfűtő vezetékhalózat teljes hossza meghaladja a 130 kilométert. A hőenergia közel 700 fogyasztói hőközponton keresztül jut el a felhasználókhoz. Az alábbi ábrán a távfűtésbe bekapcsolt lakások arányának alakulása látható 2010 és 2019 között:

Forrás: TEIR

A pécsi távhőrendszer kiterjedtsége országos szinten is kiemelkedő. 2010 és 2019 között a több mint 72.000 lakást számláló lakásállománynak évente átlagosan 42-44%-a volt bekapcsolva a távfűtőhálózatba. A kedvező távhő mutatók annak köszönhetőek, hogy a város legsűrűbben lakott városrészeiben a lakások nagy részét bekapcsolták a távhőhálózatba.

Forrás: E-közmű

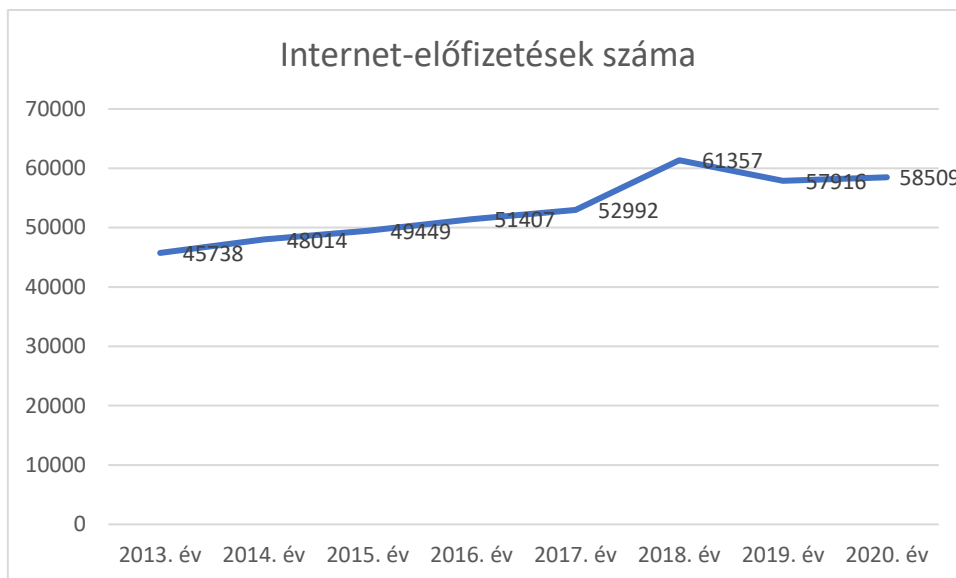
Elektronikus hírközlés

Az E-Közmű adatai szerint Pécsen az alábbi hírközlési szolgáltatók rendelkeznek hálózattal:

- AH NET Zrt.
- DIGI KFT
- Invitech ICT Services Kft.
- Invitel Zrt.
- Magyar Telekom Nyrt.
- NISZ Zrt.
- PTE
- TARR Kft.
- Vidanet Zrt.
- Vodafone Magyarország Zrt.

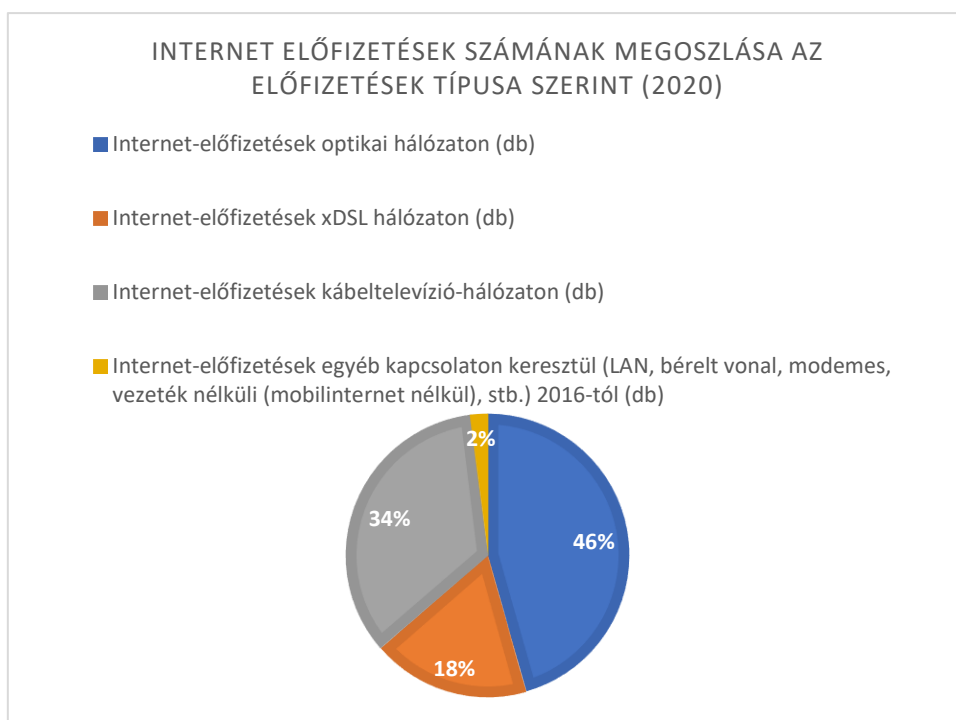
A legnagyobb kiterjedésű hálózatokkal a Telekom, a Vodafone és a DIGI rendelkezik. A hírközlési hálózatok a város belterületének egészét lefedik, még a szegregátumokban is elérhetőek. A városban a kereskedelmi szolgáltatók mellett a város is jelentős hírközlési infrastruktúrával rendelkezik. Az Európai uniós forrásoknak köszönhetően városszerte mintegy 180 wifi hotspot került telepítésre, amelyet a lakosok díjtalanul használhatnak.

Az alábbi ábrán az internet előfizetések számának alakulása látható:

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

A KSH adatai alapján megállapítható, hogy a 2013-2020-as időszakban csak 2018-ban fordult elő csökkenés az internetelőfizetések számában. Az előfizetések típusairól az alábbi ábra nyújt betekintést:

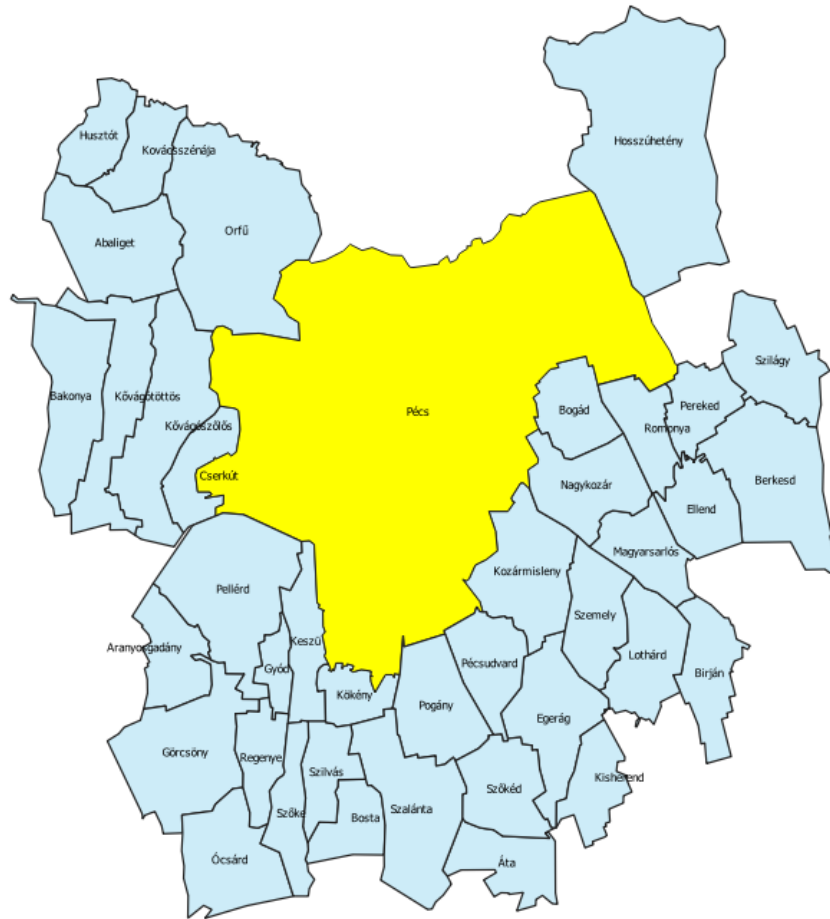
Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

A KSH adatai alapján a pécsi internet előfizetések közel fele a mai technológiai szinten leggyorsabbnak minősülő optikai hálózaton keresztül jut a háztartásokba. A második leggyakoribb előfizetési forma a kábeltelevízió-hálózaton keresztül érkező internet, amelyből 2020-ban 20.143 darab volt a városban.

A DSL és az egyéb kapcsolaton keresztül érkező internetelőfizetések az összes előfizetés 18%-át teszik ki.

2.2 Területi lehatárolás

A Pécsi járás települései

2.2.1 A várostérség lehatárolása, bemutatása

tényező	város szerepe	települések köre	települések száma és/vagy felsorolása
A.) Kötött	megyeszékhely	megye települései	Pécs
	járásközpont	járási települési	Abaliget, Aranyosgadány, Áta, Bakonya, Berkesd, Birján, Bogád, Bosta, Cserkút, Egerág, Ellend, Göröcsöny, Gyód, Hosszúhetény, Husztót, Keszű, Kisherend, Kovácsszénája, Kozármisleny, Kőkény, Kővágószőlős, Kővágóttös, Lothárd, Magyarсарlós,

tényező	város szerepe	települések köre	települések száma és/vagy felsorolása
			Nagykozár, Ócsárd, Orfú, Pécs, Pécsudvard, Pellérd, Pereked, Pogány, Regenye, Romonya, Szalánta, Szemely, Szilágy, Szilvás, Szőke, Szőkéd
körjegyzőség léte	körjegyzőségi központ	a körjegyzőségéhez tartozó települések	-
B.) Rugalmas	agglomerálódás	agglomerációs központ	azon települések köre, ahová a városból jellemzően kiköltöznek a helyi lakosok, akik munkavégzés és szolgáltatások igénybevétele céljából továbbra is a városhoz kötődnek
	foglalkoztatás	vonzásközpont ⁴¹	az adott városba irányuló munkavégzési célú ingázás kibocsátó településeinek köre
	funkcionális	szolgáltató központ	a város által nyújtott alap, és közép-szintű köz- és piaci szolgáltatásokat napi szinten igénybe vevő térségi lakosok települései
			Orfú, Hosszúhetény, Martonfa, Pereked, Romonya, Bogád, Nagykozár, Kozármisleny, Pécsudvard, Pogány, Kökény, Keszü, Pellérd, Cserkút, Kővágószőlős, Szilágy, Berkesd, Ellend, Hásságy, Magyarsarlós, Szemely, Lothárd, Birján, Olasz, Egerág, Kisherend, Szalánta, Túrony, Bisse, Gyód, Görcsöny, Aranyosgadány, Zók, Bicsérd, Szabadszentkirály, Kővágótöttös, Bakonya, Boda, Abaliget
			Abaliget, Aranyosgadány, Áta, Bakonya, Berkesd, Birján, Bogád, Bosta, Cserkút, Egerág, Ellend, Görcsöny, Gyód, Hosszúhetény, Husztót, Keszü, Kisherend, Kovácsszénája, Kozármisleny, Kökény, Kővágószőlős, Kővágótöttös, Lothárd, Magyarsarlós, Nagykozár, Ócsárd, Orfú, Pécs, Pécsudvard, Pellérd, Pereked, Pogány, Regenye, Romonya, Szalánta, Szemely, Szilágy, Szilvás, Szőke, Szőkéd
			Abaliget, Aranyosgadány, Áta, Bakonya, Berkesd, Birján, Bogád, Bosta, Cserkút, Egerág, Ellend,

⁴¹ Javasolt forrás: KSH Munkaerőpiaci körzetek Magyarországon c. tanulmány (2017)

tényező	város szerepe	települések köre	települések száma és/vagy felsorolása
			Görcsöny, Gyód, Hosszúhetény, Husztót, Keszű, Kisherend, Kovácsszénája, Kozármisleny, Kökény, Kővágószőlős, Kővágótöttös, Lothárd, Magyarsarlós, Nagykozár, Ócsárd, Orfú, Pécs, Pécsudvard, Pellérd, Pereked, Pogány, Regenye, Romonya, Szalánta, Szemely, Szilágy, Szilvás, Szőke, Szóké
	szolgáltatói hálózati központok (nem szükségszerűen)	bizonyos térségi szinten szervezett (köz) szolgáltatásokban résztvevő települések köre (társulások pl. szociális gondozás, idősellátás, családsegítés, orvosi ügyelet stb.)	Pécsi Többcélú Agglomerációs Társulás települései: Abaliget, Aranyosgadány, Áta, Bakonya, Baksa, Berkesd, Birján, Bogád, Bosta, Cserkút, Egerág, Ellend, Görcsöny, Gyód, Husztót, Keszű, Kisherend, Kovácsszénája, Kozármisleny, Kökény, Kővágószőlős, Kővágótöttös, Lothárd, Magyarsarlós, Nagykozár, Ócsárd, Orfú, Pécs, Pécsudvard, Pellérd, Pereked, Pogány, Regenye, Romonya, Szalánta, Szemely, Szilágy, Szilvás, Szőke, Szóké, Tengeri, Téseny
fejlesztési cél alapon	a térségi fejlesztéseket koordináló önkormányzat (nem feltétlen, hiszen ágazatonként eltérő lehet a központ pl. szennyvízkezelés)	közmű, turisztikai fejlesztések és szolgáltatások, beszállítói hálózatok (jellemzően csak az agráriumban, hagyományos város-vidék kapcsolat-rendszer)	-

2.3 Helyzetértékelés, szintézis

2.3.1 Prosperáló város

Szakági területek	Értékelési szempontok
<p>A város, várostérség gazdasága</p>	<p>P1: Térségi gazdasági és innovációs ökoszisztéma jellemzői (ágazati együttműködések, térségi hálózatosodás, kulcsszereplők jelenléte, innovációteremtés, innovációterjedés)</p> <p>Pécs város gazdasági pozíciójának megerősítése, térségére való kihatása, és gazdasági ökoszisztéma építő képességének megerősítése, a határon átnyúló szinergikus lehetőségek kihasználása a város előtt álló feladat, mely a megatrendek, különösen az innováció és digitalizáció lehetőségeivel élve valósítható meg. A Pécsi Tudományegyetem, és számos kutatóközpontja, nemzetközi programja képezi alapját a város innovációs potenciáljának, melynek kiaknázása az Önkormányzat és az Egyetem együttműködésének erősítésével valósítható meg.</p> <p>A PTE tervezi technológia-intenzív szolgáltatások, innovációs és üzleti szolgáltatások, tudományos-technológiai szolgáltatások bevezetését. A beruházások között szerepel a Kormányzati programban egy innovációs park létrehozása, amely a KKV-k inkubációjának, K+F+I tevékenységeknek, start-up-oknak, innovatív ökoszisztémáknak nyújt támogatást. A PTE és a PBKIK közt is kötött együttműködési megállapodás KKV-innovációs központ létrehozására.</p> <p>Az innováció területén fokozódik a város lemaradása. A kutatás-fejlesztési tevékenységre felhasznált források tekintetében Baranya már minden olyan megyétől lemaradt, amely jelentősebb felsőfokú intézményi bázissal és ipari potenciállal rendelkezik.</p>
	<p>P2: A humán erőforrás jellemzői és azok viszonya a helyi gazdaság igényeihez:</p> <p>A foglalkoztatási helyzet kielégítő, azonban a társadalomszerkezet alakulása kedvezőtlen. A gazdaságilag aktív népesség aránya 62% a munkavállaló korú népességen belül, és 42% a teljes lakónépességhez viszonyítva.</p> <p>Pécs városa számára új gazdasági arculat kidolgozása, új gazdasági ágazatok megtelepedése tudja a gazdaságfejlesztésben a kitörési pontot biztosítani. Megfelelő képzettséggel bíró munkaerő biztosítása szükséges az új gazdasági ágazatok befektetői számára, aminek előfeltétele a képzési struktúra munkaerőpiaci igényekhez történő illesztése, mely a jelenlegi humán erőforrás terén tapasztalható strukturális feszültségeket is oldaná. A munkaerőpiaci tudáskövetelmények dinamikus növekedése és a társadalomszerkezet kedvezőtlen alakulása okán feszültségek generálódnak folyamatosan.</p> <p>A gazdaság nem elég dinamikus ahhoz, hogy elég vonzó új munkahelyet teremtsen a fiataloknak, visszatartsa a hazai mobilitás arányát (elsősorban a főváros felé), vagy a külföldi munkavállalási arányt.</p> <p>A munkaerő-piaci igényeknek megfelelő végzettséggel rendelkező szakemberek hiánya jellemző, amit a gazdaság igényeit figyelembe vevő, valódi munkaerő-piaci integrációt elősegítő képzésekkel lehet kezelni.</p>
	<p>P3: Gazdasági igényeken alapuló humán infrastruktúra, oktatási-nevelési intézményrendszer jelenléte</p> <p>Pécssett 24 középfokú oktatási intézmény működik, ebből 11 szakiskolai, technikai képzést kínál, a többi középiskola pedig általános tantervű gimnáziumi oktatást biztosít különböző tantárgyi emelt óraszámú fókuszokkal. A Pécsi Szakképzési Centrum ebből</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>7 intézményt tart fenn. 2011-ben Pécssett 12 262 középiskolás tanult nappali oktatásban. Míg a tanulók létszáma összességében nem esett vissza jelentős mértékben az elmúlt évtizedben, a középfokú oktatás színvonala során relatíve jelentős mértékben csökkent.</p> <p>A Pécsi Tudományegyetem tíz karán 2012-ben 23 723-an tanultak, a hallgatók 73%-a nappali tagozatos diák volt. 2018-ra a hallgatók száma 20 082-re csökkent, azonban a nappali tagozatos diákok aránya 77%-ra nőtt. A PTE hallgatói létszáma a 2006-ban elért maximumot követően folyamatosan csökkenő tendenciát mutat, a csökkenés azonban főként a levelező oktatásban részt vevő hallgatók számának csökkenéséből adódik.</p>
	<p>P4: Gazdasági szereplők tőkeereje (magánberuházások alakulása)</p> <p>Pécssett egy év alatt mintegy 10 százalékkal emelkedett a vállalkozások által befizetett iparüzési adó, átlépte a 8 mrd Ft-t, miközben az adómérték nem változott (2019-es adat). 2019-ben két pécsi gyártelepítés kezdődött összesen 30 mrd Ft értékben.</p> <p>A helyi gazdasági társaságok 23 mrd Ft értékű új beruházást valósítottak meg 2019-ben, 44 százalékkal magasabb értékben az egy évvel korábbinál.</p> <p>A KSH adatai szerint megyei szinten a fejlesztési források legnagyobb részét a feldolgozóiparban használták fel, azon belül is az élelmiszeriparban, valamint a gumi-, műanyag- és építőanyag-ipar területén valósultak meg a legnagyobb értékű beruházások.</p>
	<p>P5: A helyi gazdaság ágazati szerkezete (vállalkozások ágazati megoszlása)</p> <p>Legjelentősebb ágazat a kereskedelem és gépjárműjavítás, melyben a működő vállalkozások száma több, mint kétszerese az azt követő építőipari, illetve bányászati, energetikai és hulladékgazdálkodási ágazatnak.</p> <p>A zöldgazdaság jelentős potenciált biztosít Pécs számára az elkövetkező években, mely mind a már az ágazatban működő vállalkozásokra, mind a PTE innovációs kapacitásaira építve, mind a Város karbonsemlegeségi célkitűzéseire igazodva tud jelentős fejlődést biztosítani a Város számára.</p>
	<p>P6: A helyi gazdasági infrastruktúra helyzete (kereslet-kínálat, közművesítettség, ipari parkok, iparterületek jellemzői)</p> <p>Nagyfoglalkoztató városba vonzásához további iparterület fejlesztések szükségesek, a jelenleg elérhető területek nem tudnak nagyobb volumenű foglalkoztatói igényeket kielégíteni annak ellenére sem, hogy jelentős beruházások történtek az ipari infrastruktúra fejlesztése terén, a Déli Ipari Park, a Pannova, valamint az IPark vonatkozásában. Az iPark, a Dunántúl egyik legnagyobb ipari parkja, a 2.500 m²-es területtől egészen a 230.000 m²-es területméretig kínál ipari területek a beruházói igényeknek megfelelően. Területe 3 fő részből tevődik össze, a 85 hektár nagyságú klasszikus ipari park részből, mely teljes közműkiépítettséggel várja a betelepülni szándékozót; valamint a 90 hektáros logisztikai és a 30 hektár nagyságú kereskedelmi parkból, melyek mindegyike kiépített és igény szerint alakítható közműrendszerrel rendelkezik. Pécs keleti elkerülő útja mentén található a Pécsi Ipari Park, mely közel 16 hektárnyi területtel, valamint számos potenciális beszállítói partnerrel (Honsa, Jabil), inkubátorházzal és vállalkozói faluval várja a betelepülni kívánókat. Pécs nyugati bejáratánál a 6-os számú főút mentén található a Pannova Ipari Park, mely közel 54 hektár területtel, valamint számos különleges szolgáltatással várja a befektetőket.</p> <p>A város logisztikai tekintetben betöltött szerepe még nem kielégítő. Az útkapcsolatok javítása, mely csak részlegesen valósult meg, valamint a vasúthálózat és a repülőtér fejlesztése előfeltétele a térségi központ szerep betöltésének, a minél nagyobb</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	gazdasági térre kiterjedő üzleti kapcsolatrendszer működtetésének, minél több áru mozgására, előállítására, értékesítésére hatást gyakorló képességére.
A város, várostérség szolgáltatási mixe	<p>P7: A helyi gazdaságot kiszolgáló szolgáltatási mix jelenléte (fejlett üzleti szolgáltatások elérhetősége)</p> <p>Az iparágak folyamatos fejlesztését segíti a PTE, a Pécsi Szakképzési Centrum, melyek együttesen biztosítani képesek a befektetők által igényelt egyedi képzési profilt és így a szükséges speciális munkaerőt. Az Iparkamara és a hozzá szorosan kapcsolódó szakmai szervezetek pedig a lokális beszállítói hálózatok, elérhető partnervállalkozások biztosításában töltenek be kulcsfontosságú szerepet. A kedvező logisztikai-elérhetőségi pozíciókat biztosítja, hogy Pécsről számos ország közúti, vasúti, vagy légi közlekedésen való gyors elérhetősége biztosított. Az M6-M60 autópálya közvetlen kapcsolata, valamint a pogányi reptér közelsége jelentősen megkönnyíti az ipari fejlesztések, valamint a szállítás és működtetés megvalósítását.</p>
Az önkormányzat(ok) gazdálkodása	<p>P8: Önkormányzat településfejlesztési forrásainak összetétele, s az elmúlt 5 év tendenciái a saját forrás és a támogatások megoszlását is vizsgálva</p> <p>A korábbi időszakhoz képest a város a 2021-2027-es időszakban a TOP Plusz operatív programon keresztül lényegesen kevesebb forráshoz jut, épp ezért elengedhetetlen, hogy a város a jövőben gazdaságosabban és hatékonyabban használja fel a forrásait, továbbá keresnie kell az alternatív forrás lehetőségeket (pl. közvetlen EU-s források). Potenciális lehetőséget jelent számára, hogy kiválasztásra került az Európai szinten nevesített 100 klímasemleges városi körben, mely nagymértékű pótlólagos források megnyílását jelentik a város számára.</p> <p>P9: Önkormányzati település- és gazdaságfejlesztési együttműködések bemutatása:</p> <p>A város gazdaságában, kultúrájában, K+F potenciáljában rejlő lehetőségek magasabb szintű kiaknázása érdekében az azonos területről érkező vállalatokat összefogó klaszterek működnek Pécsen, összesen 12 klaszter 200 vállalkozás összefogásával. A létrejött klaszterek célja, hogy a helyi vállalatokban és szakemberekben meglévő termelési és innovációs potenciált, az egyetem tudásbázisára építve továbbfejlesszék, valamint, hogy az egyes területek képviselői egységesen, a kölcsönös előnyök kihasználásával, közös portfólióval jelenhessenek meg a piacon.</p>

2.3.2 Zöldülő város

Szakági területek	Értékelési szempontok
A város, várostérség szolgáltatási mixe	<p>Z1: Zöld hálózatok és zöld szolgáltatások térségi kiterjedése:</p> <p>A város jelentős megújuló energia potenciállal rendelkezik, energetikai átállását a napenergia és biogáz energia decentralizált használata és kiserőművek létesítése alapozhatja meg. A megújuló energia potenciál kihasználására a közintézmények vonatkozásában számos terv készült és néhány kapcsolódó beruházás már megvalósult. Ezek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Közcélú naperőmű kialakítása Pécs Füzes-dűlőben – Új megújuló energiatermelő fotovoltaikus kapacitások kialakítása a Biokom NKft-nél – Új megújuló energiatermelő fotovoltaikus kapacitások kialakítása a Tettye Forrásház Zrt-nél – Új megújuló energiatermelő fotovoltaikus kapacitások kialakítása a PÉTÁV Pécsi Távfűtő Kft.-nél

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>A helyi távhő szolgáltató adatai alapján Pécs 2020-ban 87.789 MWh hőt értékesített külön kezelt intézményeknek, 223.852 MWh hőt a lakossági és 31.025 MWh hőt az egyéb felhasználóknak. Ezen értékesített hő 95%-át biomassza alapon és 5%-át gáz alapon állították elő.</p>
<p>A város, várostárság gazdasága</p>	<p>Z2: Városi és várostársági gazdasági vállalkozások környezetre gyakorolt hatásai (légszennyezés, talajszennyezés, zaj, szag, teherforgalom stb.) Egyes elemek környezeti terhelési értéke, környezetvédelmi intézkedések</p> <p>A város területén az ipari eredetű légszennyező anyag kibocsátás jelentősen csökkent a Pannon Hőerőmű Zrt.-ben végzett légszennyező anyag kibocsátást csökkentő intézkedések eredményeképp. Az ipari eredetű kibocsátás területén megfelelő a normál gyakorlat, a megfelelő hatásfokú leválasztó berendezések üzemeltetése, ezek rendszeres karbantartása, a hatékonyság mérésekkel történő rendszeres ellenőrzése. Folytatni kell és be kell fejezni a felhagyott külszíni bányaterületek, pernyehányók és meddőhányók rekultiválását, tájba illesztését és hasznosítását a potenciális diffúz légszennyezés megakadályozására. - Növelni kell a távfűtésbe bekapcsolt lakó és egyéb épületek arányát a város területén.</p> <p>A közlekedésből, szállításból eredő légszennyezés csökkentéséhez le kell csökkenteni a város területén áthaladó forgalom mértékét a várost elkerülő utak hosszának és áteresztő kapacitásának a növelésével. A város területén bonyolódó közlekedés szállítás légszennyező hatásának mérsékléshez kiemelten kell kezelni a forgalomszabályozását.</p> <p>Kiemelt figyelmet kell fordítani a belvárosban a levegőminőség javítására, és fel kell készülni alacsony emissziós övezet (LEZ) létrehozására.</p> <p>A Bogádi út mellett az Újhegyi lakóterület keleti területéhez közel kialakított területen működő ipari létesítmények, (aszfaltkeverő, betonkeverő berendezések) zajterhelése igen jelentős. Ugyancsak kedvezőtlen a keleti elkerülő út mentén kialakított iparterület elhelyezkedése, amely az Újhegyi lakóterület nyugati részét határolja. Az ott működő ipari létesítmények (húsüzem, faipari üzem stb.) zajterhelése ugyancsak terhelő hatású a védett, családi házas beépítésű lakóterületre.</p> <p>Pécs város területének zajterheltségét elsősorban a közlekedésből eredő zajterhelés, ezen belül is a közúti forgalomból eredő zajterhelés határozza meg. A városon áthaladó 6. számú I. rendű főút, valamint az 57., 58. és 66. számú II. rendű főutak városi szakaszai igen nagy forgalmat bonyolítanak. Hasonlóan nagy forgalmúak a városrészeket összekötő gyűjtő-összekötőutak, amelyek továbbra is jelentős terhelést okoznak a nyomvonalak menti lakóterületeken.</p>
<p>Az önkormányzat(ok) gazdálkodása</p>	<p>Z3: önkormányzat és intézményeinek energiagazdálkodása (Önkormányzati ingatlan állomány energia tanúsítványa, megvalósult energetikai fejlesztések), Településüzemeltetés: energiahatékonyságot támogató intézkedések bemutatása:</p> <p>Pécs Önkormányzata 3 napelemparkot épített a "Tüskésrét" városrészben. A 3 napelempark mindegyike külön-külön 0,5 MW kapacitással rendelkezik, ami azt jelenti, hogy együttes éves kapacitásuk 2100 MWh/év. A napelemparkok 2022 nyarán kezdik meg működésüket. A megtermelt energiát közcélokra, kizárólag az önkormányzati épületek ellátására fogják felhasználni.</p> <p>Pécs MJV energiafogyasztáshoz kapcsolódó CO2 kibocsátásából 52%-ot 152.911 tonnát a villamos energia szolgáltatás, 42%-ot 123.507 tonnát a földgáz szolgáltatás, 5%-ot 14.400 tonnát a szén és tűzifa felhasználás és 1%-ot 2.835 tonnát a távhő szolgáltatás okozott (köszönhetően a biomassza alapú távhő szolgáltatásnak).</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
<p>Városi és várostérségi közművek</p>	<p>Z4: Közműhálózat: Vízgazdálkodás, szennyvízelvezetés rendszere, csapadékvíz hasznosítása</p> <p>Pécs város közigazgatási területéről elfolyó felszíni vizek döntő része a Pécsi vízzel hagyja el a térséget. A Pécsi-vízbe pontszerűen bebocsátott szennyező források száma a vizsgált alapállapothoz képest változott. A vízfolyás felső szakaszán jelenleg 4 ponton keresztül kerül szennyvíz közvetlenül a Pécsi vízbe. Pécs város alatt két ponton kerülnek tisztított szennyvizek a Pécsi-vízbe. Az összes kibocsátás közül nagyságrendileg a legnagyobb terhelést továbbra is Pécs város tisztított szennyvizei jelentik. A Pécsi- víz és mellékvízfolyásai víztestre meghatározott cél a jó ökológiai potenciál 2027-re történő elérése. A város felszíni vizeinek, tisztított szennyvizeinek és csapadékvizeinek döntő részét elvezető Pécsi víz minősége kifogásolható.</p> <p>Az Országos Vízügytőlgazdálkodási Tervben (VGT), a teljes víztestek vízminőségére kiterjedő állapotértékelés szerint, a Pécs város területét érintő víztestek közül a Mecseki karszt állapota jó kategóriájú, ugyanakkor a Mecseki hegyvidéki víztartó és a Pécsi medence porózus (talaj- és rétegvíz) víztartó állapota gyenge minősítésű. A VGT által megfogalmazott célkitűzések eléréséhez a víztestek jó állapotának a biztosításához elég széleskörű intézkedések megvalósítását jelöli meg, ami kiterjed a települések fejlesztésére, a mezőgazdasági művelésre, a vízhasználatokra, az ipari termelésre, a hulladékkezelésre.</p> <p>A mecsekaljai MOL bázistelep közvetlenül határos a Pellérdi vízbázissal, a szénhidrogén szennyeződés veszélyezteti a vízbázis vízminőségét, ezért a telephely környezetében a talajvíz szennyezettségének az ellenőrzésére fokozott figyelmet kell fordítani. További feladatot jelent a jelentős tervezési és engedélyeztetési tevékenységet igénylő területek (Tüskésrét, Karolina-külfejtés) és a terület adottságai miatt bonyolult kármentesítési technológiát igénylő területek rehabilitálása.</p> <p>Pécs város a környező 312 településsel együtt létrehozta a Mecsek-Dráva hulladékgazdálkodási programot, amelynek keretében egy korszerű regionális hulladékgazdálkodási rendszer kerül kiépítésre a térségben. A program megfelelő működéshez folyamatos ismeretterjesztésre, tájékoztatásra van szükség a lakosság körében.</p>
<p>Városi és várostérségi közlekedés</p>	<p>Z5: Jellemző közösségi közlekedési módok szolgáltatási oldalon</p> <p>Pécs minta projekt keretében a védett belvárosi terület kerékpárosbarát fejlesztése mellett nulla emissziós közösségi közlekedési eszköz (elektromos busz) bevezetését tesztelte. Mivel a 44-es helyi autóbuszjárat vonalán szolgálnak arányaiban a legnagyobb károsanyag kibocsátású és legmagasabb üzemelési költségű buszok (egy utasra vetítve) a teljes saját flotta viszonylatában, így ezek a buszok elektromos járművekre történő kiváltása a leginkább indokolt. A valós forgalmi körülmények közötti tesztelés elkerülhetetlen része a komplex program megvalósításának tekintettel arra, hogy nem rendelkezik a város sem az elektromos töltés-visszatöltés mennyiségéről-fogyasztásáról megfelelő adatokkal, sem a buszok valós forgalmi helyzetben történő egyéb teljesítményéről saját tapasztalatokkal.</p> <p>2013-15 között a Tüke Busz Zrt. átfogó flottafejlesztési programot valósított meg, amelynek eredményeként 70% feletti lett a városi közösségi közlekedésben résztvevő, EEV motorral hajtott járművek aránya. 2019-ben 10 db kizárólagosan elektromos meghajtású buszt szerzett be az Önkormányzat, amelyek 2020. őszén kapcsolódtak be a Tüke Busz Zrt. által nyújtott közösségi közlekedési szolgáltatásba. A 2013-15-ben végrehajtott városi buszflotta fejlesztés során jellemzően 6-8 éves buszok kerültek beszerzésre, a következő 5 éven belül kívánatos a teljes buszflotta cseréje. A Tüke Busz Zrt. teljes flottáját elektromosra kívánja cserélni 2027-re. E folyamat első lépése a 2020-ban forgalomba állt BYD szülő buszok beszerzése, a második pedig a Zöld Busz</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>Program támogatásával beszerzendő további 8 szülő elektromos busz forgalomba állítása 2022-ben, amelyet 2026-ig további járművek beszerzése követ majd.</p>
<p>Környezet- és természetvédelem</p>	<p>Z6: Zöldfelületi ellátottság: Pécs 16290 ha területéből erdő és zöldfelület 6530 ha, további 2880 mezőgazdasági terület, és 220 ha vízgazdálkodási terület. A városi összes zöld és kék infrastruktúra aránya kimagasló, 59%. Az egy főre jutó zöldfelület nagysága 4,6 ha. A mező- és erdőgazdasági területek bírnak jelentőséggel, melyek mára felértékelődtek. A mezőgazdasági rendeltetésű területek közül sajnos a rétek és legelő területek veszélyeztetettek, - szabad tartású állatállomány csökkenése miatt - használaton kívülre kerülnek. A település környezetében lévő, évszázadok alatt kialakult erdőterületek jelentős része védelmi, kisebb része gazdasági rendeltetésű. Zöldfelületi rendszer részeként azok az erdőült területek is értékesek, melyek nem üzemtervezett egységek, ill. nem érik el az erdő fogalmát, hanem csak fásított területek. Az egyes városrészek zöldfelülettel való ellátottsága változó. A történelmi belváros zöldfelületei jórészt kis helyen koncentrálnak, pihenőhelyekkel jól ellátott kondicionáló felületek. A tágabban értelmezett belváros közparkokban szegény. A lakótelepek (Meszes, Uránváros, Szigeti város, Kertváros) összefüggő jó biológiai aktivitású zöldfelületekkel bírnak. A 70-es évektől telepített újabb lakótelepeken az egy főre jutó zöldterületi ellátottság kb. a felére csökkent. Az önkormányzati kezelésben levő óvodák, általános és középiskolák, egészségügyi és kulturális intézmények zöldfelülete összesen mintegy 168 900 m², a PTE fenntartásában levő iskolák összes zöldfelülete további 8000 m². A kulturális intézmények összes zöldfelülete mintegy 6 500 m². A mintegy 30 egészségügyi és szociális intézmény összes zöldfelülete kb. 16 600 m². Zöldfelületi feszültségek: Időszakosan mezőgazdasági művelés alatt álló vagy spontán növény borítottságú területek a vasúttól délre a Szigeti tanya, Füzes, Diós, Északmegyer. Ide tartozhat a Balokány tó alatti vasútvonaltól egészen a megkerülő útig terjedő hatalmas rekultivált zagykazettákkal befedett zöld terület is, illetve megindult a Tüskésréti tó környékének rekreációs hasznosítása. A volt Tüzér laktanya és az A/1 laktanya tervezett lakóterülete beépítéséig gondoskodni kell az értékes zöldfelületekről.</p>
	<p>Z7: Természeti ökoszisztémák helyzete Országos jelentőségű védett természeti terület a Nyugat –Mecsek Tájvédelmi Körzet , összterülete közel 3047,6 ha . A TK nagy része egyben a Nemzeti Ökológiai Hálózat és a Natura2000 hálózat (HUDD20030 HUDD1007 Mecsek) része is. Natura2000 kijelöléssel Pécs két területen érintett, a Nyugat-Mecsek TK-val részben átfedésben levő Mecsek (HUDD20030) és a Pécsi-sík kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (HUDD20066). Összesen 18 helyi jelentőségű természetvédelmi szempontból értékes területet, emléket helyeztek védelem alá, ezek: Természetvédelmi területek: Balokány Liget TT, Berghauer gyűjtemény TT, Kálvária domb TT, Mecseki parkerdő TT, Nagypápai dombok és vízfolyás TT, Pécsbányatelepi szelídgesztenyés TT, Pellérdi rétek TT, Pécsi Tudományegyetem botanikus kertje TT, Siklósi úti temető TT, Szabolcs-kert – Csertető TT, Szent István tér – Barbakán - Várfalsétányok TT, Tettye – Havihegy TT, Vasasi erdő TT, Természeti emlékek: Páfrányfenyő (Ferencesek utca 25.), Szőlőfa (Papnövelde utca 6.), Törökmogyoró (Apáca utca 12.), Törökmogyoró (Bálicsi út 29.), Vadgesztenye, feketedió, hárs (Komjáth Aladár utca – Szondi sétány).</p>

2.3.3 Digitális város

Szakági területek	Értékelési szempontok
<p>Város és térsége gazdasága</p>	<p>D1: Digitális technológia-szolgáltatók helyi jelenléte A digitális technológia-szolgáltatók helyi jelenléte a digitális város alapját képezi. Pécssett 3 főbb mobil távközlési és 9 internet, IPTV szolgáltatást nyújtó szolgáltató van jelen. Digitális fejlődés akkor lesz elérhető, ha a helyi szolgáltatók is fejlesztik szolgáltatásaikat. A magánszektor digitális technológia-szolgáltatóinak elsődleges célja a profitszerzés, könnyen meglehet, hogy idővel a szolgáltatások ára, a nagyvállalatok által lefektetett hírközlési hálózatok bérleti díja megnő. Ahhoz, hogy a város kevésbé legyen kitéve a kedvezőtlen piaci tendenciáknak, érdemes a saját tulajdonában álló digitális szolgáltatásokat fejleszteni.</p> <p>D2: Digitális technológiát alkalmazó cégek jelenléte (közszolgáltatók (beléptető, kamera, irányítórendszerek stb.), Ipar 4.0, szolgáltató szektor) A városban főleg a digitális szolgáltatásokat kínáló cégek a legfőbb digitális technológiát is használók egyben, a távközlési cégeken kívül a közműszolgáltatók tartoznak ebbe a körbe. A közsféra oldaláról legfontosabb digitális technológiát alkalmazó szervezetek, Pécs MJV Önkormányzata és az önkormányzat tulajdonában lévő városi cégek, a Pécsi Tudományegyetem, a humán infrastruktúra elemei (oktatási, egészségügyi- és szociális ellátórendszer) az államigazgatási kirendelt szervezetek (Kormányhivatal stb.).</p>
<p>A város és várostérség társadalma</p>	<p>D3: A lakosság digitális eszköz ellátottsága, kompetenciák, felhasználói szokások: Az egyre szélesebb körben terjedő és egyre „okosabb” digitális eszközök fejlődésével a város lakosságának is együtt kell fejlődnie. Ez az eszközök meglétével szemben már nagyobb problémát jelenthet, főleg az idős lakosság körében. Az internetet a lakosság elsősorban információszerzésre, kommunikálásra, valamint közösségi oldalak látogatására használja. Az élet egyre több területén válnak szükségessé azonban a megfelelő digitális kompetenciák, és ezt a tendenciát a COVID-19 pandémia tovább gyorsította.</p>
<p>A város, várostérség szolgáltatási mixe</p>	<p>D4: A digitális átállást lehetővé tevő infrastruktúra mennyiségi és minőségi jellemzői: A digitális átálláshoz jó alapként szolgálhat a városban működő, kiépített hálózatot üzemeltető távközlési vállalkozásokkal való együttműködések kiépítése. A város tulajdonában nem található digitális hálózat, ezért a piaci áraknak ki van téve. Hosszabb távon megfontolandó a megtérülési feltételek vizsgálatával saját hálózat kiépítése, amelynek az üzemeltetését várhatóan költséghatékonyabban tudná a város ellátni.</p> <p>D5: Digitális ügyintézési lehetőségek a (köz)szolgáltatások területén: A digitális ügyintézés egy kényelmesebb, otthon is elvégezhető alternatívát jelent a hagyományos hivatali ügyintézéssel szemben, ahol nincs szükség utazásra és sorban állásra. Ennek ellenére továbbra is sokan választják a hagyományos, személyes ügyintézését. A lakosság egyes rétegeiben megfigyelhető egyfajta ellenállás az online ügyintézéssel szemben, vélhetően azért, mert az ehhez szükséges digitális képességek elsajátítása sokak számára többlet terhelést jelent. Épp ezért, a városnak a jövőben hatékonyabban fel kell hívnia a figyelmet az e-ügyintézés, valamint az egyéb digitális</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>és okos megoldások pozitív hozadékaira, el kell érnie, hogy ne csak a digitális átállással járó nehézségeket, hanem annak előnyei is tudatosuljanak az emberekben.</p> <p>A város tudatosan törekszik a digitális ügyintézési lehetőségek körének szélesítésére. Városi weboldalak és okostelefonos applikációk teszik lehetővé a város számos területén a hibabejelentést, ezzel hatékonyabbá téve a városüzemeltetés munkáját. A város internetes oldalán számos formanyomtatvány érhető el, ami megkönnyíti az ügyintézést. Lehetőség van a városban többek között az adóügyletek online intézésére (pl. HIPA bevallás, gépjárműadó, adóegyenleg lekérdezés), szociális támogatási kérelem benyújtására, születési anyakönyvi kivonat igénylésre. Az online ügyintézés ugyanakkor még több területen is bővíthető. Az e-ügyintézés fejlesztésének egyik következő lépése lehet a további online ügyintézési lehetőségek feltérképezése, implementálása.</p> <p>D6: Digitális (adat alapú) feladatszerzés helyzete a közfeladat ellátásban: 2014-2020-as időszakban a városi intézmények többsége megvalósított valamilyen típusú informatikai fejlesztést. Az intézmények jelentős részénél jelenleg is folyamatban vannak, és a közel jövőben is terveznek informatikai fejlesztéseket. A korábbi informatikai fejlesztések elsősorban eszközparkfejlesztést és hálózatfejlesztést jelentettek. Az intézmények többsége az alkalmazottak rendelkezésére bocsát valamilyen informatikai eszközt (főként személyi számítógépet és laptopot). Elmondható tehát, hogy a digitális feladatszerzéshez kedvező infrastrukturális háttér áll rendelkezésre a városi intézmények számára. Ezzel szemben viszonylag kevés intézményben tartottak felhasználói képzéseket a dolgozók részére, holott a megfelelő digitális kompetenciák szintén elengedhetetlenek a digitális feladatszerzéshez. Az intézmények a lakosság irányába elsősorban tájékoztatás céljából valósít meg digitális tevékenységeket, kifejezetten digitális szolgáltatást csak az intézmények csekély része nyújt.</p>
<p>Az önkormányzat(ok) gazdálkodása</p>	<p>D7: Digitális adatbázisok és adatfeldolgozás az önkormányzati tulajdonú, fenntartású épület-infrastruktúrák esetében, digitális épületüzemeltetés Az önkormányzat digitális adatbázisának kialakítása folyamatos feladat.</p>
<p>Környezetvédelem, városi klíma</p>	<p>D8: Környezeti szenzorok fajtái, egyéb jellemzői, kapcsolódó adatmenedzsment Bár a városban nem működnek környezeti szenzorok, a város fontosnak tartja a környezet védelmét és ennek megfelelően dolgozik a környezeti monitoring módszertanán.</p>
<p>Városi és várostérségi közlekedés</p>	<p>D9: Digitális megoldások a helyi közösségi és közúti közlekedésben: Pécssett elsősorban a Tüke Busz Zrt. működtet digitális megoldásokat (pl. utastájékoztató). A helyi közösségi közlekedést egyelőre a helyi buszjáratok határozzák meg. A BÍOKOM Nkft. által működtetett pécsi közbringa rendszer (PécsiKe) jelenleg mobiltelefonos alkalmazással nem rendelkezik. A kerékpár kölcsönzést hagyományos jegy vagy bérlet vásárlásával lehet megtenni.</p>
<p>Városi és várostérségi közművek</p>	<p>D10: Közmű-működtetés szenzoros követése: A digitalizáció a városi közművek működését is képes hatékonyabbá tenni. Pécs több közművét is érintő probléma a kábelek, csövek elavulása. A közüzemi vízhálózat esetében a csövek elavultsága miatt városszerte gyakoriak a csőtörések, szivárgások. Az ilyen meghibásodások jelentős vízvesztéssel járnak a város számára, holott a klíma változásával, az egyre szárazabb időjárással az ivóvíz felértékelődik. Digitális vezérlőegységek és okosmérők telepítése lehetővé tenné, hogy a város pontosan nyomon kövesse a hálózatban folyó vízmennyiséget, valamint azt, hogy a város időben értesüljön az esetleges meghibásodásokról. Az ilyen jellegű digitális és okos megoldások több közmű esetében is alkalmazhatóak, és telepítésükkel költséghatékonyabbá válhat a város üzemeltetése.</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>D11: Lakossági digitális megoldások (applikációk, közterületi okos megoldások stb.) A városüzemeltetés digitális fejlesztései mellett a lakossági digitális megoldások fejlesztése is fontos lépés egy okos városhoz vezető úton. Pécsen egyre több okostelefonos applikáció érhető el a lakosság számára. Ilyen például a MÁV applikáció a vonatutak tervezését segíti, vagy a Nemzeti Mobilfizetési Zrt. applikációja, amelyben immáron a pécsi parkolási zónák is elérhetőek. Az ismert platformokon ezen kívül jelenleg csak a Volán Taxi Pécs alkalmazása, a Zsolnay Örökségkezelő Nkft. 3 db turisztikai alkalmazása és a Tüke Busz Zrt. önálló menetrend alkalmazása érhető el. A lakosok számára elérhető Tüke Kártya. Számos elfogadóhely kedvezményeket biztosít a termékek/szolgáltatások vásárlásakor. Ahogy az új infrastrukturális fejlesztéseknél úgy a digitális fejlesztéseknél is alapvető kell szempont kell, hogy legyen az esélyegyenlőség, vagyis az, hogy a digitális szolgáltatások mindenki számára elérhetőek legyenek. A már meglévő digitális infrastrukturális elemek fejlesztése, újak létrehozása szintén hozzájárulhat a város digitalizációjához. A városban elérhető okoszebrák, wifi hotspotok számának bővítése új fejlesztések (pl. okospadok telepítése) a város digitalizációját szolgálhatják.</p>

2.3.4 Megtartó város

Szakági területek	Értékelési szempontok
<p>A város, várostársadalma</p>	<p>M1: Demográfiai helyzet Pécs város demográfiai helyzetét a lakosságszám-csökkenés jellemzi 1980 óta. Az eltelt több mint 4 évtized alatt közel 30 ezer fővel csökkent a város lakónépessége (170 ezerről 140 ezer főre). A legutóbbi, 2011-es népszámlálási adatok felvétele óta 8 ezer fős csökkenés regisztrálható, ami a lakosságszám-csökkenés 2010-es évekbeli gyorsulását mutatja. A folyamat mögött a természetes fogyás áll, az elveszületések számát évről-évre jelentősen meghaladja a halálozások száma. Míg az 1990-es és 2000-es években a vándorlási egyenleg jellemzően pozitív volt, a lakosságszám-csökkenés másik összetevője a 2010 óta mutatkozó negatív vándorlási egyenleg, vagyis az elvándorlások rendre meghaladják a beköltözések számát. Pécs korfáját megvizsgálva látható, hogy a város lakosságának elöregedése gyorsuló ütemben történik. 2015-ről 2020-ra mintegy 6000 fővel csökkent a munkaképes korúak (18-59 évesek) száma, a 60 év felettiek száma pedig 1500 fővel növekedett. Az öregedési index így nem csak az országos, hanem a regionális és megyei értéknél is kedvezőtlenebb.</p> <p>M2: Helyi identitást meghatározó tényezők és szerepük a helyi /társégi közösség alakításában: Pécssett fontos az emberek számára a helyi identitás. Ezt fejezi ki a Tüke elnevezés is a tősgyökeres pécsiekre. A helyi identitás ismérve, fontos alapja a lokálpatriotizmus, amely a város iránti elköteleződés mellett egy mindenki számára nyitott és befogadó hozzáállást is magában hordoz. A helyi identitás megőrzésének legkézzelfoghatóbb feladatát a helyi épített örökség és művészeti értékek megőrzése jelenti. Ehhez a szakrális és védett épületek, valamint az emlékművek állagmegővására, felújítására is szükség van. A város céljai között van a helyi kulturális élet revitalizálása, újbóli fellendítése is, amely szintén közösségteremtő erővel bír. A kulturális élet fellendítése a város nagy múltú rendezvényeinek megújulási képessége a nemzetközi</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>szintén is elismert szereplőket is rendszeresen Pécsre vonzhatja. A kultúra mellett a sport közösségkovácsoló ereje is hozzájárulhat a helyi identitás erősítéséhez, így a város a jövőben a sportfejlesztésekre nagy hangsúlyt fog fektetni.</p> <p>Bár a kulturális örökségek és a hagyományok fontos részét képezik a helyi identitásnak, megtartó erejük azonban csak egy olyan környezetben képes érvényesülni, amelyben a lakosok megélhetése sem jelent problémát. A városvezetés számos olyan kezdeményezést valósított meg, amely hozzájárul a helyiek helyben tartásához, és amely a város iránti elköteleződést hivatott megerősíteni és támogatni.</p> <p>Az idősebb generációk tudásának átadása alapvető fontosságú lehet a helyi identitás megőrzésében. A városban egyébként is jellemző elöregedés mellett az időseket aktívabban be kell vonni a város fejlesztéseibe és jövőjének tervezésébe. Ehhez olyan eszközökre van szükség, amely az ő számukra is vonzó és ösztönzőleg hat.</p> <p>M3: Térségi mobilitási trendek</p> <p>A jelenleg elérhető 2011-es népszámlálási adatok szerint a pécsi munkaképes korú lakosság 9%-a napi szinten eljárt más településre dolgozni (2001-ben az arány 7,6% volt). Az azóta eltelt 10 évben ez az arány vélhetően tovább nőtt. Az ingázás legnépszerűbb célpontjai az M60 autópályán és a 6-os, 66-os, 57-es, 58-as főúton könnyen és gyorsan megközelíthető települések. Pécsnek ebben a relációban újra kell értelmeznie szerepét: a helyi szolgáltatások erősítésével, a városrészek ütemezett fejlesztésével – a kompakt város elvének figyelembe vételével - építenie kell a saját erősségeire, elsősorban azokra a tulajdonságaira, amelyek Pécsset egy élhető városság teszik, és amelyek ily módon ösztönözhetik városba történő odavándorlást, helyben maradást.</p> <p>M4: Társadalmi rétegződés, konfliktusok</p> <p>Pécsett több szegregátum és szegregációval veszélyeztetet terület is található, amelyek évtizedekre visszavezethető problémákra hívják fel a figyelmet, és újabb társadalmi csoportok leszakadásához vezethetnek. Az elöregedés és a fiatalok elvándorlása sebezhetőbbé teszi az idősebb rétegeket. Az egyre nagyobb számú idősekre különösen nagy figyelmet kell fordítani a jövőben. Az elöregedés ellensúlyozására a fiatalok megtartását támogató programokat is indítani kell, például egy fecskesház-programot.</p> <p>A városban több száz olyan család van, akik rendszeres segítségre szorulanak a város részéről. A leszakadó, segítségre szoruló és mélyszegénységben élő rétegeket segítő programok esetében a jövőben lényegesen nagyobb hangsúlyt kell fektetni a fenntarthatóságra, hiszen a múltbéli tapasztalatok azt mutatták, hogy a programok eredményei rövid életűek voltak.</p>
<p>Város és térsége humán infrastruktúrája</p>	<p>M5: Civil tevékenység jelenléte, szerepvállalása a közfeladatok ellátásában:</p> <p>A lakosság város iránti elkötelezettségének köszönhetően civil szervezetek széles és aktív köre alakult kis az évtizedek során. A város céljai között szerepel a civilek aktívabb bevonása a településfejlesztésbe, valamint az önkéntesség és az alulról szerveződő kezdeményezések erősítése. Az önkormányzat a jövőben több olyan lépést is tesz, amely hozzájárul a civil szervezetek sikereihez, az civilek és a város közti kapcsolat erősítéséhez. Ilyen lépés a civil szervezetek megsegítése a pályázati források felkutatásában és megszerzésében, vagy a kommunikáció és a nyilvánosság biztosítása. A civil szervezetek egyik legnagyobb kihívását az utánpótlás biztosítása jelenti. Egyre kevesebb fiatal érdeklődik az iránt, hogy csatlakozzon a civil szervezetekbe, így mind ezeknek a szervezeteknek, mind a városnak meg kell találnia a módját, hogy miként tehetné a helyi civil életet ismét vonzóvá a fiatalabb generációk számára. A városban figyelmet kell fordítani továbbá az egyházak fontos szerepére is. Az egyházak mellett,</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>hogyan több városi intézmény fenntartói, tevékenységük hozzájárulhat a közösségteremtéshez, valamint a társadalom etikus viselkedésének formálásához.</p> <p>M6: Esélyegyenlőség biztosítása: Pécs MJV Önkormányzat Közgyűlése 2018-ban fogadta el Helyi Esélyegyenlőségi Programját. A HEP külön kitér a mélyszegénységben élők és romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők helyzetére és az esélyegyenlőségük biztosításához szükséges szempontokra. A HEP értelmében biztosítani szükséges az idősek hozzáférést az egészségügyi és szociális, valamint a kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz. A közszolgáltatásokat a fogyatékkal élők számára jogszabályi kötelezettség elérhetővé tenni, a város ezek szerint jár el. A közszolgáltatást nyújtó intézményeknél, a közlekedésben és a virtuális térben is folyamatos az akadálymentesítés a fogyatékkal élők számára.</p> <p>M7: A leszakadó / veszélyeztetett társadalmi csoportok felzárkózást biztosító városi és térségi akciók, projektek, szervezetek: Pécsben a szegregátumokban élők mellett előfordulnak rendszeres segítségre szoruló egyének és családok, akik felzárkóztatásáért a városnak a következő években is felelősséget kell vállalnia. Bár az évek során számos felzárkóztatást célzó projekt valósult meg Uniós forrásokból, a tapasztalat azt mutatta, hogy ezek rendszerint nem bizonyultak fenntarthatónak. A munkaerőpiaci integrációt elősegítő projektek esetében jellemzőek voltak a rövid távú sikerek, gyakran előfordult, hogy a résztvevők a megvalósítás ideje alatt sikeresen munkához jutottak, de a hosszabb távú foglalkoztatás és a lakosság anyagi biztonságának javulása nem valósult meg.</p>
<p>A város, várostérség szolgáltatási mixe</p>	<p>M8: A szolgáltatások elérhetőségének elemzése a lakossági hozzáférés oldaláról, elégedettség (elégedettségi és /vagy igény felmérés) A lakosság körében végzett felmérés rámutatott, hogy a helyiek alapvetően meg vannak elégedve a helyi szolgáltatások minőségével és azok elérhetőségével, ugyanakkor az is kiderült, hogy egyes területeken még van fejlődési potenciál. Az elvégzett lakossági kérdőíves felmérés 5 legtöbbször által kifogásolt szolgáltatás a kulturális városi programok, a közbiztonság, a közösségi terek hiánya, a szelektív hulladékgyűjtés és a városi közlekedés minőségi problémáira világít rá. Noha nem mondható teljeskörűnek az elégedetlenség, a lakosok többnyire megfelelőnek tartják az oktatási, nevelési intézmények és egészségügyi intézmények elérhetőségét a városban. Az alapvető szolgáltatások biztosításán felül fel kell mérni, hogy milyen speciális igények jelennek meg a városban, vagy akár a várostérségben. Az igények ismeretében a szolgáltatások fejlesztésének következő lépése lehet például a szakkellátás fejlesztése.</p>
<p>A város, várostérség gazdasága</p>	<p>M9: Társadalmi vállalkozások helyzete (tevékenység, munkaerő vonzáskörzet, piac) A gazdasági vállalkozások célja jellemzően a profit maximalizálása. A társadalmi vállalkozások ezzel szemben egy társadalmi kihívás megoldására jönnek létre. Működésük alapelve, hogy a vállalkozás bevétele elsősorban nem az osztalékok növelését szolgálja. A társadalmi vállalkozások bevételeit a kitűzött cél megvalósítására, a kedvezményezettek, valamint magának a vállalkozásnak a fenntartására fordítják. Noha több szociális kezdeményezés is megvalósult már a városban, társadalmi vállalkozások jelenleg nem működnek Pécsen. A társadalmi vállalkozások alapítása hozzájárulhatna a hátrányos helyzetűek, például fogyatékkal élők, tartósan munkanélküliek helyzetét. Bár a társadalmi vállalkozások bizonyos társadalmi célokkal jönnek létre, a tevékenység közvetlen célja a bevételszerzés kell, hogy legyen, hiszen ezekből lehet fedezni célok megvalósításához szükséges költségeket. Ezért egy társadalmi vállalkozás létrehozását megelőzően azonosítani kell azokat a területeket, ahol a valós igények lehetővé teszik a bevétel termelését.</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
Településfejlesztési és rendezési tervi összefüggések	<p>K1: A magasabb szintű területfejlesztési dokumentumokkal való tervezési összhang a településhálózatban elfoglalt szerepe, város és várostérség fejlesztését érintő területspecifikus célok alapján A várost érintő területfejlesztési dokumentumok elkészítése során alapvető szempont a célok közötti összhang biztosítása. A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia magasabb szintű területfejlesztési dokumentumokkal való összhangja a 3.5. „A stratégia összhangja más stratégiákkal” című fejezetben kerül részletezésre.</p>
	<p>K2: A várost és várostérséget érintő területfelhasználási kategóriák és a műszaki infrastruktúra hálózatok főbb elemeinek bemutatása: Pécs MJV Településszerkezeti tervében az alábbi területfelhasználási kategóriák jelennek meg:</p> <p>Beépítésre szánt területek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nagyvárosias lakózóna • Kisvárosias lakózóna • Kertvárosias lakózóna • Településközpont vegyes terület • Intézményi vegyes terület • Kereskedelmi, szolgáltató, gazdasági terület • Zavaró hatású ipari gazdasági terület • Egyéb ipari gazdasági terület • Különleges kereskedelmi célú terület • Különleges közhasználatú építményi terület • Különleges honvédelmi és katonai, valamint nemzetbiztonsági terület • Különleges hulladék elhelyezésére szolgáló terület • Különleges városüzemeltetési célokat szolgáló kertészeti terület • Különleges közlekedési terület <p>Beépítésre nem szánt területek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zöldterület • Vízgazdálkodási terület • Védelmi erdőterület • Közjóléti erdőterület • Gazdasági erdőterület • Vasútterület • Mezőgazdasági kertes zóna • Mezőgazdasági tanyás zóna • Korlátozott használatú mezőgazdasági zóna • Beépítésre nem szánt különleges területek

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>K3: Városi és városkörnyéki települések településfejlesztési és rendezési tervi összhangja a településhatáron érintkező beruházások terén kiemelten</p> <p>Pécs-Bogád közigazgatási határán a kert, szőlő, gyümölcsös művelési ág a jellemző, de az utóbbi években jelentősen megnőtt a zártkerti művelés alól kivett ingatlanok száma. Homok-tetőn jellemzővé vált az életvitelszerű lakhatás. A területen várhatóan növekvő beruházási igény fog mutatkozni, ami a közműhálózat fejlesztési ütemezését is meghatározhatja.</p> <p>Pécs-Nagykozár közigazgatási határán az 5611. sz és az 57. sz. főút összekötő szakasza fog megkezdődni, valamint új bekötőút épül Pécs irányába, szintbeni közúti csomópont kivitelezése fog megvalósulni.</p> <p>Pécs-Kozármisleny közigazgatási határán a szerkezeti terv tervezett elemként tünteti fel új körforgalmi csomópont kialakítását az 578. sz út és a kozármislenyi bekötőút kereszteződésében. A körforgalmi csomópont szomszédságában Gksz terület került kijelölésre, amely beépülése még nem kezdődött meg. A szerkezeti terv tervezett útként jelöli meg e körforgalmi csomópontból Pécs-Nagyárpád összekötését. A területet továbbá érinti a tervezett Pécs-Kozármisleny kerékpárút nyomvonala.</p> <p>Pécs-Keszü közigazgatási határán legfontosabb elem az M60 autópálya Barcs-Szigetvár-Pécs szakaszának kijelölt nyomvonala és autópálya felhajtó kialakítása és az 5816. sz. valamint 5818. sz. országos mellékutak összekapcsolása.</p>
<p>A város, várostérség társadalma</p>	<p>K4: Társadalmi konfliktusok által érintett városrészek műszaki-infrastrukturális érintettsége: Pécsett súlyos társadalmi konfliktusok által érintett területek találhatók, amelyeket a KSH a szegregációs mutató alapján szegregátumnak vagy szegregációval veszélyeztetett területnek határozott meg. A 2011-es népszámlálás alapján 5 szegregátum és 7 veszélyeztetett terület található a városban.</p> <p>Szegregátumok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Sport u. - Fűzfa u. - Pipacs u. mindkét oldala - Gyöngy u. mindkét oldala - Fűzfa u. - Pipacs u. mindkét oldala - Légszeszgyár u. - Sport u.</i> • <i>Hősök tere - Óvoda u. - névtelen u. - Komlói út</i> • <i>Füst u. - Györgytelep - Tárna u. - Hősök tere - Pék sor - Hősök tere - Garázssor - Hősök tere - Tűzoltó u. - névtelen u. - Kolónia u.</i> • <i>István-akna nyugati oldala</i> • <i>Hirdi út északi oldala a Szathmáry György u.-tól a Kenderfonó u.-ig</i> <p>Szegregációval veszélyeztetett területek:</p> <p><i>1. Légszeszgyár u. - Nyírfa u. - Sport u. - Fűzfa u. - Pipacs u. mindkét oldala - Gyöngy u. mindkét oldala - Fűzfa u. - Pipacs u. mindkét oldala -</i></p>

Szakági területek	Értékelési szempontok	
	<p><i>Légszeszgyár u.</i></p> <p>2. <i>Füst u. - Györgytelep - Tárna u. - Hősök tere - Pék sor - Hősök tere - Garázssor - Hősök tere - Gorkij u. - Névtelen u. - Kolónia u.</i></p> <p>3. <i>Istvánakna mindkét oldala</i></p> <p>4. <i>Károly u - Pécsbányatelepi út - Káposztásvölgyi út - névtelen u. meghosszabbítása</i></p> <p>5. <i>Feketegyémánt tér északi és keleti tömbje</i></p> <p>6. <i>Vasas I. bányatalap Gát utcától balra a második háztömb</i></p> <p>7. <i>Bencze József u. - B. u. - névtelen u. - Bethlen Gábor u.</i></p> <p>Az alacsony komfortkozatú lakások vagy lakásnak nem minősülő építmények leromlott környezetben találhatóak. A közterületek állapota a folyamatos fejlesztéseknek köszönhetően javul. Pécssett a szegregátumokban és szegregációval veszélyeztetett területek is kiépített a közműhálózat. Az egyes közműveket igénybe vevő háztartások száma változik a lakók lehetőségei szerint.</p>	
<p>A város, várostárség szolgáltatási mixe</p>	<p>K5: A városi/várostárségi közmű szolgáltatási lefedettsége, infrastrukturális háttere: A helyzetfeltárás rámutatott, hogy Pécssett jók a városi közmű lefedettségi arányok, legfontosabb feladat a folyamatos korszerűsítés. A villamosenergiahálózat a város teljes területét lefedi, az áramellátás azonban gyakran légvezetéken keresztül valósul meg, ami egyfelől esztétikai aggályokat vet föl, másfelől pedig a fásítást (klímavédelmi szempontokat) is megnehezíti. A fásítás kérdését a vezetékek föld alá vitele önmagában nem képes megoldani, hiszen a fák gyökérzete a föld alatt vezetett közműhálózattal sem férne össze. A városnak a jövőben egy oly módon kell biztosítania az áramellátást, hogy az ne ártson se a városképnek, sem pedig a környezetnek. A városban az utóbbi években jelentősen megnőtt a kereslet az alapvetően fenntarthatóbb napelemek iránt. A megújuló energiákra történő átállás fontos lépés a klímaváltozás elleni küzdelemben, mindezt azonban úgy kell megtenni, hogy az átállás ne menjen a városi ellátásbiztonság rovására.</p> <p>Egy másik klímabarát energiaforrást a távhő hálózat jelent, amit PÉTÁV Zrt. üzemeltet. A távhőhálózatba kapcsolt lakások aránya jelentős: 2019-ben 31000 db lakás (~42,6%). Ez az arány az utóbbi években nem mutatott jelentős változást. Elsősorban a lakótelepeken, nagyobb társasházakban, panelházakban jellemző.</p> <p>A belterületen az ivóvízhálózat teljesen ki van építve, a vízelvezetés is mindenhol megoldott. A belterület csatornázottsága nagyrészt megoldott, az egységesített szennyvíz és csapadékvíz elvezető hálózat a csapadékvíz hasznosítását nem teszi közvetlenül lehetővé.</p> <p>A közüzemi vízvezeték hálózat közel teljes lefedettséget mutat a városban, a régi vezetékek cseréje több városrészben indokolt</p> <p>A hírközlési hálózatok lefedettsége igen magas, valamennyi településrészen elérhetőek a szolgáltatások.</p>	

Szakági területek	Értékelési szempontok	
	<p>K6: városi hősziget jelenség a városban vagy térségében, a városi klíma kialakulásában és hatásainak mérséklésében meghatározó építészeti-műszaki megoldások</p> <p>A városi hősziget jelenséget elsősorban a zöldfelületek növelésével, az árnyékolást biztosító fák ültetésével lehet mérsékelni. A fásítást nagyban nehezítik a meglévő közműhálózati infrastruktúrához tartozó elemek, például a légvezetékek vagy a földfelszín alatt futó kábelek, csövek. A klímaváltozással a hirtelen lezúduló nagy esőzések egyre jellemzőbbek lesznek, így a flash flood-ok (villámárvizek) modellezésének fontossága is felértékelődik. Pécs félmedence jellegű fekvése miatt a csapadékvíz elvezetés- és hasznosítás kérdése kitüntetett feladat. A víz felszín alatti elvezetése ugyan segíti a városban a csapadékvíz levezetését, azonban a nyári félév hóhullámai során kevésbé hasznosítható, hozzájárul a szárazság növekedéséhez. A városnak olyan módon kell tehát gondoskodnia a csapadékvíz elvezetéséről, amely nem jár a hősziget jelenség erősítésével.</p>	
<p>A város, várostérség gazdasága</p>	<p>K7: gazdasági területek fekvése, kihasználtsága, közlekedési kapcsolatai, ingatlanpiaci viszonyok alakulása (kereslet-kínálat vizsgálata)</p> <p>A kereskedelmi – szolgáltató gazdasági területek a városszerkezet domináns elemeivé váltak, főként a városkapuk térségében. A három markánsan kirajzolódó gazdasági térség - a keleti, nyugati és a most indul az M60-as autópálya és Siklósi út csomópontjában kialakított, cca. 400 ha-os IPARK betelepítése - jól kapcsolódik a város fő közlekedési tengelyeire, és szerkezetileg megfelelő tagoltsággal tud munkahelyeket biztosítani a város lakott területei körül. A szénbányászat mára használaton kívüli üzemi területei a keleti városrészben voltak (Pécsbánya, Széchenyi akna, István akna, Somogy, Vasas üzemei). Sajnálatos, hogy a nemzetközi mércével is jelentős létesítmények ma nagyrészt használaton kívül vannak, építészeti értékük folyamatosan romlik. Megóvásuknak és megőrzésüknek elsősorban ipari, kereskedelmi, turisztikai hasznosításuk lehet a záloga.</p>	
<p>Az önkormányzat(ok) gazdálkodása</p>	<p>K8: ingatlan gazdálkodás, kereslet-kínálat elemzés, önkormányzati vagyonkataszter szerkezete, intézményfenntartás meghatározó pozitív és negatív műszaki feltételek</p> <p>Az elmúlt évtizedekben Pécs térségében szuburbanizáció és dezurbanizáció volt megfigyelhető. A központi ingatlanokkal szemben egyre inkább a külvárosi és a várostérségi területeken található kertek telkek iránt nőtt a kereslet, ennek oka, az, hogy a belvárosban gyakorlatilag nincs fiatalok számára megfizethető árú kerttel rendelkező családi ház. A város ingatlanárai a régió viszonylatában magasnak mondhatóak, a m² árak a hazai nagyvárosi átlagot képviselik.</p> <p>A település közmű lefedettsége megfelelően jó, nem szükséges új hálózatokat kiépíteni. Ezt a célt több tényező is nehezíti. Az elhagyott lakások állapota sokszor elhanyagolt, tulajdonviszonyuk rendezetlen, továbbá megfelelő adatbázis híján nem mindegyik elhagyott lakóingatlan ismert. A kiüresedett ingatlanok hasznosítása fellendítheti az ingatlanpiaci életet, és egy költséghatékonyabb és a kompakt város megvalósításának irányába mutató megoldást</p>	

Szakági területek	Értékelési szempontok	
	<p>jelenthet a zöldmezős beruházásokkal szemben. A pécsi fiatalok jelentős része a jobb lakhatási lehetőségek reményében elhagyja a várost. A városnak van bérlakás programja, de ennek fejlesztése, további költségelvű, vagy kedvező konstrukciójú bérlakások építésére lenne szükség.</p> <p>A szociális bérlakások nagyban segíthetik a rászoruló rétegeket és a kérdőíves felmérés alapján egyértelmű igény mutatkozik ezek fejlesztésére és elérhetővé tételére is. A városnak tehát keresnie kell a megoldásokat a kijelölt, vagy másik lakások kiadásához.</p>	
<p>Városi és várostérségi közlekedés</p>	<p>K9: Közlekedési infrastruktúra általános állapota, kedvező és kedvezőtlen feltételek valamennyi közlekedési módban:</p> <p>A város belső közlekedési hálózatának szerkezetét egyrészt a domborzat, másrészt maga a város-szerkezet határozza meg. A főúthálózatot alapvetően az országos főutak átkelési szakaszai adják, a legfontosabb közúti közlekedési tengely a várost kelet-nyugat irányban metsző 6 sz. főút. A közúti rendszernek további fontos elemei a város déli részét keretbe foglaló, a történelmi belvárost körbehatároló útvonalak. A belvárost délről határoló Rákóczi út – Hungária utca egyben a város legforgalmasabb közúti és tömegközlekedési útvonala is.</p> <p>Gyalogos forgalom szempontjából Pécs legintenzívebb forgalmú területét a turisztikailag és a helyi intézményrendszer szempontjából is legfontosabb történelmi városmag és a belvárosi funkciókat tömörítő környező területek (elsősorban a városfaltól délre elterülő tömbök) jelentik.</p> <p>A város szerkezetéből adódóan jelentős elválasztó hatással bírnak a vasútvonalak és a várost átszelő főútvonalak a kerékpárral közlekedők számára is. Ezeken nehézkes a kerékpáros átjutás, a vasútvonalak mentén kevés a szintbeli átjáró, nem biztosított a külön kerékpáros átvezetés. Emellett Pécs északi, a Mecsek meredek lejtőire épült városrészei nem feltétlenül kedveznek a kerékpáros közlekedésnek; a város nagyobb része ugyanakkor kerékpározásra alkalmas domborzatú területen helyezkedik el. A történelmi belváros szerkezete, kialakítása és forgalomcsillapítása pedig ösztönzőleg hat a kerékpáros közlekedésre. Pécs kerékpárút hálózata az utóbbi években több elemmel bővült és jelenleg is zajlanak erre irányuló fejlesztések, ezek közül kiemelkedő a Kertváros-Belváros kerékpárút, a Nyugati városrészi kerékpárút, a Bajcsy-Zsilinszky utca kerékpárosbarát fejlesztése, a Zsolnay Negyed-Budai Vám kerékpárút, illetve a Belváros-Egyetemváros település részek közötti kerékpáros közlekedés fejlesztése. A beruházások sikeres átadásával lényegében kialakul a város kerékpáros közlekedésének alaphálózata, amely megteremti a biztonságos kerékpáros közlekedés feltételeit. 2019-től elektromos kerékpár kölcsönző rendszer működik a városban.</p> <p>A város helyi közforgalmú közlekedését 2012 áprilisa óta a város 100%-os tulajdonában levő társaság, a Tüke Busz Zrt. látja el. A helyi közösségi közlekedésben kizárólag autóbuszok közlekednek. A Volán társaságoknak a helyközi autóbuszos utasforgalomban van szerepük, helyi személyszállítási elhanyagolható. Legfontosabb szolgáltató a Pannon Volán Zrt., amely az elővárosi, regionális és az országos utasforgalom legnagyobb részét szállítja.</p>	
<p>Városi és várostérségi közműhálózat</p>	<p>K10: Közművesítettség mértéke, állapota, kedvező és kedvezőtlen feltételek, közműellátottság kapacitási helyzete, bővítési lehetőségei:</p> <p>Pécsett a közműhálózatok a belterületet teljes egészét lefedik. A közműhálózatok hiányosságai részben az elavult infrastruktúra állapotából fakadnak. Elsősorban a vízvezetés helyzete megoldatlan</p>	

Szakági területek	Értékelési szempontok	
	<p>egyres területeken. A vízelvezetés kapcsán fontos fejlesztés lenne a jelenleg egységes csapadékvíz és szennyvíz külön választása, a csapadékvíz hasznosításának javítása, záportározók létesítése.</p> <p>A lakásállomány közel teljes egésze bekapcsolásra került a közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba, valamint a szennyvízcsatorna hálózatba. A vezetékes gázszolgáltatás infrastruktúrája folyamatosan fejlődött az elmúlt években, a szolgáltatást igénybe vevők száma azonban stagnált, kis mértékben csökkent. Várhatóan a megnövekedett bizonytalanság és az emelkedő árszínvonal a további bővülések gátja lesz. A villamos energia hálózat a város teljes belterületén kiépített.</p>	
<p>Zöldfelületi rendszer vizsgálata</p>	<p>K11: Zöld infrastruktúra hálózat nagysága, betöltött szerepe: Pécssett jól körülhatárolhatóan több kertvárosias beépítés található (Ispitalja, régi Kertváros, Kovácstelep, Gyárváros) ahol az egyes telkeken kisebb-nagyobb kertek, zöldfelületek találhatóak, azonban 50-80% fölötti a beépített/burkolt terület aránya. Az udvarokban főlegesen sok a burkolat, kisszámú és alacsony intenzitású a növényzet. Ezeken a felületeken kívánatos a burkolati arány csökkentése; ezzel párhuzamosan több fás növény, lugas, függőleges zöldfelület telepítése.</p> <p>A Pécsi víz mente városi szakasza gyér zöldfelületi borítottságú, jelenleg kihasználatlan terület. A vízfolyás teljes hosszában mederrendezéssel, a parti sávok komplex fejlesztésével új, városi szintű sport- és rekreációs terület alakítható ki. (Tüskésrét- Balokány-Füzes) Erre a területre a csapadékvíz hasznosítás kapcsán a BÍOKOM Nonprofit Kft. készített egy fejlesztési elképzelést.</p> <p>A zöldfelületi rendszer leghatékonyabb elemei az erdők - elsősorban a klímaváltozás hatásainak mérséklésében - pozitív hatást gyakorolnak a környezetükre, ezért erdőfoltok telepítése a városhoz közeli és a városkörnyéki szántókon is indokolt. A város teljes területén a zöldfelületi rendszer elemeit összekötő utcai fasorok telepítése, a meglévők folyamatos egyedcseréje szükséges. A vízfolyások mentén – ahol ez lehetséges - többszintes növényzettel parti sáv telepítése javasolt. Külön figyelmet kell fordítani a közösségképzés és szemléletformálás szempontjából lényeges közösségi kertek létrehozására.</p>	
<p>Az épített környezet vizsgálata</p>	<p>K12: Területhasználat elemzése, funkció nélküli ingatlanok, kihasználatlan ingatlanok nagysága, státuszuk okainak bemutatása, beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek nagysága, elhelyezkedése, funkcionalitása, beépítés, beruházás megvalósulását veszélyeztető egyéb építési korlátozások, potenciális fejlesztési területeket összesítő kataszter</p> <p>Alulhasznosított területek: A várostesten belül jelentős kiterjedésben fordulnak elő rosszul vagy alul-használt, területek, melyek működési és kapcsolati zavarokat, felesleges forgalomnövekedést, értékvesztést jelentenek. Gazdasági és vegyes területfelhasználás szempontjából a legtöbb teendő és a legtöbb lehetőséget a Budai vám – Gyárváros - Tüskésrét – Balokány – Északmegyer – Bolgárkert térsor tartalmazza, de jelentős feladatot jelent az exponált É-D tengelyen elhelyezkedő volt élelmiszergyártó és bőrgyártó terület revitalizációja is.</p>	

Szakági területek	Értékelési szempontok	
	<p>Épített környezet: A felújítási munkáknak köszönhetően az önkormányzati 51 intézményének 93 épülete a korábbi E-H energetikai osztály helyett 80%-ban a megfelelő A-D osztályba sorolható. Ezen túl azonban az önkormányzati és magántulajdonban levő épületek állapotára vonatkozó felmérés nem áll rendelkezésre.</p> <p>A több mint 65 ezres pécsi lakásállomány közel 50%-a az intenzív beépítésű lakótelepeken jelenik meg. A lakások 62%-a 1945 és 1979 között épült, azaz életkoruk 42-70 éves. A belvárosban a lakások cca. 76%-a, a hagyományos beépítésű belső lakóterületeken 48%-a épült 1945 előtt. A klímaváltozás, az energiaárak emelkedése rákényszeríti a tulajdonosokat, hogy végrehajtsák a felújításokat.</p> <p>K13: Települési identitást meghatározó épített-művi környezeti elemek (beleértve a védettséget élvező elemeket is): Pécs számos történelmi korszakból vonultat fel az épített-művi környezet szempontjából meghatározó elemeket, amelyek hazai és nemzetközi szinten is kiemelkedő értéket képviselnek.</p> <p>Történelmi Belváros: Római kori emlékek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Az Ókeresztény temető területe a Világörökség része. ○ Sopianae városa. A késő római város több épületek ○ A középkori város emlékei közül a városfal a legjelentősebb építmény. <p>Hódoltságkori emlékek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ A hódoltságkori emlékek többsége jó állapotban van és látogatható. <p>Pécs külső területein a következő jelentősebb régészeti feladatok vannak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Pécs – Szabolcs - honfoglalás kori temető ○ Pécs – Somogy: A 6-os út mellett római villa és temető ○ Nagypárad: Dióstegető: fontos régészeti lelőhely ○ Kantavár: A romvár és környékének (a vár alatti falu) bemutatása szükséges. ○ Makárhegy: Valamennyi kultúra nyomai megtalálhatók itt. ○ Az Alsómakár dűlő területén egy avar kori temető található. 	
<p>A táji és természeti adottságok vizsgálata</p>	<p>K14: Tájhasználat értékelése, tájhasználati konfliktusok kezelése: Pécssett jelentős tájhasználati konfliktust jelentő területekről nem beszélhetünk.</p> <p>A természetvédelem és a gazdasági fejlődés két gyakran konfliktusos, egymással szemben ellenérdekelt terület. A klímaváltozás elleni küzdelemben a környezet megóvása és fejlesztése kiemelt feladat kell, hogy legyen ugyanakkor a város prosperálásához a gazdasági előrelépések rendkívül fontosak. A gazdasági célú területek arányának további növelése, további területek beépítése környezetvédelmi szempontból aggályokat vethet fel.</p>	

2.4 A város irányítási és működési modellje

2.4.1 Irányítási modell

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata irányítási és működési rendjét az önkormányzat 37/2019. (XI.15.) önkormányzati rendelete szabályozza „Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Szervezeti és Működési Szabályzata” címmel.

Az önkormányzat bizottsági rendszer alapján működik.

Az állandó bizottságok az alábbiak:

- a) Jogi és Ügyrendi Bizottság 5 fő,
- b) 10 Városfejlesztési és Kommunális Bizottság 5 fő,
- c) Költségvetési és Gazdasági Bizottság 5 fő,
- d) Kulturális Bizottság 5 fő,
- e) Népjóléti és Sport Bizottság 5 fő,
- f) Pénzügyi és Ellenőrzési Bizottság 5 fő, g) 11 Környezetvédelmi és Innovációs Bizottság 5 fő.

A bizottságok általános feladatai:

- a) a Közgyűlés döntéseinek előkészítése,
- b) valamely előterjesztés vagy önálló indítvány sürgősségi tárgyalásának kezdeményezése,
- c) bizottsági állásfoglalások meghozatala,
- d) a közgyűlési döntések végrehajtásának szervezése, ellenőrzése,
- e) feladatkörükben a testületi előterjesztések elfogadása,
- f) a Közgyűlés által a bizottság hatáskörébe utalt feladatok ellátása,
- g) a Közgyűléstől a bizottságra átruházott hatáskörben való döntés.

Általánosan az állandó bizottságok tesznek javaslatot és készítik elő a profiljukhoz tartozó stratégiai döntéseket, melyeket a közgyűlés hoz meg.

A városfejlesztési, -rendezési, energetikai, idegenforgalmi, közlekedési döntések előkészítéséért a Városfejlesztési és Kommunális Bizottság felelős.

A városfejlesztést érintő stratégiai dokumentumok, pályázatok előkészítéséért, a bizottságok részére történő előterjesztéséről az önkormányzat 100%-os tulajdonában lévő Pécs Városfejlesztési ZRt gondoskodik, és a megvalósítás folyamatában biztosítja a projektmenedzsmentet.

A városfejlesztéssel, zöld és digitális átállással kapcsolatos kompetenciák megjelenése a döntéshozatali mechanizmusban

A szakbizottság(ok) közül a Környezetvédelmi és Innovációs Bizottsága foglalkozik döntően a zöld, városüzemeltetéssel kapcsolatos fejlesztési, „Okos Város” feladatokkal, melyekhez szorosan kapcsolódnak a digitalizáció és az innováció kérdéskörei.

A Bizottság javaslatot tesz a környezetvédelmi (fenntarthatósági, klímavédelmi) szabályozás teljesítését szolgáló intézkedési tervek készítésére, és figyelemmel kíséri azok teljesítését.

Közreműködik az Okos Város programjának kidolgozásában, nyomon követi annak megalkotását, különös tekintettel az e-ügyintézés, a városmonitoring, a digitális platformfejlesztés és a smart megoldások kérdésköreire.

Javaslatokat tesz az önkormányzati fejlesztésekre és beruházásokra.

Az Önkormányzat olyan beruházásaival kapcsolatban (utak létesítése, felújítása, ivóvíz, szennyvíz, csapadékvíz elvezetése, energetikai korszerűsítés, távfűtés, közlekedés), amelyek városfejlesztési, környezetvédelmi vonatkozásúak, a bizottság döntés-előkészítő munkát végez.

Innovációs kérdésekben, továbbá egyéb, jogszabályokban meghatározott fejlesztési és innovációs feladatkörökben szükség szerint javaslatot tesz másik szakbizottság és a Közgyűlés részére.

Átruházott hatáskörben eljárva önállóan dönt azokban a témakörökben, amelyekre a Közgyűléstől felhatalmazást kap.

Közreműködik a regionális, illetve a megyei területfejlesztési programokban (előkészítés, monitorozás).

Véleményt formál, és javaslatot tesz az Önkormányzatot érintő, de nem az Önkormányzat feladatkörében megvalósított, környezetvédelemmel, városfejlesztéssel, városrendezéssel összefüggő olyan kérdéskörökben, ahol a döntéshozatal joga nem az Önkormányzatot illeti meg.

A több szintű helyi kormányzás (governance) elvének érvényesülése a korábbi stratégiai ciklusban

A 2014-ben elfogadott stratégia készítése során a közösségi szemléletű helyi kormányzás szempontja fontos szerephez jutott, a kooperatív kormányzás jegyében „ko(o)rmanyzás” megnevezéssel került be a stratégiába. A stratégia készítésével párhuzamosan számos ágon zajlott partnerségi egyeztetés. Rendezvény, változatos kommunikációs formában történő bevonás keretében (jövőműhelyek, virtuális és fizikai ötletláda, Facebook-csoport, flashmob, városrészi fórumok, honlap, civil szervezetek bevonása stb.) cca 1500 fő, a lakosság 1%-a kapcsolódott a tervezési folyamathoz közvetlen résztvevőként vagy követőként, s számos szakmai rendezvényre, lakossági fórumokra került sor. Mintegy 50 fő városfejlesztésben érintett szakember (szakmai civil szervezeti keretben) részletes kérdőíves megkérdezés formában, s több lépésben rendezett szakmai fórumon segítette a tervezést.

A kiértékelt kérdőívek eredményei a tervezés során közvetlenül felhasználásra kerültek. A szakmai civil partnerek részvételének mélységét, gyakoriságát pusztán az időkeretek korlátozták, a részvételi hajlandóság oldaláról nagyfokú nyitottság volt tapasztalható.

A városrészeket érintő célok, beavatkozások rendszerét városrészi fórumokon ismerhette meg az érdeklődő lakosság, jelentős számú részvétel mellett.

A kooperatív kormányzás gyakorlati szempontból a SMART CITY modell (7.1.1. pont) keretében jutott jelentős potenciális szerephez. A modell a stratégiai és az operatív döntéselőkészítés- döntéshozatali és működési folyamatokban alapvető szerepet szán a partnereknek, partnerségi platformok keretében.

Lakossági együttműködések

A megvalósítási ciklus folyamán az önkormányzat több ízben végzett lakossági megkérdezést egyes, jelentősebb beruházásokról szóló döntések előtt. A helyi képviselők rendszeresen tartottak és tartanak lakossági fórumokat a képviselői kerületüket érintő kérdésekben. A HACS széles körű megkérdezést végzett a lakosság körében a lakosságot érdeklő programokkal kapcsolatban. Az egyes beruházások helyszínének kiválasztásában a lakossági vélemények figyelembevételre kerülnek. (pl. szabadidős létesítmények, helyi piac).

Összességében az előző stratégiakészítés folyamatában és a megvalósítás időszakában jelentősen nőtt a lakosság érdeklődése és részvétele a városi és a lakókörnyezeti döntések előkészítése és megvalósítása során.

Intézményi partnerség működése

Az egyéb (intézményi típusú) partnerségek (stakeholder platformok, partnerségi platformok) terén mérsékeltebb előrelépés történt. A város jövője szempontjából a Pécsi Tudományegyetemmel, a Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamarával, Pécsi Egyházmegyével és a KLIK-kel való együttműködés játssza a legfontosabb szerepet.

A PTE kiemelt szerepét a város eltartóképességéhez való jelentős hozzájárulása, széles spektrumú képzési kínálata, kutatás-fejlesztési tevékenysége és az innovációhoz való jelentős hozzájárulása, s mindinkább a gazdasági szereplőkkel való innovatív együttműködése adja. Szaporodó modern épületei a városképet is gazdagítják, a sűrűsödő beépítés kapcsán ugyanakkor kissé hátrányosan érintik a város területhasználati jellemzőit. Jelentős szerepet játszik – s a jelenleginél lényegesen jelentősebb szerepet is játszhatna- az egyetem a fiatalok helyben tartása, ez által jövőbiztonsága terén. Elemi érdeke tehát az önkormányzatnak, hogy stratégiai céljait és az azok érdekében végzett tevékenységeket- egyeztesse az egyetemmel. Az egyetem oldaláról ez a ráutaltság kevésbé volt érzékelhető az elmúlt középtávú időszakban. Az eddiginél szorosabb együttműködés indokolt a két partner közt azért is, mert a város „okos város” néven szereplő keretprogramja egyet jelent a város irányításának és működésének modernizálásával, ami az egyetem számára nem csupán feladatokat, de kiterjedt lehetőségeket is jelent. **Az Önkormányzat cél- és projektrendszeré és a PTE 2021-24 évi Intézményfejlesztési terve számos, lényeges átfedést, tartalmaz,** ami részben azt igazolja, hogy az együttműködés terén már ma is lényeges előrelépés történt, részben azt, hogy a számos kapcsolódási pont alapján felmerül egy konkrét és hatékony együttműködési program kidolgozásának és megvalósításának lehetősége.

PTE intézményi stratégiai célok a 2021-2024 közötti időszakra:	FVS Cselekvési terv programjai:	Illeszkedés a stratégiai célokhoz:
PTE STRATÉGIAI CÉLJAI	PÉCS VÁROS KAPCSOLÓDÓ PROJEKTEI	PÉCS VÁROS PTE-CÉLOKHOZ KAPCSOLÓDÓ STRATÉGIAI CÉLJAI
I. Oktatás		
A hallgatói sikeresség támogatása		
<p>Esélyteremtést, társadalmi felemelkedést, széleskörű hozzáférést biztosító oktatási rendszer erősítése</p> <p>Az intézmények közötti oktatási együttműködések kialakításának szorgalmazása, közös (nemzetközi) képzések indítása, az intézmények mentori szerepének megerősítése, a hallgatók gyorsabb fejlődését segítő hálózatok kialakítása</p>	<p>A felsőoktatás és a szakképzés gazdaságfejlesztési szempontú struktúraváltásának kezdeményezése és támogatása, valamint a képzési szintek összhangjának megteremtése:</p> <p>A PTE intenzív támogatása a hallgatói létszámok szinten tartásában, bővítésében. A PTE érdekérvényesítő képességének formális és informális támogatása. A város marketing kiadványaiban a PTE hangsúlyos szerepeltetése. A PTE segítése a hallgatói akvizícióban a város külföldi kapcsolatrendszerére támaszkodva.</p>	<p>A város gazdasági alapjának újjáépítése Fenntartható, fejlődő társadalom</p>
A felsőoktatási képzési kimenetek átjárhatóságának és azok kimeneti alternatíváinak növelése		<p>A város gazdasági alapjának újjáépítése Fenntartható, fejlődő társadalom</p>
A tudományos, szakirányú továbbképzések rugalmassá tétele, hogy a felsőoktatási intézmények az egész életen át tartó tanulás állandó helyszíneivé váljanak, a felnőttképzési tevékenység megerősítése		<p>A város gazdasági alapjának újjáépítése Fenntartható, fejlődő társadalom</p>

A felsőfokú képzés tartalmi megújítása összhangban a munkaerőpiaci, helyi társadalmi-gazdasági igényekkel	<p>Német anyanyelvűek Fünfkirchen-idősoththona kialakítása:</p> <p>Német anyanyelvűek „Fünfkirchen-idősoththona”: Mivel a német nyelv egyben egy világnyelv is, ezért egy ilyen intézmény kitűnő gyakorlati helyszíne is lehetne olyan képzést végző intézményeknek, amelyekben a német nyelv ismerete feltétel, vagy előnyt jelent (pl. PTE Orvostudományi Kar).</p>	Fenntartható, fejlődő társadalom
	<p>Megyei szintű turisztikai desztináció összeszervezése és pozicionálása közös TDM szervezet kialakításával, elsősorban a meglévő attrakciók fejlesztésével:</p> <p>PTE turisztikai képzési vonalának megerősítése a PBMK gyakorlati támogatásával pécsi helyszíneken, a Közgazdaságtudományi Kar szakmai integrátori szerepével.</p>	A város gazdasági alapjának újjáépítése
A hallgatói és oktatói-kutatói nemzetközi mobilitás növelése		Fenntartható, fejlődő társadalom
Az oktatási innováció terén, a felsőoktatásban használt oktatásmódszertan gyakorlat- és hallgatói munkavégzés központúvá tétele		Fenntartható, fejlődő társadalom
Az oktatói kiválóság növelése érdekében az oktatók teljesítményközpontú előmeneteli rendszerének és kapcsolódóan a versenyképes bérezés feltételeinek megteremtése		Fenntartható, fejlődő társadalom
Női oktatók és kutatók számának növelése az alulreprezentált		Fenntartható, fejlődő társadalom

területeken és a vezető pozíciókban		
Az intézmények közötti oktatási együttműködések kialakításának szorgalmazása, közös (nemzetközi) képzések indítása, az intézmények mentori szerepének megerősítése, a hallgatók gyorsabb fejlődését segítő hálózatok kialakítása	<p>A felsőoktatás és a szakképzés gazdaságfejlesztési szempontú struktúraváltásának kezdeményezése és támogatása, valamint a képzési szintek összhangjának megteremtése:</p> <p>A PTE intenzív támogatása a hallgatói létszámok szinten tartásában, bővítésében. A PTE érdekérvényesítő képességének formális és informális támogatása. A város marketing kiadványaiban a PTE hangsúlyos szerepeltetése. A PTE segítése a hallgatói akvizícióban a város külföldi kapcsolatrendszerére támaszkodva.</p>	A város gazdasági alapjának újjáépítése Fenntartható, fejlődő társadalom
II. Kutatás		
A technológia-intenzív vállalatok – elsősorban a KKV-k – innovációs kompetenciájának felépítésében való részvétel	A PTE tudásbázisának, innovációs kapacitásainak reálgazdaságba való tudatos integrálása (PTE projekt)	A város gazdasági alapjának újjáépítése
A nemzetközileg versenyképes minőséget és az erőforrás-koncentrációt támogató kutatásfinanszírozás, valamint az államháztartáson kívüli, az intézmények által megszerzett forrásokra való építés erősítése		A város gazdasági alapjának újjáépítése
Intézmények közötti K+F+I hálózatok kialakítása az intézményi K+F+I fókusz erősítésével	A PTE tudásbázisának, innovációs kapacitásainak reálgazdaságba való tudatos integrálása (PTE projekt)	A város gazdasági alapjának újjáépítése
Az intézményi kutatások nemzetközi beágyazottságának növelése		

A K+F+I humánerőforrás oldalának hosszú távú biztosítása	A PTE tudásbázisának, innovációs kapacitásainak reálgazdaságba való tudatos integrálása (PTE projekt)	A város gazdasági alapjának újjáépítése
A K+F+I célú infrastruktúra megújítása	Ipari Innovációs, Inkubációs KP.	
Az intézmények ipari kapcsolatainak erősítése, innovációs és ipari központok kiépítése	INNOZÓNA: Észak-Megyer korszerű technológiákra, az egyetemmel együtt kialakított K+F tevékenységre alapozott gazdasági célú fejlesztése.	A város gazdasági alapjának újjáépítése
Az intézmény KFI portfóliója, kutatási kompetenciáira, a KFI kapacitások kutatási területek, tématerületek mentén történő koncentrációja	A városkörnyék ásványvagyonának hasznosíthatósági értékelése a város fenntartható fejlődés szempontjából (különös tekintettel a szén- és uránvagyonra), és a bennük rejlő innovációs potenciál K+F+I programjának kidolgozása	
A vállalkozások számára nyújtott kutatás-fejlesztési és innovációs szolgáltatások portfóliója, a vállalkozások - elsősorban a kkv-k - innovációs kompetenciájának fejlesztésében való részvétel	A PTE tudásbázisának, innovációs kapacitásainak reálgazdaságba való tudatos integrálása: A PTE bázisán létrejött spin-off és start-up vállalkozások támogatása, Üzlet- és Vállalkozásfejlesztési Központ létrehozása. A reálgazdaság fejlesztéséhez igazodó kutatási és képzési profilok kialakítása és megerősítése a PTE-n.	Kompakt város
Technológia- és tudástranszferért felelős központi szervezeti egység működtetése, a technológia-transzfer és innováció-menedzsment tevékenységek eredmény-szemléletű működtetése		
KFI eredmények hasznosítása		
Felsőoktatási intézmények és kutatóintézetek közötti KFI hálózatok kialakítása		A város gazdasági alapjának újjáépítése
Területi Innovációs Platformok működtetése		A város gazdasági alapjának újjáépítése

A Horizon Europe részvétel növelésére tett intézkedések (amennyiben releváns: H2020 Információs pont létrehozása), bilaterális KFI programokban való részvétel	INNOZÓNA: Észak-Megyer korszerű technológiákra, az egyetemmel együtt kialakított K+F tevékenységre alapozott gazdasági célú fejlesztése.	A város gazdasági alapjának újjáépítése
Közös kutatási programok (FIEK és Kompetencia Központok)		A város gazdasági alapjának újjáépítése
Nemzeti Laboratóriumokban való részvétel		A város gazdasági alapjának újjáépítése
Tudományos és Innovációs Parkokra vonatkozó koncepció	Ipari Innovációs, Inkubációs KP. INNOZÓNA: Észak-Megyer korszerű technológiákra, az egyetemmel együtt kialakított K+F tevékenységre alapozott gazdasági célú fejlesztése	A város gazdasági alapjának újjáépítése
Szellemi tulajdonjogok szabályozása		
A kooperatív doktori programban való részvétel		
Egyéni kutatói kiválóság támogatása (ÚNKP, OTKA programok, Élvonal és nemzetközi programokban való részvétel erősítésére vonatkozó elképzelések)		Fenntartható, fejlődő társadalom
Lendület kutatócsoportok		Fenntartható, fejlődő társadalom
III. Harmadik misszió		
A helyi gazdaságfejlesztésre gyakorolt intézményi hatás erősítése	MICE turizmus (Konferencia, rendezvény és üzleti) feltételeinek javítása, kapacitásbővítés, fogadóiinfrastruktúra fejlesztés – szállodafejlesztés, Kodály Központ, PTE:	A város gazdasági alapjának újjáépítése Kompakt város

	<p>A Kodály Központtól mintegy 400 méterre található egy több mint tíz éve kihasználatlanul álló terület, amely egy korábbi megkezdett építkezés maradványa (mostani Corso Hotel mögötti rész). Ezen a területen kerülne kialakításra egy szálloda, amely a MICE turizmus által ide látogató vendégek számára kínálna egy megfelelő árú és színvonalú szállási/ellátási lehetőséget. Ezen felül a terület hasznosítása a városrész esztétikai javítása érdekében is indokolt.</p>	
	<p>A városi infrastruktúra/ közszolgáltatások hallgatóközpontú fejlesztése a PTE-vel együttműködésben:</p> <p>Hallgatóbarát közszolgáltatások (közlekedés, kerékpáros infrastruktúra stb.)</p> <p>A PTE tudásbázisának, innovációs kapacitásainak reálgazdaságba való tudatos integrálása:</p> <p>A PTE bázisán létrejött spin-off és start-up vállalkozások támogatása, Üzlet- és Vállalkozásfejlesztési Központ létrehozása. A reálgazdaság fejlesztéséhez igazodó kutatási és képzési profilok kialakítása és megerősítése a PTE-n.</p>	<p>Kompakt város</p>
<p>Az intézmény aktivitásának növelése a társadalmi kihívások kezelésében és a társadalmi innováció terjesztése területén</p>		<p>Fenntartható, fejlődő társadalom</p>
<p>A tudománynépszerűsítő, ismeretterjesztő, szemléletformáló szolgáltatások bővítése, és a felsőoktatási</p>		<p>Fenntartható, fejlődő társadalom</p>

tudásbázisokhoz történő ingyenes hozzáférés növelése		
Korszerű információs tartalmak létrehozása és a hozzáférés széleskörű biztosítása		Fenntartható, fejlődő társadalom
A felsőoktatás szolgáltató funkcióinak megerősítése mind a hallgatók, mind a helyi társadalom felé	<p>Nemzetközi Egyetemi Szolgáltatóközpont létrehozása:</p> <p>A PTE hallgatói összetételében folyamatosan nő a külföldi hallgatók súlya, s az egyetem stratégiai céljai közt létszámuk erőteljes növekedése szerepel. A külföldi hallgatók döntő többsége nyelv- és országismeret nélkül érkezik Pécsre, így az ideiglenesen Magyarországon tartózkodásukkal és az egyetemi élettel kapcsolatos számtalan ügy elintézése, valamint az anyaországokkal való kapcsolattartás jelentős ügyintézési és egyéb (személyes) támogatást tesz szükségessé részükre, melynek az intézményrendszerét és infrastruktúráját meg kell teremteni.</p>	A város gazdasági alapjának újjáépítése Fenntartható, fejlődő társadalom
A határon túli magyar oktatás minőségi és mennyiségi fejlesztése	<p>A felsőoktatás és a szakképzés gazdaságfejlesztési szempontú struktúraváltásának kezdeményezése és támogatása, valamint a képzési szintek összhangjának megteremtése:</p> <p>A PTE intenzív támogatása a hallgatói létszámok szinten tartásában, bővítésében. A PTE érdekérvényesítő képességének formális és informális támogatása. A város marketing kiadványaiban a PTE hangsúlyos szerepeltetése. A PTE segítése a hallgatói akvizícióban a város külföldi</p>	

	kapcsolatrendszerére támaszkodva.	
IV. Intézményirányítás és finanszírozás		
A fenntartó által a felsőoktatási intézmény rendelkezésére bocsátott vagyon hasznosításával, megóvásával, fejlesztésével, elidegenítésével kapcsolatos elképzelések bemutatása, a várható bevételek és kiadások ismertetése	<p>Puskin téri volt kollégium gazdasági hasznosítása:</p> <p>Az önkormányzati vagyonnal való aktív vagyongazdálkodás rendszerének kialakítása: Ingatlan-kataszter elkészítése megfelelő tér-informatikai bázison.</p> <p>Az elkészült kataszter összevetése a város meghatározó ingatlan tulajdonosainak adatbázisával (Magyar Állam, PTE), integrált ingatlanhasznosítási stratégia készítése.</p> <p>Az integrált ingatlan-hasznosítási stratégia alapján a saját erőforrásból fejlesztendő ingatlanok körének meghatározása - SZIT létrehozása, a fejlesztéshez szükséges források biztosítása.</p>	A város gazdasági alapjának újjáépítése
A képzések és a kutatás, tudományos teljesítmény intézményi finanszírozásában stabil, kiszámítható, a munkaerőpiaci követelményekhez, illetve a mindenkori költségvetési forrásokhoz igazodni képes, valós, fajlagos költségen alapuló feladat- és teljesítményalapú rendszer kialakítása		
Az intézmény közösségi eredetű forrásoknak való kitettségének		A város gazdasági alapjának újjáépítése

csökkentése, a piaci forrásbevonó képesség növelése, társadalmi-gazdasági szerepvállalás erősítése		
V. Európai uniós célokhoz való hozzájárulás		
Digitális készségek elsajátításának, a digitális oktatás-tanítás támogatása minden intézményi dolgozó és hallgató számára		Fenntartható, fejlődő társadalom
Speciális képzések az intelligens szakosodás területén történő átképzést és továbbképzést, az innovációmenedzsmentet, a vállalkozói készségeket és a vállalatokon belüli innovatív üzleti modelleket illetően, figyelmet fordítva az ipari átalakulással és a körforgásos jelleggel kapcsolatos szükségletekre; a készségfejlesztés üzleti igényekhez történő igazítása	A PTE tudásbázisának, innovációs kapacitásainak reálgazdaságba való tudatos integrálása: A PTE bázisán létrejött spin-off és start-up vállalkozások támogatása, Üzlet- és Vállalkozásfejlesztési Központ létrehozása. A reálgazdaság fejlesztéséhez igazodó kutatási és képzési profilok kialakítása és megerősítése a PTE-n.	Kompakt város
A nők munkaerőpiaci részvételének, valamint a munka és a magánélet jobb egyensúlyának előmozdítása, rugalmas munkafeltételek előmozdítása, családbarát felsőoktatás infrastrukturális támogatása		Fenntartható, fejlődő társadalom
Hátrányos, alulreprezentált helyzetű hallgatói csoportok tanulmányai végigvitelének intézményi támogatása		Fenntartható, fejlődő társadalom
Kulcskompetenciák fejlesztése minden intézményi dolgozó és hallgató számára a munka világába való zökkenőmentes átmenet elősegítése		Fenntartható, fejlődő társadalom
Az oktatók és tudományos dolgozók megfelelő támogatását célzó intézkedések a tanulási		Fenntartható, fejlődő társadalom

módszerek, valamint a kulcskompetenciák értékelése és validációja, a tanulási eredmények és képesítések elismerése tekintetében		
Felnőttkori tanulás előmozdítása továbbképzés és átképzés révén		Fenntartható, fejlődő társadalom
Oktatási és képzési infrastruktúra fejlesztésének támogatása		
Környezeti, gazdasági és társadalmi kihívásokra való reflektálás, fenntarthatóság témakörének beépítése a tananyagokba, mintaprojektek indítása		Fenntartható, fejlődő társadalom
Illeszkedés a Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervhez		
Oktatás, oktatásfejlesztés		Fenntartható, fejlődő társadalom
Kapcsolódó továbbképzés, ráképzés, és átképzés rendszere, a többi képzéstípussal (szakképzés, felsőfokú képzések) való összhang és átjárhatóság megteremtése	<p>A felsőoktatás és a szakképzés gazdaságfejlesztési szempontú struktúraváltásának kezdeményezése és támogatása, valamint a képzési szintek összhangjának megteremtése:</p> <p>A középfokú szakképzés stratégia- és piacközpontú fejlesztése: A középfokú szakképzés rendszerét úgy kell átalakítani, hogy a képzési szintek egymásra épülése biztosított legyen, s az egyes képzési szintekről kibocsátott szakemberek száma, elméleti és gyakorlati ismeretei megfeleljenek a stratégiai fejlesztés tárgyát képező ágazatokban várható piaci igényeknek. A képzési szintek összehangolás keretébe kell illeszteni a felsőfokú szakképzés ("FSZ" képzés) piackonform megoldását.</p>	<p>A város gazdasági alapjának újjáépítése</p> <p>Fenntartható, fejlődő társadalom</p>

Más intézményekkel és vállalatokkal folytatott képzési együttműködések lehetőségei, szinergiák	A volt, ún. „Áper” laktanya funkcióváltó fejlesztése: vállalkozói park létrehozása	A város gazdasági alapjának újjáépítése Fenntartható, fejlődő társadalom
A K+F+I fejlesztési irányok		A város gazdasági alapjának újjáépítése
A korszerű betegellátás fejlesztési irányai		Fenntartható, fejlődő társadalom
A PTE hozzájárulása a sport, a művészeti és kulturális szolgáltatási háttér biztosításához a régió és a nemzet versenyképességének előmozdítása érdekében		Fenntartható, fejlődő társadalom
A 21. századi kihívásoknak megfelelő betegellátási, oktatási, kutatási és innovációs tevékenységekhez szükséges épület infrastruktúra létrehozás, fejlesztése		Fenntartható, fejlődő társadalom
Feladat-, teljesítmény- és minőség alapú ösztönzőket tartalmazó képzés-és szervezetfejlesztési tervek		
VI. Kiemelt képzési területek		
<i>Orvos- és egészségtudományi képzés:</i>		
Az orvostudományi- képzések volumenének növelése és ennek érdekében a klinikai oktatás bázisának erősítése, megszilárdítása és színvonalának emelése		Fenntartható, fejlődő társadalom
Az orvos és egészségtudományi képzés személyi háttérének fejlesztése		Fenntartható, fejlődő társadalom
Az egészségtudományi képzési módszertan piacképesé tételére a		Fenntartható, fejlődő társadalom

hazai igényeknek és a külföldi keresletnek megfelelően		
Felnőttképzési és továbbképzési tevékenység kiterjesztése, fejlesztése az egészségügyben		Fenntartható, fejlődő társadalom
A magyar egészségipar megerősítése és a kapcsolódó gyógyszerészeti és diagnosztikai K+F kapacitások bővítése		Fenntartható, fejlődő társadalom
A gyógyszerészeti képzés és kutatás feltételrendszerének modernizálása		Fenntartható, fejlődő társadalom
Szociális képzés:		
A szociális területen képzések területi lefedettségének biztosítása és a folyamatosan változó kihívásokhoz való, gyakorlatorientált illeszkedésének megteremtése		Fenntartható, fejlődő társadalom
Természettudományos, műszaki és informatikai képzés:		
Megfelelő felkészültségű hallgatói bemeneti kör biztosítása az MTMI képzések számára a hallgatói sikeresség javítása érdekében	<p>A felsőoktatás és a szakképzés gazdaságfejlesztési szempontú struktúraváltásának kezdeményezése és támogatása, valamint a képzési szintek összhangjának megteremtése:</p> <p>A középfokú szakképzés stratégia- és piacközpontú fejlesztése: A középfokú szakképzés rendszerét úgy kell átalakítani, hogy a képzési szintek egymásra épülése biztosított legyen, s az egyes képzési szintekről kibocsátott szakemberek száma, elméleti és gyakorlati ismeretei megfeleljenek a stratégiai fejlesztés tárgyát képező ágazatokban várható piaci igényeknek. A képzési szintek összehangolás keretébe kell illeszteni a felsőfokú szakképzés</p>	A város gazdasági alapjának újjáépítése Fenntartható, fejlődő társadalom

	("FSZ" képzés) piackonform megoldását.	
A természettudományos alap- és mesterképzések színvonalának emelése		A város gazdasági alapjának újjáépítése Fenntartható, fejlődő társadalom
A PhD képzés javítása: nemzetköziesítés, a tudományos jelleg erősítése, intézményi pre- és posztdoktori ösztöndíjak szisztematikus rendszerének megteremtése		
A kutatás eredményességének növelése		A város gazdasági alapjának újjáépítése
Ipari kapcsolatok erősítése, hogy az intézmény eredményei minél hamarabb közel kerüljenek az alkalmazáshoz		A város gazdasági alapjának újjáépítése
Műszaki képzési területen az alapképzések és mesterképzések szerkezeti felépítésének megújítása	A felsőoktatás és a szakképzés gazdaságfejlesztési szempontú struktúraváltásának kezdeményezése és támogatása, valamint a képzési szintek összhangjának megteremtése:	A város gazdasági alapjának újjáépítése Fenntartható, fejlődő társadalom
Műszaki területen az oktatási módszerek hatékonyságának növelése	A felsőfokú műszaki képzés stratégia- és piacközpontú fejlesztése: A PTE a város és a térség stratégiai fejlesztési igényeihez és az általános hazai szakemberigényekhez igazítja képzési struktúráját (ideértve az idegen nyelvek oktatását is), javítja	

	a piaci igényekre való gyors reagálás képességét. Koordinálja a teljes szakképzési struktúra szintjeinek összehangolását.	
A felsőoktatási intézmények és a végzősöket alkalmazó cégek közti partnerség kialakítása és ennek szabályozása	A PTE tudásbázisának, innovációs kapacitásainak reálgazdaságba való tudatos integrálása: A PTE bázisán létrejött spin-off és start-up vállalkozások támogatása, Üzlet- és Vállalkozásfejlesztési Központ létrehozása. A reálgazdaság fejlesztéséhez igazodó kutatási és képzési profilok kialakítása és megerősítése a PTE-n.	A város gazdasági alapjának újjáépítése Fenntartható, fejlődő társadalom
Az informatikai képzés tárgyi eszközeinek rendszeres felülvizsgálata és frissítése. A technológia változásával való lépéstartás biztosítása, elavult technológián való oktatás és kutatás elkerülése		A város gazdasági alapjának újjáépítése Fenntartható, fejlődő társadalom
Vállalati kapcsolatok fejlesztése, együttműködés erősítése az iparág szereplőivel a képzés és kutatás terén egyaránt	A PTE tudásbázisának, innovációs kapacitásainak reálgazdaságba való tudatos integrálása: A PTE bázisán létrejött spin-off és start-up vállalkozások támogatása, Üzlet- és Vállalkozásfejlesztési Központ létrehozása. A reálgazdaság fejlesztéséhez igazodó kutatási és képzési profilok kialakítása és megerősítése a PTE-n.	A város gazdasági alapjának újjáépítése
Gazdaságtudományi képzés:		

<p>A gazdasági mesterszakok kínálatának szélesítése, a helyi munkaadókkal együttműködve a képzés finanszírozását és a gyakorlati képzések tartalmát és megvalósítását illetően</p>	<p>Megyei szintű turisztikai desztináció összeszervezése és pozicionálása közös TDM szervezet kialakításával, elsősorban a meglévő attrakciók fejlesztésével:</p> <p>PTE turisztikai képzési vonalának megerősítése a PBMK gyakorlati támogatásával pécsi helyszíneken, a Közgazdaságtudományi Kar szakmai integrátori szerepével</p>	<p>A város gazdasági alapjának újjáépítése</p>
<p>A nemzetköziesítésben rejlő lehetőségek kihasználása, a versenyképes, idegen nyelvű gazdasági képzések erősítése elsősorban a mesterszakokon</p>	<p>A felsőoktatás és a szakképzés gazdaságfejlesztési szempontú struktúraváltásának kezdeményezése és támogatása, valamint a képzési szintek összhangjának megteremtése:</p> <p>A PTE intenzív támogatása a hallgatói létszámok szinten tartásában, bővítésében. A PTE érdekérvényesítő képességének formális és informális támogatása. A város marketing kiadványaiban a PTE hangsúlyos szerepeltetése. A PTE segítése a hallgatói akvizícióban a város külföldi kapcsolatrendszerére támaszkodva.</p>	<p>A város gazdasági alapjának újjáépítése Fenntartható, fejlődő társadalom</p>
<p>A gazdasági szakirányú továbbképzésben és a felnőttképzésben való fokozottabb, a munkaadókkal összehangolt szerepvállalás erősítése</p>		<p>A város gazdasági alapjának újjáépítése</p>
<p>Agrárképzés:</p>		
<p>Az agráriumhoz köthető megélhetési formák presztízsének emelése és népszerűsítése</p>		<p>Fenntartható, fejlődő társadalom</p>
<p>Új duális képzési formák bevezetése, – a felfutó külföldi</p>		<p>Fenntartható, fejlődő társadalom</p>

kereslet arányában – az idegennyelvű képzések bővítése		
Pedagógusképzés:		
A pedagógusképzés tartalmi-módszertani megújítása, a korszerű pedagógiai módszertani eszköztár alkalmazásával		Fenntartható, fejlődő társadalom
Intézményi szinten pedagógusképzés-fejlesztési, -adaptációs feladatok, szervezeti felelősségek meghatározása, módszertan kialakítása		Fenntartható, fejlődő társadalom

1. táblázat: Kapcsolódási pontok a PTE 2021-2024 évi Intézményfejlesztési terve és Pécs Mj. V. projektjei és stratégiai céljai között

Baranya Megye Önkormányzata, mint a területfejlesztésért felelős közigazgatási szervezet természetes és megkerülhetetlen partnere a város önkormányzatának, mivel mindazon települések jövőjét, fejlesztéseit koordinálja és tereli, melyek a megyeszékhely szűkebb-tágabb környezetében együttműködnek vagy részben versenyeznek azzal. Az együttműködések elsősorban a közlekedés, közösségi szolgáltatások és egyre jobban a gazdasági területbővítések terén merülnek fel, s Pécs a foglalkoztatás terén is kiemelkedően fontos a megye központi területei számára. Ugyanekkor a gazdasági befektetések, lakóhelyválasztás és részben a térségi turizmus tekintetében versenyhelyzet is érzékelhető, melynek pregnáns példái a befektetőkért folytatott kínálati verseny, valamint az agglomeráció településeire kiköltöző lakosság otthonteremtő befektetései. A megyei koordináció révén kialakuló partneri együttműködések a nyertes-nyertes együttműködések, a szinergiák kiaknázásának alapját képezhetik.

Az innováció és a gazdaságfejlesztés terén elsődleges a PBKIK, mint a helyi vállalkozásokat tömörítő és képviselő szervezet szerepe. A Kamara összekötő kapocs szerepet igyekszik vállalni a gazdasági szféra és a meghatározó intézményi entitások közt. E partnerségek lényegesen nagyobb potenciállal rendelkeznek, mint amennyit a múlt igazol. A technológiai fejlődés az Ipar 4.0 fogalomkörbe illeszkedően mindinkább szükségessé teszi a vállalkozói, a kutatás-fejlesztési és jellemzően az informatikai szféra együttműködését. Jelen időszakban egy fejlődő partnerségi folyamat már látható, de még nem kiértelt szakaszánál tartunk, mely a gazdasági- innovációs ökoszisztéma irányába fejlesztendő. Ebben az együttműködési keretben Pécs város önkormányzata az üzleti infrastrukturális feltételek, a szervezeti háttér megteremtése és elősegítése révén, valamint ösztönzők kialakításával tud jelentős katalizáló szerepet vállalni.

Az egyházi és a KLIK-együttműködések jelentőségét más tényezők mellett az oktatás-szervezési feltételrendszer támasztja alá, tekintve, hogy a város tanulóifjúságának jelentős hányada egyházi és állami intézményekben folytatja tanulmányait. Ez korlátozza az önkormányzat felelősségvállalási

képességét e területen, azonban nem csökkenti érdekeltségét abban, hogy a város és a térség jövőjét mind jobban támogató helyi oktatási rendszer működjön a városban. Érdekeit, céljait – rendkívül szűk döntési jogosultságok mellett- csakis partnerségi együttműködés kezdeményezése és működtetése révén tudja érvényre juttatni.

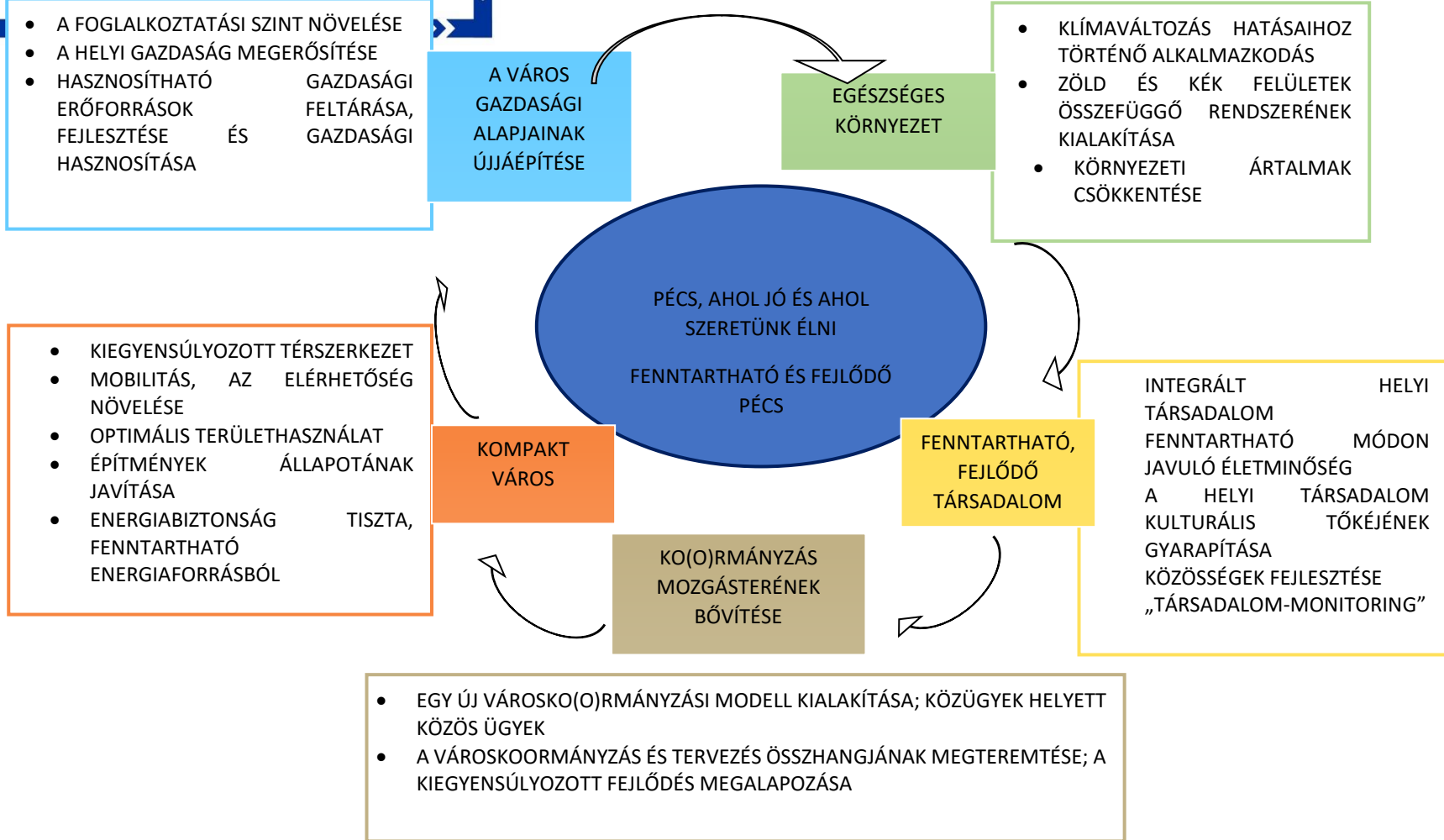
Az önkormányzattól elkülönült döntési kompetenciák körére vonatkozó stratégiai megközelítés az, hogy az Önkormányzat „primus inter pares” szereplőként jogosult és hivatott a város fejlődését jelentősen befolyásoló szereplők hálózatos együttműködésének koordinálására, ideértve azokat a szereplőket is (pl. az önkormányzaténál nagyobb költségvetéssel és adott esetben akár érdekérvényesítő képességgel rendelkező PTE), akik az önkormányzattól függetlenül is jogosultak és képesek a város életét jelentősen befolyásoló döntéseket hozni. Ez az összehangoló önkormányzati szerep azért megkerülhetetlen, mert nincs olyan alternatív entitás, amely a komplex városérdek képviselőjében és figyelembevételével tudna autentikusan fellépni anélkül, hogy saját parciális érdekeit előnyben részesítené.

Külön partnerségi körként érdemes említeni a város gazdasága, innovációs potenciáljának növelése szempontjából elérhető kapcsolatrendszerrel. A város számos hazai és külföldi kapcsolatrendszerben vesz részt, s a több ezer itt tanuló külföldi diák révén potenciális, szinte globális háló felépítésének potenciáljával rendelkezik. Részletes elemzés híján is, pusztán a városba irányuló befektetéseknek az utóbbi néhány évet megelőző időszak igen szerény befektetési adatai alapján leszűrhető az a megállapítás, hogy e kapcsolatrendszereknek a gazdaságépítést érintő hatékonysága rendelkezik tartalékokkal. (Az utóbbi években dinamizálódó fejlesztések éppen ezt igazolják.)

Komplex és integrált stratégiai és operatív irányítási és működési folyamatszervezés és monitoring rendszer – okosan szervezett város digitalizált folyamatokkal

Az Okos város rendszer felépítésével kapcsolatos feladatok delegálására kerültek a Környezetvédelmi és Innovációs Bizottsághoz. A 2014. évi ITS hangsúlyozottan tartalmazza a Smart City rendszer felépítésének szükségességét (ld. a vonatkozó ábrát), azonban a szükséges források és energia hiányában e téma körében nem történt lényeges előrelépés. A partnerségi területen napjainkban formálódnak azok az együttműködési keretek (pl. a PTE, Baranya Megye Közgyűlése, PBKIK részvételével alakuló innovációs platform), melyek sz eddiginél szorosabb stratégiai együttműködés alapjai lehetnek.

Az új stratégiai időszakban a digitális fordulat elérése, mely feltételezi a város irányítási- működési és partnerségi rendszerének optimalizálását a 2014. évi stratégiához képest, már kevésbé kínálja a versenyelőny megszerzésének lehetőségét, mivel az azóta eltelt középtáv alatt az okos várossá alakulás általános céllá vált a városok körében (napjainkra a metropolisz szintről a középvárosi szintig terjedt el a gyakorlat, s mindinkább bevonódnak s kisvárosok is.) A további késlekedés a környezeti folyamatok felgyorsulása miatt ma már a hátrányhalmozódás veszélyét hordozza, ezért szükséges a mielőbbi rendszerszerű bevezetés, mely a folyamatban lévő középtávú ciklusban esedékes.

A projektötletek felmerülésének jellemző forrásai

1. A stratégiakészítés keretében – a korábbi két évtizedben tipikusan az ITS esetén- a célrendszerből levezetett beavatkozások alapján megfogalmazott projektek és projektcsomagok, melyek illeszkednek az operatív programokhoz és az azok alapján várható felhívásokhoz. A projektrendszer a stratégiával (ITS) együtt kerültek elfogadásra a közgyűlés által.
2. Az ITS projektlistájának TOP-os szűkítéseként, illetve prioritizálásaként a városi ITP-ben kiválasztott projektek.
3. A megjelenő felhívások által keltett, az önkormányzat és intézményei, valamint vállalkozásai körében felmerült projektötletek, melyek az ITS-ben illetve az ITP-ben megfogalmazott projektekkel összevetve azok megvalósításaként vagy -ritkán- teljesen új projektként konkrét pályázati projektként kerülnek megfogalmazásra. A pályázati rendszerben és azon kívül megjelenő pályázati lehetőségeket a PVF ZRt figyeli.
4. Az önkormányzati irányítási és működési körön kívülről (civil szféra, vállalkozási szféra, hazai vagy nemzetközi partnerség) érkező projektjavaslatok. A projektötlet ez esetben is a stratégiai célokkal és a megfogalmazott beavatkozásokkal, projektekkel kerül összevetésre és relevancia-értékelésre.

A projektötletek projektté formálásának, eldöntésének és megvalósításának folyamata

A projekt-ötletek, javaslatok megvalósításának folyamata szabályozott, melyet ábrán is bemutatunk. (Az ábra a TOP 6. prioritáshoz készült, de általánosan is működik)

A folyamat szereplői:

- PVF Zrt, mint a stratégiában foglalt projektek megvalósításáért szakmai szempontból felelős szervezete
- a városfejlesztésért felelős alpolgármester
- az illetékes szakbizottságok
- előkészítő munkacsoport és a megvalósításban résztvevő munkacsoport: a munkacsoportokat azok a felelős tisztségviselők alkotják, akik az SZMSZ általános szabályai szerint a projektekkel együtt járó anyagi, jogi, városfejlesztési és városüzemeltetési felelősséget viselik
- Közgyűlés

Közreműködő és az SZMSZ általános szabályai szerint felelős szervezeti egység-vezetők, tisztviselők (akik egyúttal a munkacsoportok tagjai):

- pénzügyi főosztályvezető
- jogi csoportvezető
- PVF ZRt vezérigazgató
- városfejlesztésért felelős alpolgármester
- városi főépítész
- városüzemeltetési főosztályvezető.

Az ötlet felmerülésétől a stratégiai célokkal és beavatkozásokkal való összevetésen keresztül a projekt relevanciájának és fontosságának értékelésén keresztül vezet az út a megvalósításról szóló döntésig. A folyamatban a PVF ZRT minden mozzanatnál szakmai felelősként van jelen. A döntési folyamat lépcsőfokai:

1. városfejlesztésért felelős alpolgármester
2. illetékes szakbizottság
3. közgyűlés.

A döntést követően a projekt megvalósítás céljából a PVF ZRT-hez kerül vissza, amely felelős a pályázat és a szükséges előkészítő dokumentumok elkészítéséért/elkészíttetéséért, a beszerzések (közbizterzések) lebonyolításáért és a megvalósításért.

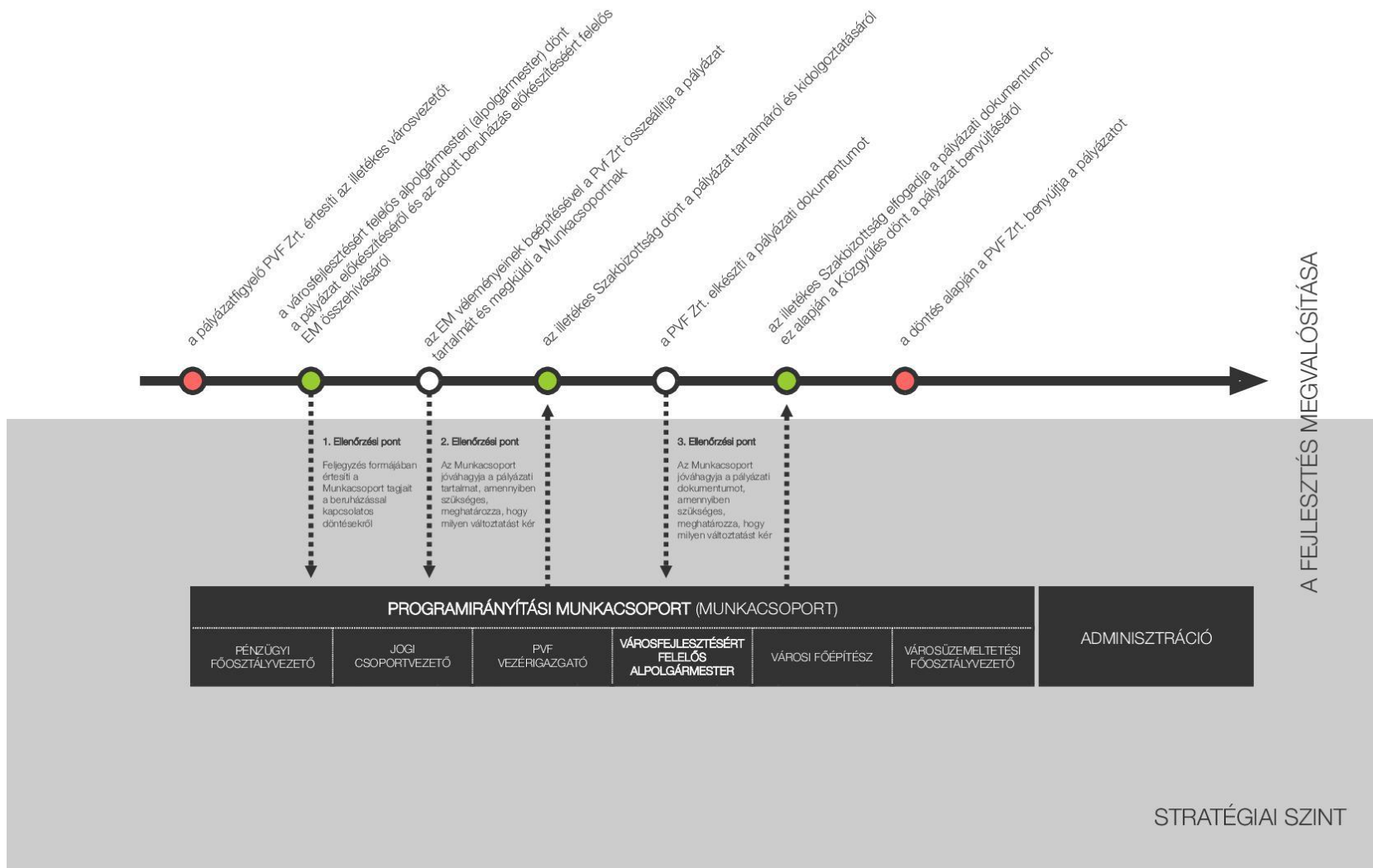
Az érintett szervezeti egységek funkcióit a 4. ábra szemlélteti.

A projektek fenntartási időszakának jellemzői

A megvalósított projekt további stratégiai szintű kezelése a PVF ZRT feladata, mely gondoskodik a megvalósítási dokumentumok egy példányának a megvalósított objektumoknak az üzemeltetésért, a megvalósított projekt-eredmény működtetésért felelős szervezet számára történő eljuttatásáról, valamint a projekt fenntartási időszaka alatt a vállalt eredmények, indikátorok, monitoring feladatok teljesítéséről, az eredmények dokumentálásáról, a projekt teljes dokumentációjának archiválásáról, a helyszíni látogatások fogadásáról és a jelentések elkészítéséről.

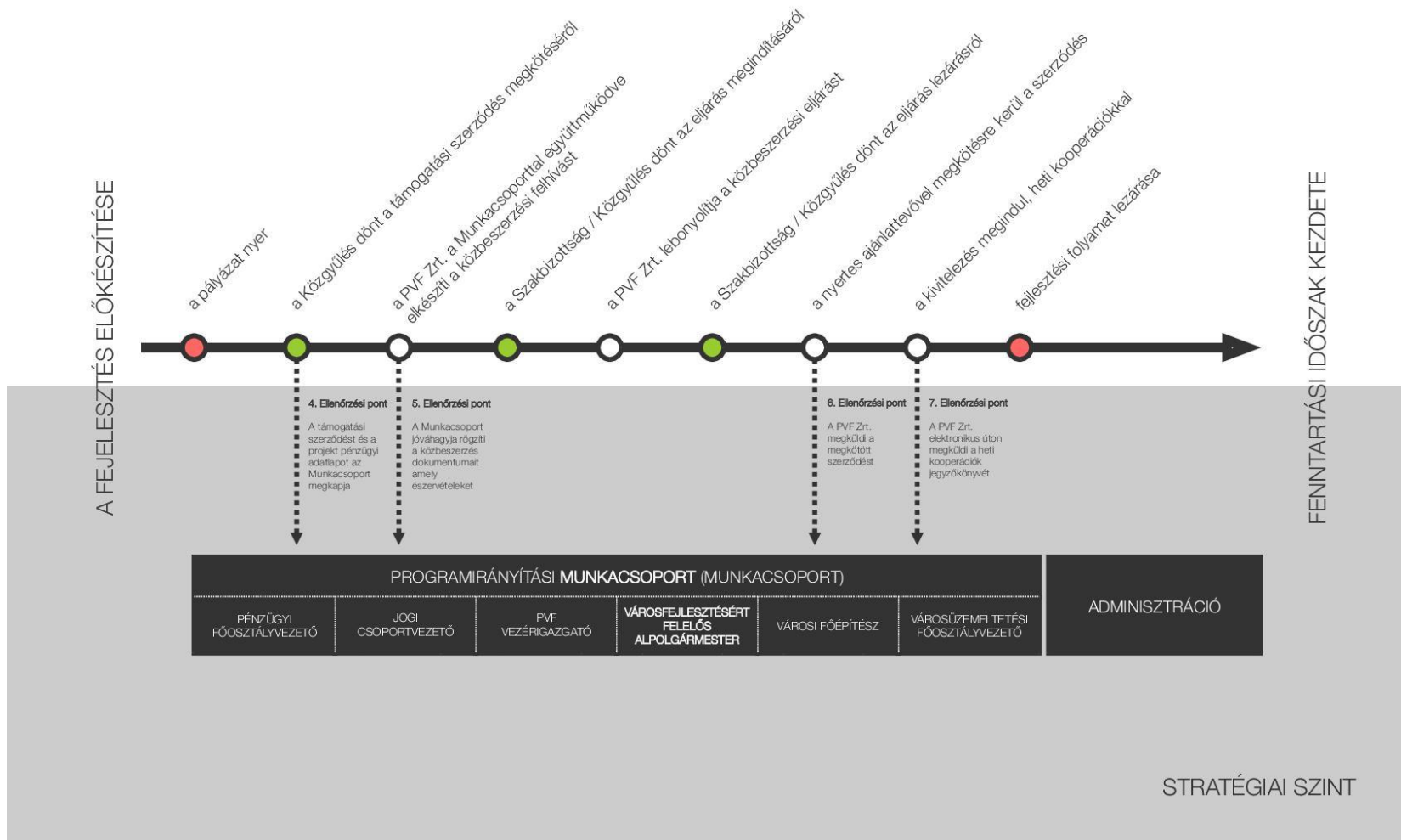
A FEJLESZTÉS ELŐKÉSZÍTÉSE

1. ÁBRA
A 2014-2020 közötti időszak TOP 6. sz. prioritásának végrehajtása
OPERATÍV SZINT

A FEJLESZTÉS MEGVALÓSÍTÁSA

2. ÁBRA
A 2014-2020 közötti időszak TOP 6. sz. prioritásának végrehajtása
OPERATÍV SZINT

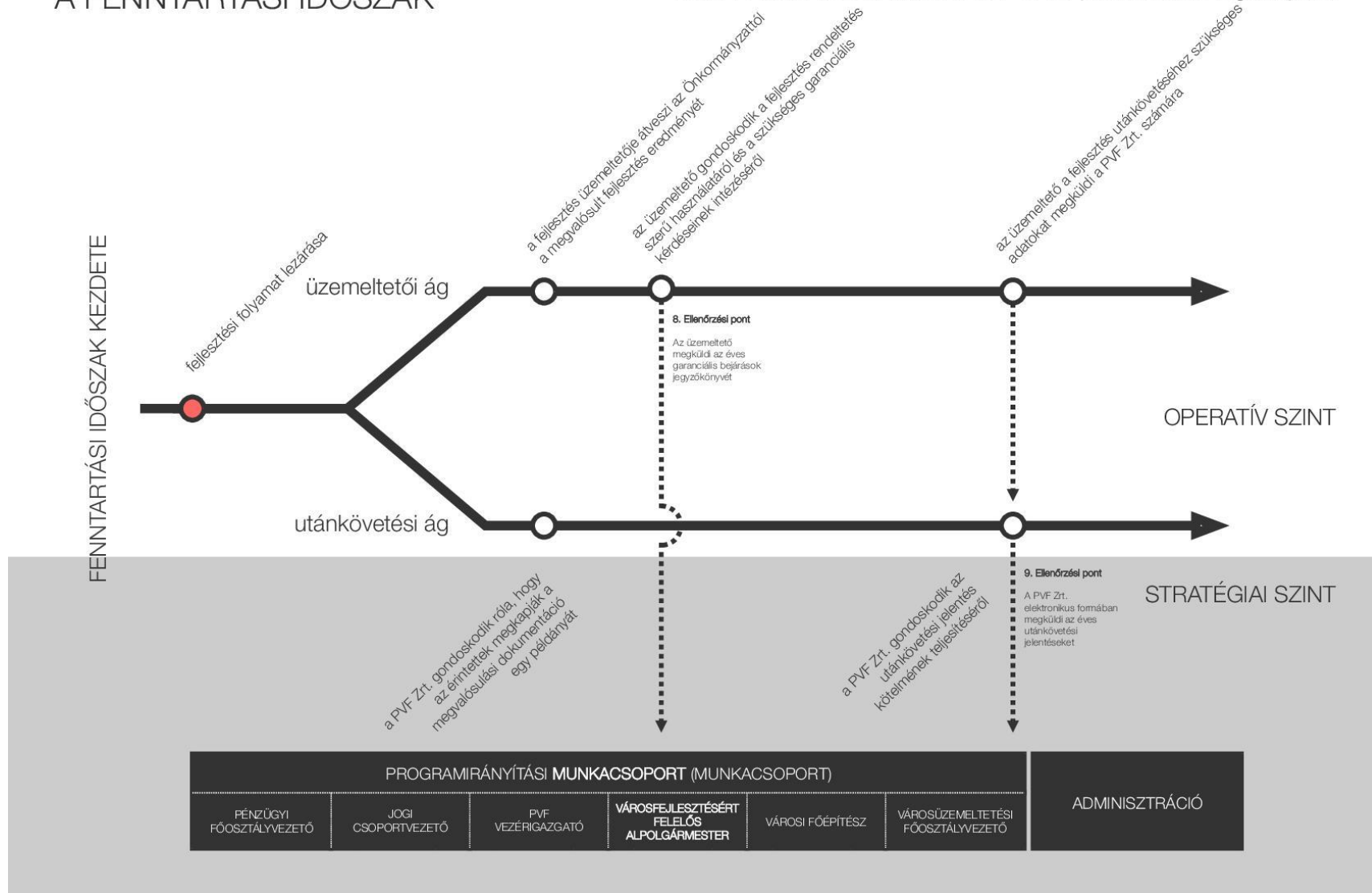

STRATÉGIAI SZINT

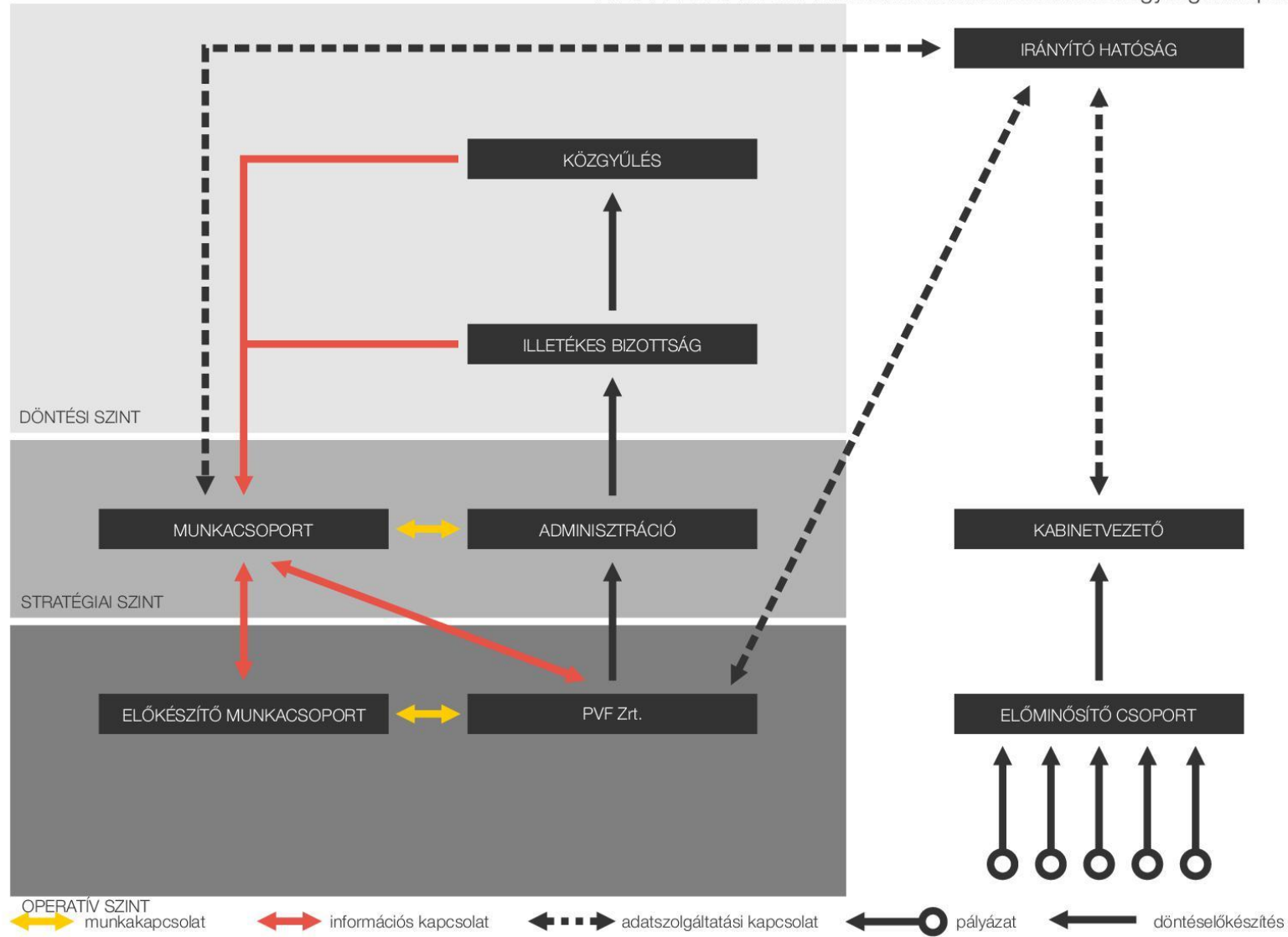
A FENNTARTÁSI IDŐSZAK

A 2014-2020 közötti időszak TOP 6. sz. prioritásának végrehajtása

3. ÁBRA

4. ÁBRA
A 2014-2020 közötti időszakra kialakított szervezeti egységek kapcsolatai

Az irányítási és működési folyamatokra vonatkozó főbb megállapítások – a konkrét módosítási javaslatok kifejtése nélkül, melyek a stratégiai részhez tartoznak- összefoglalóan az alábbiak:

4. A részleteiben is átgondolt döntéselőkészítési és döntési folyamat szabályozása alapvetően a konkrét projektek kiválasztására, jóváhagyására, megvalósítására és fenntarthatóságára irányul.
5. A projektkiválasztáshoz hasonlóan, a rendeleti előírásoknak és a társadalmi elvárásoknak megfelelően a stratégiai dokumentumok kidolgozása és elfogadása is szabályozott keretek közt, a rendelkezésre álló időkereteket racionálisan kihasználó mértékű társadalmi bevonás mellett és részletes megalapozó vizsgálat alapján történik.
 1. Az elfogadott stratégia és a megvalósításra kiválasztott projektek közül a TOP körébe tartozó projektek mutatják a legszorosabb összefüggést a stratégia projektlistájával és céljaival. Ezt a korábbi időszakban a városi ITP (Integrált Területi Program) biztosította, ezt a szerepet jelen stratégia keretében a TVP (TOP Plusz Városfejlesztési Programterv) tölti be.
 2. Az ITP keretbe be nem került projektek listájának kiválasztása esetén is alapvetően biztosított volt az ITS projektlistájával való egyezés, azonban e körben a felhívások által keltett erős pályázási motiváció és a tényleges helyi érdekek alapján történő súlyozás közti átfedés módszertani szempontból nem világosan követhető. Ez nem jelent hibás kiválasztást, mivel a stratégia célokból levezetett projektlistájának relevanciája, a helyismeret és a helyi politikai szempontok, a lakossági megkérdezések eredményei ennek a valószínűségét háttérbe szorítják, azonban nem egyértelműen láthatók az alábbiak:
 - a megvalósításra kerülő lista a stratégiai célok elérésére legnagyobb hatást gyakorló összetételt jelenti-e?
 - készül-e ütemezett értékelés a stratégia megvalósításának folyamatában annak megállapítása érdekében, hogy a megvalósítás a megfelelő irányban és ütemben halad-e?
 - minden lehetséges fejlesztési forráslehetőséget kiaknázott-e a város hátrányainak leküzdése, a gazdaság újraindítása érdekében?
 - az elérhető források összessége mekkora mértékben biztosítja – akár a legoptimálisabb projektkiválasztás mellett is- a stratégiai célok elérését?

E kérdések fontosságát az támasztja alá, hogy a város a rendszerváltás átalakulási időszakában elveszítette fő gazdasági fenntarthatósági tényezőit (gyakorlatilag felszámolódott az ipara és csak erősen részlegesen épült újjá), s helyreállítási programra nem került sor. A város mindmáig súlyos hátrányokkal küzd, ezért a fejlesztési források mennyisége és felhasználásuknak a fejlődés szempontjából legnagyobb hatékonyságú összetétele kiemelkedő jelentőséggel bír.

Változtatási cél: a fejlesztési források mennyiségének érdemi növekedését és leghatékonyabb felhasználását biztosító tervezési, irányítási, döntési és működési mechanizmus kidolgozása és megvalósítása, mely biztosítja városok átlagánál hatékonyabb fejlődést annak érdekében, hogy a felzárkózás elindulhasson és belátható időszakon belül bekövetkezhesen.

3. A partnerségi együttműködések terén az alábbi területek jelenthetnek előrelépést:
 - a helyi partnerség erősítése révén az erőforrások, stratégiák és akciók összhatékonyságának növelése (a fejlesztési források felhasználása, az oktatás hatékonyságának javítása, a lakosság közösséggé formálódása, az

innovációképesség erősítése, a befektetések növelése, a helyi vállalkozások sikeressége stb. terén)

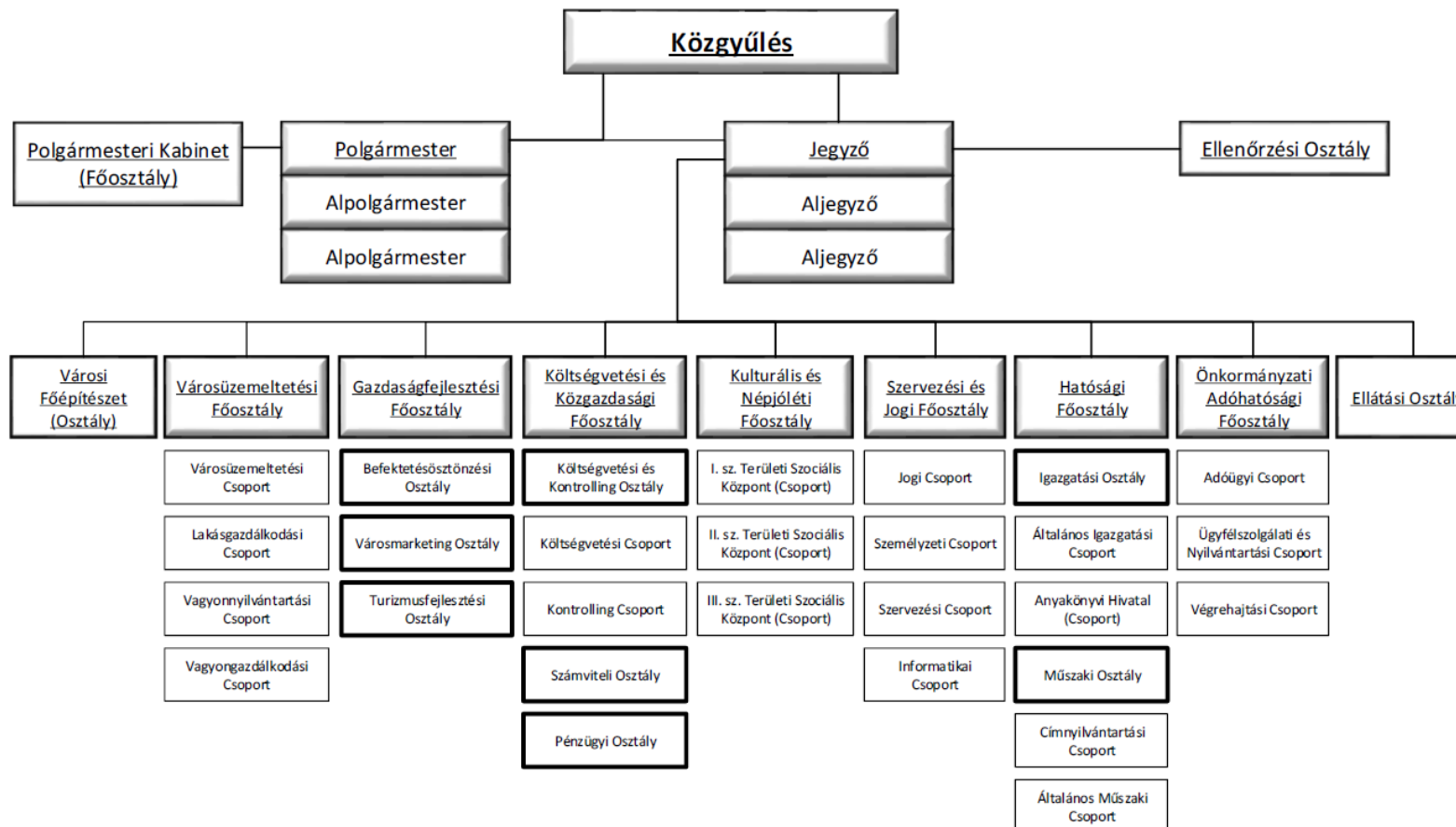
- a külső (kormányzati és egyéb 3. felek felé történő fellépés) érdekérvényesítő képesség javítása
- a rendszeres együttműködésekől eredő informáltság, mélyebb városismeret, szélesebb szempontrendszer révén elérhető hatékonyság javulás
- A város meglévő kapcsolatrendszerének gazdaságfejlesztési területen történő kiaknázása.

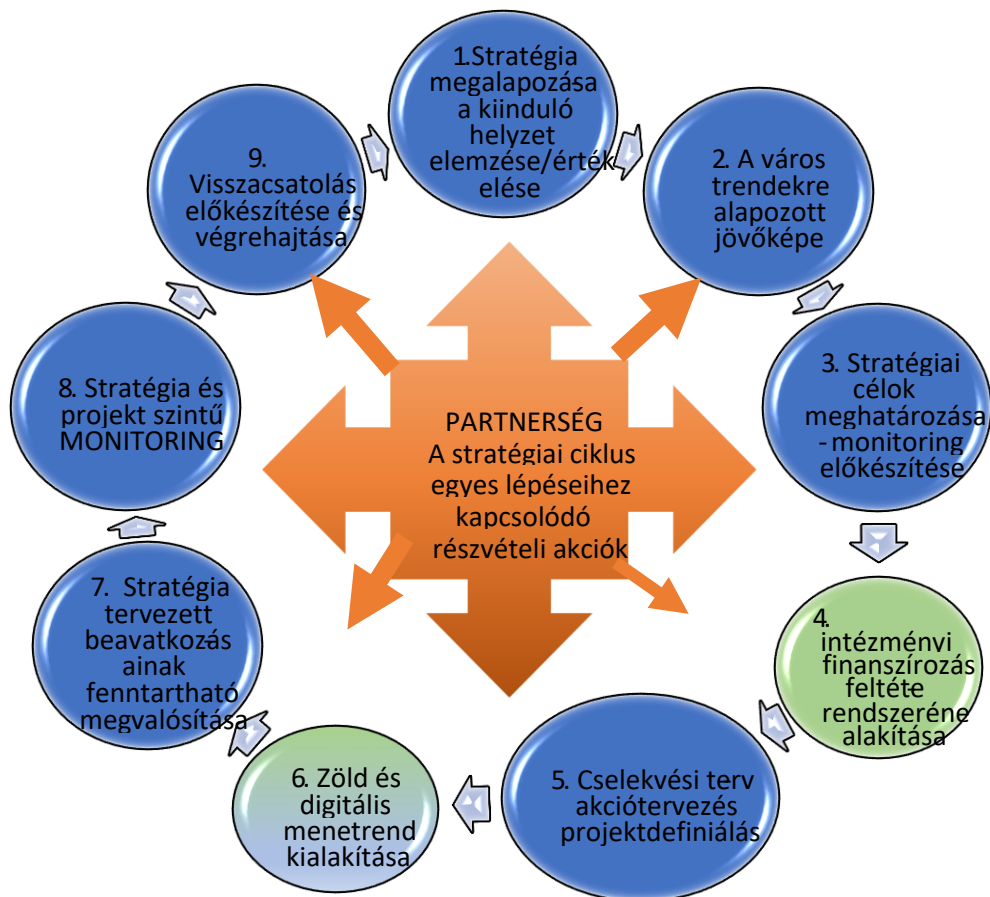
A szervezeti szabályzat szerint Pécs Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala az alább bemutatott ábra szerint épül fel.

A szervezeti felépítés összeállítását alapvetően az Önkormányzat jogszabályok alapján előírt kötelezettségei, ezen belül döntően a kötelező feladatellátások motiválták. A szervezet működésére is alapvetően ez jellemző. Emellett számos nem kötelező, de a város múltjából, nagyvárosi jellegéből, területi központ szerepéből és sajátos kulturális- gazdasági múltjából adódó tevékenységet is végez, melyeket a költségvetésben pontosan elkülönít. A szervezeti ágrajz egyértelműen tükrözi a feladatellátási szakmai ágak szerinti felépítést. A projektciklus szerinti feladat-ellátás ebből a tipikus és hagyományos felépítésből közvetlenül nem vezethető le, mindazonáltal a szervezeti egységek feladatainak leírása (melyet röviden a városfejlesztés szempontjából e fejezet első részében bemutatunk) tartalmazza a feladatellátást a projektciklust illetően.

Az alábbiakban az általános projektciklus- ábra alapján kísérletet teszünk az egyes fázisokban érintett szervezeti egységek azonosítására.

Pécs Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala

A városfejlesztési tartalmú stratégiai ciklus – stratégiai menedzsment ciklus

1. Stratégiai megalapozás, a kiinduló helyzet elemzése:

- 1.1. Felelős az Önkormányzat Közgyűlése a városfejlesztési és tervezési dokumentumok készítése keretében, ezen belül az előzetes döntés meghozataláért felelős az Innovációs és Városfejlesztési Bizottság
- 1.2. Az előkészítés és a kidolgozás megvalósításáért felelős a PVF ZRt
- 1.3. A megalapozó dokumentumokhoz szükséges információnyújtás, szakterületi előkészítés terén megvalósítók: a Polgármesteri Hivatal szervezeti egységei és az önkormányzati tulajdonú társaságok,
- 1.4. a kidolgozást pedig általában külső szakértők végzik a PVF ZRt megbízása alapján
- 1.5. a kidolgozás során társadalmasításra kerül sor a következő formákban:
 - kérdőívek a lakosság körében
 - kérdőívek a vállalkozások és az intézmények körében
 - munkacsoportok körében a problémák és lehetőségek azonosítása, értékelése

1.2– 1.3. – 1.4. – 1.5. mozzanatok:

2. Az előkészítést, kidolgozást a fejlesztési dokumentum-készítéssel megbízott szakértő végzi
 - 2.1. a kidolgozás folyamatában szakmai munkacsoportok vesznek részt
 - 2.2. vállalkozói és civil végzett információgyűjtésre, feldolgozásra és értékelésre kerül sor
3. A szakértő által leadott anyagot a PVF ZRt szakmai és formai szempontból véleményezi, korrigáltatja, előzetesen elfogadja

4. A dokumentumot az önkormányzati szakbizottságok:
 - 4.1. megtárgyalják, véleményezik, korrigáltatják, előzetesen elfogadják
 - 4.2. társadalmi vitára bocsátják
 - a jogszabály alapján kötelező partnerségi körben
 - fórumok tartásával
 - stratégiai egyeztetések a város önálló entitásai körében

A stratégiai ciklus végrehajtásának döntéshozatali és projektszervezési részében döntően a teljes egészében vagy döntő részben önkormányzati tulajdonban lévő cégek játszanak szerepet. Külső cégek a beruházások – döntően építési jellegűek- esetében a közbeszerzési törvény keretei közt vesznek részt.

A fejlesztési feladatok szakmai előkészítéséért és a döntéshozatali folyamatok lépéseinek kezdeményezéséért, szakmai koordinálásért a **Pécsi Városfejlesztő Zrt (PVZrt)**a felelős.

A PV Zrt az Önkormányzat 100% tulajdonú cége a városüzemeltető cégekhez hasonlóan, ezért csak formálisan tekinthető külső szervezetnek, a Polgármesteri Hivatallal és a közgyűlési bizottságokkal, valamint az önkormányzati tulajdonú társaságokkal szorosan együttműködik.

Tapasztalati tény, hogy a PVF formáját tekintve önálló cég, ugyanakkor a mindennapos feladatellátása során működési mechanizmusa gyakorlatilag olyan, mintha egy hivatali szervezeti egység lenne. Érdemi és technikai jellegű döntéseinek nagy részét a tulajdonos legfőbb testületei (közgyűlés és bizottságok) hozzák meg. Ez önmagában is arra utaló jel, hogy a cég helyzete az ellátott feladatkör miatt egyedi, erősen a tulajdonoshoz kötött, a fejlesztési stratégiaalkotás mint feladat kiszervezett tevékenység, de erős tulajdonosi felügyelet/közvetlen irányítás jellemzi.

Funkciói a folyamatismertetések során bemutatásra kerültek. Lényegében fő feladatai:

1. Stratégiai, fejlesztési dokumentumok előkészítése, aktualizálása, elkészítése, az ehhez szükséges önkormányzati rendelkezések szerinti egyeztetések megszervezése, partnerségi folyamatok organizációja, a dokumentumok döntéselőkészítése, a nyilvánosság biztosítása.
2. Az Önkormányzat által elhatározott pályázatok előkészítése, benyújtása, a pályázati rendszer egészének követése, kezelése, a projektek megvalósításának megszervezése, jelentések, beszámolók készítése, a megvalósult outputok működtetés, használat céljából történő átadása a szakmai szempontból érintett szervezetnek, a projektek dokumentálása, utánkövetése.
3. Pályázati partnerségekben, konzorciumokban történő részvétel szervezése, koordinálása.
4. Nemzetközi, közvetlen uniós pályázatok figyelése, a részvételre való figyelemfelhívás a városvezetés felé, a pályázatban való részvétel előkészítése és bonyolítása.

A város operatív irányítási és üzemeltetési feladataink ellátása döntően az alábbi társaságok keretében történik.:

- Pécs Városfejlesztési nonprofit Zrt, Csúcs Zoltán vezérigazgató
- Városfejlesztési és Kommunális Bizottság, elnöke: Sík László Lajos
- Környezetvédelmi és Innovációs Bizottság, elnöke: Dr. Kóbor József
- Pécs Mj. Város Közgyűlése, polgármester: Péterffy Attila
- Városi Főépítész, főépítész: Karlovecz Zoltán
- Városüzemeltetési Főosztály, vezetője: Magay Miklós

A közösségi közlekedést a Tüke Busz Zrt. üzemelteti saját járműállománnyal, míg a távfűtést a Pécsi Távfűtő Kft (PÉTÁV) szolgáltatja. A közterületek fenntartása a BOKOM NKft. feladata.

A fő közüzemi szolgáltatások közül az energia-ellátást (villamos energia és vezetékes gáz) végzi külső szolgáltató, az EON.

A polgármesteri hivatal szervezete a stratégiai ciklus és a fejlesztési feladatok tekintetében hangsúlyosabban tölt be koordinációs, technikai, dokumentációs és adminisztratív szerepeket, mint döntéselőkészítésben való érdemi részvételt. A személyi állomány létszáma és összetétele is ehhez igazodik. A rendszer a stratégiai előkészítést szakmai tekintetben elsősorban a PVF ZRt-re és az általa szervezett társadalmi és a szakértői folyamatokra bízta. A politikai döntés első lépcsője a szakbizottságok szintje. Az egyes szakcégek saját stratégiáik kidolgozásához mérsékeltén kapnak támponokat, saját jövőképük alakításában jelentős szerepük van. Igazodási pontként a városfejlesztési dokumentumokhoz kell igazodniuk. A szakmai stratégiai koordináció a PVF ZRt keretében és a Hivatal szakosztályaival való együttműködésben zajlik. Ez a rendszer működőképes, azonban nem biztosítja teljes mértékben az integráció és a komplexitás követelményeit, valamint azt az igényt, hogy a szakcégek fejlődése harmonikus legyen, ezt a bizottsági és vezetői (alpolgármesteri, polgármesteri) szinten követik.

A meglévő rendszer nagy mozgásszabadságot ad a felső vezetés számára, hátránya azonban, hogy nem biztosítja megfelelő információ-ellátásukat és nem szolgáltatók kellő minőségű és rendszerességű döntéselőkészítési támogatást. Egy mélyreható szervezetelemzés alapján a döntési kompetenciák megoszlása is értékelhető lenne, azonban a döntések minőségének lényeges javulása javítható lenne anélkül is, hogy a döntési szinteket, döntési kompetenciákat érintené.

A rendszer nagyságrendben egy évtizede változatlan, bevezetése olyan időszakban történt, amikor a Hivatal működési költségének csökkentése feltehetően prioritás volt. A 2019-ben történt szervezetmódosítások a szervezet fent említett alapjellezőit nem érintették. A Smart City modell megvalósítása azért is fontos, mert implikálja a szervezet módosítását; annak jegyében a Hivatalnak a kötelező közigazgatási feladatokon felül elsősorban stratégiai, operatív koordinációs és monitoring feladatokat célszerű ellátnia. Ez a szervezet és az egységek funkciói mellett feltehetően a személyi állomány átalakítását, létszámának növelését és képzését is igényelné. A folyamatok digitális átállása mérsékelt javító hatással járna ugyan, de e tartalmi változtatások nélkül várhatóan nem hozna valósi áttörést a szervezeti hatékonyság terén.

Amint az már bemutatásra került, a városfejlesztő társaság jogi-formai szempontból önálló szervezet, gyakorlati megközelítésben azonban közvetlen közgyűlési- polgármesteri hivatali irányítás alatt áll, ezért nem tekinthető külső szervezetnek.

A közterületek fenntartása a BOKOM Nonprofit Kft feladata és felelőssége. A városüzemeltetés körében kisebb részfeladatok (pl. zöld felületek karbantartása) ellátása céljából kerülnek bevonásra külső vállalkozások a szakcégek (pl. BOKOM) részéről.

A városi tulajdonú üzemeltető cégek abból a szempontból érintettek az irányítás terén, hogy saját stratégiájukat, középtávú feltételrendszerüket a társasági jog alapján, a Polgármesteri Hivatal stratégiai tervezési funkciói híján döntően önállóan készítik elő. Fejlesztési és tervezési rendszerük koordinációjának és hatékony szakmai értékelésének, felülbírálatának humán erőforrás- és szervezeti feltételrendszere végeredményben nincs kialakítva.

A fő közüzemi szolgáltatások közül egyedül az **energiaszolgáltatás (villamos áram, közvilágítás, gázoszolgáltatás) van külső kézben, e szolgáltatásokat az EON látja el.** Amennyiben ebből adódóan országos szinten változások következnek, azokat figyelembe kell venni a naperőművek termelésének és a fogyasztási szerkezet átalakításának során.

2.4.2 Működési modell

A városüzemeltetést a villamos energia- és gázszolgáltatáson kívül (EON) önkormányzati tulajdonú vállalatok látják el. Ebből adódik, hogy az önkormányzatnak a közterületek, a távfűtés és a városi közösségi személyszállítás üzemeltetése, karbantartása, fejlesztése terén önállóan van lehetősége a zöld átálláshoz szükséges célmeghatározási, fejlesztési, szervezeti, üzemeltetési feladatok és a kapcsolódó infrastrukturális változtatások meghatározására.

Az EON Áramszolgáltató MVM által történő megvásárlása révén az áram- és gázszolgáltatás is az MVM hatáskörébe kerül.

A villamos-energia és a gázszolgáltatás terén a jogszabályi, partnerségi és szerződéses keretek közt tudja befolyásolni, a városérdeknek megfelelő irányokba terelni a szolgáltatást. Összefoglalóan e vonatkozásban partneri együttműködés tárgya az önkormányzat közép- és hosszútávú energiatermelési és szolgáltatási, valamint fogyasztói szerepeinek alakítása, megváltoztatása.

A városüzemeltetésben résztvevő jelentősebb városi tulajdonú vállalatok és fő jellemzőik:

Cégnév	Fő feladatkör
Pécsi Vagyonhasznosító ZRt	Az önkormányzati tulajdonú épületállomány hasznosítása (bérbe adása, értékesítése, vásárlás, az önkormányzati tulajdonú lakásállomány üzemeltetése, bérbe adása, a közterülethasználat ellenőrzése. 100%-ban önkormányzati tulajdonú társaság
Tüke Busz Közösségi Közlekedési Zártkörűen Működő Részvénytársaság (Tüke Busz Zrt)	100%-os önkormányzati tulajdonú társaság, melynek fő tevékenysége a Városi, elővárosi szárazföldi személyszállítás (TEÁOR 4931) Pécs Megyei Jogú Város közigazgatási területén.
PÉTÁV Pécsi Távfűtő Vállalat Korlátolt Felelősségű Társaság	Alapfeladata a Pannon Hőerőmű ZRt-től vásárolt távhő eljuttatása a távhővel fűtött lakásokhoz, köz- és magántulajdonú épületekhez, a teljes távfűtési rendszer üzemeltetése, karbantartása és a fejlesztési beruházások lebonyolítása
BIOKOM Kft	A városüzemeltetés széles körének megvalósítása (környezet- és hulladékgazdálkodás, közterületek üzemeltetése és fejlesztése), a csapadékvíz-hálózat és a nyílt vizek (vízfolyások, tavak) üzemeltetése, köztemető üzemeltetés, parkolók üzemeltetése, közlekedésszervezés stb.
Tettye Forrásház	A város vízellátása, az ivóvízhálózat üzemeltetése, a szennyvízhálózat és a tisztítóművek üzemeltetése

Az önkormányzati tulajdonban levő cégek által ellátandó feladatokat/ stratégiai funkciókat a tulajdonos önkormányzat részben rendeleti úton szabályozta, részben az adott céggel megkötött

kétoldalú szerződés szabályozza (ez lehet közfeladat-ellátási, vagyonkezelési, bérleti, üzemeltetési stb.) Azaz amikor egyes cégek szerepét vizsgálni kívánjuk, akkor a cég által alkalmazott rendeleteket és a cég és az Önkormányzat közötti szerződéses jogviszonyt kell vizsgálni.

A cégek feladatellátása rendszerint egy-egy közfeladat köré csoportosul, azaz ágazatspecifikus. Ezek közül a stratégia szempontjából kiemelkedő jelentőségű, egyben kivételt képező a Pécsi Városfejlesztési Zrt, mint a városfejlesztés feladatnak az ellátója, és a BIODOM NKft, amely általános városüzemeltető feladatokat ellátó szervezet a szilárd hulladékgazdálkodási tevékenységen túl.

Gyakorlatilag ez a két horizontális általános feladatellátó van, a többi társaság már kifejezetten jól lehatárolható ágazatspecifikus cége az Önkormányzatnak (pl. távfűtés és melegvíz-ellátás PÉTÁV Kft., ivóvízellátás és szennyvízkezelés Tetye Forrásház Zrt., közösségi tömegközlekedés Tüke Busz Zrt., Kulturális létesítmények üzemeltetése, programszervezés ZSÖK Kft., piaci vagyon hasznosítása Pécs Holding Zrt., Sportlétesítmények üzemeltetése PSN Zrt., Kommunikáció PKK, stb.)

Ebből a feladatellátásból látszik, hogy a stratégia végrehajtásában jelenleg két cégnek általános feladata, míg a többi önkormányzati cégnek ágazati feladata van.

	VÁROSFEJL. ÉS KOMMUNÁLIS BIZ.		KÖLTSÉGVET. ÉS GAZD. BIZ.	KÖZGYŰLÉS	KULTURÁLIS BIZ.	NÉPJÓLÉTI ÉS SPORT BIZ.	JOGI ÉS ÜGYRENDI BIZ.	PÉNZÜGYI ÉS ELLENŐRZÉSI BIZ.	KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS INNOVÁCIÓS BIZOTTSÁG
		POLGÁRMESTERI KABINET (főo.)	POLGÁRMESTER (ALPOLGÁRMESTEREK)			JEGYZŐ		ELLENŐRZÉSI O.	
	VÁROSI FŐÉPÍTÉSZET (O.)	VÁROSÜZEMELTETÉSI FŐO.	GAZDASÁGFEJL. FŐO.	KÖLTSÉGVETÉSI ÉS KÖZGAZDAS. FŐO.	KULTURÁLIS ÉS NÉPJÓLÉTI FŐO.	SZERVEZÉSI ÉS JOGI FŐO.	HATÓSÁGI FŐO.	ÖNKORMÁNYZATI ADÓHATÓSÁGI FŐO.	ELLÁTÁSI O.
SZOLGÁLTATÁSI TERÜLET ↓	FENNTARTÓK →	Önkormányzat	Egyetem	Egyház	Állam (közvetlenül)	Alapítvány, civil szervezet	Magánszféra		
Nevelés és oktatás		5	0	4	26	26	0	24	0
Óvoda		5		1	6	1		6	
Alapfokú oktatási intézmény		0		2	8	16		14	
Érettségig adó szakképző intézmény (incl. szakgimnázium)		0		1	3	3		1	
Gimnázium		0		1	7	5			
Felsőfokú intézmény Pécs központú		0		1	1	0		3	
Felsőfokú intézmény tagintézménye (Nem Pécs központú)		0		6	1	0			
Kultúra		3		6	0	0		16	n.a.
Kulturális intézmény pécsi központú		3		6	0	0		15	
Kulturális intézmény nem pécsi központú		0			0	0		1	
Egészségügyi intézmények		172		29	1	0		3	n.a.
Alapellátásban részt vevő rendelőintézetek száma		1		0	0	1			n.a.
Alapellátásban résztvevő rendelők száma (rendelőint. is)		170		13	0	0		2	n.a.
Klinikák, kórházak		0		81	1	0			min. 1 (Da Vinci)
Egyéb (ambuláns) szakellátást nyújtó intézmények		1		415		0		1	n.a.
Szociális és gyermekvédelmi ellátást nyújtó intézmények		6		0	4	1		3	n.a.
A szociális tv. alapján nyújtott ellátások intézményei		2		0	4	0		3	
A gyermekvéd. Tv. alapján nyújtott ellátások intézményei		1		0	0	1			
A gyermekvédelmi tv. alapján nyújtott ell.-ból: bölcsőde		2		1	0	0			
A szociális és gyermekvéd. Tv. alapján nyújtott ellátások		1		0	0	0			
Közüemi szolgáltatások		4		0	0	5		0	n.a.
Villamosenergia		0		0	0	1			
Vezetékes gáz		0		0	0	1			
Víziközmű		1		0	0	1			
Városi tömegközlekedés		2		0	0	1			
Vasúti közlekedés		0		0	0	1			
Hírközlés		1		0	0	0			
Postai szolgáltatások, csomagküldő szolgáltatás		0		0	0	1			
Kommunális szolgáltatások		8		0	0	3		0	n.a.
Köztetető		1		0	0	0			
Települési hulladék gyűjtés, szállítás, kezelés		2		0	0	0			n.a. (pl. építési hulladékok, csiszolótétel)
Közterületek fenntartása, takarítása		1		0	0	1			
Zöldfelületek, parkok fenntartása és kezelése		1		0	0	1			
Kéményseprési és tüzeléstechnikai szolgáltatások		0		0	0	1			
Távhőszolgáltatás		1		0	0	0			
Klimatizáció		0		0	0	0			
Szociális bérházak üzemeltetése és fenntartása		2		n.a. (kollégiumi ell.)	0	0			

MEGJEGYZÉSEK:

Az informatika csoport szinten jelenik meg a szervezetben, alárendelt helyzetben van, alapvetően a kötelező feladat-ellátással kapcsolatos rendszerüzemeltetést végez, valódi információgazdálkodási, monitoring feladatokat, elemzéseket, kifejezetten önkormányzati célú adatgyűjtéseket és feldolgozásokat nem végez. A kötelező adatszolgáltatásokat a gyűjtött adatok helyi feldolgozása nélkül továbbítják, így azok statisztikai formában csak az országos statisztikai rendszer által biztosított részletességgel érhetőek el. Városi szintű és célú statisztikai rendszer nem létezik. Tekintve, hogy a KSH statisztikai rendszerén belül a területi és település-statisztika fejlődő, de elnagyolt terület, a városnak szüksége lenne arra, hogy strukturált önismerete és hatékony döntései érdekében saját adatgyűjtési rendszerrel rendelkezzen.

Az ifjúság nevelése és oktatása, mely közép- hosszútávú munkaerő-ellátás és a lakossági minőségi összetétel meghatározó tényezője, döntően állami, egyházi és alapítványi- civil kézben van, intézményszám alapján hozzávetőleg egyenlő arányban. Az Önkormányzat szervezeti rendszere nem tartalmaz oktatás-neveléssel foglalkozó egységet. A helyzetet magyarázza, hogy a szolgáltatási terület nem tartozik az kötelező önkormányzati feladatok körébe, állami finanszírozás sem kapcsolódik hozzá. Az ellátottak létszáma az Önkormányzatnál nem ismert. Az önkormányzati szervezet e területre irányuló szervezeti egységgel nem rendelkezik, és nem rendelkezik strukturált információval a területen történő folyamatokról. Az információhiány következtében koordináló szerepet sem (lenne) képes ellátni intézmény-alapítások- átalakulások- megszűnések esetén.

Az egészségügyi alapellátás terén az önkormányzati intézmények dominálnak, e területen az egyetem csak belső ellátási feladatokat végez. Az alap- és szakellátás sajátos esete a MÁV Rendelőintézet jelenléte és kiterjedt szakorvosi tevékenysége, mely ugyancsak a hiányos városstatisztika részese.

A klinikai és a szakellátás döntően egyetemi (alapítványi, de közvetve állami) irányítás alatt áll. A klinikai és a szakellátás azonban már jelentősen átalakult és további átalakulás folyamatában van. Az orvostársadalom állami és magánszféra közti választási kényszere jelentősen megváltoztatta az összetételt, a magán-egészségügyi ellátás már jelentős és dinamikusan növekvő térfelületre terjedt be. Az önkormányzat sem nagyságrendi, sem strukturált információval nem rendelkezik ezen az ellátási területen. Ebből következik, hogy a lakossági ellátás megfelelőségéről, a lakosság egészségi állapotáról is csak egyedi felmérések révén lehet képet alkotni.

A kultúra (rendezvények, kiállítások, színház, koncertek stb.) területén az Önkormányzat intézményrendszere játszik meghatározó, széles kínálatot biztosító szerepet, emellett ez az a terület, ahol a civil szervezetek is széles spektrumon tudnak megjelenni, jelentős részben az Önkormányzattal kötött ellátási szerződések keretében. Az önkormányzati adatok szerint az egyházak és az állam nem rendelkezik intézményekkel e területen, ugyanakkor mélyebb elemzés, különösen egy rendszeres és strukturált adatnyilvántartás fényt deríthetne az elfedett részletekre (pl. az egyházak közösségformáló rendezvényei, örökségvédelmi és -bemutató tevékenysége, a Filharmonia Magyarország pécsi jelenléte, a PTE kultúra-alkotó és bemutató tevékenysége, rendezvényei). Az információhiányok partnerségi rendszer keretében történő pótlása, a folyamatok rendszeres adatgyűjtéssel történő pótlása révén lehetne árnyalt képet alkotni a város és környezete egészségügyi ellátásának helyzetéről, a lakosság egészségi állapotáról, valamint az egészségi állapot és az ellátás közti összefüggésekről.

A szociális ellátás a helyi társadalom érzékenységének tükréül is értékelhető. E téren az adatok széles körű munkamegosztást tükröznek. Az ellátások széles körében az Önkormányzat tevékenysége a meghatározó, melyekt részben saját intézményeivel, részben a civil szférával kötött ellátási szerződések révén. A szerződések a közösségi szféra és az Önkormányzat közti együttműködés keretei, melyek elősegítik a támogatásra szoruló rétegek elérését és a reális igényekre reagáló szolgáltatások nyújtását. Figyelembe véve, hogy kötelező feladatellátásokról van szó, az Önkormányzat szervezeti rendszere is rendelkezik a területhez illeszkedő egységgel.

A közüzemi ellátások terén a városi tulajdonú társaságok a saját feladatellátási körükben részletes ismeretekkel, adatokkal rendelkeznek. Város statisztikai rendszer és stratégiai, valamint monitoring szervezeti egység hiányában ez az érték a városi integrált irányítás szintjén kevésbé hasznosul, azonban az adott szakmai területek zavartalan működéséhez jelentősen hozzájárul. A külső szervezetek által végzett szolgáltatásokról nincs elegendő információ (energia-energiahordozók, távolsági közlekedés, társulásban végzett tevékenységek).

A szervezeti ábrához kapcsolódóan az alábbi megállapítások szükségesek:

- Az informatika csoport szinten jelenik meg a szervezetben (Szervezési és Jogi Főosztály részeként). Helyzete tevékenységi körének megfelelően alárendelt, alapvetően a kötelező feladat-ellátással kapcsolatos rendszerüzemeltetést végez, valódi információgazdálkodási, monitoring feladatokat, elemzéseket, kifejezetten önkormányzati célú adatgyűjtéseket és feldolgozásokat nem lát el. A kötelező adatszolgáltatásokat a gyűjtött adatok helyi feldolgozása nélkül továbbítják, így azok statisztikai formában csak az országos statisztikai rendszerből, az által biztosított részletességgel érhetők el. Városi szintű és célú statisztikai rendszer nem működik. Tekintve, hogy a KSH statisztikai rendszerén belül a területi és település-statisztika bár fejlődő, de elnagyolt terület, a városnak szüksége lenne arra, hogy strukturált önismerete és hatékony döntései érdekében saját adatgyűjtési rendszerrel rendelkezzen.
- Az ifjúság nevelése és oktatása, mely a közép- hosszútávú munkaerő-ellátás és a lakossági minőségi összetétel meghatározó tényezője, döntően állami, egyházi és alapítványi- civil kézben van, intézményszám alapján hozzávetőleg egyenlő arányban. Az Önkormányzat szervezeti rendszere nem tartalmaz oktatás-neveléssel foglalkozó egységet, valójában nincs érdemi rálátása a területre, nincs a koordinációhoz szükséges ismeretek és kapcsolatrendszer birtokában. A helyzetet magyarázza, hogy a szolgáltatási terület nem tartozik az kötelező önkormányzati feladatok körébe, állami finanszírozás sem kapcsolódik hozzá. A szektorban dolgozók és ellátottak létszáma az Önkormányzatnál nem ismert teljes körben. Az önkormányzati szervezetben e területre irányuló egység nem található, és nem rendelkezik strukturált információval a területen történő folyamatokról. Az információhiány következtében koordináló szerepet sem (lenne) képes ellátni pl. intézmény-alapítások- átalakulások- megszűnések esetén.
- Az egészségügyi alapellátás terén az önkormányzati intézmények dominálnak, e területen az egyetem csak belső ellátási feladatokat végez. Az alap- és szakellátás sajátos esete a MÁV Rendelőintézet jelenléte és kiterjedt szakorvosi tevékenysége, mely azonban a hiányos városstatisztika részeleme.
- A klinikai és a szakellátás döntően egyetemi (alapítványi, de közvetve állami) irányítás alatt áll. A klinikai és a szakellátás azonban már jelentősen átalakult és további átalakulás folyamatában van. Az orvostársadalom állami és magánszféra közti választási kényszere jelentősen megváltoztatta az összetételt, a magán-egészségügyi ellátás már jelentős és dinamikus növekvő térnyerése következett be. Az önkormányzat sem nagyságrendi, sem strukturált információval nem rendelkezik ezen az ellátási területen. Feltehető, hogy ebben az átmeneti rendszerben a teljes ellátási kép felrajzolása a szakirányítás körében is nehézségekbe ütközne. Ebből következik, hogy a lakossági ellátás megfelelőségéről, a lakosság egészségi állapotáról is csak egyedi felmérések révén lehet képet alkotni.
- A kultúra (rendezvények, kiállítások, színház, koncertek stb.) területén az Önkormányzat intézményrendszere játszik meghatározó, széles kínálatot biztosító szerepet, emellett ez az a szféra, ahol a civil szervezetek is széles spektrumon tudnak megjelenni, jelentős részben az Önkormányzattal kötött ellátási szerződések keretében. Az önkormányzati adatok szerint az egyházak és az állam nem rendelkezik intézményekkel e területen, ugyanakkor mélyebb elemzés, különösen egy rendszeres és strukturált adatnyilvántartás fényt deríthetne az elfedett részletekre (pl az egyházak közösségformáló rendezvényei, örökségvédelmi és -bemutató tevékenysége, a Filharmonia Magyarország pécsi jelenléte, a PTE kultúra-alkotó és bemutató tevékenysége, rendezvényei). Az információhiányok partnerségi rendszer keretében történő pótlása, a folyamatok rendszeres adatgyűjtéssel történő pótlása révén lehetne árnyalt képet alkotni a város és környezete egészségügyi ellátásának helyzetéről, a lakosság egészségi állapotáról, valamint az egészségi állapot és az ellátás közti összefüggésekről.
- A szociális ellátás a helyi társadalom érzékenységének tükréeként is értékelhető. E téren az adatok széles körű munkamegosztást tükröznek. Az ellátások széles körében az Önkormányzat

tevékenysége a meghatározó, melyek részben saját intézményei, részben a civil szférával kötött ellátási szerződések révén lát el. A szerződések a közösségi szféra és az Önkormányzat közti együttműködés keretei, melyek elősegítik a támogatásra szoruló rétegek elérését és a reális igényekre reagáló szolgáltatások nyújtását. Figyelembe véve, hogy kötelező feladatellátásokról van szó, az Önkormányzat szervezeti rendszere is rendelkezik a területhez illeszkedő egységgel.

- A közüzemi ellátások terén a városi tulajdonú társaságok a saját feladatellátási körükben részletes ismeretekkel, adatokkal rendelkeznek. Város statisztikai rendszer és stratégiai, valamint monitoring szervezeti egység hiányában ez az érték a városi integrált irányítás szintjén kevésbé hasznosul, azonban az adott szakmai területek zavartalan működéséhez jelentősen hozzájárul. A külső szervezetek által végzett szolgáltatásokról nincs elegendő információ (energia-energiahordozók, távolsági közlekedés, társulásban végzett tevékenységek).

Az irányítás és működés modelljével kapcsolatos összegzés

A struktúra és a működés alapján a stratégiaalkotással kapcsolatban az alábbi kérdések merülnek fel, melyekre a jövőben választ szükséges adni:

- A Polgármesteri Hivatal szervezeti egységei nem rendelkeznek rendszeres, áttekintő, standardizált monitoring, elemzési és stratégia-előkészítési feladatokkal, az ehhez szükséges humán erőforrás állomány rendelkezésre állása is vizsgálendő.
- A városüzemeltetési, működtetést végző cégek szakosztályi iránymutatás híján saját ismereteik és érdekrendszerük alapján készítenek cégstratégiai tervezeteket, melyeket a politikai fórumok tárgyalnak és fogadnak el. Anyagai lehetőségeik keretei közt innovatív szemlélettel, hatékonyságra törekedve dolgoznak. A rezsi-sökkentés terhei és az egyéb forrásszűkösség korlátozhatja fejlődésüket. A felső vezetői és politikai kontroll, valamint a vezetői tudatosság tükrében törekszenek a városérdek, fogyasztói érdekek érvényre juttatására, mindazonáltal a szakmai integráció részlegessége következtében a területek összehangolása előnyös lehet, különösen, mivel a város és a környezet a középtávú időszakban jelentősen megváltozhat, amire egységes, integrált reakció a leghatékonyabb válasz.
- A stratégia készítésével megbízott szervezet társasági formában működik, humán erőforrásállománya nem végez a szakterületeket érintő részletes statisztikai adatgyűjtéseket, elemzéseket, előrejelzéseket, benchmarking kutatásokat. Ilyen típusú feladattal más szervezet (pl. informatikai részleg) sem rendelkezik megbízással, az Önkormányzatnak -más önkormányzatokhoz hasonlóan- nincs önálló, városfejlesztési és működtetési célú komplex statisztikai adatgyűjtési, feldolgozási és közép- hosszútávú tervezési rendszere. A stratégiai dokumentumokat felkészült külső szakértő cégek készítik, munkájukat nagyrészt az országos statisztikai adatrendszerekre tudják alapozni, ami nem minden terület részletes ismeretét biztosítja. A város stratégiai dokumentumai versenyképes színvonalat képviselnek. Mindazonáltal kijelenthető, hogy azok a városok, amelyek törekszenek európai és globális címek elérésére -azaz az élvonalba kerülésre- rendelkeznek önálló statisztikai adatgyűjtési rendszerrel, melyre a folyamatos városismeret építhető (pl. Ljubljana – EGCA cím birtokosa, Smart City). Pécs már jegyezte magát ebben a Klubban az ECC (EKF 2010) címmel, indokolt a jövőjét az állami adatbázisokon túl magalapozott önismeretre bízni,
- Az elkészült stratégiai dokumentumok végrehajtásának folyamata, transzmisszója projekt alapú, a Városfejlesztési Társaság tevékenységének súlyponti területét képezi, és gyakorlott rendszer keretei közt zajlik. A projektek összességéből a fejlesztési folyamat integrált képe csak a következő stratégia-készítés alkalmával áll össze, így a folyamatközi irányváltások, korrekciók lehetősége

korlátozott. Figyelembe véve, hogy a megvalósításra kiválasztott projektek döntően fedik a stratégiában szereplőket, kijelenthető, hogy a projektek megvalósulása egyértelműen támogatja a stratégiai célok érvényre juttatását. A célok elérésének mértékét a forráskeretek szorítják korlátok közé, ezt jelző indikátorok, statisztikák, előrehaladási jelentések nem készülnek rendszeresen. A tervezési és jelentéskészítési gyakorlat nagyobb részben a kötelező feladatellátás és az ezekről készülő jelentési kötelezettségek körében működik, és az éves költségvetés formájában rövidtávra korlátozódik. Előrelépést jelentene a közép- és hosszútávú tervezés gyakorlatának bevezetése, amely biztosíthatná az előrehaladás rendszeres értékelésének és az időközi pályamódosításoknak, korrekcióknak a lehetőségét.

- A hátrányok feltételezhetően nem elsősorban a szervezeti struktúrából, hanem a szervezeti egységek feladatstruktúrájának átfedési hiányaiból, valamint a nem kellőképpen intézményesített belső és külső kapcsolati háló-működtetésből adódnak. (Sikeresebb hazai és külföldi városok, többek közt európai Smart City-k hivatali struktúrája is hasonló.) Összességében a rendszer működőképes, azonban jelentős tartalékokkal rendelkezik a hatékonyság terén.
- A város „okos város” irányába történő jelentősebb elmozdulása érdekében szükséges a jelenlegi irányítási és működési rendszer felülvizsgálata és a rendszer alkalmassá tétele a nagyobb elmozdulások és az azzal járó kockázatok eredményes kezelésére.
- Összességében a szervezeti rendszer kötelező feladatellátás-központúsága következtében az Önkormányzat látóteréből a lakosság és az ellátások jelentős része szinte teljes egészében kikerült, ezért a szervezeti, az információs és irányítási- működési rendszer továbbfejlesztésére van szükség.

2.4.3 Várostérségi koordináció

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata a 2021-2027-es időszakban várostérségi szintű beavatkozásokat nem tervez megvalósítani.

2.5 Kockázatok és lehetőségek értékelése

Pécs városa régiójának legnagyobb városaként felelősséggel tartozik saját és térsége fejlődéséért, melyet regionális gazdasági központ szerepkörének betöltésével, integratív és fejlődés-ösztönző katalizátorként tud ellátni. Ez jelenti a város kitörési pontját, de egyúttal fő kockázati tényezőként is jelentkezik. A város gazdasági alapjai a rendszerváltást követően olyan mértékben rendültek meg és épültek le, hogy a jelenlegi potenciál nem áll arányban a város méreteivel. Az elmúlt 20 év gazdaságfejlesztési kezdeményezései áttörő eredményt nem hoztak, ezért Pécs számára a legfőbb kockázati tényező, mennyiben tudja ezt az örökséget meghaladni, és a város gazdasági alapjait újjáépíteni.

Mind Pécs városának gazdasági pozíciójának megerősítése, mind térségére való kihatása, és gazdasági ökoszisztéma építő képességének megerősítése, a határon átnyúló szinergikus lehetőségek kihasználása a város előtt álló fejlődési potenciált hordoz magában. Amennyiben a város megfelelő intézkedéseket tud hozni a gazdaság befektetési tényezőellátottságának és tőkeellátottságának javítása érdekében úgy teremthető meg Pécs városának megújuló gazdasági szervezőerejének megerősítése.

Pécs kiemelkedése nagyban függ attól, megfelelő nagyfoglalkoztatókat tud-e a városba vonzani. Ennek több előfeltétele is van. Egy jól átgondolt új gazdasági arculat kidolgozása és szisztematikus kidolgozása tudja a kitörési pontot biztosítani, mely új gazdasági ágazatok megtelepedésének is az alapját adja. Megfelelő képzettséggel bíró munkaerő biztosítása szükséges az új gazdasági ágazatok befektetői számára, ahol a Pécsi Tudományegyetem és a szakközépiskolákkal történő szoros együttműködés, és a képzési struktúra munkaerőpiaci igényekhez történő illesztése tudja biztosítani a kínálatot. Ennek elmaradása egyben a nagyfoglalkoztatói betelepülések akadályát is jelentik.

A nagyfoglalkoztatók letelepedésének további előfeltétele a megfelelő iparterület biztosítása kiépített szolgáltatáskínálattal, az ipartelepítési és befektető-vonzási, főként közlekedési és üzleti infrastruktúra feltételeknek a fejlesztése. Kockázati tényezőként jelentkezik, amennyiben az M60 autópálya környezetében levő ipari parkban a domborzati viszonyok miatt nem sikerül megfelelő mennyiségű és nagyságú csarnok kialakítására. További lehetőségként jelentkezik iparterületfejlesztésre a város közigazgatási határán túl rendelkezésre álló terület a repülőtéri ipari parkterület déli folytatásaként, vagy keleti irányba más településekkel együttműködésben, közös működtetéssel vagy területvásárlással történő megoldások kidolgozása. További kockázati tényezőként jelentkezik a logisztikai érték fejlesztése, a reptér aktiválásának elmaradása, a vasúti összeköttetés megvalósításának késlekedése.

A város gazdasági alapjainak újjáépítése szükséglete a foglalkoztatás és a jövedelemtermelő képesség súlyos hiányosságai miatt jelentkezik elsősorban. Az új gazdasági profil kialakításához a fejlődőképes vállalkozások megtelepedése, hosszú távú működése, a gazdasági ökoszisztéma fejlődése, a KKV szektor fejlesztése. Ennek lehetőségeként jelentkezik az ÁPER laktanya hasznosítása vállalkozói parkként célzottan a KKV szektor igényeinek és fejlődési lehetőségeinek ösztönzése érdekében.

A gazdaságfejlesztés megújításának elmaradása a stabil és tervezhető működőképesség hiányát is determinálja, és a dolgozni készülő és a már dolgozó fiatal és a munkaképes korú lakosság helyi életpálya-tervezésének feltételeit és tanulási motivációját is akadályozza.

Pécs jelentős potenciállal rendelkezik a turizmus területén, melyhez környezeti adottságai, a Mecsek hegység természetvédelmi értékei egyediségét jelentik. A turizmus területén jelentős tartalékokkal bír a város bevételtermelő képességét tekintve, amihez azonban bizonyos fejlesztések megvalósítása elengedhetetlen, hogy ne elvesztegetett lehetőséggé váljon. A fürdők kínálata szegényes országos és nemzetközi összehasonlításban, különösen kockázati tényezőként jelenik meg a termálfürdő, gyógy- és egészségügyi szolgáltatások, illetve akvapark hiánya. Az új beruházások mellett azonban a meglévő attrakciókínálat egységes turisztikai termékke szervezése, pozicionálása jelentkezik fejlődési lehetőséggé. A Mecsek turisztikai vonzerőként való bevonásának elmaradása is kockázati tényezőként jelentkezik természeti értékeinek fokozott figyelembevételével és megőrzése mellett, a hangsúlyt a természetközeli öko és aktív turizmusra helyezve. A város turisztikai karakterét tekintve a hagyományos kulturális- örökségturizmus a természet- és egészségügyi turisztikai imázssal bővíthető,

forgalomnövelő tényező a térségi turisztikai termékek kialakításának kezdeményezése, melynek révén nagyobb piaci távolságból láthatóvá váló versenyképes térségi termékínálat alakítható ki és biztosítható Pécs valamint regionális vonzáskörzetének megfelelő pozíciója.

1.1.1. Zöldülő város

A városi energia tárolás és termelés helyi rendszerének kialakítása még megtervezés előtt áll, de annak számos eleme már látható. Pécs egy főre jutó fajlagos emissziós értéke jelentősen alatta van a Baranya

megyei és az országos fajlagos átlagos értéknek. Különösen hangsúlyos a megállapítás annak ismeretében, hogy a Baranya megyei érték is a megyék első harmadában helyezkedik el alacsony kibocsátási értékét tekintve. Pécs MJV vállalta, hogy 2030-ig nettó zéró kibocsátási értéket ér el, mely lehetőség a város számára, de ugyanakkor kockázatot is hordoz, amennyiben az energetikai átállás, és a rendszerek integrációja nem valósul meg a tervezett ütemezésben, a megújuló energiaforrások városi energiaellátásba való bevonása nem valósul meg, vagy a megújuló energiaforrásokra történő átállás az ellátásbiztonság rovására megy. Kockázatot hordoz továbbá, ha az intelligens városi energiamenedzsment és térinformatikai rendszer koncepciója nem valósul meg és nem tudja támogatni és rendszerbe helyezni a fejlesztési elképzeléseket.

A Pécsi Tudományegyetemen számos kezdeményezés történt az energetikai átállás előkészítése, innovatív technológiai megoldások kidolgozása érdekében. Kockázati tényezőként jelentkezik, amennyiben a PTE Tudományos és Innovációs Parkja általi kutatások nem kapnak támogatást, vagy azokat nem sikerül a városi fejlesztésekbe becsatornázni, különös tekintettel a Szekunder Nyersanyag Kutatóközpont, a Hidrogéntechnológiai Kutató és Fejlesztő Központ, az Intelligens Egészségügyi Technológiák Fejlesztési és a Validálási és Kutatóközpont tevékenységére.

Pécs MJV közlekedéshez kapcsolódó CO₂ kibocsátásából 46,7%-ot 47.655 tonnát a településen belüli helyi, egyéni utazások, 1,7%-ot 1.745 tonnát a helyi ingázó lakosok saját településük nem állami útszakaszra eső személygépkocsi utazásai és 51,6%-ot 52.675 tonnát a településre eső állami utak forgalma jelentett. A városi emisszió 21%-a a közlekedési kibocsátásból származik, a szükséges intézkedések elmaradása a közlekedési terhelésből fakadó szennyezési folyamatok erősödését hozza magával. A közlekedési rend felülvizsgálatának elmaradása esetén a közlekedésből fakadó CO₂ kibocsátás csökkentése kisebb mértékű lehet, elmaradhat a közösségi közlekedés karbonsemlegességére való törekvés, melyet a város autóbusszflotta dekarbonizációs tervében rögzített.

Az éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodásban kockázati tényezőként jelentkezik az aszályhatás és a villámárvizek gyakoriságának növekedése. Az aszályhatások elsősorban a keleti területekre vetítenek jelentős sérülékenységet. Az őszi vetésű kultúrák esetén ez nem haladja meg a mérsékelt sérülékeny kategóriát, de a tavaszi vetésű kultúrák igen sérülékenyek a 2021-2050 közötti időszakban. A város délkeleti részén viszont csak mérsékelt a sérülékenység, az északnyugati területen pedig nem is jelentkezik a klímahatásokkal kapcsolatban. Pécs a kitettség jelentős változásából és az erős érzékenységből fakadóan magas villámárvízi kockázattal, sérülékenységgel bír. A hóhullámokkal kapcsolatos sérülékenység szintje kismértékű, elsősorban a nagyon erős adaptációs képességnek köszönhetően.

Jelenleg a körforgásos gazdaságra történő átállás még csak egyedi lépésekkel valósul meg. A városi fenntartható gazdasági fejlődés kulcsa a klímaalkalmazkodás folyamatában a körforgásos gazdaság felé való nyitás. Ehhez kapcsolódó tényező a hulladéktermelés visszafogása, illetve visszaforgatása, az erdőgazdálkodásban keletkező zöldhulladék biogazdaságban történő hasznosítása, a biogazdasági értéklánc kialakítása, melyek elmaradása kockázati tényezőként jelenik.

A Pécsi Tudományegyetemen kutatás folyik a fenntartható nyersanyag-gazdálkodásról, elsősorban a másodlagos nyersanyagok (hulladékok és maradékanyagok) hasznosítására, valamint a környezetvédelmi és energetikai alkalmazások fejlesztésére fókuszálva. Ez a folyamat egyszerre jelent fontos kitörési pontot, illetve elmaradása kockázati tényezőt a körforgásos gazdasági modellre való átállásban.

Magas éghajlati kitettséggel és magas-közepes érzékenységgel számolva az éghajlatváltozás vízbázisokra várható hatása magas-közepes. Átlagon felüli, magas alkalmazkodási képességet feltételezve közepes-mérsékelt sérülékenységgel lehet számolni az ivóvízbázisok esetén. A megfelelő vízrendezési létesítmények, vízvezető árkok, csatornák, víztárolók és záportárolók kialakításának elmaradása esetén az aszályok és hirtelen lezúduló nagycsapadékok vagy tartósan csapadékos időszakok negatív hatása nem csökkenthető. Pécs területén a Pogányi vízgyűjtési kilépési pont és a járatos karsztos Tetteyi vízbázis fokozottan érzékeny a klímaváltozásra, kockázati tényezőként jelentkeznek. Csapadékvíz-elvezető hálózat felújításának, illetve a vízbázis vízkezelési, vízkormányzási rendszerek fejlesztésének elmaradása esetén a klimatikus vízmérleg romlása is várható.

Pécs erdőterületei 5234 hektárt tesznek ki, amely a város területének majdnem harmadát, 32,1 %-át borítják. Döntős részük lombhullató erdő, kisebb részük vegyes és tűlevelű állomány. Az éghajlatváltozási hatások erősen és igen erősen és közepesen sérülékeny erdősegeket eredményeznek a város területén, kiemelt kockázati tényező az erdők ökológiai állapotának megőrzése, javítása.

Bár a város magas természeti értéket képviselő erdőkkel határos, levegője rendszeresen, hosszú időszakokra átlépi a megengedett levegőtisztasági határértékeket, egyes városrészeiben kiugró a zajterhelés, és a klímaváltozás által okozott, a városi környezetben felfokozottan jelentkező felmelegedés is jelentős stressz-terhelést okoz. A környezeti terhek a lakosság egészségi állapotának romlásával járnak, mely a városlakók hosszú táv életminőségének szempontjából képviselnek kockázati tényezőt. Külön tényező, hogy a város korábbi bányászati múltja következtében az idősödő férfilakosság jelentős hányada szenved légzőszervi és keringési bántalmakban, mely a levegőtisztasága érdekében történő beavatkozások elmaradása esetén fokozott kockázati tényezőt képvisel.

A klímaváltozás negatív hatásainak leginkább kitett, egyben a legkisebb alkalmazkodóképességgel rendelkező városrész a történelmi belváros. A humán rekreációt szolgáló zöld és kék felületek hiánya rendszeres és sokat emlegetett probléma, mely a városi életminőségre gyakorol negatív hatást.

A városi zöldfelületi rendszer fejlesztésének elmaradása, rendszerbe szervezésének hiánya negatívan hat a karbon megkötőképességre, valamint a lakossági rekreációs igények kielégítésére, valamint a funkció nélküli zöldfelületek hasznosítására.

1.1.2. Digitális város

Ha az „okos város” rendszer keretében a **hosszú- középtávú tervezés** módszertanának, rendszerének meghonosítása elmarad, az hátrányt jelent a stabil, kiszámítható fejlődés feltételeinek megteremtése és fenntartása tekintetében.

A SMART CITY alrendszer kialakításának elmaradása esetén a városvezetés eddigi döntéshozatali eljárási módja folytatódik, ami azonban különbözik attól, mint amit a stratégia bevezetése megkíván. A megvalósításhoz szükséges önkormányzati döntéshozatali folyamat bevezetésének megfelelő előkészítésének elmaradása, és új döntéshozatali eljárás formalizálásának elhúzódása az új stratégia hatékony megvalósítását akadályozza. Kockázatot képvisel, hogy az új rendszerben működő és gyorsulón fejlődő városok száma növekszik, s a kimaradás a lemaradás mértékének exponenciális növekedésével járhat. Az újszerű megoldásra nyújt keretet a SMART CITY menedzsment és szervezet bevezetése, mely nagyrészt szakmai- vezetéstechnológiai oldalról közelíti meg a racionális, fejlődés-orientált városirányítást anélkül, hogy annak politikai vetületébe beavatkozna.

Az átfogó „okos város” (Smart City) adatbázisépítő, várostervezési, - monitoring és -működtetési modell kialakítása nyújt támogatást a racionális, integráltan működő, hatékony és versenyképes város érdekében, melynek elmaradása a fejlődést korlátozó tényezőként jelentkezik.

A projektlista nagy számban tartalmaz okos város- megoldásokat. Amennyiben ezek a keretrendszer kialakítását megelőzően kerülnek megvalósításra, a hatékonyság és bevezethetőség terén nehézségek és veszteségek keletkezhetnek. Az első lépés a logikus integrált keretfeltételek megtervezése.

A digitális átállás kulcsa az azt használókkal történő elfogadtatása, az érintett csoportokkal a digitalizáció előnyeinek, és alkalmazhatóságának elfogadtatása, nyitottságának biztosítása.

A digitális szolgáltatások elérhetősége mellett a felhasználói alkalmazkodás, a digitális kompetenciák kialakulása előfeltétele a sikeres digitális átállásnak. A digitális kompetenciák különböző szegmensekben való jelenléte, illetve jelen nem léte meghatározó azok alkalmazásában és elterjedésében, ezért kockázati tényezőként jelentkezik a lakossági felhasználási készség, a munkavállalói felkészültség.

A gazdasági szereplők digitális átállása, különös tekintettel a mikro- és kisvállalkozásokra, a turizmus és a mezőgazdasági digitalizációja meghatározza a gazdasági versenyképességet.

1.1.3. Megtartó város

Legjelentősebb kockázatként a demográfiai mutatók további romlása és így az érzékenység növekedése. A lakosság számának csökkenése folyamatos (bár az utóbbi pár évben inkább a stagnálás jellemző), amely középtávon is folytatódni fog. Az előre számítások alapján 2050-re a jelenlegi lakosság várhatóan 13 %-kal tovább csökken, mely gyengíti a település adaptációs képességét, növeli az érzékenységet a csökkenő humán erőforrások, adóképeség, rendelkezésre álló munkaerő miatt.

Égető probléma a stratégia készítés idején a foglalkoztatás alacsony szintje, amely a megtartó képességet, a vonzerőt, az egyetemre való jelentkezések számát és a befektetési kedvet egyaránt negatívan érinti.

Az eltolódó munkaerőpiaci hangsúlyok, az elvándorlás és a helyi gazdaság fejlődése eredményeként az álláskeresők száma lecsökkent, a korábban is meglévő strukturális munkaerőhiány köre kiszélesedett, mértéke mélyült, azaz általában inkább munkaerőhiányról, mint munkahelyhiányról beszélhetünk. Figyelembe véve a relatíve alacsony foglalkoztatási rátát is, a foglalkoztatás javítása helyett a foglalkoztathatóság javítása lépett előtérbe. Mindeközben a gazdaság teljesítőképesége is alacsony a város nagyságrendjéhez viszonyítva, azaz szükség van új befektetésekre, de meg kell oldani a strukturálisan illeszkedő munkaerő-ellátást is.

A lakhatási feltételek komplex fejlesztésének elmaradása a fiatalok megőrzése, a városból való kiköltözések mérséklése, az ingatlangazdálkodási egyensúly javítása, a foglalkoztatottak lakásfeltételeinek javítása, az időgeneráció korszerű elhelyezési feltételeinek biztosítása, valamint az elértéktelenedő városrészek rehabilitációja ellen hat.

A város lakosságának létszámcsökkenése, elöregedése és a munkaerő-piaci kompetenciák szempontjából gyengülő összetétele a fejlődés akadályozó tényezője, ezért nagy hangsúlyt kell fektetni a társadalom fejlődőképességére is. Olyan társadalomfejlesztésre van szükség, amely képes biztosítani azokat a humán erőforrásokat, amelyek elegendőek a fenntarthatóságot és a fejlődést biztosító folyamatok kialakításához.

Különösen az alacsony iskolázottságú réteg felemelése, kulturális tőkájének intenzív fejlesztése, ennek révén foglalkoztathatóvá tétele jelent kihívást. A humán erőforrásigények kielégítéséhez a részleges munkavégző képességgel, de nagy felhalmozott tudással és tapasztalattal rendelkező inaktív rétegek (pl. nyugdíjasok, járadékosok) részleges reaktiválására is szükség lesz.

A társadalom rossz kilátásai miatt a kevés és csökkenő számú munkaképes korú egészsége egyre fontosabb tényező. Az egészség- és minőség tudatos életmód lehetőségének elmaradása, a munkaerőbázis további csökkenését eredményezheti. A város problémáinak megoldása főként az innováció-orientált, kreatív tevékenységektől és emberektől várható, ezért erre a társadalmi és gazdasági szegmensre külön figyelmet szükséges fordítani, ennek elmaradása további elvándorlásukhoz vezethet.

1.1.4. Kiszolgáló város

Jelentős kockázatot képvisel a város szerkezeti széttagoltsága, egyenetlen területhasználata, belső összefüggéseinek hiányosságai, melyek nagyobb, pontos határokkal definiált szerkezeti egységek, fejlesztési zónák azonosításával kezelhető, melyek a továbbiakban kisebb (akcióterületi, egyedi, városrészi, szakaszolt) egységekben kerülnek megvalósításra.

Amenyiben K-NY irányú tengely továbbra sem épül ki, a város kettéosztottsága tartósan megmarad és nem történik meg a fő várostestek összekapcsolása, a zavart használatú területek tervezhető hasznosítása. A belváros tehermentesítésének előfeltétele a vasúttól délre fekvő területek feltárását szolgáló nagy kapacitású átkötő tengely megépítése, ezzel együtt az érintett területek (Balokány, Basamalom, Tüskésrét és a Pécsi víz- vasút menti nyugati területek) hosszú távú városrészi szemléletű fejlesztése.

További városszerkezeti konfliktusként jelentkezik a működő vállalkozások és a felhagyott, alulhasznosított és a lakóterületek helyenkénti keveredése, kedvezőtlen szomszédságok jelenléte, a gazdasági funkciók, telephelyek szétszórtsága. Amennyiben a lakókörnyezet területén, közelében megszűnt ipari cégek újrahaznosítható telephelyének lakó-, intézményi vagy szolgáltatási funkcióra történő átminősítése nem történik meg, úgy további gyakorlat marad az egységes városkép hiánya, a funkcionális zavarok megléte, és a városszéli zöld mezős beruházások terjeszkedése. A mozaikos, szétszabdalt, túl kis területekre vonatkozó szabályozási gyakorlat visszaszorítása, és egységesebb, összefüggőbb területhasználati felületek kialakítása jelenthet optimális beavatkozást.

A város szerkezete több szempontból, pl. területhasználat, zöld és kék infrastruktúra, hiányosságokat, ellentmondásokat mutat. Kockázatot jelent, ha a városfejlesztés nem fókuszál az egyensúlyra egyes területek intenzív területhasználata és más területek elhanyagoltsága tekintetében. Az alulhasznosított területek esetében különös figyelem fordítandó a felhagyott ipari tevékenységek barnamezős területeire. A város Mecsek oldali beépítése környezeti hátrányokkal járhat, hasonlóképpen a jelenleg zöld mezősnek számító területekre is vonatkozik ez a kockázat. Az egyes városrészek decentrumai gyengék vagy hiányoznak, a város belső szövetében számos terület funkciószegény. Az említett kockázati tényezők kezelésének elmaradása esetén tovább folytatódik a város területi terjeszkedése és a belső kohézió lazulását eredményező szétterülése. A funkciók, a közlekedési hálózat belső kapcsolódásainak logikus rendje és kiegyensúlyozottsága hozzájárulhat a szerkezeti kiegyensúlyozottság megteremtéséhez.

3 Stratégiai munkarész

3.1 Forgatókönyv elemzés

Kockázat	Prognózist, trendet megalapozó mutató
	Prosperáló város
város gazdasági pozíciójának további gyengülése, regionális gazdasági központ szerepkör hiányos betöltése	ágazati diverzifikáció, új ágazatok megjelenése, befektetési tényezőellátottság és tőkeellátottság
iparterületek rendelkezésre állásának hiánya	kijelölt, fejlesztéssel érintett iparterületek
logisztikai érték elmaradása	repülőtér forgalma vasúti forgalom
Pécsi Tudományegyetemmel való együttműködés hiánya	Az egyetem által nyújtott képzésekből helyben elhelyezkedők aránya
nagybefektetők városba vonzásának elmaradása	a város tőkeereje nagyfoglalkoztatók jelenléte
megfelelő képzettséggel rendelkező munkaerő hiánya	foglalkoztatók által támasztott képzettségi igény és a rendelkezésre álló munkaerő aránya
új gazdasági ágazatok megtelepedésének elősegítése	A rendelkezésre álló barna és zöldmezős fejlesztési területek rendelkezésre állása, a gazdasági területek közművesítettsége
gazdasági ökoszisztéma erősödésének elmaradása	vállalkozások felkészültsége
KKV szektor fejlődésének nem kellő ütemben való megvalósulása	KKV számára elérhető gazdasági infrastruktúra kiépítettsége
természet és egészségturizmus fejlesztésének elmaradása	térségi csomagba szervezett attrakciók, termékek, programok száma
	Zöldülő város
éghajlatváltozás negatív hatásainak való kitettség: aszálynak, villámárvizeknek, hőségnek, évszakok átalakulásának negatív hatásaira való rugalmas alkalmazkodás elmaradása	Környezetszennyező tevékenységek (levegő, talaj, víz, zajterhelés) környezeti terhelési értékei
napenergia ellátásba történő rendszerszintű bevezetése elmarad	emisszió

Kockázat	Prognózist, trendet megalapozó mutató
városi energiatermelés és tárolás rendszerének kialakítása elmarad	Energiatermelés összetétele, energiátárolási kapacitások
körforgásos gazdaságra történő átállás elmarad	vállalkozások felkészültsége
zöld és kékfelületek klímareziliens fejlesztése elmarad	megkötőképesség lakosság egészségügyi mutatói
ipari kibocsátások csökkentése nem valósul meg	ipari kibocsátási értékek
közlekedési kibocsátások jelentős csökkentése nem valósul meg	közlekedési kibocsátási értékek autóbusz flotta dekarbonizációs aránya
Pécsi Tudományegyetemmel történő együttműködés elmaradása a zöld átállás terén	hasznosított megoldások, technológiák száma
	Digitális város
SMART CITY menedzsment és szervezet bevezetése	város fejlesztését érintő döntések meghozatalának hatékonysága
átfogó „okos város” (Smart City) adatbázisépítő, várostervezési, -monitoring és -működtetési modell kialakításának elmaradása	bevezetett modulok száma
nem valósul meg átfogó digitális szolgáltatásrendszer kialakulása a városban	elvándorlás gazdasági szerkezet eltolódása nagy energiát igénylő ágazatok felé, szolgáltatási szektor szűkülése
a célcsoportok befogadóképessége és nyitottsága a digitális szolgáltatásokra	szolgáltatás elterjedésének üteme – alkalmazások használati statisztikája
a célcsoportok digitális felkészültsége	alkalmazások használati statisztikája
gazdasági szereplők digitális átállása	teljesítménycsökkenés
	Megtartó város
folyamatos népességcsökkenés	népességcsökkenés
vándorlási egyenleg negatív, fiatalok elvándorlása	vándorlási egyenleg
magasan képzett munkaerő hiánya	Megfelelően kvalifikált munkaerő jelenléte az egyes gazdasági ágakban, a helyben lévő munkaerő foglalkoztatottsági viszonyai
munkaerőpiac strukturális problémája	Megfelelően kvalifikált munkaerő jelenléte az egyes gazdasági ágakban, a helyben lévő munkaerő foglalkoztatottsági viszonyai

Kockázat	Prognózist, trendet megalapozó mutató
lakhatási feltételek fejlesztésének elmaradása	fiatalok elvándorlása
	Kiszolgáló város
közlekedési rendszer felülvizsgálatának elmaradása	személygépkocsi állomány változása
város kettéosztottságának stabilizálódása	K-Nyi kapcsolatok kiépítése
mozaikos, keveredő funkciókkal rendelkező városi területek hosszú távú fennmaradása	megszűnő ipari területek átminősítése lakó, vegyes, vagy szolgáltatási övezetté
funkcionális zavarok fennállása	zöldmezős beruházások száma

Kitettség mátrix

Potenciális negatív és pozitív hatás	Milyen a hatás kockázati besorolása?	Milyen gyakoriságú a hatás?	Mekkora a várható hatás mértéke?
város gazdasági pozíciójának további gyengülése, regionális gazdasági központ szerepkör hiányos betöltése	5	5	5
iparterületek rendelkezésre állásának hiánya	3	5	5
logisztikai érték elmaradása	3	5	5
Pécsi Tudományegyetemmel való együttműködés hiánya	3	5	5
nagybefektetők városba vonzásának elmaradása	4	5	3
megfelelő képzettséggel rendelkező munkaerő hiánya	4	5	3
új gazdasági ágazatok megtelepedésének elősegítése	4	5	4
gazdasági ökoszisztéma erősödésének elmaradása	4	5	4
KKV szektor fejlődésének nem kellő ütemben való megvalósulása	3	5	4
természet és egészségturizmus fejlesztésének elmaradása	3	5	4
éghajlatváltozás negatív hatásainak való kitettség: aszálynak, villámárvizeknek, hőségnek, évszakok átalakulásának negatív hatásaira való rugalmas alkalmazkodás elmaradása	4	5	3
napenergia ellátásba történő rendszerszintű bevezetése elmarad	5	5	5
városi energiatermelés és tárolás rendszerének kialakítása elmarad	5	5	5
körforgásos gazdaságra történő átállás elmarad	4	5	4
zöld és kékfelületek klímareziliens fejlesztése elmarad	3	5	4
ipari kibocsátások csökkentése nem valósul meg	4	5	4
közlekedési kibocsátások jelentős csökkentése nem valósul meg	3	5	4

Pécsi Tudományegyetemmel történő együttműködés elmaradása a zöld átállás terén	3	5	4
SMART CITY menedzsment és szervezet bevezetése	5	5	4
átfogó „okos város” (Smart City) adatbázisépítő, várostervezési, - monitoring és -működtetési modell kialakításának elmaradása	5	5	3
nem valósul meg átfogó digitális szolgáltatásrendszer kialakulása a városban	3	5	5
a célcsoportok befogadóképessége és nyitottsága a digitális szolgáltatásokra	3	5	4
a célcsoportok digitális felkészültsége	3	5	4
gazdasági szereplők digitális átállása	3	5	4
folyamatos népességcsökkenés	4	5	3
vándorlási egyenleg negatív, fiatalok elvándorlása	4	5	5
magasan képzett munkaerő hiánya	4	5	4
munkaerőpiac strukturális problémája	4	5	4
lakhatási feltételek fejlesztésének elmaradása	3	5	5
közlekedési rendszer felülvizsgálatának elmaradása	5	5	5
város kettéosztottságának stabilizálódása	4	5	4
mozaikos, keveredő funkciókkal rendelkező városi területek hosszú távú fennmaradása	4	5	4
funkcionális zavarok fennállása	4	5	4

Felkészültségi mátrix

A magas kockázatú (4-es, 5-ös) potenciális negatív hatások	Milyen a város abszorpciós képessége?	Milyen a város adaptációs képessége?	Milyen a város transzformációs képessége?
város gazdasági pozícióinak további gyengülése, regionális gazdasági központ szerepkör hiányos betöltése	1	1	1
nagybefektetők városba vonzásának elmaradása	1	1	1
megfelelő képzettséggel rendelkező munkaerő hiánya	2	2	2
új gazdasági ágazatok megtelepedésének elősegítése	3	3	3
gazdasági ökoszisztéma erősödésének elmaradása	3	3	3
éghajlatváltozás negatív hatásainak való kitettség: aszálynak, villámárvizeknek, hőségnek, évszakok átalakulásának negatív hatásaira való rugalmas alkalmazkodás elmaradása	3	3	3
napenergia ellátásba történő rendszerszintű bevezetése elmarad	3	3	3
városi energiatermelés és tárolás rendszerének kialakítása elmarad	2	2	2
körforgásos gazdaságra történő átállás elmarad	2	2	2
SMART CITY menedzsment és szervezet bevezetése	2	2	2
átfogó „okos város” (Smart City) adatbázisépítő, várostervezési, - monitoring és -működtetési modell kialakításának elmaradása	3	3	3
folyamatos népességcsökkenés	3	3	3
vándorlási egyenleg negatív, fiatalok elvándorlása	3	3	3
magasan képzett munkaerő hiánya	3	3	3

munkaerőpiac strukturális problémája	3	3	3
közlekedési rendszer felülvizsgálatának elmaradása	3	3	3
város kettéosztottságának stabilizálódása	4	5	4
mozaikos, keveredő funkciókkal rendelkező városi területek hosszú távú fennmaradása	4	5	4
funkcionális zavarok fennállása	4	5	4

Standard forgatókönyv

A külső hatások begyűrzésével lehet számolni, melyre a város korlátozottan tud intézkedést hozni.

Pécs városa nem tudja regionális gazdasági központ szerepkörét kellő eredményességgel betölteni, a jelenlegi negatív tendenciák folytatódnak. Bár történnek előrelépések, de nem történik meg Pécs városának gazdasági pozíciójának kellő megerősítése térségére való kihatással. A város nem tud megfelelő intézkedéseket hozni a gazdaság befektetési tényezőellátottságának és tőkeellátottságának javítása érdekében. A nagyfoglalkoztatók vonzása nem a tervezett ütemben zajlik, mely gátját képezi új gazdasági ágazatok megtelepedésének is.

A város nem tudja megfelelően kezelni az éghajlatváltozásból fakadó kitétséget: az aszálynak, villámárvizeknek, hőségeknek, évszakok átalakulásának negatív hatásaira való rugalmas alkalmazkodás elmarad.

Nem valósul meg a zöld átállás: városi energiatermelés és tárolás rendszerének kialakítása elmarad. A zöld átállás elmaradása esetén a város nem tudja kellő mértékben csökkenteni karbonlábnyomát, mely az erőforrásokkal történő hosszú távú visszaéléshez vezet.

Nem valósul meg a digitális átállás: digitális infrastruktúra nem kellő ütemben épül ki. A digitális átállás elmaradása a helyi gazdaság versenyképességének gyengülését, a fiatal képzett lakosság megtartó képességét, és a város hosszú távú életminőségének csökkenését eredményezheti.

Adaptív forgatókönyv

A külső hatások a helyzetfeltárás során feltárt trendekre a városi alkalmazkodóképesség figyelembevételével fejtik ki hatásukat, vagyis a város által megvalósított intézkedések semlegesítik, vagy legalábbis csökkentik hatását.

Pécs sikeres gazdasági pozíciójának megerősítésében, régiójának legnagyobb városaként felelősséget vállal saját és térsége fejlődéséért, katalizátorként hozzájárul térségének fejlődéséhez, a gazdasági ökoszisztéma regionális kiterjedésű szervezéséhez. Megfelelő intézkedésekkel nagybefektetők letelepedését valósítja meg, és ezzel javul a gazdaság befektetési tényezőellátottsága és tőkeellátottsága, megújul Pécs városának gazdasági szervezőereje.

Pécs kidolgozta új gazdasági arculatát, és megkezdte szisztematikus megvalósítását új gazdasági ágazatok megtelepedését ösztönözve.

A Pécsi Tudományegyetemmel és a szakközépiskolákkal szoros együttműködésben megvalósul a képzési struktúra munkaerőpiaci igényekhez történő illesztése, ami megfelelő képzettséggel bíró munkaerőt biztosít az új gazdasági ágazatok befektetői számára.

A nagyfoglalkoztatók letelepedésének elősegítésére megfelelő iparterületet biztosít kiépített szolgáltatáskínálattal, fejleszti az ipartelepítési és befektető-vonzási, főként közlekedési és üzleti infrastruktúra feltételeket. A város közigazgatási határán túl rendelkezésre álló, a repülőtéri ipari parkterület déli folytatásaként, és keleti irányba más településekkel együttműködésben, közös működtetéssel vagy területvásárlással új iparterületek állnak rendelkezésre. A logisztikai érték fejlesztése is megvalósul, a reptér aktiválása megtörténik, a vasúti összeköttetés megvalósul. A foglalkoztatás és a jövedelemtermelő képesség mutatói fokozatosan javulnak, az új gazdasági profilnak megfelelő fejlődőképes vállalkozások telepednek le.

Pécs eléri a kitűzött nettó zéró kibocsátási célt, a kidolgozott karbonsemlegesítési akcióterv és beruházási terv entén halad a tervezett ütemezésnek megfelelően, a városi energiaellátási autonómia növekszik a napenergiára és a biogáz, biomassa forrásokra támaszkodva, energiaközösségek alakulnak ki, melyek egyes lakóközösségek, városrészekenergiaellátását biztosítják. Megvalósul a Tüskésrét karbonsemlegessége pilot projektként, mely tapasztalatokat és tanulságokat szolgáltat a további városrészek emisszió csökkentése útján. A megújuló energiaforrásokra történő átállás az ellátásbiztonság tiszteletben tartása mellett valósul meg. Megvalósul továbbá az intelligens városi energiamenedzsment és térinformatikai rendszer koncepciója, mely támogatja és rendszerbe helyezi a fejlesztési elképzeléseket. Szoros együttműködés alakul ki a Pécsi Tudományegyetem Tudományos és Innovációs Parkja kutatóközpontjaival. Megvalósul az autóbuszflotta dekarbonizációja. A körforgásos gazdaságra történő átállás terén jelentős előrelépések történnek, jelentős elmozdulás történik a hulladékgazdálkodás és erdőgazdálkodás és a másodlagos nyersanyag felhasználás terén. Az átfogó zöld átállás menetrendnek köszönhetően fejleszti zöldfelületi rendszer klímaalkalmazkodó képességét.

A város digitális átállás menetrendjét kialakítja, és azt ütemezetten végrehajtja, a város a digitális átállás élére áll, és a közszolgáltatások digitális átalakításának hátterét, infrastrukturális feltételeit biztosítja, a célcsoportok szemléletformálását és felkészítését ösztönzi. A SMART CITY menedzsment és szervezet bevezetése megtörténik, mely nagyrészt szakmai- vezetéstechnológiai oldalról közelíti meg a racionális, fejlődés-orientált városirányítást anélkül, hogy annak politikai vetületébe beavatkozna, és így csatlakozik az új rendszerben működő városok köréhez. Az átfogó „okos város” (Smart City) adatbázisépítő, várostervezési, - monitoring és -működtetési modell bevezetésre kerül a racionális, integráltan működő, hatékony és versenyképes város érdekében.

A lakosság számának csökkenése lassul a prognosztizálthoz képest. A foglalkoztatás szintje emelkedik, amely a megtartó képességet, a vonzerőt, az egyetemre való jelentkezések számát és a befektetési kedvet pozitívan érinti. A strukturális munkaerőhiány oldódik.

A társadalomfejlesztési intézkedések eredményesek, hozzájárulnak a megfelelő humán erőforrásokhoz, amelyek biztosítják a fenntarthatóságot és a fejlődést biztosító folyamatokat. Lépések történnek az alacsony iskolázottságú réteg felemelésében, kulturális tőkájének intenzív fejlesztésében, ennek révén foglalkoztathatóvá tételében. Az innováció-orientált, kreatív tevékenységek és emberek életminőséget szolgáló fejlesztései megtörténnek, további elvándorlásuk lelassul.

A K-NY irányú tengely kiépül, ami enyhíti a város kettéosztottságát, megvalósul a fő várostestek összekapcsolása. Megtörténik a belváros tehermentesítése a vasúttól délre fekvő területek feltárását szolgáló nagy kapacitású átkötő tengely megépítésével. A lakókörnyezet területén, közelében megszűnt ipari cégek újrahasznosítható telephelyének lakó-, intézményi vagy szolgáltatási funkcióra történő átminősítése megtörténik, ezáltal oldódik a funkcionális zavarok megléte, és a városzéli zöld mezős beruházások terjeszkedése megáll. Az alulhasznosított területek hasznosítása megtörténik, ugyanakkor a város Mecsek oldali beépítését nem engedélyezi a város. A funkciók, a közlekedési

hálózat belső kapcsolódásainak kiegyensúlyozottsága hozzájárul a szerkezeti kiegyensúlyozottság megteremtéséhez.

3.2 Jövőkép

A város jövőképe:

PÉCS LEGYEN OLYAN VÁROS, AHOL JÓ ÉLNI, ÉS LAKÓI SZERETNEK IS ÉLNI. AZ ÉLETMINŐSÉG KÖZELÍTSEN AZ EURÓPAI ÉLVONALHOZ. A VÁROS LAKOSSÁGA FORMÁLÓDJON KÖZÖSSÉGGÉ. A VÁROS SZEREZZE VISSZA TÖRTÉNELMILEG KIALAKULT TÉRSÉGI, NAGYTÉRSÉGI SZEREPEIT ÉS SÚLYÁT.

Pécs vonzó életperspektívát nyújtó foglalkoztatási feltételeket kínáljon, és egyúttal a lakosságnak a városhoz fűződő pozitív érzelmi viszonya, elégedettsége, a városért való tenni akarása is járuljon hozzá a város megtartó- és fejlődőképességéhez. A város legyen vonzó a mindenkori lakói és az ide érkezők számára is, magas szinten biztosítsa a kor követelményeinek megfelelő környezeti, anyagi, szolgáltatási feltételeket.

A városok esetében általában megfogalmazott igény –” ahol jó élni” – egy szubjektív elemmel is kiegészül: „ahol szeretnek élni” a lakói. A megfogalmazás tartalma: a városhoz ragaszkodó és azért tenni is akaró, felelősséget vállaló helyi társadalom kialakítása, közösséggé formálódása a cél. Hangsúlyos az az igény, hogy a város szerezzék vissza korábban kialakult, elfogadott, majd a kilencvenes évek óta erodálódó térségi súlyát.

A jövőképpel összefüggésben **a város átfogó célja az, hogy PÉCS FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSRE KÉPES TÉRSÉGI VONZÁSKÖZPONT legyen.**

Hosszú távon a természeti és épített környezet, a gazdaság és a társadalom egyensúlyos, a regionális környezethez harmonikusan kapcsolódó fejlődésére van szükség.

Az egyensúly hiánya a fenntarthatóság ellen hat. A fenntarthatóság és a fejlődés elválaszthatatlan követelmények, mivel fejlődés hiányában a fenntarthatóság megkérdőjeleződik, a fenntarthatósági követelmények figyelmen kívül hagyása mellett pedig a fejlődés ütközik korlátokba. A városnak meg kell erősítenie történelmi távlatokban kialakult regionális vonzerejét, integratív és fejlődés-ösztönző szerepét, mert a város és környezete az erőforrások tekintetében erősen egymásra utalt, s Pécs a régió legnagyobb városaként felelősséggel is rendelkezik a térségi fejlődés segítése, ösztönzése terén.

3.3 A stratégia célrendszere

Fenntartható fejlődési területenként egy stratégiai cél megfogalmazására került sor.

A stratégiai célok fenntarthatósági területenkénti megfogalmazása nem jelenti a területek különállását, mivel a célokhoz minden esetben a többi célhoz való kapcsolat feltárása is társul. Ez azért

fontos, hogy olyan projektek szülessenek, amelyek minél több lényeges összefüggés mentén hatást gyakorolnak a pozitív irányú elmozdulás érdekében.

A tervezett stratégiai célok:

Egészséges környezet biztosítása

A cél megfogalmazását indokolja, hogy noha a város magas természeti értéket képviselő erdőkkel határos, levegője rendszeresen, hosszú időszakokra átlépi a megengedett levegőtisztasági határértékeket, egyes városrészeiben kiugró a zajterhelés, és a klímaváltozás által okozott, a városi környezetben felfokozottan jelentkező felmelegedés is jelentős stressz-terhelést okoz. A környezeti terhek a lakosság egészségi állapotának romlásával járnak. Külön tényező, hogy a város korábbi bányászati múltja következtében az időszedő férfilakosság jelentős hányada szenved légzőszervi és keringési bántalmakban. A rendszert alkotó zöldfelületek és vizek hiánya, a csapadékeloszlás szélsőségsége, a csapadék- és hulladékvizek hasznosításának hiánya indokolja, hogy rendszerszerű fejlődési folyamat kezdődjön.

Fenntartható, fejlődő társadalom

A város lakosságának létszámcsökkenése, elöregedése és a munkaerő-piaci kompetenciák szempontjából gyengülő összetétele a fejlődés akadályozó tényezőjévé válik, ezért nagy hangsúlyt kell fektetni a társadalom fejlődőképességére is. Olyan társadalomfejlesztésre van szükség, amely képes biztosítani azokat a humán erőforrásokat, amelyek elegendőek a fenntarthatóságot és a fejlődést biztosító folyamatok kialakításához. Különösen az alacsony iskolázottságú réteg felemelése, kulturális tőkájének intenzív fejlesztése, ennek révén foglalkoztathatóvá tétele jelent kihívást. A város fenntarthatóságához a jelenleginél lényegesen erősebb gazdaság szükséges, amely magasabb hozzáadott értéket csak képzett munkaerővel tud előállítani. A humán erőforrás-igények kielégítéséhez a részleges munkavégző képességgel, de nagy felhalmozott tudással és tapasztalattal rendelkező inaktív rétegek (pl. nyugdíjasok, járadékosok) részleges reaktiválására is szükség lesz.

A város gazdasági alapjainak újjáépítése

A város gazdasági alapjai a rendszerváltást követően olyan mértékben rendültek meg és épültek le, hogy a jelenlegi potenciál nem áll arányban a város méreteivel. Ez a foglalkoztatás és a jövedelemtermelő képesség súlyos hiányosságaiban jelentkezik elsősorban, de a háttérben a fejlődőképes gazdasági ágazatok, profilok, vállalkozások hiánya húzódik meg. A városnak új gazdasági arculatot, befektetési vonzerőt biztosító intézkedések meghozatalára, új ágazatok meghonosítására van szüksége, melyek biztosítják a stabil és tervezhető működőképességet, a dolgozni készülő és a már dolgozó fiatal és a munkaképes korú lakosság helyi életpálya-tervezésének feltételeit és tanulási motivációját. A fejlődés előfeltétele azoknak az ipartelepítési, befektető-vonzási (főként közlekedési és üzleti infrastruktúra) feltételeknek a fejlesztése, amelyek nélkül – a szakirodalmi ismeretek és az elmúlt évtizedek tapasztalatai szerint egyaránt - a város lemaradási trendjét megfordító mértékű befektetések nem történnek.

Kompakt város – kiegyensúlyozott városszerkezet

A város szerkezete több szempontból – pl. területhasználat, zöld és kék infrastruktúra- hiányosságokat, ellentmondásokat mutat. Egyes területek intenzív területhasználatával szemben mások elhanyagoltak, a beépített területek számottevő részének karaktere kialakulatlan. Több helyen felhagyott ipari tevékenységek barnamezős területei rontják az összképet. A város Mecsek oldali beépítése környezeti hátrányokkal járhat, hasonlóképpen a jelenleg zöld mezősnek számító területekre is vonatkozik ez a kockázat. Az egyes városrészek decentrumai gyengék vagy hiányoznak, a város belső szövetében számos terület funkciószegény. Mindezek miatt a város egyenletes sűrűségű és minőségű funkcióellátása, a decentrumok kialakítása és egymáshoz való területi kapcsolódása, az alulhasznált vagy kialakulatlan területek hasznosítása irányába szükséges elmozdulni a város területi terjeszkedése és a belső kohézió lazulását eredményező szétterülése helyett. A funkciók, a közlekedési hálózat belső kapcsolódásainak logikus rendje és kiegyensúlyozottsága biztosíthatja a gördülékeny működőképességet.

E stratégiai cél részeként került megfogalmazásra a Smart City - Okos Város koncepció, mely a gyakorlatban alkalmazott digitális alrendszerei jelentős részét illetően e stratégiai célhoz illeszkedik legjobban.

Horizontális célok

A fejlődési elemeket jelentő célok mellett minden cél elérését szolgáló tevékenységek során érvényesítendő horizontális elvek megfogalmazására is sor került. A horizontális célok a fenntarthatóság elemeiként is felfoghatóak.

A horizontális célok a következők:

- **Cselekvőképesség**

A mindenkor fennálló jogi- kormányzati feltételrendszer keretei közt a városnak maximálisan ki kell használnia lehetséges mozgásterét annak érdekében, hogy önálló céljait meg tudja valósítani, felismert problémáit meg tudja oldani. A cselekvőképesség fogalma részben az önálló célkitűzési, stratégiaalkotási képességet, részben az ennek megvalósítását eredményező egységes (köz)akaratot és a célok mellett való kitartást, a városérdek elsődlegességét jelöli.

- **A sokféleség növelése**

A sokféleség növelése a kockázat mérséklésének egyik fontos eszköze, mivel csökkenti a kiszolgáltatottságot. A sokféleség a természeti környezet területén pl. a biodiverzitást, vagy a zöld- és kékfelületek alkotta városi terek változatosságát, az energia-ellátás területén a megújuló energiaforrások kombinált és kreatív alkalmazását, az épített környezetben a funkciókhoz, környezethez illeszkedő, változatos megoldásokat, a gazdaságban hosszú távon a fejlett KKV-szektorra való támaszkodást jelenti.

- **Rendszerhatékonyság**

Rendszerhatékonyság alatt a szűkösen rendelkezésre álló természeti, humán, pénzügyi, információs erőforrások magas hatékonyságú használatát, az őket felhasználó rendszerek hatékonyságát jelenti. A cél a hulladékok, veszteségek, redundanciák nélküli erőforrás-gazdálkodás, amely megfelelő kreativitással társulva átlag feletti fejlődést eredményez (a természeti rendszerek és az ezen alapuló Kék gazdaság példáján: minden kimenet egyúttal egy következő folyamat input-eleme is).

- **Esélyteremtő hozzáférés**

A társadalmi integráció fellazulása és a társadalmi különbségek növekedése rontja a társadalom teljesítőképességét. Koncentráltan szükséges foglalkozni a növekvő arányú leszakadás megakadályozásával, ellensúlyozásával annak érdekében, hogy a helyi társadalom önfenntartó képessége erősödjön, ez által kiszolgáltatottsága csökkenjen. A gyenge esélyekkel rendelkező rétegek számára olyan kitörési, fejlődési esélyeket kell biztosítani, amelyek az érintettek körében ösztönzik a társadalmi felemelkedés felé vezető úttal együtt járó kötelezettségek, terhek vállalását.

- **Felelősségvállalás**

A koncepció deklarálja azt az elvet, hogy az önkormányzat – bár nem minden téren egyenlő súllyal – felelős a városban minden működési területért. Azokon a területeken, ahol közvetlen kompetenciákkal nem rendelkezik, közvetett módszerekkel kell érvényre juttatnia a város érdekeit. Az önkormányzat számára felelősségvállalással járnak a földrajzi környezetben betöltött térségi szerepek is.

A felelősség és a feladatok megosztásához vezet az a széles körű **partnerség**, amely ahhoz szükséges, hogy az önkormányzat által csak közvetett módon befolyásolható területek a város célrendszerébe integrálódjanak, tevékenységüket összehangolják az önkormányzattal és más városi szereplőkkel (pl. az egyetem a gazdasági kamarával). A civil szervezetek, a lakosok is vállaljanak részt a közös célok általuk teljesíthető részében (pl. családi házas telkeken a felszíni burkoltság csökkentése, a talaj művelése), továbbá erősödjön a lakosságon belül az egymásért viselt felelősség.

- **Pozitív kommunikáció**

A város fejlődése, a gazdasági, társadalmi felzárkózás érdekében a belső és külső erőforrások hatékony, célzott feltárása és összefogása szükséges, amelynek az egyik legfontosabb horizontális elve mind az eszközöket, célcsoportokat tekintve is megfelelő, reális és a város ügyeibe való bevonódást ösztönző kommunikáció. A fejlődést támogató légkör és kapcsolatok alapfeltétele a pozitív városüzenet, a külső és belső városmarketing- PR, a széles körű társadalmi nyilvánosság biztosítása. Az ezzel összefüggő városdiplomácia rendszerének kialakítása, a városérdekek rendszerezett képviselése a település fejlődését, a megfogalmazott célok elérését, annak eszközeit, időtartamát alapvetően befolyásolja, adott esetben meg is határozza. E tevékenység révén várható a lakosság megfelelő tájékozottságának elérése a város helyzetét, az önkormányzat céljait, tevékenységét illetően, s ösztönzi részvételét a helyi kormányzásban, azaz fejleszti a részvételi demokráciát (koordinatív kormányzást, azaz „ko(o)rmányzást).

A célrendszer táblázatos bemutatása a részcélok mélységéig

ÁTFOGÓ CÉL	PÉCS FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSRE KÉPES TÉRSÉGI VONZÁSKÖZPONT			
	<p><i>Hosszú távon a természeti és épített környezet, a gazdaság és a társadalom egyensúlyos, a regionális környezethez harmonikusan kapcsolódó fejlődésére van szükség.</i></p> <p><i>Az egyensúly hiánya a fenntarthatóság ellen hat. A fenntarthatóság és a fejlődés elválaszthatatlan követelmények, mivel fejlődés hiányában a fenntarthatóság megkérdőjeleződik, a fenntarthatósági követelmények figyelmen kívül hagyása mellett pedig a fejlődés ütközik korlátokba. A városnak meg kell erősítenie történelmi távlatokban kialakult regionális vonzerejét, integratív és fejlődés-ösztönző szerepét, mert a város és környezete az erőforrások tekintetében erősen egymásra utalt, s Pécs a régió legnagyobb városaként felelősséggel is rendelkezik a térségi fejlődés segítése, ösztönzése terén.</i></p>			
1. Stratégiai cél	2. Stratégiai cél	3. Stratégiai cél	4. Stratégiai cél	
EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	A KOMPAKT VÁROS	
kapcsolódó részcélok	kapcsolódó részcélok	kapcsolódó részcélok	kapcsolódó részcélok	
R.1.Klímaváltozás hatásaihoz történő alkalmazkodás	R.4. Integrált helyi társadalom	R.8. A gazdaság befektetési tényező ellátottságának javítása	R.12. Kiegyensúlyozott térszerkezet és optimális területhasználat kialakítása	
R.2.Zöld és kék felületek összefüggő rendszerének kialakítása	R.5. Fenntartható módon javuló életminőség	R.9. A tőkeellátottság javítása	R.13.Mobilitás, az elérhetőség növelése	
R.3.A környezeti ártalmak csökkentése	R.6.A helyi társadalom kulturális tőkéjének gyarapítása	R.10.A jövedelemegyenleg javítása	R.14. Építmények állapotának javítása	
	R. 7. A közösségek fejlesztése	R.11. A gazdasági ökoszisztéma fejlesztése	R. 15. SMART CITY: új városirányítási modell és üzemeltetési rendszer	
			R 16. Energiabiztonság tiszta, fenntartható energiaforrásból	
ZÖLDÜLŐ	MEGTARTÓ	PROSPERÁLÓ	KISZOLGÁLÓ DIGITÁLIS	

3.4 A reziliens város a stratégiai célrendszerben

3.4.1 Prosperáló város

Prosperáló város dimenzió területén tervezett beavatkozási irányok, fókuszok

A város prosperálásának alapfeltétele az erős gazdaság. A gazdaságfejlesztés nem öncél, hanem annak eszköze, hogy a keletkező munkahelyek, jövedelmek, fejlesztések és tudásakkumuláció révén a lakosság, az intézmények, a környezet színvonalas fenntarthatósága és fejlődése elegendő forrásból táplálkozhasson. Tekintve, hogy a rendszerváltás óta e téren a város tetemes hátrányokkal küzd, a gazdaságfejlesztés feltételrendszerének javítására kiemelt hangsúlyt szükséges fektetni.

8. Az üzleti infrastruktúra fejlesztése

A város gazdaságának fejlesztése a fenntarthatóság központi kérdése, hiszen a város gazdaságának a rendszerváltás-időszaki összeomlását követően a problémával arányos mértékű reorganizációjára mindmáig nem került sor. Ebből adódik a város fejlődési ütemének elmaradása és versenyképességi lemaradása a hasonló szerkezetváltási válságon át nem esett, jól fejlődő vidéki városokhoz (pl. Győr, Kecskemét, Debrecen) képest. A *fenntartható fejlődés* forrásainak elsősorban a helyi jövedelemtermelésből kell származniuk. A rendszeresen elérhető költségvetési források csupán a *fenntarthatóhoz* elegendőek, mely fokozatos lemorzsolódást jelent. Az alaphelyzetből történő pozitív irányú „kizökkentéshez”, a befektetések fellendüléséhez elsősorban a működő tőke-telepítési tényezők (infrastruktúra, munkaerő, innováció/K+F+I, irányítási módszertan) intenzív fejlesztése szükséges. Elsődlegesen szükséges feltétel az üzleti infrastruktúra fejlesztése, mely nélkül intenzív gazdaságfejlesztés és a befektetőkre gyakorolt vonzerő-növelés nem lehetséges.

A tervezett legfontosabb üzleti infrastruktúra-fejlesztések:

- **A Déli Ipari Park és a Pécs-pogányi repülőtér** kapacitás- és szolgáltatás-fejlesztése, a repülőtéri funkciók, a multimodális logisztikai funkciók és az ipari parki funkciók szempontjából (döntően állami fejlesztésként), lehetővé téve nagyobb kapacitási befektetések letelepedését. (Akcióterületen kívüli egyedi, az ún. déli beavatkozási területre eső fejlesztés.)
- A multimodális funkcióhoz kapcsolódóan a **Pécsbányarendező vasútállomás és környezete** fejlesztése (rendezőpályaudvar és logisztikai parki környezet). Előkészítő vizsgálatok híján felmerült a repülőtér- ipari park együtteshez kapcsoló vasúti leágazás kiépítése, azt azonban a terepviszonyok nehezítik.

- Az **ÁPER laktanya** térségi jelentőségű KKV- gazdaságfejlesztési, üzleti parkká fejlesztése (KKV mérethez igazodó ipari, szolgáltatási, logisztikai telephelyek, inkubátorház, ehhez kapcsolódó tanácsadó központ, központi gyakorlati képzőhely, tovább- és átképzési centrum a struktúraváltások és a fejlődés révén keletkező új munkahelyek munkaerő-ellátásához).

Az ÁPER park⁴² a felsorolt funkciók együttese révén elősegíti

- a helyi mikro- és kisvállalkozások, középvállalkozások, növekvő vállalkozások méretükhöz, tevékenységük jellegéhez illeszkedő telephelyválasztását, sporadikus elhelyezkedésükkel szemben a koncentrációdást, egyúttal a környezetbarát gyakorlatokat, a fenntarthatóság-központú ipari-kereskedelmi hulladék-kezelést,
- a Déli Ipari Parkba és máshova települő jelentősebb cégekhez kapcsolódóan a beszállítói háttér megszervezését
- az induló, „halálvölgye” szakaszban lévő vállalkozások túlélését és fenntartható működésük feltételeinek kialakítását;
- teret, szakmai és pénzügyi támogatást nyújt a KKV szféra innovációs tevékenységéhez,
- helyet biztosít a városi környezethez nem igazodó ipari, kereskedelmi funkciók áttelepítéséhez,
- lehetővé teszi homogénebb beépítési blokkok kialakítását és a barnamezős és rendezetlen, elhanyagolt volt iparterületek felszámolását a belterületeken az által, hogy helyet biztosít a gazdasági tevékenységek átcsoportosításához,
- elősegíti a hiányzó hálózatosodás, gazdasági ökoszisztéma, klaszteresedés kifejlődését,
- kitágítja a város „Tanuló város” („Learning City”) funkcióit, hozzájárul az élethosszig tartó tanulás kereteit azzal, hogy
 - támogatja a duális és gyakorlati képzést, melyhez megfelelő gyakorlati képzőhellyel nem rendelkező vállalkozások, szakmacsoportok is csatlakozhatnak,
 - kereteket nyújt a felnőttképzéshez a „nagy” ipari parkokba és a környező városokba települő vállalkozások munkaerőigényének gyors kielégítéséhez,
- megoldja egy potenciálisan nagy értékű, jelen állapotában azonban erősen imázsrontó városképi hatást keltő romterület helyreállításának feladatát, mely az erősödő környezeti követelmények alapján csak odázható, de nem megkerülhető
- növeli a város térségi gazdasági vonzerejét.

⁴² Az ÁPER park előnyeinek részletesebb felsorolását indokolja, hogy az eddigi visszajelzések szerint ezek első megközelítésben nem feltétlenül nyilvánvalóak. A hosszú távú megtérülést jelentősen segíti az egymást támogató funkciók párhuzamos megteremtése.

- **Innovációs, inkubációs infrastruktúra-fejlesztések (több változat), iparterületfejlesztés**

A PTE Intézményfejlesztési terve keretében saját ingatlanain tervez beruházás-elemeket (technológia-intenzív szolgáltatások, innovációs és üzleti szolgáltatások, tudományos-technológiai szolgáltatások). Emellett a városnak szüksége van egy olyan innovációs park jellegű intézményre, amely a KKV-k inkubációjának, K+F+I tevékenységeknek, start-up-oknak, innovatív ökoszisztémáknak üzemeltetési és háttérrelátási feltételrendszerét tud adni. A PTE és a PBKIK közt kötött együttműködési megállapodás is tartalmazza egy KKV-innovációs központ létrehozását. A konkrét megvalósítás(ok) feltételrendszerét az Önkormányzat, a PBKIK és a PTE közt egyeztetni szükséges.

9. Gazdasági, üzleti célú ingatlanfejlesztések

A gazdasági infrastruktúra fejlesztése a vállalkozások telephelyein, telkein, üzleti célú ingatlanfejlesztések, ingatlan-hasznosítások (Nick udvar, Expo Center, volt Bőrklínika, Park mozi stb.), használaton kívüli műemlék-épületek gazdasági (turisztikai, kreatív ipari stb.) hasznosítása (bányászati örökség, Angster ház stb.).

10. Turisztika és a hivatásközlekedés fejlesztését (is) kiszolgáló közlekedésfejlesztések, turisztikai útvonalhálózat fejlesztése

Jellemző fejlesztések: kiterjedt kerékpárútvonalhálózat a Mecseken és a városban, turisztikai vonzerőfejlesztések (pl. élményfürdő, hotelkapacitás-fejlesztés, élményerdő, turisztikai kötélpályalétesítmények, látogatóközpontok). A turizmuson belül kiemelt a Mecsek turisztikai célú, akcióterületi jellegű környezet- és infrastruktúra-fejlesztése.

11. Az üzleti infrastruktúra-fejlesztéshez kapcsolódó közlekedési fejlesztések, közlekedési elemek (pl. vasúti átjárók fejlesztése, forgalomtechnikai fejlesztések)

- Agglomerációs és térségi szempontból a fenti fejlesztések kapcsolódnak a Dél-dunántúli Fejlesztési Zóna programhoz tartozó komlói, mohácsi fejlesztésekhez, valamint Kozármisleny fejlődő és bővíteni tervezett ipari-logisztikai parkjához, melynek az M6-leágazás kapcsán jók az esélyei. A tervezett fejlesztések várhatóan megnövelik a forgalmat a repülőtér (58-as harkányi út) – M6 – kozármislenyi lehajtó – Pécsbányarendező – Mohácsi út – régi 6-os út- ÁPER laktanya vonalon, ami szükségessé teszi a Mohácsi út kapacitásfejlesztését, valamint a Mohácsi út- 58-as út (harkányi irány) nagykapacitású összeköttetését az átmenő forgalom levezetése és a belváros terheléscsökkentése érdekében. Ez az út egyúttal megteremti a városban belüli gazdasági- üzleti forgalom útőerét és az ITS-ben Városligetnek nevezett terület városrészé fejlesztésének alapját. Az átkötő út szerepel az ITS és az FVS közös projektlistájában. (Pécsi víztől- vasúttól délre eső kiépítetlen és helyenként rendezetlen terület városrészé fejlesztését célzó elnevezés, mely magába foglalja a Tüskésrét – Balokány területet és az attól nyugatra eső megyeri területet is.)

- Az országos-nemzetközi közlekedési útvonalak fejlesztése nem városi kompetencia, azonban megvalósulásuk vagy elmaradásuk jelentősen befolyásolja a város és a megye fejlődési ütemét és hosszútávú jövőjét.

Az M6 Horvátország felé történő meghosszabbítása folyamatban van. Az M60 nyugati irányú folytatása ugyancsak az tényleges előkészítési szakaszban van. Remélhető a 67-es út Szigetvár- Kaposvár közti fejlesztése, a kiépítés alatt lévő Kaposvár – Balatonszemes szakasz révén az M60 és az M7 összeköttetése valósulhat meg. A legutóbbi állás szerint az M9 is Pécs közelében haladva teremti majd meg a K-Ny irányú összeköttetést. Mindezek eredményeként a város és a megye közlekedési hálózati rendszere minőségileg jobb helyzetbe kerül.

Kevésbé kedvező a vasútfejlesztés jövője. Bár a budapesti irány fejlesztése folyamatban van, a K-Ny-i irányú összeköttetés fejlesztése egyelőre nincs konkrét napirenden. A nagytávolságú szállítások és a K-i irányú vasúti személyközlekedés rendkívüli hátrányával még hosszabb ideig számolni kell. Reményt keltő az országhatár K-i -D-i vonalán belül tervezett vasúti gyűrű fejlesztésének ötlete, mely azonban még nem jutott döntési szakaszba. (Trianon óta hiányzó infrastrukturális elem.) A Pécs-Szeges vasúti összeköttetés hiányának jelentősége túlnő a két városon, hiszen a Dél-Dunántúl ennek hiányában nem csatlakozik a Szegedet érintő D-Dk irányú V. transzeurópai fővonalhoz. E fejlesztések ügyében az Önkormányzat és a helyi-térségi politika feladata a folyamatok szoros figyelemmel kísérése, az előkészületi, döntéselőkészítési rendezvényekbe, véleménycserékbe, lobbyfolyamatokba történő intenzív bekapcsolódás és a térségi érdekek képviselése.

12. Piaci bérlakásállomány fejlesztése

A munkaerő-ellátást és az önkormányzat pénzügyi szempontból fenntartható lakásállománystruktúráját szolgáló piaci bérlakásállomány fejlesztése. „Nemzeti Bérlakásprogram” pilot-projektként való kezdeményezése.

13. A helyi gazdaság fejlesztése

A helyi gazdaság fejlesztését szolgáló projektek (helyi piac, REL-központ). A REL-központ csatlakozhat az ÁPER-Park fejlesztéséhez logisztikai vonatkozásban; itt, a KKV-parkban a térség agrártermékeinek logisztikai és feldolgozóbázisa épülhet ki. E téren figyelemmel kell lenni a Dalkia saját (tűskésréti) területére tervezett önálló ipari parkjára is, mely a kiaknázatlan gőzkapacitás hasznosítását szolgálja.

14. A városi infrastruktúra és a közszolgáltatások hallgatóközpontú fejlesztése a PTE-vel együttműködésben

Az Önkormányzat és a PTE Intézményfejlesztési tervében is szerepel a jelenleg funkciótlan, üresen álló vagy bizonytalan szerepű ingatlanok hasznosítása. A PTE külföldi hallgatószáma igen jelentős és töretlenül növekszik, valamint az egyetem számára ugyanakkora jövedelemtömeget termelnek, mint a hazai hallgatók (egy főre vetítve tehát többet), s a város lakossági fogyasztásában is jelentős szerepet játszanak, indokolt tehát e fogyasztóréteg részére a szolgáltatási kínálat növelése hallgatói és városlakókénti szerepkörükben is (hivatali, lakhatási, kulturális, sport, egészségügyi, vendéglátási stb.

területeken). Közlekedési szempontból is számottevő a lakónépesség szerepe, gyalogosként és kerékpáros közlekedőként jelentős a közterületeken való jelenlétük, ezt a közlekedési infrastruktúra fejlesztése keretében (különösképpen a kerékpárutak fejlesztése terén) figyelembe kell venni.

3.4.2 Zöldülő város

Zöldülő város dimenzió területén tervezett beavatkozási irányok, fókuszok

Az ITS nemcsak a stratégiai cél, hanem a részcélok/operatív célok szintjén is összhangban van az FVS-elvárásokkal.

Tartalmazza a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás követelményét, ami városunkban főként a hőmérsékleti átlagok emelkedésével, az évszakon belüli hőingadozásokkal, a szélsőséges időjárási jelenségek számának növekedésével, a szélsőséges csapadék-eloszlással jellemezhető. Ez a következő területeken indukál követelményeket:

- Kiterjedt zöldfelületi hálózatok és rendszer, aktív zöldfelületi arány növelése - hőmérséklet ingadozás csökkentése, a csapadék helyben történő megfogása és hasznosítása, levegőtisztítás
- Komplex, racionális és környezetkímélő vízgazdálkodás (csapadékvizek megfogása, kormányzása, helyi tárolók, zöldfelületek öntözése, tisztított vizek hasznosítása)
- A környezeti ártalmak csökkentése – komplex energia (megújuló)- és hulladékgazdálkodás, körforgásos gazdaság
 - Jelentős önkormányzati (saját cégek részvételével történő) naperőműkapacitás létrehozása
 - A hulladékfrakciók feldolgozása, hasznosítása- a hulladéklerakás-mentes város felé történő haladás.

A bemutatott fókuszok jelentős területi kiterjedésben, nagy számú projekt formájában jelennek meg a stratégiában, meghatározó jelleget adva annak. Az Önkormányzat több ízben nyújtott be pályázatot az Európa Zöld Fővárosa címre. A 2013-2014. évi stratégiai dokumentumok már az első pályázat alkalmával is meggyőzőek voltak a bírálók számára, azonban az adott időben még nem voltak érvényben olyan önkormányzati döntések, forrás-elkülönítések, projektek, konkrét intézkedések, amelyek a stratégiai célok megvalósítását meggyőzően alátámasztották volna. Az azóta eltelt időszakban a folyamatok jelentősen előre haladtak, s a folyamatban lévő ITS-aktualizálás valamint az FVS keretében jelentős előre lépésre kerülhet sor. A város elnyerte az UNESCO „Learning City” (Tanuló Város”) címét, amely tág lehetőségeket kínál a környezet- és egészségtudatos társadalomfejlesztésre, megteremtve a hosszú távú fenntarthatóság és a környezetváltozásokkal szembeni reziliencia (ellenállóképesség) feltételeit.

A projektek az akcióterületeken az akcióterületi fejlesztések részeként is megjelenhetnek, tipikusan azonban ebben a dimenzióban a hálózatos jelleg a legjellemzőbb.

3.4.3 Digitális város

Digitális város dimenzió területén tervezett beavatkozási irányok, fókuszok

Pécs legyen OKOS VÁROS!

A Digitális város dimenzió keretében elsősorban a 2014. évi ITS keretében „SMART CITY” néven tervezett program megvalósítása a cél.

A dimenzióval kapcsolatos feladatokat jelen fejezet korábbi részei részletezik, e helyen a teljesség érdekében összefoglaló bemutatásra kerül sor.

A modell keretében felvázolásra került egy elvi modell, melynek célja, hogy integratív keretbe foglalja mindazokat a tevékenységeket, amelyek hosszabb időszak alatt megvalósítható, digitalizált alapokon nyugvó városirányítási és működési rendszert alkotnak. Ez a külső és belső partnerkapcsolati hálózattal együttműködésben szükséges ahhoz, hogy a város versenyképesen fejlődő, a stratégiai célokat követő, a fenntarthatóságot központi igazodási pontként kezelő, az erőforrásaival hatékonyan bánó rendszerré váljon. Mindez összefoglalóan a kormányzás alrendszereként azonosítható az okos város rendszerekben, melynek prioritást szükséges biztosítani a következők főbb szempontok érdekében:

- A rendszer teljességére való törekvés
- Elsőbbség biztosítása a stratégiai irányításnak a működési alrendszerrel szemben
- Redundáns és hiányos fejlesztések megelőzése, a leghatékonyabb fejlődést eredményező fejlesztési prioritási sorrend
- Homogenitás és arányosság, a részrendszer-fejlesztések integrált és együttműködő rendszerré álljanak össze
- A technikai és informatikai fejlesztésekkel együtt fejlődjön a humán erőforrás-oldal fejlesztése, részben az irányítási és működési, részben a lakossági és társadalomképviseleti körben (a különböző kompetenciák figyelembevételével)
- A döntéselőkészítés való tényeken és megalapozott előrejelzéseken alapuljon, a döntések objektivitása biztosított legyen
- A városfejlesztés „szigetüzem” jellege helyett a sokoldalú együttműködési hálózat szerepe érvényesüljön (lakosság, intézményrendszer, politikai szféra, kormányzat stb.), érvényre jusson a lakosságot összekovácsoló közösségi tervezés és „ko(o)rmanýzás
- Folyamatosan működő és komplex monitoring rendszer létrehozása, mely túllép a kötelező adatszolgáltatásokhoz szükséges adatgyűjtéseken, hatékonyan és gazdaságosan támogatja az irányítási és működési folyamatokat

- Automatizált, érzékelőrendszereken, digitális technikán és mesterséges intelligencián alapuló, öntanuló adatgyűjtési, feldolgozási, értékelési és jelentési rendszer alkalmazása a rendszer stabilitása, gazdaságos működése és folyamatos továbbfejlesztése érdekében.

E célok elérése érdekében **első lépésben megvalósítható rendszerterv, majd program kidolgozására van szükség.**

Az ITS 2014. évi elfogadása óta eltelt idő alatt az okos város modell bevezetése jelentősen előre haladt a városi versenykörnyezetben, így megvalósítás további elhalasztása várhatóan a város hátrányainak halmozódásával jár.

A magas fokú digitalizáltság és a mesterséges intelligencia-megoldások ellenére az irányítás, a működtetés és a társadalmi célok tekintetében továbbra is az ember és a társadalom áll középpontban. A bonyolult rendszer valóban racionális működése széles körű partnerségi együttműködést követel, ezért **záró gondolatként indokolt a kooperatív kormányzás, az intézményesített partnerkapcsolatok és a közösségi tervezés fontosságának hangsúlyozása.**

Digitális város - Tanuló város – okos város – Európa Kulturális Fővárosa – Európa Zöld Fővárosa

Pécs Városa 2010-ben **Európa Kulturális Fővárosa** volt. Az adott időtávlat tükrében jól érzékelhető, hogy a cím elnyerése kapcsán történt fejlesztések, programok, szerveződések révén a város kulturális öntudata, identitása fejlődött és ismertsége javult.

Pécs városa 2017-ben elnyerte az UNESCO **„Global Learning City”** címét, melynek keretében rendszeresen (eddig már hat ízben) kerül sor a Pécsi Tanuló Város Fesztivál/ Pécs Learning Festival megszervezésére, és folyamatos kapcsolattartás történik több várossal (Egyesült Királyság, Finnország, Írország, Dél-Korea, Románia, Franciaország, Szerbia stb.). A város tagja az UNESCO Global Network of Learning Cities világhálózatnak is. A cím birtoklásában, a Tanuló Város modell innovációjában, a világhálózati tagságban nagy lehetőségek rejlenek, különös tekintettel a smart, kreatív és inkluzív tudástranzsferek fejlesztése, településfejlesztés és tervezés terén a fenntarthatóság, a kultúra és közösség, valamint az egészség és jólét összefüggéseiben. A városmarketing egyik húzóeleme lehet a külföldi hallgatólétszám növekedése által igazolt vonzerő, másrészt a „tanulóváros” – „okos” város összefüggés a város belső társadalom-, és gazdaság- és környezetfejlesztési motorjává fejleszthető a helyi és regionális stakeholder alapú platformépítés és partnerség-fejlesztés révén. Az ezekből a célokból fakadó egyetemi és önkormányzati vállalások jelentősen hozzájárulhatnak a város minőségi oktatás-, K+F és ifjúságbarát környezet- és szolgáltatásfejlesztéséhez, s tágabb összefüggésben a gazdaságfejlesztéshez is, valamint a város európai és globális kapcsolatrendszerhez való intenzív kapcsolódásához.

A Learning City gondolatot fejlődési folyamatként értelmezve a város tovább erősítheti a „Kultúra Városa” imázst, megalapozhatja a nemcsak digitális, hanem az Intelligens város jelleget, mely tartalmi szempontból erős versenyképességi faktorrá fejlődhet.

A város több ízben pályázott az Európa Zöld Fővárosa címre, melyet eddig nem nyert el, de maga a pályázat jelentősen előre lendítette a környezet- és fenntarthatóság-központú irányítási szemléletet.

Az ennek kapcsán történt változások javították a cím elnyerésének esélyeit, de a legfontosabb eredmény a város élketségében tapasztalható javulás.

A SMART CITY modell életre keltése a LEARNING CITY kiterjesztett értelmezésével összhangban jelentősen támogatja a tartalmában versenyképes város-stratégia megvalósítását, s egyúttal megalapozottá teszi azt a célt, hogy Pécs megfeleljen az Európa Zöld Fővárosa cím feltételrendszerének.

3.4.4 Megtartó város

Megtartó város dimenzió területén tervezett beavatkozási irányok, fókuszok

A Megtartó város dimenzió vonatkozásában a társadalomfejlesztésre irányuló beavatkozások érvényesülnek. Ezek egy része a társadalmi tudat, a kulturális tőke fejlesztését szolgálja a környezet- és egészségtudatosság, a közösségfejlesztés, a kultúra és a lakossági közérzet terén. A másik csoport szolgáltatás és fizikai beavatkozás jellegű, a társadalomfejlődés és a jól-lét fejlődését szolgálja a lakókörnyezet s infrastruktúra, a humán közszolgáltatások, a közösségfejlesztő programok és a közlekedés terén.

Az akciók egy része akcióterületek projektjeinek részét képezi, más részük hálózatos fejlesztésekhez (pl. zöldterületi hálózat, humán közszolgáltatási intézmények) kötődnek, az akcióterületekhez nem kötődő társadalomfejlesztő projektek pedig az egyedi szoft vagy építési kategóriákban jelenik meg.

A közösségi tudat szintjén ható beavatkozások a következő területekre irányulnak:

- A pécsi identitás erősítés, a lakosság közösséggé formálása
- A részvételi demokrácia erősítése, a civil, közéleti aktivitás, kezdeményezések elősegítése
- A környezettudatosság erősítése
- Az egészségtudatosság növelése
- A kulturális tőke fejlesztése
- A mentális jó-lét fejlesztése

A társadalmi feltételrendszer javítása:

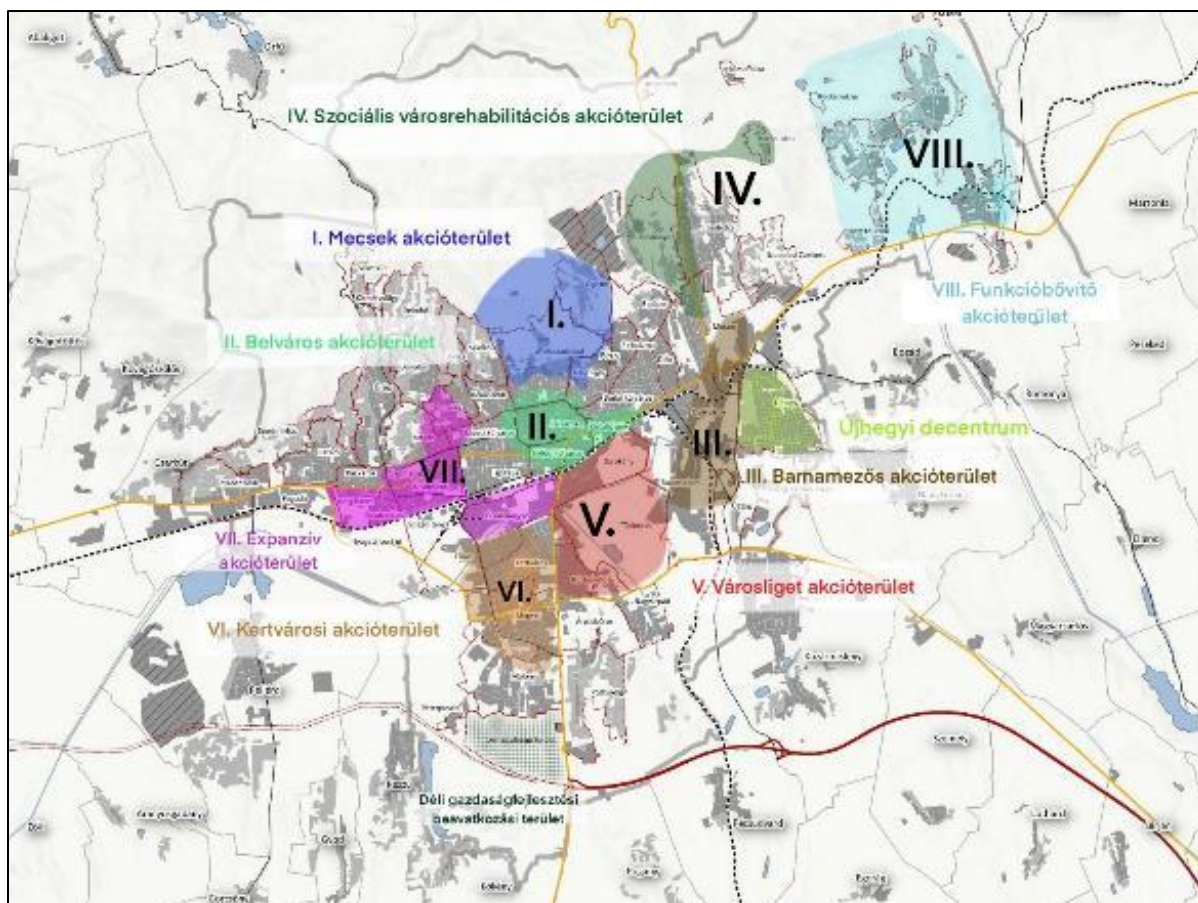
- Szociális városrehabilitáció

- A humán szolgáltatások infrastruktúrájának, minőségének fejlesztése
- Az ingatlanállomány korszerűsítése (intézmények, bérlakások)
- A humán közszolgáltatások összehangolt működtetése, a szociális biztonság erősítése
- Családtámogató közösségi programok
- A közösségi és a nem motorizált közlekedés fejlesztése
- A használaton kívüli, műemlék ingatlanok kulturális, kreatív ipari, közösségi, turisztikai hasznosítása

3.4.5 Kiszolgáló város

Kiszolgáló város dimenzió területén tervezett beavatkozási irányok, fókuszok

Ez a dimenzió az, amely a területi, városszerkezeti, városrészi szempontból is megközelíthető beavatkozási struktúra nagyvonalú bemutatására alkalmas. A leghangsúlyosabb projektkoncentrációk az akcióterületekhez kötődnek, s az épített környezet változásait döntően a Kiszolgáló város dimenzió tartalmazza, ezért a többi dimenziótól eltérően itt az akcióterületi beavatkozások révén lehet a legjellemzőbben összegezni a tervezett fejlesztéseket.

A kijelölt akcióterületek

Az akcióterületenkénti fejlesztési fókuszok bemutatására részletesen (projektenként) a 8.2. pontban kerül sor.

VI. Mecseki akcióterület

A tervezett beavatkozások jelentős számban, de homogén tartalommal érintik a **Mecsek** területét, ahol elsősorban a természeti környezet turisztikai és rekreációs célú kiaknázására kerül sor anélkül, hogy az erdei környezet sérülne, erdőirtásokra sor kerülne. A program a város turisztikai vonzerejének és lakosság-megatartó képességének erősítését szolgálja annak a trendnek a felismerése alapján, hogy az egészséges életmód és a természetturizmus egyre erősebb igényként van jelen úgy a turisták, mint a helyi lakosság körében. Elsősorban kerékpárutak és erdei attrakciók létesítését tartalmazzák a projektek már korábban is hasonló célra használt területeken (pl. Mandulás, Vidámpark, TV-torony környezete). A program csak átmeneti, napon belüli programokra irányul, nem tartalmaz szálláshelyfejlesztési elemeket, melyek nagyobb környezeti beavatkozásokkal járnának.

VII. Belvárosi akcióterület

Az akcióterület a Mecsekoldal- óvárosi rész területét foglalja magába. A tervezett beavatkozások súlypontja a jelentős, használaton kívüli ingatlanok (pl. Park mozi, Nick udvar, Bóbita bábszínház, Angster ház és orgonagyár) hasznosítását, üzemelő ingatlanok (pl. Nemzeti Színház, egyéb önkormányzati ingatlanok, Zsolnay örökség stb.) felújítását, turisztikai hasznosítását vagy energetikai korszerűsítését, közterületi, kisebb közlekedési hiányok (pl. Breuer Marcell sétány, Kisbalokány, Király u. zöldfelületei, belváros- Zsolnay negyed kapcsolata) pótlása.

VIII. Barnamezős akcióterület

Az akcióterület a Meszes- Budai vár környéke- Gyárváros déli oldala- Basamalom területet fed le a Mohácsi út közrefogott szakaszával, keleti irányban az újhegyi területig (Palahegyi út). A városnak ez a része a legrégebben iparosodott, a felszámolt és használaton kívüli bányászati ingatlanokon kívül számos kisebb-nagyobb barnamezős, rendezetlen folt és elaggott telephely jellemzi, melyek rendezése, a használatba való gazdaságos visszaforgatása városképi, a részben területhasználati szempontból modernizálásra és egységesítésre szorul. Jelenleg az ipari, lakóterületi, kereskedelmi-szolgáltatási és a barnamezős részek váltakozása kelt elhanyagolt benyomást, holott a városperemi, jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkező terület újbóli felértékelődését csupán a környezeti tényezők és a határozott profil hiánya gátolja. Összességében az akcióterületnek profiltisztításra és az ingatlan állomány rehabilitációjára, esetlenként funkció- és tulajdonosváltására van szükség.

A terület és a város peremén helyezkedik el az ÁPER laktanya, mely a rendszerváltás óta használaton kívül áll, állapota mindinkább leromlik. Cca 60 ha-os területe nagy érték, elhelyezkedése és beépítési struktúrája a gazdasági hasznosítás lehetőségét kínálja, mely az üzleti infrastruktúra keretében, mint leendő KKV ipari- logisztikai- innovációs -inkubációs park már bemutatásra került. A Budai vám környezete közlekedési és kiskereskedelmi tevékenységre predesztinált, mint csomópont; itt a TESCO környezetében termelői piac elhelyezése lakossági igény kielégítésére alkalmas. A Mohácsi út vonalában lakóterületek, új és leromlott állapotú ipari- kereskedelmi egységek, telephelyek váltakoznak használaton kívüli parcellákkal. Az út déli végén elhelyezkedő fejlett közép vállalkozások modernnek, sem városképi, sem lakóterületi szempontból nem zavaróak. Javasolható azonban a továbbiakban -annak funkcióváltása után- az ipari, logisztikai, nagykereskedelmi egységek ÁPER-területre vagy más ipari- logisztikai parkba való vonzása, irányítása. A lakóterületi és kiskereskedelmi-lakossági szolgáltatási funkciók nem, vagy lényegesen kevésbé zavarják egymást. E profiltisztítás mind az út vonalában, mint az ÁPER területén az ingatlanok felértékelődését és vonzerejének növekedését eredményezi.

A Pécsbányarendező vasúti terület funkciója ugyancsak az Prosperáló város Üzleti infrastruktúra-részben szerepel. Környezetében logisztikai célra alkalmas telkek helyezkednek el.

A gyárvárosi terület utcafronti része mérsékelten leértékelődött régi építésű épületei és elhasználódásuk kapcsán, a háttérterületekre ugyanaz a funkciókeveredés jellemző, mint a mohácsi úti környezetre, ipari és nagykereskedelmi tevékenység ezen a részen sem javasolt, továbbá az

ingatlanállomány felújítása, a közterületi infrastruktúra rehabilitációja szükséges. A profiltisztítás és a közterületi rehabilitáció, az elhanyagolt önkormányzati ingatlanok helyreállítása, illetve funkcióváltása várhatóan beindítja a magáningatlanok felújításának, tulajdonoscserejének folyamatát is. E változást elősegíti egy szoft elemekkel megvalósuló városrehabilitáció is.

IX. Szociális városrehabilitációs akcióterület

A helymeghatározás István akna lakóterületi és volt bányászati területét érinti. István akna szegregációs jellege évtizedek óta megoldatlan probléma. A lakóterületen a lakhatási feltételek fejlesztésére, a közterületek komplex állapotjavítására van szükség, szoft jellegű beavatkozásokkal párhuzamosan. A méltatlanul elhanyagolt, százéves, potenciálisan kiemelkedő örökségi értéket képviselő ingatlanegyüttes, melynek környezetében az értéktelen elemek már a bányabezárási - területhelyreállítási folyamatok elbontásra kerültek, áttekinthető struktúrában állnak rendelkezésre. A megmaradt ingatlanok kifejezetten ipari műemléki értékük kapcsán, értékmentési és turisztikai hasznosítási célból kerültek el a bontást. Hasznosításuk (itt és Széchenyi aknán is) jelentős, nemzetközi érdeklődésre számot tartó attrakcióvá fejleszhető. A jelentős tőkeigény miatt alternatív hasznosítási koncepciók kidolgozására és azok piacra vitelére van szükség.

X. Városliget akcióterület

A terület nagy jelentőségű tervezett funkcióváltása kapcsán jelen összefoglalóban is viszonylag hosszabb értelmező bemutatásra kerül sor.

Az akcióterület a vasút és a Pécsi víz vonalától délre eső, a barnamezős Pécs-keleti területtől nyugatra, Balokány-vonaltól a kertvárosi területig (Siklósi út) elhelyezkedő zónát (ezen belül a Tüskésrét és a Balokány részeket is) foglalja magában. Dél-keleti, az erőműhöz tartozó része a Dalkia tulajdonában van, és várakozások szerint saját ipari céljára kívánja felhasználni. Egyeztetés szükséges elégséges határoló, elválasztó zöldfelület meghagyása és környezetkímélő, a tüskésréti szabadidős- rekreációs funkciókat sem zavaró fejlesztés érdekében.

Az akcióterület kijelölésének célja egy új, kiemelkedő minőségi értéket képviselő városrész alapítása és feltételrendszerének előkészítése. Ez a jelenleg beépítetlen, részben az erőmű zagyterületeként jellemezhető és csak részben tájrendezett terület kettévágja az északi és a déli várostestet. Környezeti értékét jelentős levegőtisztítási szerepe határozza meg, melynek a megőrzése bármely hasznosítás esetén szigorú követelmény. Hasznosítása a Tüskésréti tó és szabadidőpark létesítésével megkezdődött. Tervezett egy, a belváros tehermentesítését és a várost az M60 autópályával összekötő keleti és nyugati közlekedési csatornák (Mohácsi út és Siklósi út) összekötését szolgáló nagy teljesítményű átkötő út létesítése, mely önmagában is jelentős területet köt le és viszonylag sűrű

forgalmat generál. Várható, hogy a fejlesztés révén erős fejlesztési (akár iparfejlesztési) nyomás helyeződik az Önkormányzatra, melyre időben szükséges felkészülni.⁴³

A környezeti szempontok és a terület várhatóan igen jelentős felértékelődése miatt kiemelkedően fontos, hogy a beépítési koncepció, a rendezési terv és a szabályozás mielőbb, még a hasznosítások és a területbe való bármely jelentős beavatkozást megelőzően megtörténjen és kidolgozásra kerüljön a hasznosítási koncepció és döntéseket magalapozó, reális adatokra épülő megvalósíthatósági tanulmány.

Az optimális beépítés keretében jelentős zöld felület meghagyására, alacsony beépítési sűrűsége, mérsékelt épület- és építménymagasságokra, nagy fajlagos értéket képviselő ingatlanok létesítésére kell törekedni. Az ipari, logisztikai és nagykereskedelmi telephelyek létesítését e területen szükséges kizárni, és azokat az ipari-logisztikai parkokba terelni. Irodai, laza beépítésű lakóterületi, kis alapterületű kiskereskedelmi és esztétikus, környezetszennyező és -zavaró hatásokat nélkülöző, minőségi szolgáltatási funkciók telepítése kívánatos, a zöldfelületi, rekreációs funkciókkal váltakozó elrendezésben. A terület meghatározó részén szükséges a levegőmozgást nem akadályozó, az éjszakai lehűlést- levegőcserét és az oxigéntermelést fokozó ligetes növényzettel telepítés. Emellett a Pécsi vízre és a csapadékvizekre, esetleg talajvízre alapozott kisebb vízfelületekkel, a környezeti értéket növelő vizes élőhelyekkel, laza telepítésű ligetekkel, parkokkal növelhető a környezeti érték. A terület vízszabályozását szükséges a Mecsekoldal csapadék-megfogásával, lokális tározók létesítésével összefüggésben, rendszerként megtervezni abból a célból, hogy a mélyvonalai elöntések megelőzhetőek legyenek. A város levegőtisztasága érdekében követni érdemes azt az elvet, hogy a beépítésre kerülő területek legalább kétszeresének megfelelő erdő telepítésére kerüljön sor a város levegőcseréjét elősegítő, beépítésre nem szánt vagy arra nem alkalmas területeken.

A tervezett városrészben a tervezési ciklusban a tervezési feladatokon túl élményfürdő létesítése, a Tüskésréti szabadidőpark csatlakozásának elkészítése, a Tüskésrét funkcióbővítő fejlesztése, újabb naperőmű létesítése szerepel.

IX. Kertvárosi akcióterület

A városrész már az előregedés jeleit mutatja, szükséges a rehabilitáció megtervezése és fokozatos megvalósítása. A jelentős beavatkozások közt szerepelt az ANK tömb helyreállítása, a közösségi funkciók kínálatának és színvonalának fejlesztése (terek, parkok, a zöldfelületek minőségének javítása és területének növelése), a lakóterületek komplex fejlesztése, a központi területek funkcióbővítése. A lakóterületek mellett az Expo Center hasznosítása, valamint a Tüke Busz és a Biokom telephelyfejlesztése is ezt az akcióterületet érinti.

⁴³ Ipari és logisztikai fejlesztésre bőséges terület áll rendelkezésre az ipari parkokban, meg kell előzni, hogy a lakóterületfejlesztési és szabadidős, magas környezeti és ingatlan-értéket eredményező fejlesztések elől vegye el a területet.

X. Expanzív akcióterület

A terület a Honvéd utca vonalától nyugatra eső egyetemi területet, Uránvárost és az attól nyugatra eső fejlesztési területet tartalmazza.

A cél itt Uránváros alközponti szerepének erősítése sport, kulturális, rekreációs funkciók fejlesztésével; az egyetem létesítményeinek fejlesztése a gazdasági szereplőkkel való együttműködés érdekében; az egyetemi és a városi funkciók összehangolása. A tervezett beavatkozások a közlekedési feltételek (Verseny utca, Középmakár dűlő) fejlesztésére, a terület sport – és kulturális létesítményeinek fejlesztésére (jégpálya, Szivárvány gyermekház, Harmadik színház), a vásártér fejlesztésére (kiemelt projektként), a lakóterület fejlesztésére és egy sörgyári turisztikai látogatóközpont és egy futballstadion létrehozására irányulnak.

XI. Funkcióbővítő akcióterület

Az akcióterület Somogy-Vasas -Hird városrészek fejlesztésére irányul. A bányászat rendszerváltáskori leépülésével együtt e területek (különösen Vasas és Somogy) leértékelődtek, hosszabb ideig a lakosság elöregedése, a fiatalok eláramlása és hátrányos minőségi lakossági összetétel-változás volt jellemző. Az eltelt évtizedek általános tendenciája, hogy a jó levegőjű, kevésbé zsúfolt lakóterületek felértékelődtek, az alacsonyabb árak megindították a keresletet a jobb minőségű és előnyös helyzetű ingatlanok iránt. Időközben megfelelő kínálat híján száz milliárdos nagyságrendben fektettek be volt pécsi lakosok új lakóterületi építkezésekbe az agglomeráció területén, más településeken.

A cél az elkülönülő városrész lakossági szolgáltató infrastruktúrájának fejlesztése, működő településközpont újbóli kialakítása, gazdasági épületek és területek hasznosítása; a bányászat megszűnésével leértékelődött városrész értékének helyreállítása, vonzerejének növelése, az értékes lakókörnyezeti kínálat növelése. A bányatelepek szociális rehabilitációja is indokolt, de a jelenlegi ciklusban a funkcióiban megcsonkított településközpont funkcióinak helyreállítása, használaton kívüli ingatlanok hasznosítása révén idősek otthona és „mini ipari centrum” létrehozása, lovasklub és lovarda-fejlesztés szerepelt az projektek között.

Többségükben a kiszolgáló város dimenzióhoz kapcsolódnak az akcióterületi fejlesztéseket is érintő, de azok határain túlmutató ún. hálózatos fejlesztések valamint az akcióterületekhez nem köthető egyedi projektek is.

Jellemző hálózatos fejlesztések⁴⁴

A hálózati fejlesztések vagy vonalas létesítményekre, vagy hálózatot alkotó pontszerű fejlesztésekre vonatkoznak. Jellemző csoportjaik:

- Közlekedési rendszer
 - úthálózat fejlesztések, különösen kerékpárúthálózat; közlekedési létesítmények, pl. buszvárók, parkolók; járműállomány elektrifikációja különösen autóbusz állomány, E-bringa
- Vízhálózati, vízvédelmi, vízbázisvédelmi fejlesztések
- Hulladékfeldolgozás és infrastruktúrája
- Környezetfejlesztés (tájrehabilitáció- és védelem, zöld hálózatok, megújuló energia-fejlesztések
- Épületenergetikai, távhő-ellátási, városüzemeltetési fejlesztések,
- Ingatlanfejlesztések (bérletállomány, iroda kapacitások, bölcsődék, óvodák)
- Humán közszolgáltatásfejlesztés (szociális, közösségfejlesztés).

Akcióterületekhez nem kötődő egyedi épített környezeti beavatkozások⁴⁵

E projektcsoportban jelennek meg az akcióterületeken kívüli városi területeken tervezett, nem hálózati jellegű fejlesztések., melyek a tervezett helyszínek szükségleteinek megfelelően vegyes összetételűek, közülük az alábbiak a legjellemzőbbek:

- Gazdaságfejlesztéshez köthetők (üzleti infrastruktúra- ld. Prosperáló város dimenzióánál bemutatottak)
- Városrészhabilitáció jellegűek (Meszes, Gyárváros, Siklósi út, Pécs-Nyugat, szociális városfejlesztés nem akcióterületen)
- Informatikai fejlesztés (BIOKOM)
- Humán infrastruktúra fejlesztése (idősothonok, közösségi tér)
- Egyedi közlekedési beavatkozások (kerékpárút, egyedi épületenergetikai fejlesztések)

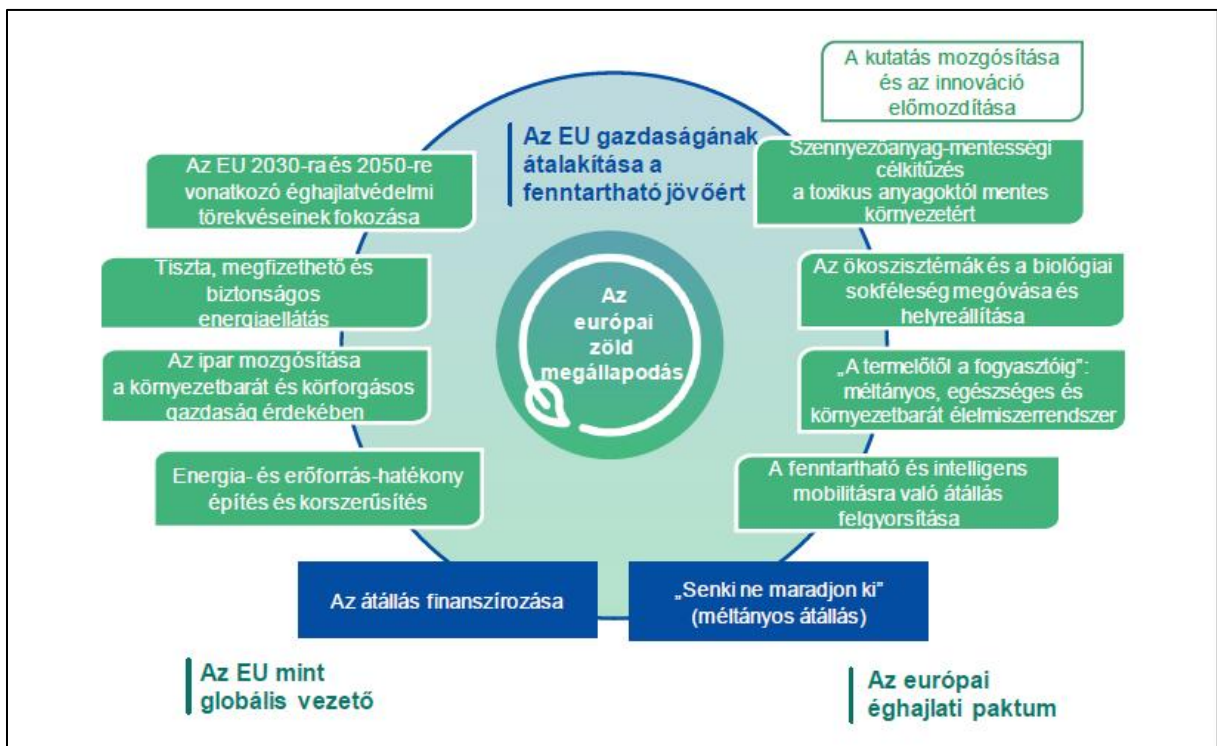
⁴⁴ Átfedés lehetséges a más dimenziók keretében bemutatottakkal

⁴⁵ Átfedés lehetséges a más dimenziók keretében bemutatottakkal

3.5 A stratégia összhangja más stratégiákkal

Az Európai Unió által elfogadott, a városfejlesztéssel összefüggő főbb dokumentumok

Az európai várospolitikák átfogó politikai kontextusa egyre inkább a fenntarthatóságot helyezi előtérbe, ideértve az Európai Bizottság Zöld Megállapódását (Green Deal) is, amelynek célja, hogy Európa váljon a világ első éghajlat-semleges kontinensévé. Ezzel szorosan összefügg a Párizsi Megállapodás, az ENSZ Új Városi Agenda-ja és az ENSZ Fenntartható fejlődési célok közül a városokra vonatkozó cél (11. cél: Befogadó, biztonságos, ellenállóképes és fenntartható városok és egyéb települések kialakítása), melynek alapvetése, hogy a városokat befogadóbbá, biztonságosabbá, rugalmasabbá és fenntarthatóbbá tegye. Ezekhez szorosan kapcsolódik az új Lipcsei Charta, amely a városi szintű megvalósulását teszi lehetővé az irányelveknek.

16. ábra: Az Európai Zöld Megállapodás (Green Deal) célrendszere

A városok fontos szerepet kapnak az Európai Zöld Megállapodás megvalósításában, valamilyen mértékben minden célkitűzés kapcsolatban van a városi térségekkel, de vannak kifejezetten erős összefüggések.

Az automatizált és összekapcsolt multimodális mobilitás cél egyik legfontosabb eleme a városi területeken a forgalmi torlódások, a környezetszennyezés csökkentése, amiben kiemelt szerepet szánunk a digitalizációnak és az intelligens forgalomirányítási rendszernek. Pécs közösségi közlekedés fejlesztési terveiben ezt is szükséges figyelembe venni.

A gazdaságfejlesztés területén kiemelt figyelmet kap a körforgásos gazdaság megvalósítása, illetve az energiarendszer dekarbonizációja. Ezek a célok összhangban vannak Pécs ambiciózus hulladékgazdálkodási, közműszolgáltatási, energetikai fejlesztési elképzeléseivel.

A Green Deal szorgalmazza a köz- és magánépületek korszerűsítését, az üvegház hatású gázok kibocsátásának csökkentését.

A környezetvédelmi célkitűzéseknél a dokumentum kiemeli a városi árvizek által okozott szennyezést, amely a pécsi villámárvizek esetében is veszélyforrás. A felszín alatti és a felszíni vizek természetes funkcióinak helyreállítása illeszkedik a város törekvéseihez. A biodiverzitás megővésére vonatkozó célnál említi a városi környezet biológia sokféleségének növelését, ami Pécs város esetében fokozottan releváns, mivel az egyik legnagyobb zöldterülettel rendelkező hazai nagyváros.

Összeségében a dokumentum fontos szerepet szán a városoknak és fejlesztésüknek, arra törekszik, hogy a fenntartható városfejlesztési stratégiák kidolgozásánál a települések kihasználják a kínálkozó lehetőségeket a célok elérésére.

Az új lipcsei chartát 2020. november 30-án fogadták el az EU német elnöksége, a charta az átalakuló város három formáját emeli ki:

- Az igazságos város: esélyegyenlőséget és környezeti igazságosságot biztosítva mindenki számára, nemtől, társadalmi-gazdasági állapottól, kortól és származástól függetlenül.
- A zöld város: támogatja a globális felmelegedés elleni küzdelmet és a levegő, a víz, a talaj és a földhasználat magas környezeti minőségét, valamint a zöld és szabadidős területekhez való hozzáférést.
- A produktív város: szilárd pénzügyi alapok biztosítása mellett munkahelyek teremtése a fenntartható városfejlesztéshez a diverzifikált helyi gazdaságok és az innovációt támogató környezet révén.

Az Új Lipcsei Charta a jó kormányzás kulcsfontosságú elveit a következőképpen határozza meg:

- Várospolitikát a közjó érdekében: a hatóságoknak az általános jólét érdekében kell cselekedniük, szolgáltatásokat és infrastruktúrát kell nyújtaniuk a közjó érdekében.
- Integrált megközelítés: a várospolitikát minden területét térbeli, ágazati és időbeli dimenziók alapján kell összehangolni.
- Részvétel és közös alkotás (co-creation): minden városi szereplőt és állampolgárt be kell vonni, hogy figyelembe vegyék tudásukat és aggályaikat, valamint erősítsék a helyi demokráciát.
- Többszintű kormányzás: a komplex kihívásokkal szemben együttesen kell fellépni a városi és területi politika minden szintjén – helyi, regionális, nagyvárosi, nemzeti, európai és globális szinten.
- Helyalapú megközelítés: a városi stratégiáknak és a városi finanszírozási eszközöknek a konkrét helyi adottságok alapos elemzésén kell alapulniuk.

Célszerű Pécs Megyei Jogú város aktuális fejlesztési terveit ezek figyelembevételével kidolgozni.

A 2021-27-es EU költségvetési időszakra vonatkozó stratégia dokumentumok

A koronavírus járvány társadalmi-gazdasági válság hívta életre az EU történetének legnagyobb ösztönző csomagját, a NextGeneration EU-t, amelynek célja, hogy 750 milliárd eurós keretösszegével hozzájáruljon a koronavírus járvány okozta károk helyreállításához. Ennek a programnak – költségvetési forrásait tekintve – legnagyobb hányadát, 672,5 milliárd eurót, a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (HEE, angol rövidítéssel RRF) teszi ki. A HEE hét zászlóshajó kezdeményezése (Megújulás, Korszerűsítés, Töltés, Kapcsolódás, Modernizálás, Kapacitásbővítés, Átképzés és továbbképzés) közül három a zöld átállással összefüggő, négy pedig a digitalizációs célok elérését támogatja.

Az Európai Unió regionális politikájának egyik legfontosabb finanszírozója az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), amelynek a 2021-2027-es időszakban a fő szakpolitikai célkitűzései a következők:

- Intelligens Európa
- Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa
- Jobban összekapcsolt Európa
- Szociális Európa
- A polgárokhoz közelebb álló Európa

Ezek a célkitűzések váltják a korábbi ERFA 11 célrendszert, amit a célok egyszerűsítésével és modernizációjával indokoltak.

Magyarország Kormánya benyújtotta a fenti célkitűzéshez illeszkedő Partnerségi Megállapodást a 2021-2027-es időszakra vonatkozó kohéziós források felhasználásáról szóló dokumentumot.

A következő 2021-27-as EU költségvetési időszakra vonatkozóan, a regionális fejlesztés szempontjából leglényegesebb hazai dokumentumok a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) és a Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve (HET). Szükséges a tervezés során figyelembe venni a két dokumentum által megfogalmazott célrendszer, amelyet röviden bemutatunk, kiemelve a Pécsre vonatkozó részeket.

Az FVS kapcsolata a releváns hazai stratégiai dokumentumaival

A célrendszer kapcsolata az OFTK-val

Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozatával még 2013 decemberében elfogadta a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepciót (OFTK). A jelen dokumentum már az abban foglaltakra tekintettel készült.

Az OFTK közép- és hosszú távon fogalmazza meg a hazai fejlesztési célokat és igényeket, meghatározva azok területi dimenzióit. Középtávon a dokumentum arra törekszik, hogy a 2021-2027-as időszak fejlesztési dokumentumait (a Partnerségi Megállapodást és az operatív programokat) megalapozza. Hosszú távon (2030-ig) az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségletei alapján teljes tervezéssel Magyarország minden ágazatára, térségére és köz-, piaci, valamint civilszférájára jövőképet és célokat definiál a fejlesztéspolitika és a területfejlesztés vonatkozásában. Az OFTK a 1254/2012. (VII. 19.) számú kormányhatározat alapján készült. A dokumentum Országgyűlés általi elfogadásakor hatályát veszítette az Országos Területfejlesztési

Koncepcióról szóló 97/2005. (XII. 25.) OGY határozat, az Országos Területfejlesztési Koncepcióval egyetemben.

Az átfogó célok⁴⁶ tekintetében Pécs Integrált Településfejlesztési Stratégiájában megfogalmazott négy stratégiai cél kapcsolódik a négy **OFTK** átfogó célhoz. Az átfogó célok összefüggéseit az alábbi táblázat mutatja be.

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció Pécs Fenntartható Városfejlesztési Stratégia	Értékteremtő foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés	Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom	Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme	Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet
A város gazdasági alapjának újjáépítése	√	√	√	√
Fenntartható, fejlődő társadalom	√	√	√	√
Kompakt város	√	√	√	√
Egészséges, karbonsemleges város	√	√	√	√

2. táblázat: FVS – OFTK célmátrix: a stratégiai célok – átfogó célok kapcsolatrendszere

Jól látható, hogy Pécs stratégiai célkitűzései összhangban vannak a négy átfogó OFTK célnak azzal, hogy a társadalmi-gazdasági és természeti-épített környezeti elemek nagyon szorosan összefüggnek, a célok egymásra is jelentős hatással vannak.

OFTK 2030 jelenleg is érvényben van, a tanulmányban szereplő megállapítások érvényesek napjainkban is. A 2014-2020-as fejlesztési időszakra vonatkozó részek érvényesek, de aktualitásuk részben csökkent.

A nagyvárosi településegységek lehatárolásáról a KSH (Magyarország településhálózata 1., Agglomerációk, településegységek, 2014) rendelkezik, lényegi eltérés nem mutatkozik.

Baranya Megyei Területfejlesztési Koncepciója megújult, bár jelentős irányváltás nem érzékelhető, de célrendszere módosult.

⁴⁶ Az IVS-ben a stratégiai célok szintje feleltethető meg, az OFTK-ban az átfogó célok szintjének (a célok száma, összetettsége alapján), így célszerű a továbbiakban is az IVS célok eggyel alacsonyabb szintjét hasonlítani az adott OFTK célokhoz.

A jövőképet szolgáló átfogó célok:

- 1) Magas hozzáadott értéket teremtő foglalkoztatást biztosító gazdaság kialakítása
- 2) Fenntartható, egészséges és megújuló társadalom
- 3) Környezet- és energiatudatos megye

Specifikus célok

- 1) Helyi gazdaságok fejlesztése, körforgásos gazdaság kialakítása
- 2) Tartós növekedésre képes gazdaság megteremtése
- 3) A jelenlegi és jövőbeni piaci igényekhez illeszkedő emberi erőforrás fejlesztés
- 4) Társadalmi felzárkózás elősegítése
- 5) Stratégiai erőforrások fenntartható használata
- 6) Elérhetőség és mobilitás javítása
- 7) Nemzetközi növekedési centrummá válás

A nemzetközi növekedési centrummá válás a város számára kulcsfontosságú célkitűzés, amely alapján meghatározza a megye és megyeszékhely viszonyát.

A koncepció egyik kezdeményezése a Baranya Megyei Befektetési Ügynökség létrehozása, amelybe a Pécs megyei Jogú város Önkormányzatának is szerepet szán.

Tevékenységgént jelöli meg a Pécs-Villány Kiemelt Turisztikai Térség fejlesztését.

A koncepció azonosítja a Pécs-Bóly-Mohács növekedési tengelyt, mint lényeges gazdasági fejlesztési térséget, a Dél-Dunántúli Gazdaságfejlesztési Zóna programhoz illeszkedve.

A kutatási-fejlesztési és innovációs tevékenységek erősítésének területi specifikumát elsősorban Pécsre irányítja.

Pécs Fenntartható Városfejlesztési Stratégia Baranya Megyei Területfejlesztési Koncepció	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	Fenntarthat ó, fejlődő társadalom	Kompakt város	Egészséges, karbonsemleges város
Helyi gazdaságok fejlesztése, körforgásos gazdaság kialakítása	√	√	√	√
Tartós növekedésre képes gazdaság megteremtése	√	√	√	√
A jelenlegi és jövőbeni piaci igényekhez illeszkedő emberi erőforrás fejlesztés	√	√	√	√
Társadalmi felzárkózás elősegítése	√	√	√	√
Stratégiai erőforrások fenntartható használata	√	√	√	√
Elérhetőség és mobilitás javítása	√	√	√	√
Nemzetközi növekedési centrummá válás	√	√	√	√

3. táblázat: A Pécs ITS és a Baranya Megyei TFK stratégiai céljainak összefüggése

A Baranya megyei Önkormányzat ITP-je és a pécsi FVS kapcsolata

<p>Pécsi Fenntartható Városfejlesztési Stratégia</p> <p>Baranya Megyei Integrált Területi Program 2021-27</p>	<p>Egészséges, karbonsemleges város</p> <p>↓</p> <p>ZÖLDÜLŐ VÁROS</p>	<p>Fenntartható, fejlődő társadalom</p> <p>↓</p> <p>MEGTARTÓ VÁROS</p>	<p>A város gazdasági alapjainak újjáépítése</p> <p>↓</p> <p>PROSPERÁLÓ VÁROS</p>	<p>Kompakt város, kiegyensúlyozott városszerkezet</p> <p>↓</p> <p>KISZOLGÁLÓ VÁROS DIGITÁLIS VÁROS</p>
<p>Magas hozzáadott értéket teremtő foglalkoztatást biztosító gazdaság kialakítása</p>			<ul style="list-style-type: none"> • A gazdaság befektetési tényező-ellátottságának javítása • A tőke-ellátottság javítása • Jövedelem-egyenleg javítása • A gazdasági ökoszisztéma fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> • Kiegyensúlyozott térszerkezet és optimális területhasználat kialakítása • Építmények állapotának javítása
<p>Fenntartható, egészséges és megújuló társadalom</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Integrált helyi társadalom • Fenntartható módon javuló életminőség • A helyi társadalom kulturális tőkájének gyarapítása • Közösségek fejlesztése 		<ul style="list-style-type: none"> • Mobilitás, az elérhetőség növelése • SMART-CITY: a városirányítási új modell és üzemeltetési rendszer
<p>Környezet- és energiatudatos megye</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Klímaváltozás hatásaihoz történő alkalmazkodás • Zöld és kék felületek összefüggő rendszerének kialakítása • A környezeti ártalmak csökkentése 			<ul style="list-style-type: none"> • Tiszta energiával működő közösségi közlekedés általánossá tétele • Energiabiztonság tiszta, fenntartható energiaforrásból

29. táblázat: A Pécs FVS és a Baranya Megyei ITP stratégiai céljainak összefüggése

Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve

A HEE-ben rendelkezésre álló források lehívása érdekében a tagállamoknak Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervet (HET) kell benyújtaniuk a Bizottságnak. A HET komponenseket fogalmaz meg, amelyek kijelölik a fejlesztendő ágazatokat és témaköröket.

Komponensek

- A. Demográfia és köznevelés
- B. Magasan képzett, versenyképes munkaerő
- C. Felzárkózó települések
- D. Vízgazdálkodás
- E. Fenntartható zöld közlekedés
- F. Energia - zöld átállás
- G. Átállás a körforgásos gazdaságra
- H. Egészségügy
- I. Szakpolitikához nem sorolható országspecifikus ajánlások

Valamennyi komponens érinti Pécs városát, de kiemelten fontos az " Magasan képzett, versenyképes munkaerő ", "Felzárkózó települések", "Fenntartható zöld közlekedés" illetve a " Átállás a körforgásos gazdaságra " területe.

A HET forrásainak sikeres felhasználása érdekében a stratégiába illeszkedő rövid és középtávú fejlesztések előkészítését szükséges megvalósítani.

Pécs Fenntartható Városfejlesztési Stratégia HET komponensek	A város gazdasági alapjának újjáépítése	Fenntartható, fejlődő társadalom	Kompakt város	Egészséges, karbonsemleges város
A. Demográfia és köznevelés	√	√		
B. Magasan képzett, versenyképes munkaerő	√	√	√	√

Pécs Fenntartható Városfejlesztési Stratégia HET komponensek	A város gazdasági alapjának újjáépítése	Fenntarthat ó, fejlődő társadalom	Kompakt város	Egészséges, karbonsemleges város
C. Felzárkózó települések	√	√	√	√
D. Vízgazdálkodás			√	√
E. Fenntartható zöld közlekedés	√	√	√	√
F. Energia - zöld átállás	√		√	√
G. Átállás a körforgásos gazdaságra	√	√	√	√
H. Egészségügy		√		
I. Szakpolitikához nem sorolható országspecifikus ajánlások		√	√	

30. táblázat: Az ITS stratégiai céljainak összefüggése a HET komponenseivel

TOP Plusz funkciója és céljai

A program Magyarország kevésbé fejlett régióinak és fejlett régiójának területi alapú fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevesbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére.

Az operatív program célja a régiók és megyék fejlettségi pozíciójának javítása, a legkevesbé fejlett megyék és elmaradott térségek területi fejlesztése a kedvezőbb helyzetű térségek pozíciójának erősítése mellett, ennek keretében térségi és helyi fejlesztések:

- a gazdaságélénkítés, munkahelymegőrzés és munkahelyteremtés érdekében,
- a települések élhetőségének javítása, a város-vidék különbségek csökkentése érdekében
- a térségek és települések népességmegtartó képességének erősítése, családvédelem, életminőség javítása érdekében.

TOP Plusz prioritások

Versenyképes megye (ERFA):

- Helyi gazdaságfejlesztés, helyi és térségi turizmus
- Településfejlesztés, települési szolgáltatások, szociális célú
- Városrehabilitáció ERFA elemei
- Helyi és térségi közszolgáltatások

Klímabarát megye (ERFA):

- Önkormányzati energetikai beavatkozások

Területi humán fejlesztések (ESZA):

- Helyi foglalkoztatási együttműködések
- Fenntartható városfejlesztés
- Szociális célú városrehabilitáció ESZA+ elemei
- Közösség, kultúra, szabadidő helyi fejlesztések
- Helyi humán fejlesztések

A TOP Plusz célkitűzése a források legalább 65%-ának a Dél-Dunántúl, Dél-Alföld, Észak-Alföld, Észak-Magyarország régiókba irányítása, ami Pécs számára is kedvező.

Megemlíti a Pécs-Mohács fejlődési tengelyt.

Baranya megyében az ERFA 9. cikk alá tartozó, a fenntartható városfejlesztésben érintett városok Pécs, Mohács, Komló.

TOP Plusz prioritásai Pécs Integrált Településfejlesztési Stratégia	Versenyképes megye	Klímabarát megye	Területi humán fejlesztések
A város gazdasági alapjának újjáépítése	√	√	√
Fenntartható, fejlődő társadalom	√	√	√
Kompakt város	√	√	√

TOP Plusz prioritásai			
Pécs Integrált Településfejlesztési Stratégia	Versenyképes megye	Klímabarát megye	Területi humán fejlesztések
Egészséges, karbonsemleges város	√	√	√

31. táblázat: IVS – ÚSZT célmátrix: az operatív célok – ÚSZT programok kapcsolatrendszere

Az ITS stratégiai céljai és a TOP Plusz prioritásai ugyanazokat a fő célokat hangsúlyozzák. Ezek egy a kor kihívásainak megfelelő összehangolt logikai keretet képeznek.

Modern Városok Program

A Kormány és Pécs MJV által elfogadott megállapodásban rögzítették a város és az egyetem fejlesztési igényeit, a 1316/2015.(V. 21.) Korm. határozat rögzíti a fejlesztési feladatokat:

- Pécs nemzetközi autópálya-hálózatba történő bekapcsolása céljából az M6 autópálya országhatárig történő kivezetését biztosító Bóly-lvándárda, országhatár közötti szakasz megépítése
- Pécs nemzetközi autópálya-hálózatba történő bekapcsolása céljából az M60 gyorsforgalmi út Pécs-Barcs, országhatár szakasz tervezése, építésének előkészítése, azzal, hogy az előkészítés tegye lehetővé a szakasz két végpontjából történő építésének megkezdését
- A Pécsi Tudományegyetem kapacitásfejlesztése, ami biztosítja a külföldi hallgatók számának bővítését és a kutatási, fejlesztési potenciáljának erősítését
- A városban és környezetében található felhagyott vagy hasznosítatlan ipari rendeltetésű területek, ingatlanok hasznosítása a helyi kis- és középvállalkozások fejlesztése céljából
- Pécs déli új ipari parkjának bővítése és fejlesztése
- Pécsi sportcélú beruházások - egy új multifunkcionális sportcsarnok és uszoda építése, az uszodához kapcsolódó aquapark kialakításával
- A Zsolnay Kulturális Negyed, a Pannon Filharmonikusok és a Kodály Központ hatékonyabb üzemeltetését biztosító új működtetési, fenntartási modell kidolgozása

A célrendszer kapcsolata a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia 2012-2024 dokumentummal

„A dokumentum keretet ad, célokat, prioritásokat vázol más döntések előkészítéséhez, hogy a szakpolitikai stratégiákban vagy tervekben olyan cél - eszköz - határidő - pénzügyi forrás rendszert

tudjanak megalkotni, ami más szakpolitikai stratégiákkal vagy tervekkel együtt, azokkal összhangban, érdemben tudja szolgálni a fenntarthatósági átmenetet. A Keretstratégia célja egyszersmind, hogy hozzájáruljon egy nemzeti egyetértés kialakulásához a fenntarthatóságról.”

Átfogó célja: „A folytonosan változó társadalmi - humán - gazdasági - természeti külső környezethez való alkalmazkodóképesség feltételeinek biztosítása, az ahhoz szükséges kulturális adaptáció minőségének javítása”

A Keretstratégia célrendszere négy tényező köré csoportosítva vizsgálja a fenntarthatóság kérdését:

- Emberi erőforrás: demográfia, egészség, tudás, társadalmi kohézió
- Társadalmi erőforrások: bizalom, munka, család, a múlt öröksége
- Természeti erőforrások: biodiverzitás, megújuló természeti erőforrások; az embert érő környezeti terhelések csökkentése; nem megújuló természeti erőforrások
- Gazdasági (fizikai) erőforrások: a vállalkozói tőke és az innováció erősítése, a foglalkoztatás bővítése; költségvetési politika; életpálya-finanszírozás

A fenntarthatóság a pécsi célrendszerben kiemelt figyelmet kap, a fenntarthatósági területeket a Keretstratégiától annyiban kezeli eltérően, hogy az emberierőforrás- és társadalmierőforrás-kérdéseket közösen, míg az épített környezetet külön fenntarthatósági területként értelmezi. Ezzel együtt is a fenntarthatóság olyan központi kérdése az ITS-nek, amely kiemelten biztosítja az illeszkedést a Keretstratégiához.

4 Monitoring, kontrolling, indikátorok

4.1 FVS monitoring rendszere, nyomon követés a tervezés és végrehajtás során

4.1.2 Az FVS-hez kapcsolódó indikátorok és azok mérési módszertana

Pécs Fenntartható Városfejlesztési stratégiáját a többi ágazati stratégia mellett keretstratégiaként tekinti, mely megalapozza a város következő 7-8 éves fejlesztési időszakát. Annak érdekében, hogy a stratégiában foglalt megállapítások, célok, vállalások megfelelően teljesülhessenek, fontos a folyamatos visszacsatolás és az eredmények mérése.

A stratégiai menedzsment ciklus módszer alkalmazásával az Önkormányzat a stratégiai célokhoz indikátorokat rendel, amivel biztosíthatóvá válik azok megvalósulásának mérhetősége.

Fontos emellett az adaptív forgatókönyv kockázati elemeinek, és azokra hozott intézkedések megvalósulásának nyomon követése.

Az adaptív forgatókönyv tartalmazza azokat a kockázati tényezőket, melyekre az Önkormányzat nem minden esetben tud teljeskörű intézkedést hozni, az rajta kívül álló tényezőkön is múlik.

A monitoring rendszer másik modulja éppen ezért folyamatosan figyelemmel kíséri az adaptív forgatókönyv kockázati tényezőinek alakulását, és folyamatosan figyeli a hozott intézkedések megvalósulását, azokat további szükséges intézkedésekkel egészíti ki. Éves szinten elemzi az adatokat és az intézkedések megvalósításáról státuszt készít, melyet tájékoztatásul előterjeszt a Közgyűlésnek, szükség esetén további intézkedésekre felhatalmazást kérve.

A rendszeres, időről időre megvalósuló monitoring folyamat megalapozott, adatokkal alátámasztott információkat biztosít, és megfelelő döntés előkészítő eszköz a döntéshozók számára, így támogatja a kontroll funkciót, és az erőforrások koordinációját, felfedi a trendeket a város számára fontos szakpolitikai területeken, és így lehetővé teszi az intézkedések objektív előkészítését, a város szakpolitikai területeire nagyobb rálátást biztosít, rámutat az egyes területek közötti összefüggésekre, és lehetőséget nyújt a különböző érintettek közötti intézményes együttműködés kialakítására.

Fentiek alapján egyértelműen szükséges egy olyan monitoring rendszert működtetni, amely alkalmas erre az időközi visszacsatolásra, azaz megállapítható a stratégiában kitűzött célok elérhetősége, illetve megfelelő korrekciók kezdeményezhetők.

A monitoring nem csak szigorúan az eredmények elérését nyomonkövető rendszer, hanem annál összetettebb feladata van, így folyamatosan része a stratégiai menedzsmentnek. Lényege, hogy minél konkrétabban megfogható célokat tudjon meghatározni a város.

A segítségével:

1. megállapítható a város jövőképe és céljai,
2. vizsgálhatók a kockázatok,
3. számszerűsíthetők az eredmények,
4. mérhetők a teljesítések,
5. megállapítható a kitűzött célok elérésének realitása,
6. kiértékelhetők az elért eredmények és az oda vezető út.

A monitoring relevanciái a stratégiai menedzsment ciklus egyes fázisaiban:

7. kiinduló információk kiértékelése (eddig gyűjtött, jelenleg hozzáférhető adatok, ezek relevanciája, mérhetősége, alkalmassága)
8. forgatókönyvek felmérése
9. célok (átfogó és stratégiai célok, stratégiai dimenziók szerint) és az azokhoz rendelt indikátorok meghatározása majd számszerűsítése,
10. konkrét beruházások outputjainak értékelése aszerint, milyen mutatók értékeinek változásához járul hozzá
11. folyamatos visszacsatolások megalapozásaként két évente felülvizsgálat: mit sikerült elérni, elsődlegesen a számszerű célok módosítása nélkül

A mutatók kiválasztása

Pécs az FVS egységes indikátorai koncentrálni alakítja ki monitoring rendszerét, melyet néhány eredmény indikátorral egészít ki a stratégiai célrendszerhez illeszkedően.

Az indikátorok minden esetben specifikusak, mérhetőek, az adatok elérhetőek, megbízhatóak és a behatárolt időszakra vonatkozóak.

Összefoglaló indikátor táblázat

	indikátor	mértékegység	bázisérték	célérték 2027	mérés módszere
Stratégiai cél 1. Egészséges környezet biztosítása	<i>Karbon kibocsátás éves értéke</i>	tCO ₂ e	468 833	190 000	Klímasemleges Városi Szerződés
Városi ÜHG kibocsátás számítása (SECAP módszertan alapján):					
A városi ÜHG kibocsátásba bele kell számolni az alábbi szereplők ÜHG kibocsátását: közszféra, lakosság, szolgáltató szektor.					
Az ÜGH kibocsátásba az alábbi tevékenységeket kell beleszámolni: épületek, berendezések/létesítmények, ipar (önkormányzati épületek, szolgáltató szektor épületei, lakóépületek, közvilágítás, ipar); közlekedés (önkormányzati flotta, tömegközlekedés, magáncélú és kereskedelmi közlekedés); egyéb (hulladékgazdálkodás, szennyvízgyártás).					
Cél a fajlagos kibocsátási érték évről évre történő csökkenése.					
Stratégiai cél 2 A város gazdasági alapjainak újjáépítése	<i>Foglalkoztatás növekedése</i> <i>létrejött új munkahelyek</i>	% db	0	100	Kormányhivatal
Stratégiai cél 3. Fenntartható, fejlődő társadalom	<i>állandó lakónépesség száma adott év végén</i>	fő	138200	140000	Közérdekű lakossági nyilvántartás
KSH adatok alapján					
Kompakt város – kiegyensúlyozott városszerkezet	<i>az alulhasznált vagy kialakulatlan területek hasznosítása</i>	nm	0	10 000	Önkormányzati adatnyilvántartás
Önkormányzati kataszter alapján a barnamezős, használaton kívüli, funkció nélküli, kialakulatlan területek hasznosítása, számítás aggregált módon történik					

FVS szintű egységes indikátorok – a rezilienciát, illetve az öt tervezési dimenzió mentén történő eredményeket vizsgáló indikátorok:

	indikátor	mérték- egység	bázisérték 2021	célérték 2027
Reziliencia: a gazdaság több lábon állása	helyi gazdaság diverzifikációjának mértéke	%	16,7	16
<p>A legnagyobb adófizető ágazatból származó városi iparüzési adóbevétel aránya a teljes iparüzési adóbevételhez viszonyítva.</p> <p>Mérés: Önkormányzati adatszolgáltatás iparüzési adóbevétel alapján</p>				
Reziliencia: energiafüggettség alternatív energiaforrásokkal való oldása	megújuló energia termelés arányának növekedése	MWp	15,8	22,12
<p>Megújuló erőforrások által termelt energiafelhasználás (elsősorban nap, kiegészítő jelleggel geotermikus, szél stb.) arányának növekedése a város össz-energiafelhasználásában.</p> <p>Cél, hogy a város energiaellátásban a megújuló energia kapacitás legalább 22,12 MWp legyen 2027-ig.</p> <p>Mérés: Energiaszolgáltatói adatszolgáltatás alapján</p>				
Reziliencia: digitális város	digitális ügymenetek aránya	%	42	60
<p>Az önkormányzati és kormányablak/kormányhivatali ügyintézés keretében az egy év alatt elindított összes ügyintézés számához viszonyított digitálisan indított ügymenetek aránya.</p> <p>Mérés: Önkormányzati adatszolgáltatás: összes ügymenetek száma, digitális ügymenetek száma</p>				
Reziliencia: megtartó város	az életminőséget meghatározó szolgáltatásokkal való elégedettség	%	60	63
<p>A településen igénybe vehető közszolgáltatásokkal, piaci szolgáltatásokkal, települési infrastruktúrákkal stb. való lakossági elégedettség mértéke.</p> <p>Mérés: kérdőíves felmérés</p>				
Reziliencia: zöldfelületek	zöld- és vízfelületek nagyságának változása	ha	938	948
<p>A településen megtalálható zöld- és vízfelületek nagyságának változása.</p> <p>Mérés: Önkormányzati adatszolgáltatás zöldkataszter alapján</p>				
Prosperáló város	fejlesztésekbe bevont külső forrás aránya	%	0	90
<p>A fejlesztésbe bevont külső források aránya a TOP Plusz forrásokhoz viszonyítva.</p> <p>Önkormányzati adatszolgáltatás: TOP felhasználás mértéke (teljes keret: 23,551 mrd Ft), teljes városi beruházási költség mértéke (236,74 mrd Ft)</p>				
Zöldülő város	éves ÜHG kibocsátás egyenérték (t/CO ₂)	t/CO ₂	468 833	190 000
<p>A város éves ÜHG kibocsátás csökkenését és a városi zöldfelület természetes CO₂ megkötő kapacitását mérő komplex mutató.</p>				

	indikátor	mérték- egység	bázisérték 2021	célérték 2027
Digitális város	digitálisan mért adattípusok száma	db	0	4
Digitálisan mért adattípusok száma a település közigazgatási területén. Mérés: Önkormányzati adatszolgáltatás Épületállomány kataszter, zöldfelületi kataszter, klímareziliens zöldfelületek, napelem állomány				
Megtartó város	vándorlási egyenleg	fő	-1416	0
A településre állandó lakcímmel bejelentett lakosok számának változása. Mérés: Önkormányzati adatszolgáltatás				
Kiszolgáló város	újonnan belterületbe vont területek és a kihasználatlan városi területek aránya	%	0	0
Az indikátor a város – sok esetben indokolatlan - terjeszkedését méri. Cél a kompakt város elérése, ahol a város elsősorban a kihasználatlan, illetve alulhasznosított belterületi ingatlanjait vonja be a fejlesztésekbe új, külterületi ingatlan bevonása helyett. 2021-22. évben nem történt belterületbe vonás.				

OP indikátorokhoz való hozzájárulás

Indikátor		Mértékegység	Mérföldkő 2024	Célérték 2029
Azonosító	Megnevezés			
RCO26	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra	ha	0	0,4
RCO58	Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra	km	0	8

Értékelések

A stratégiai menedzsmentciklus nyolcadik lépése a projekt és stratégiai szintű monitoring, amely a város tudatosan és rendszerezetten felépített monitoring rendszerére támaszkodva segíti elő az elért eredmények kiértékelését, és teszi lehetővé a visszacsatolást a döntéshozók számára. Újabb tervezési ciklus indításakor az adatok célzott értékelése nagymértékben meg tudja könnyíteni a város koncepció- és stratégiaalkotási feladatait, mivel sok olyan adatra is tud támaszkodni általa a helyzetértékelésben, amelyhez esetlegesen nemzeti szintű adatszolgáltatóktól nem férne hozzá, mivel mérésre sem kerülnek ilyen mutatók.

Pécs Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának értékelésére a stratégia időtartama alatt kétszer kerül sor, 2024-ben és 2030-ban.

Értékelési irányelvek:

Célrendszerre gyakorolt hatás vizsgálata, indikátor értékek vizsgálata, visszacsatolás.

Forgatókönyv intézkedéseinek vizsgálata.

A célkitűzések megvalósításának előrehaladása, ahol a megvalósítás késlekedik, felülvizsgálni annak okát, és felülvizsgálni, vajon megfelelő-e a célkitűzés.

Elérendő indikátorértékek vizsgálata, szükség esetén felülvizsgálata.

Összefüggések azonosítása: a célkitűzések koherens összehangolásának biztosítása.

Az egyes célkitűzések tartalmazznak-e közvetlen utalást a többire, ez erősíti azt a folyamatot, hogy az egyes témakörök optimálisan járuljanak hozzá a fő célkitűzések eléréséhez. A célkitűzések közötti összefüggésekből eredő szinergiák és lehetőségek az integrált megközelítés révén felerősíthetők.

Ellentétes célkitűzések azonosítása, megvitatása és rangsorolása A nyomon követési folyamat során az egyes célkitűzések között konfliktusok merülhetnek fel, melyek akadályozzák az intézkedések végrehajtását, pl. növekedés vs erőforrások megőrzése, lakhatás vs zöldterületek, megfizethető lakhatás vs magas ökológiai színvonal, tetőfelületek zöldítése vs napkollektorok.

Új tematikus területek azonosítása és kezelése, valamint a vonatkozó célkitűzések meghatározása A nyomon követési folyamat olyan tematikus területeket is felvethet, amelyek eddig nem kaptak kellő hangsúlyt és/vagy amelyeket még nem kapcsoltak konkrét célkitűzésekhez. pl. az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a társadalmi innováció, a digitalizáció.

Egy átfogó elemzés megmutathatja, hogy az FVS milyen mértékben tükröződik más ágazati politikákban és stratégiai dokumentumokban. Az FVS jövőbeli felülvizsgálatakor a célkitűzéseket úgy kell meghatározni, hogy azok ernyőstratégiaként működjenek, azaz olyan módon, hogy stratégiai keretet nyújtsanak az ágazati stratégiákban és programokban történő részletes meghatározáshoz és megvalósításhoz.

4.2 A beavatkozásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és kezelésének helyi módszertana

Az adatok minden esetben hitelesített adatforrásból származnak, akár saját önkormányzati adatgyűjtésről, akár külső forrásból bevont adatokról van szó. A monitoring rendszer kialakítása során minden egyes adat esetén az Önkormányzat azonosítja az adatforrást, és annak rendszeres rendelkezésre állását, külső adatforrás esetén egyeztet a forrásgazdával, hogy az adott adat rendszeresen, minden évben azonos módszertan szerint szolgáltatható legyen.

Az adatok hitelességével összefüggő kiemelt szempont, hogy az évek során az adott adatok azonos tartalommal és módszertannal kerüljenek meghatározásra, biztosítva azok összehasonlíthatóságát, összemérhetőségét. A gyűjtött és felhasznált adatok során az Önkormányzat figyelemmel van az adatvédelmi szabályokra. A személyi szintről származó adatok esetében gondoskodik a begyűjtött

adatok felhasználása előtt azok anonimizálásáról. Adatmenedzsment keretében meghatározó szempont az adatvédelmi szabályok betartása, a biztonságos adattárolás, és az adatbázishoz való jogosultságok kiosztásának körültekintő meghatározása.

Az adatbázis meghatározott időközönként aktualizálásra kerül friss adatokkal (ez lehet folyamatos frissülés is az adatok gyűjtési módszerének függvényében). Az Önkormányzat ezt rögzíti minden mutató esetében, függetlenül attól, hogy saját adatgyűjtés vagy adatszolgáltatásból származik a mutató aktuális értéke.

5 Az irányítási és működési modell

5.1 A városirányítási modell indokolt módosításai

A leglényegesebb, továbbfejlesztendő városirányítási feladatok az alábbiak:

- **A Polgármesteri Hivatal irányítási funkcióinak kiterjesztése stratégiai, komplex monitoring, elemzési, döntéselőkészítési, tervezési területekre. (Szervezeti keretek fejlesztése)**

Az önkormányzatok döntő többségéhez hasonlóan a pécsi önkormányzat is a jogszabályokon, kötelező feladatellátáson és adatszolgáltatáson alapuló, jellemzően statikus rendszert működtet, amely fékezi a jövőhöz való rugalmas alkalmazkodás lehetőségeit. A klíma, a világgazdasági és regionális kihívások, az egészségügyi feltételek stb. gyors, időnként váratlan és radikális megváltozása (melyekre a közelmúltban és a jelenben bőven van példa) megköveteli, hogy a lakosság egésze számára életkereteket teremtő önkormányzat rendelkezzen a gyors, rugalmas alkalmazkodás (reziliencia) képességével. Ez szükségessé teszi a folyamatos, pontos városi önismereten – rendszeres és rendszerezett statisztikai adatgyűjtésen alapuló, folyamatosan aktualizált előrejelzés, tervezés és megvalósítás, működtetés összehangolt rendszerének meglétét, mely korunkban digitális városirányítási modell keretében valósítható meg. (Az okos város megoldások körében nagyrészt automatizált adatgyűjtések és feldolgozások történnek majd, melyek elősegítik az adatgyűjtést és -feldolgozást, de a pontos helyzetismeretre addig is szükség van.) Ezeket a stratégiai jelentőségű feladatokat a Polgármesteri Hivatalon belül szükséges megszervezni, illetve a kiszervezett feladatokat integráltan, a Hivatal keretei közt szükséges irányítani, koordinálni. E stratégiai funkciók jelenleg alapvetően hiányoznak a Hivatal működéséből, pótlásuk szükséges.

Az 5.1.1. pontban bemutatásra kerülő rendszerábra szerint az irányítási (stratégiai) részlegnek a polgármester és az alpolgármesterek irányítása alatt célszerű elhelyezkednie. Célszerű szervezeti vagy szervezeten belüli egység szintjén elválasztani a célképző jellegű munkaköröket az operatív jellegű projektmenedzselési feladatoktól.

- **A városüzemeltetési társaságok integrált stratégiai tervezése, irányítása, koordinációja (szervezeti keretek fejlesztése)**

A városi közszolgáltatások fejlesztése és zökkenőmentes üzemeltetése a városi tulajdonú társaságok feladata. A központi stratégiai koordináció és szervezetspecifikus iránymutatás hiányában a vállalkozások szuboptimális, önálló stratégiákat alakíthatnak és alakítanak ki, melyek nem épülnek szervesen egymásra és nem integrálódnak hiánytalanul a város stratégiai dokumentumai által meghatározott célrendszerhez. Ez, bár nem jelenti a célokkal való szembenállást, nem meríti ki a lehetőségek városi szinten értelmezhető optimumát, így a városi célok elérését nehezíti, és gátolja az erőforrások optimális hasznosítását. Egységes és integrált irányításukra van szükség, melyhez az egyes egységek stratégiai céljait velük együttműködve, de városi szinten, egymással összhangban szükséges kialakítani és ehhez szükséges csatolni az erőforrásokat, fejlesztési és működési jellemzőket. A szervezeti keret többféle lehet; lehet szakmai - üzleti felügyelet, lehet például holding jellegű megoldás, vagy integrált szervezet divíziókkal, azonban a szakmai és üzleti irányításnak - koordinációnak és felügyeletnek, amely a stratégiai jelentőségű és más szervezetekkel való lényegi együttműködést érintő kérdésekre terjed ki, célszerű a Polgármesteri Hivatal részeként működni. Az irányítás és koordináció lehetőségét tehát alapvetően nem a szervezeti megoldás dönti el, hanem a szervezeti egységekhez delegált feladatok és jogkörök megosztása, valamint a kompetens személyi állomány kialakítása, beleértve a társaságok esetében az irányító és felügyeleti testületek (igazgatóságok, felügyelőbizottságok) tagjainak kiválasztását, tájékoztatási rendszerét és felkészítését, tevékenységük koordinációját és a komplex ösztönzőrendszert is. A feladatköröket és a döntési kompetenciákat az adott kompetenciaszinthez igazodóan és konzisztens módon kell kialakítani.

- **Az Önkormányzat folyamatkövetési, koordinációs partnerségi szerepének, tevékenységének kiterjesztése** az optimális városfejlődést jelentősen befolyásoló, más entitások felügyelete alatt álló tevékenységi területekre

A Hivatal szervezeti felépítése és felelősségvállalása az általános gyakorlatnak megfelelően alkalmazkodott ahhoz, hogy egyes funkciók külső entitások (pl. kormányzati szervek, PTE, egyházak) kompetenciakörében vannak (pl. középfokú oktatás, felsőfokú oktatás, kórházi ellátás, a kulturális és sport intézmények egy része, távolsági és vasúti közlekedés stb.). Az ezen területekkel való foglalkozás nem tartozik a kötelező feladatellátás körébe, következésképp önkormányzatot illető állami finanszírozás sem kapcsolódik hozzá. A szervezeti megoldás hozadéka a költségtakarékosság, hátránya az információszegénység, valamint a befolyásolás, koordináció lehetőségének gyengesége vagy hiánya. A szervezeti felépítés és a szervezeti egységek feladatstruktúrája azt tükrözi, hogy a Polgármesteri Hivatal nem rendelkezik átfogó, rendszerezett információval a rendszer egészének működését illetően. Az Önkormányzat felelőssége e területeken kétségtelenül jelentősen lecsökkent, azonban -tekintve, hogy a város fejlődéséért és működéséért összességében mind ettől függetlenül az Önkormányzat felelősséggel továbbra is rendelkezik e területeken, és érdekei fűződnek ahhoz, hogy reális és aktuális áttekintéssel rendelkezzen minden terület működéséről és fejlődéséről. **Az Önkormányzat az egyetlen entitás a városban, amely alkalmas és hivatott a különböző területek összehangolt fejlesztésének és működésének koordinálására.**

A változásra célszerűen a következőkre van szükség e külső területek vonatkozásában:

- a területek részletes feltérképezése és az adott szakterületi célok megfogalmazása
 - információs adatbázis építése
 - kapcsolati háló építése és intézményesítése.
- **Információ, folyamatkövetés, tervezési- programozási horizontok összhangja, középtávú tervezés bevezetése**

Az önkormányzatok tervezési tevékenysége alapvetően az alábbi területekre koncentrálódik:

- éves költségvetés tervezése
- középtávú stratégiák készítése (integrált, átfogó településfejlesztési dokumentumok, szakstratégiák)
- hosszútávú fejlesztési koncepció-készítés.

A programozási kötelezettségeket és ezek formáját, tartalmát jogszabályok, vagy - mint az FVS esetében- pályázati- fejlesztési forrásokhoz kötött érdekek határozzák meg. Az éves költségvetések és a hosszabb távú dokumentumok összhangját alapvetően az éveken átívelő, a középtávú fejlesztési dokumentumokban elhatározott fejlesztési projektek, valamint az éven túli lejáratú pénzügyi kötelezettségek, követelések és forrásnyilvántartások kötik össze a legjellemzőbben. Az éves költségvetések és az államilag szorosabban finanszírozott fejlesztési források (jelen esetben TOP PLUSZ) körébe tartozó projekteken felüli, a középtávú dokumentumokban szükségesnek tartott további fejlesztések prioritizálása, tervezése nem konzekvensen megoldott. A projekteknek ez a köre a tervezési időszakban még nem rendelkezik rögzített finanszírozással, azonban az előre jelezhető, illetve szándékolt finanszírozási lehetőségek és a megvalósíthatóság figyelembevételével **szükségesnek látszik olyan középtávú tervezési dokumentum készítésének bevezetése**, amely a stratégia keretében meghatározott fejlesztési, átalakítási feladatokat időhöz, forráshoz és felelősökhöz kötve évente mutatja be. Ehhez kötődik a városműködtetés bevételi és kiadási terve, mely az éves költségvetés fősorainak a középtávú fejlesztések (projektek) számba vételével történő előrevetítése. Értelemszerűen a tervnek a városüzemeltetési cégek keretében történő folyamatokat is tartalmaznia kell ahhoz, hogy a teljes rendszer egységesen átlátható legyen. (Ez a meglévő rendszerben nehézkes.)

Az EU-programozási ciklusok determinálják a hétéves ciklikusságot, azonban a folyamatkövetésre alapozva célszerű a gördülő tervezési jelleget alkalmazni, ami lényegesen megkönnyíti úgy a rövidtávú kockázatcsökkentést, mint a középtávú ciklusok áthidalását.

A középtávú terv várható előnyei:

- keretként szolgál egy **felzárkózási terv** készítéséhez, melyre a város fejlődési ütemének felgyorsításához, a városversenyben elfoglalt korábbi pozíciók visszaszerzéséhez és fenntartásához feltétlenül szükség van
- keretként és követhető támpontként szolgál a városfejlődés és működtetés jelentős **szerkezeti átalakításaihoz** (energia- anyag- és hulladékgazdálkodás, a környezethez való viszonyulás jelentős megváltoztatása, a városszerkezet tervezett módosításai stb.)

- könnyen **áttekinthetővé teszi a stratégiában elhatározott feladatokat**, lényegesen javul a hivatali személyzet és a választott tisztségviselők tájékozottsága és hosszútávú szemlélete
- számszerűsíti a **célokat (indikátor-szerűen)**, melyek teljesítési szintje mérhetővé válik
- számszerűsíti a **forrásszükségletet és finanszírozás** lehetséges forrásait
- arra ösztönöz, hogy a finanszírozás **minden lehetséges forrása** számításba vételre kerüljön és ehhez konkrét intézkedések kötődjenek, melyek a bevonhat források körének és mennyiségének növekedéséhez vezetnek
- a számszerűsített projektcélokhöz szervezeti és személyi **feladatok, felelősség és ösztönzések** kapcsolhatók
- a konkrét teendőkhöz a finanszírozáson kívüli, a projekt menedzseléséhez, kivitelezéséhez szükséges **erőforrásszükségletek** is konkretizálhatók (pl. szervezeti, személyi számszerű és minőségi igények, kompetenciák; ingatlanigények, kooperációs szükségletek stb.)
- lényegesen javul a **forráshatékonyság**, nő a megvalósításra kerülő fejlesztések köre, mennyisége
- egyszerűbbé válik a **bizottságok és a közgyűlés munkája** az által, hogy a szakmai előkészítettség minősége lényegesen javul
- lecsökkenti a jövő és konkrétan a stratégiai célok és projektek megvalósításának kockázatait annak révén, hogy évente fokozatos iterációval konkretizálódik a feltételrendszer és az előrehaladás
- előtérbe helyezi és megerősíti az erőforrások komplex figyelembevételén alapuló **gazdálkodási szemléletet**, melyet különösen indokol az erőforrások szűkössége.

Várható hátrányok, nehézségek:

- a szervezetfejlesztés **költségei, esetleges konfliktusai és munkaigénye**
- az **ASP-vel való szinkronizálás** (redundanciák, eltérő értelmezések és tartalmak, „vakfoltok”, online ütközések stb. kiküszöbölése)
- **többletköltségek**, különösen a humán erőforrás és az informatikai területen
- a **bevezetési időszak** kockázatai, problémái

A stratégiai dokumentumok és a középtávú terv megalapozásához szükség van az információs háttér lényeges javítására, melyet az információtechnológia fejlődése teljes mértékben megalapoz. Ehhez a következők szükségesek:

- A programozáshoz, tervezéshez adatok és információ körének meghatározása
- Az adatbázis kialakításához szükséges adatgyűjtés körének, gyakoriságának, feltételrendszerének (hardver, szoftver, szervezeti, humán erőforrás stb.) meghatározása (figyelembe véve a kötelező adatszolgáltatásokhoz gyűjtött, de saját használatra fel nem dolgozott, a részlegek, saját társaságok által gyűjtött és az országos statisztikai rendszerben elérhető adatokat)
- Az adatfeldolgozási feltételrendszer kialakítása
- A tervrendszer (szoftver) kialakítása vagy beszerzése és adaptációja
- Az elérendő indikátorok meghatározása
- A stratégiai projektlista

- Az előrehaladás mérésének, értékelésének és a beavatkozás szükségleteinek rögzítése
- Az egyes programozási dokumentumok közti szinergiák és közvetlen összefüggések kezelése.

A tervezésnek ez a módja az önkormányzati szférában egyedinek, innovációnak tekinthető, azonban az okos várossá válás igényessége és a középtávon is bekövetkező számos, váratlan, nehezen előre jelezhető változás gyors reakcióképességet követel meg (reziliencia). A gyors alkalmazkodás igényli annak pontos ismeretét, hogy egy város folyamatai adott időpontban hol tartanak és a feltételrendszer mely pontokon, mekkora rugalmassággal változtatható.

A városirányítás javasolt változtatásai összefoglalóan a Smart City (Okos Város) stratégiai szemlélet keretében tervezhetők meg programszerűen.

A városok oldaláról nézve a városműködtetés integrált, komplex, rendszerszintű optimalizálása fontosabb a részrendszerek prioritizálásánál.

A jelenleg még hatályba lévő városfejlesztési jogszabály, a 314/2012 (XI.8) Korm. rendelet meghatározása az alábbi:

„*okos város*: olyan település, amelyik az integrált településfejlesztési stratégiáját okos város módszertan alapján készíti és végzi;

5b.* *okos város módszertan*: települések vagy települések csoportjának olyan településfejlesztési módszertana, amely a természeti és épített környezetét, digitális infrastruktúráját, valamint a települési szolgáltatások minőségét és gazdasági hatékonyságát korszerű és innovatív információtechnológiák alkalmazásával, fenntartható módon, a lakosság fokozott bevonásával fejleszti”⁴⁷

A Településfejlesztési Koncepció, az Integrált városfejlesztési Stratégia és a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia értelmében **Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata célja, hogy kidolgozza a város Okos Várossá válásának programját**, melynek keretében:

- **kitűzi** azokat az integrált és szakterületi, szakpolitikai **programcélokat**, melyek révén az európai okos város listáján Pécs közép-hosszútávon a középvárosok középmezőnyében szerepelhet, lényegesen előre lépve a jelenlegi pozícióból
- az irányítási rendszer átalakítása révén **megteremti az okos várossá válás** programjának, folyamatának szervezeti, technikai – technológiai (különösen inf és humán erőforrás-**feltételeit**
- **meghatározza a város fenntartható fejlődéséhez szükséges feltételeket** és feladatokat, különös tekintettel az informatikai, gazdaságfejlesztési, innovációs - technológiai, mobilitási, élhetőségi (lakókörnyezeti, energia-ellátási, hulladékgazdálkodási, mobilitási) és humán erőforrás-fejlesztési területekre

⁴⁷ A Miniszterelnökség az önkormányzatok munkáját az Okos város fejlesztési modell módszertani alapjai c. tanulmánnyal támogatja. (Kiadó: Lechner Tudásközpont, 2018.

http://okosvaros.lechnerkozpont.hu/sites/default/files/2018-10/az-okos-varos-fejlesztési-modell-modszertani-alapjai_online.pdf

- **létrehozza a reziliencia** - környezeti változásokhoz (természeti környezet, éghajlat, geopolitika, világ- és regionális gazdaság stb.) való alkalmazkodás - **képességének feltételrendszerét és mechanizmusait**
- **megtervezi** a kitűzött célok elérését biztosító **folyamatokat**, meghatározza ezek szervezeti és menedzsmentfeltételeit
- **kialakítja** az előrehaladás mérését biztosító tervezési, monitoring és informatikai **keretrendszert**, mely biztosítja a különböző stratégiai, tervezési és informatikai programok összehangolását
- **megteremti a partnerség** - társadalmi (intézményi, területi és lakossági, közösségi) együttműködés - **intézményesített kereteit** nyílt adatbázis kifejlesztése és az innovatív megoldások kialakításába való társadalmi bekapcsolódás lehetősége révén.

Az Okos Város program nem jelent önálló stratégiai dokumentumot, hanem szemléletként, a stratégiai programokban elhatározott célok, fejlesztések elérését szolgáló munkaprogramként működik, kiemelt szerepet juttatva az informatikai és technológiai fejlődés által elérhetővé vált leginnovatívabb és leghatékonyabb megoldásoknak.

A program kidolgozása során figyelembe kell venni, hogy az okos város „állapot” a mindenkori technológiai színvonal által felső korlátként meghatározott, a városok versenykörnyezetében értelmezhető, relatív és dinamikus fogalom, mely az informatikai, technológiai, városirányítási innovációs fejlődés következtében egyre növekvő követelményeket támaszt, ezért egy gyorsabb felzárkózási- felfutási szakaszt követően is folyamatos feladat marad.

A városok – különösen a szervezettség, tervezettség tekintetében még hátrányokkal küzdők- általában szívesen veszik az egy-egy szakterületre (közlekedés, közvilágítás, stb.) korlátozódó, könnyebben kezelhető, alapvetően technológiai megközelítésű ajánlatokat, **a valóban „okos” városi megközelítés azonban fordított irányba halad: első lépésben az alrendszer logikus tervezési és működési modelljét alakítja ki, majd a stratégiai- operatív tervezési és irányítási alrendszerhez kapcsolódva terjeszti ki a rendszerfejlesztést az egyes fizikai alrendszerekre.** A valóságban természetesen mindez iteratív módon, akár párhuzamosan történik, de semmiképp nem a az optimálistól eltérő struktúrájú és működésű alrendszerek felől indulva, engedve a modernség jegyében megjelenő részterületi ajánlatoknak.⁴⁸

A legmagasabb minőségi szintet megcélzó rendszer sikeres bevezetése Pécs számára nemcsak hazai, hanem nemzetközi tekintetben is kitörési pontot jelenthet imázs, ismertség és tőkevonzó képesség terén, tekintve, hogy a folyamatokban már előrehaladást elért okos városok, különösen a komplex fejlesztést megcélzók száma Európában még alacsony.⁴⁹ A fejlődés sebessége azonban gyors,

⁴⁸ <https://urbact.eu/az-érzékenyben-nincs-értelem-okos-városok-az-állampolgárokért>

⁴⁹ <https://hirlevel.egov.hu/2019/05/05/smart-city-strategy-index-2019-beccs-az-elen/>

az idővesztés a *potenciális* versenyelőny⁵⁰ elvesztésével jár.⁵¹ Az okos várossá válás „trendi” jellegét fokozatosan az *elvárás* váltja fel az európai középváros kategóriában.

5.1.1 Az átfogó városirányítási rendszer változásai

Átfogóan a város ITS-e 2014 óta tartalmazza a **Smart City irányítási és működési modell** felépítését és bevezetését, majd lényegi tartalma 2021-ben elfogadott TFK keretében megerősítést nyert. Az operatív vonatkozások a munkaanyag fázisban lévő ITS-átdolgozásban szerepelnek. A Smart City - Okos város elnevezések azonos jelentéstartalommal, felváltva szerepelnek a dokumentumokban.⁵²

A vonatkozó célok:

Stratégiai cél: Kompakt város

Rész cél: Okos város: új irányítási modell

- Intézkedések:
1. Új rendszertervezési és irányítási modell kidolgozása és alkalmazása
 2. Digitális város koncepció és program kidolgozása
 3. A városüzemeltetési rendszer fejlesztése, digitalizációja

A RÉSZCÉL INDOKLÁSA	<p>Az „okos város” (smart city) fogalom tíz év alatt közismertté vált a városfejlesztési szakirodalomban és gyakorlatban. A fogalmat az Európai Unió is hivatalos rangra emelte az által, hogy definiálta az uniós regionális és várospolitikai fogalomkörében, és „Intelligens városok piactere” néven platformot nyitott a csatlakozó városok számára az alábbi prioritásokkal:⁵³</p> <ul style="list-style-type: none">• fenntartható városi mobilitás• fenntartható kerületek és épített környezet• integrált infrastruktúrák és folyamatok az energia-, információs és kommunikációs technológiákban és a közlekedésben
----------------------------	---

⁵⁰ Pécs egy felmérés (<https://www.fastcompany.com/3038818/the-smartest-cities-in-the-world-2015-methodology>) szerint a mért 70 európai középváros közül Pécs a 65. helyen áll, tehát az utolsó tizedben foglal helyet. A 70 város 87%-os lefedettséget jelent. A potenciális versenyelőny tehát nem a jelenlegi pozícióban van, hanem abban, hogy koncentrált tevékenységgel még viszonylag gyorsan és lényegesen javítható. Később ez egyre több erőfeszítést igényel. Az összehasonlításban szereplő városok nem csupán az okos várossá válni akarók, hanem az összes középváros 87%-a, okos városokra jellemző kritériumok szerint értékelve.

⁵¹ Az okos város cél és projektjei már az ITS eredeti, 2014. évi változatában is szerepeltek, a megvalósítás azonban nem indult el, 7-8 év idővesztés keletkezett, így más hazai városok a bevezetési intézkedések terén és a kritériumok szerinti értékelésben is megelőzték Pécsset. Az idézett felmérésben Miskolc van Pécs mögött a hazai városok közül.

⁵² A 2013-2014. évi stratégiai munkák időszakában még a Smart City fogalom volt döntően használatban. Időközben elterjedt a hazai szóhasználatban az Okos város elnevezés, az angol kifejezés azonban elterjedtsége miatt tudatosan megtartásra került.

⁵³ https://ec.europa.eu/info/eu-regional-and-urban-development/topics/cities-and-urban-development/city-initiatives/smart-cities_hu

- állampolgári fókusz
- politika és szabályozás
- integrált tervezés és irányítás
- tudásmegosztás
- alapértékek, teljesítménymutatók és mérőszámok
- nyílt adatkezelés
- színvonal
- üzleti modellek, beszerzés és finanszírozás

A prioritások listája már annak a tapasztalatnak a jegyeit hordozza, hogy a digitalizáció által korai fázisban kínált **rész megoldások felől elmozdulás történt az optimálisan működő, integrált rendszerfejlesztés felé**, melyben a társadalmi szempontok is megjelennek (pl. a digitális érzékelők által irányított közlekedési lámpák által elért megtakarítások nem állnak arányban egy rossz városszerkezetben és közlekedési rendszerben rejlő tartalékokkal). Az EU- prioritások teljes mértékben összhangban állnak városunk jelen koncepciójával, mely a természeti és épített környezet, a gazdaság és a társadalom arányosságára és komplex fenntarthatóságára épül.

Az okos város fogalom eredetileg a technológiai újdonságok alkalmazása gondolatkörhöz kapcsolódott, melynek célja a technológiai vállalatok részéről technológiáik értékesítése volt nagyvárosok számára. Ehhez később társultak a társadalmi aspektusok. Az informatika fejlődésével újra előtérbe kerültek a technológiai szempontok, melyek elsősorban a digitalizáció nagy üzleti központjai (informatikai és közüzemi hálózatok fejlesztésével foglalkozó konszernek) révén betörték a metropoliszok, nagyvárosok tervezési és infrastruktúrafejlesztési alrendszerébe.⁵⁴

A városok oldaláról nézve a városműködtetés integrált, komplex, rendszerszintű optimalizálása fontosabb a részrendszerek prioritálásánál.

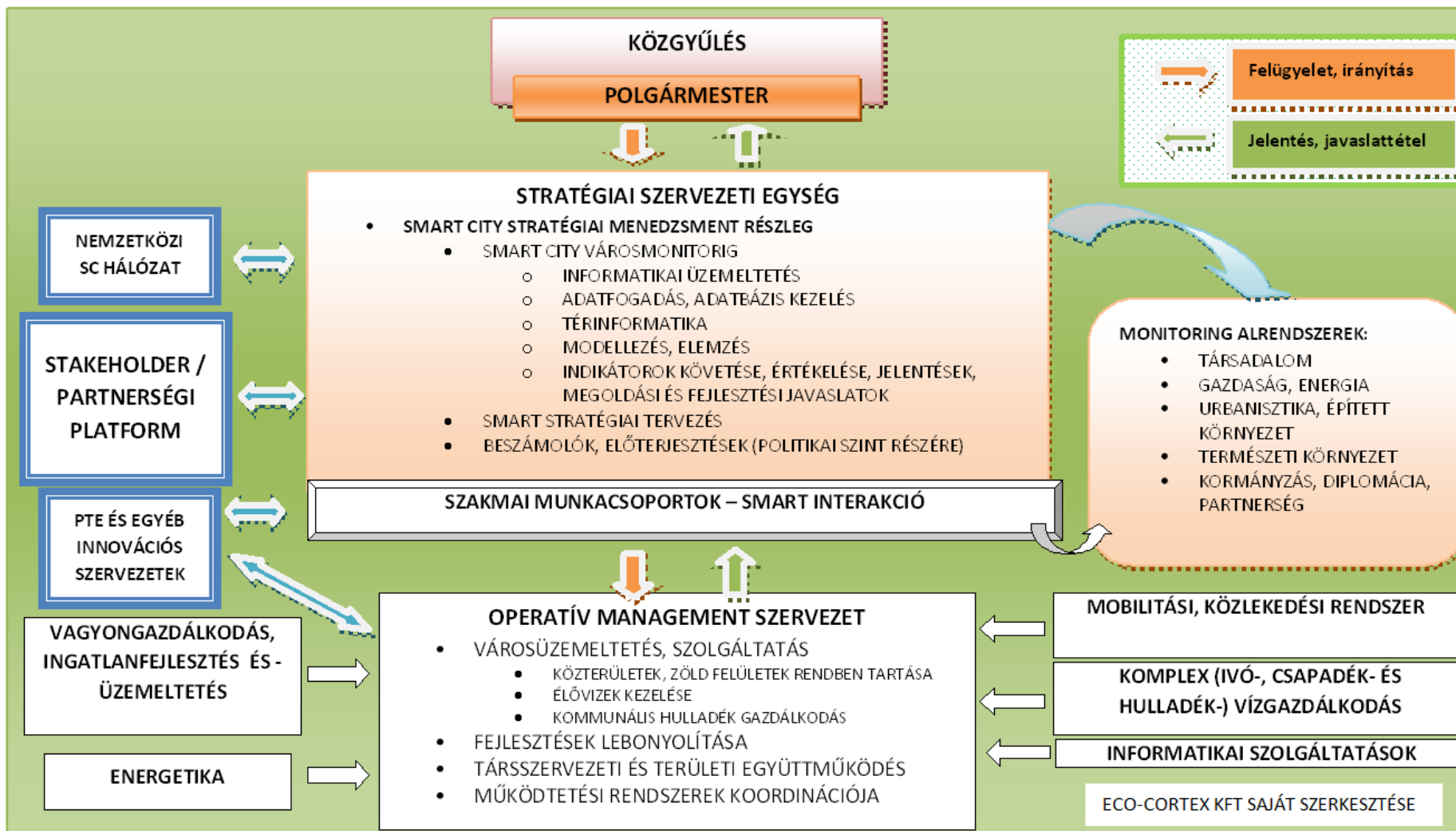
A városok – különösen a szervezettség, tervezettség tekintetében még hátrányokkal küzdők- általában szívesen veszik az egy-egy szakterületre (közlekedés, közvilágítás, stb.) korlátozódó, könnyebben kezelhető, alapvetően technológiai megközelítésű ajánlatokat, **a valóban „okos” városi megközelítés azonban fordított irányba halad: első lépésben az alrendszer logikus tervezési és működési modelljét (a kormányzási alrendszert) alakítja ki, majd ehhez a stratégiai- operatív tervezési és irányítási alrendszerhez kapcsolódva terjeszti ki a rendszerfejlesztést az egyes fizikai alrendszerekre.** A valóságban természetesen mindez iteratív módon, akár párhuzamosan történik, de semmiképp nem az optimálistól eltérő struktúrájú és működésű alrendszerek felől indulva, s nem önmagáért a technikaért, engedve a modernség jegyében megjelenő, marketing „ízű” részterületi ajánlatoknak.

A modell bevezetése esetén a következő változások várhatók a lényeges kritériumok (stratégiai és horizontális célok, információellátás) szerint:

⁵⁴ Baji Péter: Okos városok és alrendszereik – Kihívások a jövő városkutatói számára? Tér és Társadalom, 31. évf. 1. szám 2017

EGÉSZSÉGES KÖRNYEZET	A racionálisabb városműködés javítja a környezeti feltételeket (a város működése, fejlődése minden területen hatékonyabbá válik).
TÁRSADALMI HÁLÓZATOK	A jobb információáramlás révén az egyes társadalmi csoportok szükségletei, problémái hamarabb eljutnak az illetékesekhez, könnyebben érvényesül a részvételi demokrácia
GAZDASÁGI ALAPOK	A város bevételeinek és kiadásainak egyensúlya a hatékonyabb működés következtében javul. Az erőforrások hatékonyabban hasznosulnak. (Főleg a munkaerő és az ingatlanállomány)
KOMPAKT VÁROS	A rendszer fényt derít a beépítési és funkcionális hiányokra, elősegíti a kompakt város, mint stratégiai cél irányába mutató építési, közlekedési stb. döntéseket.
KOORMÁNYZÁS	Az informatikai alapokra helyezett (okos) információrendszer a mai kor lehetőségei szerint önkéntességi alapon, szélesebb társadalmi körben és gyorsabban képes befogadni az információkat és a véleményeket, javaslatokat (pl. városi applikációk révén). Optimális fejlődés alapjait teremti meg.
CSELEKVŐKÉPESSÉG	Az önkormányzat informáltsága minőségi mértékben javul, ez által igazolt álláspontokat alakíthat ki, megalapozott döntéseket hozhat és megalapozott igényeket támaszthat külső felek irányában. A rendszer javítja az önkormányzat magabiztosságát, meggyőződését az egyes döntéselőkészítési és képviselési kérdésekben, hatékonyabb döntéseket hozhat és javíthatja presztízst.
SOKFÉLESÉG	A digitális város a jelenleginél differenciáltabb, precízebb struktúrákat alakíthat ki, célcsoport-specifikusabb döntéseket hozhat és szolgáltatásokat nyújthat.
HATÉKONYSÁG	A rendszer egyik alapcélja az erőforrások és a működési alrendszerek hatékonyságának javítása, mely a nagyságrendekkel jobb információ-ellátottságra, a rendszerszerűsége, tervezettségére és szervezettségére épül.
ESÉLYTEREMTŐ HOZZÁFÉRÉS	A jobb társadalomismeret differenciáltabban tudja kezelni a rászorultak esélyeit javító intézkedéseket is. Bevezethetővé válnak „precíziós” intézkedések, melyek a legérzékenyebb pontokon alkalmazható beavatkozásokat tesznek lehetővé, magas eredményességet és forrás-hatékonyságot biztosítva.
FELELŐSSÉGVÁLLALÁS	A minőségi információ alapuló döntésekért könnyebb felelősséget vállalni, hiszen kisebb a tévedés kockázata.
ADATSZÜKSÉGLET	A rendszernek nagyságrendekkel nagyobb adatszükséglete van, mint a jelenlegi működési modellnek, ugyanakkor a digitális informatikai alrendszer rögzíti az adatfelvétel, -gyűjtés módját, mely lehetőleg szintén maximálisan digitalizált. A bevezethető digitális technológiák növekvő mértékben támaszkodhatnak mesterséges intelligenciára, így nem növelik a humán erőforrás igényt, sőt, hosszabb távon csökkenthetik azt.
ADATGYŰJTÉS	Az adatok egy része rendelkezésre áll, de jelenleg nem kerül helyi feldolgozásra, más része működő partneri alrendszerekből átemelhető, de a nagy, hálózatos alrendszerek (pl. közlekedés) esetén új adatfelvételekre is szükség lesz, amit automatikusan működő, internetes hálózatba kötött érzékelőrendszerek révén lehet hatékonyan működtetni. (A kamera- és más érzékelők, az Internet of Things (IoT)-adta lehetőségek, a lakosság által önkéntesen, mobiltelefonon küldött és kapott jelzések stb.)
SZÁMÍTÁSI MÓD, ADATFELDOLGOZÁS	Szoftver alapú. Az alrendszer keretében vezethető be és annak részeként működtethető a középtávú tervezés.
ELNEVEZÉS ÉS HATÁRÉRTÉKEK	A FEJLESZTÉSRE KERÜLŐ RENDSZER (SZOFTVER) KERETÉBEN HATÁROZANDÓK MEG AZ INDIKÁTOROK

AZ OKOS VÁROS ELVI IRÁNYÍTÁSI MODELLEJE

R15 rész cél: Az okos város: új irányítási modell intézkedéseinek bemutatása

1. Intézkedés: Új rendszertervezési és irányítási modell kidolgozása és alkalmazása

<p>AZ INTÉZKEDÉS RÖVID INDOKLÁSA</p>	<p>Az okos város operatív cél elérésének első rész céljaként új rendszertervezési és irányítási modell és rendszerterv kidolgozására van szükség, mely a létrehozandó komplex digitális fejlesztési és városműködtetési rendszer alapját képezi. Ennek keretében kitűzésre kerülnek a fejlesztés céljai, a bevonandó részterületek, szervezeti egységek, partnerek, társadalmi csoportok.</p> <p>A rendszerterv kidolgozása során alapul kell venni a meglévő stratégiai dokumentumokat (TFK, ITS, FVS és egyéb szakstratégiai dokumentumok, programok)</p> <p>A jelen koncepcióban és az arra épülő stratégiában meg kell határozni, hogy az önkormányzat az okos város módszertan fejlődésének mely fokát tűzi ki célul.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Okos város 1.0 szint: technológiai cégek egyes (nem teljes körű) szolgáltatási ágak digitális szervezésére vonatkozó megoldásainak alkalmazása - Okos város 2.0 szint: az önkormányzat a jelentős nagyságrendű szolgáltatások racionalizálása, jobb hozzáférése érdekében vezet be digitális technikákon és informatikán alapuló szolgáltatási rendszert - Okos város 3.0 szint: az önkormányzat stratégiai céllal, hosszú-, közép- és rövidtávú tervezésének, integrált működésének optimalizálása érdekében, a helyi szereplők (stakeholderek, mint lakosság, vállalkozások, egyetem) bevonásával épít informatikai alapon nyugvó, szervezeti és emberi szellemi hozzáadott értékeken (tudáson, igényeken, javaslatokon) is nyugvó interaktív rendszert. <p>Bár az önkormányzati gyakorlat nagyrészt a 2.0 verziónál tart, Pécs szempontjából a 3.0 cél kitűzése indokolt, mivel a megvalósítás időszakában a fejlődés várhatóan ezen a szinten is tovább lép.⁵⁵ A rendszernek öntanulónak, folyamatosan (kialakítás közben is) tovább fejleszhetőnek kell lennie annak érdekében, hogy a város a folyamatos fejlődéssel lépést tudjon tartani.</p> <p>A 2014-ben készült ITS már eredeti formájában is a 3.0 szintet célozta meg (bár akkor még ez a skálázás nem létezett), s az eltelt idő alatt a fejlődés igazolta az ebben foglalt integrált stratégiai rendszerként való megközelítést, mely messze meghaladja a pusztá digitalizáció szintjét.</p> <p>Az okos város rendszer fentről lefelé haladva az alábbi rétegekből épül fel:⁵⁶</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Innovációs képesség és gyorsítás 2. Kormányzás, menedzsment és működtetés
---	---

⁵⁵ Jelen Koncepció és az arra épülő Stratégia eredeti változatának kidolgozása idején a szakkégek kínálata az 1.0 szintnél tartott.

⁵⁶ <https://iiot-world.com/smart-cities-buildings-infrastructure/smart-cities/the-smart-city-ecosystem-framework-a-model-for-planning-smart-cities/>

3. Politikák, folyamatok, PPP⁵⁷ és programok

-
4. „Adatpiac” és elemzés – belső, külső és nyílt hozzáférésű adatok
 5. Összekapcsolhatóság, elérhetőség és biztonság (belső és külső)
 6. Okos Város technológiai infrastruktúra

Első lépésben tehát integrált, a stratégiai célrendszerrel összhangban álló, szakstratégiai jellegű rendszermodell kialakítására van szükség, mely lehetővé teszi egy, a jelenleginél lényegesen optimálisabb városszerkezet és működés elérését. **Ehhez kell kialakítani a város** alapos (jelenleg hiányos) önismeretét eredményező **fejlesztési és működési modelljét és rendszertervét,** mely az adott alrendszer jellemzőihez igazodó rendszerességgel és részletességgel alapozza meg a döntéseket. Ezáltal elkerülhetők az átfedések és megelőzhető a külön készült alrendszerek utólagos integrálásának rögzös útja.

A rendszertervnek a közüzemi szolgáltatásokon túl ki kell terjednie a város életének minden stratégiai fontosságú területére (természeti és épített környezet, gazdaság, társadalom, kormányzási információk, partnerség) az egyensúlyos fenntartható fejlődés érdekében, biztosítania kell a zavartalan, hatékony működtetéshez, a rövid- közép- és hosszútávú folyamat elemzésekhez, értékelésekhez szükséges információkat. Tartalmaznia kell a döntéshozatali rendszer információigényét és a döntések megalapozását szolgáló automatikus jelzéseket és jelentéseket, valamint biztosítania kell a rugalmas egyedi jelentéskészítések lehetőségét.

Ez a rész cél a stratégiai alrendszer 1-3. rétegeit foglalja magába. A rendszerterv a TFK-ban, az ITS-ben és az FVS-ben megfogalmazott alapok (a Smart City rendszermodell elvi ábrája) figyelembevételével

- tartalmazza a kialakítandó Smart City informatikai alapú modellel szemben támasztott követelményrendszert
- kidolgozza a rendszermodell részletes struktúráját (rendszerábráját) konkrét szervezeti egységekkel, szereplőkkel és funkcionális területekkel, különös tekintettel
 - az okos város stratégiai irányítási és fejlesztési szervezetére
 - az okos város operatív feladatainak körére, úgymint
 - konkrét fejlesztések menedzsmentje
 - a meglévő és a létrejövő rendszerek üzemeltetése
 - informatikai központ és platform létrehozása és üzemeltetése
 - a monitoring- reporting tevékenységre
 - a kialakítandó rendszer fő alrendszereire⁵⁸, úgymint:
 - okos kormányzás
 - okos, élhető környezet
 - okos emberek
 - okos, fenntartható gazdaság

⁵⁷ Public-Private Partnership, azaz a közösségi és a magánszféra együttműködése

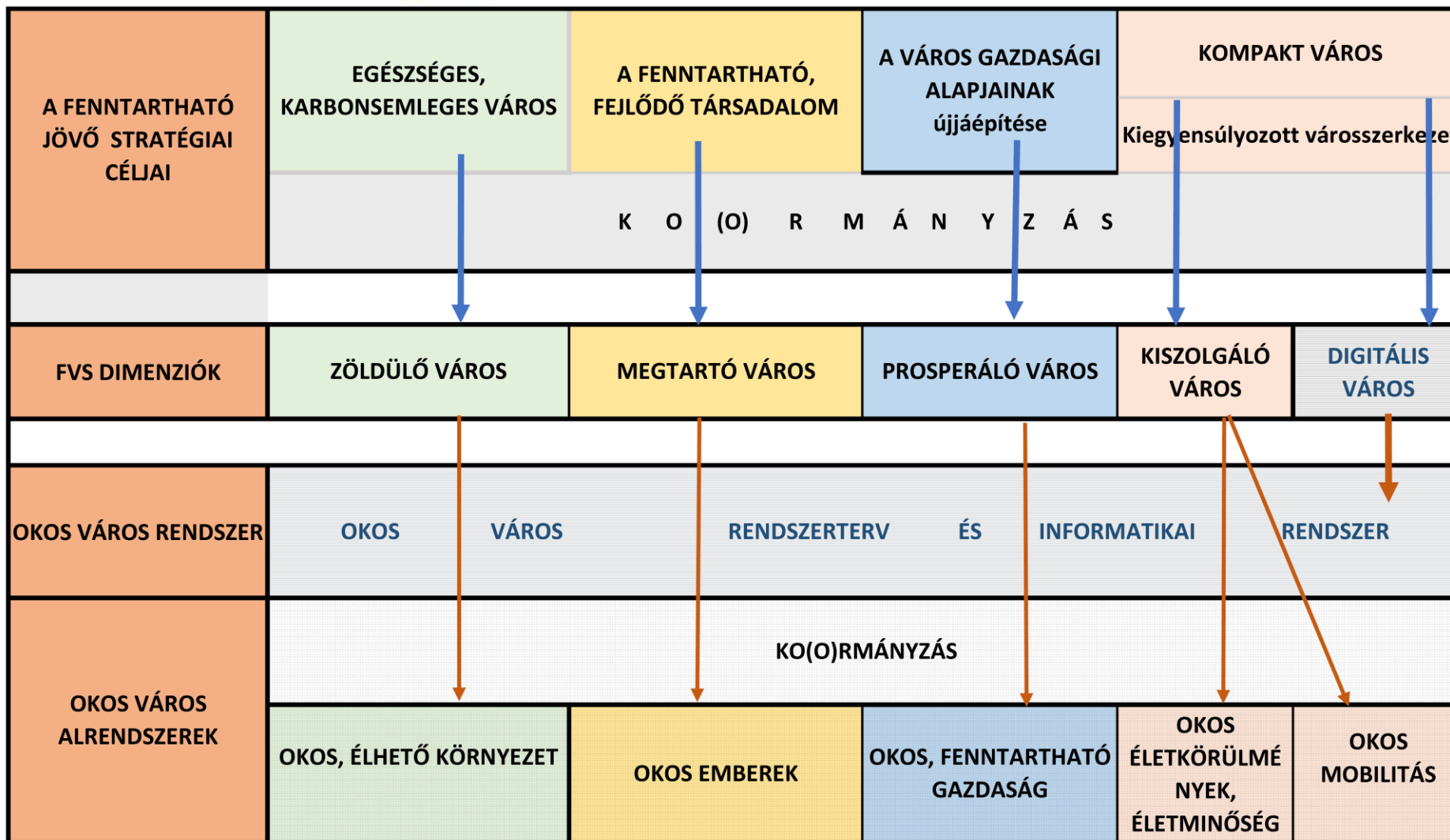
⁵⁸ Az alrendszerek felsorolási sorrendje nem határozza meg a megvalósítás sorrendjét, a hangsúlyok szempontjából azonban fontos a program fenntarthatósága érdekében prioritást és hangsúlyt adni a helyi kormányzás és helyi gazdaság stabil közép- és hosszútávú feltételrendszere kialakításának, tekintettel a gazdasági alapok rendszerváltás óta tartó hátrányos állapotára.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ okos életkörülmények, városi életminőség ▪ okos mobilitás (közlekedés) <ul style="list-style-type: none"> • leírja a rendszerelemeknek a városfejlesztéssel és működtetéssel kapcsolatos szerepeit, jellemzőit és kapcsolódásait a hálózat más elemeihez.
A RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ ERŐFORRÁSOK	ASP Közüzemi cégek tapasztalatai Más hazai (pl. Nyíregyháza, Szolnok) és külföldi városok, szolgáltatók (pl. T-Systems) tapasztalatai Lechner Tudásközpont tudásanyaga Interneten elérhető legfrissebb tudás
A SZÜKSÉGES ERŐFORRÁSOK	Pénzügyi fedezet Egységes értelmezés és támogatottság az önkormányzat belső és partneri körében Integrált okos városirányítási informatikai rendszer kidolgozására és bevezetésére alkalmas szakcég Belső okos város fejlesztési (rendszerinformatikai) szakember
AZ RÉSZCÉLHOZ RENDELTE FELADATOK	<p>A rendszermodell és -terv feladat értelmezése, célok kitűzése Szervezeti rendszerábra a teljes működési rendszer bemutatásával (Önkormányzat Hivatala, bizottságok, önállóan működő hivatali szervezeti egységek, városi tulajdonú társaságok és fő partnerkapcsolatok). A kiinduló állapot feltérképezése és a fejlesztési célokat figyelembe vevő szervezetmódosítások átvezetése.</p> <p>A rendszerelemek és kapcsolódásaik bemutatása Kiinduló modell-tanulmány és rendszerterv elkészítése és elfogadása Az előkészítésért és a megvalósításért felelős szervezeti egység létrehozása ill. megbízása⁵⁹ a stratégiai vezetési szinthez rendelve</p> <p>Forrásszerzés (pályázat és/vagy saját forrás, valamint a csatlakozó, tőkével rendelkező partnerek forrásai) Ajánlatkérés, döntés Kidolgozás – a kidolgozás menetében készülő felmérések, eredmények alapján szükségesnek tartott információigények azonosítása, szervezeti, munkamegosztási és egyéb döntések meghozatala és végrehajtása</p>
JAVASOLT INDIKÁTOROK	<p>A RENDSZERMODELL ÉS RENDSZERTERV KOMPLEXITÁSA A KÖZÉPTÁVÚ CÉLRENDSZERNEK MEGFELELŐEN</p> <p>INTEGRÁLT VÁROSIRÁNYÍTÁSI RENDSZERBE BEVONT SZOLGÁLTATÁSOK ÉS MUNKATERÜLETEK SZÁMA</p> <p>INTEGRÁLT VÁROSIRÁNYÍTÁSI RENDSZERBEN FELDOLGOZOTT ADATTÍPUSOK SZÁMA</p> <p>INTEGRÁLT VÁROSIRÁNYÍTÁSI RENDSZER ALAPJÁN DOLGOZÓ VEZETŐK SZÁMA</p>

A következő ábra bemutatja, hogy a város stratégiai céljai, az FVS-ben bemutatott 'dimenziók' és az okos város rendszerben fejlesztendő és digitalizálandó 'alrendszerek' hogyan felelnek meg egymásnak.

Az ábra áttekintése alapján kitűnik, hogy a város stratégiai céljaiból egyértelműen levezethetők az FVS dimenziók, valamint az okos város alrendszerek is, így a stratégiai dokumentumok az okos város rendszerfejlesztés ellentmondásmentes alapjait képezik. Az okos város fejlesztések a meglévő stratégiai dokumentumok alapján, azok átdolgozása nélkül is tervezhetők és megvalósíthatók.

⁵⁹ Attól függően létrehozás vagy megbízás, hogy új egység létrehozására kerül sor, vagy valamely meglévő szervezeti egység(ek) kapnak kiegészítő feladatokat.

2. Digitális város koncepció és program kidolgozása

<p>AZ INTÉZKEDÉS RÖVID INDOKLÁSA</p>	<p>A Digitális város koncepció és program a rendszermodell és rendszerterv bevezetését követően kerül adaptálásra, illetve kerülnek kidolgozásra az egyes alrendszerek tervei. Ez a rész cél az okos város operatív rétegeit tartalmazza (4-6. rétegek).</p> <p>A tervezési keretet célszerű úgy kialakítani, hogy egyúttal megfeleljen a középtávú tervezés követelményeinek is. (Ezzel egyúttal célértékeket szolgáltat a monitoring rendszer számára.)</p> <p>A logikai rendszertervet informatikai (digitális) rendszerként is fel kell építeni.</p> <p>A „digitális város” elnevezés egyrészt arra utal, hogy a rendszer kialakítása nagy arányban támaszkodik digitális adatokra és lényegében informatikai rendszerként működik, másrészt pedig arra, hogy – bár a rendszer egésze koránt sem merül ki a digitalizációban- a lakossági, vállalkezési ügyfelek életét megkönnyítő, a bevezetéskor a lakosság nagy többsége számára könnyebb és elérhetőbb elektronikus, internet alapú szolgáltatások kerülnek bevezetésre (az ügyfelek körül a fizikai és szellemi környezetet kívül átfogó digitális környezet alakul ki.)</p>
<p>A RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ ERŐFORRÁSOK</p>	<p>ASP A város saját stratégiai dokumentumai, céljai, intézményrendszere Közüzemi cégek tapasztalatai Más hazai (pl. Győr, Debrecen, Nyíregyháza, Szolnok) és külföldi városok (pl. a Learning City vagy az ECC, EGCA városok) kapcsolatrendszere⁶⁰, szolgáltatók (pl. T-Systems) tapasztalatai PTE MIK Smart City Technologies kutatócsoport Lechner Tudásközpont tudásanyaga Interneten elérhető legfrissebb tudás</p>
<p>A SZÜKSÉGES ERŐFORRÁSOK</p>	<p>Pénzügyi fedezet Egységes értelmezés, támogatottság és döntés az önkormányzat belső és partneri körében Integrált okos városirányítási informatikai rendszer kidolgozására és bevezetésére alkalmas szakcég</p>
<p>AZ RÉSZCÉLHOZ RENDELTE FELADATOK</p>	<p>A feladat értelmezése, célok kitézése a rendszerterv értelmében Kiinduló digitális rendszerfejlesztési tanulmány kidolgozása és elfogadása, ennek keretében:</p> <ul style="list-style-type: none"> • informatikai rendszerterv • középtávú tervezési módszertan (modul) kidolgozása az informatikai rendszertervhez kapcsolódva vagy annak alrendszereként • Alrendszerek közép- és rövidtávú fejlesztési terveinek adaptálása (amennyiben rendelkezésre áll) át/kidolgozása (a digitális átállási terv szerint), integrálása a tervezési modulba • Az alrendszerek fejlesztési ütemezésének kidolgozása – integrálva a középtávú tervbe <p>Forrásszerzés (hazai és direkt EU-s pályázat és/vagy saját forrás, valamint a csatlakozó, tőkével rendelkező partnerek forrásai) Ajánlatkérés, döntés Kiépítés, képzés, bevezetés terv szerinti lépésekben</p>
<p>JAVASOLT INDIKÁTOROK</p>	<p>INFORMATIKAI RENDSZERTERV MEGLÉTE KÖZÉPTÁVÚ TERVEZÉSI MÓDSZERTAN MEGLÉTE ALRENDSZEREK FEJLESZTÉSI TERVEINEK ÉS A FEJLESZTÉSEK ÜTEMTERVÉNEK MEGLÉTE FORRÁSTERV, PÉNZÜGYI TERV MEGLÉTE</p>

⁶⁰ Az Európa Kulturális Fővárosa (ECC), vagy Európa Zöld Fővárosa (EGCA) cím pályázói, az UNESCO Learning City európai városai közül a Péccsel kapcsolatot tartók általában Smart City-építők is

	A RENDSZERFEJLESZTÉST SZOLGÁLÓ BESZERZÉSEK ÉS MEGVALÓSÍTÁS MEGTÖRTÉNTÉ A SZÜKSÉGES SZERVEZETI ÉS HUMÁNERŐFORRÁS-FEJLESZTÉS MEGVALÓSULÁSA
--	---

5.1.2 A térségi koordináció mechanizmusainak változásai

5.1.3 Részvételi akciók a stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában

A városfejlesztési célok és akciók megvalósítási folyamatában tervezett együttműködések tervezetét táblázatos formában mutatjuk be. A tervezett együttműködési formák az egyenrangú partnerek döntésétől függenek, ezért az Önkormányzat részéről kezdeményezésnek tekintendők, melyek tartalmi és formai tekintetben egyaránt további egyeztetések tárgyát képezik.

STAKEHOLDER, PARTNER MEGNEVEZÉSE	EGYÜTTMŰKÖDÉS, MUNKAMEGOSZTÁS CÉLJA, TARTALMA A VÁROSFEJLESZTÉSI TÉMAKÖRÖK SZEMPONTJÁBÓL	EGYÜTTMŰKÖDÉS JAVASOLT FORMÁJA	EGYEZTETÉSEK GYAKORISÁGA
Baranya Megyei Önkormányzat és Hivatala	<ul style="list-style-type: none"> • Területfejlesztési stratégiai célok, stratégiák, fejlesztési keretek egyeztetése (fókuszok, irányok, hangsúlyok, arányok, nagyságrendek), országos és nemzetközi trendekhez való viszonyok • Kiemelt megyei és megyeszékhelyi fejlesztések egyeztetése (üzleti infrastruktúra, gazdaságfejlesztés, közlekedési infrastruktúra stb.) • Térséget érintő országos infrastrukturális fejlesztésekkel kapcsolatos álláspontok egyeztetése • Kiemelt társadalomfejlesztési témakörök, intézményfejlesztések egyeztetése területfejlesztési szempontok figyelembevételével • Kormányzati kommunikáció, lobbytevékenység egyeztetése a kiemelt fejlesztési témákban • Nemzetközi kapcsolatok összehangolása térségi fejlesztések tárgyában 	<p>Tematizált együttműködési megállapodás az alábbi minimális tartalmakkal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Együttműködési célok és témakörök • Az együttműködés intézményi kereteinek meghatározása (pl. felsővezetői szint, hivatali szervezeti egységek, különbizottság, elektronikus csatornák) témakörökhöz kötötten • Munka- és ülésterv évenkénti aktualizálással 	<p>Munkaterv szerint</p> <ul style="list-style-type: none"> • intézményekhez kötötten • témakörökhöz kötötten • Stratégiák előkészítése, kidolgozása és aktualizálása időszakában 2 alkalom, majd évente egy alkalom • A munkaszervezetek esetében feladat-függő rendszerességgel

STAKEHOLDER, PARTNER MEGNEVEZÉSE	EGYÜTTMŰKÖDÉS, MUNKAMEGOSZTÁS CÉLJA, TARTALMA A VÁROSFEJLESZTÉSI TÉMAKÖRÖK SZEMPONTJÁBÓL	EGYÜTTMŰKÖDÉS JAVASOLT FORMÁJA	EGYEZTETÉSEK GYAKORISÁGA
		<ul style="list-style-type: none"> • Az egyeztetendő stratégiai dokumentumok és témakörök rögzítése • Jegyzőkönyvek, megállapodások, szerződések 	
Pécsi Tudományegyetem	<ul style="list-style-type: none"> • Stratégiai célok, stratégiák, kiemelt fejlesztések egyeztetése, közös fejlesztések azonosítása, munkamegosztás • A tágabb hazai és nemzetközi környezethez, trendekhez való viszonyok, ambíciók • Gazdaságfejlesztés céljai, irányai • K+F+I fókuszok, keretek • Üzleti infrastruktúrafejlesztések • Jelentős egyéb ingatlanfejlesztések és városfejlesztési, városüzemeltetési vonatkozásaik • Pályázati, fejlesztési forrás-szervezési együttműködés, közös fejlesztési akciók • Oktatásstratégiai kérdések (képzési irányok, arányok) • Egyetem – Város partnerség a nemzetközi együttműködések terén • Közös álláspontképviselés, lobby-tevékenység a kormányzat felé kiemelt témakörökben 	<p>Tematizált együttműködési megállapodás az alábbi minimális tartalmakkal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Együttműködési célok • Az együttműködés intézményi kereteinek meghatározása • Témakörökhöz kötötten (hivatali felsőszintű egyeztetések, szervezeti egység, különbizottság, elektronikus csatornák) • Munka- és ülésterv évenkénti aktualizálással • Az egyeztetendő stratégiai dokumentumok és témakörök rögzítése 	<ul style="list-style-type: none"> • Stratégiai témakörökben az előkészítés és kidolgozás fázisában egy vagy két alkalom, a munkaszervezetek részéről szükség szerint • Fejlesztések, innováció, lobby témakörben évente tájékoztatás és egyeztetés • Vezetők közti személyes interakció szükség szerint

STAKEHOLDER, PARTNER MEGNEVEZÉSE	EGYÜTTMŰKÖDÉS, MUNKAMEGOSZTÁS CÉLJA, TARTALMA A VÁROSFEJLESZTÉSI TÉMAKÖRÖK SZEMPONTJÁBÓL	EGYÜTTMŰKÖDÉS JAVASOLT FORMÁJA	EGYEZTETÉSEK GYAKORISÁGA
		<ul style="list-style-type: none"> Jegyzőkönyvek, megállapodások, szerződések 	
Baranya Megyei Kormányhivatal és szervei	<ul style="list-style-type: none"> Stratégiai fejlesztési dokumentumok egyeztetése, a Hivatal szervei részéről történő jóváhagyása Tájékoztatási feladatok munkamegosztása Az Okos Város informatikai rendszer fejlesztése, az informatikai adatbázis, adatgyűjtések egyeztetése jogszabályi, adatbiztonsági, jogvédelmi stb. szempontok szerint Lakossági ügyintézés, szolgáltatások fejlesztési, üzemeltetési kérdései Foglalkoztatás, munkahelyteremtés, felnőttképzés, vállalkozás-ösztönzés Hatósági témakörök 	<ul style="list-style-type: none"> A kialakult együttműködési rend formalizálása és kiegészítése az Okos Város rendszer fejlesztési üzemeltetési témakörével. Munka-és ülésterv Jegyzőkönyvek, megállapodások, szerződések 	Rendszerben lévő témakörökben a kialakult rend szerint, az Okos város témakörben annak fejlesztési ütemezéséhez igazodó rendszerességgel
Pécs-baranyai Kereskedelmi és Iparkamara	<ul style="list-style-type: none"> Városfejlesztési stratégiai dokumentumok véleményeztetése Gazdaságfejlesztési témakörök egyeztetése <ul style="list-style-type: none"> Gazdaságfejlesztési irányok, fókuszok Foglalkoztatási, munkaerő-utánpótlási, oktatás-képzési kérdések 	<p>Tematizált együttműködési megállapodás az alábbi minimális tartalmakkal:</p> <ul style="list-style-type: none"> Együttműködési célok Az együttműködés intézményi kereteinek meghatározása témakörökhöz kötötten 	<ul style="list-style-type: none"> Stratégiai témakörökben az előkészítés és kidolgozás fázisában egy vagy két alkalom, a munkaszervezetek részéről szükség szerint Fejlesztések, innováció, lobby témakörben évente tájékoztatás és egyeztetés

STAKEHOLDER, PARTNER MEGNEVEZÉSE	EGYÜTTMŰKÖDÉS, MUNKAMEGOSZTÁS CÉLJA, TARTALMA A VÁROSFEJLESZTÉSI TÉMAKÖRÖK SZEMPONTJÁBÓL	EGYÜTTMŰKÖDÉS JAVASOLT FORMÁJA	EGYEZTETÉSEK GYAKORISÁGA
	<ul style="list-style-type: none"> ○ Vállalkozás-ösztönzés, adózás, kapcsolattartás a vállalkozókkal, együttműködés a városfejlesztésben ○ Üzleti és a gazdaságot érintő infrastruktúra fejlesztése ○ A városfejlesztés, városszerkezet, szabályozások vállalkozásokat érintő kérdései • Nemzetközi együttműködések, tapasztalatcserék • Pályázati, fejlesztési forrás-szervezési együttműködés, közös fejlesztési akciók • Véleményegyeztetés közös érintettségű jogszabály-előkészítési témakörökben 	<p>(hivatali szervezeti egység, különbizottság, elektronikus csatornák)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az egyeztetendő stratégiai dokumentumok és témakörök rögzítése • Jegyzőkönyvek, megállapodások, szerződések 	<ul style="list-style-type: none"> • Munka- és ülésterv évenkénti aktualizálással
KLIK	<ul style="list-style-type: none"> • Stratégiai célok, stratégiák, kiemelt fejlesztések egyeztetése, közös fejlesztések azonosítása, munkamegosztás • A stratégiai célokból következő oktatási célok egyeztetése • Ingatlanfejlesztési célok, munkamegosztás egyeztetése • Pályázati, fejlesztési forrás-szervezési együttműködés, közös fejlesztési akciók 	<ul style="list-style-type: none"> • Felsővezetői egyeztetések • Hivatali szervezeti egységek közti együttműködés • Tematizált munka- és ülésterv • Jegyzőkönyvek, megállapodások, szerződések 	<ul style="list-style-type: none"> • Stratégiai témakörökben az előkészítés és kidolgozás fázisában egy vagy két alkalom, a munkaszervezetek részéről szükség szerint • Fejlesztések, innováció, lobby témakörben évente tájékoztatás és egyeztetés • Munka- és ülésterv évenkénti aktualizálással

STAKEHOLDER, PARTNER MEGNEVEZÉSE	EGYÜTTMŰKÖDÉS, MUNKAMEGOSZTÁS CÉLJA, TARTALMA A VÁROSFEJLESZTÉSI TÉMAKÖRÖK SZEMPONTJÁBÓL	EGYÜTTMŰKÖDÉS JAVASOLT FORMÁJA	EGYEZTETÉSEK GYAKORISÁGA
Oktatási szervezetekkel és műemlékekkel rendelkező egyházak, alapítványok	<ul style="list-style-type: none"> • A stratégiai célokból levezethető oktatási célok egyeztetése • Ingatlanfejlesztési, műemlékvédelmi -hasznosítási célok, munkamegosztás egyeztetése (pl. pályázati területen) 	<ul style="list-style-type: none"> • Felsővezetői egyeztetések • Hivatali szervezeti egységek közti együttműködés • Tematizált munka- és ülésterv • Jegyzőkönyvek, megállapodások, szerződések 	<ul style="list-style-type: none"> • Stratégiai témakörökben az előkészítés és kidolgozás fázisában egy vagy két alkalom, a munkaszervezetek részéről szükség szerint • Fejlesztések, lobby témakörben évente tájékoztatás és egyeztetés • Munka- és ülésterv évenkénti aktualizálással
Városüzemeltetésben és -fejlesztésben érintett külső szervezetek (EON, VOLÁN, MÁV, repülőtér irányító szervezete, kulturális és egyéb intézmények)	<ul style="list-style-type: none"> • Stratégiai célok, stratégiák, kiemelt fejlesztések egyeztetése, közös fejlesztések azonosítása, munkamegosztás, különös tekintettel az Okos Város fejlesztési és üzemeltetési témákban (pl. infrastruktúrafejlesztések, energiatermelési és szolgáltatási, elosztási rendszer átalakítása, elektronikus utastájékoztatási rendszerek munkásszállítás, menetrendek, tarifatervezetek) • Egyeztetett vélemények kialakítása és képviselő országos fejlesztési, jogszabálymódosítási témakörökben 	<ul style="list-style-type: none"> • Felsővezetői egyeztetések • Hivatali szervezeti egységek közti együttműködés • Tematizált munka- és ülésterv • Jegyzőkönyvek, megállapodások, szerződések 	<ul style="list-style-type: none"> • Stratégiai témakörökben az előkészítés és kidolgozás fázisában egy vagy két alkalom, a munkaszervezetek részéről szükség szerint • Fejlesztések, lobby témakörben évente tájékoztatás és egyeztetés • Munka- és ülésterv évenkénti aktualizálással

STAKEHOLDER, PARTNER MEGNEVEZÉSE	EGYÜTTMŰKÖDÉS, MUNKAMEGOSZTÁS CÉLJA, TARTALMA A VÁROSFEJLESZTÉSI TÉMAKÖRÖK SZEMPONTJÁBÓL	EGYÜTTMŰKÖDÉS JAVASOLT FORMÁJA	EGYEZTETÉSEK GYAKORISÁGA
Lakosság, közösségek, civil szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Az FVS-előkészítés keretében életre hívott munkacsoportok, work-shopok, lakossági fórumok rendszeresítése a következő célokkal: <ul style="list-style-type: none"> ○ A projektmegvalósításokról szóló rendszeres tájékoztatás ○ Az Okos Város fejlesztések előkészítésébe való bekapcsolódás, társadalmi csoportokra jellemző vélemények, javaslatok összegyűjtése ○ A fejlesztések megvalósulás és az eredmények használata kapcsán keletkező tapasztalatok, beavatkozási szükségletek egyeztetése • Nyílt adatbázis létrehozása a szakmai és állampolgári, lakossági vélemények, ötletek, javaslatok generálása érdekében (pl. elektronikus applikációk, részvétel ösztönzése, innovatív megoldások stb.) • Elektronikus közösségi felületek létrehozása az ötletek, javaslatok, vélemények becsatornázására • Civil szerveződések támogatása, közösségi megnyilvánulásaik elősegítése, ösztönzése 	<ul style="list-style-type: none"> • Az FVS-dimenziók munkacsoportjai • Az FVS-készítés keretében szervezett workshop-csoportok • Városrészi lakossági fórumok • A civil szervezetek több irányú támogatása, a városi célokat szolgáló akciók ösztönzése (pályázatok, rendezvények támogatása, díjak stb.) • Jegyzőkönyvek, megállapodások, szerződések 	<ul style="list-style-type: none"> • Munkacsoportok: évente 1x • Work-hopok: évente 1x • Városrészi fórumok: évente 1x • Év közben negyedévenkénti hírlevél a tagok részére, valamint elektronikus nyílt felületen a lakosság és már érdeklődők részére
Várostérségi települések	A Pécs szempontjából releváns település-együttes és Pécs kistérségi jellegű fejlesztési és működtetési céljainak, érdekeinek, teherviselésének egyeztetése, különösen az alábbi területeken:	<ul style="list-style-type: none"> • Partnerségi szervezet vagy bizottság • Munka- és ülésterv • Bilaterális egyeztetések 	Munka- és ülésterv szerint, félévente

STAKEHOLDER, PARTNER MEGNEVEZÉSE	EGYÜTTMŰKÖDÉS, MUNKAMEGOSZTÁS CÉLJA, TARTALMA A VÁROSFEJLESZTÉSI TÉMAKÖRÖK SZEMPONTJÁBÓL	EGYÜTTMŰKÖDÉS JAVASOLT FORMÁJA	EGYEZTETÉSEK GYAKORISÁGA
	<ul style="list-style-type: none"> • Településfejlesztési stratégiák ismertetése, egyeztetése • Üzleti infrastruktúra fejlesztése, munkahelyteremtés, foglalkoztatás • Gyermek- és oktatási intézmények • Egészségügyi ellátás • Oktatás, felnőttképzés • Kulturális szolgáltatások • Idősellátás • Infrastruktúra, közmű fejlesztés és üzemeltetés, szolgáltatások, különösen: <ul style="list-style-type: none"> ○ közlekedés ○ ivóvíz-ellátás, vízbázis védelem, vízgazdálkodás ○ hulladékgyűjtés, -kezelés, -feldolgozás, -hasznosítás • Turisztikai attrakciók fejlesztése, üzemeltetése, térségi termékfejlesztés, -üzemeltetés, reklám 	<ul style="list-style-type: none"> • Jegyzőkönyvek, megállapodások, szerződések 	
Megyei Partnerségi Fórum kezdeményezése	Baranya M. Önk., Pécs Mj. V., PTE, PBKIK részvételével stratégiai fejlesztési irányok, célok, kiemelt jelentőségű megyei és megyét érintő országos fejlesztések, közös fellépések, akciók egyeztetése	<ul style="list-style-type: none"> • Érintett szakmai bizottságok közös ülése • Városfejlesztési stratégiai dokumentumok egyeztetése azok készítési időszakában 2 alkalommal 	Évente

STAKEHOLDER, PARTNER MEGNEVEZÉSE	EGYÜTTMŰKÖDÉS, MUNKAMEGOSZTÁS CÉLJA, TARTALMA A VÁROSFEJLESZTÉSI TÉMAKÖRÖK SZEMPONTJÁBÓL	EGYÜTTMŰKÖDÉS JAVASOLT FORMÁJA	EGYEZTETÉSEK GYAKORISÁGA
		(előzetes egyeztetés és véglegesítés előtti) <ul style="list-style-type: none"> • Általános tájékoztatás, egyeztetés aktuális, kiemelt témákban évente • Munkaszervezetek közti kapcsolattartás szükség szerint 	
Regionális Partnerségi Fórum kezdeményezése	Baranya M. Önk., Pécs Mj. V., PTE, megyei jogú városok, megyei kereskedelmi és iparkamarák részvételével stratégiai fejlesztési irányok, célok, kiemelt jelentőségű regionális és a régiót érintő országos fejlesztések, közös fellépések, akciók egyeztetése	Időszaki értekezlet, konferencia	Évente

5.2 A városi működési modellt érintő tervezett változtatások

A város működésimodelljét S4 stratégiai cél: Kompakt város, R15 rész cél: Az okos város: új irányítási modell intézkedéseinek bemutatása 3. intézkedése: A városüzemeltetési rendszer fejlesztése, digitalizációja.

3. intézkedés: A városüzemeltetési rendszer fejlesztése, digitalizációja

<p>AZ INTÉZKEDÉS RÖVID INDOKLÁSA</p>	<p>A 2013. évi, 2021-ben aktualizált TFK és a 2014. évi munkaverzióban már aktualizált ITS a hosszú távú vízió és a középtávú stratégiai célok és intézkedések, valamint a kapcsolódó projektek keretében már előirányozta a fenntarthatóság és a reziliencia feltételeinek kialakítását.</p> <p>Jelen stratégia keretében a célok újra megerősítést nyertek, és projektmegfogalmazások formájában azonosításra kerültek a szükséges beavatkozások. Közülük a TOP PLUSZ forrásból megvalósítandó projektek köre, tartalma és forrása döntően rögzített; az ezen túli projektek rendszere a pályázati felhívásokon kívül az egyéb forrásszerző akciók sikerétől, a konkrét irányítási és működtetési rendszerkeretek közt kialakított ütemezéstől is függ.</p> <p>A fejlesztések jelentős része kifejezetten olyan fejlesztéseket tartalmaz, amelyek alkalmassá teszik a várost egyrészt arra, hogy a környezeti, gazdasági és társadalmi szempontból fenntartható legyen, reziliens módon tudjon reagálni az előre jelezhető és a nem várt változásokra, másrészt ennek érdekében digitális technológiákon alapuló technológiákat vezessen be és hatékonyan alkalmazzon.</p> <p>Ennek a hatékonyan üzemelő rendszernek a kialakítására irányul a 3. intézkedés.</p>
<p>A RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ ERŐFORRÁSOK</p>	<p>Városstratégiai dokumentumok Rendszermodell és rendszerterv Digitális város koncepció és program ASP Szervezeti egységek humán erőforrása (alrendszerek leírásának kidolgozásához)</p>
<p>A SZÜKSÉGES ERŐFORRÁSOK</p>	<p>Pénzügyi fedezet Integrált okos városirányítási informatikai rendszer kidolgozására és bevezetésére alkalmas szakkég(ek) Felkészült városinformatikai szakember(ek) a fogadó oldalon A szervezeti egységek humán erőforrásának fejlesztése (okos város szakismeretek és az új informatikai rendszer alkalmazási ismerete)</p>
<p>AZ RÉSZCÉLHOZ RENDELT FELADATOK</p>	<p>Működő informatikai rendszer felállítása, betanítása Az induló adatbázis feltöltése a meglévő adatokkal A rendszerüzemeltetés megkezdése</p>

	<p>A meglévő digitalizált alrendszerek (pl. városi tömegközlekedés) integrálása a rendszerbe</p> <p>A fejlesztési projektek kidolgozása az alrendszerfejlesztési ütemtervhez igazodva</p> <p>A fejlesztések ütemezett finanszírozási tervének kidolgozása, a források megszerzése</p> <p>A fejlesztések megvalósítása</p> <p>A megvalósult fejlesztések feltöltése a rendszerbe</p>
JAVASOLT INDIKÁTOROK	<p>KÖZÜZEMI SZOLGÁLTATÁSOK KÖLTSÉGHATÉKONYSÁGA (ÉVES ÖSSZKÖLTSÉG / FOGLALKOZTATOTT LÉTSZÁM)</p> <p>A KÖZÜZEMI SZOLGÁLTATÁSOKKAL VALÓ ELÉGEDETTSÉG (LAKOSSÁGI ÉS VÁLLALKOZÁSI VÉLEMÉNYEK ALAPJÁN)</p> <p>A VÁROS GDP -TERMELÉSÉNEK ALAKULÁSA</p>

Az irányítási és működési modell stratégiai szemléletű megújításának egy lehetséges megoldása

Az irányítási és működési modellváltás konkrét szervezeti és működési átalakításokkal jár a gyakorlatban. A szervezeti rendszer és a működés (feladatok, hatáskörök) megváltoztatása az előnyök mellett kockázatokat is generálhat, ezért az FVS keretében egy olyan, optimálisnak tekinthető szervezeti változat kerül bemutatásra, amely egy későbbi konkrét rendszerfejlesztés kiindulópontja lehet. A szervezetátalakítással járó átmeneti kockázatok mérséklése érdekében célszerű a meglévő, a gyakorlatban bevált és megszokott szervezeti keretekhez illeszkedő módosításokat bevezetni, amennyiben ez nem gátolja a tervezett célok elérését. A meglévő szervezeti egységek megtartását indokolja az is, hogy döntően kötelező feladatellátást végeznek, melyek önkormányzati indíttatásból nem változnak meg és zökkenőmentesen működnek. A javaslat ezért elsősorban funkcióik kibővítését célozza, melynek keretében újjáélednek a Polgármesteri Hivatal stratégiai célképző és előkészítő feladatai, létrehozásra kerülnek folyamatkövető (monitoring), értékelő és partnerségi szervező, koordináló feladatai. Az önkormányzati tulajdonú társaságok új irányítási, koordinációs kereteket kapnak stratégiai szerepeik tervezéséhez és megvalósításához. Az intézményrendszer elsősorban továbbra is kötelező feladatellátást végez, ezért a változások őket közvetlenül előre tervezett módon nem érintik.

A **„Hiba! A hivatkozási forrás nem található.”** Pécs város irányítási és működési rendszerének egy lehetséges megoldását mutatja stratégiai és okos város szemléletben.

A szervezeti rendszer főbb irányítási módosulásai (a meglévő feladatok mellett):

- A Városüzemeltetési Főosztály feladatai kiegészülhetnek
 - a városüzemeltetési társaságok szakmai felügyeleti, kordinációs, stratégiai előkészítési funkcióival, melyek városi szintű megfontolásokat és optimalizációt igényelnek
 - a kialakításra és bevezetésre kerülő okos város alrendszerekre vonatkozó javaslattevő, kordinációs és adott esetben üzemeltetési funkciókkal
 - a külső közüzemi szolgáltatók tevékenységének és a városi tulajdonú szervezetek kapcsolódó és átfedő tevékenységeinek koordinációjával (pl. energiatermelés, energiafogyasztás, energiapiaci, lakáspiaci, élelmiszer-ellátási- piacüzemeltetési szerepek, melyek a jövőben exponáltabbá válhatnak)

- A Gazdaságfejlesztési Főosztály feladatköre kiszélesedhet, és betöltheti a Stratégiai Fejlesztési Főosztály név alatt létesítendő új funkciókat, melyek a város irányítási rendszeréből szakmai szervezeti egységszinten teljes mértékben hiányoznak, úgymint:
 - az okos város rendszerfejlesztés előkészítése és megvalósításának, bevezetésének koordinációja az Önkormányzat részéről
 - az okos város rendszerben keletkező adatbázis segítségével a város alrendszereinek monitoring-tevékenysége, előrejelzések, forgatókönyvek, jelentések, fejlesztési javaslatok készítése
 - a stratégiai tervezés szakmai koordinációja

- A Pécsi Városfejlesztési ZRt
 - gondoskodik arról, hogy a város fejlesztési folyamatai, fejlesztési célú beszerzései, beruházásai, projektjei az Önkormányzat döntéseinek, határozatainak és a közbeszerzési szabályoknak megfelelően a leghatékonyabban és legszervezettebben bonyolódjanak
 - együttműködik a városi tulajdonú társaságokkal a kereteik közt zajló fejlesztések zavartalan megvalósítása érdekében
 - gondoskodik a fejlesztések üzemeltetésre való átadásáról és a projektek utánkövetéséről

- A Költségvetési és Gazdasági Főosztály feladatköre kiegészülhet
 - a középtávú tervezési funkcióval
 - a vagyongazdálkodás meglévő funkciója kibővíülhet egy aktív, a város vagyoni és pénzügyi helyzetének dinamikus javítását szolgáló szemlélettel és tevékenységgel
- A Kulturális és Népjóléti Főosztály feladatköre újra kibővíülhet Humán Közszolgáltatási funkcióvá, mely a humán és szociális feladatkörök mellett felveszi az oktatási és az egészségügyi szektor folyamatainak követését, ennek keretében:
 - gondoskodik az Önkormányzaton kívüli intézményfenntartók, szolgáltatók által végzett tevékenységek adatbázisának kialakításáról és folyamatos karbantartásáról
 - szakmai kapcsolatrendszert működtet a külső fenntartókkal és szolgáltatókkal

- szakmai koordinációs, egyeztetési tevékenységet végez szükséges esetekben a város humán közszolgáltatásainak mennyiségi és minőségi megfelelése, megfelelő területi eloszlása érdekében
 - követi a lakosság kulturális, szociális, oktatási, egészségügyi, mentális állapotának alakulását, a város fejlődésének alapját képező humán erőforrás-állapotának alakulását és javaslatokat tesz, szakmai koordinációs, partneri együttműködési javaslatokat készít elő a szükséges módosításokra
- A Polgármesteri Kabinet
 - gondoskodhat a város stratégiai dokumentumaiból és a szervezeti egységek megváltozott feladatköréből adódó partnerségi rendszer előkészítéséről, ennek keretében az együttműködés intézményi kereteiről (bizottság, társulás, kerekasztal, fórum stb., ezek alapidokumentumai, céljai, munkaterve, munkarendje, munkaszervezete, eszközrendszere stb.)
 - gondoskodhat az érintett tisztviselők, szervezeti egységek tájékoztatásáról, munkájuk előkészítő szervezéséről, a dokumentálásról és a partneri programok teljesülésének, eredményességének követéséről.
 - A Szervezési és Jogi Főosztály gondoskodhat a Szervezeti és Működési Szabályzatnak az egyes önkormányzati szervezeti egységek felelősségi és feladatkörét érintő módosításáról, mely megteremti annak alapját, hogy az átalakuló irányítás és működés képessé tegye az Önkormányzatot arra, hogy a város teljes komplex működésének szellemi, koordinációs gazdájaként tudjon fellépni, ideértve azokat a szakmai területeket is, ahol nem rendelkezik közvetlen jogkörökkel, finanszírozással és eszközrendszerrel.

6 Cselekvési terv

6.1 Intézkedések és beavatkozási területek rendszerezése

Beavatkozási területek	INTÉZKEDÉSEK
A közlekedési rendszer fejlesztése	A gazdasági infrastruktúra fejlesztése
A közlekedési rendszer fejlesztése	A modal split arányainak javítása a közforgalmú és a nem motorizált közlekedés javára
A közlekedési rendszer fejlesztése	A közlekedési hálózat szolgáltatási szintjének javítása. P+R parkolók létesítése, a városon belüli közlekedésterhelés csökkentése.
A közlekedési rendszer fejlesztése	Az átlagos eljutási idő csökkentése. A belvárost elkerülő nagy kapacitású elkerülő és feltáró út létesítése
A közlekedési rendszer fejlesztése	Az energiatartósság csökkentése, új, karbonsemlegesre épülő, egységes, tervszerű városi energia- és másodnyersanyag-gazdálkodási rendszer kidolgozása és bevezetése
Épített környezet, energetika	A klímaturatosság növelése és ösztönzése
Épített környezet, energetika	Az épületek energetikai állapotának javulása
Épített környezet, energetika	Működő ingatlan-állomány korszerűsítése (humánszolgáltatásokat biztosító ingatlanok, lakásállomány, gazdasági ingatlanok)
Épített környezet, energetika	Az épületek energetikai állapotának javulása
Épített környezet, energetika	Az épületek energetikai állapotának javulása
Épített környezet, energetika	Üresen, kihasználatlanul álló épületek arányának csökkentése, a műemlék ingatlanok kulturális, kreatív ipari, turisztikai hasznosítása
Épített környezet, energetika	Működő ingatlan-állomány korszerűsítése (humánszolgáltatásokat biztosító ingatlanok, lakásállomány, gazdasági ingatlanok)
Épített környezet, energetika	Az energiatartósság csökkentése, új, karbonsemlegesre épülő, egységes, tervszerű városi energia- és másodnyersanyag-gazdálkodási rendszer kidolgozása és bevezetése
Fenntartható környezet, energetikai korszerűsítések, megújuló energia	Az épületek energetikai állapotának javulása

Fenntartható környezet, energetikai korszerűsítések, megújuló energia	Az energiafüggőség csökkentése, új, karbonsemlegességre épülő, egységes, tervszerű városi energia- és másodnyersanyag-gazdálkodási rendszer kidolgozása és bevezetése
Fenntartható humánszolgáltatások és a lakhatási szolgáltatások javítása	A humán szolgáltatások infrastruktúrájának, szolgáltatási minőségének javítása
Fenntartható humánszolgáltatások és a lakhatási szolgáltatások javítása	Működő ingatlan-állomány korszerűsítése (humánszolgáltatásokat biztosító ingatlanok, lakásállomány, gazdasági ingatlanok)
Fenntartható humánszolgáltatások és a lakhatási szolgáltatások javítása	A humán szolgáltatások infrastruktúrájának, szolgáltatási minőségének javítása
Fenntartható humánszolgáltatások és a lakhatási szolgáltatások javítása	A humánszolgáltatások infrastrukturális fejlesztései
Fenntartható humánszolgáltatások és a lakhatási szolgáltatások javítása	A humán szolgáltatások infrastruktúrájának, szolgáltatási minőségének javítása
Fenntartható humánszolgáltatások és a lakhatási szolgáltatások javítása	Az egészség megőrzését szolgáló ismeretek, magatartásmodellek bővítése, az adekvát intézményrendszer meglévő feltételeinek optimalizálása, fejlesztése
Fenntartható humánszolgáltatások és a lakhatási szolgáltatások javítása	A szociális biztonság erősítése, a humán közszolgáltatások rendszerének összehangolt működtetése hatékonyságuk javítása érdekében
Fenntartható humánszolgáltatások és a lakhatási szolgáltatások javítása	A mentális jól-lét fejlesztése, e jól-létre hatást gyakorló közjavak gyarapítása, a hozzáférésükben mutatkozó esélyegyenlőtlenség mérséklése, kiküszöbölése
Fenntartható humánszolgáltatások és a lakhatási szolgáltatások javítása	A humán szolgáltatások infrastruktúrájának, szolgáltatási minőségének javítása
Fenntartható humánszolgáltatások és a lakhatási szolgáltatások javítása	Működő ingatlan-állomány korszerűsítése (humánszolgáltatásokat biztosító ingatlanok, lakásállomány, gazdasági ingatlanok)
Fenntartható környezet, energetikai korszerűsítések, megújuló energia	A klímatudatosság növelése és ösztönzése
Fenntartható közlekedésfejlesztés	A közlekedési hálózat szolgáltatási szintjének javítása. P+R parkolók létesítése, a városon belüli közlekedésterhelés csökkentése.
Fenntartható közlekedésfejlesztés	Az átlagos eljutási idő csökkentése. A belvárost elkerülő nagy kapacitású elkerülő és feltárási út létesítése
Fenntartható közlekedésfejlesztés	Funkcionális változatosság növelése

Fenntartható közlekedésfejlesztés	Az átlagos eljutási idő csökkentése. A belvárost elkerülő nagy kapacitású elkerülő és feltáró út létesítése
Ipar és gazdaságfejlesztés	Kedvező befektetési feltételrendszer kialakítása
Ipar és gazdaságfejlesztés	A vállalkozások ökoszisztémába történő integrálódásának elősegítése, a klaszteresedés további támogatása
Ipar és gazdaságfejlesztés	Helyi együttműködési rendszer kereteinek kialakítása, elmélyítése
Ipar és gazdaságfejlesztés	Regionális együttműködési platform kialakítása és működtetése
Ipar és gazdaságfejlesztés	Helyi együttműködési rendszer kereteinek kialakítása, elmélyítése
Ipar és gazdaságfejlesztés	Üzleti infrastruktúra fejlesztése
Ipar és gazdaságfejlesztés	Helyi együttműködési rendszer kereteinek kialakítása, elmélyítése
Ipar-és gazdaságfejlesztés	A gazdasági infrastruktúra fejlesztése
Ipar-és gazdaságfejlesztés	A gazdasági infrastruktúra fejlesztése
Ipar-és gazdaságfejlesztés	A humán tőke-ellátottság strukturális és minőségi fejlesztése:
Ipar-és gazdaságfejlesztés	A gazdasági infrastruktúra fejlesztése
Kék és zöldinfrastruktúra	Közcélú zöldterületi ellátottság minőségének és elérhetőségének javítása
Kék- és zöldinfrastruktúra	Csapadék helyben tartása, a gyűjtött csapadékvizek és hulladékvizek komplex hasznosítása
Kék- és zöldinfrastruktúra	A klímaturatosság növelése és ösztönzése
Kék- és zöldinfrastruktúra	Kondicionáló vízfelületek növelése

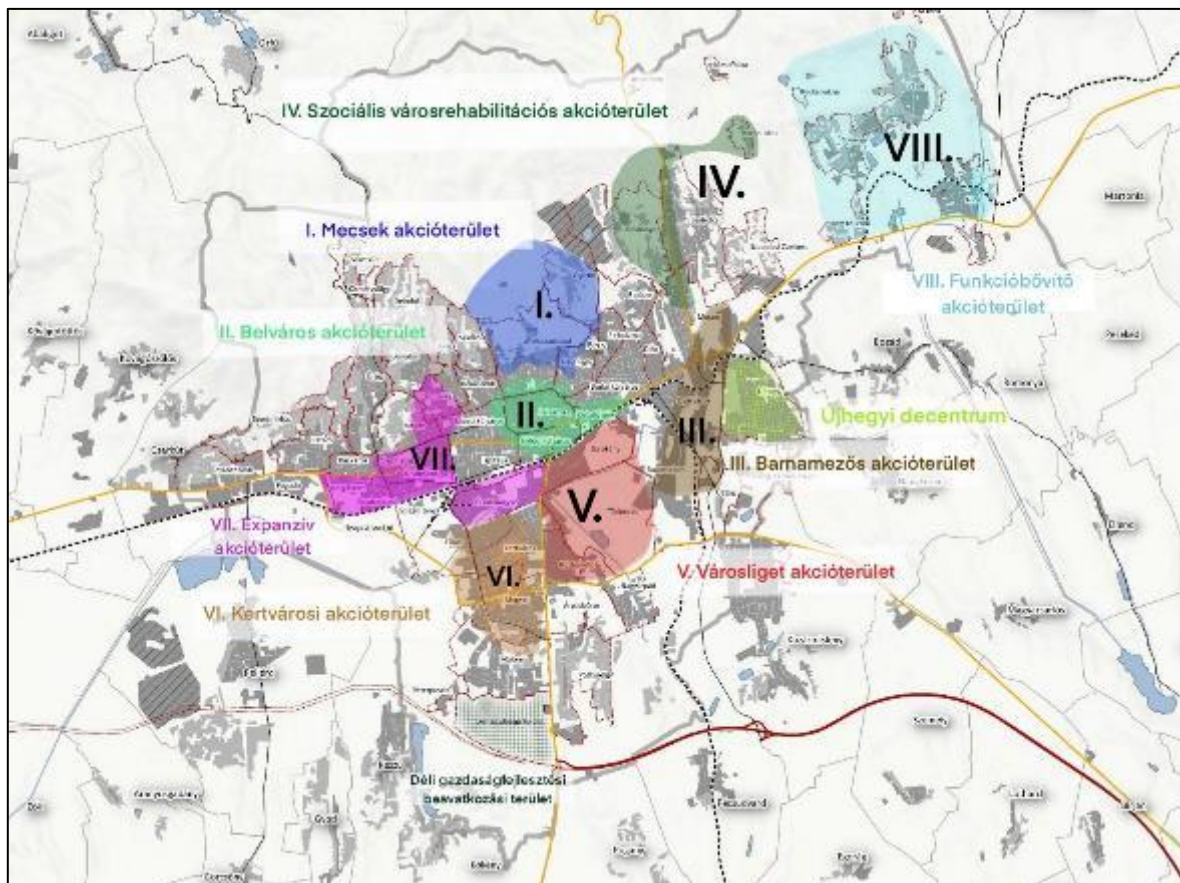
Kék- és zöldinfrastruktúra	Közcélú, humán aktivitást kiszolgáló zöldterületi funkciók biztosítása
Kék- és zöldinfrastruktúra	Közcélú zöldterületi ellátottság minőségének és elérhetőségének javítása
Kék- és zöldinfrastruktúra	Kondicionáló zöldfelületek intenzitásának növelése
Kék- és zöldinfrastruktúra	Közcélú zöldterületi ellátottság minőségének és elérhetőségének javítása
Kék- és zöldinfrastruktúra	A természetes, természetközeli és kultúrtáj tájrészletek ökológiai és képi tájpotenciáljának, valamint a tájkarakter megőrzése, lehetséges növelése, védelme
Kék- és zöldinfrastruktúra	A felszín alatti vízbázis védelme
Kék- és zöldinfrastruktúra	Policentrikus városszerkezet erősítése, a belváros tehermentesítése (új decentrumok, zöld és épített közösségi és szolgáltatási központok, terek, rekreációs hálózat kialakítása)
Kék- és zöldinfrastruktúra	A közlekedési hálózat szolgáltatási szintjének javítása. P+R parkolók létesítése, a városon belüli közlekedésterhelés csökkentése.
Környezetterhelés csökkentése	A város átszellőzésének javítása, tájépítészeti, építészeti, városépítészeti megoldásokkal
Környezetterhelés csökkentése	A klímaadaptációs képesség irányelvgyűjteményének kidolgozása és alkalmazása
Környezetterhelés csökkentése	A klímaturatosság növelése és ösztönzése
Környezetterhelés csökkentése	Közcélú zöldterületi ellátottság minőségének és elérhetőségének javítása
Környezetterhelés csökkentése	A levegőtisztaság javítása
Környezetterhelés csökkentése	A zajszennyezés mérséklése
Környezetterhelés csökkentése	A szelektív hulladékgyűjtés és a hulladékfeldolgozás részarányának további növelése
Környezetterhelés csökkentése	Clean tech technológiák alkalmazása a körkörös gazdaság elvei szerint
Környezetterhelés csökkentése	A fényszennyezés mérséklése
Környezetterhelés csökkentése	Az energiatartalom csökkentése, új, karbonsemlegességre épülő, egységes, tervszerű városi energia- és másodnyersanyag-gazdálkodási rendszer kidolgozása és bevezetése
Kulturális fejlesztések és helyi, közösségvezérelt akciók megvalósítása	A családok támogatására irányuló intézményesített, vagy közösségi alapú programok annak érdekében, hogy a kulturális tőkegyarapító képességük fejlődjön
Kulturális fejlesztések és helyi, közösségvezérelt akciók megvalósítása	A kulturális tőke tartalmának és minőségének a foglalkoztathatóságot javító fejlesztése intézményi, illetve közösségi támogatás révén
Kulturális fejlesztések és helyi, közösségvezérelt akciók megvalósítása	A területi alapokon keletkező kezdeményezések elősegítése közösségfejlesztési eszközökkel
Kulturális, sport, szabadidős fejlesztések és helyi, közösségvezérelt akciók megvalósítása	A városhoz kapcsoló pécsi identitás alakítása, erősítése, a város lakosságát közösséggé formálása

Kulturális, sport, szabadidős fejlesztések és helyi, közösségvezérelt akciók megvalósítása	A közbizalom erősítése
Kulturális, sport, szabadidős fejlesztések és helyi, közösségvezérelt akciók megvalósítása	A részvételi demokrácia erősítése, a közéleti aktivitás és a társadalmi együttműködés kultúrájának fejlesztése az állampolgárok, a lakosság körében
Kulturális, sport, szabadidős fejlesztések és helyi, közösségvezérelt akciók megvalósítása	A civil aktivitás növekedésének támogatása, a közösségek fejlesztése, a szükséges infrastrukturális és dologi háttér biztosításának támogatása révén
Kulturális, sport, szabadidős fejlesztések és helyi, közösségvezérelt akciók megvalósítása	A mentális jól-lét fejlesztése, e jól-létre hatást gyakorló közjavak gyarapítása, a hozzáférésükben mutatkozó esélyegyenlőtlenség mérséklése, kiküszöbölése
Kulturális, sport, szabadidős fejlesztések és helyi, közösségvezérelt akciók megvalósítása	Az egészség megőrzését szolgáló ismeretek, magatartásmodellek bővítése, az adekvát intézményrendszer meglévő feltételeinek optimalizálása, fejlesztése
Kulturális, sport, szabadidős fejlesztések és helyi, közösségvezérelt akciók megvalósítása	A klímatudatosság növelése és ösztönzése
Kulturális, sport, szabadidős fejlesztések és helyi, közösségvezérelt akciók megvalósítása	Üresen, kihasználatlanul álló épületek arányának csökkentése, a műemlék ingatlanok kulturális, kreatív ipari, turisztikai hasznosítása
Önkormányzati szervezeti modernizáció és városi innováció	Digitális város koncepció és program kidolgozása
Önkormányzati szervezeti modernizáció és városi innováció	A városüzemeltetési rendszer fejlesztése, digitalizációja
Önkormányzati szervezeti modernizáció és városi innováció	Új rendszertervezési és irányítási modell kidolgozása és alkalmazása
Önkormányzati szervezeti modernizáció és városi innováció	Új rendszertervezési és irányítási modell kidolgozása és alkalmazása
Önkormányzati, szervezeti modernizáció és városi innováció	Középtávú városfejlesztési felzárkózási és modernizációs program kidolgozása és elfogadtatása (szükség szerint egyedi kormánydöntéssel támogatott programként)
Önkormányzati, szervezeti modernizáció és városi innováció	KKV-k számára pénzügyi ösztönzőrendszer kidolgozása
Önkormányzati, szervezeti modernizáció és városi innováció	Új rendszertervezési és irányítási modell kidolgozása és alkalmazása
Szociális városrehabilitációs beavatkozások	Szociális városrehabilitáció: Az életminőségre hatást gyakorló - természeti és épített - környezeti tényezők alakítása, a hozzáférés esélyeinek növelése
Szociális városrehabilitációs beavatkozások	Szociális városrehabilitáció, szegregátumok kialakulásának megelőzése, meglévő szegregátumok és szegregációs pontok rehabilitációja
Turizmusfejlesztés	A gazdasági infrastruktúra fejlesztése
Turizmusfejlesztés	A turizmus fejlesztése

Városszerkezeti egyensúlyjavítás	Policentrikus városszerkezet erősítése (új decentrumok, zöld és épített közösségi és szolgáltatási központok, terek, rekreációs hálózat kialakítása)
Városszerkezeti egyensúlyjavítás	Funkcionális tömörség, a felhagyott, rendezetlen, barnamezős területek hasznosításának előtérbe helyezése
Városszerkezeti egyensúlyjavítás	Szociális városrehabilitáció, szegregátumok kialakulásának megelőzése, meglévő szegregátumok és szegregációs pontok rehabilitációja
Városszerkezeti egyensúlyjavítás	Funkcionális tömörség, a felhagyott, rendezetlen, barnamezős területek hasznosításának előtérbe helyezése
Városszerkezeti egyensúlyjavítás	Funkcionális változatosság növelése

6.2 Az akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása

A térképen ábrázolt, illetve a táblázatban felsorolt akció- illetve projekterületek részletes, teljeskörű bemutatására a majdani fejlesztési programok – konkrét városfejlesztési projektek – részét képező akcióterületi tervek keretében kerül/kerülhet sor.

Az akcióterületek elhelyezkedése

Akcióterület	Lehatárolás	Lehatárolás indoklása
I. Mecsek akcióterület	Erdész u., Bárány út, Surányi Miklós út, Magaslati út, Havi-hegyi út, Wass Albert út, Középgyükei út, Mecseki parkerdő	Elsősorban turisztikai, rekreációs és természetvédelmi projektek megvalósítása.
II. Belváros akcióterület	Petőfi Sándor u., Kolozsvár u., Mártírok útja, Kálvin u., Batthyány u., Nyírfa u., Sport u., Bacsó Béla u., Nárcisz u., Zsolnay Vilmos u., Mathiász János u., Felsővámház u., Alsóhavi út, Ágoston tér, Majorossy Imre u., Tettye u., Ótemető u., Gergely u., Magaslati út, Surányi Miklós u., Angster József u., Csontos Gyula u., Damjanich u., Xavér u.	Kulturális és épített örökség megőrzése és hasznosítása, épületállomány felújítása, turisztikai és közlekedési fejlesztések.
III. Barnamezős akcióterület	Zsolnay Vilmos u., Komlói út, Kölcsey Ferenc u., Kishegyi dűlő, Dobogó dűlő, Kavicsos út, Keleti sor, Hérics dűlő, Dobogó dűlő, Pécsvaradi út, Üszögi út, „Pécsbánya”, Basamalom dűlő, Rigó u., Tüskésréti út, Mohácsi út, Géza u., Táltos u., Álmos u.	Korábbi ipari övezet hasznosítása, új szerepének kijelölése a város szövetében, gazdasági és lakó övezetek fejlesztése, közlekedési és gazdasági fejlesztések.
IV. Szociális városrehabilitációs akcióterület	Komlói út, „Istvánakna”, Arany János út, Margit u., Szent Borbála u., Ibolya u., Szabó István u., Árpád u., Kishegyi dűlő, Szeptember 6. tér, Komlói út, Perr Viktor út, Május 1. út, Rákos Lajos u., Czerékvölgy, Gesztenyés dűlő, Gödör u., Debreceni Márton u., Pécsbányatelepi út, Kénes út	Az akcióterület lakóterületeinek összehangolt társadalmi és infrastrukturális fejlesztése.
V. Városliget akcióterület	Basamalom út, Tüskésréti út, Kart Arena melletti földes út, Basamalom dűlő, Pécs Napelempark melletti földes út az 57-es útig, Kanizsai Dorottya út, Siklósi út, Rákóczi út, Zsolnay Vilmos u.	Új városrész kialakítása a rekultivált és funkcióvesztett területek hasznosításával, a Pécsi-víz és a K-Ny-i közlekedés rendezésével. Környezetvédelmi, turisztikai, rekreációs és gazdasági fejlesztések.
VI. Kertvárosi akcióterület	Siklósi út, Keleti Kőhíd dűlő, Fenyer dűlő, Illyés Gyula út, Fáy András út, Akác sor, Felső u., Alsó u., Malomvölgyi út, Eszék u., Arányosi út, Nyugati ipari út, Vásártér u., Megyeri út, Északmegyer dűlő, Viola u., Lomb u., Siklósi út, II. János Pál út	Lakóterületek összehangolt funkcióbővítő és szociális fejlesztése, lakossági szolgáltatások bővítésével. Gazdasági és kereskedelmi övezet fejlesztése, kevésbé kihasznált infrastruktúra újra pozicionálásával.

Akcióterület	Lehatárolás	Lehatárolás indoklása
VII. Expanzív akcióterület	Nyugati Ipari út, Makay István út, Páfrány u., Tiborc u., Mikes Kelemen u., Jakabhegyi út, Szurdok dűlő, Pacsirta u., Zichy Gyula u., Fekete u., Édesanyák útja, Ifjúság útja, Honvéd u., Szigeti út, Tüzér u., Vasút vonala Tüzér u.-tól Siklósi útig, Pécsi víz vonala Siklósi úttól Megyeri útig, Tüzér u., Vasút vonala Tüzér u.-tól Nyugati Ipari útig	Uránváros alközponti szerepének erősítése sport, kulturális, rekreációs funkciók fejlesztésével. Az egyetem létesítményeinek fejlesztése a gazdasági szereplőkkel való együttműködés érdekében. Az egyetemi és a városi funkciók összehangolása
VIII. Funkcióbővítő akcióterület	Gilice sor, Bormérő dűlő, Gilice sor, Búzakalász u., Somogy u., Vasas I. bányatelep, Kőbánya u., Rückner akna, --- Bencze József u., Parcsin u., Kenderfonó u., Szövőgyár u., Zengő u., Pécsváradi út	Az elkülönülő városrész lakossági szolgáltató infrastruktúrájának fejlesztése, településközponti terület kialakítása, gazdasági épületek és területek hasznosítása. A bányászat megszűnésével leértékelődött városrész értékének helyreállítása, vonzerejének növelése.

6.3 Városi szintű beavatkozási területek részletezése

6.3.1 Stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások

Egyedi projektek

Projektek	STRATÉGIAI CÉLOK	REZILIENS VÁROS DIMENZIÓK
Informatikai hardver és szoftver fejlesztések (BIOKOM)	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
Idősek otthona kialakítása	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város
Német anyanyelvűek Fünfkirchen-időotthona kialakítása	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város
Pécs Keleti része, kiemelten Budai városrész és térsége” rehabilitációja - előkészítés	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város

Puskin téri volt kollégium gazdasági hasznosítása	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
Belvárosi szociális városrehabilitáció (szegregációs pontok)	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város
Pécs-Nyugat Program	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
Meszes központi területeinek funkcióbővítő fejlesztése - előkészítés	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
Meszes szociális célú városrehabilitáció	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város
Siklói út és csatlakozó területek átfogó rehabilitációja - előkészítés	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
A Pécs-Pogányi Reptér fejlesztése (állami projekt)	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
Malomvölgyi parkerdő és arborétum fejlesztése	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
„M60 – Pécs” intermodális logisztikai- ipari központ (állami)	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
Roma Kultúra Múzeum kialakítása	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város
Roma helyi közösségi tér kialakítása	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város

PROJEKT TÁRGYA TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
Informatikai hardver és szoftver fejlesztések a BIKOM Nkft.-nél		

<p>A Biokom NKft. feladatainak ellátásához és működéséhez szükséges hatékony, modern szoftverek (pl.: karbantartási, készletgazdálkodási, raktározási megoldások, e- ügyfélszolgálat, mobil applikációk) kifejlesztése és beszerzése, valamint a feladatokhoz és fejlesztésekhez szükséges hardver kapacitás és háttér beszerzése.</p>	GINOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése
Idősek otthona kialakítása		
<p>Jelenleg Pécsen korlátozottak az idősellátás kapacitásai, mind a nappali, mind a szakosított ellátásokat tekintve. Az igényekhez képest jóval kevesebb a rendelkezésre álló kapacitás, így az differenciált otthonok kialakítása szükségszerűség a városban. Az idősek helyzetét nehezíti a várost érintő elvándorlás is, amely szintén az ellátási kör fejlesztését igényli. Összefoglalva az idősödő helyi társadalomban igény van az ellátási kapacitás növelésére, mert a lokális ellátórendszerben folyamatos helyhiány tapasztalható. A térségi életminőség javítása érdekében ezért indokolt egy új idősek otthona kialakítása ésszerű és differenciált térítési díjas konstrukciós rendszerben, mely biztosítja a fenntarthatóságot is. Az FVS készítésének időszakában a helyszínválasztás folyamata még tart. A beruházás becsült értéke 800 000 000 Ft.</p>	TOP Plusz, saját forrás, állami forrás	Fenntartható, fejlődő társadalom
Német anyanyelvűek Fünfkirchen-időstthona		
<p>Pécs városa a magyarországi német nemzetiség legnépesebb központja, régióinkban több tízezer olyan ember él, aki vállalja német anyanyelvét, kettős identitását. Évek óta egyre több megkeresést érkeznek a német nemzetiségi szervezetekhez szépkorú, magyarországi német nemzetiségű állampolgároktól, hogy nagy örömeikre szolgálja, ha Pécsen egy olyan idősek otthona is elérhetővé válna, ahol az anyanyelv továbbra is mindennapi életük része maradhatna.</p> <p>Mivel a német nyelv egyben egy világnyelv is, ezért egy ilyen intézmény kitűnő gyakorlati helyszíne is lehetne olyan képzést végző intézményeknek, amelyekben a német nyelv ismerete feltétel, vagy előnyt jelent (pl. PTE Orvostudományi Kar).</p> <p>A projekt hosszútávú fenntarthatóságát biztosítja, ha német nyelvterületen is lehetne partnereket találni (pl. az otthonban élők 10 %-ban Németország, Ausztria vagy Svájc állampolgárai lehetnének. Akár olyanok is, akik korábban Magyarországon települtek le, de idősebb korukra igényelnek ilyen jellegű szolgáltatást).</p>	TOP Plusz, magán forrás, állami forrás	Fenntartható, fejlődő társadalom
Pécs Keleti része, kiemelten Budai városrész és térsége” rehabilitációja - előkészítés		

Komplex városrész és várostérségi-fejlesztési koncepció és program Pécs több városrészt érintő, azokat átfedő (Budai külváros, Gyárváros egy része, Diós, Meszes déli része, Budai Vám térsége) azon területére, amely az egyik leginkább kedvezőtlen gazdasági és társadalmi mutatókkal rendelkezik a baranyai megyeszékhelyen. A terület rendkívül sokarcú (egy és többszintes rendezett lakóövezetek mellett, felhagyott ipari területek és kollégium, lakóépületek; áruházak, bevásárlóközpontok, közlekedési övezetek és folyosók), a területek fejlesztése, fejlődése kevésbé volt összehangolt. Az előkészítő feladatok kiterjednek a felhagyott területek hasznosítási lehetőségeinek feltárására, a helyi közösségek dinamizálására és a városrész integrálására a belvárosi környezethez. A végső cél egy integráltabb városszerkezet kialakítása. (becsült költség: 35 000 000 Ft)	TOP Plusz	Kiszolgáló város
Roma Kultúra Múzeum kialakítása		
	TOP Plusz,	Fenntartható, fejlődő társadalom
Roma helyi közösségi tér kialakítása		
	TOP Plusz,	Fenntartható, fejlődő társadalom

PROJEKT TÁRGYA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
TARTALMA		
Belső városrészek		
Puskin téri volt kollégium gazdasági hasznosítása		
A jelenleg összközműves épület távhőcsatlakozással nem rendelkezik, melynek fejlesztése indokolt és a költséghatékonyság vizsgálatát követően kivitelezhető. Belső kialakítása, tagoltsága miatt elsősorban irodaházként, vagy egyéb szolgáltatási - például call center vagy SSC - központként tölthet be funkciót. De korábbi funkciójából adódóan kisebb átalakításokkal egyetemi szállásközpont kialakítására is tökéletesen alkalmas.	TOP Plusz, GINOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése
Belvárosi szociális városrehabilitáció		
A belvárosi szegregátumokban/veszélyeztetett területeken élők támogatása szociális munkával, közösségfejlesztéssel a társadalmi felzárkózást segítő beavatkozásokkal	TOP Plusz, EFOP Plusz	Fenntartható, fejlődő társadalom

PROJEKT TÁRGYA TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
Mecsek-nyugat		
Pécs-Nyugat Program		
<p>A Magyarürögi út-Páfrány utca-Szigeti út-Rácvárosi út csomópontban körforgalom kialakítása</p> <ul style="list-style-type: none"> - A Mecsekalja buszpályaudvar épületének rekonstrukciója. - A patacsi művelődési ház teljes körű rekonstrukciója. - A Pázmány Péter és a Kovács Béla utca sarkán fedett buszváró létesítése. - A Rácvárosi úton a város felé eső oldalon a 29 es számú ház előtti buszmegálló padka és gyalogjáró javítása (szintkülönbségek miatt bonyolult). - Pollack Mihály utcai kis játszótér bővítése. - Patacs, Fő utca -Pellérdi út találkozásánál gyalogátkelőhely létesítése. - Szentlőrinci úton közvilágítás kiépítése. 	TOP Plusz, IKOP Plusz	Kompakt város
Mecsek-közép		
Keleti városrészek		
Meszes központi területeinek funkcióbővítő fejlesztése - előkészítés		
Városrész központ funkcióbővítő fejlesztése, közterületeinek rehabilitációja és fenntartása (Szeptember 6.-a tér környete, Szabolcsfalú központja) a közösségek aktív bevonásával.	TOP Plusz, állami forrás	Kompakt város
Meszes szociális célú városrehabilitáció		
Elsősorban „soft” típusú beavatkozások megvalósulása a társadalmi felzárkózás érdekében	TOP Plusz, EFOP Plusz, állami forrás	Fenntartható, fejlődő társadalom
Pécsi-víz mente		
A projektek a V. Városliget akcióterületen kerülnek bemutatásra.		
Déli városrészek		
Siklósi út és csatlakozó területek átfogó rehabilitációja - előkészítés		

PROJEKT TÁRGYA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
TARTALMA		
Siklósi út és csatlakozó gazdasági területek átfogó rekonstrukciójának és rehabilitációjának előkészítése, a településrész alközponti szerepének erősítése, új, jelentős kiterjedésű (min 3 ha) városi zöldfelület kialakítása.	TOP plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése Fenntartható, fejlődő társadalom Kompakt város
Somogy-Vasas-Hird		
Az akcióterületeknél kerül bemutatásra: VIII. Funkcióbővítő akcióterület.		
Déli gazdasági terület – akcióterületek térképen Déli gazdaságfejlesztési beavatkozási terület		
A Pécs-Pogányi Reptér fejlesztése		
A beruházás célja a reptér továbbfejlesztése a nemzetközi gazdasági vérkeringésbe való bekapcsolódás érdekében.	RRF, IKOP, TOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése Fenntartható, fejlődő társadalom
Malomvölgyi parkerdő és arborétum fejlesztése		
Az egyik legfőbb cél, hogy sétányszerűen körbejárható legyen a tó. A sétány mentén pihenőhelyek, esőbeállók létesülnek utcabútorok és új játszótéri eszközöket helyeznénk el. Jelenleg a sétány és a vízpart kapcsolata nem megfelelő, megerősítésre és rendezésre szorul. Javasolt Infrastrukturális fejlesztések: vízbejutás feltételeinek javítása (pl. új lépcsők, napozástégek), vizesblokk építése, akadálymentesítés, játszótérek wifi elérhetőség, korszerű értékmegeőrzők, parkosítás, parkolók felújítása bővítése, kilátó helyreállítása, kerékpártárolók, megeőrzők kialakítása. Az ingatlanon egy multifunkciós közösségi és rendezvény ház építése is javasolt lenne.	TOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése
„M60 – Pécs” intermodális logisztikai-ipari központ		
Logisztikai-ipari központ kialakítása a déli gazdasági területhez kapcsolódóan, az autópálya, a vasút és a pogányi repülőtér integrált fejlesztésével	TOP Plusz, GINOP Plusz, magán tőke, állami forrás	A város gazdasági alapjának újjáépítése

„Egyedi soft projektek”

Projektek	STRATÉGIAI CÉLOK	REZILIENS VÁROS DIMENZIÓK
A helyi termékek piacra jutásának elősegítése, piacszervezési tevékenység	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
Az önkormányzati vagyonnal való aktív vagyongazdálkodás rendszerének kialakítása	S04: KOMPAKT VÁROS	Digitális város
Komplex pécsi befektetésösztönzési program	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
Digitális Pécs	S04: KOMPAKT VÁROS	Digitális város
PMJVÖ Polgármesteri Hivatala és szervezeti egységeinek eszközmodernizációja	S04: KOMPAKT VÁROS	Digitális város
Mindenki pécsi akar lenni	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
Intelligens városi energiamenedzsment és térinformatikai rendszer kialakítása – csapadékvíz, szennyvíz, ivóvíz, zöld, kék és szürke infrastruktúra térinformatikai fejlesztések	S04: KOMPAKT VÁROS	Digitális város
A PTE tudásbázisának, innovációs kapacitásainak reálgazdaságba való tudatos integrálása (PTE projekt)	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
A felsőoktatás és a szakképzés gazdaságfejlesztési szempontú struktúraváltásának kezdeményezése és támogatása, valamint a képzési szintek összhangjának megteremtése	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
Intelligens városi energiamenedzsment és térinformatikai rendszer kialakítása (járatoptimalizálás, városi energiamenedzsment és térinformatikai rendszer kialakítása, intelligens közvilágítás kialakítása)	S04: KOMPAKT VÁROS	Digitális város
A SMART CITY célú városmenedzsment szervezeti és technikai feltételeinek kialakítása	S04: KOMPAKT VÁROS	Digitális város

A városkörnyék ásványvagyonának hasznosíthatósági értékelése a város fenntartható fejlődés szempontjából (különös tekintettel a szén- és uránvagyonra), és a bennük rejlő innovációs potenciál K+F+I programjának kidolgozása	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
A város klímaváltozással szembeni sebezhetőségének vizsgálata	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
Levegőtisztaság monitorozása és javítását szolgáló intézkedési terv kidolgozása	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
A zajszennyezés monitorozása és csökkentésének intézkedési terve	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
A város zöld- és kékfelületi rendszerének megújítását szolgáló komplex rendszerterv elkészítése ZIFFA aktualizálás	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
Városi fényszennyezési térkép elkészítése	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
Egészségvédelmi program	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város
Okos megoldások alkalmazása a hulladékgazdálkodásban és városüzemeltetésben	S04: KOMPAKT VÁROS	Digitális város
Fejlesztésekhez kapcsolódó humánkapacitás képzése (BIOKOM)	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Megtartó város
KÖZ-HÁLÓ	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város
Felzárkózási program készítése	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
Klímaadaptációt elősegítő projektek (incl. Zöld átállási terv)	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
" Pécs az én városom" identitásformáló komplex stratégia és program kidolgozása	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város

Pécsi Öntevékeny Városrészek - A helyi közösségek fejlesztése, a közösségi tudat erősítése, önkéntesség fejlesztése	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város
Nemzetközi nyelvi iskola indítása	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
A helyi termékek piacra jutásának elősegítése, piacszervezési tevékenység		
A város- és városkörnyék termelői kínálatának felmérése Helyi piacok szervezése, a szükséges infrastruktúra és promóciós tevékenység biztosítása Mentorálás, facilitálás, tanácsadói programok	TOP PLUSZ, saját forrás	A város gazdasági alapjának újjáépítése
Az önkormányzati vagyonnal való aktív vagyongazdálkodás rendszerének kialakítása		
Ingtalan-kataszter elkészítése megfelelő tér-informatikai bázison Az elkészült kataszter összevetése a város meghatározó ingatlan tulajdonosainak adatbázisával (Magyar Állam, PTE), integrált ingatlanhasznosítási stratégia készítése Az integrált ingatlan-hasznosítási stratégia alapján a saját erőforrásból fejlesztendő ingatlanok körének meghatározása -SZIT létrehozása, a fejlesztéshez szükséges források biztosítása Önkormányzati bérlakások felmérése, a műszaki üzemeltetés átadása a Polgármesteri Hivataltól a Biokom Nonprofit Kft-nek	TOP PLUSZ, saját forrás	A város gazdasági alapjának újjáépítése
Komplex pécsi befektetésösztönzési program		
Már középtávon különösen indokolt, hogy létrejöjjön egy olyan egységes városimázs és befektetés-ösztönzési koncepció, melyekre alapozottan elkészülnek hatékony marketing és ösztönző eszközök a befektetők Pécsre vonzása érdekében.	TOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése
Digitális Pécs		

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
<p>Tervezett beavatkozások</p> <ul style="list-style-type: none"> • A jelenlegi munkamódszerek, munkafolyamatok átalakítása, egyszerűsítése, elektronizálása (automatizmusok rendszerbe építése, folyamatok elektronizálása, papírmentessé tétele) • Honlapfejlesztés, elérhetőség javítása • Új, illetve átalakított folyamatok betanítása a helyi közigazgatás állományának • Szükségessé váló szervezetfejlesztések végrehajtása 	DIMOP Plusz	Kompakt város
PMJVÖ Polgármesteri Hivatala és szervezeti egységeinek eszközmodernizációja		
<p>Tervezett beavatkozások:</p> <ul style="list-style-type: none"> • asztali számítógépek beszerzése (utolsó beszerzés 2019-ban) • szerver beszerzés (legújabb szerver 3, a legöregebb 7 éves) • Adattárolók beszerzése (utolsó beszerzés 2018-ban) <p>Mentési rendszer modernizációja, hosszútávú adat megőrzés érdekében szalagos mentési megoldás</p>	DIMOP Plusz	Kompakt város
Mindenki pécsi akar lenni		
<p>Jó itt lenni nagykövetek: városlakók (híres és átlagemberek) kedvezményes városismereti túrán vehetnek részt és élményprogramokon is. Feltétel egy poszt közösségi felületen</p> <ul style="list-style-type: none"> • urban influencerek: Pécsi kedvelt arcok posztoljanak, cserébe a város megjelenti a honlapján, közösségi oldalain, hogy milyen ügyet képvisel • Influencerek Pécsre hozatala: meglepetés utak szomszéd országokból (ha már lehet) • a turisztikai szezonon kívül, amikor amúgy is üresen állnak a házak, berendezni egy úgynevezett bloggerházat, bloggeryaralót. A meghívott bloggereket úgy választanánk ki, hogy minél szélesebb körű témákat fedjenek le, így nagyon változatos tartalmak szülessenek (nem study tour) 	TOP Plusz, GINOP Plusz, saját forrás	<p>A város gazdasági alapjának újjáépítése</p> <p>Fenntartható, fejlődő társadalom</p>
Intelligens városi energiamedzsent és térinformatikai rendszer kialakítása – csapadékvíz, szennyvíz, ivóvíz, zöld, kék és szürke infrastruktúra térinformatikai fejlesztések		

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
<p>A települési csapadékvizekkel való gazdálkodás, a kék, zöld és szürke infrastruktúra nyilvántartása megvalósításának előfeltétele a térinformatikai adatbázis és modell felépítése.</p> <p>Végül akár 3 dimenziós, illetve kiterjesztett valóság szerinti ábrázolás is támogatná a tervezést, illetve az infrastruktúra hálózat fizikai fenntartását.</p>	TOP Plusz, GINOP Plusz	<p>A város gazdasági alapjának újjáépítése</p> <p>Kompakt város</p>
A PTE tudásbázisának, innovációs kapacitásainak reálgazdaságba való tudatos integrálása		
<p>A PTE bázisán létrejött spin-off és start-up vállalkozások támogatása, Üzlet- és Vállalkozásfejlesztési Központ létrehozása</p> <p>A reálgazdaság fejlesztéséhez igazodó kutatási és képzési profilok kialakítása és megerősítése a PTE-n.</p>	állami forrás, saját forrás,	Kompakt város
A felsőoktatás és a szakképzés gazdaságfejlesztési szempontú struktúraváltásának kezdeményezése és támogatása, valamint a képzési szintek összhangjának megteremtése		

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
<p>A pályaaorientáció hatékonyságának növelése</p> <p>A gazdaságfejlesztés munkaerő-igényének kielégítése, a pályaelhagyók számának csökkentése, az álláskeresők számának csökkentése és az elvándorlás visszaszorítása érdekében szemléletváltást kell elérni a pályaválasztás terén. El kell érni, hogy növekedjen a város stratégiai ágazataihoz tartozó műszaki szakmák ismertsége és presztízse, és növekedjen az ezekre jelentkezők aránya.</p> <p>A PTE intenzív támogatása a hallgatói létszámok szinten tartásában, bővítésében</p> <p>A PTE érdekérvényesítő képességének formális és informális támogatása</p> <p>A város marketing kiadványaiban a PTE hangsúlyos szerepeltetése</p> <p>A PTE segítése a hallgatói akvizícióban a város külföldi kapcsolatrendszerére támaszkodva</p> <p>A felsőfokú műszaki képzés stratégia- és piacközpontú fejlesztése</p> <p>A PTE a város és a térség stratégiai fejlesztési igényeihez és az általános hazai szakemberigényekhez igazítja képzési struktúráját (ideértve az idegen nyelvek oktatását is), javítja a piaci igényekre való gyors reagálás képességét. Koordinálja a teljes szakképzési struktúra szintjeinek összehangolását.</p> <p>A középfokú szakképzés stratégia- és piacközpontú fejlesztése</p> <p>A középfokú szakképzés rendszerét úgy kell átalakítani, hogy a képzési szintek egymásra épülése biztosított legyen, s az egyes képzési szintekről kibocsátott szakemberek száma, elméleti és gyakorlati ismeretei megfeleljenek a stratégiai fejlesztés tárgyát képező ágazatokban várható piaci igényeknek. A képzési szintek összehangolás keretében kell illeszteni a felsőfokú szakképzés ("FSZ" képzés) piackonform megoldását.</p>	<p>EFOP Plusz, magán tőke,</p>	<p>A város gazdasági alapjának újjáépítése</p> <p>Fenntartható, fejlődő társadalom</p>
<p>Intelligens városi energiamedzsmnt és térinformatikai rendszer kialakítása</p>		

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
Járat optimalizálás, városi energiamenedzsment és térinformatikai rendszer kialakítása, intelligens közvilágítás kialakítása az élhetőbb és minőségibb város kialakítása érdekében	TOP Plusz, GINOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése Kompakt város
A SMART CITY célú városmenedzsment szervezeti és technikai feltételeinek kialakítása		
A stratégiai és operatív tevékenységek közti munkamegosztás kialakítása. Munkaszervezet és munkakörök kialakítása A főépítési, főkertési és infrastruktúrát felügyelő főmérnöki munkakörök fejlesztése, a városfejlesztés és tervezés hátterének kialakítása az önkormányzat keretein belül. Mobilitásközpont kialakítása A tervezés és a vezetés összhangjának biztosítása - Koordináció - A „városko(o)rmanyzás” (koordinatív kormányzás) és a tervezés összhangjának megteremtése	állami forrás, saját forrás,	Kompakt város
A városkörnyék ásványvagyonának hasznosíthatósági értékelése a város fenntartható fejlődés szempontjából (különös tekintettel a szén- és uránvagyonra), és a bennük rejlő innovációs potenciál K+F+I programjának kidolgozása		
<ul style="list-style-type: none"> • A ásványvagyon mennyiségének, minőségének, kitermelési lehetőségeinek megismerése • Az ásványvagyon Pécs és Baranya szempontjából optimális hasznosítási lehetőségei környezeti, társadalmi és gazdasági hatásainak vizsgálata és a fenntartható fejlődés kritériumainak való megfeleltetése • A hasznosítást elősegítő K+F+I programok elindítása 	saját forrás, állami forrás	A város gazdasági alapjának újjáépítése Egészséges, karbonsemleges város
A város klímaváltozással szembeni sebezhetőségének vizsgálata		
Pécs városklíma-modelljének elkészítése, majd a város klímaváltozással szembeni sebezhetőségének vizsgálata az egyes városrészek épített környezeti, valamint természeti adottságainak figyelembevételével.	saját forrás, állami forrás	kompekt város
Levegőtisztaság monitorozása és javítását szolgáló intézkedési terv kidolgozása		
Monitoring rendszer fenntartása, forgalomtechnikai változások bevezetése, gyalogos és kerékpáros forgalom arányának a növelése, a városkörnyéki mezőgazdasági területeken az erdők és gyepek arányának növelése	saját forrás, állami forrás	kompekt város
A zajszennyezés monitorozása és csökkentésének intézkedési terve		

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
Zajszennyezés monitorozása, a kapott adatok feldolgozása, egységes szerkezetbe foglalása, az adatok széles körű hozzáférhetőségének biztosítása	saját forrás, állami forrás	kompakt város
A város zöld- és kékfelületi rendszerének megújítását szolgáló komplex rendszerterv elkészítése		
A zöld-és kékfelületi rendszer átalakítása, fejlesztése méreteinél és költségvonzatánál fogva több részletben valósítható meg, részben az akcióterületekhez kötötten, részben azokon kívüli egységekként. A rendszer összehangolt, integrált hatása és az egyenletes hozzáférés érdekében a terveket városi szinten, egy rendszerként kell megtervezni és megvalósításának ütemezését a városrész-fejlesztési akciók ütemezéséhez igazítani.	saját forrás, állami forrás	kompakt város
Városi fényszennyezési térkép elkészítése		
Fényszennyezés térkép készítése	saját forrás, állami forrás	kompakt város
Egészségvédelmi program		
Az egészségfejlesztési tervezés célja, hogy a helyi szakpolitikai koncepciók, stratégiák, és középtávú tervek készítése és megvalósítása során az egészségvédelmi szempontok prioritásként érvényesülhessenek, és így már a döntés-előkészítés szakaszában ráirányuljon a döntéshozói figyelem a tervezett döntések potenciális egészséghatásaira. Az egészségfejlesztési terv kidolgozása az egészségképre alapozódik. Az egészségkép adatainak és információinak felhasználása megteremti a lehetőséget egyrészt a feltárt problématerületeken történő cselekvés kezdeményezéséhez, másrészt a hatékony beavatkozásokhoz szükséges további kutatásokat generálhat.	saját forrás, állami forrás	Fenntartható, fejlődő társadalom
Okos megoldások alkalmazása a hulladékgazdálkodásban és városüzemeltetésben		
Okos hulladéktároló edények beszerzése, Hulladék szállító járművek "okosítása", Okos közlekedési, forgalomirányító lámpák, okos parkolási program továbbfejlesztése és kiterjesztése a városban, geotermikus feltáró vizsgálatok folytatása, további önkormányzati és lakossági hasznosulással járó beruházások megvalósítása a szolgáltatási színvonal és kapacitás növelése érdekében.	TOP Plusz, KEHOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése Kompakt város

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
Fejlesztésekhez kapcsolódó humánkapacitás képzése a BÍOKOM Nkft.-nél	GINOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése
Meglévő és jövőbeni munkavállalók képzése a fejlesztési tervekhez igazítva.		
KÖZ-HÁLÓ		
<p>Megerősített intézményi és szociális háló a családok számára komponenshez:</p> <p>1. Pécssett jelentős mértékű a szegregálódott területek nagysága, ezek lakosságára is szignifikáns. Különösen fontos a HH, HHH gyermekek digitális tanulásának támogatása hatékony eszköz- és infrastruktúrafejlesztéssel. 100 gyermek tanulástámogatását kívánjuk megvalósítani a KLIK-kel együttműködésben.</p> <p>2. Fontos emellett a gyermekek szociális készségének, csoportdinamikai attitűdjének erősítése, e célt pedig nyári foglalkoztató táborok megszervezésével kívánjuk elérni.</p> <p>3. Hatékony prevenció, ügygondozás, családsegítés, személyre szabott szociális munka a rászoruló körében, különösen tekintettel az elszegényedő, de szegregátumnak nem minősülő területekre (pl. Kertváros).</p>	EFOP Plusz, saját forrás, állami forrás	Fenntartható, fejlődő társadalom
Felzárkóztatási program		
Pécs leszakadását megakadályozó, komplex felzárkóztatási program készítése	saját forrás, állami forrás	<p>A város gazdasági alapjának újjáépítése</p> <p>Fenntartható, fejlődő társadalom</p> <p>Kompakt város</p> <p>Egészséges, karbonsemleges város</p>
Klímaadaptációt elősegítő projektek		

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
<p>A klímaadaptációs irányelvgyűjtemény összeállítása és alkalmazása</p> <p>Zöld átállási terv készítése</p> <p>Csapadék helyben tartása, a gyűjtött csapadékvizek és hulladékvizek komplex hasznosítása</p> <p>A város átszellőzésének javítása</p> <p>Kondicionáló zöldfelületek intenzitásának növelése</p> <p>Egyéb, klímaadaptációt segítő projektek</p>	<p>TOP Plusz, KEHOP Plusz</p>	<p>Egészséges, karbonsemleges város</p>

" Pécs az én városom" identitásformáló komplex stratégia és program kidolgozása		
<p>Egy Pécs méretű város esetében megkerülhetetlen egy jól illesztett, átgondolt és identitásformáló attitűd megteremtése, melynek elsősorban a helyi társadalomra van pozitív hatása.</p> <p>Pécs a nagyvárosok között is egyedi helyet foglal el a maga kulturális és etnikai sokszínűségével, ami természetesen nagy előny, ám egyben jelentős kihívás is, hiszen így valóban jól célzott, minden csoport megszólító lokális kohéziót szükséges teremteni.</p> <p>A beavatkozás első fázisa egy ún. „kohéziós program” elkészítése, amely élénken reflektál a különböző csoportok igényeire, meghatározza az ehhez kapcsolódó részcélokat és beavatkozásokat, majd pedig megfogalmazza azokat a konkrét projekteket is, melyek révén a helyi társadalmi kohézió érdemben erősíthető.</p>	<p>TOP Plusz egyéb hazai támogatási források</p>	<p>Fenntartható, fejlődő társadalom</p>
Pécsi Öntevékeny Városrészek - A helyi közösségek fejlesztése, a közösségi tudat erősítése, önkéntesség fejlesztése		
<p><i>A közéletben való részvételre vonatkozó készségek fejlesztése, a részvétel támogatása, a fenntartható helyi társadalom identitásának fejlesztése, integrációjának – ezen keresztül a város</i></p>	<p>TOP Plusz EFOP Plusz</p>	<p>Fenntartható, fejlődő társadalom</p>

<p><i>rezilienciájának – erősítése, az önkéntesség fejlesztése 36 hónapon keresztül.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • A pécsi identitás erősítése, a lakosság közösséggé formálása, helyi közösségi kezdeményezések megerősítése, a kulturális tőke fejlesztése, innovatív jó gyakorlatok megismerése, adaptálása • A részvételi demokrácia erősítése, a civil közéleti aktivitás és kezdeményezések segítése, támogatása, hálózatosodás és együttműködés-fejlesztés • A környezet- és egészségtudatosság erősítése, szemléletformálás • Közösségépítés, közösség-szervezés, közösségfejlesztési programok, közösségi tervezés, városmonitoring támogatása • Tematikus intézményi önkéntes programok, valamint az ún. Szomszéd-sági önkéntes program kifejlesztése a városrészekben 		
<p>Nemzetközi nyelvi iskola indítása</p>		
<p>A városfejlesztés felgyorsításában kiemelkedő szerepe lesz a tudásnak, az innovációnak és a külföldi tőkebefektetéseknek. A magas minőségű közép- és felsőfokú oktatásnak köszönhetően az új munkaerőigények alapképzés szintjén teljesíthetőek, különösen, ha a Pécs-t végzetek versenyképes kínálattal találkoznak. Az innováció és a kereskedelem terén a nemzetközi kapcsolatrendszer, a globális hálózatokhoz való kapcsolódás képessége megkerülhetetlen követelmény. Hasonlóképpen a külföldi befektetések telephelyválasztásának motiválása, valamint a letelepülést követő működés szempontjából kiemelkedően fontos az idegennyelv tudás. Oktatói szempontból a kapacitások rendelkezésre állnak, a felnőttoktatás terén azonban szükség van olyan intézményre, amely változatos, rugalmas képzésekkel megkönnyíti a munkavállalók alkalmazkodását a munkaerőpiachoz. Hasonlóképpen a munkáltatók igényeinek is szükséges elébe menni, valamint a prompt képzési igényekhez is rugalmasan kell alkalmazkodni. (Pl. kihelyezett, intenzív, speciális szaknyelvi, különböző szintű képzések.) Elsősorban az informatikai és a műszaki végzettségűek esetében van erre szükség, de mind jobban érinti a többi szakmát is. Ehhez speciális intézményre van</p>	<p>TOP Plusz</p> <p>EU közvetlen forrásai, más nemzetközi források</p> <p>Önkormányzat saját forrásai</p>	<p>FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM</p>

szükség, melynek feltételeit és az ország lerugalmasabb kínálatát az Önkormányzat kívánja megteremteni, illetve biztosítani. A várható igények az angol, német nyelv körében a legerősebbek, de rugalmas alkalmazkodóképességre van szükség más nyelvek esetén is.		
--	--	--

6.3.2 Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások

Akcióterület megnevezése:		MECSEKI AKCIÓTERÜLET
1.	akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Zöldülő város Prosperáló város
4.	akcióterület kijelölésének indoklása	A Mecsek Pécs város fontos természeti értéke, rekreációs területe, melyen több turisztikai vonzerő/turisztikai termék is található. Ezek közül több korszerűtlenné vált, megújításra, újragondolásra, fejlesztésre szorul. Az akcióterület azért került kijelölésre, hogy a természet védelme mellett elsősorban turisztikai, rekreációs és természetvédelmi projektek megvalósítása indulhasson meg a város ezen értékes részén.
	Az akcióterület városrészi kapcsolódása	Mecsek-közép

A projektek kapcsolódása a stratégiai célokhoz és az FVS dimenziókhoz:

	Projektek	STRATÉGIAI CÉLOK	REZILIENS VÁROS DIMENZIÓK
1	Mecsek/Misina élményerdő	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
2	Vidámpark régi területének revitalizálása	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
3	Mecseki Kisvasút	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város

4	Remete rét és a Sós-hegyi kilátó fejlesztése	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
5	Mecseki Libegő	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
6	Zipline (átcsúszó kötélpálya)	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
7	Turista utak fejlesztése	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
8	Tettye park állagmegóvó felújítása, Tettyei romok rendezvénytechnikai infrastruktúra fejlesztése	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Prosperáló város
9	A Tettye Színpad funkcióbővítő modernizációja	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Prosperáló város
10	A mecseki erdők természeti állapotának helyreállítása, megőrzése	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
11	Camping tudatos tervezéssel, kialakítással és az életformát élők megszólítása meghatározott tervek szerint (ennek kidolgozása megkezdődött)	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
Mecsek akcióterület		
Mecsek/Misina élményerdő		

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
<p>Komplex, turisztikai csomagfejlesztést tartalmazó projekt az alábbi projektelemekkel</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mountain Bike túraútvonalak kialakítása, meglévő útvonalak hálózatba kapcsolása 2. Libegő a Misina tetőre a Niké szobortól - vagy külön fejlesztés önálló projektként, ld. lentebb 3. 3.Lombkorona sétány 4. Niké szobor környezetében (Libegő indító állomás) park és rendezvénytér panoráma teraszos vendéglátó egységgel (pl. télen hütte, nyáron fröccsterasz) 5. Sípálya hasznosítása – téli-nyári hasznosítása Mountain Bike Park – téli-nyári sípálya (neveplast) stb. RedBull/Monster/Hell downhill park kialakítása 6. TV torony fejlesztése (Antenna Hungária tulajdona, egyeztetés szükséges) 	TOP Plusz, GINOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése
Vidámpark régi területének revitalizálása		
<p>A régi vidámpark területének hasznosítására egy több komponensű fejlesztés megvalósításával lenne lehetőség:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Gyermek élménypark kialakítása: 2) Nyári sífutás (síroller) 	TOP Plusz, GINOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése Kompakt város
Mecseki Kisvasút		
<p>A meglévő erdei kisvasút meghosszabbítása a régi vidámpark területétől az állatkertig, majd tovább a Mandulásig, valamint végső állomásként a Remete rétig. Lehetőség szerint elektromos mozdony használatával.</p>	TOP Plusz, GINOP Plusz, Ikop Plusz, magán tőke	A város gazdasági alapjának újjáépítése Kompakt város Egészséges, karbonsemleges város
Remete rét és a Sós-hegyi kilátó fejlesztése		
<p>Remete-rét fejlesztése: parkolók felújítása és kapacitásbővítése, fa játszótéri elemek cseréje/felújítása, fa épületek (központi pagoda) rekonstrukciója, új padok és tűzrakók kialakítása, játszótér bővítése, stb. Sós-hegyi kilátó teljes rekonstrukciója és a környezetének rendbetétele. Új padok, tűzrakók építése/kihelyezése, valamint tájékoztató táblák elhelyezése.</p>	TOP Plusz, GINOP Plusz	Kompakt város
Mecseki Libegő		

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
Gyalogos forgalom lebonyolítására is alkalmas, kötélpályás ülős felvonó kiépítése a Misina tetőre a Niké szobortól. A kötélpálya teljes hossza 1.230 méter lenne, míg a hegy- és völgyállomás közötti szintkülönbség 211 méter.	TOP Plusz, GINOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése
Zipline (átcsúszó kötélpálya)		
Kötélpálya kialakítása a Tubes – Misina között, köztaszállomások beiktatásával (ideális lejtés 8-12°).	TOP Plusz, GINOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése
Turista utak fejlesztése		
<ol style="list-style-type: none"> 1) Meglévő turistautak és a hozzájuk kapcsolódó infrastruktúra ellenőrzése, karbantartása, revitalizálása: turistajelzések újra festése (új jelzések festése), utak kármentesítése (pl. keresztbedőlt fák áthelyezése, erodálódott útszakaszok javítása, stb.), pihenőhelyek rekonstrukciója (padok cseréje/felújítása, tűzrakóhelyek biztonságosság tétele, stb.), stb. 2) Vidd haza a szemeted kampány! – A parkerdő teljes területén a kukák lecserélése szemeteszsák vételi pontokra. 3) Új turista útvonalak kijelölése 4) Mecsek túraútvonalaink népszerűsítése, felelősségvállalás az erdőinkért, kampányok szervezése, Groove Trails-hez való csatlakozás 	TOP Plusz, GINOP Plusz, állami forrás	A város gazdasági alapjának újjáépítése
Tettye park állagmegóvó felújítása, Tettyei romok rendezvénytechnikai infrastruktúra fejlesztése		
Tettye park állagmegóvó felújítása és Tettyei romok rendezvénytechnikai infrastruktúra fejlesztése célkitűzése történelmi a belvárosának kültéri kulturális és örökségi értékeinek, helyszíneinek hasznosítása magas színvonalú kulturális rendezvények, fesztiválok infrastrukturális hátterének fejlesztésével.	TOP Plusz, EFOP Plusz	Kompakt város A város gazdasági alapjának újjáépítése
A Tettye Színpad funkcióbővítő modernizációja		

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
<p>Színpadi és kulturális infrastruktúra kialakítása a Tettyei romok között, a korábbi szabadtéri színpad újjáélesztése, az alábbiak szerint:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Színpadi világítási rendszer létrehozása • A színpad egyéb fejlesztései • Köztéri bútorok beszerzése – mobil nézőtér kialakítása <p>A „színészlak” részleges rekonstrukciója, állagmegőrző jelleggel.</p>	TOP Plusz, állami forrás	<p>Fenntartható, fejlődő társadalom</p> <p>A város gazdasági alapjának újjáépítése</p>
A mecseki erdők természeti állapotának helyreállítása, megőrzése		
<p>A város klímaváltozáshoz való alkalmazkodásának javítása, szén-dioxid-kibocsátás csökkentése, Parkerdő megújítása, fekete fenyő kiváltása őshonos fajokkal, inváziós növényfajok visszaszorítása, komplex élőhelymegőrzés</p>	TOP Plusz, KEHOP Plusz, állami forrás	Egészséges, karbonsemleges város
Camping tudatos tervezéssel, kialakítással és az életformát élők megszólítása meghatározott tervek szerint (ennek kidolgozása megkezdődött)		
<p>Az ökotudatos társadalmi szerepvállalás erősödésével egyre inkább előtérbe kerülnek az ezzel parallel kreatív, természetközeli pihenési módok – ide tartozik az egyes népszerűbb kempingezés, de pl. a glamping is. Pécs és a városkörnyék e célra különösen jó adottságokkal rendelkezik, így a mecseki környezetben indokolt megvizsgálni egy tudatos tervezéssel készülő, a mai kor igényeinek megfelelő és optimálisan méretezett kempinghely kialakítását.</p>	TOP Plusz	<p>A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE</p> <p>Prosperáló város</p>

Akcióterület megnevezése:		BELVÁROSI AKCIÓTERÜLET
1.	akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	
4.	akcióterület kijelölésének indoklása	Kulturális és épített örökség megőrzése és hasznosítása, épületállomány felújítása, turisztikai és közlekedési fejlesztések.
	Az akcióterület városrészi kapcsolódása	Belső városrészek

	Projektek	STRATÉGIAI CÉLOK	REZILIENS VÁROS DIMENZIÓK
1	A volt Bóbita Bábszínház épületének rekonstrukciója	S04: KOMPAKT VÁROS	Megtartó város
2	A Pécsi Nemzeti Színház épületének komplex rekonstrukciója	S04: KOMPAKT VÁROS	Prosperáló város
3	MICE turizmus (Konferencia, rendezvény és üzleti) feltételeinek javítása, kapacitásbővítés, fogadóinfrastruktúra fejlesztés – szállodafejlesztés, Kodály Központ, PTE	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
4	Önkormányzati épületek energetikai fejlesztése PVF székház – Pécs, Mária utca 9.	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
5	Lánc utcai idősothton fejlesztése	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város
6	A Pécsi Zsinagóga funkcióbővítő fejlesztése	S04: KOMPAKT VÁROS	Prosperáló város

7	A szabadtéri színház fejlesztése	S02: Fenntartható, fejlődő társadalom	Prosperáló város
8	A pécsi (baranyai) horvátok történetét bemutató múzeum	S02: Fenntartható, fejlődő társadalom	Prosperáló város
9	Zsolnay örökség komplex fejlesztése	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
10	Múzeumi épületfunkciós fejlesztések a helyi kulturális infrastruktúra támogatása érdekében	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
11	A Belváros forgalomtechnikai szabályozása	S04: KOMPAKT VÁROS	Prosperáló város
12	A Király utca rehabilitációja	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
13	Breuer Marcell sétány befejezése	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
14	Új megújuló energiatermelő fotovoltaikus kapacitások kialakítása a Tudásközpontnál-napelempark	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Kiszolgáló város
15	Kisbalokány fejlesztése és déli irányú kapcsolatainak előkészítése	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város

16	A belváros és a Zsolnay Negyed kapcsolatának fejlesztése	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
17	Angster örökség hasznosítása	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
18	Világörökségi negyed komplex turisztikai fejlesztése	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
19	Csapadékvíz szabályozás, belvízvédelem (Király utca vége és befogadóának fejlesztés, további pontszerű beavatkozások a város több pontján)	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
20	Kertváros-Belváros kerékpárút fejlesztése (2014-2020-as ciklusban elmaradt)	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
21	Integrált Nappali Szociális Intézmény (INSZI) egységeinek belső kialakításához kapcsolódó fejlesztések (Apáca utca 12., Felsőbalokány u. 1/G, Felsőbalokány u. 1/F. és 1/C., Felsőbalokány utca Mosoda telephely fejlesztés)	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város
22	Pécsi Janus Pannonius Gimnázium épületének felújítása	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
23	Pécsi Belvárosi Általános Iskola rekonstrukciója	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
Belváros akcióterület		
A volt Bóbita Bábszínház épületének rekonstrukciója		
<p>Zenei hub-nak és egyéb, a belvárosi sajátosságokhoz illeszkedő funkcióknak is teret adhat. Az épületen nem történt korábban fejlesztés, így annak teljes külső és belső felújítása szükséges, tető felújítását, nyílászáróinak cseréjét, gépészeti, villamos és gyengeáramú rendszerének, valamint közmű hálózatának felújítását, továbbá a belső terek akadálymentesítését szükséges elvégezni. A tervezett funkciókhoz kapcsolódóan belső átalakítások is szükséges az épület műemléki mivoltának a figyelembevételével.</p>	TOP Plusz	<p>Megtartó város</p> <p>Kompakt város</p> <p>A város gazdasági alapjának újjáépítése</p>
A Pécsi Nemzeti Színház épületének komplex rekonstrukciója		
<p>A Pécsi Nemzeti Színház főépületének és a Kamaraszínház épületének teljeskörű rekonstrukciója az alábbiak szerint:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teljes homlokzati felújítás, restauráció • Nézőtér fejlesztése • Audiovizuális, hangtechnikai, infrastruktúra, színpadtechnika fejlesztése • Előadótér (színpad) fejlesztése • Fogadó és szociális terek fejlesztése • Erős és gyengeáramú hálózatok fejlesztése <p>Belső terek fejlesztése</p>	TOP Plusz, állami forrás	<p>Kompakt város</p> <p>Fenntartható, fejlődő társadalom</p> <p>A város gazdasági alapjának újjáépítése</p>
MICE turizmus (Konferencia, rendezvény és üzleti) feltételeinek javítása, kapacitásbővítés, fogadóinfrastruktúra fejlesztés – szállodafejlesztés, Kodály Központ, PTE		
<p>A Kodály Központtól mintegy 400 méterre található egy több mint tíz éve kihasználatlanul álló terület, amely egy korábbi megkezdett építkezés maradványa (mostani Corso Hotel mögötti rész). Ezen a területen kerülne kialakításra egy szálloda, amely a MICE turizmus által ide látogató vendégek számára kínálna egy megfelelő árú és színvonalú szállási/ellátási lehetőséget. Ezen felül a terület hasznosítása a városrész esztétikai javítása érdekében is indokolt.</p>	TOP Plusz, állami forrás	A város gazdasági alapjának újjáépítése
Önkormányzati épületek energetikai fejlesztése PVF székház – Pécs, Mária utca 9.		

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
A meglévő nyílászárók, kapcsolt gerébtokos kivitelűek feltételezhetően az épülettel egykorúak. Sok szárny törött, nem nyitható, a faszervezet több helyen korhadt a vasalat már nem javítható. Valamint hőtechnikailag sem felel meg kor követelményeinek. A tetőhéjazat és az ehhez szükséges ácsszerkezetek cseréje szükséges. Gépészeti vezetékek és a villamos hálózat korszerűsítése is elengedhetetlen. A funkcióknak megfelelően a belső burkolatok további cseréje, a műemléki környezetet figyelembe véve az épület hőszigetelése vizsgálandó.	TOP Plusz, GINOP Plusz	Kompakt város
Lánc utcai idősothton fejlesztése		
Az egytömbös épület alkalmas arra, hogy a folyamatosan öregedő helyi társadalomban nagyobb kapacitással elégítse ki az idősgondozási szükségleteket a Lánc u. 2-4-6-8sz. Alatti tömbbelsőben. A felújítás a vizesblokk és konyha helyiségek felújítását (burkolat, szerelvény és gépészeti ágvezetékek), illetve a lakótéri burkolatokat, felületképzéseket és nyílászárókat érintené. A környezetrendezés az épületek által közrefogott terek parkosítását, gyalogos közlekedési útvonalainak burkolatcseréjét foglalná magában.	TOP Plusz, GINOP Plusz	Fenntartható, fejlődő társadalom Kompakt város
A Pécsi Zsinagóga funkcióbővítő fejlesztése		
A Pécsi Zsinagóga legfontosabb és legsürgősebb rekonstrukciós/fejlesztési feladatai: <ul style="list-style-type: none"> • A belső tér mennyezetének felújítása és restaurációja. Évek óta hullik a mennyezet vakolata. Ennek kiküszöbölésére öt évvel ezelőtt védőháló került fel, amely csak egy ideiglenes megoldás. • A talapzat vizesedésének megszüntetése, megfelelő vízvezetési rendszer (dréncső-hálózat) kialakítása. Turisztikai célú attrakciófejlesztés. Látogató és rendezvényter fejlesztése/kialakítása.	TOP Plusz, állami forrás	Kompakt város A város gazdasági alapjának újjáépítése
A szabadtéri színház fejlesztése		
A létesítmény modernizálása, férőhely bővítése (484 fős kapacitásról 1200 fős kapacitásra). Erős és gyengeáramú rendszerek fejlesztése	TOP Plusz, állami forrás	Fenntartható, fejlődő társadalom A város gazdasági alapjának újjáépítése
A pécsi (baranyai) horvátok történetét bemutató múzeum		

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
Megfelelő épület, kiállító tér biztosítása. Előzetes információk alapján a régi horvát óvoda épülete (Nagy Lajos király útja) az Országos Horvát Önkormányzathoz kerül. Az épületet várhatóan felújítják, emeletréépítéssel, vagy a padlástér kihasználásával lehet megteremteni a múzeumhoz szükséges infrastruktúrát.	INTERREG, magyar és horvát állami forrás	Fenntartható, fejlődő társadalom A város gazdasági alapjának újjáépítése
Zsolnay örökség komplex fejlesztése		
A Zsolnay név Pécs leghíresebb családneve, ami a város számára kulturális és turisztikai erőforrást is jelent. Erre építve indokolt egy komplex kulturális-turisztikai beavatkozás megvalósíthatósága. A komplex kulturális örökségvédelmi projekt részeként <ol style="list-style-type: none"> 1. Via Ceramica – Király U-ZSN 2. Zsolnay Minimundus a ZSN-ben 3. Zsolna Tündér és Vili manó 4. több Zsolnay a köztereken 5. Zsolnay gyár rehabilitáció 	TOP Plusz, GINOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése Fenntartható, fejlődő társadalom
Múzeumi épületfunkciós fejlesztések a helyi kulturális infrastruktúra támogatása érdekében		
A turisztikai potenciál jobb kiaknázása érdekében mindenképpen további ésszerűsítések a pécsi múzeumi infrastruktúrában. Az EKF eredményeként megvalósult egy nagyszabású korszerűsítés, amit a 2014-2020-as ciklusban a Régészeti Múzeum fejlesztése követett. Ugyanakkor a Janus Pannonius Múzeum egységei tekintetében további ésszerűsítések és integrációs lépések kell, kövessenek a hatékonyabb működtetés érdekében, ideértve az épületrekonstrukciót és a kínálati paletta bővítését is.	TOP Plusz, GINOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése Fenntartható, fejlődő társadalom
A Belváros forgalomtechnikai szabályozása		
A belváros tehermentesítése, közlekedésének racionalizálása, ezáltal a kerékpáros fejlesztések előnyben részesítése	TOP Plusz, IKOP Plusz	Kompakt város
A Király utca rehabilitációja		
A Király utca rehabilitációjának egyik legfőbb célja, hogy a lehető legtöbb zöld felület kerüljön telepítésre az utcában, amellyel párhuzamosan új térburkolat kerül kialakításra, az utcában húzódó közművek korszerűsítése mellett. A Király utca rekonstrukciója során a belvárosi sétáló utcákat kívánjuk összekapcsolni a Zsolnay Negyeddal egy magas minőségű bevásárló és „szabadidős” utcával, amellyel gazdasági és turisztikai élénkítő hatást lehetne elérni.	TOP Plusz	Egészséges, karbonmentes város Kompakt város A város gazdasági alapjának újjáépítése

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
Breuer Marcell sétány befejezése		
48-as tér és Zsolnay Kulturális Negyed közötti közpark és sétány befejezése (benzinkút, kereskedelem megszüntetése)	TOP Plusz	Egészséges, karbonmentes város Kompakt város A város gazdasági alapjának újjáépítése
Új megújuló energiatermelő fotovoltaikus kapacitások kialakítása a Tudásközpontnál- napelempark		
A projekt a Tudásközpont energiaellátásának 1/3-át kitevő nagyságrendű kiváltását szolgálja napenergiatermelő napelemek telepítése révén. A tervezett helyszín a déli parkoló, ahol gépkocsi-beállós rendszer kiépítésére kerül sor.	TOP Plusz	Egészséges, karbonmentes város Kompakt város
Kisbalokány fejlesztése és déli irányú kapcsolatainak előkészítése		
A Kisbalokány városi parkjának és volt strandterületének fejlesztése és zöldfelületi kapcsolatainak kialakítása a déli Nagybalokánnyal (parkrekonstrukció, wellness szálló, közösségi terek)	TOP Plusz	Egészséges, karbonmentes város Kompakt város A város gazdasági alapjának újjáépítése
A Belváros és a Zsolnay Negyed kapcsolatának fejlesztése		
Király utca – Búza tér – Zsolnay Negyed közötti terület komplex kereskedelmi, szolgáltatási és közterületi fejlesztése, turisztikai attrakció elemekkel való gazdagítása	TOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése Kompakt város
Angster örökség hasznosítása		

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
<p>A Mária utcai, évtizedek óta hasznosítatlan Angster-ház és a telken álló, volt orgonagyár épület az Angster család szellemi örökségével szorosan hozzá tartozik Pécs kultúrtörténeti és ipartörténeti imázsához. Az ingatlan a belvárosban, turisztikai szempontból könnyen elérhető területen helyezkedik el, közel a kulturális célra hasznosítandó Bóbita bábszínházhoz és a fiatalok gyülekezőhelyeinek számító Király utcai helyszínekhez. A belváros határát kiterjesztő összekötő elemként, állomásként hasznosítandó a belvárost és a Zsolnay negyedet összekötő gyalogos útvonalon, elősegítve ezzel, hogy a Zsolnay negyed funkcionálisan közeledjen a belvároshoz. A hasznosításra előzetes megvalósíthatósági tanulmány készült egy több nemzetet érintő Interreg projekt keretében, mely a műemléki jellegű helyreállítást és hasznosítást mellett kreatív ipari és turisztikai elemekkel kombinálja, elősegítve ezzel a nonprofit üzemeltethetőséget.</p>	<p>TOP Plusz Interreg forrás Vegyes finanszírozás</p>	<p>Fenntartható, fejlődő társadalom A város gazdasági alapjának újjáépítése</p>
Világörökségi negyed komplex turisztikai fejlesztése		
<p>A fejlesztés célja a korábbi projektekből forráshiány miatt elmaradt fejlesztések megvalósítása. A Cella Septichora Látogatóközpont infrastruktúrájának teljessé tétele, vizesblokk bővítése, a látogatóforgalomhoz történő igazítása.</p> <p>A világörökségi helyszíneken a kulturális örökséghez kapcsolódó projektek, konferenciák, workshopok, szakmai képzések és örökségpedagógiai foglalkozásokhoz szükséges terek kialakítása és felszerelése.</p> <p>Az Apáca utca 8. szám alatti sírépítmények bemutatathatóvá tételéhez szükséges látogatói fogadótér kialakítása.</p> <p>Az Apáca u. 14. szám alatti sírépítmények bemutatása, látogatók számára elérhető módon, új bejárat és látogatói fogadótér kialakítása, valamint a helyszín interaktív tartalomfejlesztése a látogatói élmény növelése céljából.</p>	<p>S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE</p>	<p>Prosperáló város</p>
<p>Csapadékvíz szabályozás, belvízvédelem (Király utca vége és befogadóának fejlesztés, további pontszerű beavatkozások a város több pontján)</p>		

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
<p>Mederrendezés, részleges mederburkolások, meder részen található elvadult növényzet irtása, mederbővítés és korrekció, medret átszelő hídpillérek szükség szerinti javítása, hordalékfogók kialakítása, oldalsó becsatlakozások megfelelő kiépítése.</p> <p>A beavatkozási helyszínek meghatározása az előzetes igényfelmérések után történhet meg.</p>	<p>S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS</p>	<p>Zöldülő város</p>
<p>Kertváros-Belváros kerékpárút fejlesztése (2014-2020-as ciklusban elmaradt)</p>		
<p>Az elmúlt években Pécssett is intenzíven megkezdődött a kerékpáros közlekedési igények kiszolgálása a kapcsolódó infrastruktúra kiépítésével. Mindez egy tudatos törekvés eredménye, melynek célja, hogy a létesített kerékpárutak hálózatba kapcsolásával a város teljes területén alakuljanak ki a kerékpáros infrastruktúra feltételei.</p> <p>Tárgy beruházás elsődleges célja, hogy a város déli zónáját és vonzáskörzetét kösse össze a Belvárossal és egyúttal a kelet-nyugati kerékpáros közlekedési folyósóval. A beruházás komplex építést tartalmaz.</p>	<p>S04: KOMPAKT VÁROS</p>	<p>Kiszolgáló város</p>
<p>Integrált Nappali Szociális Intézmény (INSZI) egységeinek belső kialakításához kapcsolódó fejlesztések (Apáca utca 12., Felsőbalokány u. 1/G, Felsőbalokány u. 1/F. és 1/C., Felsőbalokány utca Mosoda telephely fejlesztés)</p>		
<p>A 2014-2020-as időszakban a szociális városrehabilitációs célú beavatkozások kerültek előtérbe, ugyanakkor a szociális ellátórendszer egyéb területei nem kerültek fejlesztési fókuszba. Azzal, hogy a hazai trendekhez hasonlóan Pécssett is égető probléma az elöregedés, a rászoruló személyek arányának növekedése, a beruházás keretében a telephelyi alapszolgáltatási részközpontok fejlesztése valósul meg. A tervezett fejlesztések külső és belső infrastrukturális beavatkozásokat tartalmaznak.</p>	<p>S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM</p>	<p>Megtartó város</p>

Akcióterület megnevezése:		BARNAMEZŐS AKCIÓTERÜLET
1.	akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhöz	
4.	akcióterület kijelölésének indoklása	Korábbi ipari övezet hasznosítása, új szerepének kijelölése a város szövetében, gazdasági és lakó övezetek fejlesztése, közlekedési és gazdasági fejlesztések.
	Az akcióterület városrészi kapcsolódása	Mecsek-kelet, Keleti városrészek

	Projektek	STRATÉGIAI CÉLOK	REZILIENS VÁROS DIMENZIÓK
1	A volt, ún. „Áper” laktanya funkcióváltó fejlesztése: vállalkozói park és inkubációs kp. létrehozása	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
2	Komplex, több képzési szint és forma kiszolgálására képes át- és továbbképző központ és gyakorlati képzőhely megtervezése és megvalósítása	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
3	Új helyi piac kialakítása Pécs-Keleten	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
4	Mohácsi út környezetének rehabilitációs tervezése	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
Barnamezős akcióterület		
A volt, ún. „Áper” laktanya funkcióváltó fejlesztése: vállalkozói park és inkubációs központ létrehozása		

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
<p>A terület és az épületek teljes, komplex fejlesztése szükséges, amely a következőket foglalja magában:</p> <p>meglévő épületállomány részben, vagy egészében történő elbontásával új telekstruktúra alakítható ki új, a beruházói igényekhez illeszkedő létesítményméretekkel és funkciókkal.</p> <p>A meglévő épületállomány megtartása esetén azok átalakítása, bővítése és felújítása válik szükségessé beruházói igények alapján.</p> <p>A területen szükséges továbbá közúti és közmű infrastruktúrát építeni és bővíteni. Az ingatlan fő funkciója a KKV szektor számára vállalkozói park kialakítása, ahol a városban szétszórt telephellyel rendelkező cégek megvalósíthatják fejlesztéseiket, ide a környezethez nem illeszkedő tevékenységet végzők, illetve a telephelyüket kinövő vállalkozások áthelyezhetik telephelyüket, egymáshoz kapcsolódó vagy közös fejlesztéseket valósíthatnak meg.</p> <p>A KKV szektor támogatása és a nagybefektetők munkaerő-ellátásának javítása céljából az ingatlanon át- és továbbképző központ, inkubátorház és központi képzőhely kialakítása tervezett.</p> <p>A fejlesztés a helyi vállalkozói ökoszisztéma kialakulását is segíti.</p> <p>A terület talajszennyezettsége miatt rekultiváció elvégzése szükséges. Ehhez kapcsolódóan az ingatlan lőszermentesítéséről és zöldfelületek rendezéséről gondoskodni kell.</p> <p>A kis és-középvállalkozások fejlődését nagyban segíti, ha megfelelő telephelyet tud számukra biztosítani a város. A barnamezős területeken lehetőség van a meglévő épületállomány megújításával vagy elbontásukat követően a területük beépítésével iroda, műhely és gyártósarnok kialakítására. Az inkubátor ház az infrastruktúrán túl szolgáltatásokkal is segítheti a vállalkozásokat. Megvalósítási helyszíneként előnyös az „Áper” laktanya, mint a vállalkozói ökoszisztéma fejlesztés helyszíne (a laktanya fejlesztése esetén)</p>	TOP Plusz	<p>Kompakt város</p> <p>A város gazdasági alapjának újjáépítése</p>
<p>Komplex, több képzési szint és forma kiszolgálására képes át- és továbbképző központ és gyakorlati képzőhely megtervezése és megvalósítása („Áper” laktanya)</p>		

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
A gyors technológiaváltások és a városba érkező új befektetők által keltett munkaerőigények kielégítése gyors reagálást igényel, mivel a befektetők nem tudnak évekig várni az iskolarendszer átfutási idejének lejártáig, valamint a humán erőforrás oldalról is biztosítani kell az iskolarendszernél gyorsabb kisebb váltások képzési feltételeit, csökkentve munkaerőpiaci kockázataikat és biztosítva előmenetelüket, önálló városi megoldásban. A duális képzés követelménye Pécs és Baranya környezetében az alacsony fejlettségű gazdaság és a gyenge vállalkezési struktúra miatt nem oldható meg kellő hatékonysággal. A megoldás egy sokoldalú, minden képzési szint igényeit kiszolgáló, a gazdasági és képzési szereplők közös részvételével megtervezett és kialakított gyakorlati képzőhely, amely a piacon lévő vállalkozások kompetencia- és eszközhiányait hivatott pótolni, képes a képzésben résztvevő oktatók továbbképzésére és a műszaki fejlődés révén megjelenő új technikák adaptálására. Megvalósítási helyszínként előnyös az „Áper” laktanya, mint a vállalkozói ökoszisztéma fejlesztés helyszíne (a laktanya fejlesztése esetén)	TOP Plusz, EFOP Plusz	Fenntartható, fejlődő társadalom
Új helyi piac kialakítása Pécs-Keleten		
A tervezett beruházással magas minőséget kínáló, igényesen kialakított helyi termékek részére egy platform kerülne létrehozásra. A fejlesztés a helyi vállalkozói ökoszisztéma kialakulását is segíti.	TOP Plusz, közvetlen EU- s források (pl. Urbact ERFA, Retailink)	Kompakt város A város gazdasági alapjának újraépítése
Mohácsi út környezetének rehabilitációs tervezése		
A Mohácsi út a város egyik fontos észak-déli közlekedési tengelye, az út és a környező elsősorban gazdasági területek többsége leromlott állapotú, ezért átfogó infrastruktúra fejlesztés indokolt.	TOP Plusz, IKOP Plusz, állami forrás, magán tőke	Kompakt város

Akcióterület megnevezése:	SZOCIÁLIS REHABILITÁCIÓS AKCIÓTERÜLET	
1. akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz		
4. akcióterület kijelölésének indoklása	Az akcióterület lakóterületeinek összehangolt társadalmi és infrastrukturális fejlesztése.	
Az akcióterület városrészi kapcsolódása	Somogy, Vasas, Hird városrész, Mecsek-kelet	

	Projektek	STRATÉGIAI CÉLOK	REZILIENS VÁROS DIMENZIÓK
1	A lakóterületek komplex fejlesztése a szociális városrehabilitációs akcióterületen	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város
3	István-akna lakhatási feltételeinek javítása	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város
4	Szociális városrehabilitációs „soft” beavatkozások István-aknán	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város
5	A bányáörökség turisztikai kiaknázása	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
6	Közösség-vezérelt helyi fejlesztések, akciók és programok a szociális városrehabilitáció által lehatárolt célterületeken	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város
7	Szociális városrehabilitációhoz kapcsolódó közösségi tervezési és szolgáltatásfejlesztési tevékenységek	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
Szociális városrehabilitációs akcióterület		
Lakóterületek komplex fejlesztése a szociális városrehabilitációs akcióterületen		
Lakóterületek komplex fejlesztése, a közlekedési, gyalogos és parkterületek felújítása és fenntartása a közösségek aktív bevonásával és közmunkások alkalmazásával.	TOP Plusz	Fenntartható, fejlődő társadalom, kompakt város
István-akna lakhatási feltételeinek javítása		
Komplex beavatkozás keretében első sorban a területen található önkormányzati szociális bérlakások komplex felújítása történne meg (helyiségek burkolatainak cseréje, külső és belső nyílászárók cseréje, vizesblokkok, konyhák szerelvényeinek és ágvezetékeinek cseréje), valamint a környezet rendezése, utcátlakozások, burkolatok részleges felújítása.	TOP Plusz, EFOP Plusz	Fenntartható, fejlődő társadalom

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
Szociális városrehabilitációs „soft” beavatkozások István-aknán		
Az István-aknán élők támogatása szociális munkával, közösségfejlesztéssel a társadalmi felzárkózást segítő beavatkozásokkal (a kapcsolódó szociálisbérlet-építés tükörprojektje)	TOP Plusz, EFOP Plusz	Fenntartható, fejlődő társadalom
A bányörökség turisztikai kiaknázása		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktív turisztikai fejlesztésekbe bekapcsolni a régi bányaterületeket, csak részbeni rehabilitációjával, demonstrációs helyek kialakításával, Via Carbon 2. Világgraszoló bányászati múzeum, bebarangolható aknával, föld alatti kisvonattal 	TOP Plusz GINOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése
Közösség-vezérelt helyi fejlesztések, akciók és programok a szociális városrehabilitáció által lehatárolt célterületeken		
<p>A helyi lakosság, a civil szervezetek, a vállalkozások és az önkormányzat együttműködésével, illetve kezdeményezésére integrált, közösségfejlesztést és helyi identitástudatot elősegítő, elsődlegesen kulturális és közösségi tartalmú, a bevezető részben szereplő operatív célokhoz tartozó beavatkozási irányok és fókuszok mentén szervezett programok megvalósítása 36 hónapon keresztül. Ennek keretében az alábbi programcsoportok megvalósítását tervezi az önkormányzat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - közösségi programok, kis akciók és nagy rendezvények szervezése és megvalósítása (egészségnapok, családi napok, sport, hagyományőrző kulturális programok, zöld szemléletformáló események, akciók a városrészekben is) - a helyi gazdaságfejlesztést támogató soft elemek: képzések, mentorálás, tanácsadás, stb. (társadalmi és közösségi vállalkozások gyakorlatának népszerűsítése). <p>A projekt tervezett hossza 36 hónap.</p>	TOP Plusz	Megtartó város

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
Szociális városrehabilitációhoz kapcsolódó közösségi tervezési és szolgáltatásfejlesztési tevékenységek		
<p>Komplex szociális térképek készítése a szegregátumok kijelölésére (István-akna, Belváros, Kertváros): Szociális lakhatási szolgáltatások bevezetése és működtetése: a város teljes területén modellezésre kerülnek az új típusú szolgáltatásokat, a lakáskonceptió alapján.</p> <p>A 2022-ben elkészülő lakáskonceptióval összhangban, <i>új, a lakhatást segítő szolgáltatások kerülnek kidolgozásra, ehhez az ezen a területen tapasztalattal már bíró civil szervezetek kerülnek bevonásra. Ez lesz Lakhatási tanácsadást biztosító szolgáltatók „hálózata”, amely a tervek szerint mintegy 36 hónapig fog működni. A szolgáltatás bevezetése mellett annak monitoringja, a hatékonyságmérés módszertana is kidolgozásra kerül. Lakáskísérési program standardizálása és kísérleti megvalósítása Kertvárosban.</i></p> <p>A projekt keretében megtörténik az önkormányzat által nyújtott <i>pénzbeli és természetbeni ellátások, támogatások felülvizsgálata, a szükségleteknek megfelelő új ellátások kerülnek bevezetésre.</i></p> <p>A program tervezett időtartama 36 hónap.</p>	TOP Plusz	Megtartó város

Akcióterület megnevezése:		VÁROSLIGET AKCIÓTERÜLET
1.	akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhöz	
4.	akcióterület kijelölésének indoklása	Új városrész kialakítása a rekultivált és funkcióvesztett területek hasznosításával, a Pécsi-víz és a K-Ny-i közlekedés rendezésével. Környezetvédelmi, turisztikai, rekreációs és gazdasági fejlesztések.
	Az akcióterület városrészi kapcsolódása	

	Projekt	STRATÉGIAI CÉLOK	REZILIENS VÁROS DIMENZIÓK
1	ÉLMÉNYFÜRDŐ KIEMELT	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
2	A Városliget fejlesztése (koncepció, beépítési terv és kialakítás)	S04: KOMPAKT VÁROS	Prosperáló város
3	A Tüskésrét funkcióbővítő fejlesztése	S04: KOMPAKT VÁROS	Megtartó város
4	Tüskésréti park csatlakozás fejlesztése (Faiskola utca)	S04: KOMPAKT VÁROS	Megtartó város
5	Tüskésréti tájrehabilitáció	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
6	Iparfejlesztés a Tüskésrét területén (Erőmű projekt a saját területén)	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
7	Zagykazetták rekultivációja, zagyhasznosítás	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
8	Pécsi víz szabályozása, duzzasztása	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
9	A pécsi köztemető korszerűsítése	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város

PROJEKT TÁRGYA TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz	
Városliget akcióterület			
Élményfürdő			
Pécs jelenleg nem rendelkezik érdemi turisztikai vonzerőt jelentő vizesélménnyel, fürdőinfrastruktúrával, a projekt célja ennek kialakítása		GINOP Plusz, egyedi központi költségvetési támogatások	A város gazdasági alapjának újjáépítése
A Városliget fejlesztése (koncepció, beépítési terv és kialakítás)			
Városi park kialakítása a létrehozandó Városliget területén, rekreációs és turisztikai létesítmények fejlesztése (vizes élménypark, szálloda, sportpályák stb.)		TOP plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése Fenntartható, fejlődő társadalom Kompakt város
A Tüskésrét funkcióbővítő fejlesztése			
Szabadtéri színpad és hozzájuk kapcsolódó infrastruktúra (közmű és feltáró út) kialakításával nagyobb koncertek megrendezése is biztosítható lenne. A meglévő futópálya mellett elengedhetetlen lenne a tó körbejárhatóságát biztosító gyalogos útvonalak kiépítése, további közvilágítás parkoló felületek kialakítása. A kültéri szabadidő programok mellett, időjárás független gyermek játszóház építése is javasolt.		Top Plusz, GINOP Plusz, magán tőke	Kompakt város
Tüskésréti park csatlakozás fejlesztése (Faiskola utca)			
Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata előkészítés alatt álló kulcsprojektjének számító aqua park projekt tervezett Tüskésréten kaphat helyet. A fejlesztés jelentős forgalom generáló hatással fog rendelkezni, mely miatt a Faiskola utca mellett vizsgálni kell az 57-es számú főút közvetlen elérésének lehetőségét is.			
Tüskésréti tájrehabilitáció			
Tájrehabilitáció, parkerdő és szabadidős tőfejlesztés a Tüskésréti volt zagytarozók környezetébe		KEHOP plusz, TOP Plusz, magán tőke	A város gazdasági alapjának újjáépítése Egészséges, karbonsemleges város
Iparfejlesztés a Tüskésrét területén - ERŐMŰ			

PROJEKT TÁRGYA TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz	
Iparfejlesztés: ipari terület kijelölése a hőerőmű melletti területen városi üvegház, fermentáló, illetve hőfogyasztó ipari létesítmény számára		GINOP Plusz, saját forrás	A város gazdasági alapjának újjáépítése
Zagykazetták rekultivációja, zagyhasznosítás			
A por állagú ipari mellékterméket útépitéseknél, illetve az építőanyag-gyártásban, cement- és betongyártásban lehetne hasznosítani, majd a rekultivált területek szintén bevonásra és fejlesztésre kerülhetnek a Tüskésréti szabadidős parkba.		KEHOP Plusz, magán tőke	A város gazdasági alapjának újjáépítése
Pécsi víz szabályozása, duzzasztása			
A Balokány-ligetben vagy a Tüskésréti térségben a Pécsi víz felduzzasztásával kialakított tó turisztikai céllal, illetve időszakos zápor tározóként is üzemelhet. A környezetében pihenőhelyek kialakításával, a pécsiek kedvelt hétfégi célpontjává válhat a térség.		KEHOP Plusz	Egészséges, karbonsemleges város, A város gazdasági alapjának újjáépítése
A pécsi köztemető korszerűsítése			
Az épületek felújítása mellett a temetőben található közlekedési utak, járdák és egyéb infrastruktúra fejlesztése is szükséges. Vízvételi helyek bővítése, meglévők felújítása/korszerűsítése új locsoló kutak telepítése, új korszerű lámpaoszlopok elhelyezése. A temető területén térfigyelő rendszerek kiépítése is javasolt.		TOP Plusz, saját forrás	Kompakt város

Akcióterület megnevezése:	KERTVÁROSI AKCIÓTERÜLET	
1.	akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	
4.	akcióterület kijelölésének indoklása	Lakóterületek összehangolt funkcióbővítő és szociális fejlesztése, lakossági szolgáltatások bővítésével. Gazdasági és kereskedelmi övezet fejlesztése, kevésbé kihasznált infrastruktúra újra pozicionálásával.
	Az akcióterület városrészi kapcsolódása	Déli városrészek

	Projektek	STRATÉGIAI CÉLOK	REZILIENS VÁROS DIMENZIÓK
1	Berek u. - Viktória u környékének rendezése	S04: KOMPAKT VÁROS	Megtartó város
2	ANK tömb fejlesztése	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
3	Kertvárosi zöldterületek, parkok és játszótérek komplex fejlesztése	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
4	Kertvárosi szociális városrehabilitáció	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város
5	Az Expo Center hasznosítása	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
6	A BOKOM Nkft. telephely-fejlesztése	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
7	A Tüke Busz Zrt. új telephelyének és elektromos töltő infrastruktúrájának kialakítása	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
8	Megyerváros központ területeinek funkcióbővítő fejlesztése	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
Kertvárosi akcióterület		
Berek u. - Viktória u környékének rendezése		
Kertvárosban a rendelkezésre álló köztéri parkolóhelyek száma csekély a járdák, utak parkok erősen leromlott állapotban vannak. Terület megújítását célzó fejlesztési terv szükséges, amellyel Berek és a Viktória utca parkoló és zöldfelületének újragondolásával. A projekt jellemzően zöldterületi, parképítési és parkoló fejlesztéseket tartalmazna.	TOP Plusz, állami forrás	Kompakt város
ANK tömb fejlesztése		

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
<p>A tervezett komplex fejlesztéssel a baranyai megyeszékhely legnépesebb városrészén működő kulturális és oktatási intézményközpont valósulna működése válna komfortosabbá, színvonalasabbá, a működési költségek csökkentése mellett.</p> <p>Érintett épületek:</p> <p>A Csoda Bölcsőde - Apáczai körtér 1.</p> <p>Pécsi Apáczai Csere János Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium, Alapfokú Művészei Iskola 1. Sz. Általános iskola - Apáczai Csere János körtér 1.</p> <p>Pécsi Apáczai Csere János Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium, Alapfokú Művészei Iskola 2. Sz. Iskola - Apáczai Csere János körtér 1. C</p> <p>Pécsi Apáczai Csere János Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium, Alapfokú Művészei Iskola Gimnáziuma - Apáczai Csere János körtér 1. B</p> <p>Pécsi Apáczai Csere János Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium, Alapfokú Művészei Iskola Alapfokú Művészeti Iskola - Apáczai Csere János körtér 2.</p>	TOP Plusz, EFOP Plusz	Kompakt város
Kertvárosi zöldterületek, parkok és játszótérek komplex fejlesztése		
<p>A fejlesztés során a meglévő élővilág megtartásával a gyalogutak, gyalogjárdák és zöldfelületi elemek játszótérek és parkok felújításra kerülnének. Kiemeltnek helyszínek tekinthető a Melinda park, ANK tömb körüli zöldterületek, ahol parkok helyreállítása, utcabútorok elhelyezése, játszótérek korszerűsítése, kültéri ingyenesen használható szabadterei sportolási lehetőségek fejlesztése a cél. A Krisztina tér és a Rózsadomb környéke szintén javasolt a fenti javasolt fejlesztéseket végrehajtani.</p>	TOP Plusz	Kompakt város
Kertvárosi szociális városrehabilitáció		
<p>A Kertvárosban élő, elszegényedett családok támogatása szociális munkával, közösségfejlesztéssel a társadalmi felzárkózást segítő „soft” beavatkozásokkal.</p>	TOP Plusz, EFOP Plusz, állami forrás	Fenntartható, fejlődő társadalom
Az Expo Center hasznosítása		

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
Az Expo épületének fejlesztése állandó kereskedelmi és szolgáltató funkcióra	TOP Plusz, magán forrás	A város gazdasági alapjának újjáépítése
A BÍOKOM Nkft. telephely-fejlesztése		
A Biokom Nkft. telephelyein az épületek előregedett állapotúak, amely miatt jelentős az energetikai túlfogyasztás, ennek okán azok energetikai korszerűsítése elengedhetetlen: épületek szigetelése, nyílászárók, cseréje, fűtési rendszer korszerűsítése napkollektorokkal, a villamosenergia felhasználás lokális, szigetüzemű mini napelemparkokkal történő biztosítása.	TOP Plusz, GINOP Plusz	Kompakt város
A Tüke Busz Zrt. új telephelyének és elektromos töltő infrastruktúrájának kialakítása		
A fentiek miatt az elektromos autóbusszflotta bővítésével párhuzamosan egy új telephely kialakítása válik szükségessé az alábbi funkciókkal: <ul style="list-style-type: none"> • Tárolótér töltési infrastruktúrával, villamos energiatároló (storage) rendszerrel, • Szervizműhely (6 beállítás) és raktárhelyiség elektromos autóbusszok szervizelésére is felkészítve, • Irodaház az igazgatóság, a gazdasági terület, a forgalom és a műszak irodái állománya részére, • Dolgozói parkoló és személygépkocsik részére elektromos töltőoszlopok, • Elektromos hálózati csatlakozás kialakítása a jelenleg önkormányzati tulajdonú napelem parkhoz. • Autóbusz- és tehergépkocsimosó kialakítása A telephely kialakítása a Nyugati ipari út, a Fűzes dűlőt a Nyugati ipari úttal összekötő út és a Pécsi-víz által határolt területen, zöld mezős beruházásként célszerű megvalósítani.	TOP Plusz, IKOP Plusz	Kompakt város
Megyerváros központ területeinek funkcióbővítő fejlesztése		
A déli városrészek heterogén központjainak újra értelmezés, komplex szemléletű funkcióbővítő fejlesztése, a közterületek felújítása, a meglévő decentrumok fejlesztése, új decentrumok, közösségi terek kialakítása.	TOP Plusz	Kompakt város

4. táblázat: VI. Kertvárosi akcióterületi projektek

Akcióterület megnevezése:	EXPANZÍV AKCIÓTERÜLET	
1. akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz		
4. akcióterület kijelölésének indoklása	Uránváros alközponti szerepének erősítése sport, kulturális, rekreációs funkciók fejlesztésével. Az egyetem létesítményeinek	

		fejlesztése a gazdasági szereplőkkel való együttműködés érdekében. Az egyetemi és a városi funkciók összehangolása
	Az akcióterület városrészi kapcsolódása	Nyugati városrészek, Pécsi-víz menet

	Projektek	STRATÉGIAI CÉLOK	REZILIENS VÁROS DIMENZIÓK
1	A pécsi jégpálya fejlesztése	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város
2	A pécsi Szivárvány Gyermekház komplex megújítása	S04: KOMPAKT VÁROS	Megtartó város
3	A Harmadik Színház komplex rekonstrukciója	S02: Fenntartható, fejlődő társadalom	Megtartó város
5	Pécsi Sör – Látogatóközpont	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
6	Középmakár dűlő tehermentesítő útjának kialakítása	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
7	A Verseny utca közlekedési feltételeinek javítása	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
8	A PÉCSI VÁSÁRTÉR FUNKCIÓBŐVÍTŐ REKONSTRUKCIÓJA KIEMELT	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
9	Pécs Megyei Jogú Város Integrált Szociális Intézmény Zipernovszky utcai idősek otthona fejlesztés	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
Expanzív akcióterület		
A pécsi jégpálya fejlesztése		

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
A meglévő korcsolyapálya lefedése, annak érdekében, hogy ne csak téli szezonális használatra legyen alkalmas, hanem akár az év nagyrésztében is kihasználható legyen. A lefedés mellett szükséges a korcsolyapálya további fejlesztése, azaz gépészeti, villamos és környezetrendezése elengedhetetlen a megfelelő működés és fenntartás érdekében.	TOP Plusz, sportszövetségi támogatás	Kompakt város Fenntartható, fejlődő társadalom
A pécsi Szivárvány Gyermekház komplex megújítása		
Az épület több éve mérnöki monitoring alatt áll, amelyet csak a tartószerkezet megerősítése oldhat fel. Az intézmény jelenleg a Pécsi Kulturális Központ székhelye. A tervezett komplex megújítás mellett az épületben új funkciók kerülnének kialakításra. A meglévő főbejárat megszüntetése és árkád beépítése egy használható méretű és osztható aula kerülne kialakításra.	TOP Plusz	Fenntartható, fejlődő társadalom
A Harmadik Színház komplex rekonstrukciója		
A Pécsi Harmadik Színház épületének teljeskörű rekonstrukciója az alábbiak szerint: <ul style="list-style-type: none"> • Teljes homlokzati felújítás, restauráció • Nézőtér fejlesztése • Audiovizuális, hangtechnikai, infrastruktúra, színpadtechnika fejlesztése • Előadótér (színpad) fejlesztése • Fogadó és szociális terek fejlesztése • Erős és gyengeáramú hálózatok fejlesztése • Belső terek fejlesztése 	TOP Plusz, állami forrás	Fenntartható, fejlődő társadalom
Pécsi Sör – Látogatóközpont		
Ennek megfelelően indokolt lenne – a most már több mint 170 éves múltra visszatekintő – pécsi sörgyártáshoz kapcsolódóan egy turisztikai célú látogatóközpont létrehozása, ahol az érdeklődők betekintést nyerhetnének az iparág részleteibe.	TOP Plusz, magán tőke	A város gazdasági alapjának újjáépítése
Középmakár dűlő tehermentesítő útjának kialakítása		
Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata vizionált egy további szükséges tehermentesítő utat a Középmakár dűlő és a Szigeti út közé, mely megépítésével Pécs Donátus, Bálics városrészek munkába járó gépjármű forgalmának jelentős része a gyakran zsúfolt Kürt utca, Honvéd utca helyett egy új útkapcsolat segítségével csatlakozhatna a kelet-nyugat tengely útvonalra.	TOP Plusz,	Kompakt város

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
A Verseny utca közlekedési feltételeinek javítása		
A Verseny utca útburkolata jelentősen leromlott, továbbá használaton kívüli iparvágány keresztezi, melynek felszámolása indokolt. Az út felújítása, gyalogos és kerékpáros közlekedési létesítményeinek fejlesztése vált indokolttá.	TOP Plusz, IKOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése, Kompakt város
A pécsi vásártér funkcióbővítő rekonstrukciója		
<p>A fejlesztés több évtizede várat magára; a jelenlegi létesítmény nem rendelkezik korszerű kiszolgáló épületekkel, a vendéglátó egységek felújítása is indokolt, kiemelt cél vásártér parkolási és megközelíthetőségi feltételeinek javítása is. Ráadásul a terület érdemben csak a vásári napokon van használva , ugyanakkor elhelyezkedése (Pláza, EXPO, kosárlabda Akadémia, sportközpont), a jövőbeni fejlesztések okán és a természeti adottságok (Pécsi víz közelsége, Platános) miatt érdemes a felújítása, korszerűsítése, az eredeti funkció mellett a funkcióbővítése.</p> <p>Cél, hogy az eddigi többségében heti nyitva tartás helyett olyan közösségi és gazdasági tér létesüljön funkcióbővítéssel, amely szélesebb szolgáltatási palettával, hosszabb nyitvatartással működik. A fejlesztés eredményeként nő a vásártér gazdasági és vendégforgalma és a beruházás eredményeként egy aktívabb közösségi tér létesül. Mindez összességében jelentős lökést ad nemcsak a város, de a tágabb értelemben vett várostérség helyi gazdaságának is.</p>	TOP Plusz, GINOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése
Pécs Megyei Jogú Város Integrált Szociális Intézmény Zipernovszky utcai idősek otthona fejlesztés		
A 2014-2020-as időszakban a szociális városrehabilitációs célú beavatkozások kerültek előtérbe, ugyanakkor a szociális ellátórendszer egyéb területei nem kerültek fejlesztési fókuszba. Azzal, hogy a hazai trendekhez hasonlóan Pécsen is égető probléma az elöregedés, a rászoruló személyek arányának növekedése, a városnak az idősellátás fejlesztését prioritásként kell kezelnie. A beruházás keretében a kettős arculatú (fiatalodó és idősödő) uránvárosi Zipernovszky utcai telephelyi fejlesztése valósul meg. A tervezett fejlesztések külső és belső infrastrukturális beavatkozásokat tartalmaznak.	TOP Plusz,	Megtartó város

5. táblázat: VII. Expanzív akcióterületi projektek

Akcióterület megnevezése:		FUNKCIÓBŐVÍTŐ AKCIÓTERÜLET
1.	akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	
4.	akcióterület kijelölésének indoklása	Az elkülönülő városrész lakossági szolgáltató infrastruktúrájának fejlesztése, településközponti terület kialakítása, gazdasági épületek és területek hasznosítása. A bányászat megszűnésével leértékelődött városrész értékének helyreállítása, vonzerejének növelése.
	Az akcióterület városrészi kapcsolódása	Somogy-Vasas-Hírd városrész

	Projektek	STRATÉGIAI CÉLOK	REZILIENS VÁROS DIMENZIÓK
1	Funkcióbővítés: Vasas mini ipari centrum	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
2	Funkcióbővítés: Vasas településközpont kialakítása	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
3	Szociális szolgáltatóközpont kialakítása ("Legényotthon")	S04: KOMPAKT VÁROS	Megtartó város
4	Ökoturisztikai kínálat fejlesztése (pontoszerű látnivalók fejlesztése) - Pécs-Somogy, Vasas, Hírd által övezett terület	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
Funkcióbővítő akcióterület		
Funkcióbővítés: Vasas mini ipari centrum		
Meglévő használaton kívüli gazdasági épületek és telephelyek felújítása és bérbe adása KKV-k számára	TOP Plusz GINOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése
Funkcióbővítés: Vasas településközpont kialakítása		
Hiányzó településközponti terület kialakítása, a városrészben elérhető szolgáltatások fejlesztésével, településképp javításával.	TOP Plusz GINOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése
Szociális szolgáltatóközpont kialakítása ("Legényotthon")		
A városrészben nem elérhető szociális szolgáltatások telepítése, ennek megfelelő épület felújítása, vizsgálandó az egykori legényotthon, mint megvalósulási helyszín.	TOP Plusz EFOP Plusz	Fenntartható, fejlődő társadalom

PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
Ökoturisztikai kínálat fejlesztése (pontszerű látnivalók fejlesztése) - Pécs-Somogy, Vasas, Hird által övezett terület		
Az elmúlt időszakban nem valósulhatott meg az egyébként jelentős ökoturisztikai potenciállal bíró keleti városrész városrész bekapcsolása a város turisztikai érték- és termékpalettájába, ugyanakkor hosszabb távon ennek jelentősége elvitathatatlan. Középtávon ugyanakkor az a primer feladat, hogy a tervezett fejlesztések előkészítéseként egy megalapozott, a városfejlesztésbe illeszkedő hasznosítási koncepció jöjjön létre ezzel a területi fókusszal. Az előzetes tervek szerint az ökoturizmust fókuszba helyező, azt kiszolgáló turisztikai fejlesztések valósulnának meg a területen – kilátó, tanösvény, vendégház fejlesztés, kerékpáros infrastruktúra és szerviz fejlesztés stb.).	TOP Plusz	Prosperáló város

	kérdés	kifejtés
1.	akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	
2.	akcióterületi fejlesztés munkacíme	
3.	akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	
4.	akcióterület kijelölésének indoklása	
5.	az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	
6.	városrészi leképeződése	

6.3.3 Stratégiai célkitűzéseket támogató, átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek (hálózatos, vonalas fejlesztések)

Hálózatos projektek bemutatása

A hálózatos projektek kategóriájában szerepelnek az alábbi projekt típusok:

- a városszerkezet átalakítását, jelentős szerkezeti elemeinek, zónáinak átalakítását célzó fejlesztések
- a jelentősebb vonalas infrastruktúra-fejlesztések
- a város egészét vagy nagy területét érintő, vagy területeinek összeköttetését megteremtő fejlesztések
- olyan pontszerű vagy folszerű fejlesztések, amelyek a város területén rendszert alkotnak.

Projektek	STRATÉGIAI CÉLOK	REZILIENS VÁROS DIMENZIÓK
Lakóépületek energetikai korszerűsítése	S04: KOMPAKT VÁROS	Megtartó város
Intelligens LED-es közvilágítási rendszer bevezetése Pécssett	S04: KOMPAKT VÁROS	Digitális város
Komplex "városi zöld program" (Kertváros, Uránváros, Pécs-Kelet városrészi fejlesztések) - zöldfelületek, játszóok, parkolók, járdák fejlesztése, korszerűsítése	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
PÉCS KELET-NYUGATI ÖSSZEKÖTŐÚT MEGVALÓSÍTÁSA KIEMELT	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
A víziközmű-vagyon rekonstrukciója	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
A TÚKE Busz Zrt. DIZEL AUTÓBUSZFLOTTÁJÁNAK KÖRNYEZETVÉDELMI SZEMPONTÚ, A DEKARBONIZÁCIÓS TERVVEL ÖSSZHANGBAN LÉVŐ KIVÁLTÁSA ELEKTROMOS AUTÓBUSZOKKAL - I. ÜTEM - KIEMELT	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város

A TÜKE Busz Zrt. DIZEL AUTÓBUSZFLOTTÁJÁNAK KÖRNYEZETVÉDELMI SZEMPONTÚ, A DEKARBONIZÁCIÓS TERVVEL ÖSSZHANGBAN LÉVŐ KIVÁLTÁSA ELEKTROMOS AUTÓBUSZOKKAL - II. ÜTEM - KIEMELT	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
Kerékpár útvonal építése Budai vám - Pécsbánya-Árpád tető-Melegmányi út - Lapis út - Remete rét	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
Megyei kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése 1	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
Megyei kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése 2	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
Megyei kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése 3	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
Parkolófejlesztések	S04: KOMPAKT VÁROS	Megtartó város
Pécsi bölcsőde program	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város
Csoda bölcsőde fejlesztése (épület belső felújítás része + IMS megerősítés)	S04: KOMPAKT VÁROS	Megtartó város
Pécsi óvodaprogram (24 db) (energetika)	S04: KOMPAKT VÁROS	Megtartó város
Pécsi óvodaprogram (24 db) (belső felújítás)	S04: KOMPAKT VÁROS	Megtartó város
Pécsi iskolaprogram	S04: KOMPAKT VÁROS	Megtartó város
Önkormányzati centrumépületek energetikai fejlesztése	S04: KOMPAKT VÁROS	Megtartó város
Önkormányzati épületek energetikai fejlesztése a BÍOKOM Nkft-nél	S04: KOMPAKT VÁROS	Megtartó város
Komplex pécsi vízvédelmi fejlesztések	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város

Városi közlekedési hálózat fejlesztése1	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
Városi közlekedési hálózat fejlesztése 2	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
E-bringa projekt II. ütem	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
Kerékpárút kialakítása a régi 6-os út nyomvonalán	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
Közösségi közlekedés megállóhelyi utastájékoztató rendszerének fejlesztése	S04: KOMPAKT VÁROS	Digitális város
Okos buszvárók kialakítása	S04: KOMPAKT VÁROS	Digitális város
Közösségi közlekedést kiszolgáló pályaudvarok fejlesztése	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
Utastájékoztató rendszer fejlesztése a Tüke Busz Zrt. Autóbuszain	S04: KOMPAKT VÁROS	Digitális város
A nagyvárosi közlekedés elektrifikációja az egyéni és közösségi környezetbarát közlekedést támogató infrastruktúra kialakításával	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
A pécsi közszolgáltatási rendszer hagyományos üzemű járműparkjának elektrifikációja	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
Szennyvízhasznosítási kapacitás növelése Pécssett	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
Szennyvíziszap hasznosítása komposztba történő kezelésével	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
Komposztáló kapacitás fejlesztése a Dél-Kom Nonprofit Kft közszolgáltatói területén	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
Mechanikai kezeléssel leválasztott magas biológiailag lebomló anyag tartalmú frakció fermentációja biogáz hasznosítással	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
Magas biológiailag lebomló anyag tartalmú frakció előkezelése, energetikailag hasznosítható frakciók kiválasztása, inert alkotók kiválasztása	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város

Szelektív és vegyes maradék hulladékok begyűjtési rendszerének kiterjesztése és fejlesztése a Dél-Kom Nonprofit Kft közszolgáltatói területén	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
Alternatív energiatermelési módok használata	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
Szelektíven begyűjtött lomhulladék előkezelésének fejlesztése a Kökényi Regionális Hulladékkezelő Központban	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
A szennyvízkezelés fejlesztése a Tettye Forrásház Zrt. szolgáltatási területén	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
Zöldhulladék gyűjtés Pécs városában	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
A pécsi közszolgáltatási rendszer hagyományos üzemű járműparkjának elektrifikációja	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
Önkormányzati bérlakások kialakítása	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Prosperáló város
Önkormányzati tulajdonú optikai alépítményhálózat fejlesztése Pécssett	S04: KOMPAKT VÁROS	Digitális város
Környezetbarát és hatékony eszközök beszerzése a városüzemeltetésben	S04: KOMPAKT VÁROS	Digitális város
Új megújuló energiatermelő fotovoltaiikus kapacitások kialakítása a Biokom NKft-nél – sziget jellegű napelempark	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
Új megújuló energiatermelő fotovoltaiikus kapacitások kialakítása a Tettye Forrásház Zrt-nél - napelempark	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
Vízbázisvédelmi fejlesztések	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
Vízhálózat üzembiztonsági fejlesztése	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város

Új megújuló energiatermelő fotovoltaikus kapacitások kialakítása a PÉTÁV Pécsi Távfűtő Kft.-nél - napelempark	S04: KOMPAKT VÁROS	Digitális város
Az egészségügyi alapellátás fejlesztése Pécssett	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város
Déli ipari park fejlesztése + Tettye nyomárellátás (villamos áram fejlesztése, zöld áram kiépítési lehetőségek)	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
Irodaház fejlesztések (egyetem, egyetemisták, külső piaci igények felmérése alapján)	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
A városon belüli vasúti infrastruktúra gazdasági célú fejlesztése és hasznosítása	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
Hoppla tematikus élménytúrák infrastruktúrájának kialakítása	S03: A VÁROS GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÚJJÁÉPÍTÉSE	Prosperáló város
Helyi humán közszolgáltatások összehangolt szakmai, a biztosított szolgáltatások minőségi fejlődését eredményező fejlesztések	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város
„Nemzeti Bérletprogram” kialakítása és pécsi pilot projekt megvalósítása	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Prosperáló város
Helyi, közösségvezérelt akciók támogatása	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város
Városi külfejtések, zagytarozók, tájsebek rekultivációja (környezeti károkért felelősök feladata)	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
Kelet-Nyugat közlekedési folyosó folytatása	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
Kiemelt bölcsődék belső kialakítása, udvarrendezése és eszközbeszerzése	S04: KOMPAKT VÁROS	Megtartó város
Közösség-vezérelt helyi fejlesztések, akciók és programok Pécssett	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város

Csapadékvíz szabályozás, belvízvédelem (2014-2020-as ciklusban elmaradt, Meszes patak, Mélyvonal 2-0-0,3-0-0,6-0-0)	S01: EGÉSZSÉGES, KARBONMENTES VÁROS	Zöldülő város
Pécs - Kozármisleny, Pécs-Siklós kerékpárút fejlesztése, Megyei kerékpárhálózathoz csatlakozás	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
Hungária utca, lakosságbarát kerékpáros és forgalomtechnikai fejlesztése, parkoló felújítás és fejlesztés (pontszerű beavatkozás: Korház tér, Petőfi u. 6-os út, Szabadság u. 6-os út)	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
Pécs-Kelet meglévő kerékpárút folytatásaként Somogy-Vasas Hird csatlakoztatása a kerékpárhálózatba	S04: KOMPAKT VÁROS	Kiszolgáló város
Pécsi uszodafejlesztési program	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város
Házi segítségnyújtás fejlesztése - INSZI	S02: FENNTARTHATÓ, FEJLŐDŐ TÁRSADALOM	Megtartó város

PROJEKT SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
Hálózatos projektek			
	Lakóépületek energetikai korszerűsítése		
	Lakóépületek energetikai korszerűsítése, különösen elavult lakóközvetek felszámolása, fejleszthető közvetek rehabilitációja	TOP Plusz, KEHOP Plusz, magán tőke	Kompakt város Egészséges, karbonsemleges város
	Intelligens LED-es közvilágítási rendszer bevezetése Pécssett		

PROJEKT SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	A közvilágítás korszerűsítésénél az üzemeltetés költségeinek jelentős csökkentése érhető el a fejlett LED technológiák alkalmazásával. A hagyományos rendszerek fénytechnikai értékei 20-50%-os teljesítményfelvétellel biztosíthatóak az élettani hatások jelentős javulása mellett. Része még az integrált lencserendszer, a szabályozható elektronika és a távoli irányíthatóságot biztosító szoftveres menedzsment.	TOP Plusz, KEHOP Plusz.	Kompakt város Egészséges, karbonsemleges város
Komplex "városi zöld program" (Kertváros, Uránváros, Pécs-Kelet városrészi fejlesztések) - zöldfelületek, játszó, parkoló, járdák fejlesztése, korszerűsítése			
	Pécsen található buszmegállókról általános elmondható, hogy korszerűtlenek, rossz állapotban vannak, felújításra szorulnak. Javasolt lenne Zöld buszmegálló telepítése. Az alábbi projektelemekkel: - Zöld buszmegálló - bogárhotelek - Szemléletformáló projekt/elem: pl. virágmag osztás, közösségi kertek, iskolai foglalkozások, újrahasznosítási tudatosság, intenzív tudatosságnövelő kampány - Kertváros, Uránváros, Pécs-Kelet városrészi fejlesztések) - zöldfelületek, játszó, parkoló, járdák fejlesztése, korszerűsítése	TOP Plusz	Kompakt város Egészséges, karbonsemleges város
Pécs kelet-nyugati összekötő út megvalósítása			
	Kelet-nyugati közlekedési tengely kiépítése Közlekedési kapcsolatok fejlesztése: új kelet-nyugati közlekedési tengely kiépítése az Üszögi út és a Mohácsi út, a Siklósi út és a Mohácsi út, a Siklósi út és a Nyugat ipari út között, külön szintű csomópont kialakítása a Megyeri úton; "SMART" vasúti átjáró	IKOP Plusz, állami forrás	Kompakt város A város gazdasági alapjának újjáépítése
A víziközmű-vagyon rekonstrukciója			

PROJEKT SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	A városon belüli víziközmű hálózat elhasználadott részeinek rekonstrukciója, az ellátásbiztonság és költséghatékonyság érdekében.	TOP Plusz, KEHOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése Egészséges, karbonsemleges város, kompakt város
	A Tüke Busz Zrt. dízel autóbusszflottájának környezetvédelmi szempontú, a dekarbonizációs tervvel összhangban lévő kiváltása elektromos autóbuszokkal – I. ütem		
	<p>Az első ütemben az alábbi autóbuszok beszerzése szükséges:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Midi autóbusz: 2 db • Szóló autóbusz: 18 db • Csuklós autóbusz: 30 db <p>A szolgáltatás biztos ellátása érdekében a pályaudvarokon a napközbeni, kiállási időben történő töltési lehetőség megteremtésére töltőoszlopok elhelyezése szükséges az alábbiak szerint:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uránváros: 3 db • Főpályaudvar: 3 db • Kertváros: 3 db • Budai Állomás: 2 db 	IKOP Plusz közvetlen támogatással; Zöld Busz program, RRF	Egészséges, karbonsemleges város
	A Tüke Busz Zrt. dízel autóbusszflottájának környezetvédelmi szempontú, a dekarbonizációs tervvel összhangban lévő kiváltása elektromos autóbuszokkal – II. ütem		

PROJEKT SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	<p>Az második ütemben az alábbi autóbuszok beszerzése szükséges:</p> <ul style="list-style-type: none"> Szóló autóbusz: 53 db Csuklós autóbusz: 37 db 	IKOP Plusz közvetlen támogatással; Zöld Busz program, RRF	Egészséges, karbonsemleges város
	Kerékpár útvonal építése Budai vám - Pécsbánya-Árpád tető-Melegmányi út - Lapis út - Remete rét		
	A Zsolnay - Budai vám kerékpárút meghosszabbításának folytatásaként Pécsbánya (egykori bányavasúti nyomvonal revitalizálása) felé egészen Remete rétig egy komplex kerékpár útvonal fejlesztése javasolt. Fejlesztendő teljes hossz cca. 15-20 km	TOP Plusz	Kompakt város
	Megyei kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése 1		
	Árpádtető - Zobák puszta -Hosszúhetény nyomvonalon kerékpárútvonal, illetve kerékpáros esőbeálló/pihenőhely kialakítása.	TOP Plusz, GINOP Plusz	Kompakt város
	Megyei kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése 2		
	Pécs-Kozármisleny-Villány kerékpárútvonal, illetve kerékpáros esőbeálló/pihenőhely kialakítása -kiemelt figyelmet fordítva a Pécsi meglévő kerékpáros hálózatra való illeszkedéshez.	TOP Plusz, GINOP Plusz	Kompakt város
	Megyei kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése 3		
	Pécs-Harkány kerékpárútvonal kijelölése/kialakítása, ehhez kapcsolódóan esőbeállók/pihenőhelyek létesítése- valamint a pécsi meglévő kerékpáros hálózatra kapcsolása - a meglévő Mária út nyomvonalának felhasználásával.	TOP Plusz, GINOP Plusz	Kompakt város
	Parkolófejlesztések		
	P+R parkolási infrastruktúra és parkolóház kialakítása	TOP Plusz, IKOP Plusz	Kompakt város

PROJEK T SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	Pécsi Bölcsőde program		

	<p>A pécsi bölcsődék közül mintegy 5 db-ban nem, vagy csak részlegesen (energetikai oldalon) történt meg az infrastruktúra-fejlesztés. A beavatkozás keretében az alábbi beavatkozások szükségesek:</p> <p>1. Csoda Bölcsőde - Apáczai körtér 1.: Az épületen nem történt korábban fejlesztés, így annak teljes külső és belső felújítása szükséges, mely tartalmazza az épület külső hőszigetelését, tető felújítását, nyílászáróinak cseréjét, gépészeti, villamos és gyengeáramú rendszerének, valamint közmű hálózatának felújítását, továbbá a belső terek komplex fejlesztését. (Az épület IMS szerkezetű! Két - egymástól elkülönült - épületrészből áll. Az udvaron telepített játék nincs, így teljeskörű udvar fejlesztésre van szükség.</p> <p>2. Fészek Bölcsőde - Gosztonyi u. 1.: KEOP projekt keretében az épület energetikai felújítása 2014. évben megtörtént. Az épület homlokzati nyílászárói cserére kerültek, a homlokzat és tetős szigetelése megtörtént. A teljes épület fűtési rendszere felújításra és cserére került, helyiségenként szabályozható hőmérsékletű, korszerű lapradiátoros rendszerre, azonban az épület belső terei, villamos és gyengeáramú rendszere, valamint közmű hálózata elavult modernizálása szükséges. Fentiekén túl a játékuvar fejlesztése szükséges.</p> <p>3. Mezőszél Bölcsőde -Mezőszél u. 2.: KEOP projekt keretében az épület energetikai felújítása 2014. évben megtörtént. Az épület homlokzati nyílászárói cserére kerültek, a homlokzat és tetős szigetelése megtörtént. A teljes épület fűtési rendszere felújításra és cserére került, helyiségenként szabályozható hőmérsékletű, korszerű lapradiátoros rendszerre, azonban az épület belső terei, villamos és gyengeáramú rendszere, valamint közmű hálózata elavult modernizálása szükséges. Fentiekén túl a játékuvar fejlesztése szükséges.</p> <p>4. Zöldliget Bölcsőde - Köztársaság tér 1/1.: A TOP-6.5.1-16 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése projekt keretén belül nyílászárók cseréje, homlokzat hőszigetelése, napelemek telepítése , valamint a fűtési, hűtési és használati melegvíz rendszereinek korszerűsítése történik meg 2010 II. negyedévében.</p> <p>Az épület belső terei, villamos és gyengeáramú rendszere, valamint közmű hálózata elavult modernizálása szükséges, tekintettel arra, hogy a TOP projekt keretében ezen fejlesztések nem megvalósíthatóak.</p> <p>5. Cseperedő Bölcsőde - Ajtósi D. u. 1.: A TOP-6.5.1-16 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése projekt keretén belül nyílászárók cseréje, homlokzat hőszigetelése, napelemek telepítése , valamint a fűtési, hűtési és használati melegvíz rendszereinek korszerűsítése történik meg 2010 II. negyedévében.</p>	TOP Plusz, RRF	Fenntartható, fejlődő társadalom Kompakt város
--	---	----------------	---

PROJEK T SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	<p>Az épület belső terei, villamos és gyengeáramú rendszere, valamint közmű hálózata elavult modernizálása szükséges, tekintettel arra, hogy a TOP projekt keretében ezen fejlesztések nem megvalósíthatóak.</p> <p>6. A beruházás egy új, Pécsújhegyen történő bölcsőde-kialakítást is tartalmaz.</p> <p>Összeségében a fenti bölcsődeépületek komplex felújítása történne meg, ideértve a mindennapi nevelés-oktatási gyakorlatba, az ökotudatos, klímaalkalmazkodó köznevelési intézményi infrastruktúra kialakítását, a szociális és készségek fejlesztését is.</p>		
	Pécsi Óvoda program		

<p>A pécsi felsorolt óvodák közül nem, vagy csak részlegesen energetikai korszerűsítés történt meg. A beavatkozás keretében az alábbi beavatkozások szükségesek:</p> <ol style="list-style-type: none"> Városközponti Óvoda Móricz Zsigmond téri Tagóvodája: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek. A teljes épület homlokzat és földem hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges. Nyugati Városrészi Óvoda székhelyintézmény: KEOP projekt keretében az épület energetikai felújítása 2014. évben megtörtént. Az épület homlokzati nyílászárói cserére kerültek, a homlokzat és a tető szigetelése megtörtént. A teljes épület fűtési rendszere felújításra és cserére került, helyiségenként szabályozható hőmérsékletű, korszerű lapradiátoros rendszerre. Azonban épület villamos rendszere és fogyasztói elavultak, így azok modernizálása szükséges. Városközponti Óvoda Belvárosi Tagóvodája: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek. A teljes épület homlokzat és földem hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges. Nyugati Városrészi Óvoda Esztergár Lajos Utcai Tagóvodája: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek. A teljes épület homlokzat és földem hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges. Nyugati Városrészi Óvoda Közraktár Utcai Sportóvodája: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek. A teljes épület homlokzat és földem hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges. Nyugati Városrészi Óvoda Magyar Lajos Utcai Tagóvodája: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek. A teljes épület homlokzat és földem hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges. Nyugati Városrészi Óvoda Radnóti Miklós Utcai Tagóvodája: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek. A teljes épület homlokzat és földem 	<p>TOP Plusz, KEHOP Plusz</p>	<p>Fenntartható, fejlődő társadalom</p>
--	-----------------------------------	---

	<p>hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>8. Nyugati Városrészi Óvoda Zipernowsky Károly Utcai Tagóvodája (korábbi KEOP pályázathoz tervanyag készült): Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek. A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>9. Nyugati Városrészi Óvoda Istenkúti Tagóvodája: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek (kivéve részleges nyílászáró csere és gáz központi fűtés kialakítása). A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>10. Kertvárosi Óvoda Bimbó Utcai Tagóvodája (korábbi KEOP pályázathoz tervanyag készült): Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek. A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>11. Kertvárosi Óvoda Enyezd Utcai Tagóvodája (korábbi KEOP pályázathoz tervanyag készült): Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek. A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>12. Kertvárosi Óvoda Melinda Utcai Tagóvodája: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek (kivéve tetőszigetelés). A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>13. Kertvárosi Óvoda Anikó Utcai Tagóvodája áthelyezése: Az épület állapota rendkívül leromlott, átköltöztetés szükséges. Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek. A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>14. Keleti Városrészi Óvoda Székhelyintézménye: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek (kivéve fűtéskorszerűsítés). A teljes épület homlokzat és födém</p>		
--	--	--	--

	<p>hőszigetelése, nyílászáró cseréje, villamos rendszere- világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>15. Keleti Városrészi Óvoda Eszperantó Utcai Tagóvodája: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek. A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>16. Keleti Városrészi Óvoda Sétatér Utcai Tagóvodája: Az épületen korábban felújítási, modernizálási munkálatok nem történtek (kivéve tetőszigetelés). A teljes épület külső (homlokzatszigetelés, nyílászáró csere, tető felújítása) és belső (belső terek felújítása, gépészeti, villamos, gyengeáramú rendszerek fejlesztése, közmű hálózat) felújítás szükséges.</p> <p>17. Keleti Városrészi Óvoda Buzsáki Utcai Tagóvodája: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek. A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>18. Keleti Városrészi Óvoda Dr. Majorossy Imre Utcai Tagóvodája: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek. A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>19. Keleti Városrészi Óvoda Fürj Utcai Tagóvodája: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek. A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>20. Keleti Városrészi Óvoda Vargha Damján Utcai Tagóvodája: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek. A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>21. Keleti Városrészi Óvoda Zsolnay Vilmos Utcai Tagóvodája: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek. A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p>		
--	---	--	--

PROJEK T SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	<p>22. Keleti Városrészi Óvoda Bártfa Utcai Tagóvodája: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek. A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>23. Keleti Városrészi Óvoda Somogyi Tagóvodája fejlesztése: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek. A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>24. Apáczai Óvoda épületei: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek. A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p>		
	Pécsi iskola program		

	<p>1. Meszesi Általános Iskola: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek. A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>2. Jurisics utcai Általános Iskola: Az épületen korábban az északi és déli homlokzat hőszigetelése és a nyílászárók cseréje megtörtént. A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>3. Belvárosi Általános Iskola: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek (kivéve nyílászárócsere). A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>4. Pázmány Péter utcai Általános Iskola Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek. (kivéve nyílászárócsere) A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>5. Mátyás Király utcai Általános Iskola: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek. A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>6. Bártfa utcai Általános Iskola: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek (kivéve lapostető szigetelése, részleges nyílászáró csere). A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>7. Pécsi Éltes Mátyás Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola, Készségfejlesztő Szakiskola és Kollégium (Építők útja 9.): Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek (kivéve lapostető szigetelés, részleges nyílászáró csere). A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p>	<p>TOP Plusz, KEHOP Plusz</p>	<p>Fenntartható, fejlődő társadalom</p>
--	--	-----------------------------------	---

	<p>8. Pécsi Éltés Mátyás Iskola Középsúlyos Értelmi Fogyatékosok Általános Iskolája (Hajnóczy u. 3.): Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek. A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>9. Pécsi Mezőszél Utcai Általános Iskola: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek (kivéve részleges nyílászáró cserék). A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>10. Pécsi Művészeti Gimnázium, Szakgimnázium és Technikum: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek (kivéve részleges nyílászáró cserék). A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>11. Pécsi Meszesi Általános Iskola Vasas-Hirdi Általános Isk. (tagintézmény): Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek (kivéve részleges nyílászáró cserék). A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>12. Pécsi Meszesi Általános Iskola Vasas-Hirdi Általános Isk. (telephely): Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek (kivéve részleges nyílászáró cserék). A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>13. Pécsi Szieberth Róbert Általános Iskola és AMI: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek (kivéve részleges nyílászáró cserék). A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>14. Pécsi Köztársaság Téri Általános Iskola: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek (kivéve részleges nyílászáró cserék, laposetű szigetelés). A teljes épület homlokzat és födém hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p>		
--	--	--	--

PROJEKT SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	<p>15. Pécsi Liszt Ferenc Zeneiskola -AMI (Majorossy I. u.): Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek. A teljes épület homlokzat és földem hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p> <p>16. Pécsi Kodály Zoltán Kollégium: Az épületen korábban energetikai felújítások nem történtek (kivéve részleges nyílászáró cserék). A teljes épület homlokzat és földem hőszigetelése, nyílászáró cseréje, fűtési és villamos rendszere-világítás korszerűsítése, valamint napelem telepítése szükséges.</p>		
	Önkormányzati centrumépületek energetikai fejlesztése		

PROJEK T SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	<p>A Polgármesteri Hivatal épülete:</p> <p>Javasolt lenne a fűtőkorszerűsítés folytatása, hogy komplett, felújított rendszerrel működjön az épület fűtési rendszere. A központi hűtési rendszer nincs kiépítve, a kisebb tárgyalók split klímával ellátottak. A dísztelem hűtése megoldatlan. Lámpatesteket korszerű, energiatakarékos lámpatestekre kellene cserélni, a falban lévő régi vezetékek cseréjével együtt. Javasolt lenne megvizsgálni, hogy csökkentse a jelenlegi elektromos energia költségeket, az épület tetőszerkezetén napelem elhelyezését. A homlokzati nyílászárók az 1980-as években kerültek beépítésre, felülvilágító, kapcsolt gerébtokos ablakok. Állapotukra jellemző a vízzárás-, és a légzárás hiánya, több helyen erős fakorrózió tapasztalható. A régi faszerkezetű ablakok helyett részben (a 3. em. belső udvarra néző ablakai) korszerű, hőszigetelt üvegezésűek kerültek beépítésre, illetve az északi oldal és a belső udvar kivételével, hőszigetelő fóliával lettek ellátva. A meglévő épületek karakterét és arányát megtartó új korszerű nyílászárókat kellene beépíteni. Az épület műemléki jellegű, homlokzata erősen tagolt, simított vakolattal ellátott felület, a falakon nincs hőszigetelés, a díszítés miatt ez utólag nem megoldható, javasolt lenne a belső oldali hőszigetelést lehetőségét megvizsgálni a szükséges, kisebb keresztmetszetű falak esetén. Az épület műemléki jellege miatt vélhetőleg zárófödémek hőszigetelése lehetséges.</p> <p>Pécs, Kossuth tér 1-3 sz. alatti épület</p> <p>Javasolt lenne a teljes fűtési rendszer korszerűsítése. Fontos lenne a hűtési rendszer kiépítése az egész épületben. Javasolt lenne a teljes világítási rendszer felülvizsgálata, korszerű LED lámpák elhelyezése. Javasolt lenne megvizsgálni, hogy csökkentse a jelenlegi elektromos energia költségeket, az épület tetőszerkezetén napelem elhelyezését. A homlokzati nyílászárók felülvilágító kapcsolt gerébtokos ablakok, légzárásuk nem megfelelő, erősen elhasználtak, cseréjük javasolt.</p>	TOP Plusz, KEHOP Plusz	Kompakt város
	Önkormányzati épületek energetikai fejlesztése a BÍOKOM Nkft-nél		
	A BÍOKOM Nkft. épületeinek energetikai racionalizálása fontos, egyrészt a környezet védelme, másrészt az üzemeltetési és fenntartási költségek jelentős csökkentése érdekében.	TOP Plusz, KEHOP Plusz	Kompakt város
	Komplex pécsi vízvédelmi fejlesztések		

PROJEKT SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	<ol style="list-style-type: none"> 1. A korábban már felújított 1-0-0, 2-0-0, 3-0-0, 4-0-0, 5-0-0, 6-0-0, 7-0-0 főgyűjtők felső szakaszainak felújítása keresztmetszetek bővítése, 2. Árpádi árok felújítása - Vízfolyás rendezése a Tüskésréttől a Pécsi vízig 3. Patacsi vízfolyás fejlesztése – Vízfolyás rendezése 4. hordalékfogók fejlesztése II. Ütem – Biokom Nkft-t bevonva a város több pontján 	TOP Plusz, KEHOP Plusz	Kompakt város
Városi közlekedési hálózat fejlesztése 1			
	Kerékpáros létesítmény a Komlói út keleti oldalán, a Zsolnay - Budai vám kerékpárút folytatásaként (Budai vám-Szabolcsfalu között, munkába járást segítő kerékpáros létesítmény).	TOP Plusz, GINOP Plusz	Kompakt város
Városi közlekedési hálózat fejlesztése 2			
	Balokány és Tüskésrét kerékpáros összekötése - A déli városrész kerékpárforgalmi összekötése a Tüskésréten át a keleti városrészszel.	TOP Plusz, GINOP Plusz	Kompakt város
E-bringa projekt II. ütem			
	Az elektromos kerékpáros közlekedési infrastruktúra továbbfejlesztése további e-kerékpárok beszerzésével és dokkolók kialakításával. Min 20-25 db dokkoló állomás kiépítése, és hozzá 200 db e-kerékpár beszerzése	TOP Plusz, GINOP Plusz	Kompakt város Fenntartható, fejlődő társadalom
Kerékpárút kialakítása a régi 6-os út nyomvonalán			
	Pécs-Szentlőrinc-Szigetvár irányába kerékpáros létesítmény kialakítása a volt 6-os út nyomvonala mentén, mely hálózatba kapcsolná a már létező Tarcsapuszta – Szentlőrinc kerékpárutat is.	TOP Plusz, GINOP Plusz	Kompakt város
Közösségi közlekedés megállóhelyi utastájékoztatási rendszerének fejlesztése			
	A főbb, nagyobb utasforgalmú megállóknál a szolgáltatás minőségének növelése érdekében modern, dinamikus, valós idejű, akadálymentesített utastájékoztató táblák elhelyezése indokolt.	TOP Plusz, IKOP Plusz	Kompakt város

PROJEKT SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	Okos buszvárók kialakítása		
	A nagy utasforgalmú megállóban (30 db) egy wifi hotspotot is magába foglaló, igény szerinti méretű, információs panellel felszerelt okos buszváró telepítése.	TOP Plusz, IKOP Plusz	Kompakt város
	Közösségi közlekedést kiszolgáló pályaudvarok fejlesztése		
	<p>Budai Állomás:</p> <p>Az épület egyszintes, lécvázis, könnyűszerkezetű, alumínium lemezzel burkolt. Hasznos alapterülete 48,81 m².</p> <p>A cél egy olyan önfenntartó épület létrehozása, amely az itt dolgozók és várakozók igényeit kielégíti. A budai buszállomás napjainkban kis forgalommal rendelkező közlekedési központ, csúcsidőben a dolgozók és egyidőben az állomáson tartózkodó utasok száma 20 fő.</p> <p>Uránváros pályaudvar:</p> <p>A projekt keretében egy olyan önfenntartó épület létrehozása a cél, amely az itt dolgozók és várakozók igényeit kielégíti. Az uránvárosi buszállomás jelenleg az egyik legnagyobb forgalommal rendelkező pécsi állomás. Csúcsidőben a dolgozók száma meghaladja a 70 főt, utasok száma 200 főhöz közelít.</p> <p>Az autóbuszok guruló útvonalai, a tárolótér, valamint a peron körüli jelenlegi aszfaltozott utak magas teherbírású, beton alapú burkolattal történő kiváltása is megtörténne a projekt keretében.</p>	TOP Plusz, IKOP Plusz	Kompakt város
	Utastájékoztató rendszer fejlesztése a Tüke Busz Zrt. autóbuszain		
	A projekt keretein belül utastájékoztató LCD monitorok kerülnek felszerelésre 100 db autóbuszra. A monitorok a Tüke Busz Zrt. utastájékoztatói rendszere által nyújtott információkat jelenítik meg: a járat száma, pontos idő, célállomás, megálló lista, megállóba érkezés várható ideje, átszállási lehetőség, diszpécser információk.	TOP Plusz, IKOP Plusz	Kompakt város
	A nagyvárosi közlekedés elektrifikációja az egyéni és közösségi környezetbarát közlekedést támogató infrastruktúra kialakításával		

PROJEKT SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	A városi közlekedés megfelelő menedzselése okán szükséges a városi töltőinfrastruktúra fejlesztése és ezzel összhangban az épített közlekedési infrastruktúra modernizálása is: buszpályaudvarok, buszöblök, megálló, modernizálása, az elektronikus utastájékoztató fejlesztése.	TOP Plusz, IKOP Plusz	Kompakt város Egészséges, karbonsemleges város
A pécsi közszolgáltatási rendszer hagyományos üzemű járműparkjának elektrifikációja			
	A városi közlekedés megfelelő menedzselése okán szükséges a városi töltőinfrastruktúra fejlesztése és ezzel összhangban az épített közlekedési infrastruktúra modernizálása is: buszpályaudvarok, buszöblök, megálló, modernizálása, az elektronikus utastájékoztató fejlesztése.	TOP Plusz, IKOP Plusz	Kompakt város Egészséges, karbonsemleges város
Szennyvízhasznosítási kapacitás növelése Pécsen			
	Szolár szárító létesítése a Pécs, Állomás utcai szennyvíztelepen; Biogáz üzem gázmotor, gáztartály és iszapfogadó állomás fejlesztése; Biológiai eredetű hulladékok nagyobb mértékű befogadása céljából a szennyvíztelep (pl.: kommunális átvételi állomásként való) fejlesztése A 22% sz.a. tartalmú iszap napenergia, illetve gázmotorok hulladékhőjének segítségével 6 csarnok építésével, szerelési munkákkal, iszapfogadási infrastruktúra fejlesztésével, valamint biogáz hasznosítási célú beruházási elemekkel (hulladékátvevő pont, további 1db gázmotor és gáztartály építése) tudna az elszállításra kerülő iszap mennyiségi aránya a harmadára csökkenni.	TOP Plusz, KEHOP Plusz, RRF	A város gazdasági alapjának újjáépítése Egészséges, karbonsemleges város
Szennyvíziszap hasznosítása komposztba történő keverésével			
	A komposzt beltartalmi értékei, tápanyagtartalma és ezáltal mezőgazdasági, vagy kertészeti hasznosíthatósága jelentősen javítható lenne a Tettye Forrásház Zrt.-nél keletkező szennyvíziszap hulladék komposztba történő keverésével, amely fejlesztés a szennyvíziszap hulladék hosszútávú hasznosítására is megoldást nyújthat.	TOP Plusz, KEHOP Plusz, RRF	A város gazdasági alapjának újjáépítése Egészséges, karbonsemleges város
Komposztáló kapacitás fejlesztése a Dél-Kom Nonprofit Kft közszolgáltatói területén			

PROJEKT SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	Kökényi és a mohácsi komposzttelep területének bővítése (kezelő tér, szociális létesítmények), a mohácsi komposzttelep teljes gépészeti technológiájának pótlása (rakodógépek, aprító, forgató, vontató (erőgép), dobszíták). Két új komposzttelep létesítése teljes infrastruktúrával (kezelő és tároló terek, csurgalékvíz kezelés, szociális és iroda létesítmény), valamint technológiai gépsorokkal rakodógépek, aprító, forgató, vontató (erőgép), dobszíták).	RRF, TOP Plusz, KEHOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése Egészséges, karbonsemleges város
	Mechanikai kezeléssel leválasztott magas biológiailag lebomló anyag tartalmú frakció fermentációja biogáz hasznosítással		
	Kökényi Regionális Hulladékkezelő Központ fejlesztése, a magas biológiailag lebomló anyag tartalmú frakció anaerob kezelése, a keletkező biogáz gyűjtése és hasznosítása (a Délkom Kft. megvalósításában).	TOP Plusz, KEHOP Plusz, RRF	A város gazdasági alapjának újjáépítése Egészséges, karbonsemleges város
	Magas biológiailag lebomló anyag tartalmú frakció előkezelése, energetikailag hasznosítható frakciók kiválasztása, inert alkotók kiválasztása		
	Kökényi Regionális Hulladékkezelő Központ fejlesztése, amely által egyrészt energiamegtakarítás érhető el, másfelől az energetikailag hasznosítható volumen növelhető (a Délkom Kft. megvalósításában).	TOP Plusz, KEHOP Plusz, RRF	A város gazdasági alapjának újjáépítése Egészséges, karbonsemleges város
	Szelektív és vegyes maradék hulladék hulladékok begyűjtési rendszerének kiterjesztése és fejlesztése a Dél-Kom Nonprofit Kft közszolgáltatói területén		

PROJEKT SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	<p>A fejlesztés keretében a szelektív, a bio, a lom és vegyes gyűjtéshez szükséges járművek és edényzet kerülne beszerzésre, valamint az átrakóállomás hálózat fejlesztése valósulna meg az alábbi bontás szerint:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 49 db 16 m³-es tömörítőlapos felépítményű 4x2-es gépjármű • 4 db 16 m³-es speciális lomtalanító tömörítő felépítményű 4x2-es gépjármű • 7 db 20 m³-es tömörítőlapos felépítményű 6x2-es gépjármű • 5 db 20 m³-es speciális lomtalanító tömörítő felépítményű 6x2-es gépjármű • 6 db Walking floor rendszerű 92 m³-es félpótkocsi • 1 db görgős konténer szállító gépkocsi pótkocsival • 2 db 26 m³-es billenőplatós félpótkocsi • 45.000 db 240 literes kék színű, „Hasznosítható hulladék” felirattal ellátott gyűjtőedény • 85.000 db 240 literes barna színű, „Kerti hulladék” felirattal ellátott, biológiai hulladék gyűjtésére alkalmas, szellőzővel ellátott, megerősített gyűjtőedény • 1 db új átrakóállomás (Bonyhád) létesítése, és 2 db meglévő WF átrakóállomás fejlesztése (Kapossekcső, Szentlőrinc) elkülönítetten gyűjtött csomagoló-eszközök átrakására • Lom tároló tér kialakítása a Barcsi, Kapossekcsői, és Szentlőrinci hulladékudvarokban., valamint ipari gémes rakodógép beszerzése. <p>(a Délkom Kft. megvalósításában)</p>	TOP Plusz, KEHOP Plusz, RRF	A város gazdasági alapjának újjáépítése Egészséges, karbonsemleges város
	Alternatív energiatermelési módok használata		
	1,5 MW teljesítményű naperőmű kerülne elhelyezésre, a meglévő napelem park mellé akkumulátoros energiatárolóval	TOP Plusz, KEHOP Plusz, RRF	Kompakt város Egészséges, karbonsemleges város
	Szelektíven begyűjtött lomhulladék előkezelésének fejlesztése a Kökényi Regionális Hulladékkezelő Központban		

PROJEKT SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	Kökényi Regionális Hulladékkezelő Központban kialakításra kerülne egy 2000 m ² -es nagy teherbírású bazalt betonos lomhulladék előkezelésére szolgáló manipulációs terület, továbbá 1 db ipari gémes rakodó (forgó) válogató markoló kanállal, 1 db 20 t/óra kapacitású kéttengelyes vágóműves aprítógép kihordószalaggal és 1 db fémleválasztó berendezés.	TOP Plusz, KEHOP Plusz, RRF	A város gazdasági alapjának újjáépítése Egészséges, karbonsemleges város
A szennyvízkezelés fejlesztése a Tettye Forrásház Zrt. szolgáltatási területén			
	A Tettye Forrásház Zrt. Pécs mellett Aranyosgadány, Bicsérd, Zók, Kökény és Szalánta településeken is nyújt szolgáltatást, melynek része a szennyvízkezelés. A tervezett beruházás célja a fent jelzett, 2000 LE alatti településeken keletkező szennyvíz pécsi szennyvíztelepre juttatása és további hasznosítása, egyúttal pedig a szolgáltatásminőség javítása. A Pécs város fejlesztés alatt álló szennyvíztelepe már kalkulál az 5 településről származó szennyvíz mennyiségével. Pécs és Kozármisleny csatornarakötéseinek kiépítése, a hálózat fejlesztése is része a tervezett műszaki tartalomnak.	TOP Plusz, KEHOP Plusz, RRF	A város gazdasági alapjának újjáépítése Egészséges, karbonsemleges város
Zöldhulladék gyűjtés Pécs városában			
	2 db elektromos hulladékszállító célgépjel beszerzése	TOP Plusz, KEHOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése Egészséges, karbonsemleges város
A pécsi közszolgáltatási rendszer hagyományos üzemű járműparkjának elektrifikációja 2. ütem			
	20 db konténeres, valamint 35 db kommunális hulladék szállító hibrid vagy elektromos jármű beszerzése.	TOP Plusz, IKOP Plusz, RRF	Kompakt város Egészséges, karbonsemleges város

PROJEKT SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	A pécsi közszolgáltatási rendszer hagyományos üzemű járműparkjának elektrifikációja 3. ütem		
	Elektromos seprőgépek, és 3 db elektromos meghajtású hulladékszállító célgép beszerzése a BLOKOM Nkft-nél.	TOP Plusz, IKOP Plusz, RRF	Kompakt város Egészséges, karbonsemleges város
	A pécsi közszolgáltatási rendszer hagyományos üzemű járműparkjának elektrifikációja 4. ütem		
	20 db konténeres, valamint 35 db kommunális hulladék szállító hibrid vagy elektromos jármű beszerzése.	TOP Plusz, IKOP Plusz, RRF	Kompakt város Egészséges, karbonsemleges város
	A pécsi közszolgáltatási rendszer hagyományos üzemű járműparkjának elektrifikációja 5. ütem		
	Mintegy 8-10 db haszon- ill. személygépjárművek cseréje történik meg a beavatkozás során.	TOP Plusz, IKOP Plusz, RRF	Kompakt város Egészséges, karbonsemleges város
	Önkormányzati bérlakások kialakítása		
	A Hungária utcában kedvezményes de piaci alapon működtetett önkormányzati bérlakások lakásfelújítás programja, 22-40 lakás bevonásával valósulna meg. A felújítás a vizesblokk és konyha helyiségek felújítását (burkolat, szerelvény és gépészeti ágvezetékek), illetve a lakótéri burkolatokat, felületképzéseket és nyílászárókat érintené.	saját forrás, állami forrás	Fenntartható, fejlődő társadalom
	Önkormányzati tulajdonú optikai alépítményhálózat fejlesztése Pécsen		

PROJEKT SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	<p>Szükséges lenne az alépítmenyi hálózat bővítése annak érdekében, hogy az önkormányzati épületek rákötésre kerüljenek egy egységes városi hálózatra.</p> <p>Hálózatra kötni szükséges az alábbi intézményeket:</p> <ul style="list-style-type: none"> - közigazgatási intézmények - önkormányzati gazdasági társaságok - ipar területek <p>városi iskola, óvoda, bölcsőde</p>	RRF, Dimop Plusz	<p>Kompakt város</p> <p>A város gazdasági alapjának újjáépítése</p>
	Környezetbarát és hatékony eszközök beszerzése a városüzemeltetésben		
	Városüzemeltetési feladatok hatékonyabb ellátásához szükséges gépek beszerzése	GINOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése
	Új megújuló energiatermelő fotovoltaikus kapacitások kialakítása a Biokom NKft-nél – sziget jellegű napelempark		
	Napelem-park storage funkciókkal, kapcsolódó hálózatfejlesztéssel, ehhez kapcsolódóan e-töltők telepítése.	TOP Plusz, GINOP Plusz	<p>A város gazdasági alapjának újjáépítése</p> <p>Egészséges, karbonsemleges város</p>
	Új megújuló energiatermelő fotovoltaikus kapacitások kialakítása a Tettye Forrásház Zrt-nél - napelempark		

PROJEKT SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	0,4MWp + 1MWp Napelem-park storage funkciókkal (0,2MWh és 0,5MWh), kapcsolódó hálózatfejlesztéssel (meddő kompenzáció kiépítése, sínbontó beépítése, 5 db transzformátor fejlesztése, Oszlop megerősítések), ehhez kapcsolódóan e-töltők telepítése (7-10), e-flotta beszerzése (7db + 2db cart) és épületkorszerűsítés a szolgáltatásminőség javítása érdekében. A beruházás része – a vízellátás-biztonság növelése érdekében - víztározó fejlesztése is (Kertváros I/A-II. zóna, ill. Losonc utca, 2500m3), továbbá vízturbina a mintegy 55m-es szintkülönbségre építve.	TOP Plusz, GINOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése Egészséges, karbonsemleges város
Vízbazisvédelmi fejlesztések			
	Pécs város vízellátásának hosszútávú biztosítása érdekében a vízkezelés fejlesztését, a hasznosított víz arányának növelését, az azonnali reagálás igénye miatt online monitoring rendszer kiépítését szükséges elvégezni.	KEHOP Plusz, állami forrás	Kompakt város, Egészséges,
Vízhálózat üzembiztonsági fejlesztése			
	Pécs város vízellátásának hosszútávú biztosítása érdekében a vízkezelés fejlesztését, a hasznosított víz arányának növelését, az azonnali reagálás igénye miatt online monitoring rendszer kiépítését szükséges elvégezni.	KEHOP Plusz, állami forrás	Kompakt város, Egészséges, karbonsemleges város távvíz
Új megújuló energiatermelő fotovoltaikus kapacitások kialakítása a PÉTÁV Pécsi Távfűtő Kft.-nél - napelempark			
	50 kW teljesítményű napelem-park opcionálisan storage funkcióval, kapcsolódó hálózatfejlesztéssel, ehhez kapcsolódóan e-töltő pontok telepítése (5 db), e-flotta beszerzés megindítása 3 db villamos vagy plugin hybrid üzemű gépjármű vásárlásával a szolgáltatásminőség javítása érdekében.	TOP Plusz, GINOP Plusz	A város gazdasági alapjának újjáépítése Egészséges, karbonsemleges város

PROJEK T SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	Az egészségügyi alapellátás fejlesztése Pécsett		

	<p>Igazodva az RRF ezen kapcsolódó komponenséhez, kiemelt cél az alapellátás minőségének és biztonságának javítása komplex infrastruktúra- és eszközfejlesztéssel, legalább az alábbi feladatellátási helyekre:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1. Orvosi rendelő - 7631 Pécs, <u>Kultúrház utca 1. hrsz. 22993; 25. sz. körzet:</u> A rendelők Nagyrápádon található, családiházak, kertek övezetben. A rendelő műszaki szempontból felújításra szorul. A javasolt munkák: tetőzet, ereszcsonna felújítása, talajvíz elleni szigetelés, nyílászáró cseréje, homlokzati hőszigetelés, fűtéskorszerűsítés, villamos hálózat, világításkorszerűsítés, hideg-melegburkolatok felújítása. - 2. Orvosi rendelő - 7628 Pécs, <u>Hősök tere 7. Hrsz: 36781/1; 8. sz. körzet:</u> A rendelő Györgytelep városrészben található. Az épület korábban 2 orvosi rendelőnek adott helyet. A Déli oldalon lévő kb. 2 éve kiürítették. Az alábbi munkálatok szükségesek: tető és tetőszerkezet felújítása, függőeresz csatorna, nyílászárók cseréje, főfalak utólagos vízszigetelése, homlokzati hőszigetelés, közmű hálózat felújítása, intézményenként vizes mérőóra kialakítása, központi fűtés kialakítása, korszerűsítése, villamos hálózat szabványosítása, felújítása, hideg-melegburkolatok cseréje. Opció lehet a két rendelő összevonása. - 3. Orvosi rendelő - 7627 Pécs, <u>Gesztenyés utca 26. Hrsz: 38117; 14. sz. körzet:</u> A rendelő a Pécsbányatelep városrészben található. Az alábbi munkálatok szükségesek: A tetőszerkezet, az eresz cseréje, szigetelése, indokolt. A földem statikai vizsgálata szükséges. (Öreg épület, bányakáros területen, vagy annak közelében). Az épület falait víz elleni szigeteléssel kell ellátni. A nyílászárókat cserélni kell. A külső falakat hőszigetelni kell. Az utcai gázhálózatra való felcsatlakozás után az épületet gáz-központi fűtésessé lehetne kialakítani. A villamos hálózatot, az épület világítását korszerűsíteni szükséges. A vizes hálózatot a mai kor igényéhez kell igazítani, hideg-melegvizet kell biztosítani minden vizes helyiségben. A burkolatokat modernizálni, tisztíthatóvá kell tenni. Az épületet el kell látni szolgálati járdával. A kerítéseket, a kaput fel kell újítani. A kert rendezése, takarítása, fák visszametszése indokolt. - 4. Orvosi rendelő - 7629 Pécs, <u>Dobó István utca 96. Hrsz: 36047/6/A/24; 15 sz. körzet:</u> A rendelő a Keleti városrészben, egy 4 emeletes ház földszintjén, félemeletén található. A rendelő akadálymentesen nem közelíthető meg, ill. külön bejárat sem biztosított az ott lakóktól. A rendelő általános állapota igen elhasználódottnak, leromlottnak tekinthető. 	TOP Plusz, állami forrás	Fenntartható, fejlődő társadalom
--	---	--------------------------	----------------------------------

PROJEK T SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	<p>A rendelkezésre álló terület nem elégséges ahhoz, hogy a mai előírásoknak megfelelő helyiségeket ki lehessen alakítani. A rendelő áthelyezése szükséges olyan épületbe, amelyben az egészségügyi alapellátás feltételei biztosíthatóak. Javasolt helyszín: egyeztetés szükséges az új helyszínre vonatkozóan.</p> <p>- 5. Orvosi rendelő - 7632 Pécs, Wallenstein Zoltán utca 10. Hrsz: 23891/31/A/1; 26. sz. körzet: A rendelő a Kertvárosi városrész Dél-keleti részén, egy 10 emeletes ház földszintjén, félemeletén található. A rendelő akadálymentesen megközelíthető, de egyben a társasház lakóitól nincs elszigetelve a bejárat. A rendelkezésre álló terület nem elégséges ahhoz, hogy a mai előírásoknak megfelelő helyiségeket ki lehessen alakítani. A rendelő áthelyezése szükséges olyan épületbe, amelyben az egészségügyi alapellátás feltételei biztosíthatóak. Javasolt helyszín: egyeztetés szükséges az új helyszínre vonatkozóan.</p> <p>- 6. A Lánc utcai rendelőben praktizáló 4 db felnőtt házi orvos, 5 db fogászati és 5 db gyermek házi orvosi rendelő korszerűsítése. (Amennyiben a pályázati kiírás a szakrendelések infrastrukturális fejlesztését is tartalmazza, úgy a teljes Lánc utcai rendelő bevehető) Összesen 19 db házi orvosi körzet</p> <p>- 7. Alternatív projekt: belvárosi házi orvosok, részére bérel az Önkormányzat helyiségeket az Irgalmasrendi Kórház épületében havi 1.529.330 forint értékben. Ezek áthelyezésével a bérleti díj megfizetés megszűnhetne. Az Irgalmasrendi Kórházában bérel helyet az Önkormányzat a 18., 20., 23. és 18. sz. felnőtt házi orvosi és a 14. sz. gyermek házi orvosi körzetnek.</p>		
	Déli ipari park fejlesztése + Tettye nyomásellátás (villamos áram fejlesztése)		

PROJEKT SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	<p>Cél a Déli Ipari Parkban további területek vásárlása, terület-előkészítés, csarnoképítés, továbbá egyéb városi területeken (pl. Pécsbánya rendező, Gyárváros, Nyugati Ipari Park, Finn utca) további iparterületek vásárlása, kialakítása, hasznosítása.</p> <p>Meglevő ipari parkok elérhetőségének javítása Barnamezős területek üzleti célú rehabilitációja Az ipari területek olcsó energiával-, hővel való ellátása</p> <p>Potenciális ipari parki területek kijelölése.</p> <p>Az iparterületek fejlesztéséhez szükséges a megfelelő alpinfrastruktúra kiépítése is, ehhez a szakemberek felmérései alapján a víziközmű szorul fejlesztésre. Fontos további feladat a megfelelő, nagyteljesítményű víznyomás kialakítása, illetve a vízhasznosítás egyéb módjainak kidolgozása a (zöld) áram bevezetésének vizsgálata is a területen, annak érdekében, hogy a terület versenyképes legyen, a befektetők számára is vonzóvá váljon.</p>	TOP Plusz, GINOP Plusz	<p>A város gazdasági alapjának újjáépítése</p> <p>Kompakt város</p>
	Irodaház fejlesztések		
	<p>Kis, közepes és nagyobb méretű városi ingatlanok funkcióváltó vagy – bővítő át- és kialakítása előzetes befektetői/használói igényfelmérés alapján.</p> <p>SSC-k elhelyezésére alkalmas A és B kategóriás irodaházak kialakítása</p>	TOP Plusz ,magán tőke	A város gazdasági alapjának újjáépítése
	A városon belüli vasúti infrastruktúra gazdasági célú fejlesztése és hasznosítása		
	<ul style="list-style-type: none"> - Régi nyomvonalak (pl. Pécsbánya rendező) fejlesztése; - Meglévő nyomvonalak mellett iparterületek vasúti kapcsolatainak kialakítása, új nyomvonalak létesítése; - Teherdepó állomás kialakítása; - Pécs-pogányi reptér és a Déli Ipari Park vasúti kapcsolatának kialakítása. 	IKOP Plusz ,magán tőke	A város gazdasági alapjának újjáépítése
	Hoppla tematikus élménytúrák infrastruktúrájának kialakítása		

PROJEKT SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	A projekt keretében Pécs városában a mesében megjelenő helyszínek alkotnának egy családi kiránduláson és városnézésen alapuló programot. A helyszíneken applikációval elérhető tematikus feladatok készülnek, a helyszíneken Hoppla meséinek tematikája jelenne meg.	GINOP Plusz, magán tőke	Kompakt város
	Helyi humán közszolgáltatások összehangolt szakmai, a biztosított szolgáltatások minőségi fejlődését eredményező fejlesztések		
	<p>A városi szociális infrastruktúra általános leromlott állapota, valamint a fokozódó ellátási és szociális igények miatt a jelen fejlesztési csomagban szereplő beruházások elengedhetetlenek.</p> <p>Apáca utca 12. Pszichiátriai betegeket ellátó részleg.</p> <p>Felsőbalokány u. 1/G Nappali intézmény, demens részleggel.</p> <p>Felsőbalokány u. 1/F. és 1/C Felsőbalokány utca Mosoda</p> <p>Garay utca 33. A Keleti városrészt ellátó részközpont telephelye.</p>	TOP Plusz, EFOP Plusz, egészállami forrás	Fenntartható, fejlődő társadalom
	„Nemzeti Bérlakásprogram” kialakítása és pécsi pilot projekt megvalósítása		

PROJEKT SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	<p>A nemzeti bérlakásprogram keretében a fő célok az alábbiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fiatalok lakhatási esélyeit jelentősen javítja, segíti, • meglévő önkormányzati lakásállomány felújítása (pl. Pécs 3500 db önkormányzati bérlakás) • új bérlakások építése, lakásgazdálkodás esetében források bevonása • segíteni fogja a helyi gazdaságot, helyi építőipar hosszú távú stabil fejlesztése, • helyi vállalkozásoknak, beszállítóknak is lesz szerepük az építésben, • mérsékelheti az elvándorlást a városból, mert lesz hol lakniuk a fiataloknak, családoknak, • modern és energiatakarékos épületek jönnek létre. <p>A helyi munkahelyteremtés keretében e programnak kiemelt hosszú távú szerepe lesz a jelenlegi emelkedő lakásárak okozta lakhatási problémák megoldása érdekében.</p> <p>Tervezett pénzügyi keret 200-350 db lakás felújítását teszi lehetővé.</p> <p>A felújítás a vizesblokk és konyha helyiségek felújítását (burkolat, szerelvény és gépészeti ágvezetékek), illetve a lakótéri burkolatokat, felületképzéseket és nyílászárókat érintené.</p>	saját forrás, állami forrás	Fenntartható, fejlődő társadalom
Városi külfejtések, zagytározók, tájsebek rekultivációja			
	A rekultiválandó területek tájba illesztése, a tájsebek megszüntetése, a telepített növényzet hálózatba való kapcsolása, a területek vízelvezetésének megoldása	TOP Plusz, KEHOP Plusz	Egészséges, karbonsemleges város
Kelet-Nyugat közlekedési folyosó folytatása			
	Kelet-Nyugati Közösségi Közlekedési tengelyben kialakított kelet-nyugati tömegközlekedési folyosó "tovább vitele", azaz a Rákóczi út - Zsolnay út irányába történő folytatása.	TOP Plusz, IKOP Plusz	Kompakt város
Kiemelt bölcsődék belső kialakítása, udvarrendezése és eszközbeszerzése			

PROJEKT SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	<p>A TVP-ben rögzített intézmények bevonásával folytatni szükséges a bölcsődei ellátás infrastrukturális hátterének fejlesztését, figyelemmel arra, hogy a köznevelési intézményrendszer ezen ága jelentős korszerűsítést igényel.</p> <p>A tervezett beavatkozások első köre a leginkább fejlesztést igénylő intézményekben történik és komplex szemléletben történik, azaz nemcsak épületfelújítást tartalmaz, hanem a nevelési tevékenységet támogató kiegészítő infrastruktúra-fejlesztést és eszközbeszerzést is.</p>	TOP Plusz, EFOP Plusz, RRF	Fenntartható, fejlődő társadalom
Közösség-vezérelt helyi fejlesztések, akciók és programok Pécssett			
	<p>A pécsi civil szervezetek bevonásával megvalósuló kisléptékű projektek a lakosság intenzív részvételével (pl. Folytassa Kertváros, Folytassa Belváros, Folytassa Uránváros).</p> <p>A helyi lakosság, a civil szervezetek, a vállalkozások és az önkormányzat együttműködésével, illetve kezdeményezésére integrált, közösségfejlesztést és helyi identitástudatot elősegítő, elsődlegesen kulturális és közösségi tartalmú, a bevezető részben szereplő operatív célokhoz tartozó beavatkozási irányok és fókuszok mentén szervezett:</p> <ul style="list-style-type: none"> - közösségi programok, kis akciók és nagy rendezvények szervezése, például: egészségnapok, családi napok, sport, hagyományőrző kulturális programok, zöld szemléletformáló események, akciók, stb. megvalósítása. - a helyi gazdaságfejlesztést támogató soft elemek: képzések, mentorálás, tanácsadás, stb. (PI: Társadalmi és közösségi vállalkozások gyakorlatának népszerűsítése) <p>A tervezett programokhoz kapcsolódóan a pécsi civil szervezetek által használt/üzemeltetett ingatlanok fejlesztése. Külső, belső felújítások (energetikai fejlesztések, akadálymentesítés, állagmegőrzés stb.) és funkcióbővítő beruházások.</p> <p>A projekt tervezett időtartama 36 hónap.</p>	TOP Plusz, saját forrás, állami forrás	Fenntartható, fejlődő társadalom
	Csapadékvíz szabályozás, belvízvédelem(2014-2020-as ciklusban elmaradt, Meszes patak, Mélyvonal 2-0-0,3-0-0,6-0-0)		

PROJEK T SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	<p>Pécs egyedi domborzati adottságait figyelembe véve, a pécsi csapadékvíz elvezetési rendszer biztonságos és funkciójának teljes mértékben megfelelő üzemeltetéséhez szükséges beavatkozás, amelyben a Város több területe érintett.</p> <p>Főbb feladatok: mederrendezés, részleges mederburkolások, meder részen található elvadult növényzet irtása, mederbővítés és korrekció, medret átszelő hídpillérek szükség szerinti javítása, hordalékfogók kialakítása, oldalsó becsatlakozások megfelelő kiépítése.</p> <p>A beavatkozási helyszínek meghatározása az előzetes igényfelmérések után történhet meg.</p> <ul style="list-style-type: none"> - igény felmérések készítése - engedélyezési és kiviteli tervek - hatástanulmány - közműfejlesztési tervek 	TOP Plusz, KEHOP Plusz	
	Pécs - Kozármisleny, Pécs-Siklós kerékpárút fejlesztése, Megyei kerékpárhálózathoz csatlakozás		
	<p>A lokális kerékpárhálózati fejlesztések mellett kiemelten fontos feladat a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése várostérségi/agglomerációs szinten a munkába járás, valamint a kerékpáros turizmus feltételeinek megteremtése érdekében. Ennek érdekében kiemelten fontos a kozármislenyi kerékpárút, mivel az ott élők jelentős része Pécsen dolgozik. A reggeli és délutáni autósforgalom jelentős, ez mind a környezetszennyezés csökkenés</p> <p>A Siklós felé tartó kerékpárút fejlesztése révén a megyei déli részén kialakított kerékpárút összekapcsolódik Pécsi úthálózattal, így, A fejlesztés déli irányból kapcsolja be Pécsset a megyei kerékpár-forgalmi hálózatba.</p> <p>Az úthálózatok összekapcsolása révén Pécsről is viszonylag egyszerű módon elérhető lesz a Dráva menti, illetve a Villány térségét érintő kerékpárhálózat. A kerékpáros fejlesztés az ökoturizmus ezen ágára is kedvező hatással lehet.</p>	TOP Plusz, GINOP Plusz	
	Hungária utca, lakosságbarát kerékpáros és forgalomtechnikai fejlesztése, parkoló felújítás és fejlesztés (pontoszerű beavatkozás: Korház tér, Petőfi u. 6-os út, Szabadság u. 6-os út)		

PROJEKT SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	<p>A 2021-2022 évben megvalósuló fejlesztések műszaki tartalmához is igazodva a belvárosban szükség van olyan további forgalomtechnikai beavatkozásokra, csomóponti fejlesztésekre, melyek az átmenő forgalom csökkentésével, illetve a busz és kerékpáros közlekedés feltételeinek javításával egy tisztább, közlekedésbiztonságilag kedvezőbb városi környezetet teremtenek meg.</p> <p>A pécs városszerkezetéből is fakadóan a belváros egyik legforgalmasabb része a Petőfi utca és Zsolnay körforgalom közötti szakasz, mely a Hungária utcát, Kórház teret, Petőfi utcát, Szabadság utcát érinti. A terület, főként a Hungária utca környéke, mint a belváros előszobája egyben jelentős parkolási infrastruktúrával is kell, hogy rendelkezzen a Belváros forgalomcsillapítása érdekében – a projekt keretében tervezett kapcsolódó fejlesztések e célt is szolgálják.</p>	TOP Plusz, GINOP Plusz, RRF	
	Pécs-Kelet meglévő kerékpárút folytatásaként Somogy-Vasas Hird csatlakoztatása a kerékpárhálózatba		
	<p>Középtávon kiemelkedően fontos, hogy Pécssett a kelet-nyugati kerékpáros folyosó mindkét irányban intenzíven kiépített legyen. Középtávon szükséges, hogy rendelkezésre álljanak a kapcsolódó konkrét műszaki tervek, míg hosszabb távú cél a teljes hálózati ellátottság megléte.</p> <p>Pécs Vasas, Somogy és Hird felé vezető kerékpár út a térség ökoturisztikai vonzerejét növelné, a város keleti irányú turisztikai kapcsolatait bővítené, megteremtve a lehetőséget a Zengő, Dombay-tó, Hosszúhetény, Pécsvárad kerékpáros megközelítésére is.</p>	TOP Plusz, GINOP Plusz,	
	Pécsi uszodafejlesztési program		
	Az „élményfürdő” mellett továbbra is lényeges szempont marad, hogy olyan, elsősorban kisebb léptékű uszodafejlesztés valósuljon meg, amelynek elsődleges célja az oktatás-köznevelés, valamint sportélet hatékony támogatása. Ehhez az első lényeges feladatot az igényfelmérés jelenti, amely alapján a konkrét beavatkozások is megtervezhetők, megvalósíthatók lesznek.	TOP Plusz EFOP Plusz	

PROJEK T SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	Házi segítségnyújtás fejlesztése - INSZI		
	<p>Az FVS vonatkozó részeiben már kifejtésre került, hogy a város életében kulcsfontosságú a megtartóképesség erősítése, de ezzel együtt is kezelendő probléma a lakosság elöregedése, a várható életkor emelkedése, az elvándorlás miatt az idősek ápolása, gondozása is.</p> <p>Mindez természetesen a szociális ellátórendszerre is terheket ró, hiszen egyre nő a szociális szolgáltatásokat/támogatásokat igénylő idősek száma, a kapacitások azonban sokszor nem követik az igényeket, ennek fizikai, beruházásjellelű és humán okai is vannak. A projekt keretében a meglévő, de régebb óta nem fejlesztett házi segítségnyújtás modernizálása, valamint kapacitásbővítése valósul meg.</p>	TOP Plusz EFOP Plusz	Fenntartható, fejlődő társadalom
	<i>Humán (köz)szolgáltatások fejlesztése, illetve új szolgáltatások bevezetése és működtetése</i>		

PROJEKT SZÁMA	PROJEKT TÁRGYA, TARTALMA	Indikatív forrás megjelölés	Illeszkedés a stratégiai célokhoz
	<p>Városi szükségletfelmérésre alapozott, a megfelelő helyi tervezési dokumentumban (helyi szociális szolg.tervezési koncepció, HEP, időügyi koncepció, stb.) szereplő humán (köz) szolgáltatásfejlesztés, ami vagy szolgáltatási kapacitásbővítő, vagy új típusú/modell szolgáltatás bevezetésére és működtetésére irányul. A keretösszegre a települési humán (köz)szolgáltatók fenntartói hozzájárulással, illetve az új típusú/modell/alternatív szolgáltatás esetén szakmai támogatással új szolgáltatók is pályázhatnak.</p> <p>A cél, hogy esélyegyenlőségi célcsoportonként, gazdasági, társadalmilag fenntartható és hatékony modellprogram kidolgozása és bevezetése is megtörténjen.</p> <p>A fentiekén túl a projekt célja a meglévő humán közszolgáltatások szakmai színvonalának emelése valósul meg, ennek keretében a szakemberek képzése történik meg:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interprofesszionális együttműködések elősegítése (rendszeres esetmegbeszélések, konferenciák, műhelymunkák szervezésével), minden érintett humán szakterület bevonásával (szociális, gyermekvédelmi, egészségügyi, közoktatás, mentálhigiénés ellátások egyaránt), - továbbképzések, egyéb humánerőforrást fejlesztő képzések szervezése és lebonyolítása - szakmai tevékenységet támogatások: pl.szupervízió, coaching. <p>A program tervezett hossza 36 hónap.</p>	TOP PLUSZ	Fenntartható, fejlődő társadalom

A stratégia tervezés során megvalósítandó beavatkozások térségi kontextusának vizsgálata

Beavatkozás megnevezése	Várható térségi (városhatáron túl nyúló) hatás: várostérségi/regionális/országos/országhatáron átnyúló
A Pécs-Pogányi Reptér fejlesztése (állami projekt)	Regionális
„M60 – Pécs” intermodális logisztikai-ipari központ (állami)	Országos, országhatáron átnyúló
A PTE tudásbázisának, innovációs kapacitásainak reálgazdaságba való tudatos integrálása (PTE projekt)	Országos, országhatáron átnyúló
A felsőoktatás és a szakképzés gazdaságfejlesztési szempontú struktúraváltásának kezdeményezése és	Országos, országhatáron átnyúló

támogatása, valamint a képzési szintek összehangjának megteremtése	
A városkörnyék ásványvagyonának hasznosíthatósági értékelése a város fenntartható fejlődés szempontjából (különös tekintettel a szén- és uránvagyonra), és a bennük rejlő innovációs potenciál K+F+I programjának kidolgozása	Várostérségi
Mecsek/Misina élményerdő	Regionális, országos
Mecseki Kisvasút	Regionális, országos
Remete rét és a Sós-hegyi kilátó fejlesztése	Várostérségi
Mecseki Libegő	Regionális, országos
Zipline (átcsúszó kötélpálya)	Regionális, országos
Tettye park állagmegóvó felújítása, Tettyei romok rendezvénytechnikai infrastruktúra fejlesztése	Regionális, országos
A Tettye Színpad funkcióbővítő modernizációja	Regionális, országos
Camping tudatos tervezéssel, kialakítással és az életformát élők megszólítása meghatározott tervek szerint (ennek kidolgozása megkezdődött)	Regionális, országos
A Pécsi Nemzeti Színház épületének komplex rekonstrukciója	Országos
MICE turizmus (Konferencia, rendezvény és üzleti) feltételeinek javítása, kapacitásbővítés, fogadóinfrastruktúra fejlesztés – szállodafejlesztés, Kodály Központ, PTE	Regionális, országos
A Pécsi Zsinagóga funkcióbővítő fejlesztése	Regionális, országos
A szabadtéri színház fejlesztése	Regionális, országos
A pécsi (baranyai) horvátok történetét bemutató múzeum	Regionális, országos, országhatáron átnyúló
Zsolnay örökség komplex fejlesztése	Országos, országhatáron átnyúló
Múzeumi épületfunkciós fejlesztések a helyi kulturális infrastruktúra támogatása érdekében	Regionális, országos
Angster örökség hasznosítása	Regionális, országos, országhatáron átnyúló
Turista utak fejlesztése	Várostérségi, regionális, országos
Világörökségi negyed komplex turisztikai fejlesztése	Országos, országhatáron átnyúló
A volt, ún. „Áper” laktanya funkcióváltó fejlesztése: vállalkozói park és inkubációs kp. Létrehozása	Regionális, országos
Új helyi piac kialakítása Pécs-Keleten	Várostérségi
A bányaörökség turisztikai kiaknázása	Regionális
Élményfürdő	Regionális, országos, országhatáron átnyúló
Az Expo Center hasznosítása	Regionális
Pécsi Sör – Látogatóközpont	Regionális
A PÉCSI VÁSÁRTÉR FUNKCIÓBŐVÍTŐ REKONSTRUKCIÓJA	Regionális, országos
Ökoturisztikai kínálat fejlesztése (pontoszerű látnivalók fejlesztése) - Pécs-Somogy, Vasas, Hird által övezett terület	Várostérségi, regionális

Kerékpár útvonal építése Budai vám - Pécsbánya-Árpád tető-Melegmányi út - Lapis út - Remete rét	Városterégi, regionális
Megyei kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése 1	Regionális
Megyei kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése 2	Regionális
Megyei kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése 3	Regionális
Déli ipari park fejlesztése + Tettye nyomásellátás (villamos áram fejlesztése, zöld áram kiépítési lehetőségek)	Regionális, országos
Irodaház fejlesztések (egyetem, egyetemisták, külső piaci igények felmérése alapján)	Regionális, országos
Malomvölgyi parkerdő és arborétum fejlesztése	Városterégi, regionális
A mecseki erdők természeti állapotának helyreállítása, megőrzése	Regionális, országos
Nemzetközi nyelvi iskola indítása	Országhatáron átnyúló

6.4 Városterégi szintű beavatkozási területek részletezése

6.4.1 Stratégiai célkitűzésekkel rendelkező térségi bevonással megvalósítható egyedi projektek

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata a 2021-2027-es időszakban városterégi szintű beavatkozásokat nem tervez megvalósítani.

6.4.2 Átfogó stratégiai megalapozottságú térségi keretrendszerek (térségi hálózatos, vonalas fejlesztések, nem materiális hálózatos fejlesztések)

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata a 2021-2027-es időszakban városterégi szintű beavatkozásokat nem tervez megvalósítani.

6.5 Stratégia együttműködési menetrendek (zöld és digitális átállást elősegítő célok és intézkedések, opcionálisan innovációs menetrend)

6.5.1 Zöld átállás menetrend

A városi zöld átállás megtervezésének első lépéseként elkészül a stratégia kidolgozásának menetrendje, mely megalapozza a későbbi zöld finanszírozási keretrendszer kialakítását.

A jelenlegi zöld állapot

Az éghajlatváltozás hatásainak mérséklése

Pécs városa a helyi megújuló energia potenciál feltérképezésével, a kapacitások jobb kihasználásával törekszik az energia autonómia növelésére. A város jelentős megújuló energia potenciállal rendelkezik, energetikai átállását a napenergia és biogáz energia decentralizált használata és kiserőművek létesítése alapozhatja meg. A megújuló energia potenciál kihasználására a közintézmények vonatkozásában számos terv készült és néhány kapcsolódó beruházás már megvalósult. Ezek:

- Közcélú naperőmű kialakítása Pécs Füzes-dűlőben
- Új megújuló energiatermelő fotovoltaikus kapacitások kialakítása a Biokom NKft-nél
- Új megújuló energiatermelő fotovoltaikus kapacitások kialakítása a Tettye Forrásház Zrt-nél
- Új megújuló energiatermelő fotovoltaikus kapacitások kialakítása a PÉTÁV Pécsi Távfűtő Kft.-nél

Pécs Önkormányzata 3 napelemparkot épített a "Tüskésrét" városrészben. A 3 napelempark mindegyike külön-külön 0,5 MW kapacitással rendelkezik, ami azt jelenti, hogy együttes éves kapacitásuk 2100 MWH/év. A napelemparkok 2022 nyarán kezdik meg működésüket. A megtermelt energiát közcélokra, kizárólag az önkormányzati épületek ellátására fogják felhasználni.

Intelligens városi energiamenedzsment és térinformatikai rendszer koncepciójának kialakítása tudja támogatni és rendszerbe helyezni a fejlesztési elképzeléseket.

A Pécsi Tudományegyetem révén a város részese a Virtuális Erőmű Programnak (VPPP), mely az egyik legnagyobb fenntarthatósági kezdeményezés a közép-kelet-európai régióban. Folyamatosan gyűjti és elemzi az energiatakarékossági és megújuló energiával kapcsolatos intézkedéseket és megosztja ezt a tudást. A programot az Európai Bizottság kezdeményezte a 2015-ös EU Fenntartható Energia Díj keretében.

A távhő-rendszer túlnyomó részt megújuló forrásokat használ a hőigények kielégítésére, valamint szennyvíz iszaptól biogázt, majd felhasználásával zöld energiát termelnek.

Napirenden van a Pécsi Tudományegyetem részvételével egy fenntartható és költséghatékony termásvíz-hasznosító kútfúrési technológia kifejlesztése. A projekt célja egy olyan költséghatékony geotermikus vízviszanyerő kútfúrési technológia kidolgozása, amely a jelenlegi hazai gyakorlatnál fejlettebb. A kutak kísérleti projektként történő demonstrációja során lehetővé teszi a fenntartható geotermikus energiatermelés megvalósítását.

A Pécsi Tudományegyetemen Tudományos és Innovációs Parkja biztosítja a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos kutatások támogatását is. A projekt fontos pillérei a Szekunder Nyersanyag Kutatóközpont, a Hidrogéntechnológiai Kutató és Fejlesztő Központ, az Intelligens Egészségügyi Technológiák Fejlesztési, Validálási és Kutatóközpont.

Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás

A megyeszékhely átlag feletti adaptációs kapacitásának köszönhetően nagyon erős alkalmazkodóképességgel rendelkezik. Pécsen az éves csapadék mennyisége meghaladja az országos átlagot, de az elmúlt 40 évben szignifikáns változás nem mutatható ki, nincs árvíz veszélyeztetettség. Hazai viszonylatban a város kitétsége alacsony a szélvész, heves szélvész, orkán jelenségeknek

A napfénytartam éves összege Pécs környékén éri el a maximumát, a hóhullámos napok szignifikáns emelkedése, valamint a hóhullámokra visszavezethető egészségügyi problémák erősödése (hőguta, alvászavar) várható. A település hőségriadó terve jelenleg kidolgozás alatt van. Az őszi vetésű kultúrák termésátlagára esetén semleges vagy pozitív klímaváltozási hatás érvényesül, azonban a tavaszi vetésű növények (pl. kukorica, napraforgó) esetén ez a hatás negatív. A károk a közlekedési infrastruktúrában is jelentkeznek, az utak felfagyása, aszfaltolvadás, sínkivetődés jelensége növekszik.

A város magas természeti értéket képviselő erdővel határos, levegője rendszeresen, hosszú időszakokra átlépi a megengedett levegőtisztasági határértékeket, egyes városrészeiben kiugró a zajterhelés, és a klímaváltozás által okozott, a városi környezetben felfokozottan jelentkező felmelegedés is jelentős stressz-terhelést okoz. A környezeti terhek a lakosság egészségi állapotának romlásával járnak. Külön tényező, hogy a város korábbi bányászati múltja következtében az idősebb férfialakosság jelentős hányada szenved légzőszervi és keringési bántalmakban. A rendszert alkotó zöldfelületek és vizek hiánya, a csapadékeloszlás szélsőségesége, a csapadék- és hulladékvizek hasznosításának hiánya indokolja, hogy rendszerszerű fejlődési folyamat kezdődjön.

A vízi erőforrások fenntartható használata és védelme

A változó klíma egyik jellegzetessége az aszályos periódusok váltakozása heves vagy hosszan tartó csapadékeseményekkel, ami a víz, mint erőforrás szerepét értékeli fel, és a vízzel való gazdálkodás jelentőségét erősíti. A belvizes és aszályos helyzetek kezelése magasabb szintű együttműködést, a konvencionális műszaki szemlélet átalakítását és lakosság attitűdváltását igényli. A külterületek művelését végző természetvédelmi, mezőgazdasági szereplőknek a megelőzésre kell koncentrálnia: adekvát területhasználattal (folyamatos növényi borítás biztosítása, megfelelő agrotechnológiák, legeltetés) a megfelelő vízrendezési létesítmények (vízelvezető árkok, csatornák, víztárolók és záportárolók kialakítása) segítségével az aszályok és hirtelen lezúduló nagycsapadékok vagy tartósan csapadékos időszakok negatív hatása jelentősen csökkenthető. A csapadék és záportárolók létesítése, a csatornák mederrendezése szükséges teendő.

Pécs területén a Pogányi vízgyűjtési kilépési pont fokozottan érzékeny a klímaváltozásra. A település domborzati adottságai és a vízgyűjtők morfológiája, valamint a változó csapadékgyakoriság- és intenzitás miatt jelentős a villámárvíz kitétsége. A város egyik legfontosabb vízbázisa, a járatos karsztos Tettyei vízbázis különösen érzékeny minősítésű klímaváltozási szempontból.

Csapadékvíz-elvezető hálózat felújítása folyamatban van, a vízbázis vízkezelési, vízkormányzási rendszerek fejlesztése szükséges. Télen egyértelmű a szárazodás tendenciája és emellett a klimatikus vízmérleg romlása is várható.

Körforgásos gazdálkodás

A körforgásos gazdaság rendszerszintű megközelítést, másfajta gondolkodásmódot és erőforrás-befektetést igényel az anyagok és termékek nyomon követhetőségébe. A körforgásos gazdaságot a mindennapi gyakorlatban és irányításban kell érvényesíteni a városokban. Az Önkormányzat elsősorban a szilárd hulladék és az újrahasznosítás, valamint a vízügyi rendszerek terén támogatja a körforgásos gazdaságot, de komoly potenciállal rendelkeznek az anyag- és építőipar és az élelmiszeripari rendszerek is. A körforgásos gazdaságra való áttérés finanszírozása gyakran állami

finanszírozásra támaszkodik, mivel a kezdeti beruházás túl magas vagy mert számos kapcsolódó tevékenység még nem vagy egyáltalán nem nyereséges.

A Pécsi Tudományegyetem projektpartnerségével a RING 2017 projekt egy tematikus hálózatot alakít ki a fenntartható nyersanyag-gazdálkodásért. A kutatási együttműködés a nyersanyag-gazdálkodás egyes területeire, elsősorban másodlagos nyersanyagok (hulladékok és maradékanyagok) hasznosítására, valamint a környezetvédelmi és energetikai alkalmazások fejlesztésére fókuszál.

Tematikus területek:

- Szennyvíz- és iszaphasznosítás, alacsony CO₂-kibocsátású technológiák;
- Települési szilárd hulladék mint másodlagos nyersanyagforrás;
- A lignocellulózok (cellulóz tartalmú biomassza) hasznosítása;
- Elektromos és elektronikus berendezések hulladéka - értékes anyagok visszanyerése elektromos és elektronikus berendezések hulladékából.

A szennyezés megelőzése és csökkentése

Pécs jóváhagyott Fenntartható Városi Mobilitás Tervvel (SUMP) rendelkezik, mely intézkedéseket fogalmaz meg a közlekedési szektor növekvő ÜHG kibocsátásának ellentételezésére. A gépjárműpark elavult a közszolgáltatásban és az önkormányzati tulajdonú társaságoknál, a jelenlegi autóbusz állomány jelentős része dízel üzemű. Pécs 2020-ban 10 elektromos szóló autóbust vásárolt az Integrált Közlekedés Operatív Program keretében, 2022-ben pedig további 8 darabot szerez be a Zöld Busz Program keretében. A már megvásárolt 10 e-busz adatai: a következő 30 évben mintegy 11 878 tonna elkerült szén-dioxid, 80,12 tonna NO_x és 0,93 tonna szálló por kibocsátás jelentkezik. Ezekkel a megtakarításokkal az elektromos buszok hozzájárulnak a levegőminőség és a városi környezet javításához. Hasonló hatás várható a Green Bus program keretében is. E-töltők beszerzése mindkét projekt részét képezik

Pécs városa elektromos városi kerékpárrendszert valósít meg 155 millió Ft értékben, elektromos közösségi kerékpárkölcsonzó rendszer került bevezetésre. A rendszer 107 dokkolóállomás telepítését foglalja magában városszerte, valamint 70 elektromos kerékpár beszerzését, amelyek mindegyike kölcsönözhető. A projekt eredményeképpen jelentősen csökkent az összesített CO₂-kibocsátás a városban.

A megvalósítás alatt álló HungAIRy-LIFE projektben kísérleti projektelemekeként intelligens parkolási rendszert alakítanak ki, zöldterület-felmérést végeznek és zöldkatasztert hoznak létre, és márik a középületek energiafogyasztását. Az intelligens parkolási rendszer bevezetését követően a személygépkocsik CO₂-kibocsátása legalább 5%-kal csökken. A zöldkataszter jelentősen hozzájárul a város zöldfelületeinek növeléséhez és a városi növényzet fenntartásához. Egyedi méréseket fognak végezni az önkormányzati épületeken, hogy demonstrálják a kisebb léptékű intézkedések hatékonyságát (pl. egyedi mérőórák felszerelése).

A regionális hulladékkezelés érdekében a Mecsek-Dráva regionális hulladékgazdálkodási projekt 12,5 milliárd Ft-os keretösszegeből regionális hulladékgazdálkodási központokat hozott létre Kökényben, Marcaliban és Baracson 2015-ben. Megvalósult a vegyes hulladékok további osztályozása mechanikai-biológiai kezeléssel két központban (Kökény 150 ezer t/év, Marcali 30 ezer t/év), átrakóállomásokat alakítottak ki 53 ezer tonna éves kapacitással, és biztosítják minden 13-15 településen a hulladékudvart elérhető távolságban. A projekt több mint 800 szelektív gyűjtőpontot is tartalmaz.

A biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása

Pécs természetes élőhelyei mérsékelten sérülékenyek a klímaváltozás hatásaira, melynek hatásai azonban érinthetik erdőterületeink közel felét. Bár Pécssett nőtt a zöldfelületek nagysága az elmúlt évtizedben, ez még tovább fokozható. Jelenleg gondozatlan, degradálódó terek léteznek forráshiány miatt. A zöldfelületi rendszer meghatározó elemei a Tüskésréti táj rehabilitáció, a Pécsi-víz mentén kialakítható parkterület, a kelet-nyugati irányú zöldfelületi kapcsolat, a vízlépcsős tározó rendszer létrehozása, a csatlakozó területek vegyes felhasználása. A Városliget a Kisbalokány fejlesztésével és déli irányú kapcsolatainak kialakításával a zöld és kék felületek összefüggő rendszerét tudja a belvároshoz kapcsolni.

Az elmúlt 5-7 évben történt zöld, energetikai, klímaalkalmazkodást segítő intézkedések és beavatkozások:

Önkormányzati beruházások a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében:

TOP-6.3.2-15-PC1-Zöld város kialakítása

- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Az Ifjúsági-ház és a Centrum-parkoló fejlesztése, 1 216 280 393 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Zöldfelületi fejlesztések Uránvárosban a 6-os számú főút közlekedési terhelésének csökkentése és a városrész élhetősége érdekében, 366 861 044 Ft

TOP-6.4.1-15-PC1-Fenntartható városi közlekedésfejlesztés

- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Nyugati városrészi kerékpárút megvalósítása, 308 000 000 Ft

TOP-6.3.3-15-PC1-Városi környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések

- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Lámpás patak rendezése, 152 858 534 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Magyarürögi vízfolyás rendezése, 400 836 927 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Pécs települési mélyvonal csapadékvíz-elvezetésének korszerűsítése, 754 800 000 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Meszes patak rendezése, 220 320 000 Ft

TOP-6.3.2-16-PC1-Zöld város kialakítása

- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Zöld kapu, 600 000 000 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, A Diána tér környezetének komplex zöldterületi rekonstrukciója, 200 000 000 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Megyeri tér fejlesztése, 134 000 000 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Zsolnay Negyed E26-27-es épületének fejlesztése, 162 499 607 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Zöldfelületi fejlesztések Uránvárosban a 6-os számú főút közlekedési terhelésének csökkentése és a városrész élhetősége érdekében, 366 861 044 Ft

TOP-6.5.1-15-PC1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése

- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Kertvárosi rendelő energetikai korszerűsítése, 131 096 000 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Jókai Mór Általános Iskola korszerűsítése, 337 000 000 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Árpád Fejedelem Gimnázium és Általános Iskola korszerűsítése, 409 000 000 Ft

- TOP-6.4.1-16-PC1-Fenntartható városi közlekedésfejlesztés

PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, A belváros észak-déli tengelye közlekedésfejlesztése, 300 000 000 Ft

- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Zsolnay Negyed – Budai Vám kerékpárút megvalósítása, 221 943 993 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Nagy Imre út fejlesztése, 324 228 706 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, E-közbringa rendszer kialakítása I. ütem, 179 746 230 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Elektromos közösségi közlekedési rendszer bevezetése Pécs védett belvárosában, 24 602 440 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Kelet-nyugati közösségi közlekedési tengely kialakítása Pécssett, 759 020 000 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Kertváros – Belváros kerékpárút megvalósítása, 322 000 000 Ft

TOP-6.5.1-19-PC1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése

- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Nagy Jenő utcai Óvoda energetikai fejlesztése, 180 000 000 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Bánki Donát Utcai Általános Iskola energetikai korszerűsítése, 691 200 000 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Ajtósi Dürer utcai Óvoda és Cseperedő Bölcsőde épületének energetikai fejlesztése, 284 798 000 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Liszt Ferenc Zeneiskola energetikai fejlesztése, 57 785 000 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Veress Endre utcai rendelő energetikai fejlesztése, 417 259 000 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Lauber Dezső sportcsarnok energetikai fejlesztése, 806 577 000 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Kodály Zoltán utcai Óvoda energetikai fejlesztése, 97 549 215 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Keleti Városrészi Óvoda Pákolitz István Utcai Tagóvodájának energetikai korszerűsítése, 51 000 000 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Városközponti Óvoda Köztársaság Téri Tagóvodájának energetikai korszerűsítése, 175 000 000 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Zöldliget Bölcsőde energetikai korszerűsítése, 178 000 000 Ft

TOP-6.5.2-15-PC1-Önkormányzatok által vezérelt helyi közcélú energiaellátás megvalósítása megújuló energiaforrások felhasználásával

- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Közcélú naperőmű kialakítása Pécs Füzesdűlőben 3., 254 000 000 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Közcélú naperőmű kialakítása Pécs Füzesdűlőben 1., 254 000 000 Ft
- PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, Közcélú naperőmű kialakítása Pécs Füzesdűlőben 2., 254 000 000 Ft

Környezetvédelmi és Operatív Program keretében elnyert beruházások:

KEHOP-5.2.13-19-Pályázatos épületenergetikai felhívás egyházak számára

Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy

Cserepka János Baptista Általános Iskola, Középiskola és Sportiskola épületeinek energiahatékonsági felújítása, 298 773 177 Ft

KEHOP-5.2.12-17-Állami tulajdonú sportlétesítmények energetikai fejlesztése

NEMZETI SPORTKÖZPONTOK

Pécs Tornacsarnok épületének komplex energetikai korszerűsítése, 114 226 659 Ft

KEHOP-5.2.11-16-Fotovoltaikus rendszerek kialakítása központi költségvetési szervek részére

PÉCSI SZAKKÉPZÉSI CENTRUM

Fotovoltaikus rendszerek kialakítása a Pécsi Szakképzési Centrum épületein, 197 321 491 Ft

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM

Fotovoltaikus rendszerek telepítése a Pécsi Tudományegyetemen, 129 931 328 Ft

KEHOP-3.2.1-15-Az előkezelés, a hasznosítás és az ártalmatlanítás alrendszereinek fejlesztése a települési hulladék vonatkozásában

NFP Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

Komplex hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése Pécs város területén, különös tekintettel az elkülönített hulladékgyűjtési, szállítási és előkezelő rendszerre, 1 599 999 992 Ft

KEHOP-2.2.2-15-Felhívás a fejlesztési kötelezettséggel rendelkező települések számára

szennyvízelvezetéssel és -kezeléssel kapcsolatos fejlesztések megvalósítására

NFP Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

Pécs központú agglomeráció szennyvíztisztító telepének fejlesztése, 7 169 643 509 Ft

NFP Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

Pécs és térsége szennyvízelvezetésének fejlesztése, csatornahálózatának bővítése, 6 741 435 169 Ft

KEHOP-2.1.7-19-A víziközmű-szolgáltatással kapcsolatos szemléletformálás

TETTYE FORRÁSHÁZ Pécsi Városi Víziközmű Üzemeltetési Zártkörűen Működő Részvénytársaság

Vizes Város - tudatos víz- és csatornahasználat, 45 253 552 Ft

KEHOP-1.2.1-18-Helyi klímastratégiák kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás

PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

Helyi klímastratégia kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás Pécssett, 19 988 100 Ft

KEHOP-1.2.0-15-Klímastratégiák kidolgozásához kapcsolódó módszertan- és kapacitásfejlesztés, valamint szemléletformálás

BARANYA MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT

Éghajlatváltozási Platform létrehozása Baranya megyében, 30 000 000 Ft

KEHOP-5.4.1-16-Szemléletformálási programok

Cigány Szociális és Művelődési Módszertani Bázis

Energia - Kaland - Bázis – FUND, 4 975 098 Ft

Zöld - Híd Regionális Energiahatékonysági és Környezetvédelmi Alapítvány

Szemléletformálási programok a Zöld-Híd Alapítványnál, 4 342 160 Ft

KEHOP-5.3.1-17-Távhő-szektor energetikai korszerűsítése

NFP Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

Új fogyasztók csatlakoztatása és szolgáltatói hőközpontok szétválasztása a pécsi távhőrendszeren,

1 246 668 061 Ft

KEHOP-5.2.3-16-Egyházak épületenergetikai fejlesztései megújuló energiaforrás hasznosításának lehetőségével

Ciszterci Rend Zirc-Pilis-Pásztó-Szentgotthárd Egyesített Apátsága Zirc

A Zirci Ciszterci Apátság Pécsi Nagy Lajos Gimnáziumának energetikai korszerűsítése, 149 999 975 Ft

Pécsi Zsidó Hitközség

A Dr. Szántó László Szeretetotthon energetikai korszerűsítése, 9 689 072 Ft

KEHOP-5.2.2-16-Középületek kiemelt épületenergetikai fejlesztései

BARANYA MEGYEI KORMÁNYHIVATAL

A Baranya Megyei Kormányhivatal épületeinek épületenergetikai fejlesztése, 1 500 000 000 Ft

Nemzeti Fejlesztési és Stratégiai Intézet Korlátolt Felelősségű Társaság

Baranya megyei oktatási intézmények épületenergetikai fejlesztése, 1 030 677 983 Ft

Nemzeti Fejlesztési és Stratégiai Intézet Korlátolt Felelősségű Társaság

Pécsi Szakképzési Centrum Pécsi Kereskedelmi, Idegenforgalmi és Vendéglátóipari Szakközépiskolája és Szakiskolája energetikai korszerűsítése, 200 878 049 Ft

Nemzeti Fejlesztési és Stratégiai Intézet Korlátolt Felelősségű Társaság

Bírósági épületek energetikai fejlesztése, 299 959 146 Ft

Pécsi Tudományegyetem

A Pécsi Tudományegyetem energiahatékonyságot célzó beruházásainak előkészítése, 421 489 814 Ft

Kibocsátási értékek Pécssett:

Ágazatok összes kibocsátása	(t/CO ₂ e)
Helyhez kötött energia	326650
Közlekedés	114051
Hulladék/szennyvíz (a városon belül keletkező összes hulladékból/szennyvízből származó kibocsátás függetlenül attól, hogy a városon belül vagy kívül kezelik/ártalmatlanítják)	-38157
Ipari folyamatok és termékfelhasználás (IPPU)	12179

Összes kibocsátás (a hálózatról szolgáltatott energia előállításánál nélkül)	414722
Energiatermelés (a hálózatról szolgáltatott energia előállításából származó kibocsátás)	Energiatermelés (megújuló): 31 527 Energiatermelés (fűtés): 204 426 Összesen: 235 953

A 2011-es és 2020-as adatok alapján az üvegházhatásúgáz-kibocsátási trendek 29,4%-os csökkenést mutatnak az energiafogyasztásban és 27%-os csökkenést a CO₂ kibocsátásban. 593 245 MWh-val kevesebb energia felhasználás és 190 437 tonnával kevesebb CO₂ kibocsátás történik évente.

Az energia éves CO ₂ -kibocsátásának változása 2011 és 2020 között	t CO ₂ /év
villamos energia	-10 272
földgáz	-26 348
folyékony gáz	-16 405
fosszilis tüzelőanyag	25 822
napenergia	-15 827
a megújuló energiatermelés hatása a földgázfogyasztás csökkentésére	- 148 890

A városi zöld átállást meghatározó hatályban levő stratégiai és akciótervi dokumentumok, céljai, legfőbb vállalásai:

- Pécs Megyei Jogú Város Települési Klímavédelmi Stratégiája és Cselekvési Terve, 2021
- Fenntartható Energia és Klíma Akcióterv, 2021
- Pécs Megyei Jogú Város Fenntartható Városi Mobilitás Terve (SUMP)
- Pécs Megyei Jogú Város Busz flotta dekarbonizációs terve, 2021
- Pécs Megyei Jogú Város Zöld infrastruktúra fejlesztési és fenntartási akcióterve, 2016

Pécs MJV zöld jövőképe:

Pécs – mint határtalan város, mint a kultúra, a mediterrán hangulatok városa, a Balkán kapujaként - a természeti környezet, kulturális értékek megőrzésével a város a fenntarthatóságot támogató városfejlesztési- és üzemeltetési rendszert, komplex vízgazdálkodási rendszert kialakítva, a zöldterületeket és természetvédelmi területeket növelve erősíti klímavédelmi adaptációs kapacitásait, mellyel párhuzamosan az önkormányzati intézmények, a lakosság és a vállalatok számottevően csökkentik a város ÜHG kibocsátását az energiahatékonyság és helyi megújuló energiák fejlesztésével.

Pécs MJV Önkormányzata elkötelezett a klímaváltozás negatív hatásait mérséklő aktív cselekvésre, és 2030-ig karbonsemlegessé válik az 1-es és 2-es hatókör kibocsátási értékeinek redukálása révén. Ennek eredményeképp a következő jövőkép valósul meg 2030-ig:

Számos önkormányzati épületet felújítottak. A lakóingatlanok 10%-a megfelel a passzív házakra vonatkozó energiatakarékosági előírásoknak, széles körben alkalmazva helyi, természetes építőanyagokat és éghajlatbarát megoldásokat.

Jelentős előrelépés történt az energiainport-függőség csökkentése terén, a Pécsi Hőerőművel, mely jelenleg egy stratégiai biomassza tüzelőanyagbázisra támaszkodik Pécs villamosenergia-

szükségletének ellátása érdekében, biztosítva a teljes város környezetbarát távfűtési rendszerét. Az energiatermelés hatékonysága javulni fog.

Az energiafelhasználás tekintetében az energiahatékonyság javítása és a megújuló energiaforrások felhasználásának növelését célzó beruházások valósulnak meg az élhetőbb lakókörnyezet megteremtése és az életminőség javítása érdekében. Az energia összetétel pozitív változáson ment keresztül, a napenergia nagyobb részarányával.

A városliget városrész saját villamosenergia-fogyasztását megújuló energiaforrások előállításával és tárolásával fogja fedezni napenergián és biomasszán alapuló rendszerekből. A városrészben található nagy városi park magas szénmegtartó kapacitással bír, és nettó nulla kibocsátással rendelkezik.

A település zöldterületei megújulnak és támogatják a lakosság pihenési és rekreációs tevékenységét, de emellett biztosítják a természetes életközösségek jobb alkalmazkodóképességét, erősítik a biodiverzitást, kedvezően befolyásolva a település mikroklímáját is.

A közlekedésfejlesztés infrastrukturális beruházásai sikeresek voltak. A tömegközlekedés fejlesztésében a technológiai trendek változásai mutatkoznak, és az elektromobilitás integrálására kerül sor. Pécs Megyei Jogú Város tömegközlekedésének jelentős része fosszilis üzemanyag semleges hajtású lesz, megújult zöld várókkal és utastájékoztató rendszerrel. Az egyéni közlekedési módok (pl. kerékpár) a meghatározók, csökken a motorizált közlekedési módok jelentősége a helyi közlekedésben. Az autóbuszflotta szén-dioxid-mentessé tétele a kitűzött célokkal összhangban zajlik.

A vállalkozások stratégiájának és működésének egyik kulcseleme a fenntarthatóság. Klímaalkalmazkodási intézkedéseket hoznak, és hozzájárulnak a városi karbon monitoring rendszer adatszolgáltatásához. A vállalati kibocsátások csökkentése is előrehalad, a nettó nulla kibocsátási szintre való elköteleződéssel.

A jól működő fenntartható településüzemeltetési és fejlesztési rendszer, valamint a vízmegtartást is elősegítő belvíz elhárítási rendszer segíti a klímaadaptációt.

A lakosság nemcsak ismeri az alkalmazkodóképesség fejlesztéséhez szükséges gyakorlati védekezési ismereteket (pl. viharkárok, hőhullámok, belvizek elleni fellépés), hanem azokat rutinszerűen alkalmazza, a közösségi élet és a civil önszerveződés fontos területe a klímaváltozás elleni fellépés.

A városi zöld átállás menetrend célrendszere:

Pécs városa közel egy évtizede elkötelezett a klímapolitika mellett. Pécs város célja, hogy hozzájáruljon a szén-dioxid-semlegességhez az energiabiztonság megteremtésével, saját erőforrásokra támaszkodva, decentralizált energiaforrások integrálásával és legjobb gyakorlatok alkalmazásával. Helyi és regionális intézkedéseket fog végrehajtani az optimalizálás és a zöldítés érdekében. Helyi és regionális intézkedéseket valósít annak érdekében, hogy a lakosság, az önkormányzat és intézményei és a gazdasági szereplők által használt épületek, létesítmények és közlekedési eszközök zöld energia használata optimalizálódjon a helyben rendelkezésre álló erőforrások ésszerű felhasználásával, miközben fenntartható életkörnyezetet biztosít, amely hozzájárul a jó életminőséghez és az egészséges élethez, alkalmazkodva az éghajlatváltozás kihívásaihoz.

Pécs a nettó zéró cél elérése érdekében összességében 2030-ig a 2021-es értékekhez képest 80%-os kibocsátás csökkentést valósít meg, mely 325 ktCO₂ megtakarítást eredményez. Jelenleg a kibocsátás legnagyobb részét a közlekedés emissziója teszi ki 35%-kal, melyet a villamosenergia kibocsátási értéke követ 32%-kal, illetve az épületek fűtésének karbonhatása 25%-kal.

Emissziós hiány (kt CO ₂ e)					
	Alapkibocsátás (BAU 2030)	Kibocsátási maradványkompenzáció ¹		Kibocsátáscsökkentési cél ²	
Közlekedés	108	34	32%	73	68%
Épületek és fűtés	103	11	10%	93	90%
Villamosenergia	164	25	15%	139	85%
Hulladék	6	5	83%	1	17%
Egyéb	24	5	20%	19	80%
Összesen	404	79	20%	325	80%

Az akcióterv a benne megfogalmazott célok és beavatkozások eredményeként a közlekedési szektor kibocsátásait 68%-kal, a villamosenergia kibocsátási értékét 85%-kal, az épületek fűtési karbonértékének pedig 90%-t semlegesíti beruházási és jelentős mértékű nem beruházási intézkedései eredményeképpen. A hulladékgazdaságban 17%-os csökkentés, az egyéb szektorokban (szennyvíz, gazdaság, mezőgazdaság) 80%-os csökkenés elérését tűzi ki a város.

A jelenlegi EU finanszírozási ciklus első éveivel illeszkedő időszakon (2021-2024) a karbonkibocsátás csökkentésének előkészítésére fókuszál a város, ennek részeként

- A jelentősebb ÜHG csökkentési célok és adaptációs kapacitások megalapozása
- Távlati célok elérését segítő komplexebb rendszerfejlesztések azonosítása
- Motiváló erejű, kisebb részcélokat megvalósító zöld projektek, szemléletformálási akciók

- Kialakításra kerül a helyi klímavédelmi alkalmazkodási intézkedések támogató információs rendszere, beleértve a környezeti információ szolgáltatási, előrejelzési, térinformatikai alapú területgazdálkodási, üzemeltetési rendszereket.

A CO₂ kibocsátás csökkentés kétféleképpen valósítható meg:

1. A hőtermeléshez szükséges energiafelhasználás hatékonyságának növelésével, illetve a hőtermelés és a hő továbbítás során képződő veszteségek csökkentésével,
2. A CO₂ kibocsátással járó energiahordozók CO₂ semleges megújuló energiahordozókkal történő kiváltásával.

A kibocsátások csökkentésének ösztönzése és szabályozása többféle módon történhet:

- a vállalatokkal az ipari és szolgáltatószektorral való együttműködés révén
- átfogó mérési rendszerek és monitoring rendszerek kialakításával
- pilot programok, projektek megvalósításával, tesztelési platformok működtetésével, melyek új alacsony kibocsátású megoldásokat vizsgálnak
- a korszerű talajmenedzsment és táji öntözés és víztárolás módszerének adaptációjával
- a forgalomtervezés révén, a lassú város koncepciójának ösztönzésével, a kerékpározás és a gyaloglás feltételeinek megteremtésével
- az építkezések irányításával
- a tömegközlekedés ösztönzésével
- az alacsony kibocsátású járművek támogatásával
- beszerzések és beruházások révén.

Ennek érdekében Pécs város klímasemlegességi fő céljai:

- Megújuló energiához való hozzáférés a háztartások 50%-ban
- Villamosenergia fogyasztás 85%-os karbonmentesítése
- megújuló energiaforrások aránya 60%-ra emelkedik
- Az épületek esetében a kibocsátás 2030-ig 50%-kal csökken
- A fűtésre használt földgáz felhasználása 2030-ig 50%-kal csökken, a főzési célú földgáz fogyasztás kivezetésre kerül
- Energiamegtakarítás a végső energiafogyasztás 40%-a
- Elektromos buszok, közösségi közlekedés 100%-os emisszió csökkentése
- Személygépkocsi használat 35%-os csökkentése
- A 3,5 t-nál kisebb furgonok 50%-a, a 3,5 t-nál nagyobb tehergépjárművek 40%-ának elektromossal való kiváltása történik meg

A zöld fejlesztések beavatkozási területeinek meghatározása

A stratégiai célok érdekében meghatározott prioritási területek:

- Energiabiztonság tiszta, fenntartható energiaforrásból
- Klíma adaptáció és reziliencia erősítése a városi infrastruktúrában - a városi épületek, létesítmények, infrastruktúra alkalmazkodóképességének erősítésével
- Zöld és kék felületek összefüggő rendszerének kialakítása
- Egészséges városi környezet, egészséges emberek: a város lakóinak egészségmegőrzéséhez való hozzájárulás a kibocsátás és szennyezés csökkentés, a klímaadaptáció és szemléletformáló intézkedések révén

- Klíma alkalmazkodó zöld gazdaság megerősítése: a gazdasági szektorral, az ipari és szolgáltatási szektor szereplőivel történő együttműködésben a vállalati szektor kibocsátásainak csökkentése, a körforgásos gazdaság lehetőségeinek kiaknázása, és zöld gazdaságot képviselő vállalkozások letelepedésének ösztönzése

1. Energiabiztonság tiszta, fenntartható energiaforrásból

Az energiafüggőség csökkentése, új, karbonsemlegességre épülő, egységes, tervszerű városi energia- és másodnyersanyag-gazdálkodási rendszer kidolgozása és bevezetése

Egységes önkormányzati szemléletű energiagazdálkodási program kidolgozása az átalakuló energiapiachoz való alkalmazkodás, az önkormányzati tulajdonú vállalkozások integrált, összehangolt részvétele és az önkormányzat számára kínáló pénzügyi egyenlegjavító lehetőségek kiaknázása érdekében.

Tiszta, fenntartható energiaforrást tud biztosítani a Naperőmű létesítése a Tüskésréten, mely a Basalamom területével az iparfejlesztésnek adhat lendületet. A Tüskés réten tervezett naperőmű létesítése a Basalamom területén megvalósuló gyártóiipari fejlesztést láthatja el megújuló energiával.

Megújuló energiahasználat bevezetésének ösztönzése a vállalkozások és a lakosság körében. A városon belül előállított saját megújuló energia a köz és lakóépületeken elhelyezett napelemekből származik. A magántulajdonban levő napelemekből származó megújuló energia mennyiségről a városnak nincsen információja, ennek felmérése szükséges. A napelemes (PV) panelekből előállított mennyiség jelentős növelésére van lehetőség.

A város teljes energia ellátása biztosítható 2050-ig megújuló forrásból. Ehhez szükséges előkészíteni az energiatermelés, ellátás koncepcióját, és energiaközösségek kialakítását. Ennek során figyelembe kell venni új, speciálisan szennyvíziszap fogadására kialakított berendezéssel többlet hulladék feldolgozása biogázzá és zöldárammá alakításának lehetőségét, a helyileg opcionálisan elérhető geotermikus hőforrásokat és a hulladéklerakókon képződő depóniagázok befogását és hasznosítását.

2. Klíma adaptáció és reziliencia erősítése a városi infrastruktúrában - a városi épületek, létesítmények, infrastruktúra alkalmazkodóképességének erősítésével

A pécsi ingatlanok átlagos életkora magas, vagyis építésük során az éghajlatváltozás és az energiával kapcsolatos megfontolások kevésbé voltak prioritások, mint ma. Az épületek energiateljesítményét jelentősen növelni kell a kitűzött célok eléréséhez. Az önkormányzat saját tulajdonú ingatlanjain folyamatos energiahatékonysági beavatkozásokat végez, jelentősen növelve a hatékonysági mutatókat. az önkormányzati közintézményi épületek jelentős része komplex energetikai felújításon megy át, a megújuló energiák közintézményi hasznosítása 20% feletti arányt ér el.

Az önkormányzat a lakosság számára történő információ átadás, szemléletformáló workshopok és pályázati lehetőségek elérhetőségéről szóló tájékoztatóval tud hozzájárulni a magántulajdonú lakóépületek megújításához.

A teljes pécsi épületállomány felmérése szükséges energiafogyasztási szempontból, amely lehetőséget ad arra, hogy elsőként azoknak az épületeknek a felújítására kerüljön sor, ahol a legmagasabb a fajlagos energiafogyasztással és magas fajlagos energiafogyasztás csökkentési potenciál. Az épületek felújításán kívül az épületek energiatudatos használatával is jelentős energia-megtakarítást lehet elérni.

A lakossági, szolgáltatói szektor földgázalapú hőigényének csökkentése épületenergetikai fejlesztésekkel, végső energiafogyasztását csökkentő, megújuló energiafelhasználást növelő komplex energiahatékonysági programok.

3. Zöld és kék felületek összefüggő rendszerének kialakítása

Zöldfelületek jelentősége többértű, mitigációs szempontból a levegőminőség javításában vesznek részt, megkötik a szén-dioxidot, adaptációs szempontból pedig a városi hősziget hatását csökkentik. Attól függően, hogy mekkora a kiterjedésük, befolyásolják a környezetük mikro- és mezoklimáját. Ezen felül heves esőzések esetén, jelentősen nagyobb mennyiségű csapadékot képes elnyelni, mint a burkolt felületek. A parkok, kertek, fasorok és a város zöld infrastruktúrájának egyéb elemei alapvető szerepet játszanak abban, hogy Pécs elérje az éghajlatváltozással kapcsolatos célkitűzéseit. Ez mind Pécs változó éghajlathoz való alkalmazkodását, mind pedig a CO₂-kibocsátás csökkentését (ahhoz, hogy a szén-dioxid-kibocsátásunk a szén-dioxid-kibocsátáson belül maradjon, földjeinknek nettó szén-dioxid-elvonóvá kell válniuk) jelenti. Ugyanakkor számtalan egyéb előnyt is biztosít, mint például az egészség javítását, a biológiai sokféleség növelését, a munkahelyek támogatását, vonzó városrészek létrehozását.

A fásítások, növényzetültetések során fontos a biodiverzitás fokozása, fák ültetése megkötő képesség figyelembevételével, élő növények arányának növelése, cserjezőna kialakítása. Fontos fejlesztési irány a táji öntözés, táji víztárolás rendszerének kialakítása, részben záportározóban, nagyobb részt növényzetben való tárolással, talajmenedzsmet, csapadékvíz összegyűjtése, mederbe terelése, erdők öntözése. A zöldhulladék helyben történő hasznosítása, talajba való visszajuttatása, humuszgazdálkodás jelentősen hozzájárul a talaj és a növényzet vízmegtartó képességének erősödéséhez, és ezáltal karbon megkötőképességéhez.

A zöldfelületi rendszer meghatározó elemei a Tüskésréti táj rehabilitáció, a Pécsi-víz mentén kialakítható parkterület, a kelet-nyugati irányú zöldfelületi kapcsolat, a vízlépcsős tározó rendszer létrehozása, csatlakozó területek vegyes felhasználása. A kialakítandó Városliget városrészt a Balokány és a Kisbalokány terület É-D irányú összekapcsolása révén lehet a belvároshoz kapcsolódni. Ehhez közúti és gyalogos vasúti átjáró létesítésére van szükség. A városliget a Tüskésréti út tengellyel jellemezhető terület, mely magába foglalja a Basamalom, Tüskésrét, Balokány városrészeket, az első kísérleti nettó zero kibocsátású kísérleti területe lesz Pécsnek a 2021-27-es időszakban.

Nő a városi zöldfelületek és vízfelületek aránya, a fenntartható, vízmegtartáson alapú vízgazdálkodás rendszere kiépül, javul a város átszellőzése tájépítészeti, építészeti, városépítészeti megoldásokkal. A természetes, természetközeli és kultúrtáj tájrészletek ökológiai és képi tájpotenciáljának, valamint a tájkarakter megőrzése, lehetséges növelése, védelme valósul meg.

Kondicionáló zöldfelületek intenzitásának növelése, kondicionáló vízfelületek növelése

Közcélú, humán aktivitást kiszolgáló zöldterületi funkciók biztosítása

A belvizek és aszályok komplex kezelése érdekében a fenntartható vízgazdálkodást, vízmegtartást előtérbe helyező komplex csapadékvízkezelési infrastruktúra kialakítása a cél, amely megteremti az érintett ágazatok (települési önkormányzat, vízügyi intézményrendszer, mezőgazdasági termelők, vállalatok, lakosság) együttműködését, korszerűsíti a közterületi csapadékvíz kezelés infrastruktúráját, és ösztönözi a lakosságot a csapadékvíz helyben történő hasznosítására.

Kiemelt jelentőségű, hogy ne kizárólagosan műszaki szempontból kezeljük a kérdést, hanem a fenntarthatósági szempont legyen a vezérlő elv, ökológiai szempontból kedvezőbb területhasználatok előtérbe helyezésével, melynek eredményeként a természetes vizes élőhelyek, ökológiai folyosók helyreállítása, megóvása válik lehetővé.

4. Egészséges városi környezet, egészséges emberek: a város lakóinak egészségmegőrzéséhez való hozzájárulás a kibocsátás és szennyezés csökkentés, a klímadaptáció és szemléletformáló intézkedések révén

A légköri víz és az aeroszol közötti kölcsönhatásokat figyelembe vevő légszennyezettség-előrejelző rendszer kifejlesztése szükséges a levegőszennyezettség csökkentése érdekében. Ennek részeként sor kerül egy új mikrofizikai modell alkalmazására a ködképződés tanulmányozására, egy új mikrometeorológiai modell kidolgozása a felhőképződésre, Magyarország nagyvárosaiban a hideg légpárnás helyzetek okozta légszennyezőanyag-koncentráció növekedés mértékének meghatározása, a hideg légpárnás helyzetekben a magas páratartalom és a köd hatásának vizsgálata a PM10 koncentrációk standard mérésére.

A gépkocsiállomány összetétele elmozdul az alacsonyabb CO2 kibocsátású modellek felé, a nemzeti zöld e-mobilitási programba való bekapcsolódással fosszilis tüzelőanyagok mennyiségének csökkentése történik meg a közlekedésben

A városi felszíni vizek tisztaságának biztosítása, a felszín alatti vízbázis védelme, a zajszennyezés mérséklése, a szelektív hulladékgyűjtés részarányának további növelése

Felnő az a korosztály és érdemi szerepet játszik a város társadalmi-gazdasági életében, amely nagyrészt a helyi klímavédelmi fejlesztéseknek köszönhetően helyben képzeli el a jövőjét és a fenntarthatóság alapvetően meghatározza a viselkedési és magatartási jellemzőit. Ennek köszönhetően a lakosság jelentős része tisztában lesz az alapvető klímaváltozási folyamatokkal, helyi hatásaikkal, az éghajlatvédelmi intézkedések jelentőségével, a fő klímavédelmi stratégiai célokkal, amely segíti a nagyobb szabású, beruházási és megújuló energiás intézményi, vállalati és háztartási szintű projektek, megvalósítását is.

A "ZÖLD ISKOLA" programot 2002-ben alapította Pécs városa és hulladékgazdálkodási szervezete, a BOKOM Kft. Célja a 3-20 éves korosztály környezetbarát magatartásának elősegítése, a gyermekek, családok és pedagógusok megismertetése a korszerű hulladékgazdálkodás elveivel, a mindennapi hulladékgazdálkodási "feladatokat" a legmegfelelőbb módon való megtanítása. Programja révén szemlélteti a hulladék lehetséges "útvonalait" és útmutatást nyújtanak a háztartásokban keletkező hulladék mennyiségének csökkentéséhez.

5. Klíma alkalmazkodó zöld gazdaság megerősítése: a gazdasági szektorral, az ipari és szolgáltatási szektor szereplőivel történő együttműködésben a vállalati szektor kibocsátásainak csökkentése, a körforgásos gazdaság lehetőségeinek kiaknázása, és zöld gazdaságot képviselő vállalkozások letelepedésének ösztönzése

Clean tech technológiák alkalmazása a körkörös gazdaság elvei szerint

körforgásos gazdaságban rejlő lehetőségek kiaknázása

klímavédelemhez kapcsolódó munkahelyteremtés

Új, aszályhoz alkalmazkodó termelési technológiák a mezőgazdaságban (talajtakarás, mulcsozás, kevés talajbolygatással járó művelés)

Hagyományos gazdálkodási módokra való visszatéréssel (biológiai növényvédelem alkalmazása)

Helyi vállalkozások: A zöldebb termékek iránti kereslet növelése mellett a kínálatot is növelnünk kell. Ez azt jelenti, hogy támogatni kell az olyan helyi vállalkozások növekedését, amelyek

újrafelhasználható, újrahasznosított, újrahasznosított és bérbe adott termékeket és anyagokat kínálnak.

Javítás: a termékek élettartamának meghosszabbítása, upcycling műhelyek támogatása.

Újrahasznosítás: amikor egy termék vagy anyag végül eléri jelenlegi élettartama végét, gondoskodnunk kell az újrahasznosításáról.

Beavatkozások

- az éghajlatváltozás mérséklése;
- az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás;
- a vízi erőforrások fenntartható használata és védelme;
- a körforgásos gazdaságra való áttérés;
- a szennyezés megelőzése és csökkentése;
- a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása

Taxonómia cél	Beavatkozás/ projekt
az éghajlatváltozás mérséklése	Naperőmű létesítése Tüskésrét keleti térségében (ütemezett 500 kWA egységekből)
az éghajlatváltozás mérséklése	Alternatív energiatermelési módok használata: 1,5 MW teljesítményű naperőmű kerülne elhelyezésre, a meglévő napelem park mellé akkumulátoros energiátárolóval
az éghajlatváltozás mérséklése	Geotermikus energia A projekt célja egy költséghatékony, a jelenlegi hazai gyakorlatnál jóval fejlettebb geotermikus hasznosító kútfúrési technológia kifejlesztése. A kutak kísérleti projektként történő bemutatása lehetővé teszi a fenntartható geotermikus energiatermelés megvalósítását.
a körforgásos gazdaságra való áttérés	Kökényi Regionális Hulladékkezelő Központban kialakításra kerülne egy 2000 m ² -es nagy teherbírású bazalt betonos lomhulladék előkezelésére szolgáló manipulációs terület
a körforgásos gazdaságra való áttérés	Szelektíven gyűjtött hulladékok előkezelésének fejlesztése a Barcsi válogatómű technológiai korszerűsítésével
a szennyezés megelőzése és csökkentése	A szennyvízkezelés fejlesztése a Tettye Forrásház Zrt. szolgáltatási területén A tervezett beruházás célja a fent jelzett, 2000 LE alatti településeken keletkező szennyvíz pécsi szennyvíztelepre juttatása és további hasznosítása, egyúttal pedig a szolgáltatásminőség javítása.
a szennyezés megelőzése és csökkentése	Zöldhulladék gyűjtés Pécs városában 2 db elektromos hulladékszállító célgép beszerzése
a szennyezés megelőzése és csökkentése	20 db konténeres, valamint 35 db kommunális hulladék szállító hibrid vagy elektromos jármű beszerzése. Elektromos seprőgépek, és 3 db elektromos meghajtású hulladékszállító célgép beszerzése a BOKOM Nkft-nél. 20 db konténeres, valamint 35 db kommunális hulladék szállító hibrid vagy elektromos jármű beszerzése.

az éghajlatváltozás mérséklése	Új megújuló energiatermelő fotovoltaikus kapacitások kialakítása a Biokom NKft-nél – sziget jellegű napelempark: Napelem-park storage funkciókkal, kapcsolódó hálózatfejlesztéssel, ehhez kapcsolódóan e-töltők telepítése.
az éghajlatváltozás mérséklése	Új megújuló energiatermelő fotovoltaikus kapacitások kialakítása a Tettye Forrásház Zrt-nél - napelempark 0,4MWp + 1MWp Napelem-park storage funkciókkal (0,2MWh és 0,5MWh), kapcsolódó hálózatfejlesztéssel (meddő kompenzáció kiépítése, sínbontó beépítése, 5 db transzformátor fejlesztése, Oszlop megerősítések), ehhez kapcsolódóan e-töltők telepítése (7-10), e-flotta beszerzése
a vízi erőforrások fenntartható használata és védelme	Vízbázisvédelmi fejlesztések, Vízhálózat üzembiztonsági fejlesztése online monitoring rendszer kiépítése
az éghajlatváltozás mérséklése	Új megújuló energiatermelő fotovoltaikus kapacitások kialakítása a PÉTÁV Pécsi Távfűtő Kft.-nél – napelempark 50 kW teljesítményű napelem-park opcionálisan storage funkcióval, kapcsolódó hálózatfejlesztéssel, ehhez kapcsolódóan e-töltő pontok telepítése
a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása	Városi külfejtések, zagyatározók, tájsebek rekultivációja A rekultiválandó területek tájba illesztése, a tájsebek megszüntetése, a telepített növényzet hálózatba való kapcsolása, a területek vízelvezetésének megoldása
a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása	Malomvölgyi parkerdő és arborétum fejlesztése Az egyik legfőbb cél, hogy sétányszerűen körbejárható legyen a tó. A sétány mentén pihenőhelyek, esőbeállók létesülnek utcabútorok és új játszótéri eszközöket helyeznénk el. Jelenleg a sétány és a vízpart kapcsolata nem megfelelő, megerősítésre és rendezésre szorul
az éghajlatváltozás mérséklése	középületek energetikai fejlesztése A Hőerőművel megkötött HTM felülvizsgálata Önkormányzati tulajdonú ingatlanok energetikai korszerűsítése A városi távhőszolgáltatás korszerűsítése A városi-városkörnyéki megújuló energia-potenciál hasznosítása
az éghajlatváltozás mérséklése	Lakóépületek energetikai korszerűsítése Lakóépületek energetikai korszerűsítése, különösen elavult lakóközvetek felszámolása, fejleszthető közvetek rehabilitációja
az éghajlatváltozás mérséklése	Intelligens LED-es közvilágítási rendszer bevezetése Pécssett
a vízi erőforrások fenntartható használata és védelme	A Pécsi-víz medrének revitalizálása, a meder és a kísérő zöldfelületek rendezése, a város vízgazdálkodási rendszerébe illesztése

a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása	A városi közterületek rekreációs célú fejlesztését célozza ez a projekt. Közösségfejlesztésre alkalmas funkcionális zöldterületek létrehozása pl. tematikus, korosztályos kertek építése, új szabadidős és sportlétesítmények kialakítása a cél.
a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása	Pécsen található buszmegállókról általános elmondható, hogy korszerűtlenek, rossz állapotban vannak, felújításra szorulnak. Javasolt lenne Zöld buszmegállók telepítése. Az alábbi projektelemekkel: - Zöld buszmegállók - bogárhotelek - Szemléletformáló projekt/elem: pl. virágmag osztás, közösségi kertek, iskolai foglalkozások, újrahasznosítási tudatosság, intenzív tudatosságnövelő kampány
a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása	Városi kékfelületek (pl. források patakok, tavak) revitalizálása, medrek és a kísérő zöldfelületek rendezése, záportározók létesítése és a város vízgazdálkodási rendszerébe való szerves illesztése.
a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása	Észak-déli zöldfelületi folyosó kialakítása rekreációs, közcélú, humán aktivitást kiszolgáló funkcionalitással a Pécsbánya, Névtelen utca, Gyárvárosi tengelyben
a körforgásos gazdaságra való áttérés	hulladékgazdálkodás fenntarthatóságot célzó fejlesztése (szelektív gyűjtés penetrációjának emelése, begyűjtött hulladék (energetikai) hasznosítása) Kereskedelem motiválása a kevesebb és a lebomló csomagoló-anyagok használatára • A lebomló hulladék komposztálással történő nagyobb arányú hasznosítása (Komposztálás intézményi kertekben; Kedvezményes komposztládák biztosítása; BÍOKOMkomposzt kedvezményes lakossági értékesítése; Komposztfelhasználás a zöldfelületek minőségének javításában; Lakossági tudatosság formálása)
a vízi erőforrások fenntartható használata és védelme	A városon belüli víziközmű hálózat elhasználandó részeinek rekonstrukciója, az ellátásbiztonság és költséghatékonyság érdekében.
az éghajlatváltozás mérséklése	A Pécsi távhőellátási rendszer korszerűsítése, az ellátásba újabb lakossági szereplők bevonása, a Hőerőmű és az Önkormányzat közötti ellátási szerződés felülvizsgálata.
az éghajlatváltozás mérséklése	A Tüke Busz Zrt. dízel autóbuszflottájának környezetvédelmi szempontú, a dekarbonizációs tervvel összhangban lévő kiváltása elektromos autóbuszokkal
az éghajlatváltozás mérséklése	Önkormányzati centrumépületek energetikai fejlesztése Polgármesteri Hivatal épülete Pécs, Kossuth tér 1-3 sz. alatti épület
az éghajlatváltozás mérséklése	Pécsen jelenleg nincs olyan egységes platform, amelyre környezetvédelmi monitoring rendszereket lehetne telepíteni. Ezért kiemelt feladat az önkormányzat és az önkormányzati cégek számára egy közös alapplatform kialakítása, amelyre további modulok építhetők (pl. városüzemeltetés, környezeti monitoring, termelési és fogyasztási adatok).

a vízi erőforrások fenntartható használata és védelme	Vízkezelőmű létesítése a Tortyogó gépháznál
a vízi erőforrások fenntartható használata és védelme	Tettye karszt vízbázis vízkezelési, vízkormányzási rendszerének fejlesztése
a vízi erőforrások fenntartható használata és védelme	Árpádi árok felújítása - Vízfolyás rendezése a Tüskésréttől a Pécsi vízíg
a vízi erőforrások fenntartható használata és védelme	Csapadék helyben tartása, a gyűjtött csapadékvizek és hulladékvizek komplex hasznosítása
a vízi erőforrások fenntartható használata és védelme	Komplex aszály- és belvízvédelmi fenntartható vízgazdálkodási rendszer.
a vízi erőforrások fenntartható használata és védelme	Patacsi vízfolyás fejlesztése – Vízfolyás rendezése
a vízi erőforrások fenntartható használata és védelme	Hordalékfogók fejlesztése II. Ütem – Biokom Nkft-t bevonva a város több pontján
a vízi erőforrások fenntartható használata és védelme	Intelligens városi energiamenedzsment és térinformatikai rendszer kialakítása – csapadékvíz, szennyvíz, ivóvíz, zöld, kék és szürke infrastruktúra térinformatikai fejlesztések
az éghajlatváltozás mérséklése	A lakossági és vállalati ingatlanok energiahatékonysági felmérése
az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	A klímaadaptációs képesség irányelvgyűjteményének kidolgozása és alkalmazása
az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	Hőhullámok elleni akcióterv kidolgozása

Taxonómia cél	Éghajlati hatások mérséklése
Beavatkozás/ projekt	
Környezeti hatás	semleges
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	nem
Előkészítettség állapota	nincs előkészítve

A zöld átállás kidolgozásának szervezeti kérdései és ütemezése

A zöld átállás rendszerszintű feladat, mely az érintett szereplők széleskörű egyeztetésére épül. Annak érdekében, hogy a beavatkozási irányok, egyedi projektek rendszerbe szerveződve járulhassanak hozzá a nettó zéró karbonkibocsátási cél eléréséhez, a klímaalkalmazkodási célok megvalósításához, számos megalapozó, előkészítő tevékenység szükséges:

- Karbonkibocsátási leltár szektoronként
- Zöldkataszter, tetőkataszter
- Megkötési kapacitás felmérés és monitorozás

- Körforgásos gazdaság kapacitás felmérés, hulladékhő hasznosítási lehetőség
- zöld átállást támogató projektcsatorna generálás és működtetés
- az energia tárolás és termelés helyi rendszerének kialakítása
- városi, városrészi energiatervek tervezésének támogatása
- CO₂ mérési módszertan elkészítése és pilotolása a városra
- Intelligens létesítményüzemeltetési rendszer bevezetése (energiafogyasztás, adatelemzés), energiagazdálkodási nyilvántartási rendszer fejlesztése okosmérő rendszerrel
- Információ átadás, szemléletformálás, edukáció a települési zöld átállás támogatása érdekében
- Épületenergetikai kataszter létrehozása, épületek energia auditja
- GreenCity ingatlan-minőségbiztosítási rendszer fejlesztése és bevezetése
- vállalati beruházási szándékok egyeztetése Gazdaságfejlesztési Egyesület bevonásával
- Ipari hulladékhő felmérése és visszatáplálásának ösztönzése

Kidolgozásra kerül a fenntarthatósági elvekre épülő városfejlesztés és városüzemeltetés komplex rendszere, a klímaszerűlékenység előrejelző és kárelhárító rendszer koncepcionális modellje. A környezeti és műszaki információk széles tárházát big data módszerekkel elemző ágazatközi rendszer kialakítása jelentős mértékben növelné a település klímabiztonságát, egyaránt érvényesítve a katasztrófavédelmi és alkalmazkodási szemléletet. A rendszer képes lenne elemezni a városrészekben, a belterületen és külterületen javasolt városszerkezeti, területhasználati, funkcionális és infrastrukturális fejlesztési igények klímakockázatát. Egységben kezelné az eddig nem integrált módon megvalósuló fejlesztéseket, optimalizálva és maximalizálva a klímaadaptációs szempontokat. A rendszer kiépítése támogatná a megújuló energia és okos energetika hálózatfejlesztési célt is. Különösen a zöldterületi fejlesztések, vízügyi fejlesztések, vonalas infrastruktúra fejlesztés, a gazdasági infrastruktúra beruházások esetén látná el értékes információkkal a lakossági, önkormányzati és vállalati fejlesztési, beruházási döntésekért felelős intézményeket és vezetőket.

Városi közbeszerzések

Az önkormányzatnak közvetlenül lehetősége van a kibocsátás csökkentésére a beszerzései során, melyek lehetnek építőanyagok, élelmiszeripari szolgáltatások és IKT-berendezések. Fenntartható beszerzések révén az energia- és anyagfogyasztás és a negatív környezeti hatások csökkenthetőek a termék, szolgáltatás, illetve épület teljes életciklusa során. A városnak meg kell határoznia a beszerzéseket, amelyek a kibocsátás szempontjából jelentősek, és kidolgozni a kibocsátási számításokat, az életciklusra vonatkozó modelleket és az éghajlati hatások értékelését.

Annak érdekében, hogy a prioritási területeken történő beavatkozások révén a zöld átállás megvalósulhasson, szükséges

- az Önkormányzatnál felelősségi kör delegálása
- a kommunikáció és elkötelezettség
- a koordináció, monitoring és értékelés
- a klímavédelmi munka.

A zöld átállás menetrend és a városi zöld keretrendszer kidolgozásáért felelős szervezeti rendszer létrehozása:

A városfejlesztésért felelős alpolgármester a döntéshozó a Közgyűlés mellett. A döntéseket a klímavédelemben is a Közgyűlés számára a Költségvetési és Gazdasági Bizottság és a Kommunális

Bizottság készíti elő. A végrehajtásért a Polgármesteri Hivatal felel, mivel a klímavédelem egy interdiszciplináris terület, ezért ezen belül is több egység, illetve iroda együttes munkájára van szükség. A végrehajtásért a PVF Zrt. felelős, de a hivatali főosztályokkal együttműködésben valósul ez meg. A koordináció egy ilyen szakterületen elsődleges fontosságú, ezért főosztályok közötti együttműködés optimalizálására egy ún. klíma menedzser kinevezése szükséges a PVF Zrt-n belül, mely egy klímavédelmi munkacsoportot működtet.

Bevonandó érintetti kör:

- Pécsi Tudományegyetem Smart City Kutatóközpontja
- Tettye Forrásház Zrt.
- Biokom NKft
- PÉTÁV Pécsi Távfűtő Kft.
- Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara
- Pécsi Tudományegyetemen Tudományos és Innovációs Park
- Pécsi Tudományegyetemen Virtuális Erőmű Program
- Kökényi Regionális Hulladékkezelő Központ
- Barcsi Válogatómű
- Tüke Busz Zrt.
- E.ON Pécs
- Pécsi Szakképzési Centrum
-

A lakossági javaslatok összegyűjtése fontos feladat a klímapolitika végrehajtásához. A zöld átállás munkacsoporthoz kapcsolódóan szükséges biztosítani a lakossági és civil bevonásokat, vélemények becsatornázását, és egyúttal figyelmet fordítani a tudományos és technológiai fejlődésre is. Ezen keresztül inspirálja az embereket és cégeket az ötletek megvalósítására. A szervezet működtetésében az önkormányzat mellett a felsőoktatás és a gazdasági szereplők, valamint a civil szervezetek is részt vesznek.

A cselekvési terv sikeréhez szükséges az aktív és folyamatosan nyomonkövetés. A zöld átállás menetrend egy első lépése Pécs energetikai átállásának, így a folyamatos iterálás révén fejlődik, és alakul ki a város végső koncepciója. A város egy munkacsoportot működtet annak érdekében, hogy a környezetvédelmi célok megvalósítását támogassák, irányítsák, és folyamatosan tájékoztassák a városvezetést a kibocsátáscsökkentéssel kapcsolatos munkáról.

A munkacsoport éves áttekintést ad a városfejlesztési program előrehaladásáról, a megvalósított és tervezett intézkedésekről. A folyamat az érintettek bevonására épül, így széleskörű részvétellel zajlik.

A zöld finanszírozási keretrendszer kialakítása érdekében szükséges előkészítő lépések 2022-2024 során:

Felmérések:

A teljes pécsi épületállomány felmérése szükséges energiaszempontból, melynek részeként meghatározásra kerül, a jelenlegi épületállomány mely részei bontandók és új építéssel kiváltandók, a lakótelepi ingatlanok energiahatékonysági felújításának mekkora része a város előtt álló feladat, az önkormányzati és közszféra tulajdonú ingatlanállományon hol szükséges még energiahatékonysági felújítás, milyen szttenderdek várhatóak el. Kihasztnátlan és alulhasznosított ingatlanok felmérése,

mind önkormányzati, mind egyéb tulajdon vonatkozásában, és hasznosítási koncepció kidolgozása. Új építésekre meghatározható sztenderdek köre.

Együttműködés az iparral és a szolgáltatászektorral, átfogó felmérés végzése a gazdasági szereplők körében:

- ipari és szolgáltatói ingatlanvagyon energiafogyasztási jellemzői, energiahatékonysági mutatói
- bevont megújuló energia nagysága és módja, további zöld energiafelhasználási célok, saját felhasználású megújuló energia mértéke (napelempark, hulladék hő újrahasznosítás, biogáz erőmű, stb.)
- a gazdasági szereplők által vállalt karbonkibocsátási célok, további környezetvédelmi célok
- körforgásos gazdaság jelenléte a gazdasági szereplő tevékenységében, hulladék újrahasznosítás mértéke

Megújuló energia:

A város teljes energia ellátása biztosítható 2050-ig megújuló forrásból a napenergiára és biomasszára támaszkodva. Ehhez szükséges előkészíteni az energiatermelés, ellátás koncepcióját, és energiaközösségek kialakításának koncepcióját modell projekt megvalósításával.

A város jövőbeni energiaellátási koncepciójának kidolgozása: a napenergia használat jelenlegi mértéke és jövőbeni lehetőségei, ehhez kapcsolódóan városi tetőkataszter elkészítése, és a lakossági, önkormányzati és vállalati megújuló energiatermelés és fogyasztás nyilvántartása. Energiatermelés és tárolás lehetőségeinek felmérése, koncepció kialakítása. Kiegészítő megújuló források helyi alkalmazása, ld. további biogáz és biomassza erőművek telepítése, lakossági és vállalati biogáz erőművek alkalmazása. Lakossági fatüzelés mértékének felmérése, kiváltási lehetőségének vizsgálata

Akcióterv kidolgozása a város egészére kiterjedő alacsony szén-dioxid-kibocsátású közlekedési megoldásokra, a 15 perces város koncepciójára, melynek részét képezik alacsony forgalmú területek, valamint helyi kerékpáros és gyalogos infrastruktúra-terv, amely minden iskolát és parkot összeköt. Ennek részét képezi, hogyan valósítható meg a személygépkocsik eltávolítása a városközpontból, a város érzékeny részeiből.

Zöldfelületi rendszer átfogó felmérése: a teljes várost lefedő zöldfelületi koncepció kialakítása a zöldfelület komplex, rekreációs, közösségi, vízmegtartó és kibocsátás megkötő képességének figyelembevételével. Térinformatika alapú zöldfelületi és fakataszter fejlesztése és fenntartása, táji víztárolás rendszerének kialakítása. Hőség zónák azonosítása és kezelési terve. Talajmenedzsment intézkedések azonosítása.

Zöld közbeszerzési politika és útmutató kidolgozása

A fenti felmérésekre alapozva részletes karbonsemlegességi akcióterv kidolgozása: éves adatfrissítéssel karbonkibocsátási leltár alkalmazása, mely részletes ütemtervet dolgoz ki az egyes szektorokra vonatkozó karboncsökkentési célok megvalósítására. A karbonkibocsátási leltár részletezi az adott szektor kibocsátási értékét, melyek a legnagyobb kibocsátási tételek, mely tételek csökkenthetőek, mely tételek nem csökkenthetőek és ezért kompenzációs intézkedések alkalmazandóak:

- A lakó- és középületek üzemeltetéséből származó ÜHG-kibocsátás 40%-kal történő csökkentése
- A helyi közlekedésből, szállításból származó ÜHG-kibocsátás 50%-kal történő csökkentése
- Az ipari és szolgáltató szektor ÜHG kibocsátásának 30%-kal történő csökkentése

I. Előkészítés

A város 2014. évi, aktualizálás alatt álló ITS-e részletesen tartalmazza az informatikai alapokra helyezett okos város rendszerének szükségességét és bevezetésének alapstruktúráját. Az eltelt időszakban néhány részterületen történt kisebb előrelépés, fordulat értékű elmozdulás és előrehaladás azonban a jelen tervezési ciklusban várható.

A város jelenlegi irányítási és működési modellje a digitalizációtól eltekintve sem alkalmas arra, hogy dinamikus fordulatot hajtson végre. Legfontosabb jellemzőkként a gazdasági háttér hiányában eladósodott önkormányzat költségtakarékossági céllal kialakított minimalista szervezeti struktúrája és az ezzel részben összefüggő információszegénység említendő. Ehhez szemléleti problémaként társul az önkormányzati szférára jellemző (központi finanszírozás alapú) kötelező feladatellátás-központú modellfelépítés, melynek következtében a jelen és a jövő szempontjából kulcsfontosságú ágazatok kerülnek ki legalább jelentős részben a látótérből (oktatás, az egészségügy alapellátáson kívüli és magánegészségügyi része, a gazdaság működése), valamint az önkormányzati szervezet stratégiai funkciói is áldozatul estek a költségvetési szempontoknak. További fontos elem, hogy – a központi finanszírozásból adódóan és az önkormányzatokra általánosan jellemző módon- a tervezés éves költségvetés-hangsúlyos, miközben Pécs problémái több évtizedre visszanyúlóan keletkeztek, így megoldásuk is egyértelműen közép- hosszútávú tervezést és programozást igényel. A stratégiák reálisan tartalmazzák a problémák feltárását, az ezekre épülő célokat és a szükséges beavatkozásokat, azonban a forrásszűkösség és a szervezeti – szemléleti rendszer sajátosságai miatt ezek gyakorlati tettekre való váltása akadályokba ütközik. Mindemellett a város működése rendezett feltételrendszerben zajlik. A városi tulajdonú közszolgáltatási társaságok és intézmények szervezeten dolgoznak, a külső szolgáltatók is felelősségteljesen látják el feladataikat, a szükséges változtatások tehát elsősorban az erőforrások optimális felhasználása és város versenypozíciójának fokozatos lemorzsolódását megfordító beavatkozások és a környezetközpontú, hatékony és modern, fenntartható, lakosságát jó közösséggé integráló város érdekében szükségesek.

II. Célok megfogalmazása és rendszerezése

A digitális átállás az FVS célrendszerében A KOMPAKT VÁROS stratégiai célhoz tartozó R. 15. SMART CITY: új városirányítási modell és üzemeltetési rendszer részcélhoz kapcsolódik. Ugyanakkor a digitális átállás nem csak a város irányítási és működési modelljének digitalizálását jelenti, hanem a városban működő hagyományos vagy digitális szolgáltatások rendszerszintű fejlesztését is, ezért a digitális átállás a Fenntartható Városfejlesztési Stratégiában a stratégiai célokhoz és a részcélokhoz egyaránt kapcsolódik. Hosszútávú cél az okos várossá válás, amely folyamat alapfeltétele a digitális átállás elérése, és a digitális alrendszerek integráltságának megteremtése.

A folyamat végcélja az okos társadalom kialakulása, a technológiai fejlődés vívmányainak lehető leghatékonyabb és legszélesebbkörű kihasználása.

Az okos társadalom alrendszerei a városi/települési szerkezetben:

Az okos kormányzás a város lakosságának és valamennyi szereplőjének számára nyújtott szolgáltatások optimális kialakítására törekszik. A köztulajdonban lévő javak hatékony és fenntartható gazdálkodása révén a város élhetőségének javítása a cél.

Az okos mobilitás (IKT-technológiák, kommunikáció és közlekedés) a szellemi és anyagi javak leghatékonyabb továbbítási módjainak meghatározása, az egyes távközlési és közlekedési módok közötti rendszerszintű kapcsolatok kialakítására a legújabb technológiákban rejlő lehetőségek kiaknázása révén, előnyben részesítve a minél alacsonyabb energiaigényű és kibocsátási értékű megoldásokat.

Az okos környezet a város természeti és épített környezetének harmonikus integrációja, fenntartható megteremtése.

Az okos gazdaság valamennyi alrendszer közötti hatékony együttműködés az anyagi javak és szükségletek fenntartható megteremtése érdekében, a technológiai fejlődéshez történő folyamatos alkalmazkodással.

Az okos emberek a várost összetett módon szemlélve érzékeli az alrendszerek kölcsönös együttműködését, képes hatékonyan reagálni a megfelelő csatornákon keresztül az igényeinek megfelelőbb kielégítésére, az alrendszerekben történő változásokat figyelemmel kíséri, és az alrendszerek közötti harmónia megteremtését elsődlegesnek tekinti.

Az okos életkörülmények együttesen a megteremtett javak optimális felhasználását és rendszerszintű integrációját jelentik a közszolgáltatások kialakításának, annak érdekében, hogy a városi szereplők hosszabb távon a városban képzeljék el életüket.

III. A digitális fejlesztések beavatkozási területeinek meghatározása

A stratégiai célok érdekében meghatározott prioritási területek:

- Közigazgatás
- Kommunikáció (távközlési rendszerek és közlekedés)
- Természeti és épített környezet
- Gazdaság
- Lakosság

Beavatkozások

Városi cél	Önkormányzati digitális infrastruktúra fejlesztése
Beavatkozás/ projekt	Önkormányzati tulajdonú optikai alépítményhálózat fejlesztése Pécssett
Várható hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	igen
Előkészítettség állapota	konceptióterv

Városi cél	Önkormányzati digitális infrastruktúra fejlesztése
Beavatkozás/ projekt	PMJVÖ Polgármesteri Hivatala és szervezeti egységeinek eszközmodernizációja

Várható hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	igen
Előkészítettség állapota	konceptióterv

Városi cél	Közösségi közlekedés fejlesztése
Beavatkozás/ projekt	A Tüke Busz Zrt. új telephelyének és elektromos töltő infrastruktúrájának kialakítása
Várható hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	nem
Előkészítettség állapota	konceptióterv

Városi cél	Közösségi közlekedés fejlesztése
Beavatkozás/ projekt	A pécsi közösségi közlekedés jegy- és bérletértékesítési rendszerének fejlesztése
Várható hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	nem releváns
Előkészítettség állapota	konceptióterv

Városi cél	Közösségi közlekedés fejlesztése
Beavatkozás/ projekt	Utastájékoztató rendszer fejlesztése a Tüke Busz Zrt. autóbuszain,
Várható hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	nem releváns
Előkészítettség állapota	konceptióterv

Városi cél	Közösségi közlekedés fejlesztése
Beavatkozás/ projekt	Okos buszvárók kialakítása
Környezeti hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	nem
Előkészítettség állapota	konceptióterv

Városi cél	Közösségi közlekedés fejlesztése
Beavatkozás/ projekt	Közösségi közlekedés megállóhelyi utastájékoztató rendszerének fejlesztése
Környezeti hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	nem
Előkészítettség állapota	konceptióterv

Városi cél	Közösségi közlekedés fejlesztése
Beavatkozás/ projekt	A nagyvárosi közlekedés elektrifikációja az egyéni és közösségi környezetbarát közlekedést támogató infrastruktúra kialakításával
Környezeti hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	nem
Előkészítettség állapota	konceptióterv

Városi cél	Közösségi közlekedés fejlesztése
Beavatkozás/ projekt	A pécsi közszolgáltatási rendszer hagyományos üzemű járműparkjának elektrifikációja
Környezeti hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	nem
Előkészítettség állapota	konceptióterv

Városi cél	Hulladékgazdálkodás fejlesztése
Beavatkozás/ projekt	Okos megoldások alkalmazása a hulladékgazdálkodásban és városüzemeltetésben
Környezeti hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	nem
Előkészítettség állapota	konceptióterv

Városi cél	Városüzemeltetés informatikai fejlesztése
Beavatkozás/ projekt	Informatikai hardver és szoftver fejlesztések (BIOKOM)
Környezeti hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	nem
Előkészítettség állapota	konceptióterv

A digitális átállás kidolgozásának szervezeti kérdései és ütemezése

A digitális átállás rendszerszintű feladat, mely az érintett szereplők széleskörű egyeztetésére épül. Annak érdekében, hogy a beavatkozási irányok, egyedi projektek rendszerbe szerveződve járulhassanak hozzá az okos várossá válás eléréséhez, az okos társadalom megvalósításához, számos megalapozó, előkészítő tevékenység szükséges:

- Önkormányzati Smart City stratégia kidolgozása – az önkormányzati irányításban és működtetésben a smart rendszerszemlélet fokozatos kiépítése
- Önkormányzati digitális adatvagyron létrehozása

- Önkormányzati partnerségi együttműködések kialakítása a jelenlegi szereplőkkel
- A városi szereplők igényeinek pontos megismerése
- Folyamatos monitoring a szolgáltatások elérhetőségéről
- Digitális felzárkóztató programok, a digitális esélyegyenlőség biztosítása

A digitális átállás menetrend és a városi digitális akcióterv kidolgozásáért felelős szervezeti rendszer létrehozása:

A legfontosabb döntéseket a digitalizáció kérdésében is a Közgyűlés hozza, a Pénzügyi és Ellenőrzési Bizottság, Városfejlesztési és Kommunális Bizottság, illetve a Környezetvédelmi és Innovációs Bizottság döntéselőkészítő szerepe mellett. Az Okos város rendszer felépítésével kapcsolatos feladatok delegálására kerültek a Környezetvédelmi és Innovációs Bizottsághoz.

A végrehajtásért a Polgármesteri Hivatal felel, mivel a digitális átállás egy interdiszciplináris terület, ezért ezen belül is több egység, illetve iroda együttes munkájára van szükség. A hivatalon belül a Kabinet Iroda a fő felelős, de bekapcsolódik a munkába a Jogi Iroda, a Lakosságszolgálati Iroda, a Közgazdasági Iroda, és a Városfejlesztési és Városüzemeltetési Iroda is. A koordináció egy ilyen szakterületen elsődleges fontosságú, ezért az irodák közötti együttműködés optimalizálására a Kabinetben és egy általa koordinált digitális munkacsoport működtetése szükséges. A partnerségi területen napjainkban formálódnak azok az együttműködési keretek (pl. a PTE, Baranya Megye Közgyűlése, PBKIK részvételével alakuló innovációs platform), melyek sz eddiginél szorosabb stratégiai együttműködés alapjai lehetnek.

Az új stratégiai időszakban a digitális fordulat elérése még hangsúlyosabbá vált, mely feltételezi a város irányítási- működési és partnerségi rendszerének optimalizálását a 2014. évi stratégiához képest, már kevésbé kínálja a versenyelőny megszerzésének lehetőségét, mivel az azóta eltelt középtáv alatt az okos várossá alakulás általános céllá vált a városok körében (napjainkra a metropolisz szintről a középvárosi szintig terjedt el a gyakorlat, s mindinkább bevonódnak s kisvárosok is.) A további késlekedés a környezeti folyamatok felgyorsulása miatt ma már a hátrányhalmozódás veszélyét hordozza, ezért szükséges a mielőbbi rendszerszerű bevezetés, mely a folyamatban lévő középtávú ciklusban esedékes.

Új rendszertervezési és irányítási modell kidolgozása és alkalmazása

<p>AZ INTÉZKEDÉS RÖVID INDOKLÁSA</p>	<p>Az okos város operatív cél elérésének első rész céljaként új rendszertervezési és irányítási modell és rendszerterv kidolgozására van szükség, mely a létrehozandó komplex digitális fejlesztési és városműködtetési rendszer alapját képezi. Ennek keretében kitűzésre kerülnek a fejlesztés céljai, a bevonandó részterületek, szervezeti egységek, partnerek, társadalmi csoportok.</p> <p>A rendszerterv kidolgozása során alapul kell venni a meglévő stratégiai dokumentumokat (TFK, ITS, FVS és egyéb szakstratégiai dokumentumok, programok)</p>
---	--

A jelen koncepcióban és az arra épülő stratégiában **meg kell határozni, hogy az önkormányzat az okos város módszertan fejlődésének mely fokát tűzi ki célul.**

- **Okos város 1.0 szint:** technológiai cégek **egyes** (nem teljes körű) **szolgáltatási ágak** digitális szervezésére vonatkozó megoldásainak alkalmazása
- **Okos város 2.0 szint:** az önkormányzat a jelentős nagyságrendű szolgáltatások racionalizálása, jobb hozzáférése érdekében vezet be digitális technikákon és informatikán alapuló **szolgáltatási rendszert**
- **Okos város 3.0 szint:** az önkormányzat **stratégiai** céllal, hosszú-, közép- és rövidtávú tervezésének, **integrált** működésének optimalizálása érdekében, a helyi szereplők (stakeholderek, mint lakosság, vállalkozások, egyetem) bevonásával épít informatikai alapon nyugvó, szervezeti és emberi szellemi hozzáadott értékeken (tudáson, igényeken, javaslatokon) is nyugvó interaktív rendszert.

Bár az önkormányzati gyakorlat nagyrészt a 2.0 verziónál tart, **Pécs szempontjából a 3.0 cél kitűzése indokolt, mivel a megvalósítás időszakában a fejlődés várhatóan ezen a szinten is tovább lép.**⁶¹ A rendszernek öntanulónak, folyamatosan (kialakítás közben is) tovább fejleszthetőnek kell lennie annak érdekében, hogy a város a folyamatos fejlődéssel lépést tudjon tartani.

A 2014-ben készült ITS már eredeti formájában is a 3.0 szintet célozta meg (bár akkor még ez a skálázás nem létezett), s az eltelt idő alatt a fejlődés igazolta az ebben foglalt integrált stratégiai rendszerként való megközelítést, mely messze meghaladja a pusztá digitalizáció szintjét.

Az okos város rendszer fentről lefelé haladva az alábbi rétegekből épül fel:⁶²

7. Innovációs képesség és gyorsítás
8. Kormányzás, menedzsment és működtetés
9. Politikák, folyamatok, PPP⁶³ és programok
-
10. „Adatpiac” és elemzés – belső, külső és nyílt hozzáférésű adatok
11. Összekapcsolhatóság, elérhetőség és biztonság (belső és külső)
12. Okos Város technológiai infrastruktúra

Első lépésben tehát integrált, a stratégiai célrendszerrel összhangban álló, szakstratégiai jellegű rendszermodell kialakítására van szükség, mely lehetővé teszi egy, a jelenleginél lényegesen optimálisabb városszerkezet és működés elérését. **Ehhez kell kialakítani a város** alapos (jelenleg hiányos) önismeretét eredményező **fejlesztési és működési modelljét és rendszertervét,** mely az adott alrendszer jellemzőihez igazodó rendszerességgel és részletességgel alapozza meg a döntéseket. Ezáltal elkerülhetők az átfedések és megelőzhető a külön készült alrendszerek utólagos integrálásának rögzös útja.

A rendszertervnek a közüzemi szolgáltatásokon túl ki kell terjednie a város életének minden stratégiai fontosságú területére (természeti és épített környezet, gazdaság, társadalom, kormányzási információk, partnerség) az egyensúlyos fenntartható fejlődés

⁶¹ Jelen Koncepció és az arra épülő Stratégia eredeti változatának kidolgozása idején a szakkégek kínálata az 1.0 szintnél tartott.

⁶² <https://iiot-world.com/smart-cities-buildings-infrastructure/smart-cities/the-smart-city-ecosystem-framework-a-model-for-planning-smart-cities/>

⁶³ Public-Private Partnership, azaz a közösségi és a magánszféra együttműködése

	<p>érdekében, biztosítani kell a zavartalan, hatékony működtetéshez, a rövid- közép- és hosszútávú folyamatelemzésekhez, értékelésekhez szükséges információkat. Tartalmaznia kell a döntéshozatali rendszer információigényét és a döntések megalapozását szolgáló automatikus jelzéseket és jelentéseket, valamint biztosítani kell a rugalmas egyedi jelentéskészítések lehetőségét.</p> <p>Ez a rész célja a stratégiai alrendszer 1-3. rétegeit foglalja magába. A rendszerterv a TFK-ban, az ITS-ben és az FVS-ben megfogalmazott alapok (a Smart City rendszermodell elvi ábrája) figyelembevételével</p> <ul style="list-style-type: none"> • tartalmazza a kialakítandó Smart City informatikai alapú modellel szemben támasztott követelményrendszert • kidolgozza a rendszermodell részletes struktúráját (rendszerábráját) konkrét szervezeti egységekkel, szereplőkkel és funkcionális területekkel, különös tekintettel <ul style="list-style-type: none"> ○ az okos város stratégiai irányítási és fejlesztési szervezetére ○ az okos város operatív feladatainak körére, úgymint <ul style="list-style-type: none"> ▪ konkrét fejlesztések menedzsmentje ▪ a meglévő és a létrejövő rendszerek üzemeltetése ▪ informatikai központ és platform létrehozása és üzemeltetése ○ a monitoring- reporting tevékenységre ○ a kialakítandó rendszer fő alrendszereire⁶⁴, úgymint: <ul style="list-style-type: none"> ▪ okos kormányzás ▪ okos, élhető környezet ▪ okos emberek ▪ okos, fenntartható gazdaság ▪ okos életkörülmények, városi életminőség ▪ okos mobilitás (közlekedés) • leírja a rendszerelemeknek a városfejlesztéssel és működtetéssel kapcsolatos szerepeit, jellemzőit és kapcsolódásait a hálózat más elemeihez.
<p>A RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ ERŐFORRÁSOK</p>	<p>ASP Közüzemi cégek tapasztalatai Más hazai (pl. Nyíregyháza, Szolnok) és külföldi városok, szolgáltatók (pl. T-Systems) tapasztalatai Lechner Tudásközpont tudásanyaga Interneten elérhető legfrissebb tudás</p>
<p>A SZÜKSÉGES ERŐFORRÁSOK</p>	<p>Pénzügyi fedezet Egységes értelmezés és támogatottság az önkormányzat belső és partneri körében Integrált okos városirányítási informatikai rendszer kidolgozására és bevezetésére alkalmas szakcég Belső okos város fejlesztési (rendszerinformatikai) szakember</p>
<p>AZ RÉSZCÉLHOZ RENDELT FELADATOK</p>	<p>A rendszermodell és -terv feladat értelmezése, célok kitűzése Szervezeti rendszerábra a teljes működési rendszer bemutatásával (Önkormányzat Hivatala, bizottságok, önállóan működő hivatali szervezeti egyeségek, városi tulajdonú társaságok és fő partnerkapcsolatok). A kiinduló állapot feltérképezése és a fejlesztési célokat figyelembe vevő szervezetmódosítások átvezetése. A rendszerelemek és kapcsolódásaik bemutatása</p>

⁶⁴ Az alrendszerek felsorolási sorrendje nem határozza meg a megvalósítás sorrendjét, a hangsúlyok szempontjából azonban fontos a program fenntarthatósága érdekében prioritást és hangsúlyt adni a helyi kormányzás és helyi gazdaság stabil közép- és hosszútávú feltételrendszere kialakításának, tekintettel a gazdasági alapok rendszerváltás óta tartó hátrányos állapotára.

	<p>Kiinduló modell-tanulmány és rendszerterv elkészítése és elfogadása</p> <p>Az előkészítésért és a megvalósításért felelős szervezeti egység létrehozása ill. megbízása⁶⁵ a stratégiai vezetési szinthez rendelve</p> <p>Forrásszerzés (pályázat és/vagy saját forrás, valamint a csatlakozó, tőkével rendelkező partnerek forrásai)</p> <p>Ajánlatkérés, döntés</p> <p>Kidolgozás – a kidolgozás menetében készül felmérések, eredmények alapján szükségesnek tartott információigények azonosítása, szervezeti, munkamegosztási és egyéb döntések meghozatala és végrehajtása</p>
--	--

Az önkormányzati irányítás is működési modell átalakítása

AZ INTÉZKEDÉS RÖVID INDOKLÁSA	<p>A 2013. évi, 2021-ben aktualizált TFK és a 2014. évi munkaverzióban már aktualizált ITS a hosszú távú vízió és a középtávú stratégiai célok és intézkedések, valamint a kapcsolódó projektek keretében már előirányozta a fenntarthatóság és a reziliencia feltételeinek kialakítását.</p> <p>Jelen stratégia keretében a célok újra megerősítést nyertek, és projektmegfogalmazások formájában azonosításra kerültek a szükséges beavatkozások. Közülük a TOP PLUSZ forrásból megvalósítandó projektek köre, tartalma és forrása döntően rögzített; az ezen túli projektek rendszere a pályázati felhívásokon kívül az egyéb forrásszerző akciók sikerétől, a konkrét irányítási és működtetési rendszerkeretek közt kialakított ütemezéstől is függ.</p> <p>A fejlesztések jelentős része kifejezetten olyan fejlesztéseket tartalmaz, amelyek alkalmassá teszik a várost egyrészt arra, hogy a környezeti, gazdasági és társadalmi szempontból fenntartható legyen, reziliens módon tudjon reagálni az előre jelezhető és a nem várt változásokra, másrészt ennek érdekében digitális technológiákon alapuló technológiákat vezessen be és hatékonyan alkalmazzon.</p> <p>Ennek a hatékonyan üzemelő rendszernek a kialakítására irányul a 3. intézkedés.</p>
A RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ ERŐFORRÁSOK	<p>Városstratégiai dokumentumok</p> <p>Rendszermodell és rendszerterv</p> <p>Digitális város koncepció és program</p> <p>ASP</p> <p>Szervezeti egységek humán erőforrása (alrendszerek leírásának kidolgozásához)</p>
A SZÜKSÉGES ERŐFORRÁSOK	<p>Pénzügyi fedezet</p> <p>Integrált okos városirányítási informatikai rendszer kidolgozására és bevezetésére alkalmas szakkég(ek)</p> <p>Felkészült városinformatikai szakember(ek) a fogadó oldalon</p> <p>A szervezeti egységek humán erőforrásának fejlesztése (okos város szakismeretek és az új informatikai rendszer alkalmazási ismerete)</p>
AZ RÉSZCÉLHOZ RENDELT	<p>Működő informatikai rendszer felállítása, betanítása</p> <p>Az induló adatbázis feltöltése a meglévő adatokkal</p>

⁶⁵ Attól függően létrehozás vagy megbízás, hogy új egység létrehozására kerül sor, vagy valamely meglévő szervezeti egység(ek) kapnak kiegészítő feladatokat.

FELADATOK	<p>A rendszerüzemeltetés megkezdése</p> <p>A meglévő digitalizált alrendszerek (pl. városi tömegközlekedés) integrálása a rendszerbe</p> <p>A fejlesztési projektek kidolgozása az alrendszerfejlesztési ütemtervhez igazodva</p> <p>A fejlesztések ütemezett finanszírozási tervének kidolgozása, a források megszerzése</p> <p>A fejlesztések megvalósítása</p> <p>A megvalósult fejlesztések feltöltése a rendszerbe</p>
------------------	---

A lakossági javaslatok összegyűjtése fontos feladat a digitalizáció végrehajtásához. A zöld átállás munkacsoporthoz kapcsolódóan szükséges biztosítani a lakossági és civil bevonásokat, vélemények becsatornázását, és egyúttal figyelmet fordítani a tudományos és technológiai fejlődésre is. Ezen keresztül inspirálja az embereket és cégeket az ötletek megvalósítására. A szervezet működtetésében az önkormányzat mellett a felsőoktatás és a gazdasági szereplők, valamint a civil szervezetek is részt vesznek.

A cselekvési terv sikeréhez szükséges az aktív és folyamatosan nyomonkövetés. A digitális átállás menetrend egy első lépése Pécs okos várossá válásának, így a folyamatos iterálás révén fejlődik, és alakul ki a város végső koncepciója. A város egy munkacsoportot működtet annak érdekében, hogy a környezetvédelmi célok megvalósítását támogassák, irányítsák, és folyamatosan tájékoztassák a városvezetést a kibocsátáscsökkentéssel kapcsolatos munkáról.

A munkacsoport éves áttekintést ad a városfejlesztési program előrehaladásáról, a megvalósított és tervezett intézkedésekről. A folyamat az érintettek bevonására épül, így széleskörű részvétellel zajlik.

A digitális akcióterv kialakítása érdekében szükséges előkészítő lépések 2022-2024 során:

	2022				2023				2024			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Önkormányzati tulajdonú optikai alépítményhálózat fejlesztése Pécssett												
PMJVÖ Polgármesteri Hivatala és szervezeti egységeinek eszközmodernizációja												
A Tüke Busz Zrt. új telephelyének és elektromos töltő												

infrastruktúrájának kialakítása												
A pécsi közösségi közlekedés jegy- és bérletértékesítési rendszerének fejlesztése												
Utastájékoztató rendszer fejlesztése a Tüke Busz Zrt. autóbuszain												
Okos buszvárók kialakítása												
Közösségi közlekedés megállóhelyi utastájékoztató rendszerének fejlesztése												
A nagyvárosi közlekedés elektrifikációja az egyéni és közösségi környezetbarát közlekedést támogató infrastruktúra kialakításával												
A pécsi közszolgáltatási rendszer hagyományos üzemű járműparkjának elektrifikációja												
Okos megoldások alkalmazása a hulladékgazdálkodásban és városüzemeltetésben												
Informatikai hardver és szoftver fejlesztések (BIOKOM)												

7 Finanszírozási terv

7.1 Elérhető és bevonható források számbavétele

Az alábbi fejezetben Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzatának városfejlesztés finanszírozási stratégiájának feltételrendszerét mutatjuk be, mely az üzleti modell megalapozásul szolgál. A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia céljainak elérése érdekében szükséges egy komplex,

programsintű finanszírozási modell kialakítása, mely számba veszi mind az önkormányzat által közvetlenül elérhető támogatási forrásokat, mind az egyéb finanszírozási eszközöket, mind ösztönzi a város fejlesztésében érdekelt többi partnert a saját beruházások, fejlesztések megvalósítására, ezáltal közös erővel hozzájárulva a városi célok megvalósulásához.

Forrástérkép:

Vissza nem térítendő támogatások:

Pécs MJV számára a TOP Plusz keretében elérhető forráskeret: 23,551 mrd Ft

További operatív programok keretében elérhető támogatási források: Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz, Infrastruktúra és Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz, Környezetvédelmi és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz, Horvátország - Magyarország Határmenti Operatív Program, Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz forrásai

Közvetlen brüsszeli források bevonása: Horizon Europe forrásai

Innovatív finanszírozási eszközök alkalmazása:

A finanszírozási eszközök bevonhatóságát az Önkormányzat vizsgálja, ezek elvi lehetőségét nyitva tartja, ugyanakkor további elemzések szükségesek annak érdekében, hogy a város mely eszközzel tud hatékonyan élni. Az átfogó előkészítés érdekében számba vesszük ezeket az eszközöket is, bevonásukról szóló döntés a végleges üzleti tervben kerül kidolgozásra 2024. végéig.

Megvizsgálandó eszközök:

- ESCO finanszírozás
- PPP konstrukció
- Hitelkonstrukciók: EIB hitel, hitelfelvétel, zöld hitel, zöldkötvény lehetőségei
- tőkebevonás a projektfinanszírozásba megtérülő projekt tartalom esetében vállalkozói és városi projektek esetében is
- Önkormányzati költségvetés terhére alapok, támogatási konstrukciók kialakítása: pl. beruházás ösztönzési források, ingatlanalap Önkormányzati kivásárlás érdekében, környezetvédelmi alap

A 2021-27-es Európai Uniós források keretében elérhető fejlesztési források:

A 2021-27 során Magyarország számára elérhető források közül az alábbiakban felsorolt források pályázatos rendszerben érhetőek el különböző célcsoportok számára: önkormányzatok, mikro- kis- és középvállalkozások, állami intézmények, háttérszervezetek, állami tulajdonú gazdasági társaságok, felsőoktatási intézmények, kamarák számára.

Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz

Vállalkozásfejlesztés:

- A kkv-k növekedés és versenyképesség előmozdítása
- Kutatás, fejlesztés, innováció
- A kutatási és innovációs kapacitások megerősítése, valamint előrehaladott technológiák bevezetése
 - Készségfejlesztés az intelligens szakosodáshoz, ipari átalakuláshoz és vállalkozáshoz
- Fenntartható munkaerőpiac

- A foglalkoztatásba való bejutás javítása minden munkanélküli, különösen pedig a fiatalok és a tartósan munkanélküliek, valamint az inaktív személyek számára, előmozdítva az önfoglalkoztatást és a szociális gazdaságot
- A nők munkaerőpiaci részvételének előmozdítása, a munka és a magánélet megfelelőbb egyensúlya, ideértve a gyermekgondozás igénybevételét, az egészségügyi kockázatokra is figyelmet fordító, egészséges és megfelelően kiigazított munkakörnyezetet, a munkavállalók, a vállalkozások és a vállalkozók változáshoz való alkalmazkodását, valamint az aktív és egészséges öregedést

Ifjúsági garancia

- A foglalkoztatásba való bejutás javítása minden munkanélküli, különösen pedig a fiatalok és a tartósan munkanélküliek, valamint az inaktív személyek számára, előmozdítva az önfoglalkoztatást és a szociális gazdaságot

Felsőoktatás, szakképzés

- Az oktatási és képzési rendszerek minőségének, eredményességének és munkaerőpiaci relevanciájának fejlesztése, a kulcskompetenciák – többek között a digitális készségek – elsajátításának támogatása céljából
- A minőségi és befogadó oktatásba és képzésbe való egyenlő bejutás és ezek elvégzése, különösen a hátrányos helyzetű csoportok számára, a kisgyermekkorai oktatástól és gondozástól az általános és a szakmai oktatáson és képzésen keresztül a felsőoktatásig, valamint felnőttoktatás és -tanulás, ideértve a tanulási mobilitás előmozdítását mindenki számára
- A minőségi és befogadó oktatásba és képzésbe való egyenlő bejutás és ezek elvégzése, különösen a hátrányos helyzetű csoportok számára, a kisgyermekkorai oktatástól és gondozástól az általános és a szakmai oktatáson és képzésen keresztül a felsőoktatásig, valamint felnőttoktatás és -tanulás, ideértve a tanulási mobilitás előmozdítását mindenki számára

Turizmus, örökségvédelem

- Integrált helyi társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi fejlődés, kulturális örökség és biztonság előmozdítása, többek között vidéki és part menti területeken, közösség vezérelt helyi fejlesztés révén is

Környezetvédelmi és Operatív Program Plusz

Vízgazdálkodás és katasztrófakockázat csökkentés

- Víz és település (VÉT)
- Vízkár, aszálykár, vízvédelem (VAV)

Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság

- Szennyvíz
- Ivóvízminőség
- Víztakarékosság és az éghajlatváltozás kihívásai
- Zöld-kék infrastruktúra
- Körforgásos hulladékgazdálkodás
- Körforgásos gazdaság fejlesztése

Környezet- és természetvédelem

- Szennyezett ipari és barnamezős területek kármentesítése
- A környezeti elemek védelmét szolgáló intézkedések és korszerű technológiák

- A Natura 2000 területek és a zöldinfrastruktúra megőrzéséhez és kezeléséhez szükséges ökológiai és infrastrukturális feltételek megteremtése
- A biológiai sokféleség és a Natura 2000 hálózat által nyújtott kulturális és rekreációs ökoszisztéma szolgáltatások fenntartható hasznosításához szükséges feltételek megteremtése
- A biológiai sokféleség megőrzését, az ökoszisztéma szolgáltatások fenntartható hasznosítását és a zöldinfrastruktúra fejlesztését megalapozó információs rendszerek fejlesztése

Megújuló energiagazdaság

- Energiahatékonysági intézkedések előmozdítása és szemléletformálás
- Távfűtési és -hűtési rendszerek hatékonyságának javítása
- Megújuló energiák ösztönzése a villamosenergia-termelésben és a fűtés-hűtés terén
- Hidrogéntermelés megújuló alapjainak biztosítása

Közlekedési és Infrastruktúra Operatív Program Plusz

Tiszta üzemű városi-elővárosi közlekedés erősítése

- Vidéki városi villamos szerelvények beszerzése önállóan vagy az infrastruktúra-fejlesztési projekt részeként.
- Alternatív üzemanyag-töltő infrastruktúra (pl. e-töltők) fejlesztése vidéki városokban.
- Kapcsolódó zöld infrastruktúra fejlesztés.
- A közösségi közlekedést előnyben részesítő alkalmazások, adatbázisok fejlesztése és bevezetése – (pl. igényvezérelt közlekedési rendszert támogató alkalmazások, esélyegyenlőséget elősegítő utazási alkalmazások)

TEN-T vasúti és regionális intermodális közlekedés fejlesztése

- Fenntarthatóbb és biztonságosabb közúti mobilitás
- Az országhatárokig történő eljutáshoz, a megyeközpontok, jelentős városok, regionális központok, térségi elérhetőségének javításához vagy tehermentesítéséhez szükséges hiányzó szakaszok gyorsforgalmi vagy főútként történő kiépítése
- A torlódásoktól és a forgalmi igényektől függően a közúthálózat kapacitásának bővítése
- A közúti infrastruktúra környezeti, műszaki fenntarthatóságát és ezáltal a jelenlegi szolgáltatási szintet növelő beavatkozások
- Közlekedésbiztonságot növelő beavatkozások

Digitális Megújulás Operatív Program Plusz

Intelligensebb Magyarország

- A kutatási és innovációs kapacitások fejlesztése és fokozása, valamint a fejlett technológiák elterjedése
- a vállalati KFI kapacitások erősítése
- magasan fejlett digitalizációs megoldások elérhetőségének javítása az állampolgárok, vállalatok és kormányzat számára;
- az infokommunikációs és digitális KFI tevékenyégekhez szükséges kutatási infrastruktúrák fejlesztése, vállalati felhasználásuk erősítése
- digitális kutatás-fejlesztést és/vagy innovációt megvalósító vállalkozások számának növelése

Közvetlen célcsoport: - célzottan a vállalkozások számára elérhető támogatás esetén azon mikro-, kis- és középvállalkozások, amelyek szoftverkiadás, távközlés, információ-technológiai szolgáltatás vagy adatfeldolgozás, web-hoztíng, világháló-portál szolgáltatás területén hajtanak végre innovációs beruházást - állami intézmények, háttérszervezetek, állami gazdasági társaságok - felsőoktatási intézmények

A digitalizáció előnyeinek a polgárok, a vállalkozások, a kutatóhelyek és a közjogi hatóságok javára fordítása

- A vállalkozások digitális transzformációja
- A közszolgáltatások digitalizálása

Közvetlen célcsoport: - célzottan a vállalkozások számára elérhető támogatás esetén a mikro- kis- és középvállalkozások - állami intézmények, háttérszervezetek, állami tulajdonú gazdasági társaságok, felsőoktatási intézmények, kamarák - elektronikus ügyintézését biztosító szervek

Az energiahatékonyság előmozdítása és az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése

energiamenedzsment rendszerek fejlesztése

Közvetlen célcsoport: - biomassza tüzelésű erőművek - állami intézmények, háttérszervezetek, állami tulajdonú gazdasági társaságok - önkormányzatok, - felsőoktatási intézmények - mikro-, kis- és középvállalkozások - energiaközösségek - energiakereskedők - aggregátorok (az aktívvá váló fogyasztókat összefogó és piacra lépésüket elősegítő vállalkozások) - EU ETS létesítményeken kívüli KKV-k - villamosenergia-elosztók

A transzeurópai energiahálózaton (TEN-E) kívüli intelligens energiarendszerek, -hálózatok és -tárolás fejlesztése

Közvetlen célcsoport: - a villamos energia elosztórendszer irányításáért és üzemeltetéséért felelős szervezetek - állami és önkormányzati intézmények, háttérszervezetek, állami tulajdonú gazdasági társaságok - az állami intézményeket és/vagy önkormányzati intézményeket, illetve kisfogyasztókat összefogó aggregátorok (az aktívvá váló fogyasztókat összefogó és piacra lépésüket elősegítő vállalkozások) - oktatási intézmények - az időjárásfüggő megújuló energiatermelést ellátó szervezetek (termelői engedélyesek) - energiataroló eszközöket üzemeltető szervezetek - a megújuló termelőket összefogó aggregátorok (az aktívvá váló fogyasztókat összefogó és piacra lépésüket elősegítő vállalkozások) - mikro-, kis- és középvállalkozások

Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a katasztrófakockázatok megelőzése, valamint a reziliencia előmozdítása, figyelembe véve az ökoszisztéma-alapú megközelítéseket

- Korszerű infokommunikációs megoldások alkalmazása és fejlesztése,
- Előrejelző, komplementer és smart vízmennyiségi és vízminőségi monitoring fejlesztése
- Digitális infokommunikációs megoldások fejlesztése, amelyek a korszerű technológiákkal segítik a szennyező anyagok hatékony és pontos azonosítását
- Komplex térinformatikai és környezeti adatbázisok megteremtése korszerű adatfelvételezési és mérési megoldásokkal
- Térinformatikai és környezeti adatbázisokra épülő elemző és előrejelző rendszerek létrehozása, amelyek képesek a klímaváltozás közvetlen és közvetett hatásainak és kockázatainak elemzésére,
- Térinformatikai és környezeti adatbázisokra épülő elemző és modellező rendszerek, amelyek segítik a katasztrófakockázatok azonosítását és értékelését,

Közvetlen célcsoport: - igazgatási szervezetek - állami és önkormányzati intézmények, háttérszervezetek, állami tulajdonú gazdasági társaságok - önkormányzatok - hatóságok, ezen belül különösen: környezetvédelmi hatóságok, vízvédelmi hatóságok és szervek) - katasztrófavédelemben részt vevő állami szervezetek - tudományos és szakmai szervezetek, felsőoktatási intézmények - szakmai érdekképviseleti szervek

A körforgásos és erőforrás-hatékony gazdaságra való átállás előmozdítása

- A háztartási (pl. csomagolási) hulladékok nyomonkövetéséhez, ellenőrzéséhez, az EU számára küldhető adatszolgáltatás összeállításához szükséges támogató hardver- és szoftverkörnyezet kialakítása
- A hulladékkezelés digitalizációja
- Távérzékelési és térinformatikai megoldások megvalósítása, valamint az ehhez szükséges földi és légi megfigyelőközpontok hardver és szoftverkörnyezetének kialakítása, amely elősegíti az egységes, integrált adatgyűjtés megvalósulását

Közvetlen célcsoport: - állami intézmények, háttérszervezetek, állami tulajdonú gazdasági társaságok

A digitális összekapcsoltság fokozása

- Az oktatási és képzési rendszerek színvonalának, befogadókészségének, eredményességének és munkaerőpiaci relevanciájának javítása

Közvetlen célcsoport: - állami intézmények, háttérszervezetek, állami tulajdonú gazdasági társaságok - köznevelési, szakképzési és felsőoktatási intézmények - az oktatási és képzési rendszer működtetésében és fejlesztésében résztvevő intézmények

Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz keretében rendelkezésre álló források:

Demográfia és köznevelés 21. századi technológiai környezetre épülő, versenyképes köznevelés

- Korai nevelés feltételeinek bővítése a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésére és a szülők foglalkoztatási esélyeinek növelésére- Kisgyermekkorai bölcsődei nevelési intézmények kapacitásfejlesztése
- Digitális oktatáshoz való egyenlő hozzáférés feltételeinek biztosítása a tanulók és a pedagógusok számára, célcsoport: köznevelési intézmények
- Digitális oktatási megoldások beépítése a mindennapi nevelés-oktatási gyakorlatba

Magasan képzett, versenyképes munkaerő Közép és Felsőoktatási képzések ágazati modernizációja

- Gyakorlatorientált felsőfokú képzés infrastrukturális- és készségfejlesztése
- A közép és felsőoktatási képzések és a felsőoktatási intézmény alaptervékenységéhez igazodó szolgáltatások intézményi innovációja és a felsőoktatás felnőttképzési tevékenységének erősítése
- 21. századi szakképző intézményfejlesztési program
- Szakképzési digitális tananyagfejlesztés
- Nemzeti Laboratóriumok létrehozása és komplex fejlesztése

Felzárkózó települések Közösségi megújuló energia termelés és felhasználás

- Folyamatos jelenléten alapuló szociális munka és a közösségek megerősítése

- Első 1000 nap, kora gyermekkori fejlesztések
- Szociális lakások építése, felújítása, lakhatási körülmények javítása
- Közösségi megújuló energiatermelés és felhasználás

Regionális közlekedési hálózatok fejlesztése

- Beruházás Vasúthálózat szűk keresztmetszet kiváltás TEN-T korridoron
- Beruházás Zéró emissziós buszközlekedés fejlesztése
- Beruházás Kerékpárút fejlesztések Beavatkozási terület
- Közlekedés digitalizációja
- Beruházás Központi forgalomirányítás kiépítése TEN-T vasútvonalakon

Energetika (zöld átállás)

- Lakossági napelemes rendszerek támogatása és fűtési rendszerek elektrifikálása napelemes rendszerekkel kombinálva

Átállás a körforgásos gazdaságra

- Hulladékgazdálkodási infrastruktúra fejlesztése
- Intelligens, innovatív és fenntartható ipar és másodnyersanyag piac erősítése

Egészségügy A XXI. századi egészségügy feltételeinek kialakítása

- Alapellátás fejlesztése a házi orvosok szerepének erősítésére, a lakóhelyközeli szolgáltatások bővítésére és a szakellátás tehermentesítésére
- Az önellátásra korlátozottan képes emberek biztonságát és életvédelmét szolgáló digitalizációs program

A Horizont Európa az EU kutatási és innovációs keretprogramja, a kutatásban rendszerszintű változásokat indukálja. Társadalmi kihívások kezelésére irányuló kutatási és innovációs projekteket támogat, különös tekintettel az EU ipari vezető szerepére, a gazdaságélénkítésre, valamint a zöld és a digitális átmenetre (pl. nagy teljesítményű számítástechnika, mesterséges intelligencia). Támogatott témák: intelligencia, adat- és robotika, akkumulátorok, intelligens városok, rák és ritka betegségek, szén-dioxid-semleges és szén-dioxid-kibocsátásmentes technológiák, valamint körforgásos ipar, kék gazdaság stb.)

Közvetlen célcsoport: kutatóintézetek, egyetemek, ipar, kis- és középvállalkozások.

Tevékenység típusa: hálózatépítés és koordináció, kutatás, innováció, kísérleti tevékenységek, piaci bevezetési tevékenységek, képzési és mobilitási tevékenységek, az eredmények terjesztése és hasznosítása stb.

Pénzügyi eszközök

Zöld kötvény kibocsátás

A Magyar Nemzeti Bank által meghirdetett zöld program keretében ösztönözni kívánja a hazai kötvénypiac fejlődését és a zöld források felhasználását. A vállalatok számára meghirdetett zöld kötvény kibocsátási program mellett önkormányzatok számára is elérhetővé válhatnak a zöld kötvény kibocsátás révén plusz finanszírozási eszközök. Ennek jelenleg még jogszabályi gátját jelenti [a 2011. évi CXCV. törvény Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló törvény.](#)

A kiemelt környezetvédelmi témák finanszírozásának egy speciális területe a zöld kötvény. Céljuk a fenntarthatóság szorgalmazása, pozitív környezeti-, klímavédelmi hatással is járó beruházások finanszírozása. Zöld kötvények jellemzően energiahatékonysági-, tiszta közlekedési-, tiszta és fenntartható vízgazdálkodási-, fenntartható mezőgazdasági projektek megvalósítását támogatják.

A zöld kötvény a tőke fenntarthatóbb befektetésekre terelésének egyik pénzügyi eszköze.

Zöld hitel felvétel, hitel felvétel

A beruházások finanszírozását, különös tekintettel a zöld és digitális átállásra, a város kizárólag támogatási forrásból nem tudja megvalósítani, szükséges pénzügyi eszközöket is igénybe venni, melynek egyik lehetősége a hitelfelvétel. Az önkormányzatok hitelfelvételét a [2011. évi CXCV. törvény Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló törvény korlátok közé szorítja, a hitelfelvételi plafont az önkormányzatok jellemzően kihasználják.](#)

A hitelintézetek a zöld finanszírozási eszközök portfólióját bővítve már megjelentek zöld hiteltermékekkel, melyeknek köre a következő években folyamatosan bővülni fog, ami az önkormányzati, vagy a város területén megvalósítandó beruházások finanszírozásának fontos eszközévé fog válni.

Városi tőkealap

A tőkealap révén tudnak a városok leghatékonyabban a vissza nem térítendő támogatások mellé további forrásbevonást biztosítani. A városi projektportfóliókhoz az előkészítési projekt eredményeként megszülető üzleti terveknek megfelelő forráskombinációt szükséges biztosítani, melyben megjelenhet a tőkebefektetés mellett vissza nem térítendő támogatás és hitel igény is.

A tőkealap, mint pénzügyi termék olyan visszatérítendő típusú támogatás, amely a piacinál kedvezőbb feltételek mellett nyújt forrást projektek részére. A városi tőkealap olyan projekteket finanszíroz, mely az Önkormányzat számára prioritást jelentenek, megtérüléssel bíró projektek, de a megtérülés mértéke nem éri el a piac által elvárt hozamokat, így a piacról történő megfinanszírozásuk nem tud megtörténni, jellemzően 3-7%-os megtérülést biztosítanak. Bizonyos projekttypusok esetében (energetikai fejlesztések, jelentősebb gazdaságfejlesztési beruházások, városfejlesztési célú ingatlanfejlesztések stb.) feltételezhető, hogy valamilyen mértékű vissza nem térítendő forrás is allokálható a projektekhez.

Állami támogatási szabályoknak való megfelelés

Az Alap kizárólag abban az esetben fektethet be, ha a Befektetés a Bizottság 651/2014/EU rendeletének 6. cikkében meghatározott ösztönző hatással bír.

Az általános csoportmentességi rendelet (ÁCsR.) határozza meg azokat a támogatási kategóriákat, amelyek alapján nyújtott támogatások összeegyeztethetőnek minősülnek az állami támogatásokra vonatkozó szabályokkal. A rendeletben közös szabályok kerültek meghatározásra a kizáró feltételek, a támogatástartalom, támogatáshalmazódás szabályai, a bejelentési határértékek, illetve a közzététel, információszolgáltatás tekintetében.

Releváns támogatási jogcímek:

Regionális városfejlesztési támogatás (ÁCsR. 16. cikk)

Regionális beruházási támogatás (ÁCsR. 14. cikk)

Energiahatékonysági intézkedéshez nyújtott beruházási támogatás (ÁCsR. 38. cikk): Kifejezetten vállalkozások energiahatékonysági intézkedéseit szolgáló támogatási kategória.

Megújuló energia termeléséhez nyújtott beruházási támogatás (ÁCsR. 41. cikk): A megújuló energia termeléséhez nyújtott beruházási támogatás kizárólag új berendezéshez nyújtható.

Nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelésre irányuló beruházási támogatás (ÁCsR. 40. cikk): Kizárólag újonnan létrehozott vagy felújított kapacitásokhoz nyújtható.

7.1.1 Aktorok, meghatározó szereplők

Ebben az alfejezetben azok az aktorok kerülnek azonosításra, amelyek a városi projektek finanszírozásába bekapcsolódhatnak. A kormányzati és a társ-önkormányzati szereplők elsősorban a költségvetési, uniós források elosztási mechanizmusában töltenek be olyan szerepkört, amely meghatározza a fejlesztési források bevonását. A helyi gazdasági élet szereplői bizonyos típusú fejlesztéseknél társfinanszírozóként, piaci befektetőként, vagy akár az üzemeltetés során vonhatók be.

Pécs MJV Önkormányzata részéről a Pécsi Városfejlesztési Zrt. felelős a Stratégia elkészítéséért, megvalósításának nyomonkövetéséért, a monitoring rendszer felállításáért és működtetéséért, valamint a projektsatorna kialakításáért és naprakész működtetéséért. Így az egyes projektek finanszírozási mixének kialakítása is a PVF Zrt-nél jelentkező feladat, ide futnak be a finanszírozással kapcsolatos lehetőségek és elvárások. A zöld és digitális átállás megtervezése ugyancsak a PVF Zrt-hez delegált feladatként jelentkezik.

A PVF Zrt. folyamatos kapcsolatot tart az egyes operatív programok és RRF Irányító Hatóságokkal, a Nemzeti Kutatásfejlesztési és Innovációs Hivatal munkatársaival a Horizon Europe forrásai tekintetében.

7.1.2 Kitekintés

A Baranya Megyei Integrált Területi Program allokációja értelmében Pécs MJV forráskerete a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Pluszban 2021-27-ben prioritásonkénti bontásban:

	1. prioritás	2. prioritás	3. prioritás	4. prioritás
Forráskeret mrd Ft	14,553	1,961	0,625	6,412

7.1.3 Egyéb kötöttségek és lehetőségek

A projektek finanszírozását számos további, a fenti kategóriákba esetleg nem besorolható egyéb lehetőség teheti könnyebbé vagy gördíthet akadályt a jövőben tervezett fejlesztések finanszírozása elé.

A beruházások finanszírozásával kapcsolatosan a legnagyobb mozgásteret az Önkormányzat számára a közhatalmi bevételek jelentik, melyek közül a legnagyobb tételt az iparűzési adó teszi ki. Szűkíti a lehetőségeket, hogy az aktuális szabályozás értelmében az iparűzési adónak csak 50 %-a marad Önkormányzati felhasználási hatáskörben.

A projektfinanszírozás mozgásterét befolyásolja, hogy az egyes operatív programok keretében elérhető támogatási források milyen ütemezésben érhetőek el, milyen lehetőségek nyílnak az egyes fejlesztések egymásra építésében, a jelentkező szinergiák kihasználásában.

Megnyílnak olyan támogatási konstrukciók is, melyek önerőt igényelnek, itt a városi saját források, elsősorban iparűzési adó források biztosíthatják a szükséges fedezetet.

A hitelfelvételi és kötvénykibocsátási lehetőségeket jogszabályi kötöttségek is befolyásolják, az önkormányzatok hitelfelvételi lehetőségeit a Stabilitási törvény (Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény) határozza meg. További külső kötöttség, hogy milyen kondíciókkal érhetőek el a banki hitelek, illetve tőkebefektetési konstrukciók, illetve a jövőben milyen zöld termékek jelennek meg a finanszírozási piacokon. Ezeket folyamatosan figyelemmel kíséri az önkormányzat.

7.2 Az üzleti modell bemutatása

7.2.1 Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése dimenzióként összegezve

Az Önkormányzat támogatja a folyamatos projektfejlesztést, és projektjavaslatok gyűjtését, mely a későbbi megalapozott fejlesztések alapjává válik. A város vezetése hangsúlyt fektet a lakossági, civil szervezetek, vállalkozások, intézmények által megfogalmazott fejlesztési igények összehangolására, becsatornázására és lehetőség szerinti megvalósítására. A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia tervezése során az érintett felek által megfogalmazott projektjavaslatokat az alábbiak szerint összegezzük:

6. Táblázat Beavatkozások – Prosperáló város

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
<i>Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége</i>	22 803 000 000 Ft
<i>Megtérülést (bevétel, jövedelmet) biztosító elemek</i>	<p><i>A projektek többségének van megtérülést biztosító eleme, az ipari park fejlesztésnek bevétele is lesz a fejlesztés eredményeképpen. A többi esetben vizsgálni szükséges, hogy a bevétel mértéke mekkora, meghaladja-e a beruházási és üzemeltetési költségeket, mi a megtérülési periódus.</i></p> <p><i>Az ökoszisztémát erősítő projektek támogatással valósulhatnak meg, de további gazdasági tevékenység tervezése is lehetséges.</i></p>

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
<i>Források</i>	<i>Többségében támogatástartalom és egyéb finanszírozási eszköz kombinációjával valósulhatnak meg a projektek, önkormányzati önerő bevonása is szükséges. Fejlesztési hitel, tőkealap konstrukció megvizsgálandó.</i>
<i>Finanszírozás elemek aránya</i>	<i>További üzleti tervezés szükséges az arány megállapításához.</i>
<i>Várható vagy elvárt eredmények</i>	<i>Az iparterület fejlesztése eredményeképpen új munkahelyek létesülnek, növekszik a városi iparüzési adó bevétele, erősödik a vállalkozói ökoszisztéma. A turisztikai fejlesztések eredményeképpen megnő a helyi és térségi lakosság számára a szabadidő minőségi eltöltésének lehetősége. <i>Javul a város infrastruktúrájának helyzete, a szolgáltatói ingatlanok vonzóbbá válnak, az épületállomány kihasználtsága nő.</i></i>
<i>Kockázatok</i>	<i>Költségek emelkedése, elhúzódo közbeszerzés, elhúzódo megvalósítás <i>külső forrásbevonás lehetőségei kevésbé ismertek, termékek folyamatosan alakulnak, jogszabályi korlátok állnak a hitelfelvétel előtt, tőkeforrás bevonásával nincs tapasztalat</i></i>
<i>Érdekeltek</i>	<i>Önkormányzat, gazdasági szereplők, magánbefektetők, tőkealapok, kereskedelmi bankok, kamarák</i>

2. Táblázat Beavatkozások – Megtartó város

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
<i>Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége</i>	<i>29 662 000 000 Ft</i>
<i>Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek</i>	<i>Nincsen bevételtermelő elem, a városi humán közszolgáltatási infrastruktúra megújítása szerepel a projektek között, mely közfeladat ellátást jelent.</i>
<i>Források</i>	<i>vissza nem térítendő támogatás, önkormányzati önerő, további intézményi források</i>
<i>Finanszírozás elemek aránya</i>	<i>100% vissza nem térítendő támogatás, költségnövekmény esetén plusz önkormányzati önerő bevonásával</i>
<i>Várható vagy elvárt eredmények</i>	<i>A humán infrastruktúra fejlesztésénél elsősorban társadalmi hasznok nevesíthetők, emelkedik a városi szolgáltatások színvonala, az itt élők komfortfokozata, növekszik az életminőség. <i>Csökkennek az üzemeltetési költségek, alacsonyabbak lesznek a fenntartási, karbantartási költségek, nő az önkormányzati tulajdon értéke</i></i>
<i>Kockázatok</i>	<i>A kivitelezési időszakban akadályoztatottá válhat a szolgáltatások biztosítása. <i>Költségek emelkedése, elhúzódo közbeszerzés, elhúzódo megvalósítás</i></i>

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Érdekeltek	Önkormányzat, oktatási, szociális és egészségügyi szolgáltatásokat nyújtó intézmények, lakosság

3. Táblázat Beavatkozások – Zöldülő város

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	87 772 000 000 Ft
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	A fejlesztések egy részénél jelentkezik megtérülést, és egyes esetekben bevételt termelő projektem, elsősorban a megújuló energia termelésre irányuló beruházások esetében. A zöldfelületi fejlesztéseket érintő projektek esetében költségmegtakarítás tervezhető, bevételt termelő elem kevésbé reális.
Források	Vissza nem térítendő támogatás, önkormányzati önerő, ESCO konstrukció, tőkealap, zöldhitelek, hitelkonstrukciók, lakossági magánérő
Finanszírozás elemek aránya	További üzleti tervezés szükséges az arány megállapításához.
Várható vagy elvárt eredmények	A város épületeinek kibocsátási értéke csökken, nő az energiahatékonyság, az energiafogyasztásban kimutatható a csökkenés. A városi zöldfelületek megkötőképessége nő, ezzel párhuzamosan a városi minőségi rekreáció lehetőségei bővülnek, hozzájárulnak az életminőség javulásához.
Kockázatok	A beruházások nem hozzák a kívánt energiamegtakarítást, illetve nem tudják a megtakarítást érvényesíteni a költségstruktúrában. A megtermelt megújuló energia mennyiséget nem sikerül helyben felhasználni szabályozási akadályok miatt.
Érdekeltek	Önkormányzat, gazdasági szereplők, ESCO társaságok, hitelintézetek, tőkealapok, lakosság, áramszolgáltatók, önkormányzati gazdasági társaságok

4. Táblázat Beavatkozások – Digitális város

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	28 500 000 000 Ft
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	A tervezett projektek megalapozzák a városi digitális szolgáltatásokat, jelenleg nincs bevételtermelő elem, de ezek további vizsgálata szükséges.
Források	vissza nem térítendő támogatás, önkormányzati önerő
Finanszírozás elemek aránya	100% vissza nem térítendő támogatás

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Várható vagy elvárt eredmények	Az önkormányzati szolgáltatások minősége és elérhetősége javul, az intézményi és lakossági digitális kompetenciák fejlődnek, egyes városi szolgáltatások ellátása hatékonyabbá válik, ami költségmegtakarítást eredményezhet.
Kockázatok	Elhúzódó fejlesztések, nem sikerül egységes, integrált rendszert megvalósítani, programozási hibák jelentkezése. Nem sikerül a digitális szolgáltatás használatot a lakossággal elfogadtatni, alacsony szinten maradnak a digitális készségek, a digitális szolgáltatásokat nem sikerül kellőképpen integrálni az önkormányzati szolgáltatásrendszerbe.
Érdekeltek	Önkormányzat, vállalkozások, lakosság, civil szervezetek

5. Táblázat Beavatkozások – Kiszolgáló város

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	68 003 000 000 Ft
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	Jelenleg nem tervezett bevételt termelő elem, költségmegtakarítás azonban jelentkezik. Ennek további vizsgálata szükséges.
Források	vissza nem térítendő támogatás, önkormányzati önerő
Finanszírozás elemek aránya	100% vissza nem térítendő támogatás
Várható vagy elvárt eredmények	Városi elérhetőség javul, városi közlekedés klímaadaptációja megvalósul, a kerékpárutak hosszának növekedése hozzájárul az egészséges életmódhoz, fejlődik a városi infrastruktúra, nő a lakossági és vállalkozói elégedettség
Kockázatok	Párhuzamosan megvalósuló beruházások a kivitelezés ideje alatt kellemetlenséget okoznak a helyi lakosságnak, költségnövekmény várható, elhúzódó közbeszerzés, önkormányzati plusz erőforrás bevonása válhat szükségessé
Érdekeltek	Önkormányzat, vállalkozások, lakosság

7. táblázat Összesítő pénzügyi tábla

Megvizsgálandó szempontok	Tervezett beruházási költség (eFt)
Prosperáló dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	22 803 000
Zöldülő dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	87 772 000
Digitális dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	28 500 000
Megtartó dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	68 003 000
Kiszolgáló dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	29 662 000

Megvizsgálendő szempontok	Tervezett beruházási költség (eFt)
FVS összesített tervezett beruházási költsége	236 740 000

A projektek előzetes vizsgálatához üzleti tervezésre van szükség. Amennyiben a releváns bevonható forrás valamilyen piaci forrás, úgy ennek előkészítése további vizsgálat tárgya. Ezen belül, ha a forrásbevonás a Gst.⁶⁶ alapján adósságot keletkeztető ügyletet eredményezhet, pénzügyi szakértő előzetes felkérése mindenképp indokolt (hitel, kötvény, zöld kötvény, ESCO, városfejlesztési alap, vállalkozásfejlesztési alap stb.)

⁶⁶ Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény.

7.2.2 A finanszírozási terv összefoglalója

Prosperáló város beruházásai:

Projekt címe	Stratégiai célhoz való illeszkedés (melyik városi stratégiai célhoz illeszkedik)	Forrásigény (Ft)
Prioritást élvező projektek		
A pécsi vásártér funkcióbővítő rekonstrukciója, fejlesztése, Pécsi-víz hasznosítása, duzzasztása, valamint inkubátorház kialakítása zöldfelületi fejlesztéssel	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	4 000 000 000
ÁPER laktanya mint barnamezős ipari terület fejlesztése (infrastrukturális beavatkozások: terület rendezés, infra kiépítés, utak, közmű...)	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	1 200 000 000
Déli ipari park fejlesztése + Tettye nyomásellátás (villamos áram fejlesztése, zöld áram kiépítési lehetőségek)	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	1 600 000 000
NATURA 2000 területek fejlesztése: Mecsek/Misina élményerdő (Libegő fejlesztés szükséges engedélyek figyelembevételével)	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	1 653 000 000
Prioritást nem élvező projektek		
A városon belüli vasúti infrastruktúra gazdasági célú fejlesztése és hasznosítása	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	15 200 000 000
A Pécs-Pogányi Reptér fejlesztése	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	0
Labor Interaktív Varázstér komplex turisztikai fejlesztése	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	100 000 000
Zsolnay Látványmanufaktúra komplex turisztikai fejlesztése	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	300 000 000
Zsolnay Család- és gyártörténeti kiállítás komplex turisztikai fejlesztése	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	500 000 000
Világörökségi Negyed komplex turisztikai fejlesztése	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	1 000 000 000
A Király utca rehabilitációja	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	2 000 000 000
Új helyi piac kialakítása Pécs-Keleten (REL központ kialakítása)	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	1 000 000 000
Irodaház fejlesztések (egyetem, egyetemisták, külső piaci igények felmérése alapján)	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	2 000 000 000
Önálló Csontváry Múzeum	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	200 000 000
Pécs-Nyugat Program	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	1 500 000 000
Puskin téri volt kollégium gazdasági hasznosítása	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	1 200 000 000
A régi kemping területének funkcióbővítő fejlesztése	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	1 500 000 000

Turista utak fejlesztése	Egészséges karbonmentes város	200 000 000
Az EXPO Center funkcióváltáshoz kapcsolódó átalakítása és korszerűsítése	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	5 300 000 000
A pécsi jégpálya fejlesztése	Fenntartható, fejlődő társadalom	400 000 000
Pécsi Sör – Látogatóközpont	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	400 000 000
Ökoturisztikai célú közlekedésfejlesztés	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	100 000 000
Zsolnay örökség	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	500 000 000
Ökoturisztikai kínálat fejlesztése (pontoszerű látnivalók fejlesztése) - Pécs-Somogy, Vasas, Hird által övezett terület	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	150 000 000
Élményfürdő	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	10 000 000 000
Pécsi Borvidék és Villányi Borvidék kapcsolatának fejlesztése, pécsi borászati élményközpont és bemutatótér kialakítása	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	2 000 000 000
Mecseki Kisvasút	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	10 000 000 000
A bányáörökség turisztikai kiaknázása	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	1 000 000 000
Camping tudatos tervezéssel, kialakítással és az életformát élők megszólítása meghatározott tervek szerint (ennek kidolgozása megkezdődött)	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	150 000 000
Pécsi lovasklub és lovarda kialakítása	Fenntartható, fejlődő társadalom	200 000 000
Land Art projektek és Színes Város Látogatóközpont	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	450 000 000
Komplex pécsi befektetésösztönzési program	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	50 000 000
MICE turizmus (Konferencia, rendezvény és üzleti) feltételeinek javítása, kapacitásbővítés, fogadóiinfrastruktúra fejlesztés	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	2 000 000 000

Zöldülő város beruházásai

Projekt címe	Stratégiai célhoz való illeszkedés (melyik városi stratégiai célhoz illeszkedik)	Forrásigény (Ft)
Prioritást élvező projektek		
Komplex városi zöld program (Kertváros, Uránváros, Pécs-Kelet városrészi fejlesztések) - zöldfelületek, játszó, parkolók, járdák fejlesztése, korszerűsítése	Egészséges karbonmentes város	800 000 000

Csapadékvíz szabályozás, belvízvédelem(2014-2020-as ciklusban elmaradt, Meszes patak, Mélyvonal 2-0-0,3-0-0,6-0-0)	Fenntartható, társadalom	fejlődő	800 000 000
Csapadékvíz szabályozás, belvízvédelem (Király utca vége és befogadójának fejlesztése, további pontszerű beavatkozások a város több pontján)	Fenntartható, társadalom	fejlődő	350 000 000
Keleti Városrészi Óvoda - Dr. Majorossy Imre Utcai Tagóvoda fejlesztése	Egészséges Város	Karbonmentes	150 000 000
Kertvárosi Óvoda - Bimbó utcai tagóvoda fejlesztése	Egészséges Város	Karbonmentes	250 000 000
Nyugati Városrészi Óvoda - Magyar Lajos utca tagóvoda fejlesztése	Egészséges Város	Karbonmentes	200 000 000
Városközponti Óvoda - Belvárosi tagóvoda	Egészséges Város	Karbonmentes	300 000 000
Istenkúti óvoda energetikai korszerűsítése	Egészséges Város	Karbonmentes	200 000 000
Csoda bölcsőde fejlesztése (épület energetikai fejlesztés része)	Egészséges Város	Karbonmentes	450 000 000
Önkormányzati épületek napelemes energetikai fejlesztése	Egészséges Város	Karbonmentes	411 000 000
Prioritást nem élvező projektek			
Komplex pécsi vízvédelmi fejlesztések	Fenntartható, társadalom	fejlődő	1 100 000 000
Pécsi víz szabályozása, duzzasztása	Fenntartható, társadalom	fejlődő	650 000 000
Önkormányzati centrumépületek energetikai fejlesztése	Egészséges Város	Karbonmentes	2 200 000 000
Önkormányzati épületek energetikai fejlesztése a BIOKOM Nkft-nél	Egészséges Város	Karbonmentes	2 200 000 000
1. Városközponti Óvoda Móricz Zsigmond téri Tagóvodája 2. Nyugati Városrészi Óvoda székhelyintézmény (Mezőszél) 3. Városközponti Óvoda Belvárosi Tagóvodája 4. Nyugati Városrészi Óvoda Esztergár Lajos Utcai Tagóvodája 5. Nyugati Városrészi Óvoda Közraktár Utcai Sportóvodája 6. Nyugati Városrészi Óvoda Magyar Lajos Utcai Tagóvodája 7. Nyugati Városrészi Óvoda Radnóti Miklós Utcai Tagóvodája 8. Nyugati Városrészi Óvoda Zipernowsky Károly Utcai Tagóvodája 9. Nyugati Városrészi Óvoda Istenkúti Tagóvodája 10. Kertvárosi Óvoda Bimbó Utcai Tagóvodája 11. Kertvárosi Óvoda Enyezd Utcai Tagóvodája 12. Kertvárosi Óvoda Melinda Utcai Tagóvodája 13. Kertvárosi Óvoda Anikó Utcai Tagóvodája áthelyezése: 14. Keleti Városrészi Óvoda Székhelyintézménye - Teleki Blanka 15. Keleti Városrészi Óvoda Eszperantó Utcai Tagóvodája	Egészséges Város	Karbonmentes	1.100.000.000

16. Keleti Városrészi Óvoda Sétatér Utcai Tagóvodája			
17. Keleti Városrészi Óvoda Buzsáki Utcai Tagóvodája			
18. Keleti Városrészi Óvoda Dr. Majorossy Imre Utcai Tagóvodája			
19. Keleti Városrészi Óvoda Fürj Utcai Tagóvodája			
20. Keleti Városrészi Óvoda Vargha Damján Utcai Tagóvodája			
21. Keleti Városrészi Óvoda Zsolnay Vilmos Utcai Tagóvodája			
22. Keleti Városrészi Óvoda Bártfa Utcai Tagóvodája			
23. Keleti Városrészi Óvoda Somogyi Tagóvodája fejlesztése			
24. Apáczai Óvoda épületei			
Önkormányzati épületek energetikai fejlesztése 2. PVF székház – Pécs, Mária utca 9.	Egészséges Város	Karbonmentes	200 000 000
A Tüke Busz Zrt. dízel autóbusz-flottájának környezetvédelmi szempontú, a dekarbonizációs tervvel összhangban lévő kiváltása elektromos autóbuszokkal – I. ütem	Egészséges Város	Karbonmentes	11 260 000 000
A Tüke Busz Zrt. dízel autóbusz-flottájának környezetvédelmi szempontú, a dekarbonizációs tervvel összhangban lévő kiváltása elektromos autóbuszokkal – II. ütem	Egészséges Város	Karbonmentes	19 000 000 000
Alternatív energiatermelési módok használata	Egészséges Város	Karbonmentes	1 000 000 000
Zagykazetták rekultivációja, zagyhasznosítás	Egészséges Város	Karbonmentes	250 000 000
Új megújuló energiatermelő fotovoltaikus kapacitások kialakítása a PÉTÁV Pécsi Távfűtő Kft.-nél - napelempark	Egészséges Város	Karbonmentes	70 000 000
Új megújuló energiatermelő fotovoltaikus kapacitások kialakítása a Biokom NKft.-nél – sziget jellegű napelempark	Egészséges Város	Karbonmentes	2 600 000 000
Új megújuló energiatermelő fotovoltaikus kapacitások kialakítása a Tettye Forrásház Zrt.-nél – napelempark	Egészséges Város	Karbonmentes	7 500 000 000
A Tüke Busz Zrt. új telephelyének és elektromos töltő infrastruktúrájának kialakítása	Egészséges város	karbonmentes	7 100 000 000
Zagykazetták rekultivációja, zagyhasznosítás	Egészséges város	karbonmentes	250 000 000
A nagyvárosi közlekedés elektrifikációja az egyéni és közösségi környezetbarát közlekedést támogató infrastruktúra kialakításával	Egészséges város	karbonmentes	1 980 000 000
A pécsi közszolgáltatási rendszer hagyományos üzemű járműparkjának elektrifikációja 1. ütem	Egészséges város	karbonmentes	1 500 000 000
A pécsi közszolgáltatási rendszer hagyományos üzemű járműparkjának elektrifikációja 2. ütem	Egészséges város	karbonmentes	300 000 000
A pécsi közszolgáltatási rendszer hagyományos üzemű járműparkjának elektrifikációja 3. ütem	Egészséges város	karbonmentes	480 000 000
A pécsi közszolgáltatási rendszer hagyományos üzemű járműparkjának elektrifikációja 4. ütem	Egészséges város	karbonmentes	8 800 000 000

A pécsi közszolgáltatási rendszer hagyományos üzemű járműparkjának elektrifikációja 5. ütem	Egészséges város	karbonmentes	140 000 000
Szennyvízhasznosítási kapacitás növelése Pécssett	Egészséges város	karbonmentes	5 000 000 000
Mechanikai kezeléssel leválasztott magas biológiailag lebomló anyag tartalmú frakció fermentációja biogáz hasznosítással	Egészséges város	karbonmentes	5 080 000 000
Magas biológiailag lebomló anyag tartalmú frakció előkezelése, energetikailag hasznosítható frakciók kiválasztása, inert alkotók kiválasztása	Egészséges város	karbonmentes	2 032 000 000
Szelektív és vegyes maradék hulladék hulladékok begyűjtési rendszerének kiterjesztése és fejlesztése a Dél-Kom Nonprofit Kft közszolgáltatói területén	Egészséges város	karbonmentes	6 650 000 000
Szennyvíziszap hasznosítása komposztba történő keverésével	Egészséges város	karbonmentes	2 540 000 000
Szelektíven begyűjtött lomhulladék előkezelésének fejlesztése a Kökényi Regionális Hulladékkezelő Központban	Egészséges város	karbonmentes	320 000 000
Komposztáló kapacitás fejlesztése a Dél-Kom Nonprofit Kft közszolgáltatói területén	Egészséges város	karbonmentes	2 450 000 000
Szelektíven gyűjtött hulladékok előkezelésének fejlesztése a Barcsi válogatómű technológiai korszerűsítésével	Egészséges város	karbonmentes	970 000 000
A szennyvízkezelés fejlesztése a Tettye Forrásház Zrt. szolgáltatási területén	Egészséges város	karbonmentes	4 000 000 000
Zöldhulladék gyűjtés Pécs városában	Egészséges város	karbonmentes	320 000 000
Környezetbarát és hatékony eszközök beszerzése a városüzemeltetésben	Egészséges város	karbonmentes	500 000 000
Vízbiztonsági fejlesztések	Egészséges város	karbonmentes	1 300 000 000
Vízhálózat üzembiztonsági fejlesztése	Egészséges város	karbonmentes	4 000 000 000
A Tüskésrét funkcióbővítő fejlesztése (rekreációs terület)	Egészséges város	karbonmentes	1 000 000 000

Digitális város beruházásai

Projekt címe	Stratégiai célhoz való illeszkedés (melyik városi stratégiai célhoz illeszkedik)	Forrásigény (Ft)
Prioritást nem élvező projektek		
Digitális Pécs	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	850 000 000
PMJVÖ Polgármesteri Hivatala és szervezeti egységeinek eszközmodernizációja	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	125 000 000
Önkormányzati tulajdonú optikai alépítményhálózat fejlesztése Pécssett	A város gazdasági alapjainak újjáépítése	1 500 000 000
Közösségi közlekedés megállóhelyi utastájékoztató rendszerének fejlesztése	Egészséges karbonmentes város	120 000 000
Okos buszvárók kialakítása	Egészséges karbonmentes város	150 000 000
Közösségi közlekedést kiszolgáló pályaudvarok fejlesztése	Egészséges karbonmentes város	600 000 000
Utastájékoztató rendszer fejlesztése a Tüke Busz Zrt. Autóbuszain	Egészséges karbonmentes város	120 000 000
A pécsi közösségi közlekedés jegy- és bérletértékesítési rendszerének fejlesztése	Egészséges karbonmentes város	1 200 000 000
Okos megoldások alkalmazása a hulladékgazdálkodásban és városüzemeltetésben	Egészséges karbonmentes város	620 000 000
Intelligens városi energiamenedzsment és térinformatikai rendszer kialakítása	Egészséges karbonmentes város	2 300 000 000
Intelligens városi energiamenedzsment és térinformatikai rendszer kialakítása – csapadékvíz, szennyvíz, ivóvíz, zöld, kék és szürke infrastruktúra térinformatikai fejlesztések	Egészséges karbonmentes város	635 000 000
Informatikai hardver és szoftver fejlesztések (BLOKOM)	Fenntartható, fejlődő társadalom	230 000 000

Megtartó város beruházásai

Projekt címe	Stratégiai célhoz való illeszkedés (melyik városi stratégiai célhoz illeszkedik)	Forrásigény (Ft)
Prioritást élvező projektek		
Múzeumi épületfunkciós fejlesztések a helyi kulturális infrastruktúra támogatása érdekében	Egészséges karbonmentes város, Fenntartható, fejlődő társadalom	250 000 000
Szivárvány Gyermekház felújítása	Egészséges karbonmentes város, Fenntartható, fejlődő társadalom	1 450 000 000
Közösség-vezérelt helyi fejlesztések, akciók és programok Pécssett	Fenntartható, fejlődő társadalom	100 000 000
Pécsi Öntevékeny Városrészek - A helyi közösségek fejlesztése, a közösségi tudat erősítése, önkéntesség fejlesztése	Fenntartható, fejlődő társadalom	155 000 000
Közösség-vezérelt helyi fejlesztések, akciók és programok a szociális városrehabilitáció által lehatárolt célterületeken	Fenntartható, fejlődő társadalom	55 000 000
Szociális városrehabilitációhoz kapcsolódó közösségi tervezési és szolgáltatásfejlesztési tevékenységek	Fenntartható, fejlődő társadalom	65 000 000
Helyi humán közszolgáltatások összehangolt szakmai, a biztosított szolgáltatások minőségi fejlődését eredményező fejlesztések	Fenntartható, fejlődő társadalom	250 000 000
Majorossy Imre Utcai Óvoda Bimbó utcai óvoda Magyar Lajos utcai óvoda Belvárosi Óvoda Istenkúti óvoda Kertvárosi Óvoda Anikó Utcai Tagóvodája áthelyezése	A kompakt város	1.500.000.000
Csoda bölcsőde fejlesztése (épület belső felújítás része)	A kompakt város	400.000.000
A következő 4 db bölcsőde esetén a tervezett fejlesztési összeg a belső kialakításokra, udvarrendezésre és eszközbeszerzésre 600 millió Ft. A külső felújítás TOP és KEOP forrásból megvalósultak. A következő intézmények érintettek: Mezőszél Bölcsőde -Mezőszél u. 2 (épület belső felújítás része) Zöldliget Bölcsőde - Köztársaság tér 1/1. (épület belső felújítás része) Cseperedő Bölcsőde - Ajtósi D. u. 1. (épület belső felújítás része) Fészek Bölcsőde - Gosztonyi u. 1 (épület belső felújítás része)	A kompakt város	1.250.000.000
Az egészségügyi alapellátás fejlesztése Pécssett	A kompakt város	1.100.000.000

<p>- 0. TVT - orvosi rendelő - Testvérvárosok Tere</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1. Orvosi rendelő - 7631 Pécs, Kultúrház utca 1. 25. sz. körzet - 2. Orvosi rendelő - 7628 Pécs, Hősök tere 7.; 8. sz. körzet - 3. Orvosi rendelő - 7627 Pécs, Gesztenyés utca 26., 14. sz. körzet: - 4. Orvosi rendelő - 7629 Pécs, Dobó István utca 96., 15 sz. körzet: - 5. Orvosi rendelő - 7632 Pécs, Wallenstein Zoltán utca 10. ,26. sz. körzet: - 6. A Lánc utcai rendelőben praktizáló 4 db felnőtt házi orvos, 5 db fogászati és 5 db gyermek házi orvosi rendelő korszerűsítése. - 6. Alternatív projekt: belvárosi házi orvosok részére bérel az Önkormányzat helyiségeket az Irgalmasrendi Kórház épületében havi 1.529.330 forint értékben. Ezek áthelyezésével a bérleti díj megfizetés megszűnhetne. <p>A fenti elemekből szükséges pontosítani, hogy az önkormányzat végül mit valósít meg.</p>		
<p>Integrált Nappali Szociális Intézmény (INSZI) egységeinek belső kialakításához kapcsolódó fejlesztések (Apáca utca 12., Felsőbalokány u. 1/G, Felsőbalokány u. 1/F. és 1/C., Felsőbalokány utca Mosoda telephely fejlesztés)</p>	<p>A kompakt város</p>	<p>1.000.000.000</p>
<p>Apáczai Művelődési Ház komplex rekonstrukciója</p>	<p>A kompakt város</p>	<p>750.000.000</p>
<p>Pécsi Iskolafejlesztési program az ipartelepítés támogatása érdekében</p>	<p>A kompakt város</p>	<p>412.000.000</p>
<p>Meszési szociális városrehabilitáció 150 millió HUF beruházási költségigénnyel</p>	<p>Fenntartható, fejlődő társadalom</p>	<p>egyeztetés alatt, lehetőség szerinti keretáremelési igénnyel valósítandó meg</p>
<p>Prioritást nem élvező projektek</p>		
<p>Pécsi uszodafejlesztési program</p>	<p>Egészséges Karbonmentes Város</p>	<p>850 000 000</p>
<p>A Pécsi Nemzeti Színház épületének komplex rekonstrukciója</p>	<p>A kompakt város</p>	<p>2 500 000 000</p>
<p>A Harmadik Színház komplex rekonstrukciója</p>	<p>A kompakt város</p>	<p>1 200 000 000</p>
<p>A Pécsi Zsinagóga funkcióbővítő fejlesztése</p>	<p>A kompakt város</p>	<p>1 000 000 000</p>
<p>A szabadtéri színház fejlesztése</p>	<p>A kompakt város</p>	<p>350 000 000</p>
<p>A Tettye Színpad funkcióbővítő modernizációja</p>	<p>A kompakt város</p>	<p>45 000 000</p>
<p>A pécsi (baranyai) horvátok történetét bemutató múzeum</p>	<p>A kompakt város</p>	<p>150 000 000</p>
<p>A volt Bóbita Bábszínház épületének rekonstrukciója</p>	<p>A kompakt város</p>	<p>800 000 000</p>

Futballstadion fejlesztés a Dárdai Pál akadémia mellé	A kompakt város		500 000 000
Fejlesztésekhez kapcsolódó humánkapacitás képzése (BLOKOM NKft. Munkahelyi képzés)	Fenntartható, társadalom	fejlődő	150 000 000
Házi segítségnyújtás fejlesztése – INSZI	Fenntartható, társadalom	fejlődő	100 000 000
KÖZ-HÁLÓ	Fenntartható, társadalom	fejlődő	100 000 000
Szociális városrehabilitációs szoft beavatkozások István-aknán	Fenntartható, társadalom	fejlődő	100 000 000
Belvárosi szociális városrehabilitáció	Fenntartható, társadalom	fejlődő	100 000 000
Pécsi Janus Pannonius Gimnázium épületének felújítása	A kompakt város		0
Pécsi Belvárosi Általános Iskola rekonstrukciója	A kompakt város		0
ANK tömb fejlesztése - Pécsi Apáczai Csere János Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium, Alapfokú Művészei Iskola 1. Sz. Általános iskola - Apáczai Csere János körtér 1	A kompakt város		0
Pécsi Apáczai Csere János Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium, Alapfokú Művészei Iskola 2. Sz. Iskola - Apáczai Csere János körtér 1. C	A kompakt város		0
Pécsi Apáczai Csere János Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium, Alapfokú Művészei Iskola Gimnáziuma - Apáczai Csere János körtér 1. B	A kompakt város		0
Pécsi Apáczai Csere János Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium, Alapfokú Művészei Iskola Alapfokú Művészeti Iskola - Apáczai Csere János körtér 2.	A kompakt város		0
Pécsi Művészeti Gimnázium, Szakgimnázium és Technikum - Radnics u. 9.	A kompakt város		0
Pécsi Éltés Mátyás Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézet épületének fejlesztése	A kompakt város		0
Baranya Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Pécsi Tagintézménye épületének fejlesztése	A kompakt város		0
Pécsi Kodály Zoltán Kollégium - Kodály Z. u. 20/A.	A kompakt város		0
Pécsi Kodály Zoltán Gimnázium - Dobó I. u. 35-37.	A kompakt város		0
Roma Kultúra Múzeum kialakítása 150 millió HUF beruházási költség	A kompakt város		0
Roma helyi közösségi tér kialakítása 450 millió HUF beruházási költség	A kompakt város		0
Pécs Megyei Jogú Város Integrált Szociális Intézmény Ziperovszky utcai idősek otthona fejlesztés	A kompakt város		450 000 000

István-akna lakhatási feltételeinek javítása (várhatóan közös TOP forrásból valósulhat meg, nem dedikált keretből)	A kompakt város	1 200 000 000
Nemzetközi nyelvi iskola indítása	A kompakt város	2 000 000 000
Pécsi iskola program (projektkatalógus)	A kompakt város	5 000 000 000
1. Városközponti Óvoda Móricz Zsigmond téri Tagóvodája 2. Nyugati Városrészi Óvoda székhelyintézmény (Mezőszél) 3. Városközponti Óvoda Belvárosi Tagóvodája 4. Nyugati Városrészi Óvoda Esztergár Lajos Utcai Tagóvodája 5. Nyugati Városrészi Óvoda Közraktár Utcai Sportóvodája 6. Nyugati Városrészi Óvoda Magyar Lajos Utcai Tagóvodája 7. Nyugati Városrészi Óvoda Radnóti Miklós Utcai Tagóvodája 8. Nyugati Városrészi Óvoda Zipernowsky Károly Utcai Tagóvodája 9. Nyugati Városrészi Óvoda Istenkúti Tagóvodája 10. Kertvárosi Óvoda Bimbó Utcai Tagóvoda (korábbi KEOP pályázathoz tervanyag 11. Kertvárosi Óvoda Enyezd Utcai Tagóvodája (korábbi KEOP pályázathoz tervanyag készült) 12. Kertvárosi Óvoda Melinda Utcai Tagóvodája 13. Kertvárosi Óvoda Anikó Utcai Tagóvodája áthelyezése: 14. Keleti Városrészi Óvoda Székhelyintézménye - Teleki Blanka 15. Keleti Városrészi Óvoda Eszperantó Utcai Tagóvodája 16. Keleti Városrészi Óvoda Sétatér Utcai Tagóvodája 17. Keleti Városrészi Óvoda Buzsáki Utcai Tagóvodája 18. Keleti Városrészi Óvoda Dr. Majorossy Imre Utcai Tagóvodája 19. Keleti Városrészi Óvoda Fürj Utcai Tagóvodája 20. Keleti Városrészi Óvoda Vargha Damján Utcai Tagóvodája 21. Keleti Városrészi Óvoda Zsolnay Vilmos Utcai Tagóvodája 22. Keleti Városrészi Óvoda Bártfa Utcai Tagóvodája 23. Keleti Városrészi Óvoda Somogyi Tagóvodája fejlesztése 24. Apáczai Óvoda épületei	A kompakt város	
A vasasi Legényotthon felújítása és hasznosítása	A kompakt város	300 000 000
Idősek otthona kialakítása	A kompakt város	800 000 000

Lánc utcai idősothton fejlesztése	A kompakt város		800 000 000
„Nemzeti Bérletprogram” kialakítása és pécsi pilot projekt megvalósítása	A kompakt város		3 400 000 000
A szociális ellátások városi szintű fejlesztése	A kompakt város		255 000 000
Német anyanyelvűek Fünfkirchen-idősothtona	A kompakt város		1 500 000 000
Vidámpark régi területének revitalizálása	Fenntartható, társadalom	fejlődő	1 500 000 000
Mandulás park	Fenntartható, társadalom	fejlődő	700 000 000
Zipline (átcsúszó kötélpálya)	Fenntartható, társadalom	fejlődő	500 000 000
Remete rét és a Sós-hegyi kilátó fejlesztése	Fenntartható, társadalom	fejlődő	800 000 000
Hoppla tematikus élménytúrák infrastruktúrájának kialakítása	Fenntartható, társadalom	fejlődő	150 000 000
Tettye park állagmegóvó felújítása, Tettyei romok rendezvénytechnikai infrastruktúra fejlesztése	Egészséges karbonmentes város		500 000 000
Park Mozi fejlesztése	Fenntartható, társadalom	fejlődő	300 000 000
Mászófal	Fenntartható, társadalom	fejlődő	300 000 000
Mindenki pécsi akar lenni	Fenntartható, társadalom	fejlődő	45 000 000

Kiszolgáló város beruházásai

Projekt címe	Stratégiai célhoz való illeszkedés (melyik városi stratégiai célhoz illeszkedik)	Forrásigény (Ft)
Prioritást élvező projektek		
E-bringa projekt II. ütem, további dokkoló állomások telepítése a megvalósított kerékpáros nyomvonalakon (POTE, Kertváros, Megyeri tér, Vásártér), kerékpárok beszerzése	Egészséges karbonmentes város, Fenntartható, fejlődő társadalom	100 000 000
Hungária utca, lakosságbarát kerékpáros és forgalomtechnikai fejlesztése, parkoló felújítás és fejlesztés (pontszerű beavatkozás: Korház tér, Petőfi u. 6-os út, Szabadság u. 6-os út)	Egészséges karbonmentes város, Fenntartható, fejlődő társadalom	400 000 000
Kertváros-Belváros kerékpárút fejlesztése (2014-2020-as ciklusban elmaradt)	Egészséges karbonmentes város, Fenntartható, fejlődő társadalom	1 170 000 000
Pécs - Kozármisleny, Pécs-Siklós kerékpárút fejlesztése, Megyei kerékpárhálózathoz csatlakozás	Egészséges karbonmentes város	700 000 000
Prioritást nem élvező projektek		
Kerékpárút kialakítása a régi 6-os út nyomvonalán	Fenntartható, fejlődő társadalom	500 000 000
Városi közlekedési hálózat fejlesztése 2 (Balokány és Tüskésrét kerékpáros összekötése - A déli városrész kerékpárforgalmi összekötése a Tüskésréten át a keleti városrészszel.)	Egészséges karbonmentes város	700 000 000
A pécsi köztemető korszerűsítése	Fenntartható, fejlődő társadalom	500 000 000
A Belváros forgalomtechnikai szabályozása	Egészséges karbonmentes város	1 000 000 000
Berek u. - Viktória u környékének rendezése	Fenntartható, fejlődő társadalom	45 000 000
Ürögi faszor fejlesztése a Nyugati elkerülő út és 6-os sz. főút közötti szakaszon	Egészséges karbonmentes város	400 000 000
Települési környezet fejlesztése, átalakítása - Pécs-Somogy, Vasas, Hird által övezett terület	Fenntartható, fejlődő társadalom	500 000 000
Pécs-Kelet meglévő kerékpárút folytatásaként Somogy-Vasas Hird csatlakoztatása a kerékpárhálózatba	Egészséges karbonmentes város	800 000 000
Pécs kelet-nyugati összekötő út megvalósítása	A kompakt város	15 000 000 000
Megyei kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése 1	A kompakt város	1 000 000 000
Megyei kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése 2	A kompakt város	2 000 000 000
Megyei kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése 3	A kompakt város	200 000 000

Kelet-Nyugat közlekedési folyosó folytatása	A kompakt város	1 000 000 000
A Verseny utca közlekedési feltételeinek javítása	A kompakt város	800 000 000
Tüskésréti park csatlakozás fejlesztése (Faiskola utca)	A kompakt város	2 000 000 000
A Belváros forgalomtechnikai szabályozása	A kompakt város	1 000 000 000
Parkolófejlesztések	Egészséges karbonmentes város	1 500 000 000
Malomvölgyi parkerdő és arborétum fejlesztése (külterületi részek)	Egészséges karbonmentes város	1 200 000 000
A BÍOKOM Nkft. telephely-fejlesztése	A kompakt város	508 000 000

Összefoglaló megállapítások

- A fenti projektlista képezi Pécs MJV 2021-30-as időszakának fő fejlesztési irányait. A prioritásokat elsősorban a TOP Plusz forráskerete és finanszírozási feltételei alapján határozta meg a város
- Pécs városa komplexen gondolkodik a fejlesztési igényekben, így nem csak a TOP Plusz terhére megvalósítható projektekhez rendelt forrásigényt, hanem a további fejlesztések esetében is megkezdte a tervezést
- A felsorolt projektek nagyrészt támogatás igényűek, ez alól néhány gazdasági és zöld átállást támogató projektek kivételt, melyek megtérülési időszakának számítása a megvalósíthatósági tanulmányok és CBA számítások elkészítése során kerül pontosításra
- A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia projektportfóliója mentén Pécs MJV elkészítette Karbonsemleges Szerződéséhez kapcsolódó projektportfólióját, mely Pécs városának 80%-os kibocsátás csökkentését célozza. A 80%-os kibocsátás csökkentés elérésének költsége kb 302 milliárd Ft, melyből az Önkormányzat beruházási költsége kb 27 milliárd Ft. Jelentős átfedés van az FVS zöld átállást támogató projekjei és a Klímasemleges Szerződés projekjei között. A Klímasemleges projektportfólió számos megtérülő és vegyes finanszírozású projektet tartalmaz, melyek megvalósítása 2030-ig megvalósul
- A jelen finanszírozási tervben a digitális átállást támogató projektek a TOP Plusz forrás szempontjából nem prioritást élvező projektek, ugyanakkor a klímasemlegesség elérése szempontjából fő prioritást képviselő projektek, így Pécs városa folyamatosan monitorozza az elérhető forrásokat ezen projektek megvalósítása érdekében.
- A projektek ütemezését és a csúcsidezőszakokat tekintve 2024-25 tekinthető csúcsidezőszaknak, illetve a 2028-30-as időszak.

7.3. Fenntartható üzemeltetés

A fenntarthatósági vizsgálatnál az alábbi szempontokat veszi figyelembe a fejezet projektenként:

- időtáv meghatározása: a megvalósítás időtartamát követően években meghatározott fenntartási időszak. (Várhatóan mekkora a kötelező időtartam – mekkora a megtérüléshez szükséges időtartam?),
- költségek: a felmerülő fenntartási költségek nevesítése és mértékének meghatározása,
- bevételek: amennyiben a fenntartás során bevételek is azonosíthatóak, akkor azt is számításba kell venni,
- externáliák: a projekt hatásai által kiváltott közvetett negatív vagy pozitív társadalmi/gazdasági/környezeti hatások,
- a projekt esetleges későbbi értékesítésének lehetősége (pl. egy ingatlanfejlesztés eredményének várható értékesítése).

<i>Prosperáló város</i>				
Beavatkozás	Üzemeltető	Üzemeltetési költség típusa	Megtérülés	Externália
A pécsi vásártér funkcióbővítő rekonstrukciója, fejlesztése	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költségei	Hosszú távú megtérülés bevételekből	Helyi gazdaság fejlődése, helyi termékek keresletének bővülése
Pécsi-víz hasznosítása, duzzasztása, valamint inkubátorház kialakítása zöldfelületi fejlesztéssel	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költségei	Megtérülés az inkubátorház esetében jelentkezik	Egészséges, tiszta ivóvíz Pécs városában hosszú távon
ÁPER laktanya, mint barnamezős ipari terület fejlesztése (infrastrukturális beavatkozások: terület rendezés, infrastruktúra kiépítés, utak, közmű...)	önkormányzati cég	Ingatlan üzemeltetés költségei	Megtérülés hasznosítás jellegétől függ	Egészségesebb városszövet
Déli ipari park fejlesztése + Tettye nyomásellátás (villamos áram fejlesztése, zöld áram kiépítési lehetőségek)	önkormányzati cég	Ingatlan üzemeltetés költségei	Megtérülés várható CBA számítás szerint	Karbon kibocsátás csökkentése, gazdaság bővülése

Mecsek/Misina élményerdő (Libegő fejlesztés szükséges engedélyek figyelembevételével)	önkormányzati cég vagy magánüzemeltető	Ingatlan üzemeltetés költségei	Nem megtérülő projekt a beruházás tekintetében, bevételek üzemeltetéshez hozzájárulnak	Városi attraktivitás növekedése
Labor Interaktív Varázstér komplex turisztikai fejlesztése	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költségei	Nem megtérülő projekt a beruházás tekintetében, bevételek üzemeltetéshez hozzájárulnak	Városi attraktivitás növekedése
Zsolnay Látványmanufaktúra komplex turisztikai fejlesztése	Zsolnay Örökségkezelő Nkft.	Ingatlan üzemeltetés költségei	Nem megtérülő projekt a beruházás tekintetében, bevételek üzemeltetéshez hozzájárulnak	Városi attraktivitás növekedése
Zsolnay Család- és gyártörténeti kiállítás komplex turisztikai fejlesztése	Zsolnay Örökségkezelő Nkft.	Ingatlan üzemeltetés költségei	Nem megtérülő projekt a beruházás tekintetében, bevételek üzemeltetéshez hozzájárulnak	Városi attraktivitás növekedése
Világörökségi Negyed komplex turisztikai fejlesztése	önkormányzati cég	Ingatlan üzemeltetés költségei	Nem megtérülő projekt a beruházás tekintetében, bevételek üzemeltetéshez hozzájárulnak	Városi attraktivitás növekedése
Új helyi piac kialakítása Pécs-Keleten (REL központ kialakítása)	önkormányzati cég	Ingatlan üzemeltetés költségei	Hosszú távú megtérülés bevételekből	Helyi gazdaság fejlődése, helyi termékek keresletének bővülése

Irodaház fejlesztések (egyetem, egyetemisták, külső piaci igények felmérése alapján)	Na	Ingatlan üzemeltetés költségei	Megtérülő projekt, bevétel bérleti díjakból	Gazdaság bővülése, munkahelyteremtés
A NICK tömb rekonstrukciója	Na	Ingatlan üzemeltetés költségei	Megtérülő projekt, bevétel bérleti díjakból	Gazdaság bővülése, munkahelyteremtés
Puskin téri volt kollégium gazdasági hasznosítása	önkormányzati cég	Ingatlan üzemeltetés költségei	Megtérülő projekt, időtáv hasznosítás módjának függvénye	Gazdaság bővülése
Pécsi Sör – Látogatóközpont	önkormányzati cég vagy magánüzemeltető	Ingatlan üzemeltetés költségei	Nem megtérülő projekt a beruházás tekintetében, bevételek üzemeltetéshez hozzájárulnak	Városi attraktivitás növekedése
Zsolnay örökség	Zsolnay Örökségkezelő Nkft.	Ingatlan üzemeltetés költségei	Nem megtérülő projekt a beruházás tekintetében, bevételek üzemeltetéshez hozzájárulnak	Városi attraktivitás növekedése
A Pécs-Pogányi Reptér fejlesztése	na	Ingatlan üzemeltetés költségei	Megtérülő projekt, támogatás nélkül valósul meg	Gazdaság bővülése, munkahelyteremtés

Élményfürdő	magánberuházó	Ingatlan üzemeltetés költségei	Nem megtérülő projekt a beruházás tekintetében, bevételek üzemeltetéshez hozzájárulnak	Városi attraktivitás növekedése
A városon belüli vasúti infrastruktúra gazdasági célú fejlesztése és hasznosítása	Na	Ingatlan üzemeltetés költségei	Hosszú távú megtérülés	Gazdaság bővülése, munkahelyteremtés
A bányáörökség turisztikai kiaknázása	Na	Ingatlan üzemeltetés költségei	Nem megtérülő projekt a beruházás tekintetében, bevételek üzemeltetéshez hozzájárulnak	Városi attraktivitás növekedése
Komplex pécsi befektetésösztönzési program	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költségei	Közvetett megtérülés	Gazdaság bővülése, munkahelyteremtés
A BIOKOM Nkft. telephely-fejlesztése	BIOKOM Nkft.	Ingatlan üzemeltetés költségei	Nem megtérülő projekt a beruházás tekintetében	Karbonmentes, egészséges város
MICE turizmus (Konferencia, rendezvény és üzleti) feltételeinek javítása, kapacitásbővítés, fogadóinfrastruktúra fejlesztés	önkormányzati cég	nr	Közvetett megtérülés	Gazdaság bővülése, munkahelyteremtés

Megtartó város				
Beavatkozás	Üzemeltető	Üzemeltetési költség típusa	Megtérülés	Externália
Múzeumi épületfunkciós fejlesztések a helyi kulturális infrastruktúra támogatása érdekében	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költségei	Nem megtérülő projekt a beruházás tekintetében, bevételek üzemeltetéshez hozzájárulnak	Élhető, szerethető város
Önkormányzati bérlakások kialakítása	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költségei, bérköltség	Megtérülő projekt 10 éven belül	Városi attraktivitás növekedése
Pécsi uszodafejlesztési program	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költségei, bérköltség	Nem megtérülő projekt a beruházás tekintetében, bevételek üzemeltetéshez hozzájárulnak	Élhető, szerethető város
Az egészségügyi alapellátás fejlesztése Pécssett	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költségei, bérköltség	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik
Pécsi Janus Pannonius Gimnázium épületének felújítása	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költség	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik
Pécsi Belvárosi Általános Iskola rekonstrukciója	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költség	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik
ANK tömb fejlesztése - Pécsi Apáczai Csere János Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium, Alapfokú Művészei Iskola	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költség	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik
Idősek otthona kialakítása	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költségei, bérköltség	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik
Lánc utcai idősothton fejlesztése	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költségei	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik

„Nemzeti Bérletprogram” kialakítása és pécsi pilot projekt megvalósítása	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költiségei, bérlet	Megtérülő projekt 10 éven belül	Városi attraktivitás növekedése
Pécsi Kodály Zoltán Gimnázium Pécsi Kodály Zoltán Kollégium	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költiségei, bérlet	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik
Pécsi Művészeti Gimnázium, Szakgimnázium és Technikum	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költiségei, bérlet	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik
Pécsi Iskolafejlesztési program az ipartelepítés támogatása érdekében	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költség	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik
Apáczai Művelődési Ház komplex rekonstrukciója	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költiségei, bérlet	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik
Integrált Nappali Szociális Intézmény (INSZI) egységeinek belső kialakításához kapcsolódó fejlesztések	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költségei	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik
Szivárvány Gyermekház felújítása	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költiségei, bérlet	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik
A pécsi Szivárvány Gyermekház komplex megújítása	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költiségei, bérlet	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik
A vasasi Legényotthon felújítása és hasznosítása	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költiségei, bérlet	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik
Nemzetközi nyelvi iskola indítása	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költség	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik
Pécs Megyei Jogú Város Integrált Szociális Intézmény Zipernovszky utcai idősek otthona fejlesztés	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költiségei, bérlet	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik
Roma Kultúra Múzeum kialakítása, Roma helyi közösségi tér kialakítása	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költségei	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik
István-akna lakhatási feltételeinek javítása	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költiségei, bérlet	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik
Német anyanyelvűek Fünfkirchen-időotthona	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költiségei, bérlet	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik

A pécsi (baranyai) horvátok történetét bemutató múzeum	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költiségei, bérkölttség	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik
A Tettye Színpad funkcióbővítő modernizációja	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költség	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik
A szabadtéri színház fejlesztése	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költiségei, bérkölttség	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik
A Pécsi Zsinagóga funkcióbővítő fejlesztése	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költségei	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik
A Harmadik Színház komplex rekonstrukciója	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költiségei, bérkölttség	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik
A szociális ellátások városi szintű fejlesztése	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költiségei, bérkölttség	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik
A Pécsi Nemzeti Színház épületének komplex rekonstrukciója	Pécs MJV Önkormányzata	Ingatlan üzemeltetés költiségei, bérkölttség	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik
Óvoda és bölcsőde fejlesztések	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költség	Nem megtérülő projekt	A város megtartó képessége erősödik

Zöldülő város				
Beavatkozás	Üzemeltető	Üzemeltetési költség típusa	Megtérülés	Externália
Csapadékvíz szabályozás, belvízvédelem (Meszes patak, Mélyvonal)	Tettye Forrásház Zrt.	karbantartási költség	Nem megtérülő projekt	Tartós vízellátás biztosítása
Csapadékvíz szabályozás, belvízvédelem (Király utca vége és befogadójának fejlesztése, további pontszerű beavatkozások a város több pontján)	Tettye Forrásház Zrt.	fenntartási és karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Tartós vízellátás biztosítása
E-bringa projekt II. ütem, további dokkoló állomások telepítése a megvalósított kerékpáros	Pécs MJV Önkormányzata	fenntartási és karbantartási költségek	Hosszú távú megtérülés	Egészségesebb város

nyomvonalakon (POTE, Kertváros, Megyeri tér, Vásártér), kerékpárok beszerzése				
Komplex pécsi vízvédelmi fejlesztések	Tettye Forrásház Zrt.	fenntartási és karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Tartós vízellátás biztosítása
Pécsi víz szabályozása, duzzasztása	Tettye Forrásház Zrt.	fenntartási és karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Tartós vízellátás biztosítása
A Tüskésrét funkcióbővítő fejlesztése (rekreációs terület)	Pécs MJV Önkormányzata	fenntartási és karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Biodiverzitás megőrzése
Malomvölgyi parkerdő és arborétum fejlesztése (külterületi részek)	Pécs MJV Önkormányzata	fenntartási és karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Biodiverzitás megőrzése
Vízhálózat üzembiztonsági fejlesztése	Tettye Forrásház Zrt.	fenntartási és karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Egészségesebb város
Vízbázisvédelmi fejlesztések	Tettye Forrásház Zrt.	fenntartási és karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Egészségesebb város
Zagykazetták rekultivációja, zagyhasznosítás	Tettye Forrásház Zrt.	fenntartási és karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Egészségesebb város
Intelligens városi energiamenedzsment és térinformatikai rendszer kialakítása		fenntartási és karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Egészségesebb város
Szennyvízhasznosítási kapacitás növelése Pécssett	Tettye Forrásház Zrt.	karbantartási költség	Nem megtérülő projekt	Egészségesebb város
Mechanikai kezeléssel leválasztott magas biológiailag lebomló anyag tartalmú frakció fermentációja biogáz hasznosítással		fenntartási és karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Egészségesebb város

Magas biológiailag lebomló anyag tartalmú frakció előkezelése, energetikailag hasznosítható frakciók kiválasztása, inert alkotók kiválasztása	Dél-Kom Nonprofit Kft	fenntartási és karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Egészségesebb város
Szelektív és vegyes maradék hulladék hulladékok begyűjtési rendszerének kiterjesztése és fejlesztése a Dél-Kom Nonprofit Kft közszolgáltatói területén	Dél-Kom Nonprofit Kft	fenntartási és karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Egészségesebb város
Szennyvíziszap hasznosítása komposztba történő keverésével	Dél-Kom Nonprofit Kft	fenntartási és karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Egészségesebb város
Szelektíven begyűjtött lomhulladék előkezelésének fejlesztése a Kökényi Regionális Hulladékkezelő Központban	Kökényi Regionális Hulladékkezelő Központ	fenntartási és karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Egészségesebb város
Komposztáló kapacitás fejlesztése a Dél-Kom Nonprofit Kft közszolgáltatói területén	Dél-Kom Nonprofit Kft	fenntartási és karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Egészségesebb város
Szelektíven gyűjtött hulladékok előkezelésének fejlesztése a Barcsi válogatómű technológiai korszerűsítésével	Barcsi Válogatómű	fenntartási és karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Egészségesebb város
A szennyvízkezelés fejlesztése a Tettye Forrásház Zrt. szolgáltatói területén	Tettye Forrásház Zrt.	fenntartási és karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Egészségesebb város
Zöldhulladék gyűjtés Pécs városában	Pécs MJV Önkormányzata	fenntartási és karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Egészségesebb város
Önkormányzati épületek napelemes energetikai fejlesztése	Pécs MJV Önkormányzata	fenntartási és karbantartási költségek	Megtérülő projekt	Karbon kibocsátás csökkenése
Önkormányzati épületek energetikai fejlesztése a BIODOM Nkft-nél	BIODOM Nkft	fenntartási és karbantartási költségek	Megtérülő projekt	Karbon kibocsátás csökkenése
Önkormányzati centrumépületek energetikai fejlesztése	Pécs MJV Önkormányzata	fenntartási és karbantartási költségek	Megtérülő projekt	Karbon kibocsátás csökkenése

Önkormányzati épületek energetikai fejlesztése 2. PVF székház – Pécs, Mária utca 9.	Pécs MJV Önkormányzata	fenntartási és karbantartási költségek	Megtérülő projekt	Karbon kibocsátás csökkenése
A Tüke Busz Zrt. dízel autóbusz-flottájának környezetvédelmi szempontú, a dekarbonizációs tervvel összhangban lévő kiváltása elektromos autóbuszokkal	Tüke Busz Zrt	fenntartási és karbantartási költségek	Megtérülő projekt	Karbon kibocsátás csökkenése
Alternatív energiatermelési módok használata		fenntartási és karbantartási költségek	Megtérülő projekt	Karbon kibocsátás csökkenése
Új megújuló energiatermelő fotovoltaikus kapacitások kialakítása a Biokom NKft-nél – sziget jellegű napelempark	Biokom NKft	fenntartási és karbantartási költségek	Megtérülő projekt	Karbon kibocsátás csökkenése
Új megújuló energiatermelő fotovoltaikus kapacitások kialakítása a Tettye Forrásház Zrt-nél – napelempark,	Tettye Forrásház Zrt	fenntartási és karbantartási költségek	Megtérülő projekt	Karbon kibocsátás csökkenése
Új megújuló energiatermelő fotovoltaikus kapacitások kialakítása a PÉTÁV Pécsi Távfűtő Kft.-nél – napelempark	PÉTÁV Pécsi Távfűtő Kft.	fenntartási és karbantartási költségek	Megtérülő projekt	Karbon kibocsátás csökkenése

<i>Digitális város</i>				
Beavatkozás	Üzemeltető	Üzemeltetési költség típusa	Megtérülés	Externália
Önkormányzati tulajdonú optikai alépítményhálózat fejlesztése Pécssett	Pécs MJV Önkormányzata	Support éves díja Tárhely költsége Humán erőforrás költségek	Nem megtérülő, de lehetővé tevő projekt	Gazdasági bővülés, zöld átállás lehetővé tétele, életminőség növekedése

PMJVÖ Polgármesteri Hivatala és szervezeti egységeinek eszközmodernizációja	Pécs MJV Önkormányzata	Support éves díja Tárhely költsége	Nem megtérülő, de lehetővé tevő projekt	Gazdasági bővülés, zöld átállás lehetővé tétele, életminőség növekedése
A Tüke Busz Zrt. új telephelyének és elektromos töltő infrastruktúrájának kialakítása	Tüke Busz Zrt.	Support éves díja Tárhely költsége	Nem megtérülő, de lehetővé tevő projekt	Gazdasági bővülés, zöld átállás lehetővé tétele, életminőség növekedése
A pécsi közösségi közlekedés jegy- és bérletértékesítési rendszerének fejlesztése	Tüke Busz Zrt.	Support éves díja Tárhely költsége	Önmagában nem megtérülő, hozzájárul tömegközlekedés használatának növekedéséhez	Személygépkocsi forgalom csökkenése, egészségesebb levegő minőség
Utastájékoztató rendszer fejlesztése a Tüke Busz Zrt. autóbuszain,	Tüke Busz Zrt.	Support éves díja Tárhely költsége	Önmagában nem megtérülő, hozzájárul tömegközlekedés használatának növekedéséhez	Személygépkocsi forgalom csökkenése, egészségesebb levegő minőség
Okos buszvárók kialakítása	Pécs MJV Önkormányzata	Support éves díja Tárhely költsége Humán erőforrás költségek	Önmagában nem megtérülő, hozzájárul tömegközlekedés használatának növekedéséhez	Személygépkocsi forgalom csökkenése, egészségesebb levegő minőség
Közösségi közlekedés megállóhelyi utastájékoztatói rendszerének fejlesztése	Pécs MJV Önkormányzata	Support éves díja Tárhely költsége	Önmagában nem megtérülő, hozzájárul tömegközlekedés használatának növekedéséhez	Személygépkocsi forgalom csökkenése, egészségesebb levegő minőség
A nagyvárosi közlekedés elektrifikációja az egyéni és közösségi környezetbarát közlekedést támogató infrastruktúra kialakításával	Pécs MJV Önkormányzata	Support éves díja Tárhely költsége	Önmagában nem megtérülő, hozzájárul tömegközlekedés használatának növekedéséhez	Személygépkocsi forgalom csökkenése, egészségesebb levegő minőség

A pécsi közszolgáltatási rendszer hagyományos üzemű járműparkjának elektrifikációja	Pécs MJV Önkormányzata	Support éves díja Tárhely költsége	Hosszú távon megtérülő	egészségesebb levegő minőség
Okos megoldások alkalmazása a hulladékgazdálkodásban és városüzemeltetésben	Pécs MJV Önkormányzata	Support éves díja Tárhely költsége	Hosszú távon megtérülő	egészségesebb levegő minőség
Informatikai hardver és szoftver fejlesztések (BIOKOM)	BIOKOM	Support éves díja Tárhely költsége Humán erőforrás költségek	Önmagában nem megtérülő, hozzájárul Biokom telephely hatékonyságának növekedéséhez	egészségesebb levegő minőség

<i>Kiszolgáló város</i>				
Beavatkozás	Üzemeltető	Üzemeltetési költség típusa	Megtérülés	Externália
Tettye park állagmegóvó felújítása, Tettyei romok rendezvénytechnikai infrastruktúra fejlesztése	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Városi vonzerő növekedése
Komplex városi zöld program (Kertváros, Uránváros, Pécs-Kelet városrészi fejlesztések) - zöldfelületek, játszóok, parkolók, járdák fejlesztése, korszerűsítése	Pécs MJV Önkormányzata		Nem megtérülő projekt	Biodiverzitás megőrzése, növelése
Pécs - Kozármisleny, Pécs-Siklós kerékpárú fejlesztése, Megyei kerékpárhálózathoz csatlakozás	Pécs MJV Önkormányzata		Nem megtérülő projekt	Személygépkocsi forgalom csökkenése, egészségesebb levegő minőség
Hungária utca, lakosságbarát kerékpáros és forgalomtechnikai fejlesztése, parkoló felújítás és fejlesztés (pontoszerű beavatkozás: Korház tér, Petőfi u. 6-os út, Szabadság u. 6-os út)	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Személygépkocsi forgalom csökkenése, egészségesebb levegő minőség

Kertváros-Belváros kerékpárút fejlesztése	Pécs MJV Önkormányzata	fenntartási és karbantartási költségek, bérköltség	Nem megtérülő projekt	Személygépkocsi forgalom csökkenése, egészségesebb levegő minőség
Kerékpárút kialakítása a régi 6-os út nyomvonalán	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Személygépkocsi forgalom csökkenése, egészségesebb levegő minőség
Városi közlekedési hálózat fejlesztése 2 (Balokány és Tüskésrét kerékpáros összekötése - A déli városrész kerékpárforgalmi összekötése a Tüskésréten át a keleti városrészszel.)	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Személygépkocsi forgalom csökkenése, egészségesebb levegő minőség
Pécs-Nyugat Program	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	egészségesebb levegő minőség
A pécsi köztemető korszerűsítése	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Biodiverzitás növelése
Zipline (átcsúszó kötélpálya)	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költségek	Megtérülő projekt	Városi vonzerő növekedése
Belváros forgalomtechnikai szabályozása	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	egészségesebb levegő minőség
Pécsi jégpálya fejlesztése	Pécs MJV Önkormányzata		Megtérülő projekt	Egészséges, aktív város
Turista utak fejlesztése,	Pécs MJV Önkormányzata		Nem megtérülő projekt	Egészséges, aktív város
Ökoturisztikai célú közlekedésfejlesztés	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Egészséges, aktív város
Remete rét és a Sós-hegyi kilátó fejlesztése	Pécs MJV Önkormányzata	fenntartási és karbantartási költségek, bérköltség	Nem megtérülő projekt	Egészséges, aktív város
Vidámpark régi területének revitalizálása	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Egészséges, aktív város

Hoppla tematikus élménytúrák infrastruktúrájának kialakítása	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Egészséges, aktív város
Berek u. - Viktória u környékének rendezése	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Forgalom optimálisabb elvezetése, egészségesebb levegő minőség
Települési környezet fejlesztése, átalakítása - Pécs-Somogy, Vasas, Hird által övezett terület	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Forgalom optimálisabb elvezetése, egészségesebb levegő minőség
Ökoturisztikai kínálat fejlesztése (pontszerű látnivalók fejlesztése) - Pécs-Somogy, Vasas, Hird által övezett terület	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Egészséges, aktív város
Pécs-Kelet meglévő kerékpárút folytatásaként Somogy-Vasas Hird csatlakoztatása a kerékpárhálózatba	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Egészséges, aktív város
Pécs kelet-nyugati összekötő út megvalósítása	Pécs MJV Önkormányzata		Nem megtérülő projekt	Forgalom optimálisabb elvezetése, egészségesebb levegő minőség
Mecseki Kisvasút	Pécs MJV Önkormányzata		Nem megtérülő projekt	Egészséges, aktív város
Camping tudatos tervezéssel, kialakítással és az életformát élők megszólítása	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költségek	Megtérülő projekt	Egészséges, aktív város
Megyei kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése	Pécs MJV Önkormányzata	fenntartási és karbantartási költségek, bérköltség	Nem megtérülő projekt	Egészséges, aktív város
Parkolófejlesztések	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költségek	Megtérülő projekt	Forgalom optimálisabb elvezetése, egészségesebb levegő minőség

A Belváros forgalomtechnikai szabályozása	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Forgalom optimálisabb elvezetése, egészségesebb levegő minőség
Tüskésréti park csatlakozás fejlesztése (Faiskola utca)	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Forgalom optimálisabb elvezetése, egészségesebb levegő minőség
A Verseny utca közlekedési feltételeinek javítása	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Forgalom optimálisabb elvezetése, egészségesebb levegő minőség
Kelet-Nyugat közlekedési folyosó folytatása	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Forgalom optimálisabb elvezetése, egészségesebb levegő minőség
A volt Bóbita Bábszínház épületének rekonstrukciója	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Városi vonzerő növekedése
Közösségi közlekedést kiszolgáló pályaudvarok fejlesztése	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	Forgalom optimálisabb elvezetése, egészségesebb levegő minőség
Környezetbarát és hatékony eszközök beszerzése a városüzemeltetésben	Pécs MJV Önkormányzata	karbantartási költségek	Nem megtérülő projekt	egészségesebb levegő minőség

7.4. Projektcsatorna fejlesztés intézményesítése

7.4.1. Ellátandó funkciók

Projektgyűjtés

- lakossági fórumok tartása,
- on-line kérdőíves felmérések
- egyeztetés vállalkozókkal,
- egyeztetés civil szervezetekkel,
- egyeztetés hatóságokkal
- egyeztetés döntéshozókkal
- projektek társadalmosítása

Finanszírozási források felkutatása

- pályázati támogatási lehetőségek figyelemmel kísérése,
- vállalkozói vagy lakossági forrásbevonás önkormányzati kiegészítéssel,
- potenciális befektetők felkutatása,
- önkormányzati saját forrás hozzárendelése
- hitellehetőségek és tőkebefektetések felkutatása

Projektek előkészítési feladatai

- engedélyes és kiviteli tervek elkészítése, engedélyek beszerzése,
- ingatlan tulajdonviszonyainak rendezése,
- megvalósíthatósági tanulmányok, megalapozó dokumentumok elkészítése,
- pályázatok elkészítése,
- közbeszerzési, beszerzési eljárások lefolytatása

7.4.2. Kulcsszereplők nevesítése

Projektgenerálásban résztvevő nem önkormányzati szereplők:

- Lakossági fórumok
- Intézményi javaslatok
- Vállalkozói javaslatok

Projektgenerálásért felelős szerv: Városfejlesztési és Üzemeltetési Osztály

- szelektálásra javaslat
- döntéselőkészítés, előterjesztések
- külső szakértőkkel együttműködés
- projektlista összeállítása
- finanszírozási lehetőségek felkutatása, tárgyalás, javaslat finanszírozási mixre
- projektek társadalmosítása

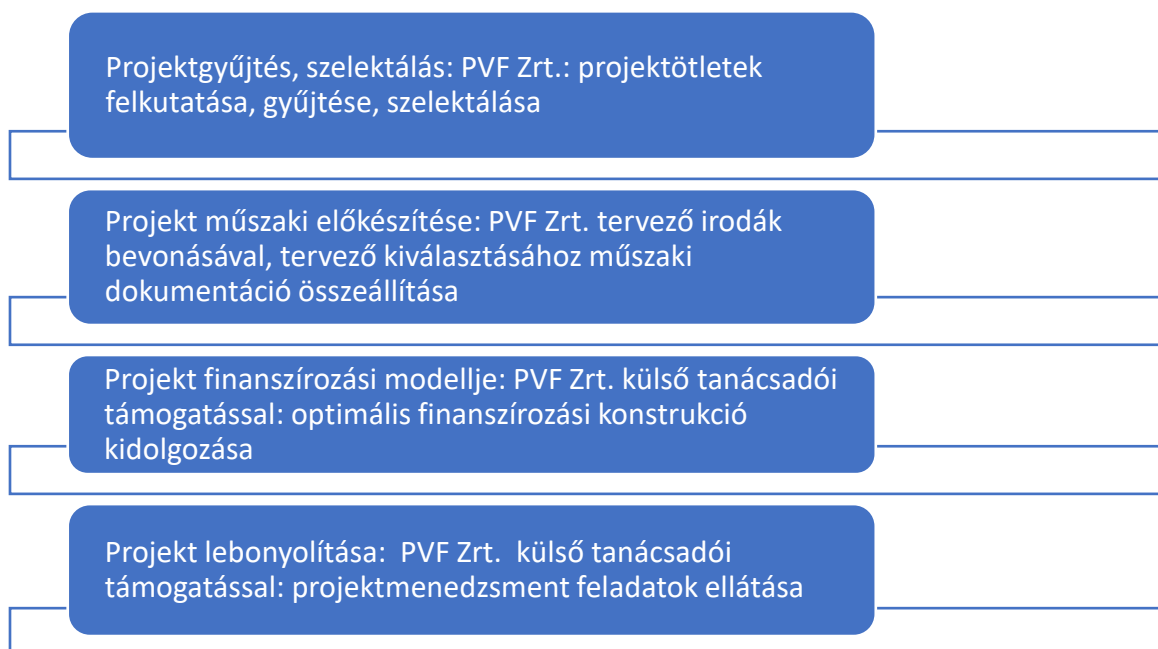
Pécs MJV Önkormányzatának Képviselő-Testülete

- projektlista jóváhagyása, prioritások megállapítása
- önkormányzati kötelezettségvállalás engedélyezése
- önkormányzati önerő rendelkezésre bocsátása

Pécs MJV Önkormányzatának polgármestere

- finanszírozási források tárgyalása
- szerződések aláírása
- projektársaság alapítása

7.4.3. Intézményi modell bemutatása

Üzleti modell elkészítésének ütemezése:

	2022				2023				2024			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Intézményi együttműködési rendszer kialakítása												
Üzleti modell kialakítása												
Projektcsatorna rendszerének kialakítása												
Forrásmix projektcsatornához rendelése												

Finanszírozási elkészítése	terv												
---------------------------------------	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

8. Mellékletek

8.3. Antiszegregációs Terv

Bár aligha képzelhető el területi szegregációtól mentes települési társadalom, a szegregációs folyamatok a helyi társadalom fenntarthatóságát közvetve vagy közvetlenül szinte minden esetben negatív irányba befolyásoló folyamatok. A szegregációs folyamatok, ezeknek a folyamatoknak a különböző társadalmi csoportok által történő észlelése, magyarázata gyakran az előítéletes megnyilvánulások, a hátrányos megkülönböztetés forrásai. A szegregációs folyamatok egyértelműen negatívan hatnak a társadalom integráltságára, de jelentős mértékben együtt járnak, alakítják az életminőségre hatást gyakorló tényezők térbeli eloszlását/elosztását is. (E megállapítások igazak abban az esetben is, ha egy-egy társadalmi csoportra jellemző szegregáció az adott csoport tagjai szándékainak eredményeként alakult ki – pl. magas státuszú elit-negyedek, zárt lakóparkok stb.)

A Pécs város fenntartható fejlődési pályára állítását célzó Integrált Településfejlesztési Stratégiához kapcsolódó Antiszegregációs terv a szegregációs folyamatokat tehát tágabban értelmezi, mint az ITS készítésének elveit keretként meghatározó Városfejlesztési Kézikönyv⁶⁷.

Az Antiszegregációs terv elkészítése során különbséget tettünk a szociológiai értelemben vett szegregáció⁶⁸ és a deprivációhoz⁶⁹köthető szegregáció között. Ez utóbbi megközelítés, vagyis a deprivációhoz kötődő szegregáció területi leképeződését nevezi a Városfejlesztési kézikönyv szegregátumnak.

A következőkben előbb a Pécs város egészére jellemző szegregációs tendenciákat, e tendenciák alakulására hatást gyakorló intézkedéseket, majd a szegregátumokra irányuló programokat, javaslatokat tekintjük át.

A 2016. áprilisában készült felülvizsgálat keretében a TOP-6.7.1 és TOP-6.9.1 komponensekhez kapcsolódóan végeztük el a módosításokat.

A 2021. évi felülvizsgálat során több helyen az adatok nem változtak, hiszen a 2011. évi népszámlálásra alapulnak és azóta újabb népszámlálás nem volt.

⁶⁷ E sorok írásakor hatályos Városfejlesztési Kézikönyv szerint szegregátum az a terület, amelynek aktív korú lakosságán belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya 50% vagy annál magasabb.

Forrás: Városfejlesztési Kézikönyv, második, javított kiadás

Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium területfejlesztésért és építésügyért felelős szakállamtitkárság

⁶⁸Szegregációnak nevezzük azt a jelenséget, amikor egy-egy településen belül a különböző társadalmi rétegek, etnikai csoportok stb. lakóhelye erősen elkülönül egymástól. A szegregáció együtt jár a jövedelmi viszonyok és a települési infrastruktúra lényeges egyenlőtlenségeivel.

⁶⁹ A kifejezés jelentése megfosztottság. Olyan dolgoktól, lehetőségektől való megfosztottságot jelent, amely az adott társadalomban a többség rendelkezésére áll, vagy amelyeket az adott társadalomban mindenki számára kívánatos, elérendő minimumnak tartanak. A depriváció szociálpolitikában meghonosodott értelmezése tágabb a jövedelmi szegénység fogalmánál, nem csupán valamilyen jövedelemben kifejezhető megfosztottságra vonatkozik, hanem a források széles körének (munkavállalás lehetősége, tudás, lakhatás, fogyasztási javak, emberi kapcsolatok stb.) hiányára is. Peter Townsend, angol szociológus általánosan elfogadott meghatározása szerint „Egyénekről, családokról és a népesség egyes csoportjairól akkor mondhatjuk, hogy szegényesen élnek (azaz, hogy az objektív relatív depriváció helyzetében vannak), ha nem rendelkeznek elegendő forrással ahhoz, hogy úgy táplálkozzanak, olyan tevékenységekben vegyenek részt, és olyan életfeltételekhez és javakhoz jussanak, amelyek társadalomban szokásosak, vagy legalább széles körben elfogadottak és helyeslésre találnak. Az átlagos egyénhez vagy családhoz képest annyival szűkösebbek a rendelkezésükre álló források, hogy ténylegesen kirekesztődnek az általánosan elterjedt életmódokból, szokásokból, tevékenységekből.”

Forrás: <http://szocialis-gondozo.lapunk.hu/?modul=oldal&tartalom=657020.#D>

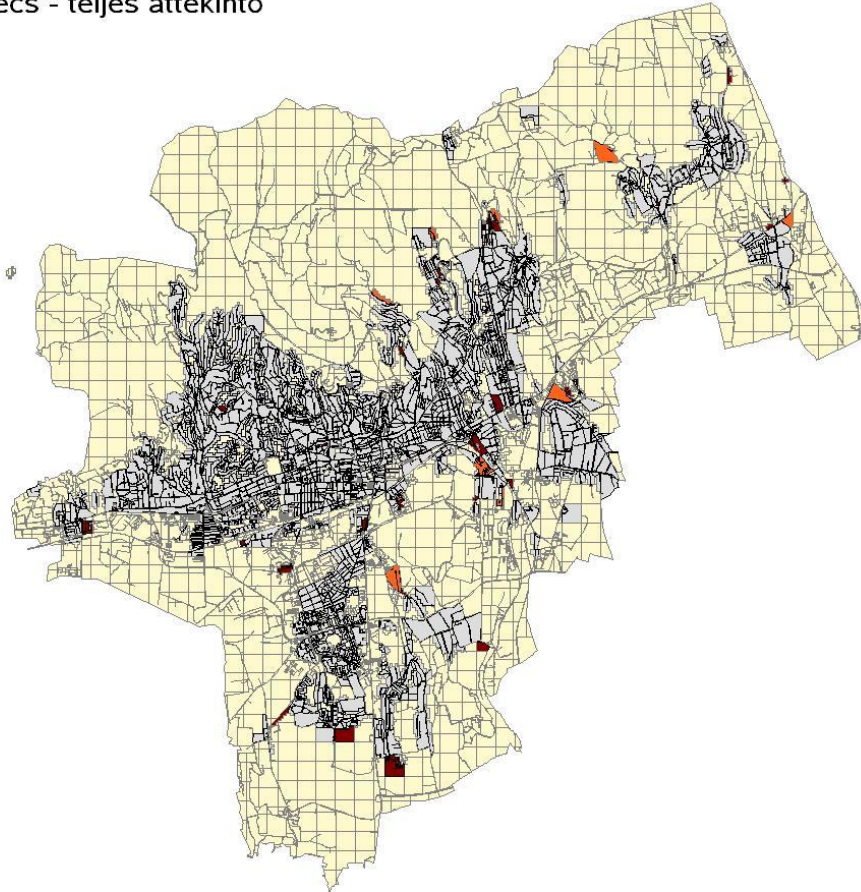
8.3.1. Helyzetelemzés és értékelés

Az egykori bányász-kolóniák, egyes bányász-lakótelepek ma a szegregáció legtipikusabb lakóterületei Pécsen. A városi önkormányzat tulajdonába került bányavagyon ezen része többnyire szociális bérlakásként lett hasznosítva. Ezeknek a lakásoknak a koncentrációja egyes területeken a deprivált, vagyis a halmozottan hátrányos helyzetű lakónépesség koncentrációját vonta maga után. A volt bányászkolóniákból illetve lakásokból lett bérlakások lakóinak folyamatos változása egy idő után azt eredményezte, hogy e területekre egyre rosszabb helyzetű rétegek kerültek, kialakultak az ún. szegregátumok.

Annak a felismerésnek az érvényesítése, hogy az elslumosodott, telepszerű szegregátumok megszüntetése csak az itt élő súlyos, hátrányokkal küzdő emberek aktív bevonásával, a változások cselekvő résztvevőjévé tételével lehetséges, igen komoly kihívás a város önkormányzata számára. Az önkormányzat a nehézségek ellenére ezt az utat választotta. 2012 óta a korábbiaknál nagyobb támogatottságot sikerült a városrehabilitációs célok elérése mellé állítani, sikerült megnyerni a civil szférát, az állami intézményrendszert és a városvezetést. Az önkormányzat a város szegregátumainak felszámolásához közel 1,5 milliárd forint uniós és egyéb támogatást kapott. Ez az összeglehetővé tette, hogy a legsúlyosabb problémákkal jellemezhető városi szegregátumok mindegyikét – István akna kivételével - be lehetett vonni a rehabilitációs programokba. A szegregátumok felszámolása érdekében tett erőfeszítések során kialakult a szakembereknek egy olyan csoportja, melynek tagjai megfelelő gyakorlatot szereztek nem csak a szegregátumok felszámolását eredményező folyamatok megtervezésében és megvalósításában, de az erőforrások felkutatásában és megszerzésében is.

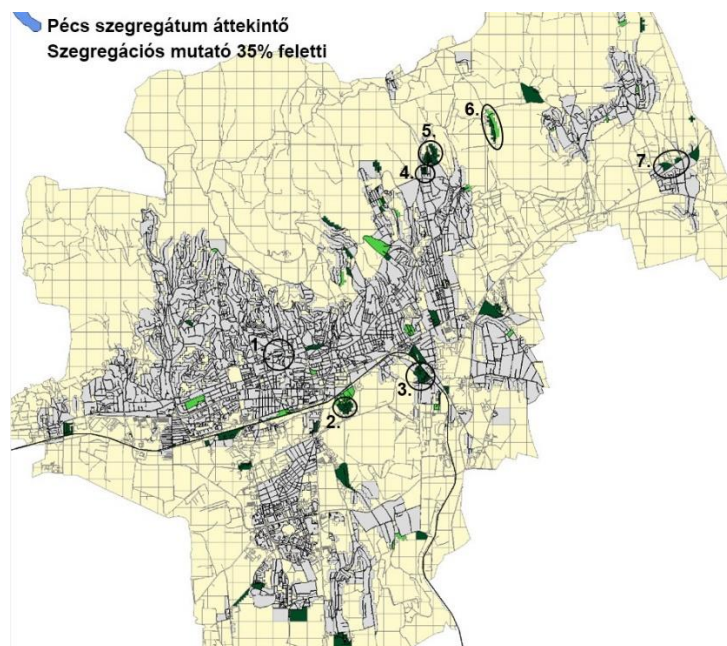
A KSH Népesedésszisztkai Főosztálya a 2011. évi népszámlálás adataira támaszkodva, a Városfejlesztési Kézikönyv szabályait alapul véve Pécs város esetében a következő térképen látható ún. szegregátumokat jelölte meg.

Pécs - teljes áttekintő

. ábra: Szegregátumok Pécsen a 2011. évi népszámlálás adatai alapján.

A 2016.évi felülvizsgálat során

Forrás: KSH szegregációsűrése, 2016.

Pécs szegregátumainak áttekintő térképe a 2011-es népszámlálás alapján. Megjegyzés: a fenti

térkép már a 314/2012-es Kormányrendelet 2014. decemberi módosításában foglalt új indexek szerinti szegregátumokat tartalmazza.

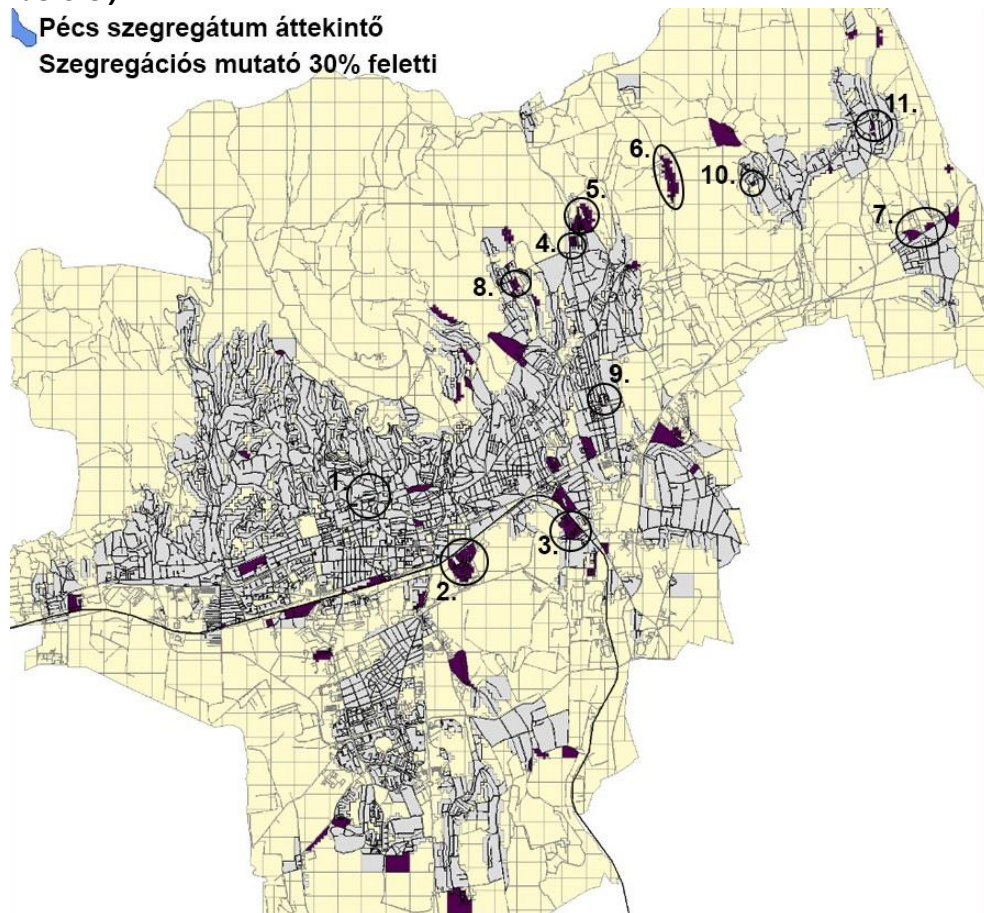
Jelmagyarázat: a térképen a szegregációs mutató 35%, illetve afeletti értéket vesz fel. Ez a térkép azt is mutatja, hogy melyek azok a területek, ahol a szegregációs mutató 30–34%, az ilyen területek szegregáció szempontjából veszélyeztetett területnek számítanak. (Jelmagyarázat: a szegregációs mutató térképen jelzett értékeit a következő színek jelölik: 0–29% = szürke, 30–34% = világoszöld, 35–100% = sötétzöld)

Az 50 főt meghaladó nagyságú **szegregátumok** a 2011-es népszámlálási adatok alapján:

- **Attila u. - névtelen u. - Báthory u. - Tábor köz - megszűnt, nem beavatkozási terület**
- **Sport u. - Fűzfa u. - Pipacs u. mindkét oldala - Gyöngy u. mindkét oldala - Fűzfa u. - Pipacs u. mindkét oldala - Légszeszgyár u. - Sport u.**
- **Magtár u. - vasút - Tüskésréti út - Gerle u. - Magtár u. - megszűnt, nem beavatkozási terület**
- **Hősök tere - Óvoda u. - névtelen u. - Komlói út**
- **Füst u. - Györgytelep - Tárna u. - Hősök tere - Pék sor - Hősök tere - Garázssor - Hősök tere - Tűzoltó u. - névtelen u. - Kolónia u.**
- **István-akna nyugati oldala**
- **Hirdi út északi oldala a Szathmáry György u.-tól a Kenderfonó u.-ig**

A KSH 2011 adatszolgáltatása alapján szegregátumként jelölt területek közül a 2021. évre a Magtár, a belvárosban az Attila – Báthory utcai és a Rücker-aknai szegregátum megszűnt.

Szegregációval veszélyeztetett területek Pécs városában (30-34% közötti szegregációs indexszel):

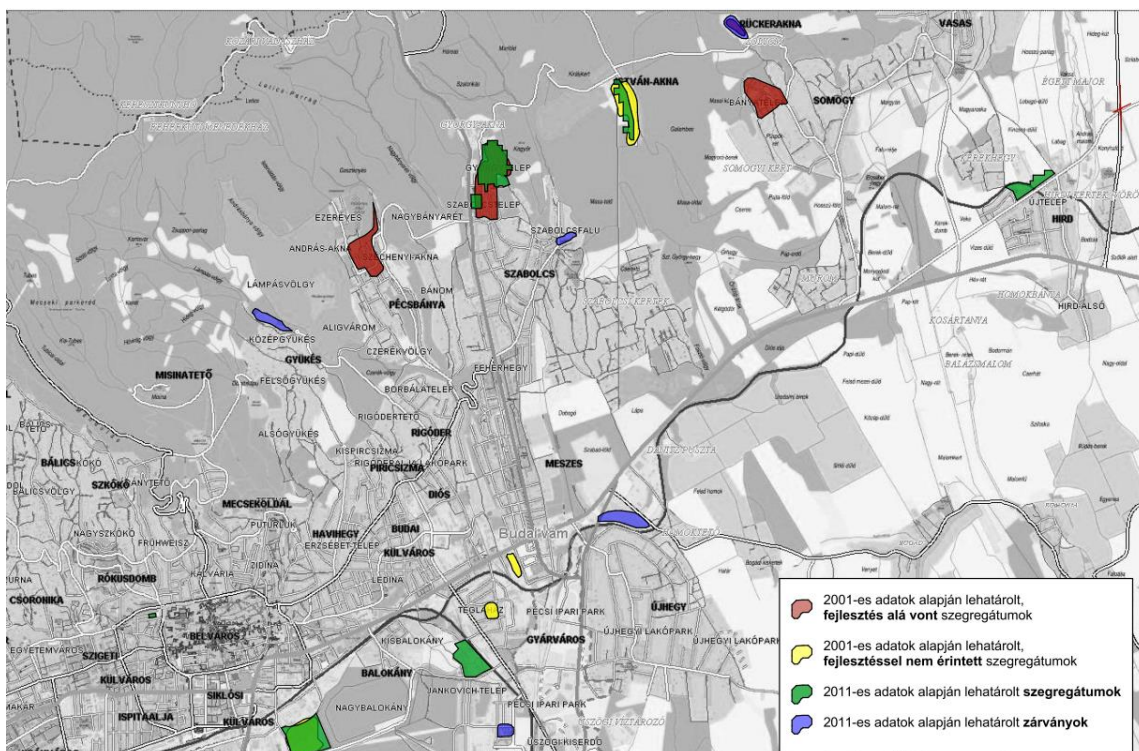

Forrás: KSH szegregációs szűrése, 2016.

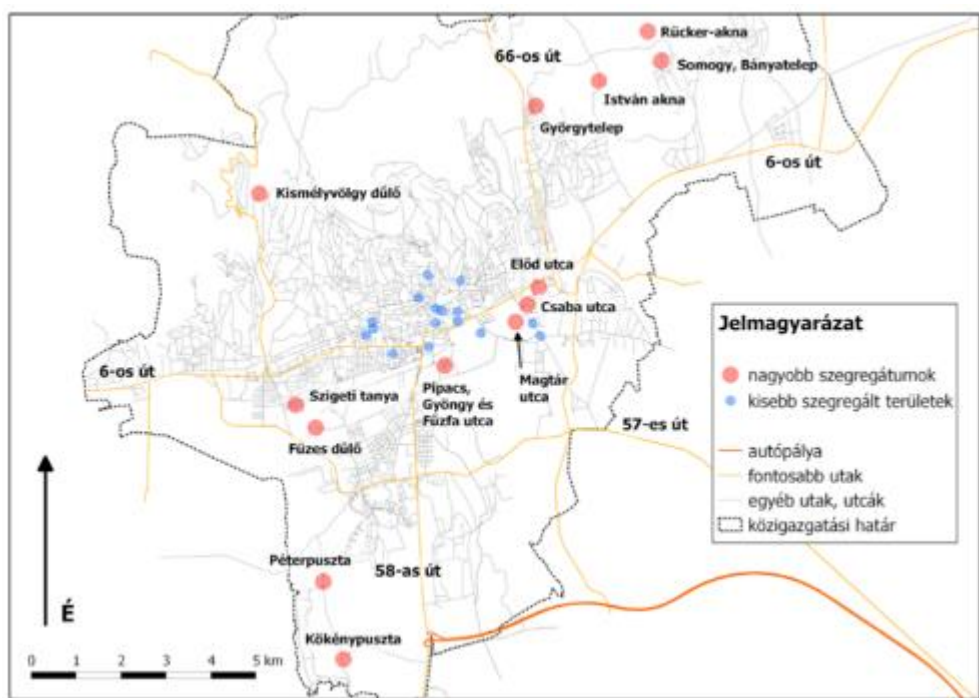
Pécs szegregátumainak áttekintő térképe a 2011-es népszámlálás alapján. Megjegyzés: a fenti térkép már a 314/2012-es Kormányrendelet 2014. decemberi módosításában foglalt új indexek szerinti szegregátumokat és szegregációval veszélyeztetett területeket is tartalmazza tartalmazza. Fenti térképen a **szegregációval veszélyeztetett területek** (ide nem értve a szegregátumokat), ahol a szegregációs mutató 30-34% közötti:

8. Légszeszgyár u. - Nyírfa u. - Sport u. - Fűzfa u. - Pipacs u. mindkét oldala - Gyöngy u. mindkét oldala - Fűzfa u. - Pipacs u. mindkét oldala - Légszeszgyár u.
9. Füst u. - Györgytelep - Tárna u. - Hősök tere - Pék sor - Hősök tere - Garázssor - Hősök tere - Gorkij u. - Névtelen u. - Kolónia u.
10. Istvánakna mindkét oldala
11. Károly u - Pécsbányatelepi út - Káposztásvölgyi út - névtelen u. meghosszabbítása
12. Feketegyémánt tér északi és keleti tömbje
13. Vasas I. bányatalap Gát utcától balra a második háztömb
14. Bencze József u. - B. u. - névtelen u. - Bethlen Gábor u.

Az esélyegyenlőségi beavatkozások szempontjából a rendelkezésre álló lehatárolások alapján mind a szegregálódónak minősülő, mind az 50 főnél kisebb létszámú lakóterületek népessége célcsoportnak számít, alaposabb elemzés, kutatás tárgyát képezheti, hogy a változások és a beavatkozások hatásai folyamatosan nyomon követhetőek legyenek. A szegregátumokban megindult szociális városrehabilitációs munka ennek megfelelően vette kezdetét (PMJV ITS 2014: 136).

(HEP felülvizsgálat, 2016)

. ábra: Szegregátumok, szegregációs pontok Pécs városában

A szegregátumokon, szegregálódó területeken kívül a városban több, kisebb, statisztikákkal kevésbé mérhető olyan lakóterület, tömbház, zárvány van, amelyek az adott utcára, a szűkebb lakókörnyezetre is kedvezőtlen hatással vannak. Ilyen, a környék leértékelődéséhez hozzájáruló kisebb területeket, szigetszerű, szegregációs-pontokat a következő táblázat foglalja össze:

Városrész	Érintett terület vagy utca
Belváros	Lánc utca 2-4-6-8., Hungária utca belső udvarai, Alkotmány és Garai utca egy-egy épülete, Somogyi Béla utca eleje
Budai Város és Ledina	Alsóhavi utca egy része, Könyök - Katalin utca sarka, Dugonics, Erzsébet, Orsolya, Katalin, Sándor, Márton, Zsolnay, Alsó és Felsőbalokány utca egy-egy épülete, kisebb szakasza, Wass Albert utca egy-egy épülete
Kertváros	Csontváry utca, Varsány utca és Diana tér környéke, Fellbach utca
Uránváros, Fűzes	Páfrány utca vége, Szigeti-tanya, Fűzes dűlő térsége
Pécs -kelet	Mecsekszabolcs egyes részei, Kolónia utca, Pákolitz utca és Szeptember 6. tér környéke, de kezd problematikusává válni a Corvin utca, Feketeagyémánt tér, Kishegyi dűlő felső szakasza is, Hősök tere, Györgytelep
Pécsbánya	Kórház, Károly és Sétatér utca
Gyárváros	Zsolnay Vilmos utca, Előd utca, Csaba utca eleje, Mohácsi út több pontja
Nagyárpád	Kövesföldi dűlő
Mecsekoldal	Kismélyvölgy dűlő
Pécs külső területei	István-akna, Pécs-Somogy bányatelep, Pécs-Vasas B, C, D, M, R, S utca

. táblázat: Szegregálódó pécsi területek, térségek

A jelentősebb szegregátumok földrajzi helyzete az elmúlt évtizedekben alapvetően nem változott, a szegregálódó lakóövezetek elsősorban Pécs-keleti felére jellemzőek, ugyanakkor az elmúlt évtizedben az is észrevehető volt, hogy a kedvezőtlen társadalmi folyamatok indultak el Kertváros

egyres lakóterületein is, illetve több, kisebb szegregálódó vagy azzal érintett lakóterület alakult ki a belvárosi területeken is.

A legtöbb szegregátum, szegregálódó terület korábbi iparterületekhez kapcsolódó lakóövezetben, bányatelepeken alakult ki. A klasszikus szegregátumokban található lakásokra többnyire jellemző, az alacsony komfortfokozat, a leromlott műszaki állapot, a lakások jelentős hányada önkormányzati tulajdonú ingatlan, rendezőtlen helyzetű, alacsony iskolai végzettségű, munkanélküli bérlőkkel, sokszor önkényes lakásfoglalókkal, amely tovább nehezíti a problémák megoldását, az emberhez méltó lakhatás biztosítását.

Fontos ugyanakkor kiemelni, hogy az antiszegregációs intézkedéseknek a jövőben két irányba kell fókuszálni:

1. Mivel az eddig végrehajtott intézkedéseknek köszönhetően beavatkozásokkal már minden szegregátum vagy veszélyeztetett terület érintett, e területeken mindenképpen szükséges a további beavatkozások folytatása az egyéni és közösségi szolgáltatásokban, valamint a lakhatási feltételek javításában.
2. Az azonosítható trendek alapján látható, hogy több, a KSH 2011-es mérése alapján szegregátumnak/veszélyeztetett területnek még nem minősülő terület leszakadása vett gyorsabb ütemet elsősorban pontszerű jelleggel (pl. Kertváros), itt tehát a prevenció kulcsfontosságú.

8.3.1.1. A szegregáció társadalmi jelenségeinek horizontális elemzése – a változások értékelése

A szegregáció társadalmi jelenségeinek horizontális elemzését a Helyi Esélyegyenlőségi Program alapján, célcsoportjait érintő legfontosabb problémák – foglalkoztatás, képzés, egészség, szociális és társadalmi környezet, oktatás, akadálymentesítés, szolgáltatások, fejlesztések elérése - mutatjuk be:

Romák és/vagy mélyszegény ségben élők	Időskorúak arányának növekedése a hajléktalanok között, a korábban lakhatással rendelkező idősök kórházi kezelést követően nem tudnak haza menni.
	Beteg, tartós beteg hajléktalanok számára nincs megfelelő mennyiségű „lábadozó” szakellátási hely.
	Megjelent az új típusú pszichoaktív szerek használata, mely olyan problémákat generál, melyre nem felkészült a szakmai ellátó rendszer.
	Megnőtt a hajléktalansággal veszélyeztetettek köre.
	Páros ellátás hiánya: párkapcsolatban élő, gyermektelen hajléktalanok számára nincs férőhely.
	Nincs elegendő férőhely a Családok Átmeneti Otthonában.
	Magas a munkanélküliek között azok aránya, akik nincsenek munkára kész állapotban.
	A munkába állás első hónapjában problémát jelent a bérlet megvásárlása.
	Kisgyermek elhelyezése nem megoldható két-három műszakos munka rend, vagy korai munkakezdés esetében.
	Nagyon rossz a mélyszegénységben élők, romák egészségügyi állapota.
	Alacsony a romák és mélyszegénységben élők között az egészségügyi szakellátást, és vagy preventív szolgáltatásokat igénybe vevők aránya és száma.
	Szegregátumokban élők körében relatíve magasabb a munkanélküliség, alacsonyabb az iskolai végzettség.

	<p>A közösségi élet színtereinek, fórumainak a száma kielégítő, de a szolgáltatások közötti kooperáció, az együttműködések formái, módszerei nem kidolgozottak.</p> <p>Szükséges a helyi cigány/roma fiatalok összefogása és hosszú távú együttműködése saját és környezetük helyzetének javítása érdekében.</p>
Gyermekek	<p>Az észlelő- és jelzőrendszeri tagok nem egységesen működnek együtt a gyermekvédelmi alapellátással.</p> <p>ECSGYK szolgáltatási palettájának növekedése miatt infrastrukturális fejlesztésre lenne szükség.</p> <p>A gyermekek és családok közlekedési problémáit az Önkormányzat tanulói bérlettérítési támogatása csak részben képes kezelni.</p> <p>Komplex segítői szemlélet hiánya a köznevelési intézményekben.</p> <p>A kisgyermekes és a kamaszkorú fiatalok számára nincsenek folyamatosan biztosított prevenciós szolgáltatások a városrészben.</p>
Nők	<p>A munkahellyel rendelkező nők napi munka-, ezáltal keresőtevékenysége és a családi-otthoni feladatok összehangolása nehezen megoldható.</p> <p>Kifejezetten a női célcsoportra irányuló, munkaerőpiaci igényekhez igazodó képzések hiánya, hatékony kommunikáció hiánya.</p> <p>Munkaerő-piaci igényeknek nem megfelelő tudás, képzettség, differenciált továbbképzés hiánya, személyre szabott stratégiák hiánya.</p> <p>Az erőfeszítések ellenére nagyfokú látencia jellemzi a családon belüli erőszakot, sok eset nem kerül a szakemberek látókörébe, társfüggőség, bizalom hiánya a hatóságokkal, illetve a távoltagegyeztetés nyújtotta megoldásokkal szemben.</p> <p>Tradicionális értékek mély beágyazottsága.</p> <p>A hátrányos helyzetű családokban élő nők egy része akár szociokulturális, akár csupán egzisztenciális kiszolgáltatottsága okán küzd az elmagányosodással</p>
Idősek	<p>A közvélemény az időskort a betegségekkel, alacsony jövedelemmel, egyhangúsággal, ugyanakkor megbecsülés hiányával jellemzi.</p> <p>A nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma csökken, míg az 59 év feletti regisztrált munkanélküliek száma drasztikusan emelkedik.</p> <p>A generációk közötti szolidaritás hiánya.</p> <p>Időskori abúzus</p> <p>A bentlakásos intézmények várólistái hosszúak.</p> <p>A meglévő bentlakásos intézmények felújítása komoly beruházást igényel, fejlesztésük folyamatos kihívást jelent</p> <p>Erőteljesebben jelennek meg a demenciával élő idős emberek és hozzátartozóik speciális szükségletei.</p>
Fogyatékossgal élők	<p>A nyílt munkaerőpiaci szereplők nem tudnak az elérhető kedvezményekről, előítéletekkel viseltetnek a fogyatékkal élők és az egészségkárosodottakkal szemben.</p> <p>A fogyatékossgal élők foglalkoztatottsági szintje alacsony.</p> <p>A magyar emberek nem érzéketlenek, hanem nagymértékben <i>alulinformáltak</i> a fogyatékossgal élőkkel kapcsolatos témákban.</p> <p>A helyi civil szervezetek szétagoltan működnek, az információáramlás egymás között nem megfelelő.</p> <p>A helyi civil szervezetek szétagoltan működnek, az információáramlás egymás között nem megfelelő.</p> <p>Önálló lakhatás, életvitel megoldatlan kérdései.</p>

	A fogyatékossgal élők között speciális csoportot képviselnek a pszicho szociális fogyatékossgal élő személyek.
	Nem megoldott az autista és a magatartászavaros/ADHD gyermekek ellátása.
	A mozgásukban korlátozott és látás-és hallássérült emberek számára városunkban a fizikai akadálymentesítés még nem optimális.
	Néhány városi szolgáltató ügyfélszolgálati irodájában még nem működik megfelelően a kihangosított szám kijelzés, illetve nem mindig áll rendelkezésre segítő személy.

8.3.1.2. A szegregáció területi vonatkozásai (szegregátumok) – a változások értékelése

A pécsi szegregátumok területének, helyzetének változásai alapján elmondható, hogy a város az elmúlt 10 évben néhány, kisebb, rendkívül rossz állapotú szegregátumot sikeresen számolt fel. Ez azonban a város mérete, a többi szegregátumban problémáinak súlyossága, nehezen kezelhetősége okán ez korán sem elégséges, mivel a a szegregátumban élők problémái csak hosszú távon, tartós segítséggel, mentorálással oldhatóak meg. A folyamatos, jelenlét jellegű szociális munka szükségességét az is alátámasztja, hogy annak elmaradása az elért eredmények, sikerek tartósságát veszélyezteti, az elinduló felzárkózási folyamatokat megfordíthatja, ezáltal az eddigi munka is kárba vesztet. Ez főként Pécs keleti területeire ifaz, hiszen az elmúlt évtizedekben ezekben a városrészekben több a szociális rehabilitációs, felzárkóztatást segítő projekt is megvalósult.

A fentiekkel összefüggésben bár megszüntetésre kerültek bizonyos krízisterületek (pl. Magtár és környéke), de a város jelentős gazdasági fellendülésének elmaradása miatt, a tapasztalatok szerint a város több pontján kedvezőtlen társadalmi folyamatok indultak el, ami azt a veszélyt hordozza magában, hogy új szegregációs v. veszélyeztetett területek alakulnak ki (-> szegr.pontok, Kertváros, kisebb részben Uránváros, belvárosi területek). Erre engednek következtetni a településen belül azonosítható migrációs folyamatok is.

o

o írnék pár szót arról is, hogy a Covid, valamint háborús helyzet miatt társadalmi „beszakadástól” kell tartani (kevesebb munka, több kiszolgáltatottság), ami miatt a prevenció is nélkülözhetetlen (pl. Kertvárosban)

o valahogy azt is bele kellene foglalni az anyagba, hogy Pécs láthatóan sok irányra gondolkodik a megoldáson, a forrástervezésünk diverzifikált, ugyanakkor a forráslehetőségek csak korlátozottak (ahogy eddig is) és emiatt csak hosszabb távon várható valós eredmény a hátrányos helyzetű lakosság segítésében.

- nem láttam utalást rá vagy bemutatást, de azt is belefoglalnám, hogy a hatékony antiszegregációs küzdelemben nélkülözhetetlen a szociális alap- és szakszolgáltatások összehangolt fejlesztése

Szegregátum megnevezése (2011. évi adatok alapján) (szegregációs mutató 35 felett %)	Szegregátum lehatárolása	Szegregátum jellemzése, főbb problémák
--	--------------------------	--

1. Pipacs utca térsége	<i>Sport u. - Fűzfa u. - Pipacs u. mindkét oldala - Gyöngy u. mindkét oldala - Fűzfa u. - Pipacs u. mindkét oldala - Légszeszgyár u. - Sport u.</i>	Demográfiai problémák, képzési, foglalkoztatási, egészségügyi, szolgáltatásokhoz való hozzáférés
2. Hősök tere és Györgytelep	<i>Hősök tere - Óvoda u. - névtelen u. - Komlói út Füst u. - Györgytelep - Tárna u. - Hősök tere - Pék sor - Hősök tere - Garázssor - Hősök tere - Tűzoltó u. - névtelen u. - Kolónia u.</i>	Komplex, minden területet érintő problémák
3. István-akna	<i>István-akna nyugati oldala</i>	Komplex, minden területet érintő problémák
4. Hird térsége	<i>Hirdi út északi oldala a Szathmáry György u.-tól a Kenderfonó u.-ig</i>	Demográfiai problémák, képzési, foglalkoztatási, egészségügyi, szolgáltatásokhoz való hozzáférés
Szegregálódó területek (szegregációs mutató 30-34 %)		
5. Pécsbánya	Károly u - Pécsbányatelepi út - Káposztásvölgyi út - névtelen u. meghosszabbítása	Lakhatási, képzési, foglalkoztatási, egészségügyi problémák
6. Pécs-Kelet, Meszes	Feketegyémánt tér északi és keleti tömbje	Képzési, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális problémák
7. Pécs Vasas, bányatelep	Vasas I. bányatalap Gát utcától balra a második háztömb	Lakhatási, képzési, foglalkoztatási, egészségügyi, szolgáltatásokhoz való hozzáférés problémák
8. Pécs-Somogy, Bányatelep	Bencze József u. - B. u. - névtelen u. - Bethlen Gábor u.	Lakhatási, képzési, foglalkoztatási, egészségügyi, szolgáltatásokhoz való hozzáférés problémák
Kedvezőtlen társadalmi-gazdasági folyamatokkal, szegregációval veszélyeztetett területek		
9. Belváros	Lánc utca 2-4-6-8., Hungária utca belső udvarai, Alkotmány és Garai utca egy-egy épülete, Somogyi Béla utca eleje Ide tartozik akcióterületi szinten a Budai Város és Ledina területén található szegregációs pontok: Alsóhavi utca egy része, Könyök - Katalin utca sarka, Dugonics, Erzsébet, Orsolya, Katalin, Sándor, Márton, Zsolnay, Alsó és Felsőbalokány utca egy-egy épülete, kisebb szakasza, Wass Albert utca egy-egy épülete	Elsősorban lakhatási, képzési, foglalkoztatási és egészségügyi, szerhasználat, okozta problémák

10. Kertváros	Csontváry utca, Varsány utca és Diana tér környéke, Fellbach utca	Elsősorban lakhatási (végrehajtások), képzési, foglalkoztatási és egészségügyi, szerhasználat, okozta problémák
11. Gyárváros (barnamezős akcióterület)	Zsolnay Vilmos utca, Előd utca, Csaba utca eleje, Mohácsi út több pontja	Elsősorban lakhatási (műszaki infrastruktúra), képzési, foglalkoztatási és egészségügyi, szerhasználat, okozta problémák
12. Uránváros, Fűzes	Páfrány utca vége, Szigeti-tanya, Fűzes dűlő térsége	Elsősorban lakhatási (műszaki infrastruktúra, de magántulajdon (?)), képzési, foglalkoztatási problémák
13. Nagyrápád	Kövesföldi dűlő	Elsősorban lakhatási (műszaki infrastruktúra, de magántulajdon (?)), képzési, foglalkoztatási és egészségügyi, szolgáltatásokhoz való hozzáférés okozta problémák
14. Mecsekoldal	Kismélyvölgy dűlő	

8.3.2. Antiszegregációs terv

8.3.2.1. Az antiszegregációs fejlesztési célok és beavatkozási javaslatok

Szakpolitikai eljárásokra tett javaslatok

A leszakadó településrészeket érintő folyamatok visszafordításában szerzett eddigi tapasztalatok Pécs vonatkozásában - de az ország más települései számára is - azzal a nyilvánvaló üzenettel szolgálnak, hogy a szegregációs mechanizmusok időbeni megakadályozása nélkül, a társadalmi kirekesztés elleni preventív gondolkodás hiánya nélkül - a problémák valódi okainak kezelése rendkívül komoly energiákat igényel. Egy ponton túl a visszafordítás költségigénye a szegregáció elmélyülésével párhuzamosan hatványozottan növekszik. Emiatt Pécs városának fel kellett ismernie, és a döntéshozatal során szem előtt kell majd tartania, hogy jól felfogott saját érdeke az időben megvalósított közbeavatkozás és a megelőzés.

Az önkormányzat és intézményrendszere kiemelt felelősséggel rendelkezik a szegregáció létrehozásában és természetesen a megakadályozásában is. Leginkább az önkormányzati bérlakások hasznosítása során alkalmazott mechanizmusok felülvizsgálata szükséges. A szegregátumok esetében minden területen elmondható, hogy az önkormányzati szociális bérlakások magas számban vannak jelen egy-egy területen belül. A szociális bérlakások hasznosítása során a halmozottan hátrányos helyzetű családok jellemzően a peremterületeken lévő lakásokban kaptak helyet, ami az amúgy is negatív hatásokkal terhelt életvitelük szempontjából tovább erősítette a társadalmi kirekesztettségüket. Ez a trend mind a mai napig megfigyelhető, hiszen az EKF beruházásokkal és egyéb fejlesztésekkel megújult városrészek a társadalmi problémákat(jogos igényel) a belvárosból és környékéből kifelé igyekeznek tolni. A szegregáció felszámolásához megkerülhetetlen, hogy az önkormányzat Lakásgazdálkodási Konceptióját felülvizsgálja, és a lakásgazdálkodást a megvalósított

telepprogramok konzorciális partnereinek lakhatási programelemekben szerzett tapasztalataival kiegészítve úgy alakítsa át, hogy az a hátrányos helyzetű népesség koncentrációját és folyamatos mozgását ne tegye lehetővé.

A lakásgazdálkodás újragondolása mellett fontos az is, hogy a városfejlesztési beruházások tervezése során már legyen egyeztetve a tervezett tevékenység társadalmi környezetére gyakorolt várható hatása, valamint a szükséges intézkedések. Példa erre számos Európa Kulturális Főváros projekt beruházás (például a Zsolnay Negyed), melyek többsége jellemzően alacsonyabb státuszú népesség által lakott lakókörnyezetben valósult meg, de a lakókörnyezet fejlesztése ezt nem egészítette ki és nem is követte. A jelenleg felszámolandó szegregátumok nagy része épp úgy jött létre, hogy egy városi terület strukturális változásait a településrendezés nem kezelte megfelelően, és zárványként lakóterületek maradtak a gazdasági övezetekbe ékelve, vagy egybefüggő belterületől elszigetelve.

További prevenciók eljárás kell, hogy legyen a szociális ellátások szervezése során, valamint a társadalmi és szociális problémák megjelenésekor, hogy a döntéshozók olyan megoldásokat részesítsenek előnyben, melyek az érintetteket nem tárgyként kezelik, hanem bevonják, és aktív részesévé teszik egy a probléma okait érdemben kezelni képes eljárás során. Többek között Pécsen is volt példa olyan projektek megvalósítására, melyben a fizikai környezet, a lakhatás feltételeinek javításhoz nem vagy csak korlátozottan, nem kellő mélységben társultak ún. szoft elemek, vagy azok csak rövid ideig tartottak, jellemzően egy projekt finanszírozási időszakára korlátozódtak. Ezek a projektek sajnos nem érték el a céljukat, és egyben felhívták a figyelmet arra, hogy a szegénység elleni küzdelem és a társadalmi felzárkózás segítése hosszabb távon tervezett és nagy arányban a társadalmi tőkére alapozott, az érintettekkel való foglalkozásra fókuszáló programokkal hozhat csak eredményeket.

A fejlesztések során alapelv kell, hogy legyen, hogy a hatékony antiszegregációs küzdelemben nélkülözhetetlen a szociális alap- és szakszolgáltatások összehangolt fejlesztése.

A városban korábban megvalósított programok, tervek, akciók elemzéséből látható trendek és szemléletmód alapján a „befogadó város” stratégia módszertanára kiemelten alapozva a szegregáció megelőzése érdekében a következő elvek érvényesítése javasolt:

- integrált szemléletmód átfogó megközelítéssel,
- területi alapú megközelítés (a szegregátumok lehatárolási elveinek meghatározása),
- közösségi részvétel erősítése és társadalmi tőke fejlesztése,
- középtávra tervezés,
- megvalósíthatóság és komplexitás,
- fokozatosság.

A városra jellemző szegregációs folyamatok (benne a térbeli szegregációt eredményező folyamatok is) kezelésének egyik legfontosabb dokumentuma Pécs Megyei Jogú város Helyi Esélyegyenlőségi programja, amely a 2018-2023 közötti időszakra szól. (A dokumentumot a város önkormányzata a Közgyűlés 300/2018. (XII.13.) számú határozatával elfogadta.)

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó céljai

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a szolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A város Helyi Esélyegyenlőségi Programja céljai között külön is kiemelte a „szegregációmentességet”, mint célt. A további célok is olyanok, hogy azok megfelelő megvalósulása elősegíti a területi szegregáció egyes hatásainak a mérséklését (pl. a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés elvének érvényesülése, a diszkriminációmentesség, az esélyegyenlőség biztosítása stb.) ezen keresztül a város társadalmának fenntartható fejlődését.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program kiemelten kezeli a mélyszegénységben élőket érintő szegregációs problémák kezelését. Ezzel a problémacsoporttal kapcsolatban a következő fejlesztési lehetőségeket azonosította⁷⁰:

- a lakhatási célú integráció növelése (lakhatási feltételek javítása)
- az akcióterületeken lévő alacsony komfortú lakások komfortosítása a területen lakó családok bevonásával
- DDOP, TIOP, TÁMOP, **TOP, TOP PLUSZ** és egyéb pályázatok fejlesztéseinek fokozatos kiterjesztése a város egyre több területére, valamint a fenntarthatóság érdekében a további folyamatos karbantartás biztosítása
- hosszú távú bérlakáspolitikának kialakítása és a társadalmi folyamatokat figyelembe vevő működtetése. Ezen belül hosszú távú lakásfelújítási program kialakítása
- a meglévő képzési lehetőségek (általános és középiskolákban indított felnőtt osztályok, tanfolyamok, hazai és európai uniós forrásokból támogatott, végzettséget adó munkaerő-piaci képzési programok) fokozottabb kihasználása. A képzés, szakképzés szerkezetének, szakma- struktúrájának rugalmas igazítása és igazodása a munkaerő-piaci igényekhez
- a korrekcióra is lehetőséget adó pályaválasztási, pályaeorientációs rendszer kialakítása. A középiskolákból, szakképző iskolákból történő lemorzsolódás csökkentése
- a munkaerő piacra belépők között a minimum középiskolai végzettséggel rendelkezők számának és arányának növelése
- A közfoglalkoztatás kiegészítése az abban részt-vevők képzésével, készségés képességfejlesztő, valamint ún. szociális ügyesség-fejlesztő programokkal
- a civil szervezetek részvételének biztosítása a városi közfoglalkoztatási programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában, a városi közfoglalkoztatás szervezeti struktúrájának és hátterének kialakítása (szükségletfelmérés, az irányítást, szervezést és koordinációt végző munkacsoport létrehozása)
- a közfoglalkoztatásban érintett városi hatóságok, intézmények, vállalatok, szervezetek tervezhető körének meghatározása
- a városi közfoglalkoztatás valódi funkcióinak kialakítása: átvezetés a munkaerő-piacra, szervezett és kontrollált munkafeltételek biztosítása, munkatapasztalat megszerzése
- a közfoglalkoztatás nyújtotta lehetőségek kihasználása a városüzemeltetésben, a városi infrastruktúra felújításában, a közterületek karbantartásában, városi szolgáltatások biztosításában

⁷⁰ Forrása: Pécs Megyei Jogú Város Helyi esélyegyenlőségi Programja
<http://hep.ttki.hu/Public/PublishedProgramSearch.aspx?searchtext=>

- a lakosság arra rászoruló rétege számára segítség a hivatali és egyéb szolgáltatások eléréséhez, igénybeviteléhez, a szolgáltatókkal való kapcsolatfelvitelhez.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program a deprivált társadalmi csoportok mellett foglalkozik a nők, a gyermekek, az idősek és a fogyatékossgal élők csoportjaival is.

A település jövőképe a szegregátumokat, esélyegyenlőségi célcsoportokat tekintve a következő: „Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák és a mélyszegénységben élők nem a város szegregátumainak száműzöttjei, hanem a város integráns lakókörnyezetének részesei.

Fontos számunkra, hogy a romák és a mélyszegénységben élők a város munkaerőpiacán megjelenhessenek, ehhez saját erejük, szándékuk támogatására képzési, foglalkoztatási lehetőségek nyíljanak.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek esélyegyenlőségét, a gyermekek fizikai ellátásbeli, korszerű nevelési és társadalmi integrációs lehetőségeinek biztosítását. Célunk, hogy a városban ne legyenéhező gyermek sem tanítási időben, sem azon kívül és a szegénység okozta mobilitási korlátok megszüntetésének támogatásával nyíljon meg számukra a város minden lehetősége.

Folyamatosan odafigyelünk arra, hogy az idősek legyenek képesek megtartani életminőségüket, tudják megőrizni aktivitásukat munkával, ill. olyan tevékenységekkel, amelyek korukhoz és fizikai, szellemi állapotukhoz illeszkedőek. Az arra rászorulókat részére pedig legyenek elérhetőek a méltósággal viselt öregséghez szükséges ellátási formák. Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetése elősegítését, képzési és foglalkoztatási lehetőségeik biztosítását. Különös figyelmet fordítunk a nőket érintő erőszak, párkapcsolati erőszak elleni küzdelemre.

A fogyatékkal élők számára akadálymentes város kívánunk biztosítani komplex akadálymentesítési program kidolgozásával és megvalósításával, foglalkoztatási, lakhatási és ellátási lehetőségeik bővítése mellett.”

Olyan várost szeretnénk, ahol az arra rászoruló életük természetes közegében érezhetik az esélyegyenlőségből fakadó biztonságot, s ha ebben sérelem éri őket, akkor rendelkezésükre áll az a háló, amely segítséget nyújthat számukra a hátrányok kompenzálására.

Horizontális antiszegregációs célok és beavatkozások

A horizontális célok és a kapcsolódó beavatkozások tervezése során komplex és integrált megközelítést alkalmaztunk, melynek célja a hátrányos helyzetű csoportok, a szegregátumokban élők helyzetének érdemi javítása, így olyan projektek is szerepelnek a listában amelyek nem szorosan véve rehabilitációs projektek, nem csak a tüneti kezeléseket célozzák, hanem mélyebb változásokat is eredményeznek. Jó példa lehet erre Vasas településrész, amely helyben elérhető munkalehetőség híján, az egyik leghátrányosabb helyzetű térsége Pécsnek. Munkahelyteremtés esetén azonban a városrész, természeti, társadalmi értékei (hagyományok, identitás), közlekedési helyzete miatt jelentős mértékben felértékelődne, a szegregációs tendenciák megállnának.

Covid, valamint háborús helyzet miatt társadalmi „beszakadástól” kell tartani, ezért a város több területén célszerű preventív gondolkodással a súlyosabb problémákat megelőzni, ilyen terület Kertváros egy része, ahol sajnos már most közbiztonságot, szerhasználatot érintő utcai problémák is vannak.

Pécs láthatóan sok irányra gondolkodik a megoldáson, a forrástervezésünk diverzifikált, ugyanakkor a forráslehetőségek csak korlátozottak, az eredmények pedig hosszú távon várhatóak, így több cikluson átívelő programok megvalósítása szükséges.

Szociális városrehabilitációhoz kapcsolódó közösségi tervezési és szolgáltatásfejlesztési tevékenységek

Helyi humán közszolgáltatások összehangolt szakmai, a biztosított szolgáltatások minőségi fejlődését eredményező fejlesztések

A város az előzőek alapján hátrom, egymással összefüggő horizontális antiszegregációs cél fogalmazott meg:

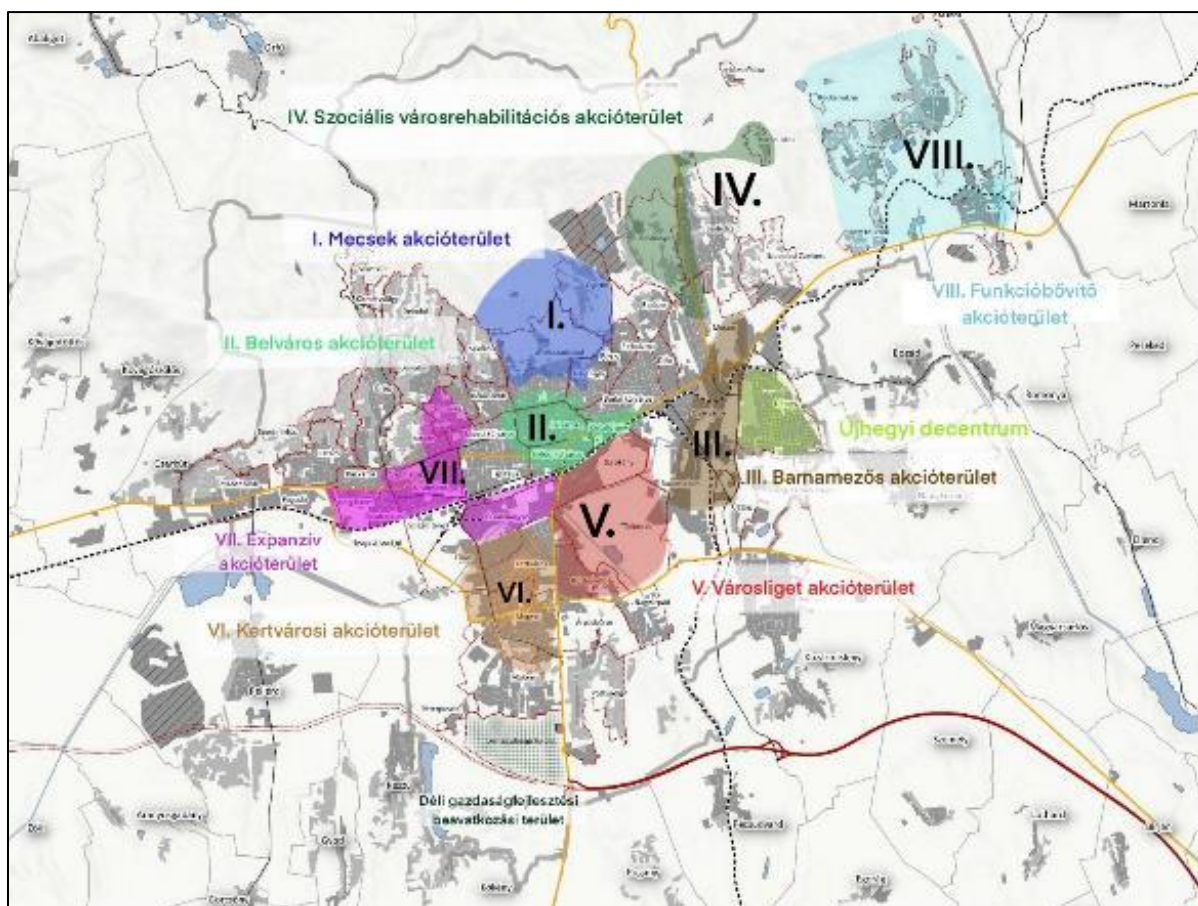
- Lakhatási feltételek fejlesztése
- Képzések, kompetenciafejlesztés foglalkoztatás bővítése
- Szolgáltatásokhoz való hozzáférés fejlesztése, közösségfejlesztés.

Célok	A célok elérése érdekében tervezett beavatkozások 2021-2027	Költség és annak tervezett forrása
Lakhatási feltételek fejlesztése	Az önkormányzati vagyonnal való aktív vagyongazdálkodás rendszerének kialakítása	200 000 000 Ft
Képzések, kompetenciafejlesztés foglalkoztatás bővítése	A pályaorientáció hatékonyságának növelése	200 000 000 Ft
Szolgáltatásokhoz való hozzáférés fejlesztése, közösségfejlesztés	Közösség-vezérelt helyi fejlesztések, akciók és programok Pécsen	100 000 000 Ft
Szolgáltatásokhoz való hozzáférés fejlesztése, közösségfejlesztés	KÖZ-HÁLÓ	100 000 000 Ft
Szolgáltatásokhoz való hozzáférés fejlesztése, közösségfejlesztés	Pécsi Öntevékeny Városrészek - A helyi közösségek fejlesztése, a közösségi tudat erősítése, önkéntesség fejlesztése	155 000 000
Szolgáltatásokhoz való hozzáférés fejlesztése, közösségfejlesztés	Helyi humán közszolgáltatások összehangolt szakmai, a biztosított szolgáltatások minőségi fejlődését eredményező fejlesztések	250 000 000
Szolgáltatásokhoz való hozzáférés fejlesztése, közösségfejlesztés	Házi segítségnyújtás fejlesztése - INSZI	100 000 000
Képzések, kompetenciafejlesztés foglalkoztatás bővítése	Felzárkóztatási program	100 000 000 Ft
Képzések, kompetenciafejlesztés és a foglalkoztatás bővítése	Lakóépületek energetikai korszerűsítése	850 000 000 Ft
Lakhatási feltételek fejlesztése	Önkormányzati bérlakások kialakítása	2 500 000 000 Ft
Képzések, kompetenciafejlesztés és a foglalkoztatás bővítése	Pécsi iparterületek fejlesztése	3 000 000 000 Ft
Képzések, kompetenciafejlesztés és a foglalkoztatás bővítése	A városon belüli vasúti infrastruktúra gazdasági célú fejlesztése és hasznosítása	15 200 000 000 Ft

Célok	A célok elérése érdekében tervezett beavatkozások 2021-2027	Költség és annak tervezett forrása
Lakhatási feltételek fejlesztése	„Nemzeti Bérletésprogram” kialakítása és pécsi pilot projekt megvalósítása	3 450 000 000 Ft

Területi fókuszú antiszegregációs célok és beavatkozások

Az önkormányzat fejlesztési dokumentumaiban (ITS, FVS) az alábbi, térképen szereplő fejlesztési területeket, akcióterületeket jelölte ki:

x. ábra: A kijelölt akcióterületek

Antiszegregációs Beavatkozási területek és akcióterületek összefoglaló táblázat-

Szegregátum megnevezése (2011. évi adatok alapján) (szegregációs mutató 35 felett %)	Szegregátum lehatárolása	Érintett akcióterület
1. Pipacs utca térsége	Sport u. - Fűzfa u. - Pipacs u. mindkét oldala - Gyöngy u. mindkét oldala - Fűzfa u. - Pipacs u. mindkét oldala - Légszeszgyár u. - Sport u.	Városliget akcióterület
2. Hősök tere és Györgytelep	Hősök tere - Óvoda u. - névtelen u. - Komlói út Füst u. - Györgytelep - Tárna u. - Hősök tere - Pék sor - Hősök tere - Garázssor -	Szociális városrehabilitációs akcióterület

	<i>Hősök tere - Tűzoltó u. - névtelen u. - Kolónia u.</i>	
3. István-akna	<i>Istvánakna nyugati oldala</i>	Szociális városrehabilitációs akcióterület
4. Hird térsége	<i>Hirdi út északi oldala a Szathmáry György u.-tól a Kenderfonó u.-ig</i>	Funkcióbővítő akcióterület
<i>Szegregálódó területek</i>		
5. Pécsbánya	<i>Károly u - Pécsbányatelepi út - Káposztásvölgyi út - névtelen u. meghosszabbítása</i>	Szociális városrehabilitációs akcióterület
6. Pécs-Kelet, Meszes	<i>Feketegyémánt tér északi és keleti tömbje</i>	Barnamezős akcióterület
7. Pécs Vasas, bányatelep	<i>Vasas I. bányatalap Gát utcától balra a második háztömb</i>	Funkcióbővítő akcióterület
8. Pécs-Somogy, Bányatelep	<i>Bencze József u. - B. u. - névtelen u. - Bethlen Gábor u.</i>	Funkcióbővítő akcióterület
<i>Veszélyeztetett területek, szegregációs pontok</i>		
9. Belváros	<i>Lánc utca 2-4-6-8., Hungária utca belső udvarai, Alkotmány és Garai utca egy-egy épülete, Somogyi Béla utca eleje</i> <i>Ide tartozik akcióterületi szinten a Budai Város és Ledina területén található szegregációs pontok: Alsóhavi utca egy része, Könyök - Katalin utca sarka, Dugonics, Erzsébet, Orsolya, Katalin, Sándor, Márton, Zsolnay, Alsó és Felsőbalokány utca egy-egy épülete, kisebb szakasza, Wass Albert utca egy-egy épülete</i>	Belváros akcióterület
10. Kertváros	<i>Csontváry utca, Varsány utca és Diana tér környéke, Fellbach utca</i>	Kertváros akcióterület
11. Gyárváros	<i>Zsolnay Vilmos utca, Előd utca, Csaba utca eleje, Mohácsi út több pontja</i>	Barnamezős akcióterület
12. Uránváros, Fűzes	<i>Páfrány utca vége, Szigeti-tanya, Fűzes dűlő térsége</i>	Expanzív akcióterület
13. Nagypárad	<i>Kövesföldi dűlő</i>	-
14. Mecsekoldal	<i>Kismélyvölgy dűlő</i>	Mecsekoldal

Területi fókuszú antiszegregációs célok és beavatkozások

Akcióterület/Szegregátum	Célok	Tervezett beavatkozások 2021-2027	Költség
Szociális városrehabilitációs akcióterület/István-akna, Hősök tere, Pécsbánya	Lakóterületek komplex fejlesztése a szociális városrehabilitációs akcióterületen	Lakóterületek komplex fejlesztése, a közlekedési, gyalogos és parkterületek felújítása és fenntartása a közösségek aktív bevonásával és közmunkások alkalmazásával.	150 000 000 Ft
	István-akna lakhatási feltételeinek javítása	Komplex beavatkozás keretében első sorban a területen található önkormányzati szociális bérlakások komplex felújítása történne meg (helyiségek burkolatainak cseréje, külső és belső nyílászárók cseréje, vizesblokkok, konyhák szerelvényeinek és ágvezetékeinek cseréje), valamint a környezet rendezése, útcsatlakozások, burkolatok részleges felújítása.	1 200 000 000 Ft
	Szociális városrehabilitációs „soft” beavatkozások István-aknán	Az István-aknán élők támogatása szociális munkával, közösségfejlesztéssel a társadalmi felzárkózást segítő beavatkozásokkal (a kapcsolódó szociálisbérlakás-építés tükörprojektje)	100 000 000 Ft
	A bányáörökség turisztikai kiaknázása	1. Aktív turisztikai fejlesztésekbe bekapcsolni a régi bányaterületeket, csak részbeni rehabilitációjával, demonstrációs helyek kialakításával, Via Carbon 2. Világgraszoló bányászati múzeum, bebarangolható aknával, föld alatti kisvonattal	1 000 000 000 Ft
Nincs konkrét helyszín meghatározva	Közösség-vezérelt helyi fejlesztések, akciók és programok a szociális városrehabilitáció által lehatárolt célterületeken	A helyi lakosság, a civil szervezetek, a vállalkozások és az önkormányzat együttműködésével, illetve kezdeményezésére integrált, közösségfejlesztést és helyi identitástudatot erősítő, elsődlegesen kulturális és közösségi tartalmú programok, kis akciók és nagy rendezvények megvalósítása,	55 000 000

Akcióterület/Szegreg átum	Célok	Tervezett beavatkozások 2021-2027	Költség
		például: városrészi sport és egészségnapok (10 db), családi napok(10 db), városrészi sport, hagyományőrző kulturális programok(összesen 50 db), szemléletformáló események, előadássorozatok(10 db), közösségi akciók, esélyegyenlőségi programok – 10 db, nemzetiségi rendezvények, fotó és művészeti kiállítások (10 db)stb.	
Nincs konkrét helyszín meghatározva	Szociális városrehabilitációhoz kapcsolódó közösségi tervezési és szolgáltatásfejlesztési tevékenységek		65 000 000
Belváros akcióterület/Belváros, szegregációs pontok	A Király utca rehabilitációja	A Király utca rehabilitációjának egyik legfőbb célja, hogy a lehető legtöbb zöld felület kerüljön telepítésre az utcában, amellyel párhuzamosan új térburkolat kerül kialakításra, az utcában húzódó közművek korszerűsítése mellett. A Király utca rekonstrukciója során a belvárosi sétáló utcákat kívánjuk összekapcsolni a Zsolnay Negyeddal egy magas minőségű bevásárló és „szabadidős” utcával, amellyel gazdasági és turisztikai élenkítő hatást lehetne elérni.	2 000 000 000 Ft
	Kisbalokány fejlesztése és déli irányú kapcsolatainak kialakítása	A Kisbalokány városi parkjának és volt strandterületének fejlesztése és zöldfelületi kapcsolatainak kialakítása a déli Nagybalokánnyal (parkrekonstrukció, wellness szálló, közösségi terek)	200 000 000 Ft
	A Belváros és a Zsolnay Negyed kapcsolatának fejlesztése	Király utca – Búza tér – Zsolnay Negyed közötti terület komplex kereskedelmi, szolgáltatási és közterületi	650 000 000 Ft

Akcióterület/Szegregátum	Célok	Tervezett beavatkozások 2021-2027	Költség
Barnamezős akcióterület/ Pécs-kelet, Meszes, Gyárváros	Komplex, több képzési szint és forma kiszolgálására képes át- és továbbképző központ és gyakorlati képzőhely megtervezése és megvalósítása („Áper” laktanya)	fejlesztése, turisztikai attrakció elemekkel való gazdagítása A gyors technológiaváltások és a városba érkező új befektetők által keltett munkaerőigények kielégítése gyors reagálást igényel, mivel a befektetők nem tudnak évekig várni az iskolarendszer átfutási idejének lejártáig, valamint a humán erőforrás oldalról is biztosítani kell az iskolarendszernél gyorsabb kisebb váltások képzési feltételeit, csökkentve munkaerőpiaci kockázataikat és biztosítva előmenetelüket, önálló városi megoldásban. A duális képzés követelménye Pécs és Baranya környezetében az alacsony fejlettségű gazdaság és a gyenge vállalkezési struktúra miatt nem oldható meg kellő hatékonysággal. A megoldás egy sokoldalú, minden képzési szint igényeit kiszolgáló, a gazdasági és képzési szereplők közös részvételével megtervezett és kialakított gyakorlati képzőhely, amely a piacon lévő vállalkozások kompetencia- és eszközhiányait hivatott pótolni, képes a képzésben résztvevő oktatók továbbképzésére és a műszaki fejlődés révén megjelenő új technikák adaptálására. Megvalósítási helyszínként előnyös az „Áper” laktanya, mint a vállalkozói ökoszisztéma fejlesztés helyszíne (a laktanya fejlesztése esetén)	1 200 000 000 Ft
	Új helyi piac kialakítása Pécs-Keleten	A tervezett beruházással magas minőséget kínáló, igényesen kialakított helyi termékek részére egy platform kerülne létrehozásra. A	1 000 000 000 Ft

Akcióterület/Szegreg átum	Célok	Tervezett beavatkozások 2021-2027	Költség
		fejlesztés a helyi vállalkozói ökoszisztéma kialakulását is segíti.	
	Lakóterületek komplex fejlesztése	Lakóterületek komplex fejlesztése, a közlekedési, gyalogos és parkterületek felújítása és fenntartása a közösségek aktív bevonásával.	350 000 000 Ft
	ANK tömb fejlesztése	A tervezett komplex fejlesztéssel a baranyai megyeszékhely legnépesebb városrészén működő kulturális és oktatási intézményközpont valósulna működése válna komfortosabbá, színvonalasabbá, a működési költségek csökkentése mellett. Érintett épületek: A Csoda Bölcsőde - Apáczai körtér 1. Pécsi Apáczai Csere János Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium, Alapfokú Művészei Iskola 1. Sz. Általános iskola - Apáczai Csere János körtér 1. Pécsi Apáczai Csere János Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium, Alapfokú Művészei Iskola 2. Sz. Iskola - Apáczai Csere János körtér 1. C Pécsi Apáczai Csere János Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium, Alapfokú Művészei Iskola Gimnáziuma - Apáczai Csere János körtér 1. B Pécsi Apáczai Csere János Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium, Alapfokú Művészei Iskola Alapfokú Művészeti Iskola - Apáczai Csere János körtér 2.	750 000 000
Funkcióbővítő akcióterület (Pécs-Vasas, Pécs-Somogy, Pécs-Hird)	Funkcióbővítés: Vasas mini ipari centrum	Meglévő használaton kívüli gazdasági épületek és telephelyek felújítása és bérbe adása KKV-k számára	500 000 000 Ft
	Funkcióbővítés: Vasas településközpont kialakítása	Hiányzó településközponti terület kialakítása, a városrészben elérhető	300 000 000 Ft

Akcióterület/Szegregátum	Célok	Tervezett beavatkozások 2021-2027	Költség
		szolgáltatások fejlesztésével, településkép javításával.	
	Szociális szolgáltatóközpont kialakítása ("Legényotthon")	A városrészben nem elérhető szociális szolgáltatások telepítése, ennek megfelelő épület felújítása, vizsgálandó az egykori legényotthon, mint megvalósulási helyszín.	300 000 000 Ft
Akcióterületeken átívelő, azokat meghaladó szegregációt mérséklő területi fejlesztések			
Belső városrészek/Belváros, Ledina szegregációs pontok,	Budai városrész rehabilitációjának előkészítése	Budai városrész lakóterületi rehabilitációja, közterületeinek rekonstrukciója, idegenforgalmat szolgáló szolgáltatási lehetőségeinek fejlesztése. A Zsolnay út melletti területsáv rekonstrukciója.	300 000 000 Ft
	Puskin téri volt kollégium gazdasági hasznosítása	A jelenleg összközműves épület távhőcsatlakozással nem rendelkezik, melynek fejlesztése indokolt és a költséghatékonyság vizsgálatát követően kivitelezhető. Belső kialakítása, tagoltsága miatt elsősorban irodaházként, vagy egyéb szolgáltatási - például call center vagy SSC - központként tölthet be funkciót. De korábbi funkciójából adódóan kisebb átalakításokkal egyetemi szállásközpont kialakítására is tökéletesen alkalmas.	1000000000 + közműfejlesztés + parkolás
	Meszes szociális célú városrehabilitáció	Elsősorban „soft” típusú beavatkozások megvalósulása a társadalmi felzárkózás érdekében.	150 000 000 Ft
Szegregátum helyzetének javulását közvetett módon eredményező fejlesztések			
Városliget – kertváros akcióterület/Pipacs utca és Kertváros	A pécsi vásártér funkcióbővítő rekonstrukciója, fejlesztése, Pécsi-víz hasznosítása, duzzasztása, valamint		4 000 000 000 Ft

Akcióterület/Szegregátum	Célok	Tervezett beavatkozások 2021-2027	Költség
	inkubátorház kialakítása zöldfelületi fejlesztéssel		

8.3.2.2. *A szociális városrehabilitáció akcióterületének meghatározása és a választás indoklása*

A leszakadó városi területek vizsgálatánál néhány fontos társadalmi tényrt érdemes figyelembe venni. Az európai társadalmak, köztük a magyar társadalom is elöregedő. A korszerkezetben a fiatalok számának visszaesése, az élveszületések számának évtizedek óta tartó csökkenése jellemző. Ezzel párhuzamosan a fiatalok életszakasz kitolódik, az első gyerekvállalás vagy a munkaerő-piacon való első megjelenés ideje 26-30 éves korban jelentkezik. Az aktív korú népesség, az „eltartó” társadalom kor-specifikus intervalluma ezzel együtt beszűkül, a számuk csökken. Az idős generációk száma folyamatosan növekszik. Ezek a demográfiai változások elsősorban az egész magyar társadalom fenntartására gyakorolt hatásuk miatt fontosak, de figyelembe kell őket venni akkor is, amikor a szegregátumok jellemző problémáiról gondolkodunk.

Az elöregedés a szegregátumokban lakó társadalmi csoportokat is érinti, ezért a szolgáltatási igények feltárásánál, a problémák megoldására kialakított programoknál tekintettel kell lenni a 60 év felettiek növekvő számára. Emellett az aktív korból kilépők nagy száma azt eredményezheti, hogy egy problémahalmazt hordozó szegregációs terület megszűnik szegregátum lenni pusztán a vonatkozó módszertan alapján. Az aktív korúakon belül mért foglalkoztatottsági és iskolázottsági arányok a nyugdíjasok számának emelkedésével változnak, sőt a fiatalok iskolai végzettségének jobb mutatóival relatív javulást mutatnak, ugyanakkor az alacsony képzettségű, alacsony nyugdíjjal rendelkező, rossz lakáskörülmények között lakó, romló egészségi állapottal bíró nyugdíjasok továbbra is jelen vannak ezeken a helyeken.

Kifejezetten érdekes s egyben kritikus kérdés lesz ez a magyar társadalomban a következő 6-7 évben, amikor is az ún. „Ratkó korszak” ideje alatt született jelentősen megugró népesség lép ki a munkaerő-piacról, párhuzamosan az elmúlt 10 évben tapasztalt migrációs folyamatok okozta, első sorban a fiatalok elvándorlása miatti népességcsökkenéssel.

Ezek miatt megjegyezzük, hogy a területek részletesebb vizsgálata során feltárt eredmények, valamint a 2001-es és a 2011-es népszámlálás közötti különbségek háttérben nem feltétlenül bizonyos szegregációs problémák megszűnése áll, hanem akár a korszerkezet átalakulása is e területeken belül.

A szegregációs lehatárolásokra kidolgozott módszertan átgondolása éppen ezért általánosságban is javasolt. Egy új szegregációs mutató a Pécsett tapasztalható területi és társadalmi kirekesztés együttes problémáit képes lehet pontosabban megjeleníteni. Ez a mérőszám, hasonlóan a Városfejlesztési Kézikönyv által javasolt kritériumrendszerhez az 50 fő feletti lakónépességgel rendelkező, legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel, és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aktív korúakon belüli arányát méri, melynek el kell érnie legalább a 30 %-ot.

Mindemellett az elmúlt 10 évben folytatott különböző terepmunkák tapasztalatai, valamint az elmúlt 4 évben megkezdett, fent bemutatott teleprehabilitációs programok előkészítése és eredményei alapján a szegregáció valamilyen formájával érintett pécsi városrészek lehatárolásánál és a pontos beavatkozások meghatározásánál nem lesz megkerülhető, hogy egy célterületről pontos és részletes elemzés valamint megvalósíthatósági tanulmány készüljön.

A 2001-es népszámlálás adatai alapján kirajzolt, szegregációval érintett vagy veszélyeztetett területi egységek jelentős része ma is jelenlévő problémát jelent. A szegregáció oldása érdekében elindított és 2015 végéig befejeződött programoktól az önkormányzat az alábbiakat várta:

1. Somogy-bányatelep: A TOP pályázati források keretében folytatni szükséges a további városrehabilitációt A lakónépességen belüli rendkívül alacsony gyermekszám, mely a helyi iskola működését éppen hogy biztosítani képes, valamint az erősen előregedő népesség további kérdéseket vethet fel, és esetlegesen egy változó szolgáltatási rendszer kialakítását teheti szükségessé.
2. Rücker-akna végérvényes fizikai felszámolása megtörténik. A szanálás előkészítése, lebonyolítása és utánkötése mintaként szolgál a hasonlóan felszámolandó területekre célzott programok számára.
3. Pécsbánya-telep infrastrukturális problémáinak nagy része a 2015 év végéig megvalósuló program keretében megtörténik. A TOP pályázati források keretében folytatni szükséges a további városrehabilitációt. A foglalkoztatottság növelése érdekében azonban a városrészen lévő jelentős számú bánya- és középület hasznosítása, és a helyi gazdaság fejlesztése fontos lesz a leszakadó folyamatok újbóli megjelenésének megakadályozása érdekében.
4. A Hősök tere—György-telep beavatkozási területek esetében, a TOP pályázati források keretében folytatni szükséges a további városrehabilitációt. A korábbi fejlesztések a lakóingatlanok minőségi állapotát és az önkormányzati szociális bérlakások igen magas számát is figyelembe véve nem fogják tudni végérvényesen kezelni az ott kialakult problémát. A befejeződő programokat követően a kialakított helyi szolgáltatási rendszer, közösségi munka további működtetése, és a lakóingatlanok folyamatos fejlesztése feltétlenül szükséges lesz ahhoz, hogy a most befektetett erőforrások ne vesszenek kárba.

A fenti 4 fejlesztési eredményből körvonalazhatóak a további szegregált területek fejlesztési céljai, amelyeket a TOP-6.9.1. és TOP-6.7.1 fejlesztési pályázatok tartalmaztak. A területi elszigeteltség és a hosszabb idő óta romló vagy változatlan társadalmi mutatók miatt a fizikai felszámolás, vagy a lakófunkció végleges megszüntetése javasolt István-akna, az Előd utca, a Csaba utca és a Vágóhíd-környéki szegregátum esetében. Kritikus eset István-akna, hiszen a területi elszigeteltség legerőteljesebben itt jelentkezik Pécssett, és mivel a város korábbi nagy fejlesztései közül semelyik nem érte el ezt a városi területet (legfontosabb, hogy a vezetékes ivó- és szennyvíz hálózat kiépítését szolgáló ISPA/KA projekt sem) lakófunkcióra nem lesz alkalmas, és mármost sem az.

Ezekkel a beavatkozásokkal a valódi szegregátumok jelenlegi problémája középtávon kezelhető lesz a városban.

A 2011-es népszámlálás adatai a szegregátum fogalmának alapos átgondolására készítetnek. A korábban lehatárolt és fejlesztésbe vont vagy azzal még el nem ért területek foglalkoztatottsági és iskolázottsági mutatói javulást mutatnak. Az elmúlt 10 évben a magyar társadalomban bekövetkezett demográfiai változások, és a népességcsökkenés más okai miatt azonban ez a javulás relatív.

A pécsi telep-rehabilitációs tereptapasztalatok ezt a trendet egyértelműen cáfolják. Ennek okán a szegregátumok lehatárolására kidolgozott módszertan felülvizsgálatára van szükség. Olyan indikátorok kidolgozása szükséges, mely szenzitívebb adatokat is vizsgálat tárgyává tesz, minőségi információkat is mérni képes, vagy olyan mutatókra, melyek a leszakadó városrészi folyamatokat épp indikatív módon jelzi, felhívja a figyelmet egy területre, a kialakulóban lévő problémákra azzal a céllal, hogy azt alaposabb elemzés tárgyává tegye.

Amíg erre vonatkozóan nincs elfogadható megoldás, addig Pécs városának érdemes azon az úton haladni előre, amelyet megkezdett. Az eddig elindított település-rehabilitációs munkát szükséges középtávon folytatni a végérvényes megoldások elérése érdekében. Ezeket a megoldásokat a helyi közösségek megerősítésével, a fizikai infrastruktúra és a lakhatási feltételek kielégítő színvonalra

emelésével, és a foglalkoztatottság javításához megkerülhetetlen gazdaságfejlesztéssel lehet megalapozni.

A fent bemutatott 8 szegregátum közül az eddig el nem ért területeket is szükséges fejlesztés tárgyává tenni. Azonban ezekben az esetekben a fejlesztés legcélravezetőbb iránya a fizikai felszámolás, de legalább funkcióváltással a lakófunkció végleges megszüntetése lehet csupán. E célok eléréséhez határidőt 2018-2020-ra lehetett rendelni reálisan a határidőt. Ezen projektek a következők voltak:

A szociális városrehabilitációs beavatkozások nevesítése:

TOP-6.9.1-15: HELP – Helyi Esélyegyenlőségi és Lakhatási Program

TOP-6.9.1-16: Városi szintű szociális rehabilitáció Pécssett

TOP-6.9.1-16: Szociális városrehabilitáció Pécs-Keleten

TOP-6.7.1-15: SZOCFÉSZEK

TOP-6.7.1-16: Önkormányzati bérlakás-fejlesztés a pécsi Kolónia utcában

2011 óta nem volt népszámlálás, a 2022. végére halasztott népszámlálás első eredményei 2024. elején várhatóak. A szegregátumok, szegregációs pontok azonosítása, kiterjedése, a beavatkozások pontos meghatározása érdekében célszerű egy részletesen kidolgozott módszertan alapján ezen területek lakosságának, a problémák mélységének, okainak a felmérése, feltárása.

Az már most elmondható, hogy a részletes, társadalmi-gazdasági helyzetre, adottságokra, kompetenciákra kiterjedő felmérés mellett a fenti táblázatban megjelölt szegregátumok, szegregációs pontok tekintetében a város fejlesztési elképzeléseihez is alkalmazkodva területenként eltérő jellegű infrastrukturális és szoft jellegű, komplex szociális városrehabilitációs intézkedések megvalósítása szükséges. A prioritizált helyszínek a következők:

1. Kertvárosi városrehabilitációs program, elsősorban preventív jellegű beavatkozás, amely szorosan kapcsolódik a városrész decentrum jellegének fejlesztéséhez is. A program célja Kertváros „lecsúszásának” megelőzése, a településrész közösségi életének fejlesztése.
2. István aknai szociális városrehabilitációs terület, ahol teljes körű infrastrukturális és szoft jellegű beavatkozások megvalósítása is szükséges. A területen élő több száz ember
3. Mohácsi út menti rehabilitáció, amely nem kifejezetten szociális városrehabilitációs jellegű beavatkozás, mivel a terület ingatlanfejlesztés (lakó és gazdasági terület, esetleg liget, közpark) szempontjából rendkívül értékes. A térség hasznosítása, városszövetbe való integrálása a Magtár utcai szegregátum felszámolásával, a Balokány, Zsolnay negyed fejlesztésével már elindult. A Mohácsi út rehabilitálásával, arculatának megújításával, Pécs egyik legelhanyagoltabb része újulna meg.
4. Lánc utcai szociális rehabilitáció, a Lánc utca 2-4-6. szám alatt található, eredetileg garzonháznak, albérlők házának épült épület az utóbbi évtizedekben rendkívül leromlott állapotba került, emellett az itt élők helyzete is sok szempontból bizonytalan, lakhatási státuszuk is rendezésre szorul. A lakóépületekben a részletes, a lakókra, lakásokra, épületekre vonatkozó teljes körű felmérést követően a területre vonatkozó önálló kezelési-cselekvési rendezési terv készítése szükséges, amiben a konkrét feladatok, felelősök, lépések, határidők is meg vannak szabva.

A négy nagyobb volumenű beavatkozáson túl, az eddig elért eredmények megőrzése érdekében, folytatni kell az eddig megkezdett társadalom és közösségfejlesztési célú, kisebb nagyságrendű, kevésbé komplex soft jellegű projekteket Pécs Somogy Bányatelepen, Pécs Vasason, Hősök terén, Györgytelepen, Pécs- Bányán.

A társadalmi mobilitás biztosítása, a szegregált lakóterületek csökkentése, megszüntetése, a városrészek lecsúszásának további megakadályozása érdekében két, nagyobb területen (Pécs-Kelet, Pécs-Dél), több, kisebb potenciális akcióterületen szükséges a szociális célú városrehabilitációs beavatkozás:

- Mecsek-kelet
- Keleti városrészek területe (Meszes)
- Somogy Vasas-Hird területe

Társadalmi, illetve infrastrukturális szempontból is kiemelten kezelendő területek. Célzott beavatkozások – az értékes telepszerű beépítések megőrzése mellett –, teljes épített környezet-rehabilitáció, funkciók városrészi alközpontok kijelölése, fejlesztése, egy keleti decentrum kialakulásának elősegítése.

Kertek városa - Pécs-Dél városrehabilitációs akcióterület (Kertváros)

Pécs legnépesebb városrésze elérte a 30-40 évet, így a szociális problémákon túl - mind a lakóépületek, mind a közterületek felújítása is folyamatos városfejlesztési feladat. Cél az épített környezet rehabilitációjára a társadalom integrálása, illetve a funkciók ideális eloszlásának elősegítése, egy déli decentrum, illetve a városrészi alközpontok fejlesztése.

A belvárosi területek vonatkozásában - a Lánc utca térsége – amely a belváros szívében van, égető beavatkozást igényel. A kisebb szegregált, szegregálódó terület esetén célszerű egy teljes körű felmérést végezni, amely a szegregátumban élők lakhatási, társadalmi, gazdasági, szociális helyzetére, illetve az ingatlan állapotára, hasznosíthatóságára is kitér.

Mivel huzamos ideig népszámlálási adatok még nem állnak rendelkezésre, fontos, hogy a prevenciót igénylő területek meghatározása saját mérésekkel behatárolható legyen – ez kiemelt fontosságú a 2021-2027-es ciklus prevenciók beavatkozásainak meghatározásakor.

8.3.2.3. *A két antiszegregációs beavatkozási dimenzió kapcsolata*

Szegregátu/szegregálódo terület/szegregációs pont														
	Szegregátum				Szegregálódo terület				Szegregációs pontok, prevenció területek					
	1. Pipacs utca térsége	2. Hősök tere és Györgytelep	3. István-akna	4. Hird térsége	5. Pécsbánya	6. Pécs-Kelet, Meszes	7. Pécs Vasas, bányatelep	8. Pécs-Somogy, Bányatelep	9. Belváros	10. Kertváros	11. Gyárváros	12. Uránváros, Fűzes	13. Nagypád	14. Mecsekoldal
Átfogó (horizontális) beavatkozás	↓													
Az önkormányzati vagyonnal való aktív vagyongazdálkodás rendszerének kialakítása	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X			
A pályorientáció hatékonyságának növelése	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X			
Közösségvezérelt helyi fejlesztések, akciók és programok Pécssett	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X			
KÖZ-HÁLÓ	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X			
Pécsi Öntevékeny	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X			

Szegregátum/szegregáló terület/szegregációs pont														
	Szegregátum				Szegregáló terület				Szegregációs pontok, prevenció terület					
	1. Pipacs utca térsége	2. Hősök tere és Györgytelep	3. István-akna	4. Hird térsége	5. Pécsbánya	6. Pécs-Kelet, Meszes	7. Pécs Vasas, bányatelep	8. Pécs-Somogy, Bányatelep	9. Belváros	10. Kertváros	11. Gyárvas	12. Uránváros, Füzes	13. Nagypád	14. Mecsekoldal
Városrészek - A helyi közösségek fejlesztése, a közösségi tudat erősítése, önkéntesség fejlesztése														
Helyi humán közszolgáltatások összehangolt szakmai, a biztosított szolgáltatások minőségi fejlődését eredményező fejlesztések	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x			
Házi segítségnyújtás fejlesztése - INSZI	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x			
Lakóépületek energetikai korszerűsítése	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x			

Szegregátum/szegregáló terület/szegregációs pont														
	Szegregátum				Szegregáló terület				Szegregációs pontok, prevenciós területek					
	1. Pipacs utca térsége	2. Hősök tere és Györgytelep	3. István-akna	4. Hird térsége	5. Pécsbánya	6. Pécs-Kelet, Mészés	7. Pécs Vasas, bányatelep	8. Pécs-Somogy, Bányatelep	9. Belváros	10. Kertváros	11. Gyárváros	12. Uránváros, Fűzes	13. Nagypád	14. Mecsekoldal
Önkormányzati bérlakások kialakítása	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x			
Pécsi iparterületek fejlesztése			x											
Területi beavatkozások														
Lakóterületek komplex fejlesztése a szociális városrehabilitációs akcióterületen		x	x		x									
István-akna lakhatási feltételeinek javítása			x											
Szociális városrehabilitációs „soft” beavatkozás			x											

Szegregátum/szegregáló terület/szegregációs pont														
	Szegregátum				Szegregáló terület				Szegregációs pontok, prevenció terület					
	1. Pipacs utca térsége	2. Hősök tere és Györgytelep	3. István-akna	4. Hird térsége	5. Pécsbánya	6. Pécs-Kelet, Mész	7. Pécs Vasas, bányatelep	8. Pécs-Somogy, Bányatelep	9. Belváros	10. Kertváros	11. Gyárváros	12. Uránváros, Fűzes	13. Nagypád	14. Mecsekoldal
k István-aknán														
A bányáörökség turisztikai kiaknázása			x											
A Király utca rehabilitációja									x					
Kisbalokány fejlesztése és déli irányú kapcsolatainak kialakítása									x		x			
A Belváros és a Zsolnay Negyed kapcsolatának fejlesztése									x		x			
Komplex, több képzési szint és forma kiszolgálására képes át- és továbbképző														

Szegregátu/szegregáló terület/szegregációs pont														
	Szegregátum				Szegregáló terület				Szegregációs pontok, prevenció terület					
	1. Pipacs utca térsége	2. Hősök tere és Györgytelep	3. István-akna	4. Hird térsége	5. Pécsbánya	6. Pécs-Kelet, Meszes	7. Pécs Vasas, bányatelep	8. Pécs-Somogy, Bányatelep	9. Belváros	10. Kertváros	11. Gyárváros	12. Uránváros, Füzes	13. Nagypád	14. Mecsekoldal
központ és gyakorlati képzőhely megtervezése és megvalósítása („Áper” laktanya)														
Új helyi piac kialakítása Pécs-Keleten						x					x			
Mohácsi út rehabilitációjának előkészítése						x								
A pécsi vásártér funkcióbővítő rekonstrukciója, fejlesztése, Pécsi-víz hasznosítása, duzzasztása, valamint inkubátorház	x									x		x		

Szegregátu/szegregáló terület/szegregációs pont														
	Szegregátum				Szegregáló terület				Szegregációs pontok, prevenció terület					
	1. Pipacs utca térsége	2. Hősök tere és Györgytelep	3. István-akna	4. Hird térsége	5. Pécsbánya	6. Pécs-Kelet, Mész	7. Pécs Vasas, bányatelep	8. Pécs-Somogy, Bányatelep	9. Belváros	10. Kertváros	11. Gyárváros	12. Uránváros, Fűzes	13. Nagypád	14. Mecsekoldal
kialakítása zöldfelületi fejlesztéssel														
Lakóterületek komplex fejlesztése Kertvárosban										X				
ANK tömb fejlesztése										X				
Kertvárosi zöldterületek, parkok és játszóterek komplex fejlesztése										X				
Kertvárosi szociális városrehabilitáció										X				
Funkcióbővítés: Vasas mini ipari centrum				X			X	X						
Funkcióbővítés: Vasas településközp				X			X	X						

Szegregátu/szegregáló terület/szegregációs pont														
	Szegregátum				Szegregáló terület				Szegregációs pontok, prevenció területek					
	1. Pipacs utca térsége	2. Hősök tere és Györgytelep	3. István-akna	4. Hird térsége	5. Pécsbánya	6. Pécs-Kelet, Meszes	7. Pécs Vasas, bányatelep	8. Pécs-Somogy, Bányatelep	9. Belváros	10. Kertváros	11. Gyárvas	12. Uránváros, Fűzes	13. Nagypád	14. Mecsekoldal
ont kialakítása														
Szociális szolgáltatóközpont kialakítása ("Legényotthon")							X	X						
Budai városrész rehabilitációjának előkészítése						X			X					
Puskin téri volt kollégium gazdasági hasznosítása						X			X		X			
Belvárosi szociális városrehabilitáció									X					
Meszes szociális célú városrehabilitáció						X								

8.3.2.4. A beavatkozások ütemezése

Tervezett akciók és beavatkozások	2021 2. félév	2022 1. félév	2022 2. félév	2023 1. félév	2023 2. félév	2024 1. félév	2024 2. félév	2025 1. félév	2025 2. félév	2026 1. félév	2026 2. félév	2027 1. félév	2027 2. félév	
Horizontális projektek														
Az önkormányzati vagyonnal való aktív vagyongazdálkodás rendszerének kialakítása						X	X							
A pályaorientáció hatékonyságának növelése						X	X	X	X					
Közösségvezérelt helyi fejlesztések, akciók és programok Pécssett				X	X	X	X	X	X					
Pécsi Öntevékeny Városrészek - A helyi közösségek fejlesztése, a közösségi tudat erősítése, önkéntesség fejlesztése				X	X	X	X	X	X					
Helyi humán közszolgáltatások összehangolt szakmai, a biztosított szolgáltatások minőségi fejlődését eredményező fejlesztések				X	X	X	X	X	X					
Házi segítségnyújtás fejlesztése - INSZI					X	X	X	X	X					
KÖZ-HÁLÓ					X	X	X	X						
Felzárkóztatási program					X	X	X	X						

Lakóépületek energetikai korszerűsítése					x	x	x	x	x	x	x	x	x		
Önkormányzati bérlakások kialakítása							x	x	x	x					
Pécsi iparterületek fejlesztése							x	x	x	x					
A városon belüli vasúti infrastruktúra gazdasági célú fejlesztése és hasznosítása									x	x	x	x	x		
„Nemzeti Bérlakásprogram” kialakítása és pécsi pilot projekt megvalósítása							x	x	x	x					
Területi programok															
Lakóterületek komplex fejlesztése a szociális városrehabilitációs akcióterületen					x	x	x	x							
István-akna lakhatási feltételeinek javítása					x	x	x	x							
Szociális városrehabilitációs „soft” beavatkozások István-aknán					x	x	x	x							
A bányáörökség turisztikai kiaknázása						x	x	x	x						
A Király utca rehabilitációja						x	x	x	x						
Kisbalokány fejlesztése és déli irányú kapcsolatainak kialakítása						x	x	x	x						
A Belváros és a Zsolnay Negyed kapcsolatának fejlesztése						x	x	x	x						
Komplex, több képzési szint és forma						x	x	x	x	x	x				

kiszolgálására képes át- és továbbképző központ és gyakorlati képzőhely megtervezése és megvalósítása („Áper” laktanya)														
Új helyi piac kialakítása Pécs-Keleten						x	x	x	x					
Lakóterületek komplex fejlesztése Kertvárosban						x	x	x	x					
ANK tömb fejlesztése						x	x	x	x					
Kertvárosi zöldterületek, parkok és játszóterek komplex fejlesztése					x	x	x	x	x					
Kertvárosi szociális városrehabilitáció						x	x	x	x					
Lakóterületek komplex fejlesztése az Expanzív akcióterületen							x	x	x	x	x	x		
Funkcióbővítés: Vasas mini ipari centrum							x	x	x	x	x	x		
Funkcióbővítés: Vasas településközpont kialakítása							x	x	x	x	x	x		
Szociális szolgáltatóközpont kialakítása ("Legényotthon")						x	x	x	x					
Budai városrész rehabilitációja								x	x	x	x			
Puskin téri volt kollégium gazdasági hasznosítása					x	x	x	x						
Belvárosi szociális városrehabilitáció					x	x	x	x						

Meszes szociális célú városrehabilitáció					x	x	x	x						
--	--	--	--	--	---	---	---	---	--	--	--	--	--	--

8.3.2.5. Az antiszegregációs terv pénzügyi terve

Tervezett akciók és beavatkozások	becsült költség	tervezett forrás
Horizontális projektek		
Az önkormányzati vagyonnal való aktív vagyongazdálkodás rendszerének kialakítása	200 000 000 Ft	DIMOP Plusz, közvetlen uniós források
A pályaorientáció hatékonyságának növelése	200 000 000 Ft	EFOP Plusz, közvetlen uniós források
KÖZ-HÁLÓ	100 000 000 Ft	DIMOP Plusz, EFOP Plusz, közvetlen uniós források
Pécsi Öntevékeny Városrészek - A helyi közösségek fejlesztése, a közösségi tudat erősítése, önkéntesség fejlesztése	155 000 000	TOP PLUSZ
Helyi humán közszolgáltatások összehangolt szakmai, a biztosított szolgáltatások minőségi fejlődését eredményező fejlesztések	250000000	TOP PLUSZ
Házi segítségnyújtás fejlesztése - INSZI	100 000 000 Ft	EFOP Plusz, közvetlen uniós források
Közösség-vezérelt helyi fejlesztések, akciók és programok Pécssett	100 000 000 Ft	TOP PLUSZ
Felzárkóztatási program	100 000 000 Ft	EFOP Plusz, közvetlen uniós források
Lakóépületek energetikai korszerűsítése	850 000 000 Ft	KEHOP Plusz, közvetlen uniós források
Önkormányzati bérlakások kialakítása	2 500 000 000 Ft	EFOP Plusz, közvetlen uniós források, egyéb piaci konstrukciók
Pécsi iparterületek fejlesztése	3 000 000 000 Ft	TOP Plusz, közvetlen uniós források, egyéb piaci konstrukciók
A városon belüli vasúti infrastruktúra gazdasági célú fejlesztése és hasznosítása	15 200 000 000 Ft	egyedi kormányzati döntés esetén valósulhat meg
„Nemzeti Bérlakásprogram” kialakítása és pécsi pilot projekt megvalósítása	3 450 000 000 Ft	egyedi kormányzati döntés esetén valósulhat meg

Tervezett akciók és beavatkozások	becsült költség	tervezett forrás
Területi programok		
Lakóterületek komplex fejlesztése a szociális városrehabilitációs akcióterületen	150 000 000 Ft	TOP Plusz, EFOP Plusz, közvetlen uniós források
István-akna lakhatási feltételeinek javítása	1 200 000 000 Ft	TOP Plusz, EFOP Plusz, közvetlen uniós források
Szociális városrehabilitációs „soft” beavatkozások István-aknán	100 000 000 Ft	TOP Plusz, EFOP Plusz, közvetlen uniós források
A bányáörökség turisztikai kiaknázása	1 000 000 000 Ft	GINOP Plusz, közvetlen uniós források
A Király utca rehabilitációja	2 000 000 000 Ft	TOP Plusz, GINOP Plusz, közvetlen uniós források
Kisbalkány fejlesztése és déli irányú kapcsolatainak kialakítása	200 000 000 Ft	TOP Plusz, GINOP Plusz, IKOP Plusz, közvetlen uniós források
A Belváros és a Zsolnay Negyed kapcsolatának fejlesztése	650 000 000 Ft	TOP Plusz, GINOP Plusz, IKOP Plusz, közvetlen uniós források
Komplex, több képzési szint és forma kiszolgálására képes át- és továbbképző központ és gyakorlati képzőhely megtervezése és megvalósítása („Áper” laktanya)	250 000 000 Ft	EFOP Plusz, GINOP Plusz, közvetlen uniós források
Új helyi piac kialakítása Pécs-Keleten	1 000 000 000 Ft	TOP Plusz, GINOP Plusz, közvetlen uniós források
A pécsi vásártér funkcióbővítő rekonstrukciója, fejlesztése, Pécsi-víz hasznosítása, duzzasztása, valamint inkubátorház kialakítása zöldfelületi fejlesztéssel	4 000 000 000 Ft	TOP PLUSZ
ANK tömb fejlesztése	750 000 000 Ft	KEHOP Plusz, Top Plusz, közvetlen uniós források
Kertvárosi zöldterületek, parkok és játszótérek komplex fejlesztése	800 000 000 Ft	KEHOP Plusz, Top Plusz, közvetlen uniós források
Kertvárosi szociális városrehabilitáció	300 000 000 Ft	TOP Plusz, EFOP Plusz, közvetlen uniós források
Lakóterületek komplex fejlesztése az Expanzív akcióterületen	350 000 000 Ft	TOP Plusz, EFOP Plusz, KEHOP Plusz,

Tervezett akciók és beavatkozások	becsült költség	tervezett forrás
		közvetlen uniós források
Funkcióbővítés: Vasas mini ipari centrum	500 000 000 Ft	GINOP Plusz, közvetlen uniós források
Funkcióbővítés: Vasas településközpont kialakítása	300 000 000 Ft	GINOP Plusz, közvetlen uniós források
Szociális szolgáltatóközpont kialakítása ("Legényotthon")	300 000 000 Ft	TOP Plusz, EFOP Plusz, közvetlen uniós források
Budai városrész rehabilitációjának előkészítése	300 000 000 Ft	TOP Plusz, KEHOP Plusz, közvetlen uniós források
Puskin téri volt kollégium gazdasági hasznosítása	1 000 000 000 + közműfejlesztés + parkolás	GINOP Plusz, közvetlen uniós források
Belvárosi szociális városrehabilitáció	100 000 000 Ft	TOP Plusz, EFOP Plusz, közvetlen uniós források
Meszes szociális célú városrehabilitáció		TOP Plusz, EFOP Plusz, közvetlen uniós források

8.4. Elvégzett kérdőíves felmérések dokumentálása

8.4.1. Lakossági felmérés

A kérdőívek eredményei

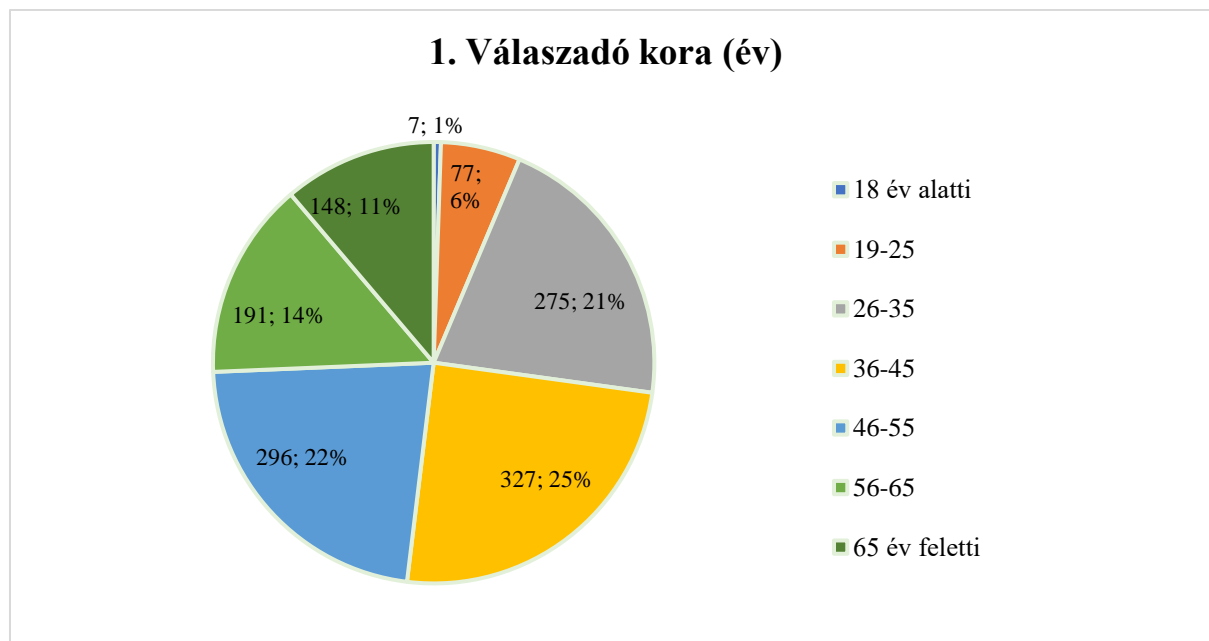
A kérdőív 2021.12.13. és 2022.01.18. közötti időszakban volt kitölthető. Ebben a bő hónapban a lakossági kérdőívet 1321 fő töltötte ki. A következőkben ismertetem a felmérés eredményeit néhol írásos, azonban a legtöbb helyen diagram formájában.

Reprezentativitás

A kérdőíves felmérés megvalósítása során fontos szempont volt a reprezentativitás kérdése. A felmérés több szempontból is reprezentatívnak minősül. A felmérés nemekre tekintettel reprezentatív, mivel a válaszadók adatai, és Pécs lakossági adatai esetében is hasonlóan alakult a nemek aránya: a kérdőíves felmérésben a férfiak és nők aránya rendre 43-55% volt (A válaszadók 2%-a nem kívánt válaszolni a kérdésre), addig a KSH 2020-as adatai alapján 46,5-53,5% volt ez az arány.

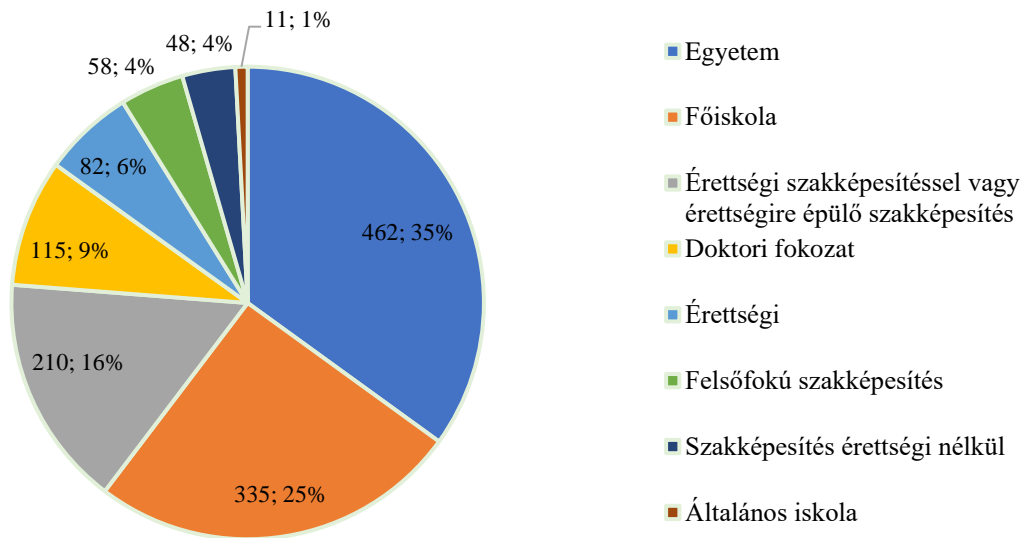
A válaszadók kor szerinti megoszlása a következőképpen alakult az 1321 kitöltés alapján:

- 18 év alatti: 7 fő (0,5%)
- 19-25 éves: 77 fő (6%)
- 26-35 éves: 275 fő (21%)
- 36-45 éves: 327 fő (25%)
- 46-55 éves: 296 fő (22%)
- 56-65 éves: 191 fő (14,5%)
- 65 év feletti: 148 fő (11%)

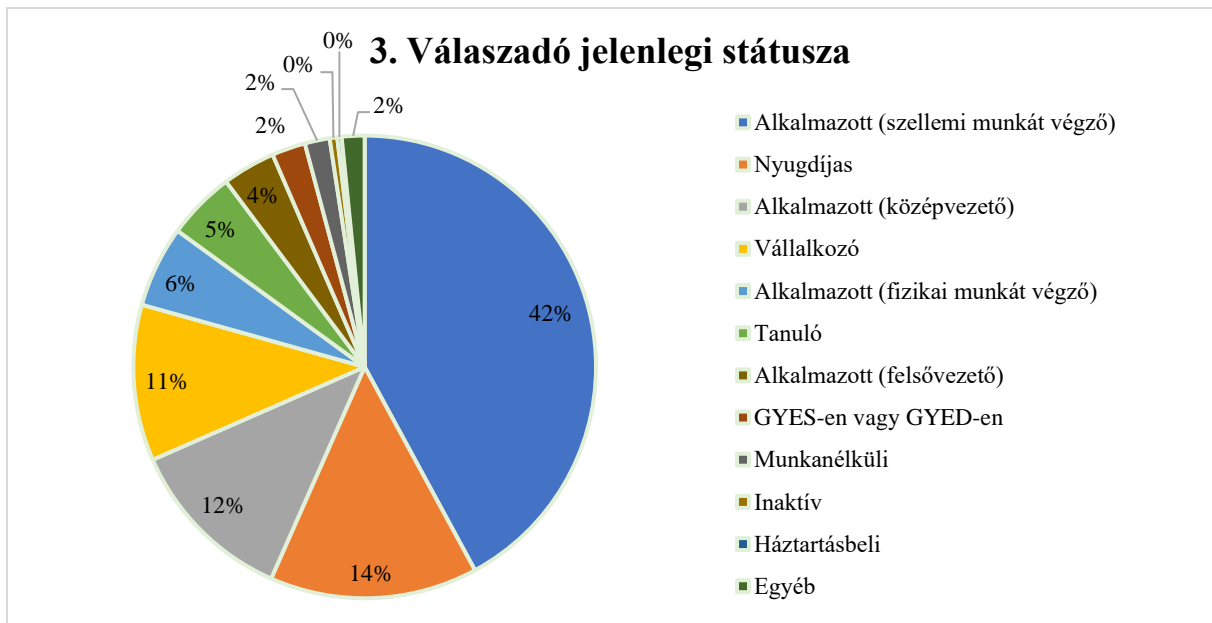
A kitöltők 43%-a férfi volt (564 fő), 55% nő (732 fő) és 2%-a nem kívánt válaszolni (25 fő).

2. Válaszadó legmagasabb iskolai végzettsége

A válaszadók 60%-a főiskolát vagy egyetemet végzett. Több mint ötöde rendelkezik érettségivel, érettségi szakképesítéssel vagy érettségire épülő szakképesítéssel. A válaszadók végzettség szerint a következőképpen alakultak:

- Egyetemi (vagy azzal egyenértékű pl. MA/MSc): 462 fő (35%)
- Főiskolai (vagy azzal egyenértékű pl. BA/BSc): 335 fő (25%)
- Érettségi szakképesítéssel vagy érettségire épülő szakképesítés: 210 fő (16%)
- Doktori (PhD vagy DLA) fokozat: 115 fő (9%)
- Érettségi: 82 fő (6%)
- Felsőfokú szakképesítés (csak 1998 után szerezhető): 58 fő (4%)
- Szakképesítés érettségi nélkül (pl. szakmunkásképző, szakiskola): 48 fő (4%)
- Általános iskolai végzettsége van: 11 fő (1%)

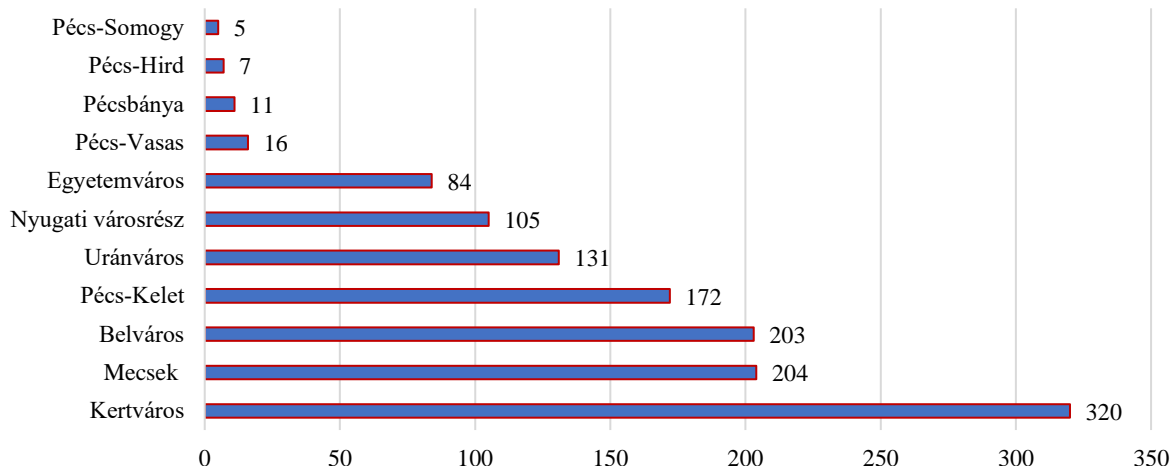
A válaszadók 64%-a alkalmazott különböző pozíciókban, 14%-a nyugdíjas és 11%-a vállalkozó. A kérdőívet kitöltők jelenlegi státuszuk alapján a megoszlás a következőképpen alakult:

- Alkalmazott (szellemi munkát végző): 556 fő (42%)
- Nyugdíjas: 192 fő (14%)
- Alkalmazott (középvezető): 156 fő (12%)
- Vállalkozó: 144 fő (11%)
- Alkalmazott (fizikai munkát végző): 75 fő (6%)
- Tanuló: 63 fő (5%)
- Alkalmazott (felsővezető): 49 fő (4%)
- GYES-en vagy GYED-en: 31 fő (2%)
- Munkanélküli: 23 fő (2%)
- Inaktív: 7 fő (0,5%)
- Háztartásbeli: 4 fő (0,3%)
- Egyéb: 21 fő (2%)

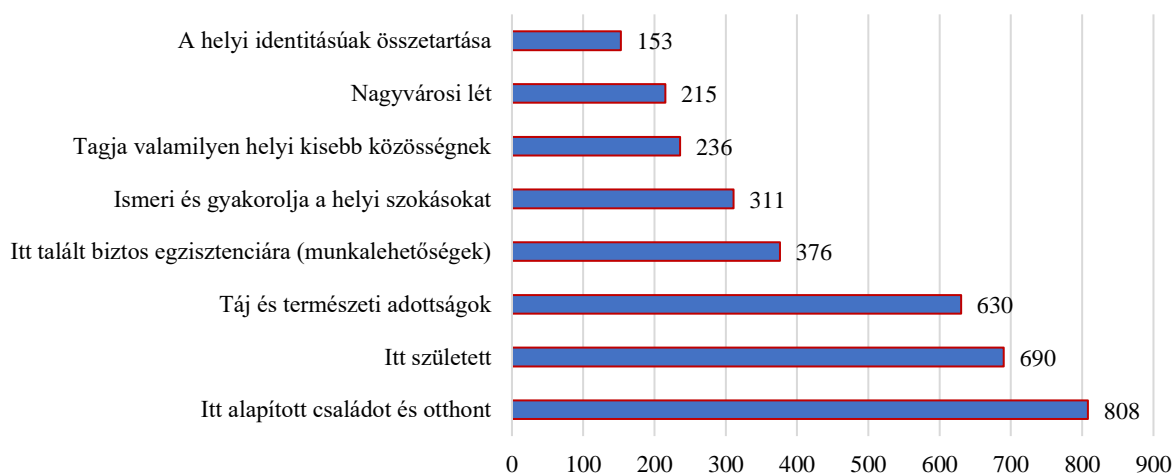
A „Jelenleg hol él?” kérdésre 1321 válasz érkezett, melyek közül 1258 ember Pécs városában lakik, a maradék 63 fő jellemzően a pécsi járásban, esetleg egyéb településeken él.

Az 5. kérdés arra vonatkozott, hogy a Pécs városában lakó kitöltő a város mely településrészén él. 1258 pécsi lakos válasza alapján elmondható, hogy a legtöbben a kertvárosban, a Mecsekben és a belvárosban laknak. A következő diagramon a lakóhely szerinti megoszlás látható:

5. Amennyiben Pécsen él, mely városrészben lakik?

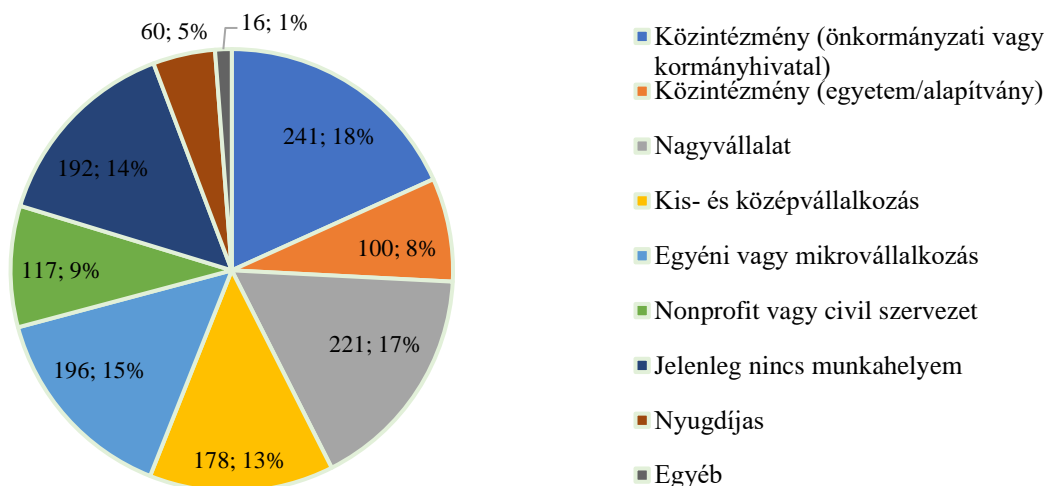

6. Mi jelenti az Ön helyi kötődésének alapját?

A „Mi jelenti az Ön helyi kötődésének alapját?” kérdésre több válaszlehetőség közül lehetett választani, ebből fakadóan az 1321 válaszadótól jóval több, 3419 kötődési alap érkezett. A kérdőívet kitöltők több mint 60%-a a családot és az otthonot jelölte meg a legerősebb kötődésnek. A válaszolók közel fele pécsi születés és Pécs természeti adottságait jelölte meg, mint vonzó faktor a várossal kapcsolatban és negyede vélekedett úgy, hogy Pécsen talált biztos munkalehetőséget (egzisztenciát). A kitöltők gyakorisági megoszlása a következőképpen alakult:

7. Munkavégzés helyének típusa

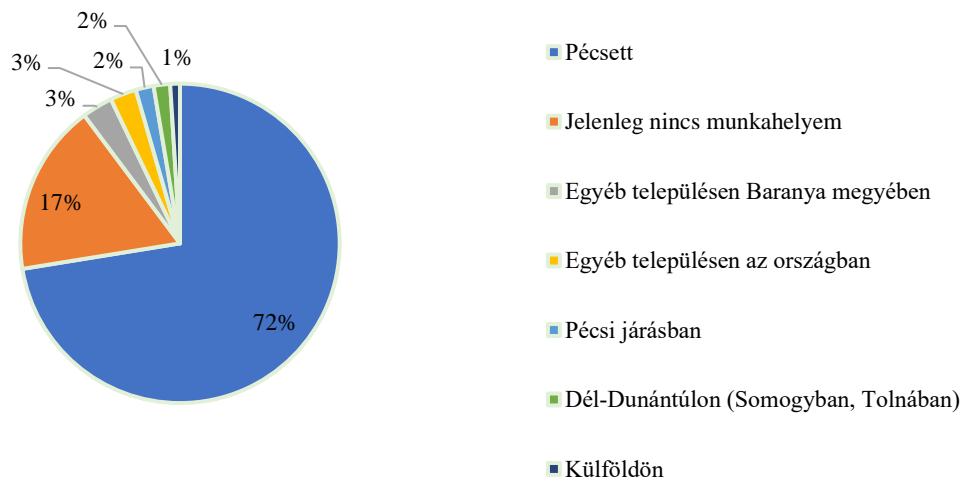
A kitöltők több mint negyede közintézményekben dolgozik, hatoda nagyvállalatoknál és közel 15%-a jelenleg munkanélküli. A munkavégzés helyének típusa szerint a megoszlás az alábbiakban látható:

- Közintézmény (önkormányzati vagy kormányhivatal): 241 fő (18%)
- Nagyvállalat (250 főnél több foglalkoztatott): 221 fő (17%)
- Egyéni vagy mikrovállalkozás (10 főnél kevesebb foglalkoztatott): 196 fő (15%)
- Jelenleg nincs munkahelye: 192 fő (15%)
- Kis- és középvállalkozás (11-250 fő közötti foglalkoztatott): 178 fő (13%)
- Nonprofit és/vagy civil szervezet: 117 fő (9%)
- Közintézmény (egyetem/alapítvány): 100 fő (8%)
- Nyugdíjas: 60 fő (5%)
- Egyéb: 16 fő (1%)

A munkavégzés földrajzi helye szerinti megoszlás alapján a legtöbb válaszadó Pécs városát adta meg válaszul. A megoszlás a következőképpen alakult:

- Pécssett: 957 fő (72%)
- Nincs munkahelye: 229 fő (17%)
- Baranya megyében máshol: 41 fő (3%)
- Egyéb települése: 35 fő (3%)
- Pécsi járásban: 24 fő (2%)
- Dél-Dunántúlon: 22 fő (2%)
- Külföldön: 13 fő (1%)

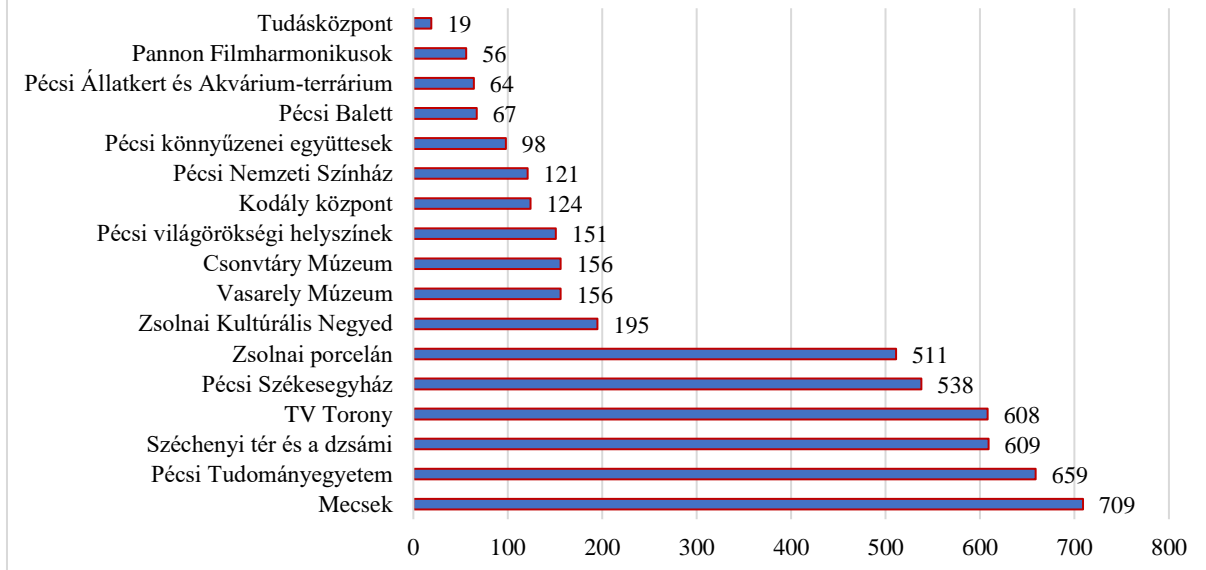
8. A munkavégzés földrajzi helye

Ahogy a diagramon is látható, Pécsnek 6 látványossága van, amelyek kiemelkedően ismertek a városban:

- Mecsek-hegység
- Pécsi Tudományegyetem, amely Magyarország egyik legnagyobb hallgatói létszámával rendelkező felsőoktatási intézménye
- Széchenyi téren elhelyezkedő dzsámi, mely a török-islám építészet legmonumentálisabb alkotása,
- A pécsi TV torony, mely Magyarország legmagasabb épülete. A tévéadás mellett étteremként, kilátóként is funkcionál és található benne egy állandó kiállítás is
- A Pécsi Székesegyház, mely épület a város egyik jellegzetes épülete
- A Zsolnai porcelán

9. Az Ön véleménye szerint melyik Pécsre jellemző dolgot ismerik az országban a legjobban? Jelöljön meg hármat!

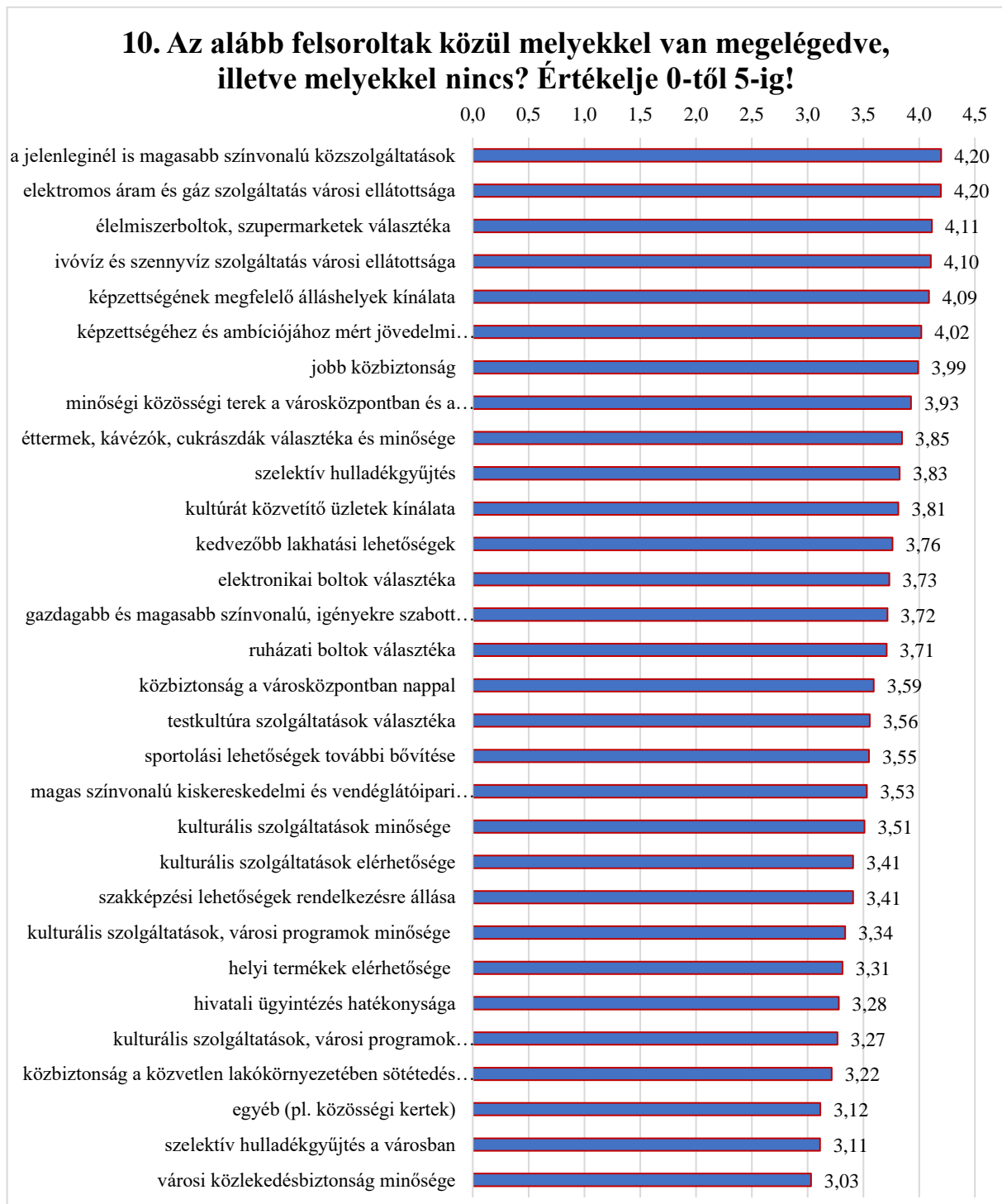

A további helyszínek jellemzően kulturális eseményeket helyet adó intézmények, ezért is nevezik Pécsset a kultúra városának

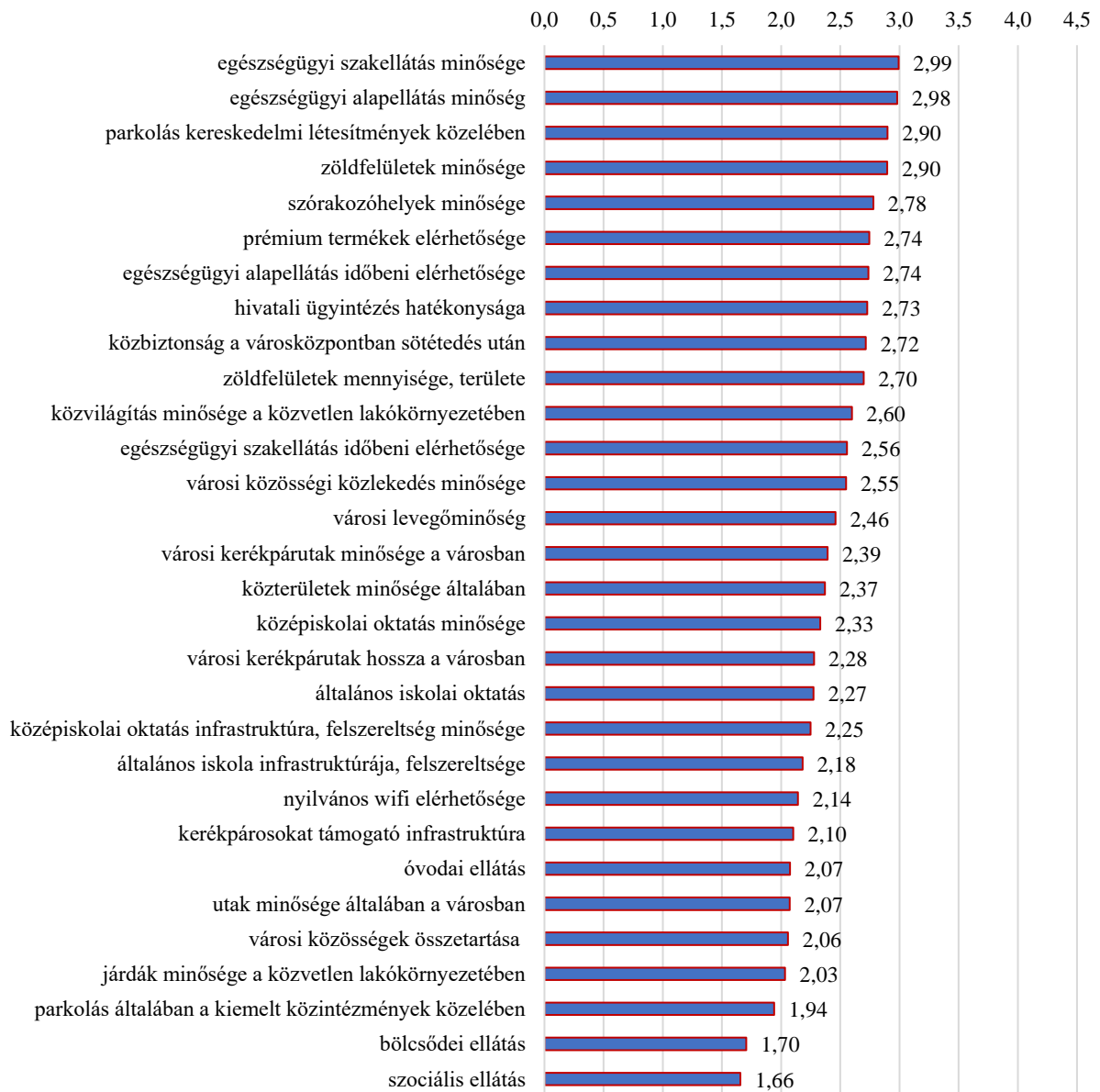
A **10. kérdés** során a kitöltőknek egy 0-5-ig terjedő skálán kellett értékelniük a kérdésekben megjelölt szolgáltatásokat.

Össességében a magas színvonalú közszolgáltatásokat (oktatás, egészségügy, szociális ellátás stb.), értékelték a legmagasabbra (4,20). A válaszadók elégedettek az élelmiszerboltok, szupermarketek, vendéglátó egységek, elektronikai és ruházati boltok választékával, az ivóvíz és szennyvíz szolgáltatásokkal és a közbiztonsággal. Ezzel ellentétben alacsony értékeléseket kaptak a különböző infrastruktúrával kapcsolatos kérdések; kerékpárosok lehetőségei, utak és járdák minősége, parkolási lehetőségek, óvodai, bölcsődei és szociális ellátás, mely a legrosszabb értékelést kapta (1,66).

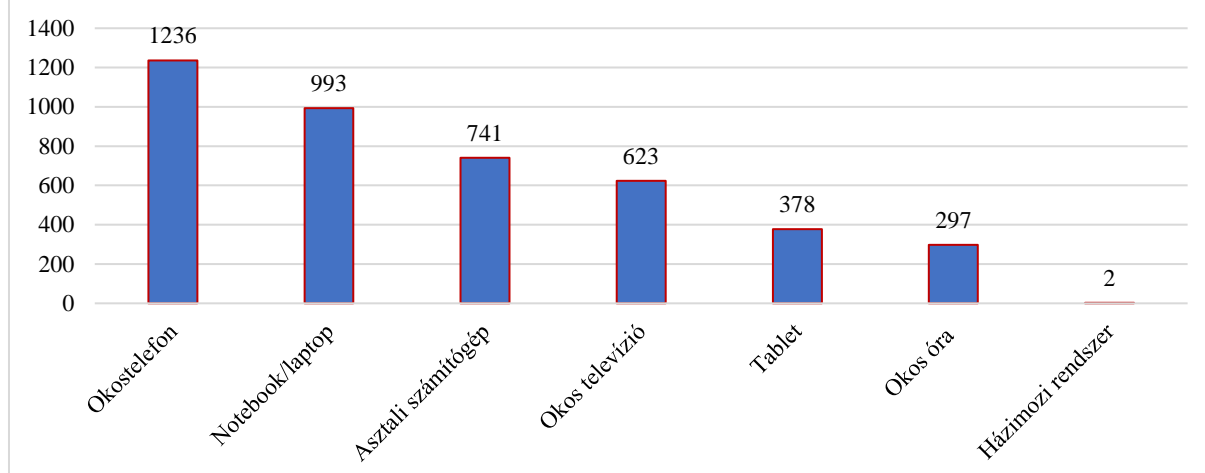
Az következő két sávdiaagramon láthatóak az eredmények:

10. Az alább felsoroltak közül melyekkel van megelégedve, illetve melyekkel nincs? Értékelje 0-tól 5-ig! (Folytatás)

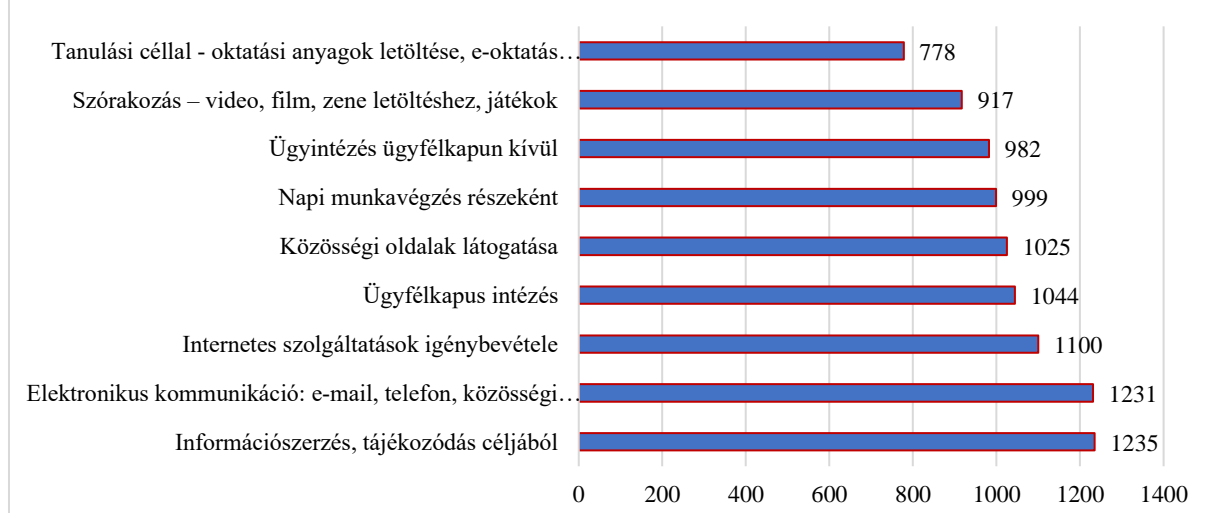

11. Milyen elektronikus eszközt használ a hétköznapiakban?

A 11-15-ig kérdésig alapvetően az internettel és azzal kapcsolatos kérdések kerültek középpontba.

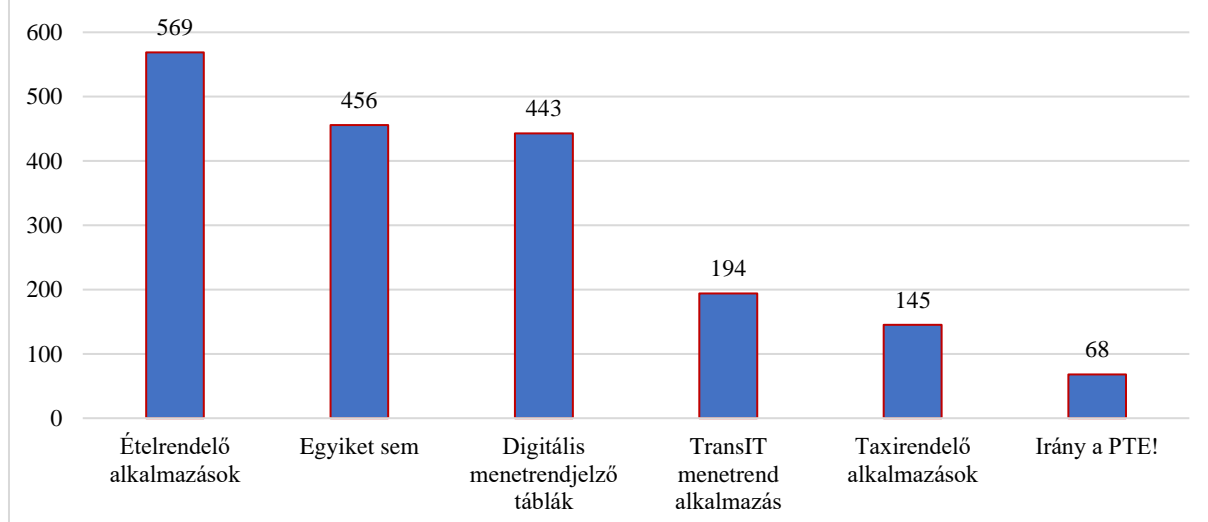
12. Milyen céllal használja az internetet?

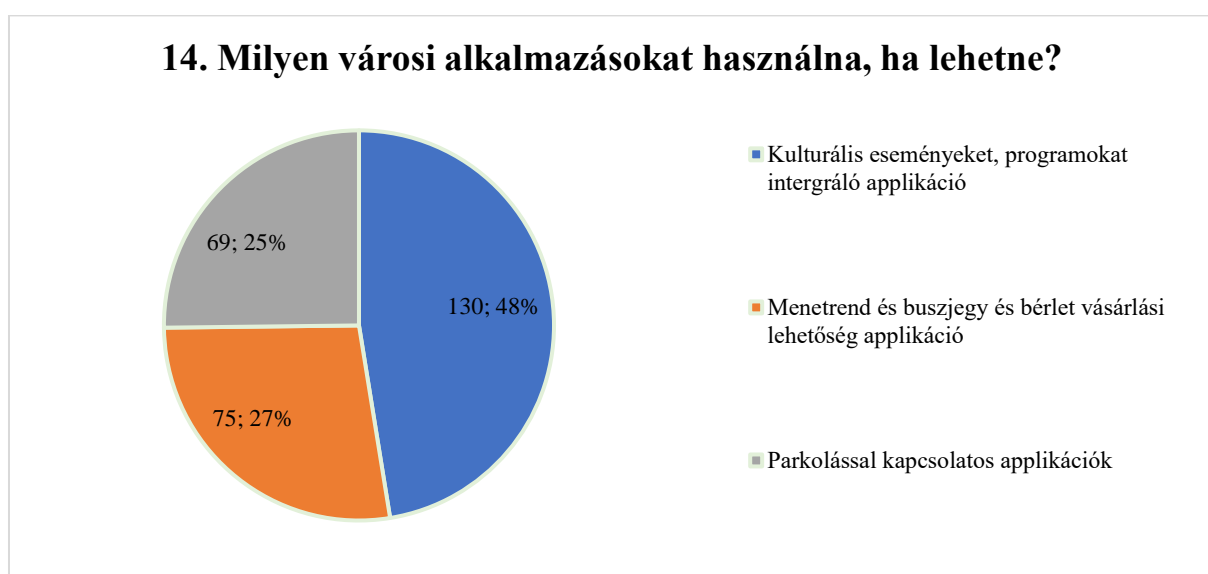
A 11. kérdésre kapott válaszok alapján elmondható, hogy a válaszadók 93,5%-a rendelkezik okostelefonnal, 75%-uk notebookkal vagy lappal, 56%-a használ asztali számítógépet, 28%-a tabletet, 22,5%-a okos órát és 2 személy házimozival is rendelkezik. Az adatok alapján egy kérdőívet kitöltőre átlagosan több mint 3,2 elektronikus eszköz jut.

A 12. kérdés az internethasználatról szólt. A válaszadók az „Információszerzés, tájékozódás céljából” és az „Elektronikus kommunikáció: E-mail, telefon, közösségi média” pontokat jelölték meg a legtöbb alkalommal. Az „Ügyfélkapus intézés” is viszonylag gyakori volt, ez magába foglalja a klasszikus hivatali ügyeket és az egészségügyi ügyintézés. A kitöltők tanulási céllal használják legkevésbé az internetet, valamint szórakozásra (vidó nézés, film, zene, játékok stb.).

13. Milyen városi alkalmazásokat használ?

14. Milyen városi alkalmazásokat használna, ha lehetne?

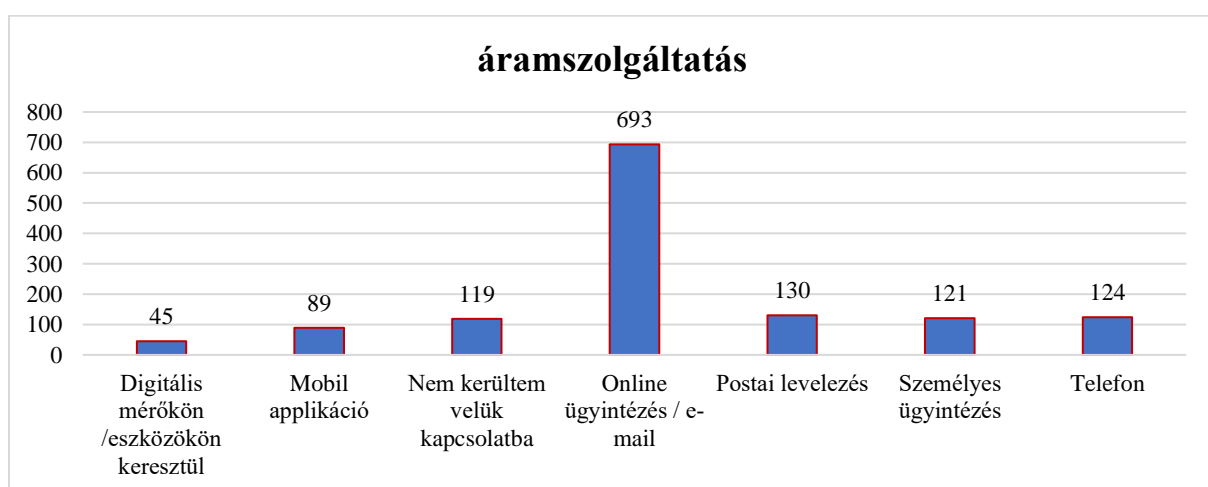
A **13. kérdés** keretében a telefonos applikációk használatával kapcsolatban kérdezték a kitöltőket. Az ételrendelő alkalmazások szerepeltek legnagyobb gyakorisággal, ami a jelenlegi koronavírus járvány miatt talán nem is olyan meglepő. A válaszadók 35%-a nem használ városi alkalmazásokat, 34%-a digitális menetrendjelző táblákat használ, valamint 194 alkalommal jelölték meg, hogy a TransIT menetrendi alkalmazást használják rendszeresen.

A **14. kérdés** során a válaszadók javaslataikat tették meg a jövőbeni városi applikációkról. Nagyjából a válaszadók 30%-nak volt javaslata. Három kiemelkedő téma volt a legjelentősebb a kb. 400 válasz közül: események, menetrend és parkolás. A kördiagrammon látható a három fő téma megoszlása; 130 alkalommal említették, hogy kulturális eseményeket, programokat integráló applikációt hiányolnak Péccsel kapcsolatosan. 75 értékelés érkezett, melyekben menetrend és jegy, esetleg bérlet vásárlási lehetőséget hiányolnak. A harmadik nagy csoport a parkolással kapcsolatos témakör volt. 69 alkalommal említettek különböző megoldásokat a szabad parkolóhelyek jelzésével kapcsolatosan. A három nagy témán kívül még a forgalom (dugó) figyelő applikáció is említésre került 18 alkalommal, valamint a kérdőívet kitöltők a kerékpár útvonalakat mutató applikáció hiányát is 16 alkalommal írták.

15. Hogyan értékeli az informatikai eszközök használatával kapcsolatos jártasságát?

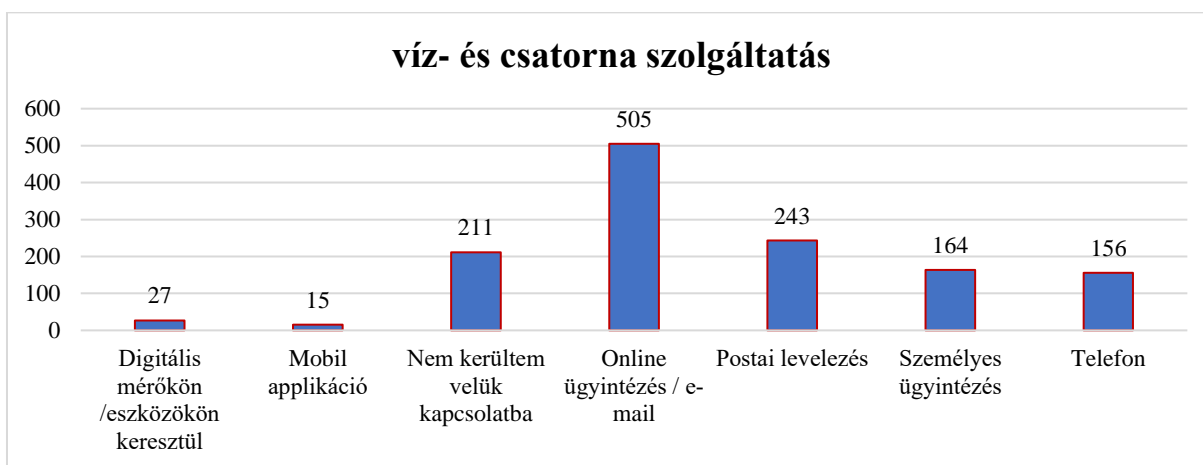
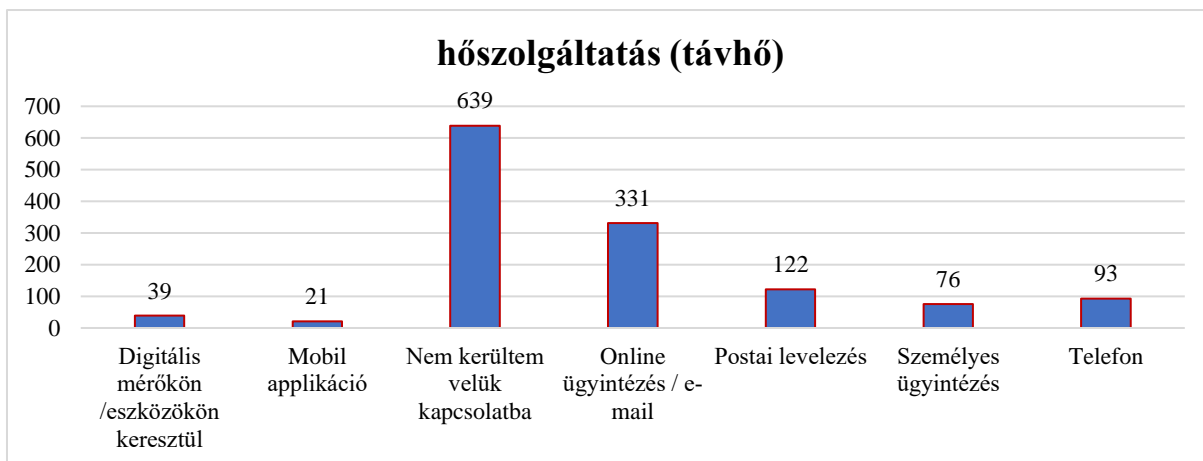

A 15. kérdés keretében a kitöltők az informatikai eszközök használatával kapcsolatos jártasságukat jelölték meg. A kérdésre 1321 válasz érkezett (100%), ahol az emberek 53%-a jelölte, hogy az internetet és az okos eszközöket e-ügyintézésre is használja, 39%-a rendszeresen használja az internetet és okos eszközöket (pl. okos telefon, okos óra). A maradék 8% egy része nem tudja önállóan használni az informatikai eszközöket, másik része nem tudja megítélni a jártasságát és a harmadik része pedig elmondásuk alapján egyáltalán nem jártasak az informatikai eszközökben.

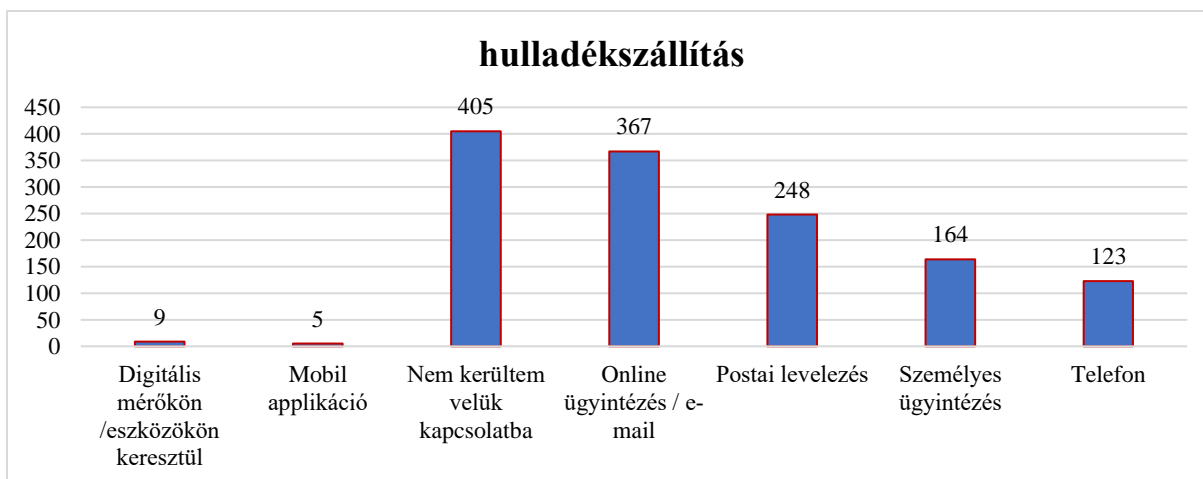

A 16. kérdés fő kérdése, hogy „Milyen formában történik a kapcsolattartás az ügyfél és szolgáltató között témában?” A kérdőívre válaszolók minden esetben 7 válasz közül választhattak: digitális eszközökön, mobil applikáción keresztül, nem került velük kapcsolatba, online ügyintézés, postai levelezés, személyes ügyintézés, telefonon keresztül. Az összefoglaló diagrammok az alábbiakban láthatók:

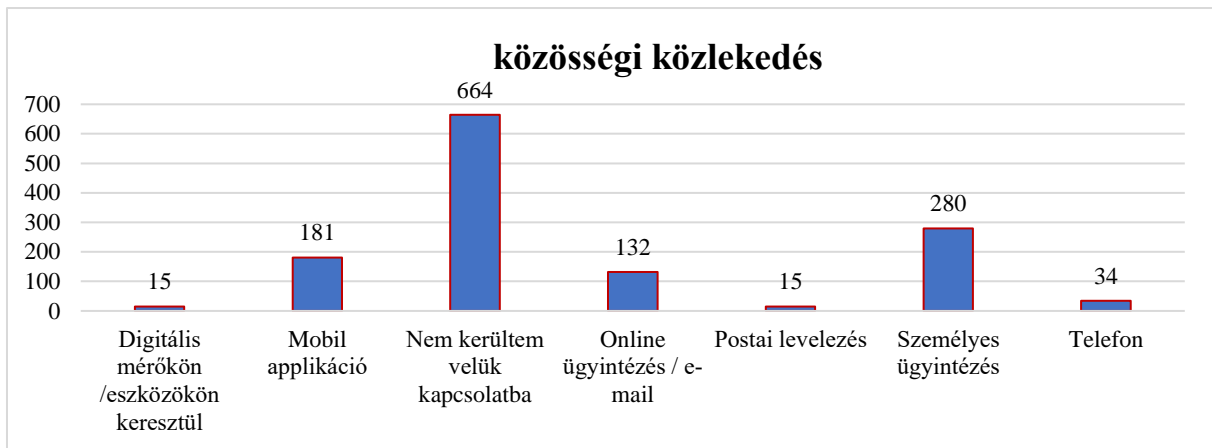
Áramszolgáltatás esetében a válaszadók több mint fele az ügyintézését online úton, e-mailen keresztül rendezte. Az online úton kívül hasonló arányban használják a postai levelezést (10%), telefonos (9%) és személyes ügyintézését (9%). Digitális eszközökön (3%) és mobil applikáción (7%) keresztül elenyésző mennyiségben történik ügyintézés. A kérdőívet kitöltők 9%-a nem került semmilyen kapcsolatba áramszolgáltatást illetően.

Hőszolgáltatás esetében az emberek közel fele semmiféle kapcsolatba nem kerül a távhő szolgáltatókkal. A válaszadók 25%-a online, esetleg e-mailen, 9%-a postai levelezés útján, 7%-a telefonon, 6%-a személyesen, 3%-a digitális eszközökön keresztül és 2%-a mobil applikáción keresztül intézi az ügyeit.

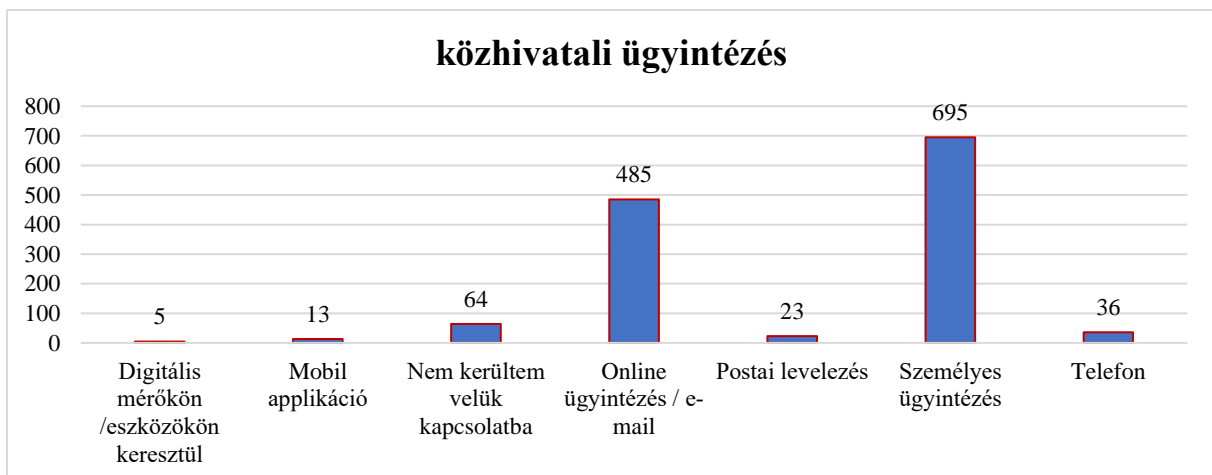

Víz- és csatorna szolgáltatás esetében kérdőív kitöltők közel 40%-a online (e-mailen keresztül), közel ötöde postai levelezésen keresztül, 12%-a személyesen, 12%-a telefonon keresztül, 2%-a digitális eszközökön keresztül és 1%-a mobil applikáción keresztül intézte az ügyeit az elmúlt időszakban. 1321 kitöltő 16%-a semmilyen módon nem került kapcsolatba víz- és csatorna szolgáltatóval.

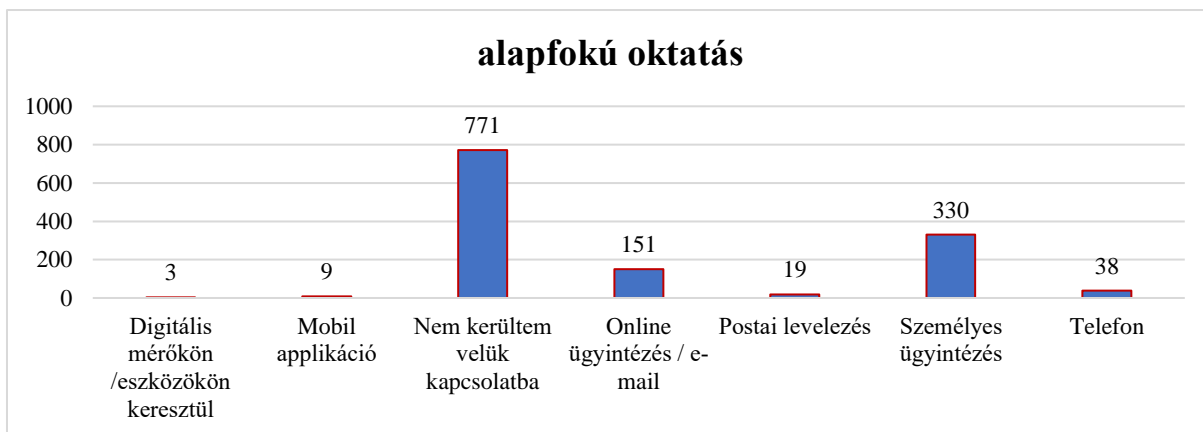

Hulladékszállítás témájában a válaszadók 31%-a semmilyen ügyintézés nem folytat, 28%-a és ezzel a legnagyobb mértékben online, ötöde postai levelezés útján, 12%-a személyesen, 9%-a telefonon keresztül és elenyésző mennyiségben digitális eszközökön és mobil appokon keresztül történik az ügyintézés a válaszadók körében.

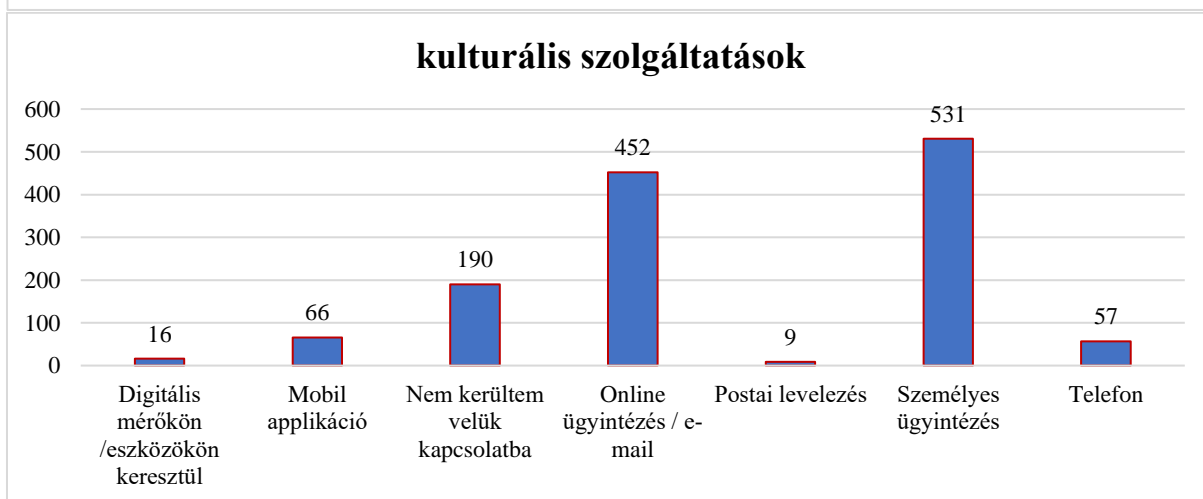
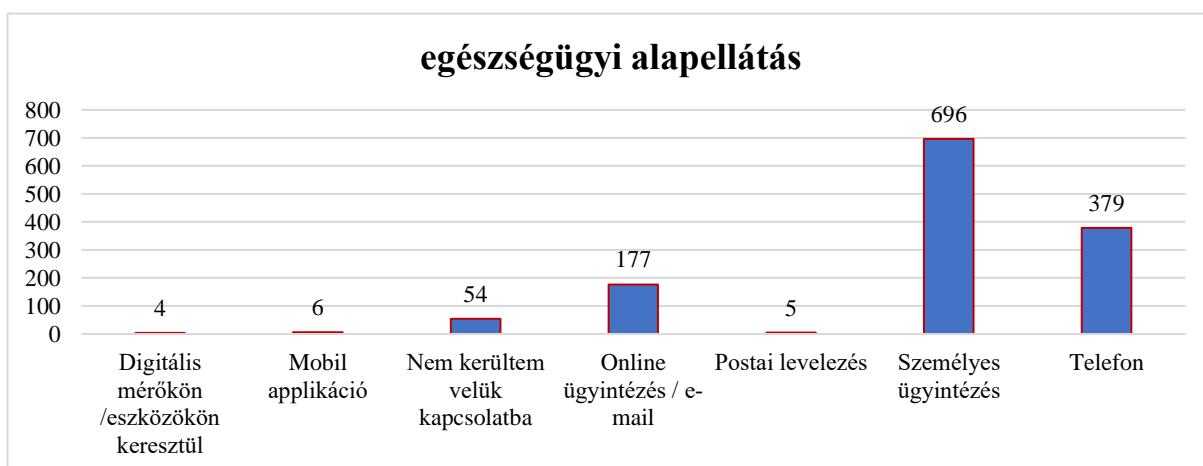
A **közösségi ügyintézés** esetében nem jellemző a kapcsolattartás a szolgáltatókkal. A válaszadók fele elmondásuk szerint semmilyen módon nem vette fel a kapcsolatot a szolgáltatókkal. A kitöltők ötöde személyesen, 14%-a mobil applikáción keresztül, tizede online formában és a maradék 5% telefonon, postai levelezésen és digitális eszközökön keresztül történik a kapcsolattartás a szolgáltatókkal.

A **közhivatali ügyintézés** a diagramon látható módon alapvetően két fő csatornán zajlik; személyesen (52%) és online ügyintézés (37%). A maradék 11%-ból 6% fontossági sorrendben; telefon, postai levelezés, mobil applikáció és utoljára digitális eszközök és a kérdőívet kitöltők 5%-a nem került kapcsolatba közhivatali ügyintézésrel.

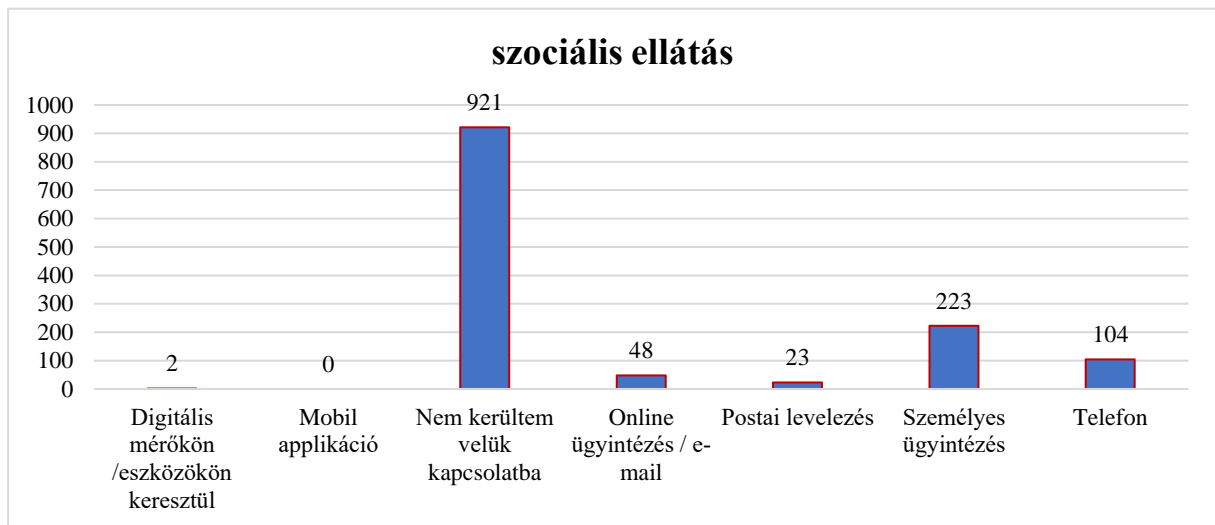

Az **alapfokú oktatást** a kitöltők közel 60%-a semmilyen formában nem használta, azonban akik használták, azoknak a negyede személyesen intézte az alapfokú oktatással kapcsolatos ügyeit, tizede online formában és a maradék 5% egyéb diagrammon látható módokon.

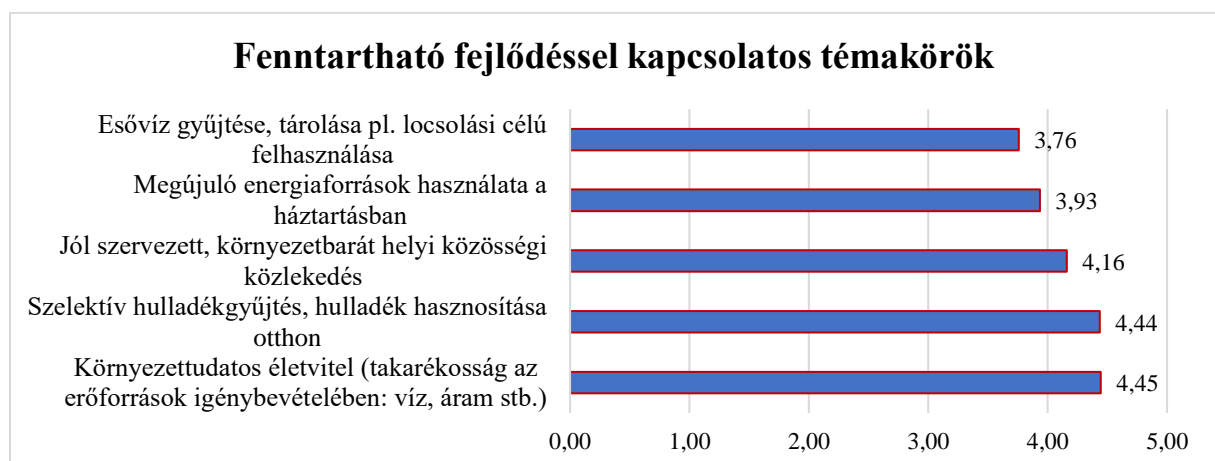

Az **egészségügyi alapellátással** kapcsolatos kapcsolattartás fele arányban személyesen történtek az egészségügy sajátosságából fakadóan. A kapcsolattartás másik meghatározó módszere a telefonos kontakt, melyet a kitöltők közel 30%-a használ. A válaszolók 13%-ban online ügyintézés is igénybe veszik. A maradék 7% megoszlik a diagrammon látható kategóriák között.

A **kulturális szolgáltatásokkal** kapcsolatos ügyintézés háromnegyede két csatorna között; személyesen és online módon történik leggyakrabban a válaszok alapján. A maradék 25%-ból 14%-ban semmilyen módon nem történik kapcsolatfelvétel, 5%-ban mobil applikáción, 4%-ban telefonon és a maradék 2%-ban digitális eszközök segítségével történik a kapcsolattartás a válaszok alapján.

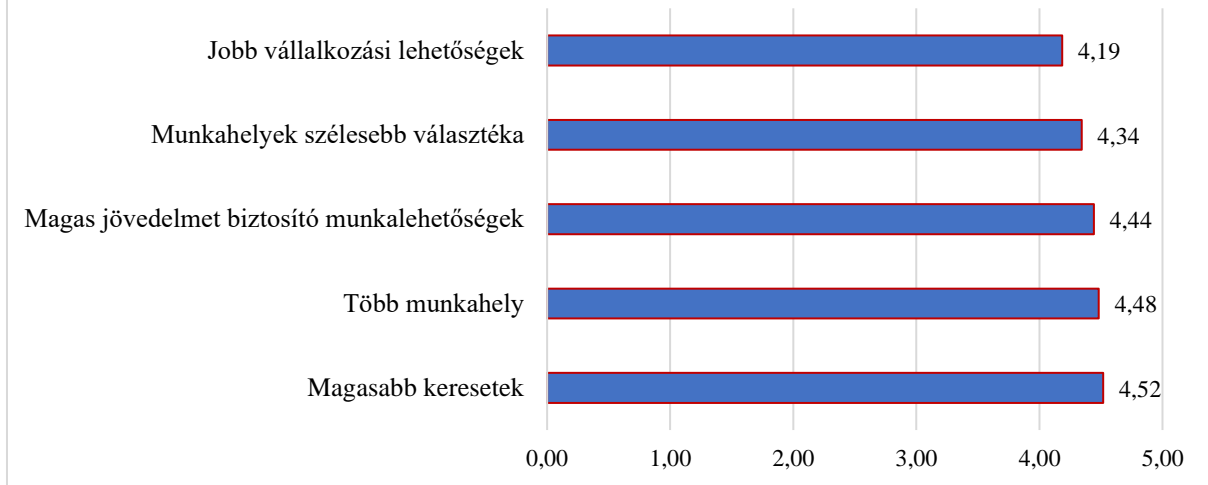
A **szociális ellátás** esetében 70%-ban a válaszadók nem kerülnek semmilyen kapcsolatba a szolgáltatókkal, az esetek hatodában személyes ügyintézés jellemző, 8%-ban telefonos informálódás, 4%-ban online ügyintézés és a maradék 2% megoszlik a postai levelezés és digitális eszközökön keresztüli kapcsolattartás között.

17. kérdés: „Önnek mennyire fontosak az alábbiakban felsorolt pontok? Értékelje 0-5-ig terjedő skálán!” Az egyes témaköröket három különböző részre osztottam az értelmezhetőségi szempontból: fenntartható fejlődéssel, munkahelyek fejlesztésével és egyéb fejlesztésekkel kapcsolatos témakörök.

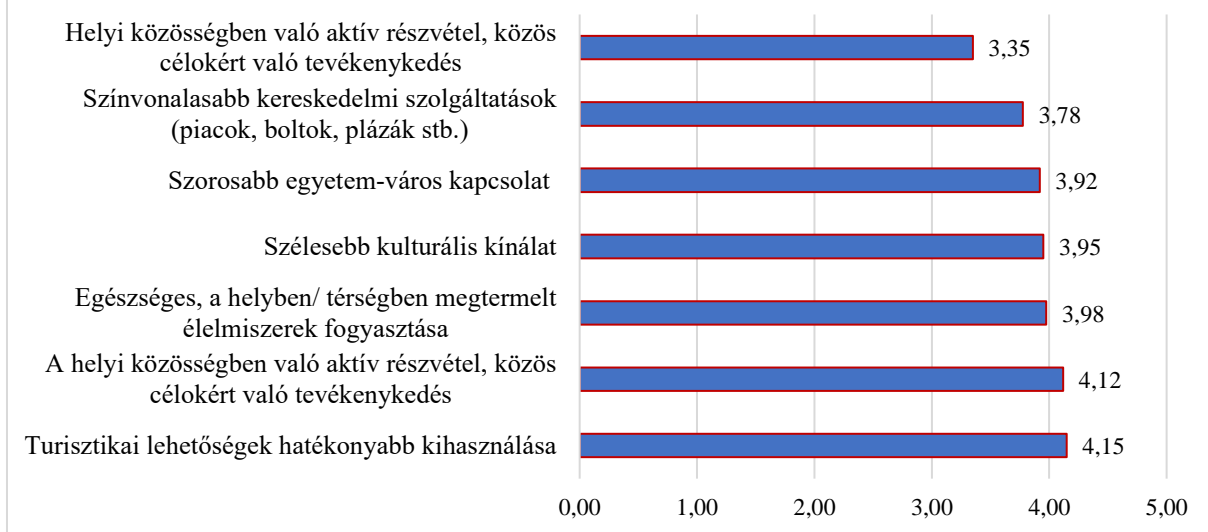
Összességében magas pontszámmal értékelték a kitöltők a különböző témaköröket, a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos értékelésnél a legmagasabb átlaga a környezettudatos életvitelnek (4,45) és szelektív hulladékgyűjtésnek (4,44) lett. Az esővíz gyűjtése már kevésbé prioritás mint a megújuló energiaforrások használata, vagy éppen a környezetbarát helyi közlekedés.

Munkahely fejlesztéssel kapcsolatos témakörök

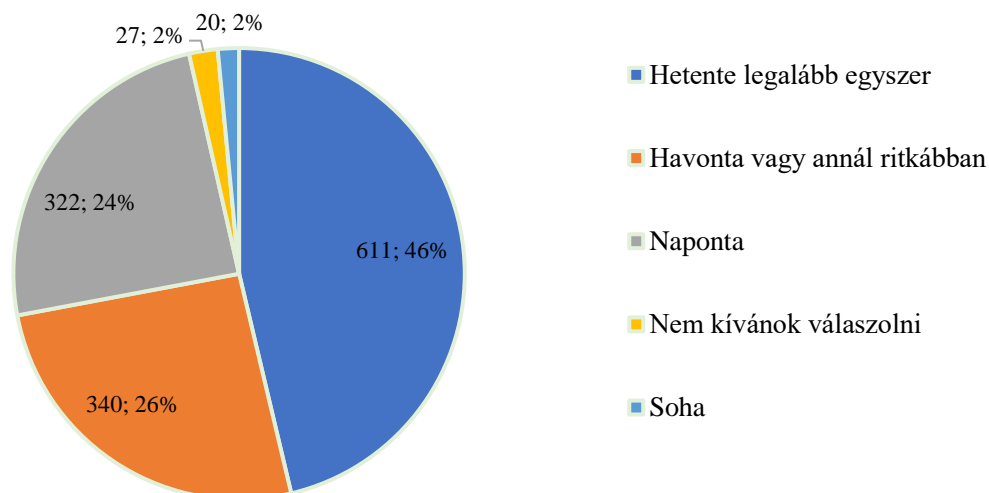
A munkahelyfejlesztés relevanciája a sávdiaagramon látható módon igen magas értékeléseket kapott, feltételezhetően azért, mert a jelenlegi munkahelyek nem elégítik ki a helyi lakosok igényeit.

Egyéb fejlesztésekkel kapcsolatos témakörök

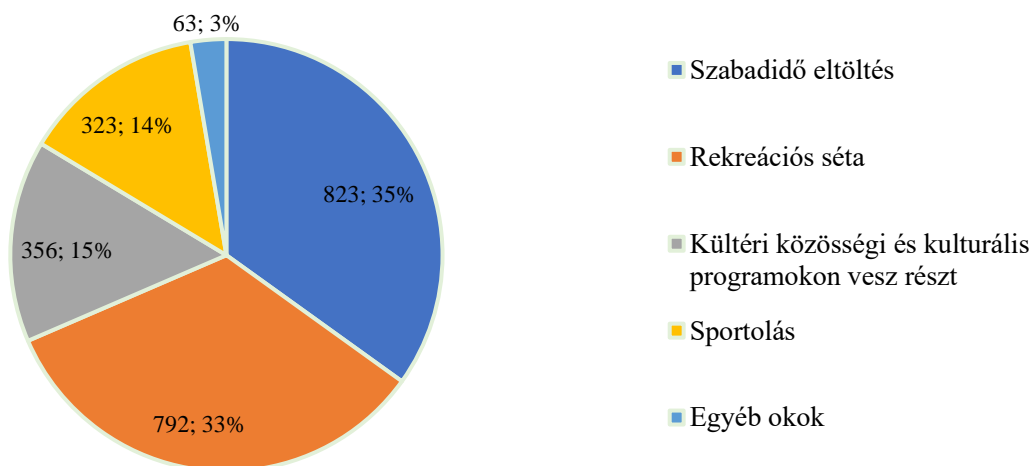
Ebben a kategóriában a válaszolók a turisztika hatékonyabb kihasználását jelölték legmagasabban és a helyi közösségben való aktív részvételnek lett a legalacsonyabb átlaga. Az eredmények fent láthatók.

18. Milyen gyakran látogat városi zöldterületeket, parkokat?

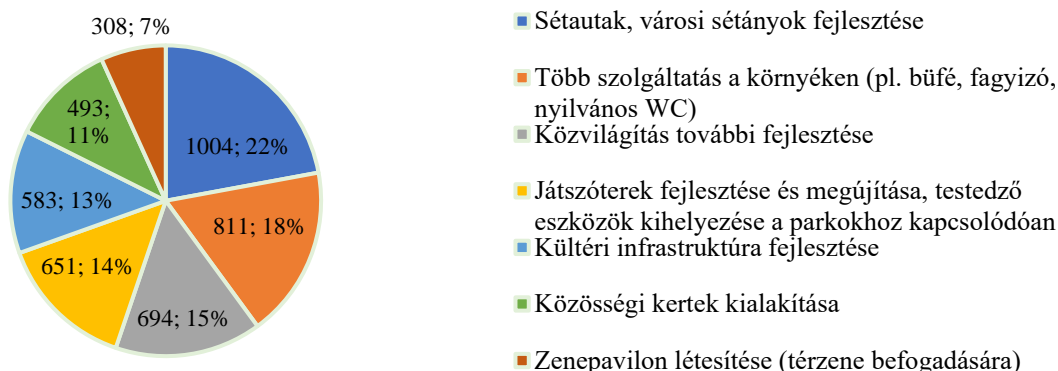
A **18. kérdés** a zöldterületek és parkok látogatásának gyakoriságáról szólt. Minden kitöltő kitöltötte a kérdést (1321 fő). A legnagyobb csoport azokból a válaszolókból alakult ki, akik legalább hetente egyszer megfordulnak zöldterületeken/parkokban (611 fő). A kérdőívet kitöltők negyede havonta, vagy annál ritkábban, egy másik negyede naponta látogatja ezeket a területeket. Csupán a válaszolók 2%-a akik soha nem járnak parkokba.

19. Milyen céllal látogat városi zöldterületeket, parkokat?

A **19. kérdés** során a válaszolók ismét a zöldterületekkel és parkokkal kapcsolatos kérdésre válaszoltak, mégpedig, hogy milyen céllal látogatják ezeket a helyeket. Több választ is megjelölhettek a kitöltők, ezért több válasz érkezett, mint a kitöltők száma, összesen 2357. A válaszok több mint egyharmada alapján a kitöltők szabadidő eltöltésére, másik harmada rekreációs sétára használja ezeket a területeket. A harmadik harmad megoszlik a közösségi és kulturális programokon részvétel, a sportolás és egyéb okok között.

20. Hogyan lehetne vonzóbbá tenni a város zöldfelületeit az Ön és családja számára?

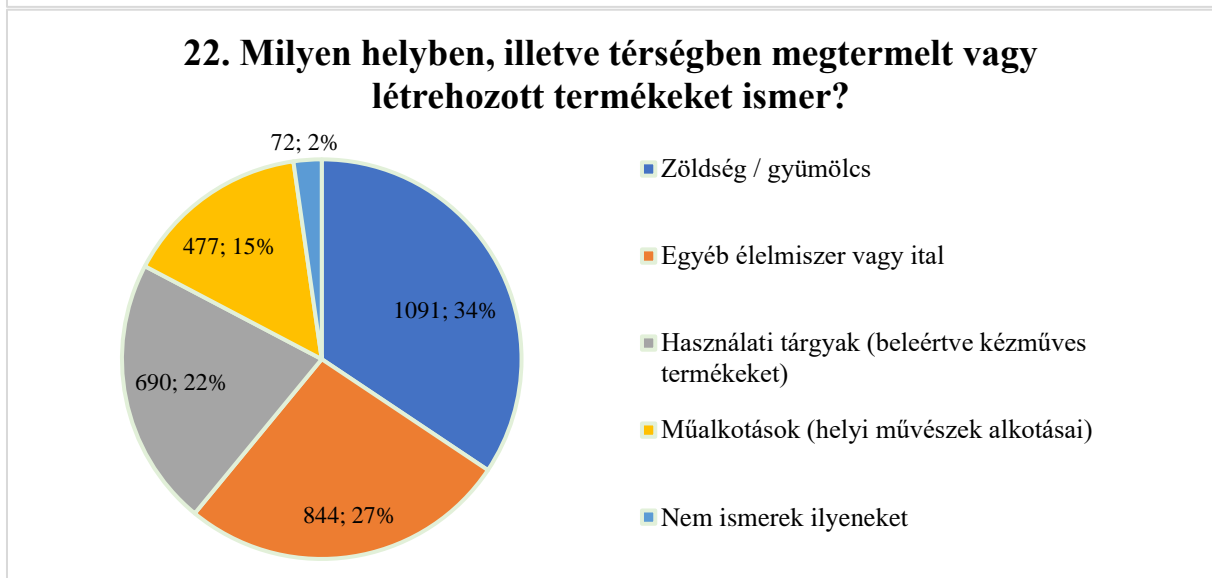
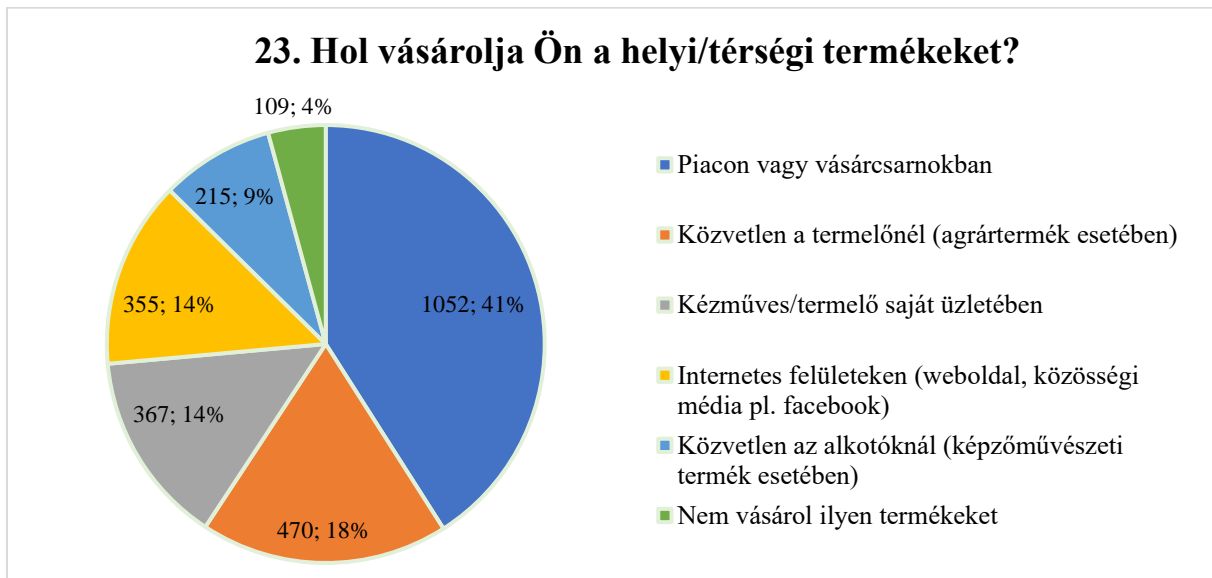
21. Milyen környezettudatos eszközökkel, megoldásokkal rendelkezik otthonában?

A **20. kérdés** arra vonatkozott, hogy a kérdőívet kitöltők hogyan tennék vonzóbbá a város zöldfelületeit. A válaszadók több megadott opció közül választhattak. 4544 válasz jelölés érkezett a különböző megoldásokra 1321 embertől, melyek viszonylag egyenlően osztották meg a kitöltőket. A válaszolók több mint háromnegyede a sétautakat és a városi sétányokat fejlesztené, több mint 60%-a a különböző szolgáltatások számosságát növelné a környéken, több mint fele a közvilágítást fejlesztené. Szintén a válaszolók fele jelölte meg a játszóterek fejlesztését, megújítását, a testedző eszközök fejlesztését telepítését mint fontos prioritás, 583 kitöltő voksolt a kültéri infrastruktúra fejlesztésére és 493 fő a közösségi kertek kialakítására. A legkevesebb voksot a zenepavilon létesítése vonzotta, de azt is közel az válaszadók negyede szorgalmazná. A válaszok a fenti kördiagramon láthatók.

A **21. kérdés** a kitöltők birtokában lévő környezettudatos eszközökkel és megoldásokkal volt kapcsolatos. A korábbi kérdéshez hasonlóan most is sok válaszlehetőséget lehetett választani. Összesen 3059 válasz érkezett, melyek összesítése látható a fenti sávdiagramon. A kitöltők több mint 80%-a szelektíven gyűjti a hulladékot, ez volt a leggyakoribb és legnagyobb mértékben kiugró adat. A másik két jelentős eszköz/megoldás az esővízgyűjtő tartály és a házi komposztáló megléte volt. Mind a két esetben a válaszadók több mint harmada rendelkezik a két eszközzel. Az „okos” termékek piaca is egyre népszerűbb, sokak használnak otthon okos fogyasztásmérőt, okos lakásirányító rendszert,

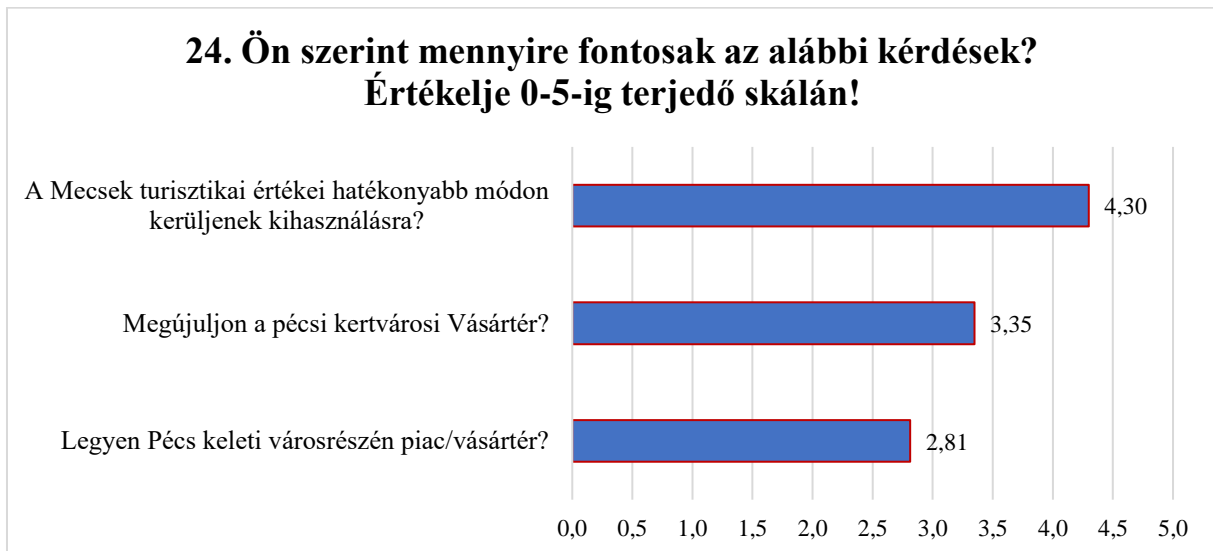
okos családi ház telket fenntartó rendszert stb. A válaszadók 10%-a azonban semmiféle környezettudatos eszközzel, megoldással nem él.

A **22. kérdésben** a kitöltőket arról kérdezték, hogy milyen helyi, térségi megtermelt vagy létrehozott termékeket ismernek. A válaszadók több opció közül tudtak választani, így 1321 válaszoló összesen 3174 jelölést adott le, melyek eredménye a fenti kördiagramon látható. A leggyakoribb ismert termék a zöldségek és gyümölcsök csoportja, melyet a válaszadók 83%-a választott. Nem meglepő, hiszen a választható opciók közül ez az egyetlen termék, melyre az embereknek minden nap igényük van. A válaszadók 64%-a az egyéb élelmiszereket és italokat jelölte meg. 690 kitöltő jelölte a különböző művészeti alkotásokat és 72 kitöltő nem ismert semmilyen helyi terméket.

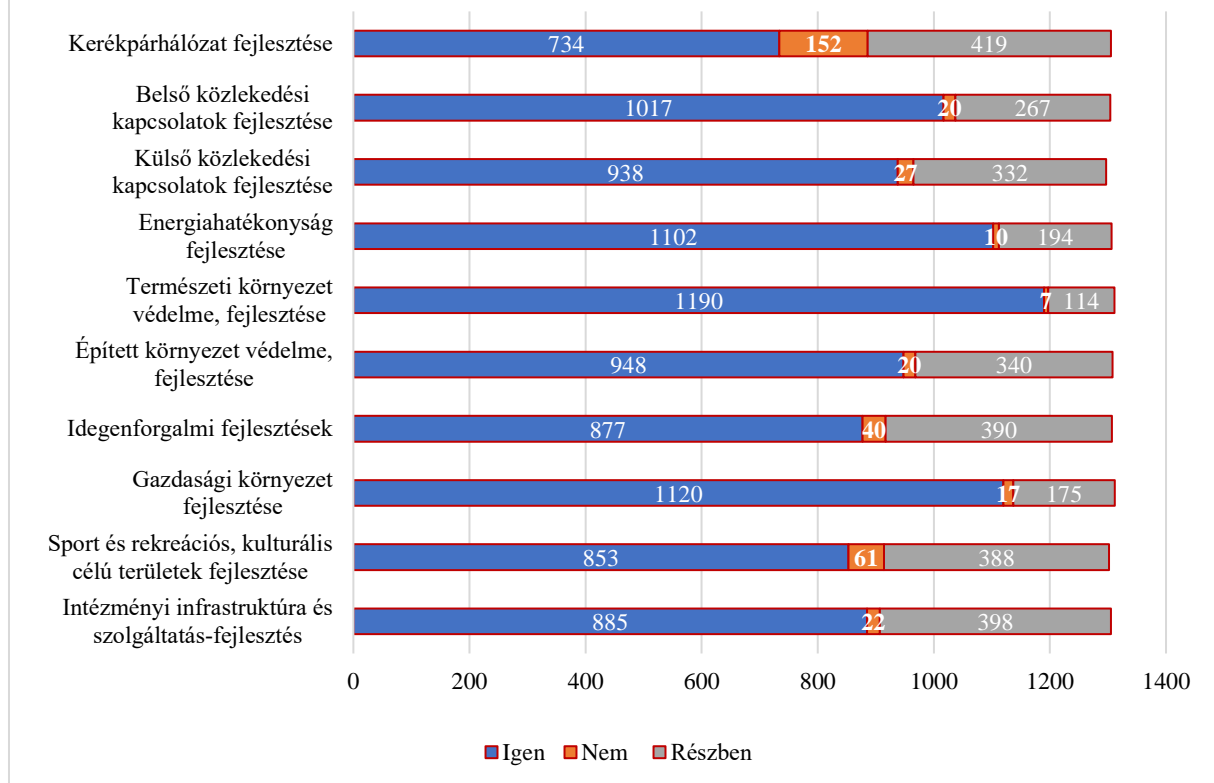
A **23. kérdés** keretében a válaszadók megadott opciók segítségével határozták meg, hogy hol vásárolják a helyi/térségi termékeket. Az 1321 válaszadó összesen 2568 voksot adott le a különböző opciókra. A leggyakoribb vásárlási hely a piac vagy vásárcsarnok, amit a válaszadók 80%-a megjelölt. A válaszok alapján elmondható, hogy a kitöltők több mint harmada közvetlenül vásárol a helyi termelőktől, közel 30%-uk termelők saját üzletéből is vásárolnak. Az internetes vásárlások aránya

viszonylag alacsony, csupán a kitöltők negyede vásárol különböző internetes felületeken. A válaszadók 8%-a elmondásuk alapján nem vásárol helyi termékeket.

A **24. kérdés** során a válaszadóknak, megint 0-5-ig terjedő skálán kellett értékelni a kérdéseket. A három kérdésből a legjobbra értékelt, vagyis a kitöltők által a legfontosabbnak vélelmezett a Mecsek turisztikai értékeinek hatékonyabb kihasználása lett, melyet az emberek átlagosan 4,30-asra értékelték. A pécsi kertvárosi Vásártér megújítása kevésbé számított a válaszadóknak fontosnak, de Pécs keleti részén telepítendő piac/vásártér kérdése még kevésbé kapott hangsúlyt a kitöltők körében, az emberek átlagosan 2,81-es értékelést adtak. Az alábbi sávdiaagramon láthatók az eredmények:

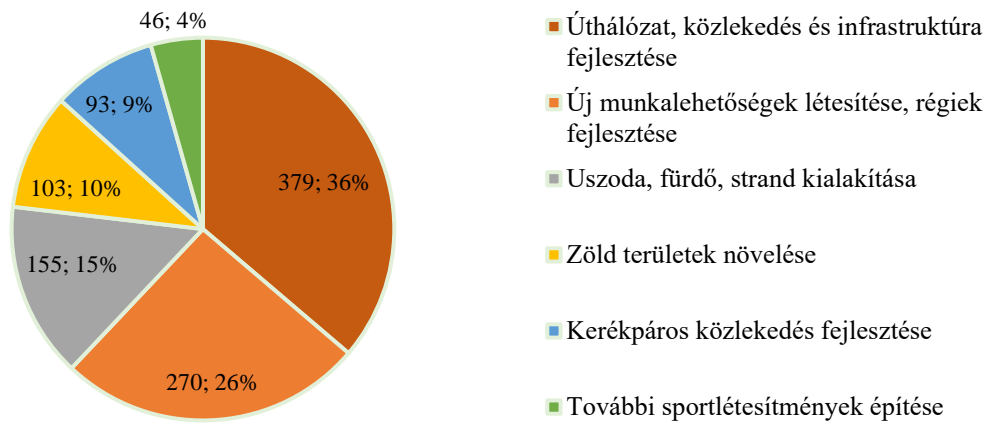
25. Ön szerint fontosak az alábbi fejlesztések? Jelölje meg a helyes választ!

A 25. kérdés során a kérdőívet kitöltők a fejlesztésekkel kapcsolatos kérdésekre válaszoltak. Minden egyes fejlesztéssel kapcsolatos témakörre három választ adhattak: igen, nem és részben. A legnépszerűbb fejlesztési területek közé tartozott a természeti környezet védelme, a gazdasági környezet, az energiahatékonyság és belső közlekedési kapcsolatok fejlesztése. Ezeket a fejlesztésterveket minden esetben a kitöltők több mint háromnegyede támogatná. Azonban akadtak olyan fejlesztési területek, melyeket a kitöltők közösségének a negyede nem támogatott. Ezek a fejlesztéstervek sorban: kerékpárhálózat, intézményi infrastruktúra és szolgáltatás, sport és rekreációs területek és idegenforgalmi fejlesztések. Az eredmények az előző oldalon találhatóak.

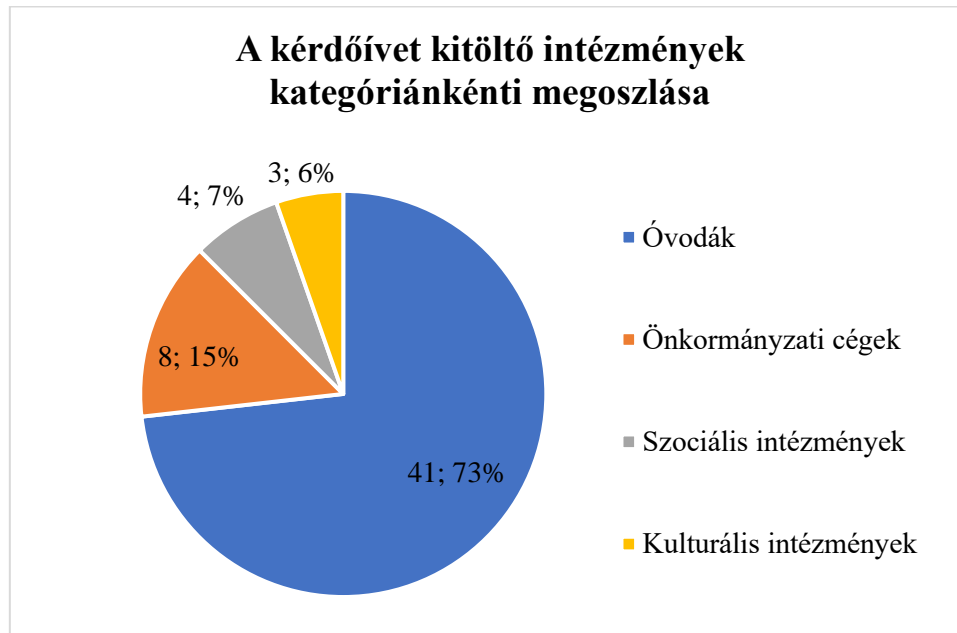
A 26. kérdés során a válaszadók saját szavaikkal fogalmazták meg, mikben kellene Pécsnek fejlődni ahhoz, hogy a válaszadók szívesen a városban éljenek 2030-ban. 934 ember válaszolt értelmezhetően a kérdésre, azonban egy kicsit több, 1046 javaslat érkezett, melyek nagyobb kategóriákba beilleszthetőek voltak. Érezhető volt a válaszok olvasása alatt, hogy igen hasonlóan gondolkodnak a városlakók. Az egyik legkiemelkedőbb témakör/probléma az úthálózat, közlekedés és infrastruktúra fejlesztése volt, melyet 379 illető említett meg válaszában. A munkahelyek állapota, mennyisége és minősége sok kritikát kapott, 270 alkalommal említették a válaszadók. Az uszoda, fürdő, esetleg strand építései is sokszor szerepeltek (155) és érdekesség, hogy mind a három javaslat hasonló volumennel szerepelt. A válaszok tizede szólt a zöld felületek növeléséről, a régiók jobb óvásáról. Az eredmények lent találhatóak:

26. Ön szerint miben kellene leginkább fejlődni Pécsnek ahhoz, hogy Ön szívesebben éljen itt 2030-ban?

8.4.2. Intézményi/ szervezeti felmérés

A pécsi FVS-hez kapcsolódó intézményeknek szánt kérdőívet 56 intézmény töltötte ki. Az intézmények 4 kategóriára sorolhatók: kulturális intézmények, önkormányzati cégek, óvodák és szociális intézmények. A kitöltés megoszlása a kategóriák szerint a kördiagramon látható módon alakult. A válaszadók közel háromnegyede óvodák, 14%-a önkormányzati cégek, 7%-a szociális intézmények és a maradék 6%-a kulturális intézmények voltak.

A következőkben a kategóriák külön-külön és összesítve is elemzésre kerülnek.

A kérdőív két nagy kategóriára osztható; az I. részben az általános fejlesztési szükségleteket felmérő kérdéscsoport a II. részben a digitális átállás menetrend helyzetértékelő részét támogató kérdéscsoport kerül elemzésre. Az I. részben a válaszadók saját szavakkal válaszoltak a kérdésekre a II. részben pedig választási lehetőségeik voltak.

Általános fejlesztési szükségleteket felmérő kérdéscsoport

Általános kérdések

Az **1. kérdés** során az intézmények arra adtak választ, hogy rendelkeznek-e szervezeti szintű fejlesztési tervvel és ha igen, mikor készült és mi a címe.

A három kulturális intézményből kettő rendelkezett fejlesztési tervvel. Az egyik intézmény három fejlesztési tervet is megjelölt: 2020 májusában Igazgatói pályázat, júliusában Szervezetfejlesztési pályázat és novemberben Ingtalngazdálkodási terv.

A 7 önkormányzati kitöltő közül 4 esetben rendelkeztek fejlesztési tervvel, melyek a következők voltak: Pécsi Állatkert Közhasznú Nonprofit Kft. közép és hosszú távú fejlesztési stratégia (2020), Pécsi Nemzeti Színház állapotleírása és fejlesztési javaslata, középtávú (5 éves) gördülő működési tervek és ITM projektlista címmel (2021).

A 4 szociális intézmény közül kettő rendelkezett fejlesztési tervvel, az egyik címe Intézményi Fejlesztési Terv 2021-2027 Esztergár Lajos Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ, a másik intézménynek két terve is van: Fejlesztési javaslatok 2021-2023 és Szolgáltatási fejlesztési terv 2022-2024.

A 41 óvodából 39 rendelkezett fejlesztési tervvel. Mind a 39 alkalommal Intézményfejlesztési javaslatot írtak melyet 2021 novemberében aktualizáltak.

Az 56 intézmény közül 48 rendelkezett intézményfejlesztési tervvel és minden esetben az elmúlt 2 évben írták meg.

A 2. kérdés arra vonatkozott, hogy az intézmények milyen változtatásokat terveznek a működésben a következő uniós programozási időszakban (2021-2027).

A kulturális intézmények által adott két válasz alapján elmondható, hogy a szervezeti átalakítás elsődleges cél, valamint említésre került a pályázati és marketingfeladatok ellátásának fejlesztése és az intézmény működés forrásainak bővítése is.

Az önkormányzati cégek esetében a következő terveket írták az intézmények: ingatlanfejlesztés, szervezet és működésfejlesztés, primer vezetékhálózat rekonstrukciója, új felhasználók csatlakoztatása a távhő rendszerre, szolgáltatói hőközpontok szétválasztása és egy esetben még a terület bővítése is említésre került.

A szociális intézményeknél a következő fejlesztési célok kerültek említésre: COVID-19 negatív hatásainak (nem csak gazdasági) orvoslása, az egynapos sebészeti ellátás feltételeinek kialakítása és épületfelújítási tervek.

Az óvodák esetében 12 válasz érkezett: mind a 12 alkalommal azt írták, hogy általános felújítás mellett, játékdvarok fejlesztése, nevelőmunkát segítő játékok és digitális eszközök beszerzése a következő uniós időszakra vonatkozó terv fontos része.

I.1. Széchenyi 2020 (2014-2020) fejlesztések

1. Kérjük, fejtse ki az alábbiakban röviden, milyen konkrét fejlesztéseik valósultak, illetve valósulnak meg az előző uniós programozási időszak (2014–2020, Széchenyi 2020) alatt, amelyek a korábbi célok megvalósítását szolgálták, vagy egyszerűen szükségessé váltak a működéshez?

A Széchenyi 2020 fejlesztéseket a kérdéseket illetően két részre bontható fel; milyen fejlesztések valósultak meg, valamint, milyen forrásokat használtak a fejlesztések megvalósításához.

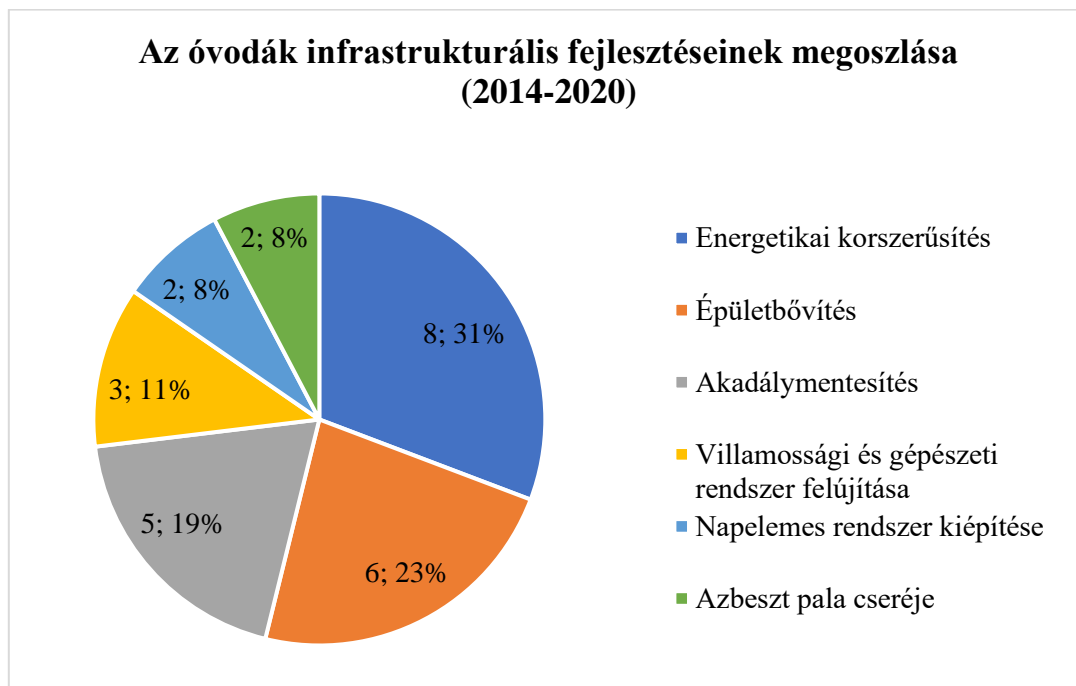
Az első kérdés további hat kérdésre bomlott fel; infrastruktúra, eszközfejlesztés (nem digitális), eszközfejlesztés (digitális), szervezetfejlesztés, humán erőforrás állomány fejlesztés és kapcsolati hálózatok fejlesztése részekre. A következőkben a hat alkérdésre adott válaszok elemzése olvasható a különböző kategóriás intézmények válaszai alapján.

Infrastruktúra fejlesztés

A kulturális intézmények esetében 4 infrastrukturális fejlesztés valósult meg; Pinokkió Gyermekkönyvtár épületrészének megújítása, Belvárosi Ifjúsági Tanuló Tér kialakítása a Belvárosi Fiókkönyvtárban, Lakhatási integrációt elősegítő rehabilitáció és Széchenyi tér 12. szám alatti múzeumépület felújítása.

A 7 önkormányzati cég közül három rendelkezett infrastrukturális fejlesztéssel. Ez a három cég fejlesztései során a 2014-2020-as időszakban oktatóházat, tanösvényt, színpadot és közösségi teret létesítettek, elérték, hogy 26 darab új vagy korábban gázkazánról ellátott felhasználó csatlakozott a forróvíz alapú távhő rendszerre és 74 darab új épületenkénti hőközpontot is létrehoztak a meglévő szolgáltatói hőközpontok szétválasztásával. Ezeken felül a Cella Septichora Látogatóközpontban átfogó szigetelési, gépészeti és erős-gyenge árami felújítás történt.

A 4 szociális intézmények minden esetében történtek infrastrukturális fejlesztések. A Fészek és Mezőszél bölcsődékben, valamint a Dr. Veress Endre utcai rendelőintézetben energetikai felújítás történt, valamint szintén itt járóbeteg szakellátó szolgáltatásokat is fejlesztették. A Mandula, a Napsugár, a Kiskuckó, a Kicsi Kék és a Törpike bölcsődékben munkába állást segítő intézményeket és közszolgáltatásokat fejlesztették 2017 és 2019 között és nem utolsósorban a Községi házát és az idősek klubját is felújították és akadálymentesítették.

Az óvodák közül 8-ban történt infrastrukturális fejlesztés a 41-ből. Az energetikai korszerűsítést 8, az épületbővítést 6 és az akadálymentesítést 5 alkalommal említették a kérdőívet kitöltők. A válaszok alapján a fejlesztések megoszlása az alábbi kördiagramról olvashatók le.

Össességében az 56 kérdőívre választ adó intézmény közül 18 esetében valósult meg infrastrukturális fejlesztés és a 18 intézmény összesen 51 fejlesztési projektet tudott véghez vinni a 2014-2020 közötti időszakban.

Eszközfejlesztés (nem digitális)

A Széchenyi 2020 program keretein belül megvalósult fejlesztések közül a következőkben a (nem digitális) eszközfejlesztésekről lesz szó a különböző intézmények esetében.

Két kulturális intézménynek sikerült véghez vinni eszközfejlesztést. Az egyik esetben könyvtári és irodai bútorokat vásároltak, a másikban egy meseterem létrehozása valósult meg.

Az önkormányzati cégek közül 3 intézmény fejlesztette eszközállományát. A fejlesztés során szert tettek 8 darab székre, 8 darab asztalra, oktatási eszközökre, oktatási helyszínek berendezéseire, elektromos teherautóra, komposztálóra, hulladékprésre és világörökségi makettekre.

A 4 szociális intézmény mindegyikében sikerült a Széchenyi 2020 program keretein belül eszközállományt fejleszteni. 7 új bútorzat beszerzés, 3 tálalókonyha felújítás, egy orvosi eszköz beszerzés és egy gépkocsi vásárlás valósult meg. Az óvodák esetében nem történt (nem digitális) eszközbeszerzés.

Össességében az 56 választ adó intézményből 9 szervezetnek sikerült 16 új (nem digitális) eszközökre szert tenni a 2014-2020-as időszakban.

Eszközfejlesztés (digitális)

A Széchenyi 2020 program keretein belül megvalósult fejlesztések közül a következőkben a digitális eszközfejlesztésekről lesz szó a különböző intézmények esetében.

A kulturális intézmények esetében 4 digitális eszközbeszerzés történt: 2 informatikai eszközbeszerzés, egy fotótechnikai eszköz és egy darab elektronmikroszkóp a Természettudományi Osztály számára.

A 7 önkormányzati cég közül 4 cég esetben valósult meg összesen 12 digitális eszközfejlesztés. 3 esetben irodai informatikai eszközök kerültek beszerzésre (laptop, nyomtató, lamináló), 2 esetben VR szemüvegek és ahhoz kapcsolódó VR-AR alkalmazásfejlesztés, szintén 3 esetben digitális okostáblák, két esetben applikáció létrehozás és fejlesztés és egy esetben új korszerű szerverek és azokhoz kapcsolódó hálózati infrastruktúra került beszerzésre.

Négy szociális intézmény közül három esetében történtek eszközberuházások a Széchenyi 2020 program keretein belül, többnyire asztali számítógépek, monitorok, laptopok és egyéb internet elérésre alkalmas digitális eszközök.

A 41 óvoda közül egy esetben történt eszközbeszerzés, mely során 4 darab nyomtató, 4 darab laptop, 1 darab monitor, 1 darab projektorral bővült az óvoda digitális eszközeinek száma.

Összesen 56 intézmény közül 11-nek szervezetnek sikerült összesen 24 eszközt beszereznie.

Szervezetfejlesztés

Szervezetfejlesztések messze elmaradtak az infrastrukturális és eszközbeszerzésektől. A kulturális intézmények és óvodák esetében semmiféle ilyen fejlesztés nem valósult meg. Az önkormányzati cégek között fejlesztették Mecseki Természet Tudományos élményközpontot és szakmai szolgáltatás tartalmát is. A szociális intézmények szert tettek bőr és nemibeteg gondozóra, óvodai-iskolai szociális segítői tevékenységet vezettek be, bővítették a demens személyek nappali ellátásának helyét egy új telephelyen és korszerűsítették a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás technikai feltételeit.

Humán erőforrás fejlesztés

Humán erőforrás fejlesztés nem történt az kulturális intézmények és óvodák esetében. Az önkormányzati cégek létesítettek két új munkahelyet, oktatást és továbbképzést tartottak, valamint szereztek ágazati és munkahelyteremtő bértámogatást. A szociális intézmények Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység fejlesztése projekt keretein belül szoros együttműködés alakult ki a pécsi járás köznevelési és közoktatási intézményeivel. Egy intézmény munkatársai a megjelölt időszakban rendszeresen, több alkalommal vettek részt aktívan a Széchenyi 2020 keretein belül finanszírozott

képzéseken, a szociális szférát teljes mértékben felölelő témákban (pl.: emberkereskedelem elleni küzdelem, demencia következményeinek enyhítése, jelzőrendszeri ismeretek bővítése, szenvedélybetegek segítése).

Kapcsolati hálózatok fejlesztése

Kapcsolati hálózatok fejlesztése címen egy kulturális intézménynek Lendva, Arad és Eszék városokkal alakult ki együttműködése. Az önkormányzati cégek esetében kapcsolati hálózat fejlesztés történt helyi, hazai és nemzetközi partnerekkel. A szociális intézmények helyi humánszolgáltatásokkal való együttműködést fejlesztették és civil szervezetekkel alakították ki kapcsolattartást. Az óvodák egyikében történt kapcsolati hálózat fejlesztés, ahol együttműködési megállapodást kötöttek az Árpád Fejedelem Általános Iskolával.

2. Milyen forrásokat használtak fejlesztési céllal az előző uniós programozási időszak (2014–2020, Széchenyi 2020) során?

Ahogy az elején olvasható volt a Széchenyi 2020 fejlesztésekhez kapcsolódó kérdéseket két részre lehet felbontani; az első arra vonatkozott, hogy milyen fejlesztések valósultak meg a hat témakörben, a második részben pedig arra kaptunk válaszokat, hogy milyen forrásokat használtak fejlesztési céllal az önkormányzati, Európai Uniós, állami és önerős beruházások. A következőkben a négy kategória mentén kerülnek a különböző kategóriájú intézmények elemzésre.

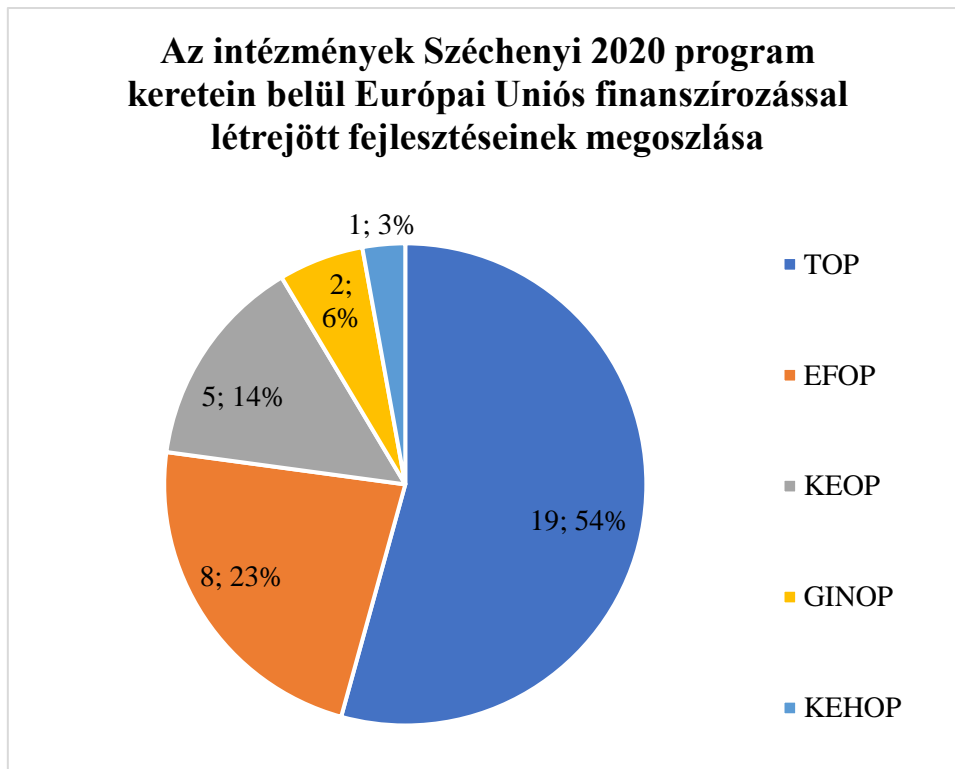
Önkormányzati források

A Széchenyi 2020 program keretein belül a kulturális intézmények nem jelöltek meg olyan fejlesztéseket, melyet önkormányzati forrásokból valósítottak meg. A 4 szociális intézmény közül kettő valósított meg programot önkormányzati forrásból; fejlesztették a Dr. Veress Endre utcai rendelőintézetben járóbeteg szakellátó szolgáltatásokat, Vasas B. u. 1/1 új épületet bevonták a szolgáltatásba férőhelybővítés miatt és jelzőrendszeres házi segítségnyújtás technikai feltételeinek korszerűsítése is szintén önkormányzati forrásból valósult meg. A 41 óvodából 3 óvoda használt fel önkormányzati forrásokat, egyik esetben bejárati ajtókat és nyílászárókat cseréltek, teraszt szigeteltek és kazánházat újították fel a támogatásból, másik esetben a vizes helyiségeket újították fel, harmadik esetben pedig a villamoshálózatot korszerűsítették.

Európai Uniós források

Európai Uniós forrásokat mind a négy fajta intézmény használt fel a 2014-2020 közötti időszakban. Mind a három választ adó kulturális intézmény valósított meg fejlesztést uniós forrásból; 4 fejlesztés EFOP (Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program) és 1 fejlesztés TOP (Terület- és Településfejlesztési Operatív Program) finanszírozással. A 7 választ adó önkormányzati cég közül 3 cég használt fel uniós forrásokat; 2 alkalommal GINOP (Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program), 2 alkalommal EFOP, 1 alkalommal TOP és szintén 1 alkalommal KEHOP (Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program) forrásokat. 3 szociális intézmény használt fel összesen 11 fejlesztéshez uniós forrásokat; 7 alkalommal TOP, 2 alkalommal EFOP és KEOP forrásokat. A 41 óvoda közül 12 óvoda használt fel hasonló forrásokat 10 alkalommal TOP és 2 alkalommal KEOP forrásokat.

Az intézmények Széchenyi 2020 program keretein belül Európai Uniósi finanszírozással létrejött fejlesztéseinek megoszlása

Összességében a legnépszerűbb program a TOP volt, a válaszadók több mint fele élt a program által kínált lehetőségekkel, Az eredmények az alábbi kördiagramon láthatóak.

Állami támogatások

Állami támogatásokat a három kulturális intézmény mindegyike használt fel. Két esetben a „Space Challenge 2021”, egy alkalommal az „EMMI Gasztrovetélkedő 2021”, egy alkalommal a Nemzeti Kulturális Alapot és szintén egy alkalommal a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer támogatását használták fel a kulturális intézmények. Az önkormányzati cégek esetében nem történt fejlesztés állami támogatásból, azonban a szociális intézményekben egy intézmény esetében állami támogatásból megvalósult a demes személyek nappali ellátásának bővítése egy új telephely létrehozásával. Az óvodák esetében csupán egy alkalommal jött létre állami támogatással fejlesztés, mégpedig a Nemzetgazdaság Minisztérium támogatásával, mely során gyermekétkeztetés feltételeit javító fejlesztés valósult meg és egyéb helységek kialakítása, mint például felmosó tároló, férfi öltöző és óvodai fehér mosogató kialakítása.

Önerős beruházások

A finanszírozási forrásokkal kapcsolatos utolsó szegmens az önerős beruházásokra vonatkozott. A 3 kulturális intézmény közül egy esetében történt saját finanszírozással megvalósult fejlesztés. Ennek keretében az Apáczai Közösségi Ház akadálymentesítése és az Apáczai Művelődési Házban található irodák és klubhelyiségek, valamint színházterem légkondicionáló beépítése és a színházterem világításfejlesztése valósult meg. Az önkormányzati cégeknél jóval több önerős beruházás jött létre: felújították a Hattyú-ház első emeletét, csatlakoztatták a forróvíz alapú távhő rendszerre a korábban gázkazánról ellátott felhasználókat, felújították a primer vezetékhálózatot, fejlesztették a vízgépészet, valamint a klíma és pára kiemelését. A 4 szociális intézményből 3-ban történtek önerős beruházások. A többi intézménytípushoz képest ebben az esetben valósult meg a legtöbb fejlesztés. Három bölcsőde udvart fejlesztettek, létrehoztak bőr és nemibeteg gondozó helységet, továbbá egy intézmény vásárolt

új bútorzatot egy idősoththonba, két telephely tálalókonyhájának felújítása, új bútorzat és eszközök beszerzése valósult meg. Az óvodák esetében egy önerős fejlesztés jött létre mely során kialakítottak egy sószobát, vásárolták játszótéri eszközöket és két darab raktárhelységet is kialakítottak.

I.2. Széchenyi Terv Plusz (2021-2027) tervezett fejlesztések

Az korábbi rész a megvalósult Széchenyi 2020 fejlesztésekkel kapcsolatos volt, a következőkben a Széchenyi Terv Plusz keretein belül tervezett jövőbeni fejlesztésekről olvasható elemzés az I.1. Széchenyi 2020 ponttal azonos tematika mentén, vagyis elemzésre kerül a különböző intézménycsoportok jövőre vonatkozó infrastruktúra-, eszköz-, szervezet-, humán erőforrás- és kapcsolati hálózatok fejlesztése.

1. Kérjük, fejtsse ki az alábbiakban röviden, milyen konkrét fejlesztésekben, projektekben gondolkodnak, amelyek a célok megvalósítását szolgálják a következő uniós programozási időszakra (2021–2027, Széchenyi Terv Plusz) vonatkozóan!

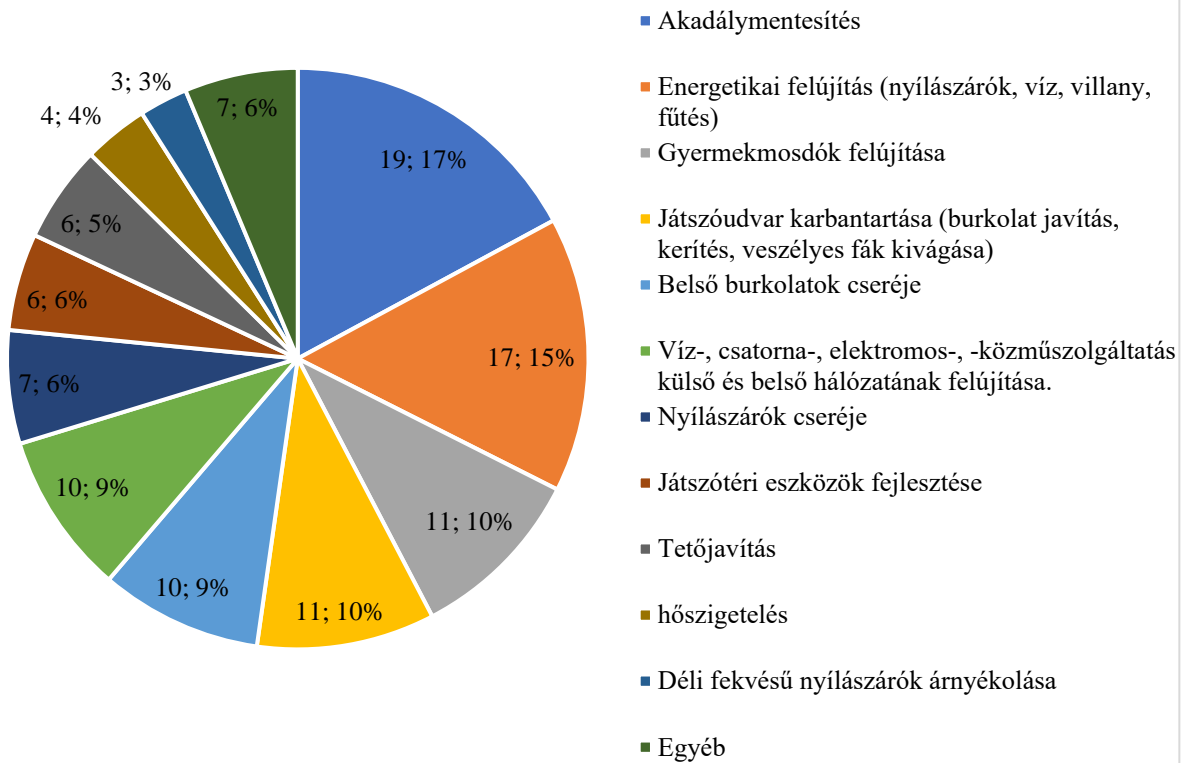
Infrastruktúra fejlesztés

A kulturális intézmények mind a három esetében jelentős tervekkel készültek a Széchenyi Terv Plusz programra; egy könyvtár 5 Fiókkönyvtár teljes felújítását, a Tudásközpont szigetelésének cseréjét, fűtő-hűtő rendszerének javítását és parkolórendszer kiépítését tervezi. Egy másik intézmény esetében a Pécsi Kulturális Központ statikai megerősítését és tetőfelújítását, valamint a Patacsi Művelődési Ház konyhájának kialakítását, tetőterének megerősítését, a Kodály Zoltán Művelődési Ház állmennyezet kialakítását, mennyezeti megerősítést és vízelvezetést neveztek meg feladatnak a következő időszakra. Egy harmadik intézmény a 2021-2027-es időszakban tervezi a Martyn Martyn Ferenc Múzeum vizesblokkjának és fűtésének és a Reneszánsz Kötár felújítását, a föld alatti mecseki bányászati kiállítás fertőtlenítését és esetleges újra nyitását, a Vasváry-ház épületszobrainak felújítását, bútorkiállítás létrehozását, s végül a Múzeumi látogatóközpont létrehozását a Széchenyi tér 12. szám alatt.

A 8 önkormányzati cégből 4 esetében vannak kilátásban a következő uniós időszakra vetítve infrastruktúra fejlesztéshez kapcsolódó tervek. Az egyik választ adó intézmény az állatkert területét növelné és az energiafelhasználást megújuló energiaforrással tervezik kiváltani. Egy másik kitöltő önkormányzati cég a primer vezetékhálózatot rekonstruálná és korszerűsítene a távhőellátó rendszer telemechanikai hálózatát, valamint szétválasztaná a tömbhőközpontokat és helyette új épületenkénti hőközpontokat létesítene. Mindezen felül nagy szerepet kapott a Kodály Központ, amely hely megújításával és fejlesztésével kapcsolatban 6 alkalommal is jeleztek szándékot.

A szociális intézmények a Zöldliget, a Cseperedő, a Hétszínvilág és a Csoda bölcsődék teljes körű felújítását és energetikai korszerűsítést terveznek. A Dr. Veress Endre utcai Rendelőintézet épületének, fűtési rendszerének és a rendelők felújítását helyezték kilátásba, valamint energiakorszerűsítést a pavilon épületeken, továbbá a hűtési rendszer geotermikus energiával történő üzemeltetését, víz-, szennyvíz és csapadék strangok cseréjét említették a válaszadók. A Lác utcai Rendelőintézettel kapcsolatban szintén sok terv érkezett; a lapostető, az épület, az épületen kívüli közlekedő utak és lépcsők, valamint a villamos hálózat felújítása, ezen túl liftek cseréjét, napelem létesítését és sebészeti műtő kialakítását jelölték meg tervként a 2021-2027-es időszakra.

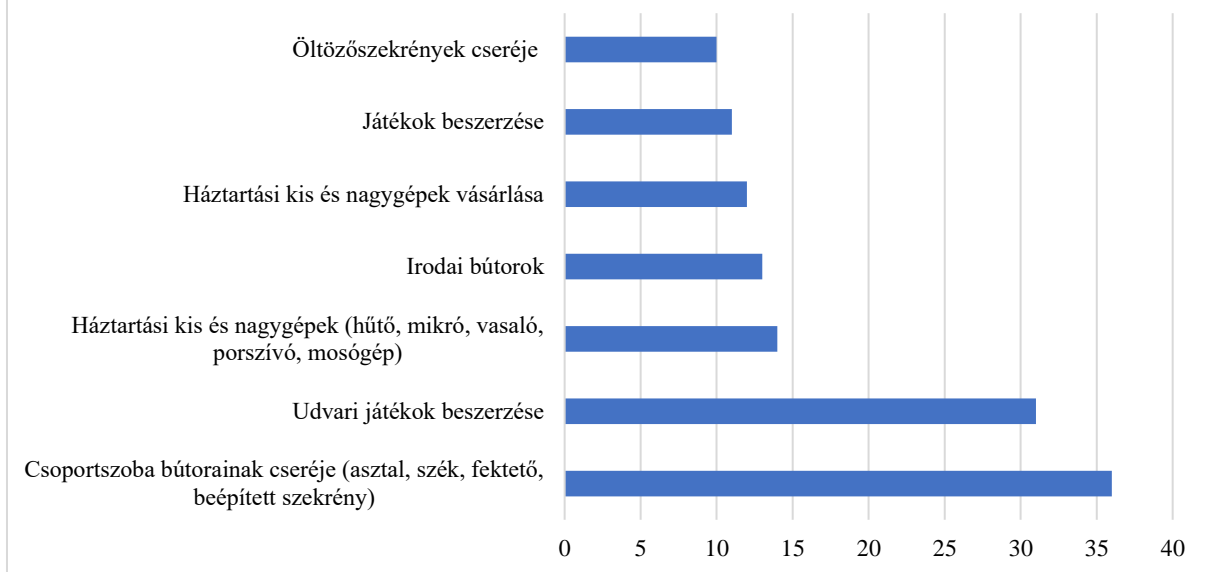
A kérdőívre válaszoló óvodák Széchenyi Terv Plusz (2021-2027) keretein belül tervezett infrastruktúra fejlesztéseik

Az óvodák esetében a legnagyobb számban az általános akadálymentesítés szerepelt 19 alkalommal, továbbá az energetikai felújítás 17 alkalommal. Az óvodák következő 2021-2027 uniós időszakban a diagramon látható módon terveznek megvalósítani az infrastrukturális fejlesztéseiket.

Eszközfejlesztés (nem digitális)

A kérdőívre válaszoló óvodák Széchenyi Terv Plusz (2021-2027) keretein belül tervezett (nem digitális) eszközei fejlesztései

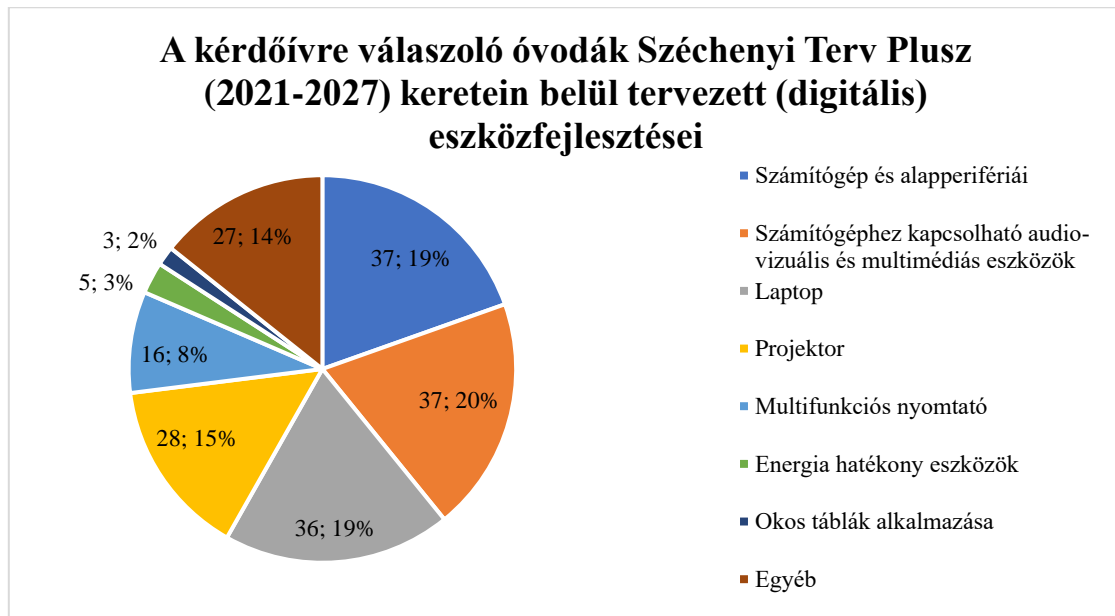

A kulturális intézmények 6 nem digitális eszközfejlesztési tervvel álltak elő: könyvtárbusz megvásárlása, fiókkönyvtári bútorzatának cseréje, telephelyeken projektor és vászon biztosítása, bútorcsere, szabadtéri rendezvények technikai hátterének fejlesztése, restaurátorműhelyek korszerűsítése és színháztermek felszerelésének javítása. A 8 önkormányzati cég közül három intézmény jelentette, hogy terveznek a jövőben eszközállományukat fejleszteni; a Kodály Központ nézőtéri bútorzatát és a színpad burkolatát, a zenekari székeket és a kottapultokat lecserélnék. Továbbá fejlesztenék a légkezelő és vízkezelő gépészetet, szintén lecserélnék a Zsolnay Negyed szabadtéri színpadjának tetőponyváját és egységes irodabútort terveznek a látogatói helyszíneken. A szociális intézmények esetében a 16 tervezett eszközfejlesztések közül 10 esetben orvosi beszerzésre váró eszközökről írtak, mint például: digitális röntgenkészülék, sebészeti műtő eszközei, kardiológiai terheléses rendszer ultrahang készülékek, panoráma röntgen és egyéb orvosi eszközök. Az óvodák tervezett eszközfejlesztései az alábbi sávdiagramon láthatók.

Eszközfejlesztés (digitális)

A három kérdőívre választ adó kulturális intézmény mindegyike tervez a Széchenyi Terv Plusz keretein belül fejleszteni a digitális eszközállományát, többek között informatikai eszközök beszerzésével és szoftver beszerzésével, fejlesztésével. A 8 önkormányzati cégből 4 tervez a 2021-2027-es időszakban eszközfejlesztésekbe kezdeni; az állatkert ingyenes Wi-Fi lefedettségét szeretnék kiépíteni, ugyanitt automata jegypénztárakat létesítenének és interaktív információs táblákat és játszóteret telepítenének. A Kodály Központ hangversenytermében broadcast robotkamerarendszer- és videóstúdió kialakítását tervezik és a koncerttermek technikai videófelügyeleti rendszereinek létesítését, s végül az elavult fény- és hangtechnikát lecserélnék. Az önkormányzati cégek esetében még szóba jött a meglévő IT hardver és szoftver állományok fejlesztéses és egy cég telephelyeinek központi hálózatba történő integrálása. A szociális intézmények mind a 4 esetében terveznek digitális eszközfejlesztést a következő években; minden gyermek csoportban szeretnének egy laptopot szerezni (80 db) és minden bölcsődében internet és Wi-Fi hálózatot létesíteni. A Lánc utcai Rendelőintézetben hálózati hardver eszközöket terveznek beszerezni és hardveres tűzfalat létesíteni. Többen írták, hogy

a meglévő informatikai eszközpark kiöregedett és teljes cserét terveznek, valamint A3-as nyomtatót és fénymásolót, asztali gépeket cserélnének. Mind a 41 óvoda meghatározott jövővel kapcsolatos digitális eszközfejlesztési terveket. A legnagyobb érdeklődés a számítógép és alapperifériái és az ahhoz kapcsolható audio-vizuális és multimédiás eszközök iránt volt (37-37), valamint a laptopok iránt is nagy igény volt megfigyelhető (36). Az alábbi diagramon látható az óvodák Széchenyi Terv Plusz programra vonatkozó jövőbeni terveik.

Szervezetfejlesztés

Szervezetfejlesztés címen a szociális intézmények álltak elő a legtöbb javaslattal; bővítenék az egynapos sebészeti és fizioterápiás ellátást, a demens nappali ellátást és a házi segítségnyújtást bővíteni kívánják, a tanácsadó szolgáltatást bevezetnék, az Új Nyugdíjasházi lakhatási formát létesítenének, a Család projektet újraindítanák és új elemként bevezetnék az aktív idősödést elősegítő időügyi referens programot. A kulturális intézmények szintén sok szervezetfejlesztési javaslattal állt elő a 2021-2027-es időszakra, többek között kialakítanák a feladatközpontú struktúrát, felújítanák a minőségirányítási rendszert, növelnék a szakalkalmazottak létszámát és ügyviteli szoftvert szereznének be. Az önkormányzati cégek bevezetnék a munkaidő-nyilvántartó rendszert, bővítenék a társasház kezelési szolgáltatást, vendéglátó-ipari egységeket telepítenének és az ahhoz kapcsolódó engedélyeket szereznének be. A 41 óvodából csupán egy esetben jeleztek szervezetfejlesztéshez kapcsolódó tervet, annak keretében tréningeket, work shopokat és mentálhigiénés tréningeket tartanának.

Humán erőforrás állomány fejlesztése

A 41 óvoda közül 22 esetben jeleztek humán erőforrással kapcsolatos fejlesztéseket. A fejlesztő pedagógus alkalmazása 21 óvoda esetében került szóba, ezen kívül nagy sokasággal szerepelt a gyógypedagógus alkalmazása is, amit 18 óvoda szeretne megvalósítani a Széchenyi Terv Plusz keretein belül. Ezekon a programpontokon túl 2 alkalommal említették a gazdasági gondozó felvételét, egy mentálhigiénés szakember, egy óvodapedagógus, egy óvodapszichológus, egy pedagógia asszisztens és egy ügyintéző munkatárs alkalmazását is.

A 4 szociális intézmény közül 2 esetben terveznek humán erőforrás fejlesztést végrehajtani; főállású informatikust alkalmazna egy intézmény, egy másik intézmény pedig szociális szakmai képzéseket támogatná, fejlesztené a digitális tudást és a rugalmas munkaerő-gazdálkodást.

Az önkormányzati cégek is előálltak a 2021-2027-es időszakra humán erőforrás fejlesztési célokkal; informatikai készségeket (excel tudás), szakmai ismeretek szinten tartását, vezetői és dolgozói készségfejlesztést folyamatosan fejlesztenék, továbbá vendéglátó-ipari tevékenységi kör ellátásához alkalmas munkatársakat alkalmaznának. Egy cég esetében felmerült a VIR (EOS) oktatása, mégpedig, hogy minden munkavállalótól szeretnék elvárni a rendszer megismerését, elsajátítását a mindennapi tevékenységek elvégzéséhez.

A kulturális intézmények nyelvtanfolyamokat, kiadványkészítői és médiatartalom fejlesztői tanfolyamokat terveznek elvégeztetni a munkavállalóikkal (könyvtárosokkal), továbbá fejlesztenék az online marketing lehetőségeket és a közösségi média szakértői képzéseket. A korábbiakon túl említésre került a munkavállalói és informatikai kompetenciák fejlesztése, szakalkalmazottak szakmai és speciális továbbképzése.

Kapcsolati hálózatok fejlesztése

A 41 óvoda közül 34 kapcsolati hálózat fejlesztéssel kapcsolatos tervet jelöltek meg, legnagyobb számban (32) a városi, országos szakmai hálózati kapcsolat kialakításával kapcsolatban, valamint a jó gyakorlatok megosztásával kapcsolatban érkeztek, ezen túl a bölcsődékkal és általános iskolákkal való partnerkapcsolat erősödése is felmerült, valamint az Erasmus+ nemzetközi pályázatainak további folytatása.

A 4 szociális intézmény összesen 6 kapcsolati háló fejlesztési céllal állt elő; jelzőrendszeri tagokkal való kapcsolat erősítése, egészségügyi alapellátással való kapcsolat fejlesztése, szociális ellátórendszerek közötti kapcsolatok fejlesztése, szakmai hálózat fejlesztése, humánszolgáltatásokkal való együttműködés erősítése és civil szervezetekkel való kapcsolattartás.

3 önkormányzati cég 3 kapcsolati hálózati fejlesztési célt nevezett meg a Széchenyi Terv Plusz programra kapcsolati hálózat fejlesztéssel kapcsolatban; magyar művészet és kultúra támogatása és fejlesztése és külföldön történő láthatóságának erősítése, uniós kulturális egységekkel kapcsolatfelvétel és testvérintézményekkel való együttműködés kialakítása és végül a külföldi kulturális kommunikáció és marketing kiterjesztése az Európai Unió területére.

A kulturális intézmények fejlesztenék a könyvtárbuszos szolgáltatásokat, nemzetközi partnerkapcsolatokat erősítenék, az Eszéki kapcsolatokat megújítanák, a különböző országok kulturális intézményei közötti együttműködést, valamint a művészek mobilitását támogatnák.

2. Milyen, a korábbiakhoz képest áttörő, újszerű fejlesztési elképzelései vannak az intézményével/szervezetével kapcsolatban?

Óvodák esetében csupán egy óvoda állt elő újszerű fejlesztési tervvel; digitális képzést beindítanak, pedagóguspálya elismertségének, megbecsülésének helyreállítása, ösztönzőrendszer megvalósítása.

A szociális intézmények közül 3 intézmény állt elő újszerű fejlesztési tervvel; bevezetnék az egynapos sebészeti ellátást, szociális ellátórendszert összefognák, demencia tanácsadás, öngondoskodás szemléletének népszerűsítése és végül az okos eszköz fejlesztés az idősellátásban az életvitel biztonságos feltételeinek megteremtése.

Az önkormányzati cégek esetében fejlesztették a Természettudományos élményteret a Zsolnay Negyedben és a Zsolnay Látványmanufaktúrában és az M21 galériát 360 fokos audiovizuális kiállítások megrendezésére rendezték be.

A kulturális intézmények leginkább digitális újszerű fejlesztéseik vannak; turisztikai applikációk vásárlása, digitális programnaptár létrehozása, politikától független városrészi nagyrendezvények megvalósítása és könyvkiadó automaták elhelyezése.

3. Mely intézmények/szervezetek a partnerei ebben?

Az óvodáknak 4 válaszból 3 esetben a fenntartói a partnerei, egy esetben pedig az Erasmus+ és Tempus alapítvány. A szociális intézményeket fejlesztéseik megvalósításában a teljes szociális ellátórendszer segíti (Baranya Megyei Vöröskereszt, Magyar Máltai Szeretetszolgálat stb.), az egészségügyi alap és szakellátást nyújtó intézmények, Pécsi Többcélú Agglomerációs társulás intézményei, Áldozatsegítő Központ és egyéb civil szervezetek. Az önkormányzati cégek 2 partnert jelöltek meg, a fejlesztéseikben partnerek; Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft. és a Pécs Megye Jogú Város Önkormányzata. A kulturális intézmények fejlődését az önkormányzat és intézményei, a Pécsi Tudományegyetem, a Zsolnay Örökségkezelő Kft és egyéb országos szakmai szervezetek és társintézmények segítik elő.

Digitális átállás menetrend helyzetértékelő részét támogató kérdéscsoport

II.1. Információs és kommunikációs technológiák (IKT), adatvagyon és okos eszközök (ellátottság – felszereltség)

1./A Hogyan jellemezhető az intézmény IKT-eszközállománya alaptevékenységet tekintve?

A következőkben az intézmények alaptevékenységéhez használt IKT eszközállománya kerül bemutatásra a következő eszközök mentén: asztali számítógép, laptop, adattároló szerver, szerverszoba, működéshez kapcsolódó többfunkciós okos telefon, nyomtató, fénymásoló, helyi vezetékes hálózat (LAN), helyi wifi és egyéb infokommunikációs eszközök.

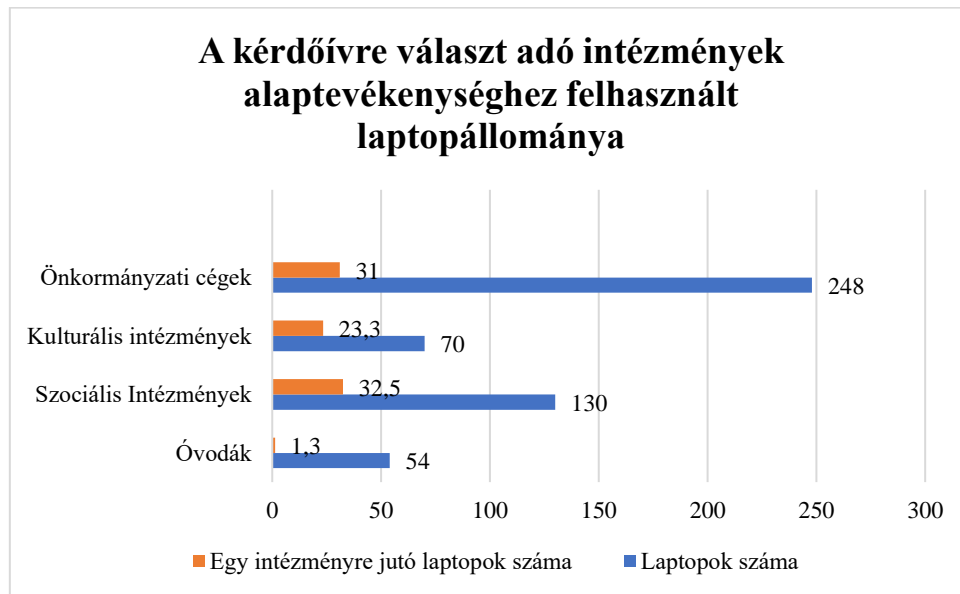
Asztali számítógépek

A kulturális intézményeknek van a legnagyobb számban asztali számítógépük (653 db), átlagosan egy intézménynek 217,7 számítógépe van, s ezzel a különböző intézmények közül a kulturális intézményeknek van az egy intézményre jutó asztali számítógépek számából a legmagasabb arányuk. A második legtöbb asztali számítógép az önkormányzati cégekhez tartozik (597), egy cégnek átlagosan 74,6 asztali számítógépe van. Összességében a válaszadók közül a kulturális intézmények tulajdonában van az asztali számítógépek 42%-a, az önkormányzati cégeknél a 38%-a, a szociális intézményeknél a 18%-a és az óvodáknál csupán 2%. Érdekes, hogy az óvodákon kívül minden más intézmény birtokol asztali számítógépet, míg a 41 óvodából csupán 27-nek van összesen 41 számítógépe, vagyis van 14 olyan óvoda, ahol nem található egyáltalán számítógép. Az információk összesítéséről az alábbiakban található összefoglaló diagram.

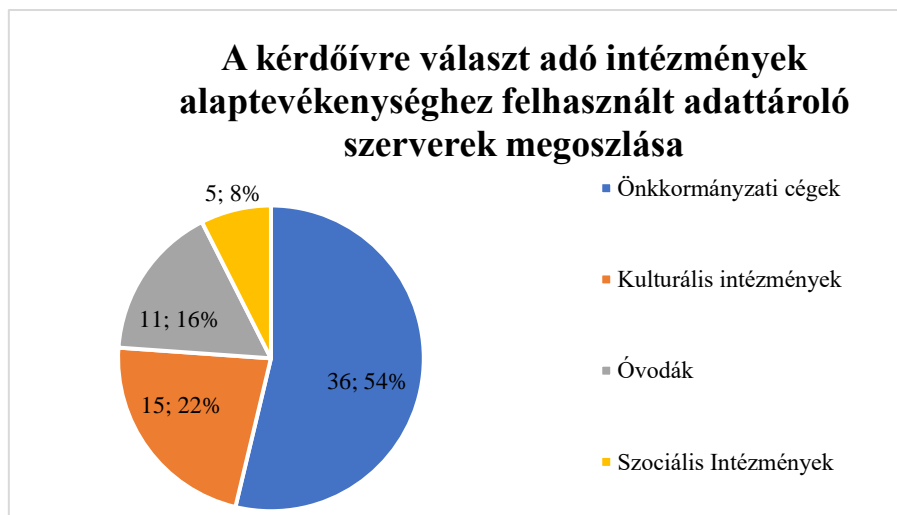
Laptop állomány

A következőkben a különböző intézmények birtokában lévő laptop állományról lesz szó. A különböző intézmények közül az önkormányzati cégeknél a legmagasabb a laptopok száma (248). A szociális intézmények állnak második helyen laptopok tekintetében (130), azonban az egy intézményre jutó laptopok száma ebben az esetben a legmagasabb (32,5). A számítógépekhez hasonlóan csupán az óvodák esetében nem áll rendelkezésre minden esetben laptop, ugyanis 11 óvoda nem rendelkezik lappal és 3 óvoda van, mely esetekben se laptop se asztali számítógép nem áll rendelkezésre. A kérdőívre választ adó intézmények összesen 502 számítógéppel rendelkeznek, átlagosan közel 9 laptop jut egy intézményre. A laptopokkal kapcsolatos összefoglaló ábra az alábbiakban található.

Adattároló szerverek

Az alaptevékenységet tekintve az adattároló szerverek szerepelnek az egyik legkisebb számban a megkérdezett intézményekben. Összesen 67 adattároló szerver van az 56 intézményben, legmagasabb számban az önkormányzati cégeknél (36), a legalacsonyabb számban pedig a szociális intézmények esetében. Egy intézményre jutó adattároló szerverek számában a kulturális intézmény áll a legjobban (5), valamint az önkormányzati cégek (4,5). Összességében egy intézményre átlagosan 1,2 adattároló jut. Az alábbiakban látható az adattároló szerverek megoszlása.

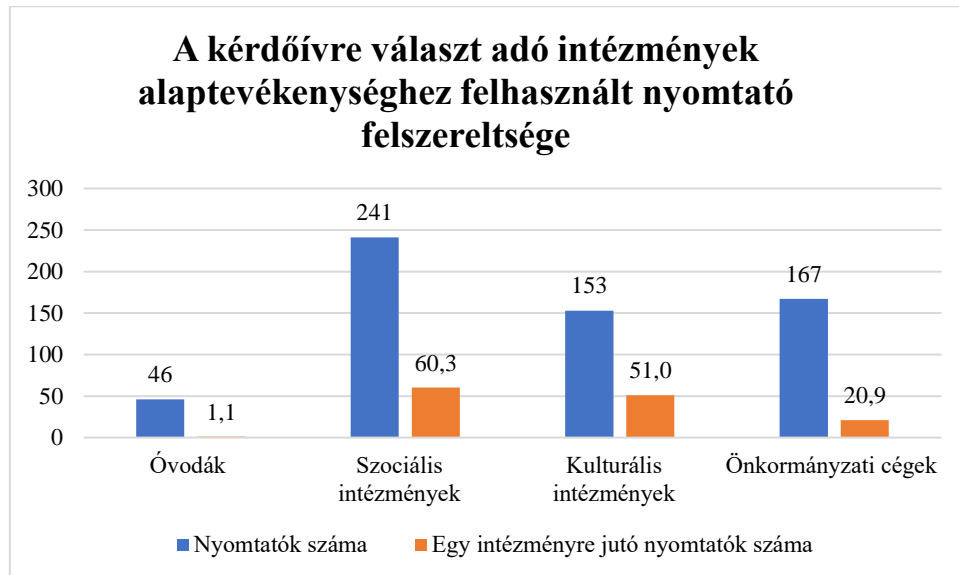
Működéshez kapcsolódó többfunkciós okos telefonok

Ebben a részben az intézmények működéshez kapcsolódó többfunkciós okos telefonok készletéről lesz szó. A kérdőívet kitöltő 56 intézmény összesen 749 okos telefont használ tevékenységük során. Átlagosan az önkormányzati cégekre jut az egy intézményre jutó legmagasabb okos telefon arány (658). A szociális intézmények 69, az óvodák 14 és a kulturális intézmények 8 okos telefont használnak működésük elősegítésére. A többfunkciós okostelefonok megoszlása az alábbiakban látható.

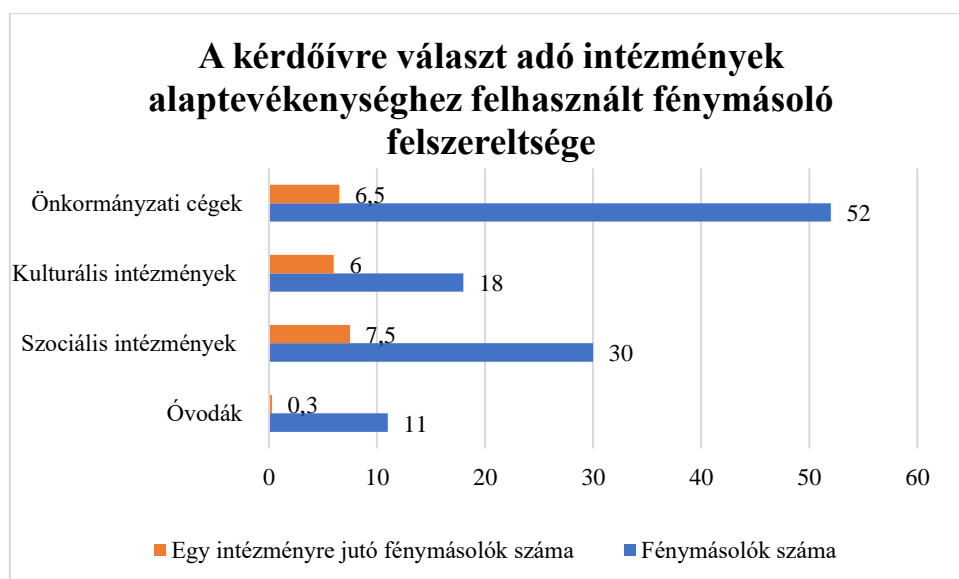
Nyomtatók

A kérdőívre választ adó intézmények birtokában összesen 607 nyomtató van. A szociális intézményeknek 241, az önkormányzati cégeknek 167, a kulturális intézményeknek 153 és az óvodáknak 46 nyomtatójuk van. 15 óvodának és egy szociális intézménynek nincs nyomtatója egyáltalán. Az egy intézményre jutó nyomtatók száma a szociális intézmények esetében a legmagasabb (60,3), valamint a kulturális intézményeknél (51). A nyomtatókkal kapcsolatos mutatószámok az alábbi oszlopdiagramon tekinthető meg.

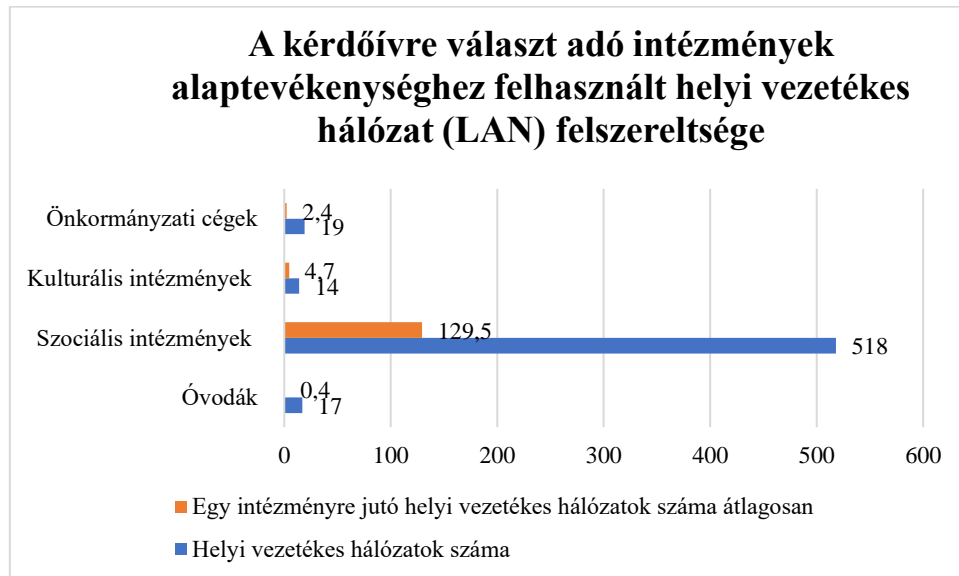
Fénymásolók

A kérdőívre választ adó 56 intézmény összesen 111 fénymásolóval rendelkezik. A sávdiagramon is látható módon a fénymásolók 47%-a az önkormányzati cégek tulajdonában van (52), azonban az egy intézményre jutó fénymásolók száma is a szociális intézményeknél a legmagasabb (7,5). A fénymásolókkal kapcsolatos információk az alábbi diagramon tekinthetők meg.

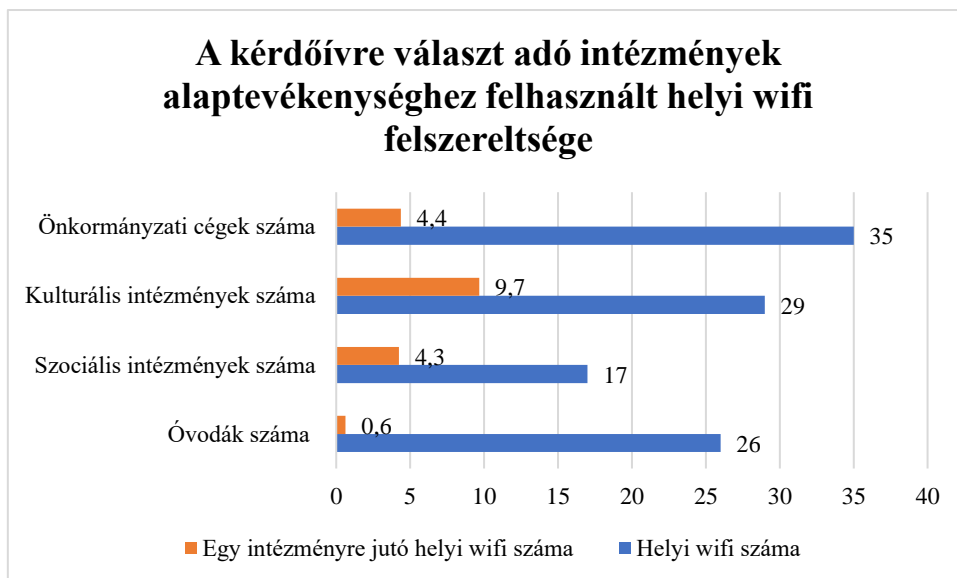
Helyi vezetékes hálózat (LAN)

Az 56 kérdőívre válaszoló intézmény 48%-a nem rendelkezik helyi vezetékes hálózattal, a maradék 29 intézmény 568 vezetékes hálózatot használ, legnagyobb mennyiségben a szociális intézmények (518). Összességében egy intézményre 10,1 vezetékes hálózat jut átlagosan, ez a magas szám a szociális intézmények kiugró eredménye miatt (129,5) ilyen magas. Összefoglaló táblázat az alábbiakban található.

Helyi wifi

A kérdőívre választ adó intézmények összesen 107 helyi wifi hálózatot használnak, átlagosan egy intézményre majdnem két wifi szolgáltatás jut (1,9). Számszerűsítve az önkormányzati cégeknek 35, a kulturális intézményeknek 29, az óvodáknak 26 és a szociális intézményeknek 17 helyi wifi szolgáltatása van. Az egy intézményre jutó wifi szolgáltatásban a kulturális intézmények esetében éri el a legnagyobb (9,7) és az óvodák esetében éri el a legalacsonyabb értéket (0,6). 18 intézményben nincs wifi szolgáltatás; 15 óvodai, 2 önkormányzati cégben és egy szociális intézményben. Az információk az alábbi diagramon láthatók.

Egyéb

Alaptevékenységet tekintve az intézmények IKT eszközállományának utolsó kérdése az egyéb eszközökre vonatkozott. A válaszadók összesen 59 egyéb eszközzel rendelkeznek; 25 az óvodáknál, 21 az önkormányzati cégeknél, 13 a kulturális intézményeknél, továbbá a szociális intézményeknél egy egyéb eszköz sem található.

Összefoglalás

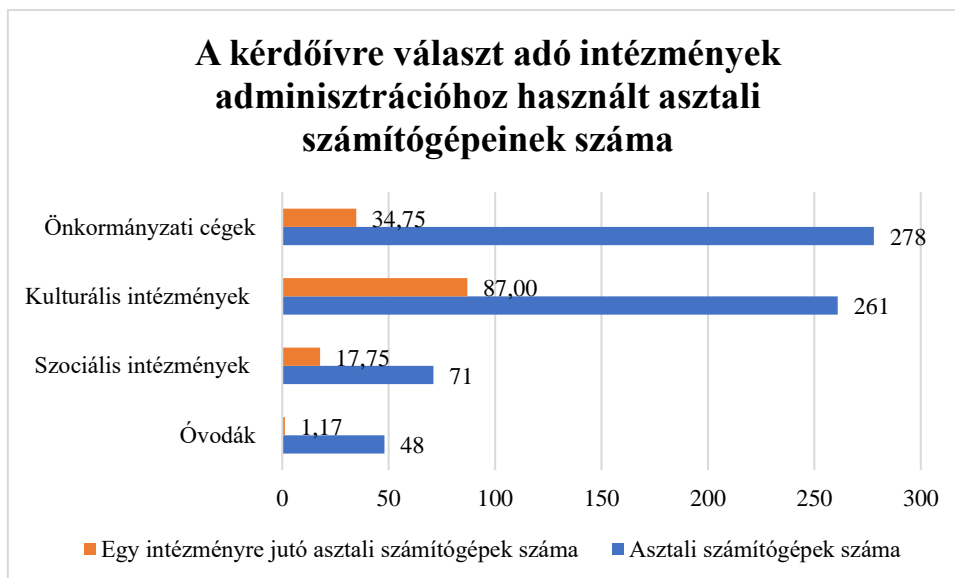
Alaptevékenységet tekintve a kérdőívre választ adó 56 intézmény összesen 4355 IKT-eszközt használ. Az összes eszköz 42,3%-át az önkormányzati cégek használják (1844), a 29,6%-át a szociális intézmények (1290), 22,4%-át a kulturális intézmények (976) és a maradék 5,6%-ot az óvodák (245). Átlagosan egy intézményre 77,8 IKT-eszköz jut, legnagyobb mértékben a kulturális intézményekre, ahol ugyanez a mutató 325,3 eszköz, a szociális intézményekre 322,5, az önkormányzati cégekre 230,5 és az óvodákra 6 IKT-eszköz jut intézményenként.

1./B Hogyan jellemezhető az intézmény IKT-eszközállománya adminisztrációs tevékenységek tekintetében?

Ebben a részben az előző részhez hasonlóan az intézmények IKT eszközállománya kerül bemutatásra, azonban ezúttal az adminisztrációs tevékenység mentén. Ebből fakadóan az eszközállomány a korábbihoz hasonló kategóriák mentén kerül bemutatásra; asztali számítógép, laptop, adattároló szerver, szerverszoba, működéshez kapcsolódó többfunkciós okos telefon, nyomtató, fénymásoló, helyi vezetékes hálózat (LAN), helyi wifi és egyéb infokommunikációs eszközök.

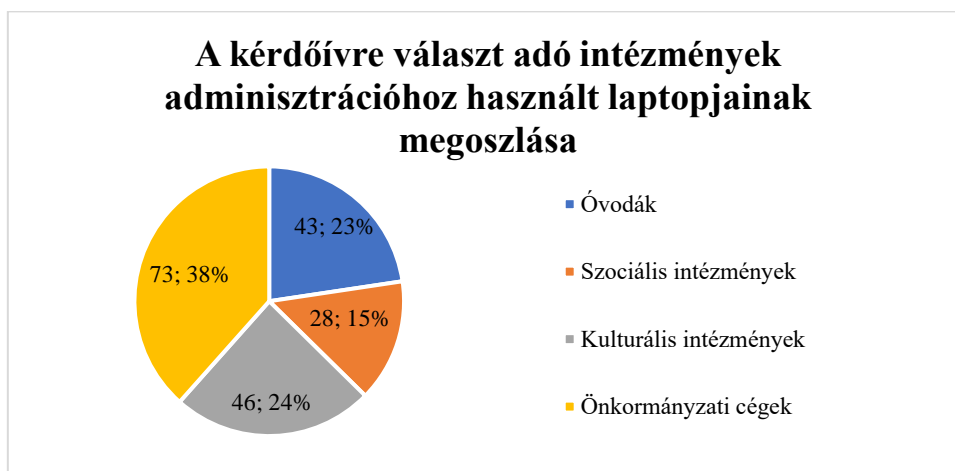
Asztali számítógép

Adminisztrációs tevékenységet tekintve a választ adó intézmények összesen 658 asztali számítógépet használnak, egy intézmény átlagosan 11,75 darabot. Az asztali számítógépek 42,2%-át az önkormányzati cégek (278), 39,7%-át a kulturális intézmények (261), 10,8%-át a szociális intézmények (71) és a maradék 7,3%-át az óvodák használják. 13 intézmény nem használ adminisztrációhoz asztali számítógépet, 10 óvoda, 2 önkormányzati cég és 1 kulturális intézmény.

Laptopok

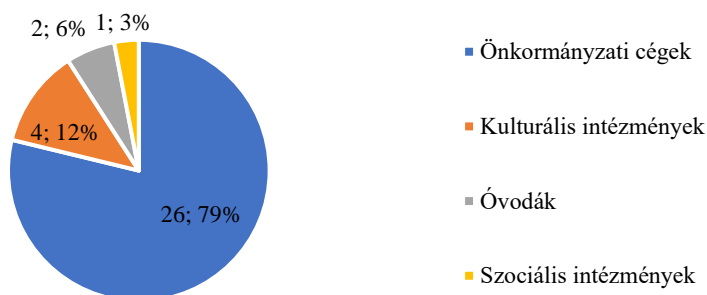
Adminisztrációs tevékenységhez az intézmények összesen 190 laptopot használnak, az önkormányzati cégek 73-at, a kulturális intézmények 46-ot, az óvodák 43-at és a szociális intézmények 28 darabot. Az 56 intézmény közül 29 esetében nem használnak adminisztrációra laptopot, 25 óvoda, 2 önkormányzati cég, 1 kulturális intézmény és 1 szociális intézmény.

Adattároló szerverek

Az 56 intézmény összesen 33 adattároló szervert használ adminisztrációhoz, mely 79%-a az önkormányzati cégekhez tartozik (26), 12%-a kulturális intézményekhez (4), 6%-a az óvodákhoz (2) és 3%-a szociális intézményekhez (1). 56 intézményből 48 nem rendelkezik adminisztrációhoz köthető adattároló szerverrel, 40 óvodához, 3 szociális intézményhez, 3 önkormányzati céghez és 2 kulturális intézményhez. Az adattároló szerverek megoszlása az alábbi kördiagramon szemléltethető meg.

A kérdőívre választ adó intézmények adminisztrációhoz használt adattároló szervereinek megoszlása

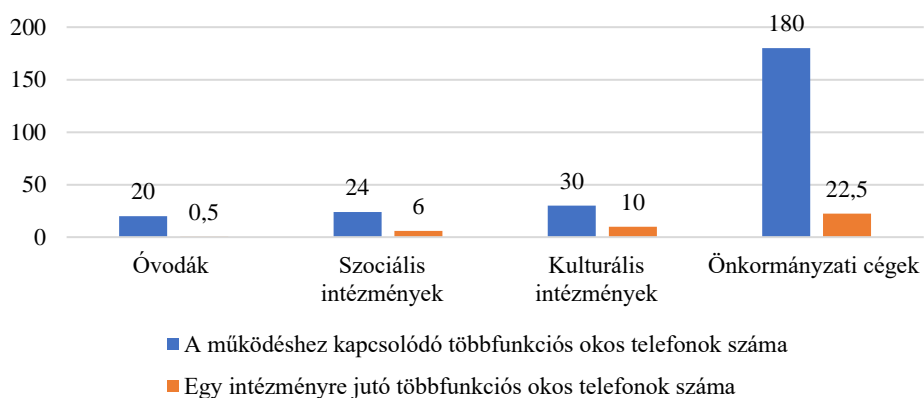
Szerverszobák

Adminisztrációhoz használt szerverszobák száma igen alacsony az 56 intézményben, csupán 7-tel rendelkeznek az intézmények, 5 önkormányzati cég és 2 kulturális intézmény, ebből fakadóan az óvodák és szociális intézmények egyáltalán nem használnak szerverszobát.

Működéshez kapcsolódó többfunkciós okos telefon

A négy intézménytípus összesen 254 többfunkciós okostelefont használ. Az önkormányzati cégek használják a legtöbbet, az összes telefon 71%-át (180), 12%-át a kulturális intézmények (30), 9%-át a szociális intézmények (24) és a maradék 8%-ot az óvodák (20). Összességében egy intézményre átlagosan 4,5 működéshez kapcsolódó többfunkciós okos telefon jut, 22,5 az önkormányzati cégek esetében, 10 a kulturális intézményeknél, 6 a szociális intézményeknél és 0,5 az óvodák esetében. A válaszokkal kapcsolatos diagram az alábbiakban látható.

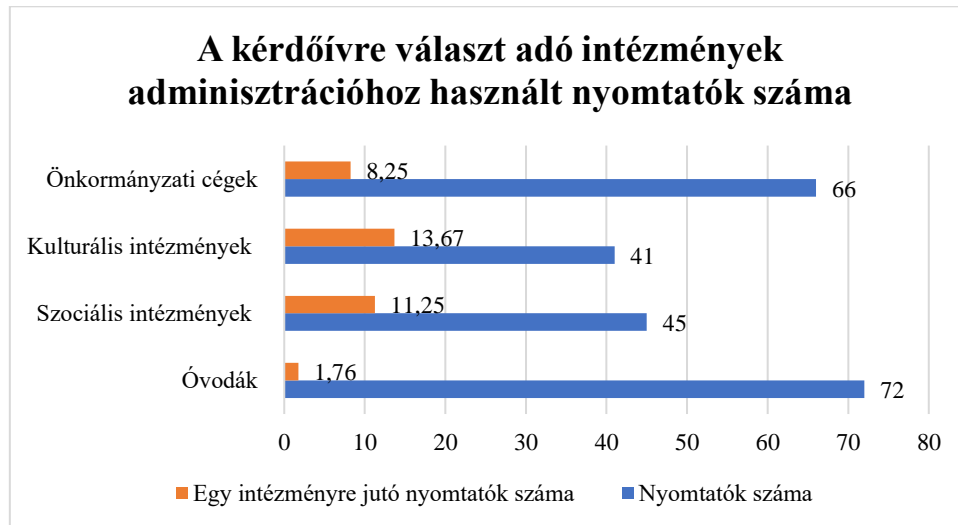
A kérdőívre választ adó intézmények adminisztrációhoz használt többfunkciós okos telefonok száma

Nyomatatók

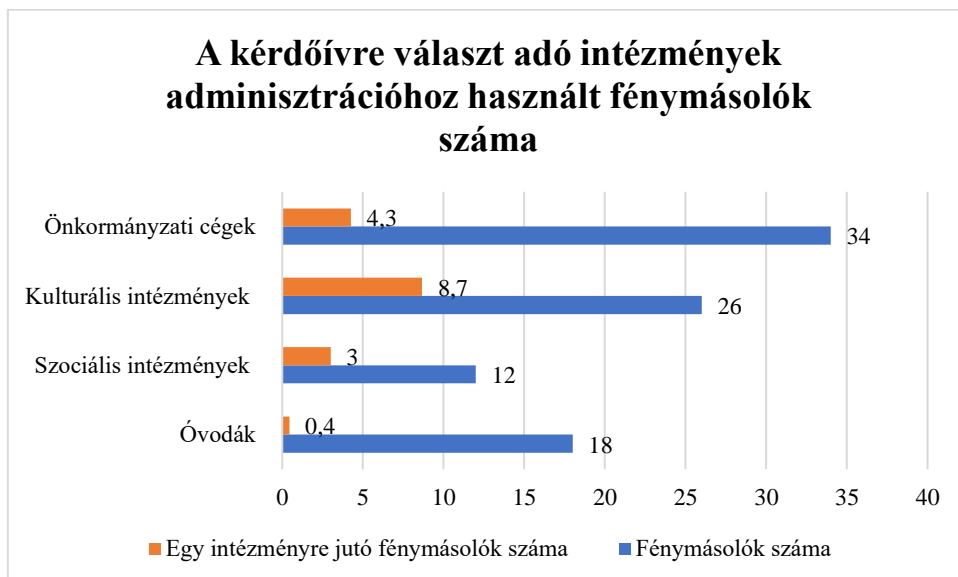
Az 56-ból 42 intézmény használ adminisztrációhoz nyomtatót, összesen 224 darabot. A 14 nyomtatót nem használó intézmény legtöbbje az óvodákból került ki (9), az önkormányzati cégekből és a szociális intézményekből egyaránt 2-2 intézmény nem használ nyomtatót, valamint a kulturális intézmények közül további egy múzeum. Az összes nyomtató 32%-át az óvodák (72), 29,5%-át az önkormányzati

cégek (66), 20%-át a szociális intézmények (45) és a maradék 18,5%-át a kulturális intézmények (41) használják. Az egy intézményre jutó nyomtatók száma kiemelkedő a kulturális intézményeknél (13,7 db/intézmény), valamint a szociális intézményeknél (11,3 db/intézmény).

Fénymásolók

Az adminisztrációs tevékenységekhez az 56 választ adó intézmény összesen 90 fénymásolót használ; a fénymásolók legnagyobb részét a 37,8%-át az önkormányzati cégek (34), 28,9%-át a kulturális intézmények (26), 20%-át az óvodák (18) és a maradék 13,3%-át a szociális intézmények (12) használják. Átlagosan egy intézmény 1,6 fénymásolót használ, azonban, ha kategóriákra bontjuk az intézményeket elmondható, hogy az egy intézményre jutó fénymásolók száma a kulturális intézmények esetében a legmagasabb, ahol ez a mutató megközelíti a 9-et. Az alábbiakban található az adminisztratív felhasználásra szánt fénymásolók megoszlása.

Helyi vezetékes hálózat (LAN)

Adminisztrációs tevékenységekhez az intézmények 69 darab helyi vezetékes hálózatot használnak, ennek a 76,8%-át a szociális intézmények (53), 13%-át az önkormányzati cégek (9), 5,8%-át a kulturális intézmények (4) és a 4,3%-át az óvodák (3). Az egy intézményre jutó helyi vezetékes hálózatok mutató

a szociális intézmények esetében a legmagasabb, ahol ez az érték 13,3. Összefoglaló oszlopdiagram az alábbiakban tekinthető meg.

Helyi wifi

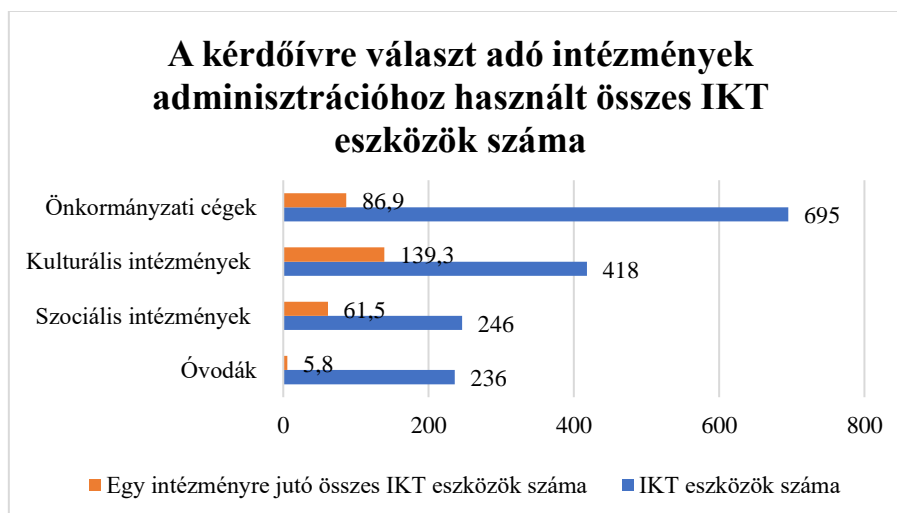
A válaszadó intézmények összesen 64 helyi wifit használnak válaszaik alapján, ennek a 40,6%-át az óvodákban (26), 34,4%-át az önkormányzati cégeknél (22), 18,8%-át szociális intézményeknél (12) és a maradék 6,3%-át a kulturális intézményeknél (4).

Egyéb

Adminisztrációra összesen 6 darab egyéb kategóriájú eszközt használnak az intézmények, 4-et az óvodák és 2-t az önkormányzati cégek.

Összefoglalás

Az 56 intézmény adminisztrációs célra összesen 1595 IKT eszközt használ, melynek a 43,6%-a az önkormányzati cégeknél található, 26,2% a kulturális intézményeknél, 15,4% a szociális intézményeknél, valamint a maradék 14,8% az óvodáknál. Az alábbi diagramon látható az összesített információk.

2. Intézményénél/szervezeténél van-e olyan IKT-eszköz, amely nincs hálózatba kapcsolva?

Ebben a fejezetben a kérőívet kitöltőknek a címben olvasható kérdésre kellett választ adniuk. Az óvodák 23 esetben jeleztek igennel és további 16 esetben, hogy „csak bizonyos eszközök”, ezekben az esetekben megjelölték, hogy ez a 16 eszköz mind laptop, csupán 2 óvoda volt, ahol minden IKT eszköz hálózatba van kapcsolva. A szociális intézmények egy esetében van olyan IKT eszköz mely nincs bekapcsolva a hálózatba és két esetben jelezték, hogy „csak bizonyos eszközök” nincsenek hálózatra kapcsolva és ezek az eszközök a telefonok és a wifi hálózat volt. A kulturális intézményeknél csupán egy kiállításban lévő PC nincsen bekapcsolva a hálózatba, minden más igen. Az önkormányzati cégek esetében egy eszköz kivételével minden eszköz be van kapcsolva a hálózatba. A válaszok az alábbi oszlopdiagramokon tekinthetők meg.

3. Milyen alaptevékenységeket segítenek IKT-eszközök és milyen fejlesztések történtek ezzel kapcsolatban?

Ebben a fejezetben a kérdőívre választ adók az alábbi táblázatban szereplő kategóriák alapján határozták meg, hogy az adott IKT-eszközök elősegítették-e az alaptevékenységüket, vagy nem. Az első táblázatban található kategóriákban (pl. adatrögzítés, adattárolás és/vagy megosztás stb.) egy két intézmény kivételével egyértelműen segítették az IKT-eszközök az alaptevékenységet. A második táblázatban azonban található három olyan kategória, ahol a kérdőívre választ adók felének alaptevékenységét nem segítették elő az IKT-eszközök. Ilyen alaptevékenység volt az interaktív adatbázis (50%-ban nem segítették az IKT-eszközök), a térinformatikai háttér (63%-ban nem segítették az IKT-eszközök) és az egyéb kategória (96%-ban nem segítették az IKT-eszközök). Az alábbiakban található az összesítő táblázat.

Milyen alaptevékenységeket segítenek IKT-eszközök?														
Intézmények	Adatrögzítés		Adattárolás és/vagy - megosztás		Fotódokumentáció		Intézményen belüli kapcsolattartás		Intézmény külső kapcsolattartása		Információk távolról való elérésének biztosítása		Igényfelmérés, változáskövetés	
	Segített	Nem segített	Segített	Nem segített	Segített	Nem segített	Segített	Nem segített	Segített	Nem segített	Segített	Nem segített	Segített	Nem segített
Óvodák	40	1	40	1	40	1	40	1	40	1	40	1	40	1
Szociális intézmények	4	0	4	0	2	2	4	0	4	0	2	2	2	2
Kulturális intézmények	3	0	3	0	3	0	3	0	3	0	3	0	2	1
Önkormányzati cégek	8	0	7	1	8	0	8	0	7	1	8	0	6	2

	Milyen alaptervekenységeket segítenek IKT-eszközök?															
Intézmények	Folyamatellenőrzés		Nyilvántartások vezetése		Papír alapú adattárolás és információáramlás csökkenése		Valós idejű adat- és információ frissítése		Interaktív adatbázis		Információk szolgáltatása		Térinformatikai háttér		Egyéb	
	Segített	Nem segített	Segített	Nem segített	Segített	Nem segített	Segített	Nem segített	Segített	Nem segített	Segített	Nem segített	Segített	Nem segített	Segített	Nem segített
Óvodák	40	1	40	1	40	1	40	1	20	21	40	1	17	24	0	41
Szociális intézmények	1	3	3	1	1	3	1	3	1	3	4	0	0	4	1	3
Kulturális intézmények	2	1	3	0	2	1	2	1	2	1	3	0	1	3	1	2
Önkormányzati cégek	4	4	6	2	5	3	6	2	5	3	7	1	4	4	0	8

4. Milyen IKT-fejlesztései vagy azt is célzó projektjei vannak, ill. voltak az intézménynek az előző uniós programozási időszakban (2014–2020, Széchenyi 2020)?

Az 56 választ adó intézmény közül csupán 8 IKT-fejlesztési vagy azt célzó projekt valósult meg a Széchenyi 2020 program keretein belül. A szociális intézmények két fejlesztést valósítottak meg; az egyik a „Válasz a mindennapokra” Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység fejlesztése néven, a másik pedig a Városi szintű szociális rehabilitáció Pécssett néven futott. Mind a két projekt esetében a finanszírozó konstrukció előfinanszírozás volt. Az eredményeket tekintve javult a kapcsolattartás, a nemzetközi kommunikáció és az adminisztráció vezetése.

A kulturális intézmények szintén két esetben fejlesztették IKT-eszközeiket, egyik alkalommal a Digitális Jólét Program keretein belül, másik esetben pedig az EFOP keretében a könyvtári intézményrendszer tanulást segítő infrastrukturális fejlesztése valósult meg 100%-os támogatással.

Az önkormányzati cégek közül három cég fejlesztette IKT-eszközeit; egy cég új korszerű szervparkot létesített önerőből, amely által megnövekedett az adatbiztonság és az IT rendelkezésre állása, egy másik cég a Pécsi Világörökségi Negyedben fejlesztett, mégpedig egy interaktív kiállítást GINOP programot felhasználva. A harmadik esetben a természettudományos élménypedagógiai programkínálat és élményközpontok fejlesztése valósult meg szintén 100%-os támogatással. Ennek során laptopok, okostelefonok, nyomtató, szemléltetőfal és egyéb VR eszközök kerültek beszerzésre.

5. Milyen kifejezetten energetikai célú projektek valósultak meg és milyen tartalommal az előző uniós programozási időszakban (2014–2020, Széchenyi 2020)?

Erre a kérdésre egy intézménytől sem érkezett válasz.

6. Milyen akadályokat kell még leküzdeni az intézményen belül az okos eszközök és rendszerek fejlődése érdekében?

Az óvodák esetében a legnagyobb akadály az eszköz beszerzést akadályozó forráshiány, amely a 41 óvoda mindegyikében problémaként jelent meg. Az óvodák második leggyakoribb akadály a szervezeti akadályok, mely az óvodák 63%-ban jelentkezett, továbbá a munkatársak és alkalmazottak egyéni kompetenciáinak hiánya is megjelent az esetek 54%-ban.

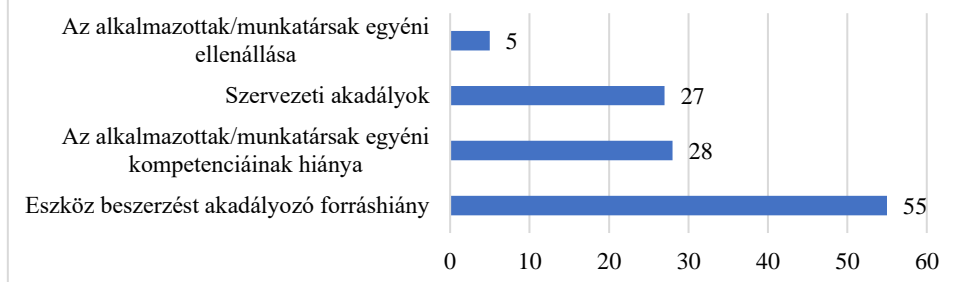
A szociális intézményeknél az óvodákhoz hasonlóan minden kérdőívet kitöltőnél az eszközbeszerzést akadályozó forráshiány problémaként jelentkezik, továbbá az alkalmazottak kompetenciahiánya is 4-ből 3 alkalommal megjelölték és két intézmény jelezte, hogy jelen van az alkalmazottak egyéni ellenállása.

A kulturális intézményeknél is a forráshiány minden esetben akadályként jelent meg és egy-egy alkalommal a munkatársak egyéni ellenállása és kompetenciáinak hiánya, valamint a szervezeti akadályok is jelentkeztek.

Az önkormányzati cégeknél egy cég kivételével itt is a forráshiány volt a legnagyobb akadály, továbbá két-két esetben jelentkezett alkalmazott egyéni ellenállása és kompetenciahiánya.

Összességében a leggyakoribb akadály a forráshiány volt, mely a válaszok 98-ban szerepelt, az egyéni kompetenciák hiánya minden második intézménynél jelentkezett ez elmondható a szervezeti akadályokra egyaránt, ezeken felül 5 esetben jelentkezett az munkatársak egyéni ellenállása. A válaszokról sávdigram tekinthető meg az alábbiakban.

Milyen akadályokat kell még leküzdeni az intézményen belül az okos eszközök és rendszerek fejlődése érdekében?

7. Milyen akadályokat kell még leküzdeni az intézményen belül az okos eszközök és rendszerek használatának elterjedése érdekében?

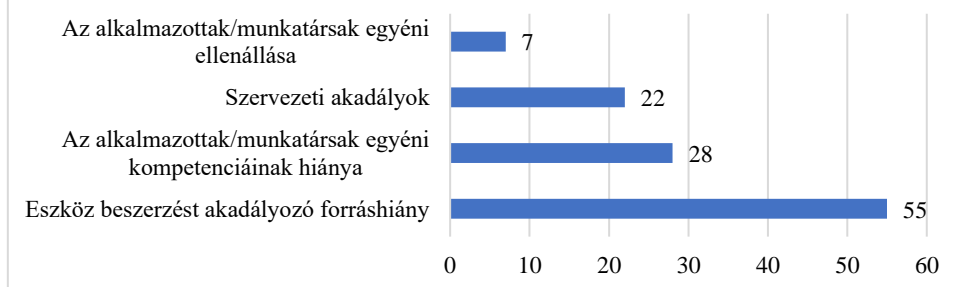
A 41 óvoda mindegyike leküzdendő akadályként jellemezte az eszközbeszerzést akadályozó forráshiányt, 22 alkalommal az alkalmazottak/munkatársak egyéni kompetenciáinak hiányát, 22 alkalommal szervezeti akadályokat és egy alkalommal a munkatársak egyéni ellenállását.

A 4 szociális intézmény mindegyike, az óvodákhoz hasonlóan, leküzdendő akadályként jelölte meg az eszközbeszerzést akadályozó forráshiányt, 2 alkalommal az alkalmazottak egyéni ellenállását és további 2 alkalommal a kompetenciák hiányát.

A kulturális intézmények a korábbiakhoz hasonlóan szintén minden alkalommal akadályként jelölte meg a forráshiányt, 2 alkalommal az alkalmazottak/munkatársak egyéni ellenállását és további két alkalommal a kompetenciák hiányát.

A 8 önkormányzati cég közül 7-en jelezték a forráshiányt, 2 alkalommal szervezeti akadályokat és 2 alkalommal kompetencia hiányát.

Milyen akadályokat kell még leküzdeni az intézményen belül az okos eszközök és rendszerek használatának elterjedése érdekében?

Összességében az eredmények nagyon hasonlóan alakultak a leküzdendő feladatok a fejlődés és a használat elterjedése között. Mind két esetben a beszerzést akadályozó forráshiány volt a legjellemzőbb probléma. Az alábbiakban tekinthető meg a válaszadó intézmények eredményei.

8. Rendelkezik-e az intézmény az alábbi digitális adatvagyon egyes elemeivel

Adminisztratív és pénzügyi adatok

Az óvodák 58,5%-a (24), a szociális intézmények fele (2), a kulturális intézmények kétharmada (2) és az önkormányzati cégek 87,5%-a (7) rendelkezik adminisztratív és pénzügyi adatokkal. Összefoglalva az 56 intézmény 62,5%-a (35) rendelkezik adminisztratív és pénzügyi adatokkal.

Alaptevékenységhez kapcsolódó adatok

Az óvodák 73,2%-a (30), a szociális intézmények háromnegyede (3), az összes kulturális intézmény és az önkormányzati cégek 87,5%-a (7) rendelkezik az alaptevékenységhez kapcsolódó adatokkal. Összefoglalva az 56 intézmény 76,8%-a (43) rendelkezik alaptevékenységhez kapcsolódó adatokkal.

Nyílt adatbázissal rendelkezik

Az óvodák 63,4%-a (26), a szociális intézmények 100%-a (4), a kulturális intézmények kétharmada (2) és az önkormányzati cégek háromnegyede (6) NEM rendelkezik nyílt adatbázissal. Összességében az összes intézmény csupán 32,1%-a (18) rendelkezik nyílt adatbázissal.

9. Mi történik az alaptevékenység során keletkezett digitális adatokkal?

Az alaptevékenység során keletkezett adatokkal az 41 óvoda közül három intézmény csak digitálisan tárolja az adatokat és nem dolgozza fel. Minden óvoda esetében az adatfeldolgozás a napi szintű működést támogatja és szintén minden óvodában a digitális adatokat belső használatra használják fel. 37 óvoda esetében az adatokat bizonyos típusú alaptevékenységhez kapcsolódva nyilvánosan is megjelenítik.

A szociális intézmények mindegyikében a digitális adatok napi szintű működést támogatja. 4-ből 3 intézményben belső felhasználásra is kerülnek adatok és szintén 3 esetben nyilvánosan is közölnek alaptevékenységhez kapcsolódó adatokat.

A kulturális intézmények kétharmadát az adatfeldolgozás napi szinten támogatja a működést. Szintén az intézmények kétharmadában a digitális adatokat belső használatra is használják, és minden intézmény esetében az adatokat nyilvánosan elérhetővé teszik a honlapjukon.

Az önkormányzati cégek esetében is nagy részt (8-ből 7 intézmény alkalmával) az adatfeldolgozás a napi szintű működést támogatja. Az önkormányzati cégek háromnegyede a digitális adatokat belső használatra is felhasználja, valamint további 7 cég bizonyos alaptevékenységhez kapcsolódó adatokat nyilvánosan is elérhetővé tesz.

10. Hol kerülnek tárolásra az alaptevékenységhez kapcsolódó adatok?

Az összesen 41 óvodából az alaptevékenységhez kapcsolódó adatokat 38 óvodában saját adatbázisban, 3 óvodában saját felhőben, 6 óvodában központi adatbázisban és egy óvoda esetében központi adatfelhőben tárolják.

Az alaptevékenységhez kapcsolódó adatokat 4 szociális intézményben saját adatbázisban, 1 intézményben saját felhőben, 2 intézményben központi adatbázisban és szintén 1 intézményben központi adatfelhőben tárolják.

Az összesen 3 kulturális intézmény mindegyike az alaptevékenységhez kapcsolódó adatokat a saját adatbázisban, egy intézmény saját felhőben, 2 intézmény központi adatbázisban, 1 intézmény központi adatfelhőben és 2 intézmény harmadik fél szolgáltató rendszerében tárolja.

A 8 önkormányzati cég minden esetében a cégek saját adatbázisban tárolják az alaptevékenységhez kapcsolódó adataikat. Az önkormányzati cégek fele harmadik fél szolgáltató rendszerében és egy esetben a központi adatbázisban is tárolják az alaptevékenységhez kapcsolódó adatokat. Az információkról összesítő oszlopdiagram az alábbiakban tekinthető meg.

II.2. A kommunikáció módjai és eszközei

1. Milyen módszereket használnak a belső kommunikációhoz?

Digitális zárt/belső posta, "üzenőfal"

A 41 óvoda közül 15 esetben jelezték, hogy a digitális zárt/belső postát alkalmazzák intézményen belüli kommunikációhoz és 2 esetben azt is megjelölték, hogy ez a módszer a legjellemzőbb. 1-1 kulturális intézmény és önkormányzati cég is igénybe veszi ezt a módszert, de összességében nem ez a legnépszerűbb intézményen belüli kommunikációs forma.

E-mail

Kivétel nélkül mind az 56 intézmény használja belső kommunikációra az e-mailt, továbbá 49 alkalommal jelölték meg az e-mailt, mint a legjellemzőbb kommunikációs csatorna (óvodák 39, szociális intézmények 1, kulturális intézmények 3 és önkormányzati cégek 6 alkalommal).

Telefon

Az e-mailhez hasonlóan a telefont is mind az 56 intézményben használják kommunikációra és összesen 37 esetben jelölték meg legjellemzőbb kommunikációs csatornának (óvodák 26, szociális intézmények 3, kulturális intézmények 2 és az önkormányzati cégek 6 alkalommal).

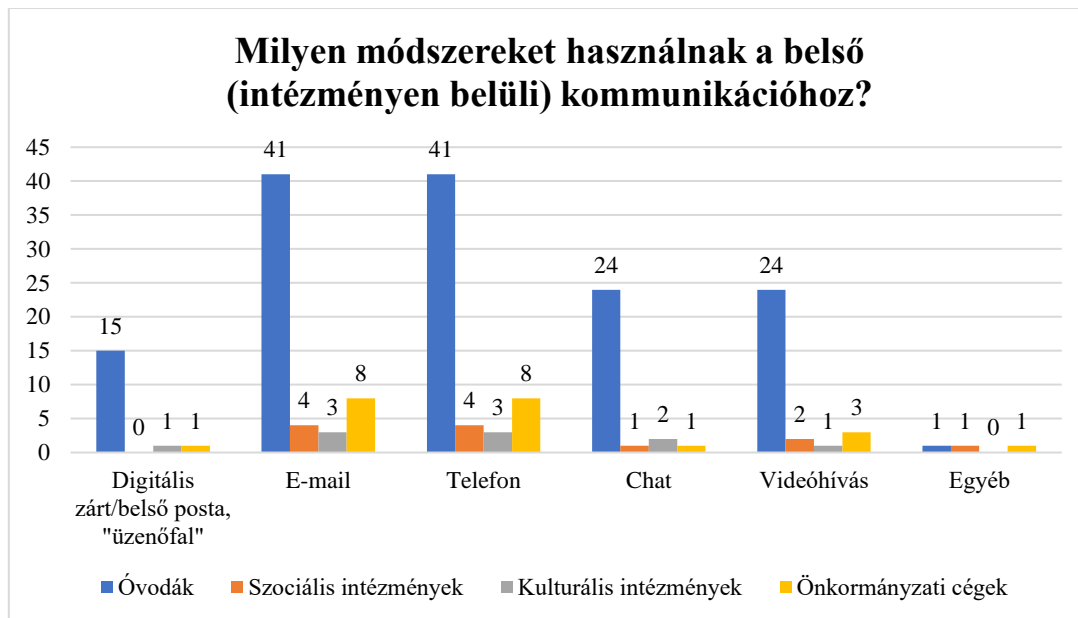
Chat

A chat az e-mailhez és telefonhoz képest visszaszorult, csupán az összes intézmény fele használja (24 óvoda, 1 szociális intézmény, 2 kulturális intézmény és 1 önkormányzati cég). 7 intézmény jelölte meg leginkább jellemző kommunikációs lehetőségnek, mind a 7 intézmény óvoda volt.

Videóhívás

A videóhívást az intézmények több mint 70%-a használja (34 óvoda, 2 szociális intézmény, 1 kulturális intézmény és 3 önkormányzati cég), továbbá 3 esetben jelölték meg legjellemzőbb kommunikációs lehetőségnek (2 óvoda és 1 önkormányzati cég).

Az alábbiakban látható a belső kommunikációhoz kapcsolódó módszerek megoszlása intézményekre lebontva.

2. Milyen módszereket használnak a külső kommunikációhoz felé?

Ügyfélszolgálat

Az óvodák ügyfélszolgálatot nem használnak a külső kommunikációhoz, azonban 4-ből 3 szociális intézmény, 2 kulturális intézmény és az önkormányzati cégek háromnegyede (6) használja az ügyfélszolgálatot. Az önkormányzati cégek közül 3-an jelezték, hogy az ügyfélszolgálat az egyik legjelentősebb módszer a külső kommunikációra.

Hirdetőtábla

Az óvodák 70%-a (29), a szociális intézmények 75%-a (3), a kulturális intézmények 50%-a (2) és az önkormányzati cégek 38%-a (3) használ külső kommunikációhoz hirdetőtáblát. Az óvodák közül 3, az önkormányzati cégek közül 1 alkalommal jelölték meg a hirdetőtáblákat, mint leginkább jellemző külső kommunikációs módszer.

Postai levél

Az óvodák 93%-a (38), a szociális intézmények 50%-a (2), a kulturális intézmények harmada (1) és az önkormányzati cégek 63%-a (5) alkalmazza a postai levelezést külső kommunikációhoz. A 4 óvoda, 1 szociális intézmény és 2 önkormányzati cég számára a postai levelezés a leggyakoribb külső kommunikációs kapcsolattartási forma.

E-mail

A különféle kommunikációs módszerek közül az e-mailt használják az intézmények a leginkább. Az összes óvoda (41), a szociális intézmények háromnegyede (3), minden kulturális intézmény (3) és a 8-

ből 7 önkormányzati cég is e-mailt használ külső kommunikációhoz. Ezen felül leggyakrabban használt kommunikációs módszereknek jelölték meg az óvodák 39, a szociális intézmények és a kulturális intézmények 1-1 míg az önkormányzati cégek 4 alkalommal.

Telefon

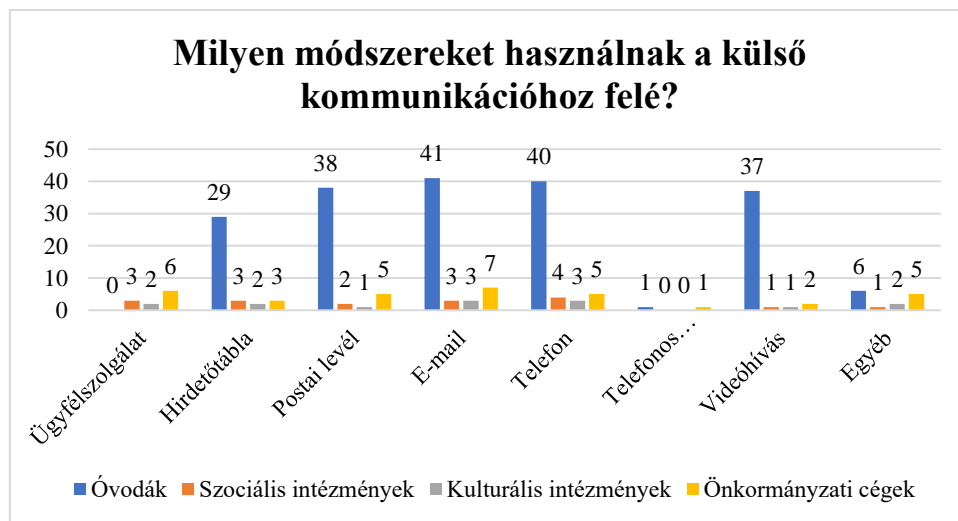
Az e-mailt követően a telefonok bizonyultak a második legnépszerűbb kommunikációs módszernek. Míg az e-mailt 54, addig a telefont 52 intézmény használja külső kommunikáció lebonyolítására. 40 óvoda, 4 szociális intézmény, 3 kulturális intézmény és 5 önkormányzati cég használja külső kommunikációra. 30 intézmény jelezte, hogy ez a legnépszerűbb kommunikációs eszköz melyet használnak; 27 óvoda, 1 szociális intézmény és 2 önkormányzati cég.

Videóhívás

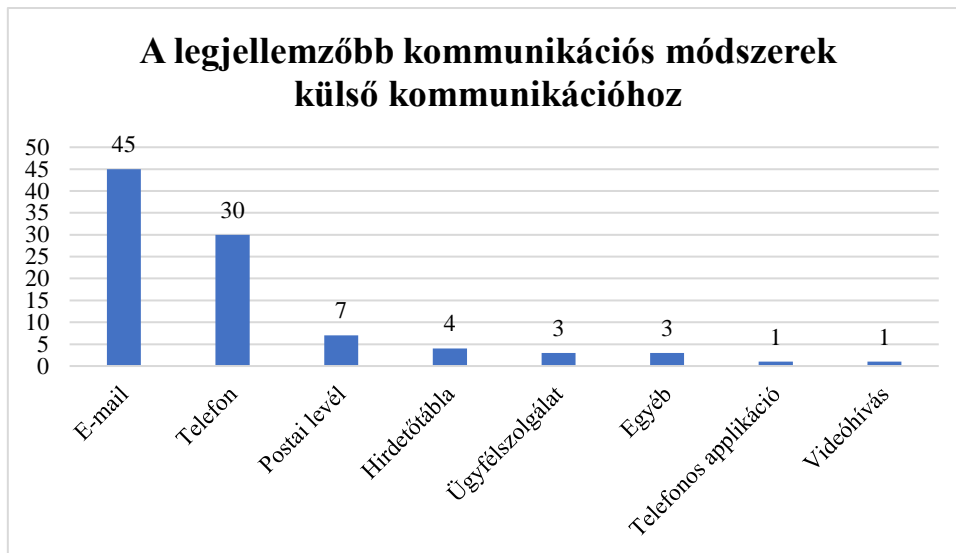
37 óvoda, 1 szociális intézmény, 1 kulturális intézmény és 2 önkormányzati cég használ videóhívást külső felekkel való kommunikációra, ezek közül csupán 1 óvoda jelölte meg, hogy ez a leggyakrabban használt kommunikációs forma külsősökkel.

Egyéb

A korábbiakba bele nem tartozó egyéb eszközöket használnak az óvodák 6 esetben, 1 szociális intézmény, 2 kulturális intézmény és 5 önkormányzati cég. Az óvodák mind a 6 esetben kézbesítőt használnak, 1 szociális intézmény és 2 kulturális intézmény közösségi médiát használ külső kommunikációra, valamint az önkormányzati cégek közösségi médián kívül, honlapot és hírlevelet is igénybe veszik.

Az alábbi oszlopdiagramon látható, hogy a különböző intézmények közül hányan használják az különböző kommunikációs csatornákat. Az alatta lévő táblázatban pedig, hogy mely kommunikációs csatornákat jelölték meg a különböző intézmények, mint a legjellemzőbb külső kapcsolattartásra használt módszerek (egy intézmény akár többet is megjelölhetett).

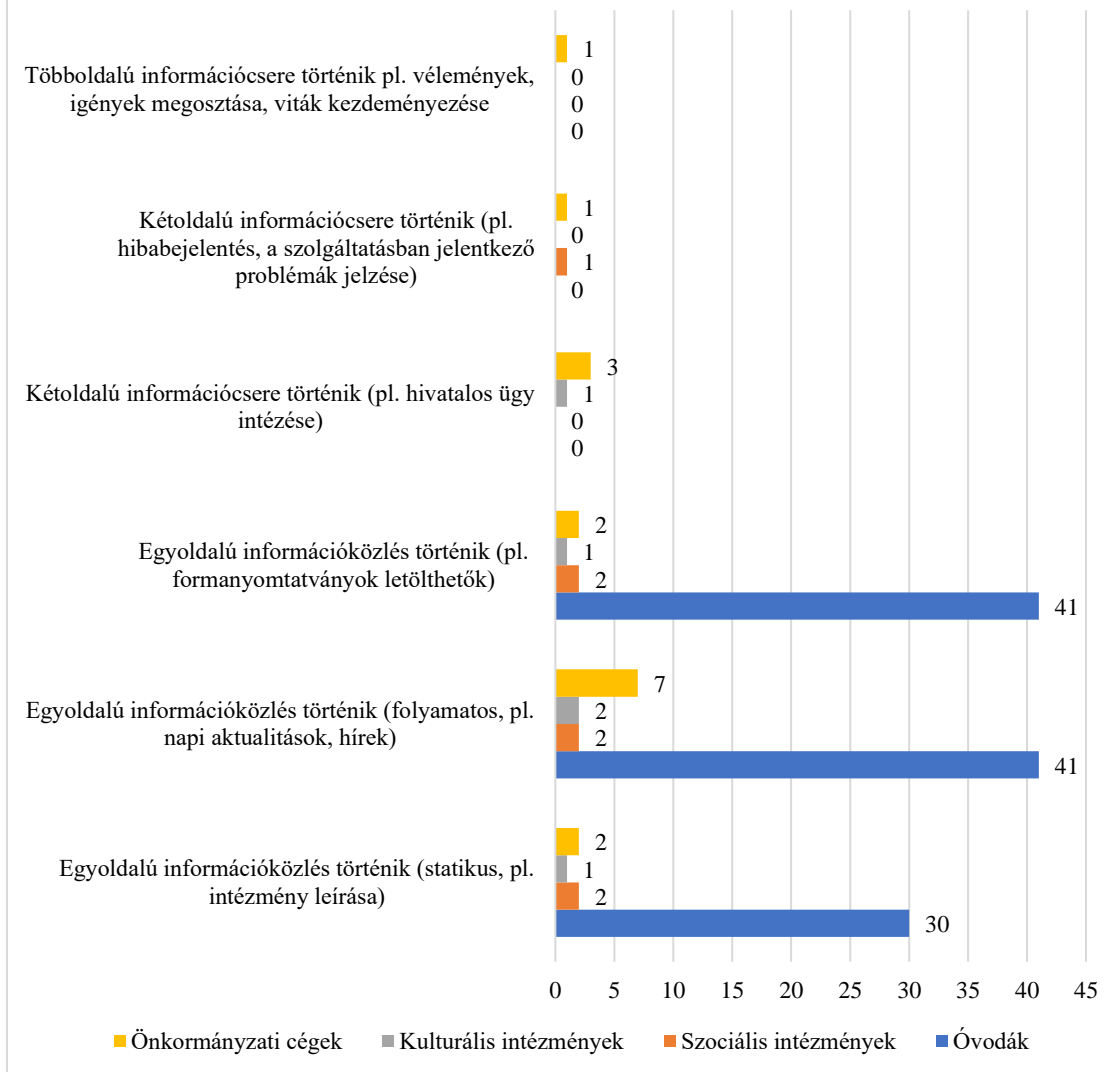

3. Rendelkezik-e honlappal az intézmény? Ha igen, mióta rendelkezik az intézmény honlappal?

Minden intézmény rendelkezik honlappal. A legkorábbi honlapot 1998-ban alapították, míg volt olyan intézmény melyek csak 2017-ben csináltak honlapot.

4. Hogyan jellemezné a honlap tartalmát és működtetésének célját?

Hogyan jellemezné a honlap tartalmát és működtetésének célját?

Az intézmények honlapjának tartalma és működtetésének célja az alábbi sávdiaagramon tekinthető meg.

5. Az ügyfelekkel/a szolgáltatást igénybe vevőkkel való kapcsolattartásban milyen internetes kommunikációs felületeket használnak?

Az óvodák mindegyike (41) e-mail és telefonos kommunikációs felületet használnak, továbbá 40 óvoda honlapot és 36 postai/papír alapú kapcsolattartást is igénybe vesz az ügyfelekkel/szolgáltatást igénybe vevőkkel.

A szociális intézmények az óvodákhoz hasonlóan az e-mail és telefonos kommunikációs felületet használják leggyakrabban (4), de a honlapon keresztüli (3) és a postai/papír alapú kapcsolattartást (2) is használnak a szolgáltatást igénybe vevőkkel.

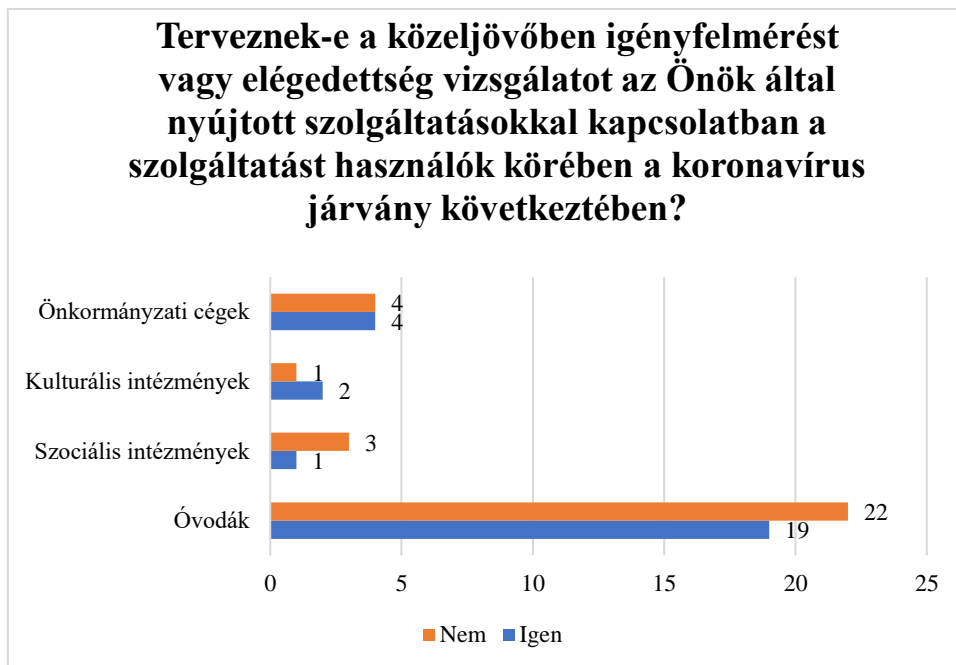
Az összes kulturális intézmény (3) a honlapot, az e-mailt és a telefont egyaránt használja szolgáltatást igénybe vevőkkel kapcsolattartásra, azonban ezen felül egy-egy intézmény mobiltelefonos applikációval, postai/papír alapú és chat módszerekkel is igyekszik fenntartani kapcsolatait az ügyfelekkel.

Mind a 8 önkormányzati cég legfőbb kommunikációs platformja a honlap. 7 cég e-mailes, 6 cég telefonos és 4 cég applikáción keresztül tartja a kapcsolatot az ügyfeleivel.

6. Történt-e bármilyen igényfelmérés, vagy elégedettség vizsgálat az Önök által nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatban a szolgáltatást használók/ügyfelek körében?

Az 56 intézmény közül 54-ben végeztek igényfelmérést, vagy elégedettség vizsgálatot a nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatban az ügyfelek körében, a két intézmény egyike egy szociális intézmény a másik pedig egy önkormányzati cég.

7. Történt-e már/terveznek-e a közeljövőben igényfelmérést vagy elégedettség vizsgálatot az Önök által nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatban a szolgáltatást használók/ügyfelek körében a SARS-CoV-2 (koronavírus) járvány következtében?

A kérdés megosztotta az intézményeket, összesen 26 intézmény tervez a maradék 30 nem tervez igényfelmérést az ügyfélkörben az intézmények szolgáltatásával kapcsolatban a koronavírus járvány következtében. Az eredmények az alábbiakban láthatók.

8. Ha volna rá lehetőségük, szolgáltatásukat milyen tartalommal és funkciókkal jelenítenék meg egy városi mobiltelefonos applikációban?

Az óvodák a címben látható kérdésre leggyakrabban 41 alkalommal azt a választ adták meg, hogy alapinformációk közlésére használnák a mobiltelefonos applikációjukat, továbbá 28 alkalommal jelölték meg, hogy különböző figyelmeztetésekre (pl. valamilyen helyi szolgáltatásokat érintő lakossági határidőkre – lomtalanítás) szintén használnák.

A szociális intézmények mindegyike (4) az óvodákhoz hasonlóan leginkább alapinformációk közlésére használná a mobiltelefonos applikációját, amennyiben lenne, ezen felül az időpontfoglalási lehetőségek szolgáltatása is szerepelt a szociális intézmények válaszainak háromnegyedében (3).

A korábbiakhoz hasonlóan a kulturális intézmények is leginkább alapinformációk közlésére használnának egy esetleges mobil applikációt, továbbá 2 intézmény említette, hogy interaktív felületet is létrehoznának, ahol tudnak az ügyfelek rendeléseket leadni. Ezekon túl a kulturális intézmények 1 esetben direkt kommunikációs felületet is létrehoznának a helyi lakosokkal való kommunikáció lebonyolításához.

Az önkormányzati cégek leginkább egy olyan felületet hoznának létre egy mobil applikációban, ahol az ügyfelek időpontfoglalást tudnak intézni, ezt a kezdeményezést 7 önkormányzati cég is megjelölte. Ezen túl a korábbi intézményekhez hasonlóan szintén alapinformációk közlése volt népszerű (8-ból 6 cég megjelölte). Az önkormányzati cégek 4 alkalommal jelölték meg a direkt kommunikációs felületet a helyi lakosokkal és 3-3 alkalommal jelölték meg az interaktív felülettel és a figyelmeztetésekkel kapcsolatos szándékát, amennyiben mobilos applikációt létrehoznak.

II.3. Fenntartást segítő okos eszközök és rendszerek

1. Milyen, az épületek és az érintett terület működési/fenntartási jellemzőit érzékelő szenzorok vannak az intézményben?

Az intézményekre leginkább a biztonsági szenzorok jellemzőek, az 56 intézmény 68%-a rendelkezik (38) az intézményhez bekötött riasztóval. A 41 óvoda közül 28 rendelkezik riasztóval, ebből 17 esetben riasztó és tűzjelző a Multi Alarmhoz fut be, 9 riasztórendszer a T.A.X. Team Security Kft.-hez van bekötve és a maradék 2 óvoda riasztórendszere az LDSZ-hez van bekötve. A szociális intézmények mindegyikében (4) található riasztórendszer és két esetben tűzjelző rendszer is be van kötve. A 3 kulturális intézmény közül két esetben van riasztó és tűzvédelmi rendszer. Az önkormányzati cégek felének (4) van riasztó és tűzjelző rendszere bekötve.

Energetikai biztonsági rendszer mindössze 3 intézményben található; a kulturális intézményeknél egy hőmérséklet szabályozó (a Tudásközpontba bekötve) és az önkormányzati cégeknél szintén egy hőmérséklet szenzor egy szerverteremben, továbbá egy villamos energiát, vizet és távhőt érintő szenzorok.

Fogyasztást érintő szenzorok csupán két esetben lelhetőek fel, mind a két eset az önkormányzati cégek esetében merült fel; egy villamosenergia fogyasztást mérő szenzor és egy digitális villamos főmérő eszköz.

Egyéb szenzor kategóriába tartozó eszközök szintén két intézményben található; a kulturális intézmények egyikében egy zárt videokamera rendszer és egy megfigyelő rendszer egy önkormányzati cégnél.

2. Használnak-e bármilyen, a működést/fenntartást/karbantartást segítő okos megoldást az intézményben, amelyek elősegítik a létesítmény működtetését, ill. fenntartási költségeinek csökkentését?

Összességében az intézményekben nem jellemzők a működést/fenntartást/karbantartás segítő okos megoldások, 56 intézmény esetében 4 ilyen megoldást jelöltek meg a kérdőívet kitöltők; 3 önkormányzati cég (okos beléptető rendszer, vízellátást és szennyvízelvezetést biztosító gépházakban PLC által vezérelt folyamatirányító rendszer és fa aprítékos kazán mobil applikációs felügyelete és vezérlése) és egy kulturális intézmény (beléptető rendszer).

3. Használnak épületüzemeltetést/helyiséggazdálkodást támogató informatikai rendszert/szoftvert?

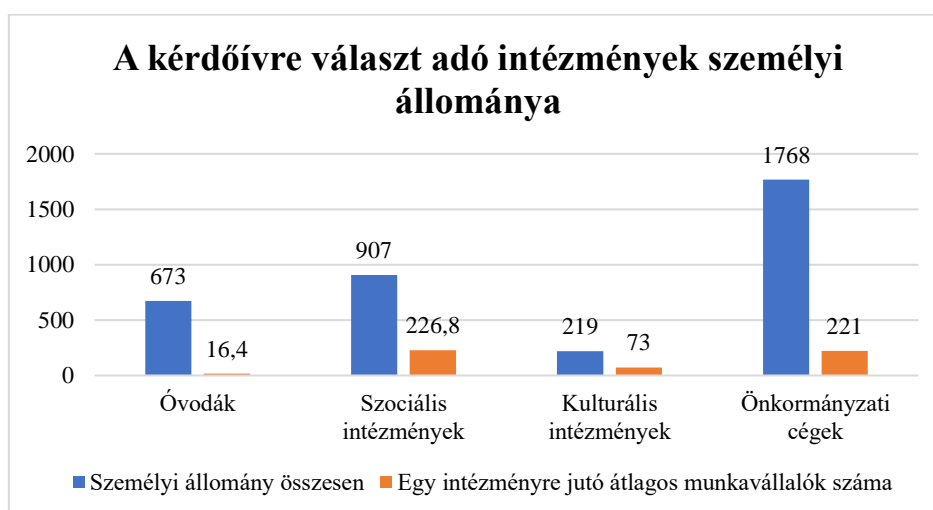
Az óvodák 54%-a (22), a kulturális intézmények harmada (1), és az önkormányzati cégek háromnegyede (6) használ épületüzemeltetést/helyiséggazdálkodást támogató informatikai rendszert/szoftvert, a szociális intézmények egy esetben sem.

4. Milyen típusú adatállomány áll rendelkezésre az épületekről?

Az 56 intézmény közül 55 rendelkezik az épületről készült papír alapú tervekkel, csupán egy kulturális intézménynek nincs ilyen terve. A digitalizált papír alapú tervek már jóval ritkábbak, az óvodák egyáltalán nem rendelkeznek ilyen dokumentumokkal, a szociális intézmények negyede (1), 3 kulturális intézmény és 6 önkormányzati cég azonban rendelkezik pdf formátumú tervekkel. Ezekon felül 2 önkormányzati cég rendelkezik épületről készült CAD-formátummal.

5. Humán erőforrás felkészültsége az okos eszközök (IKT) és rendszerek

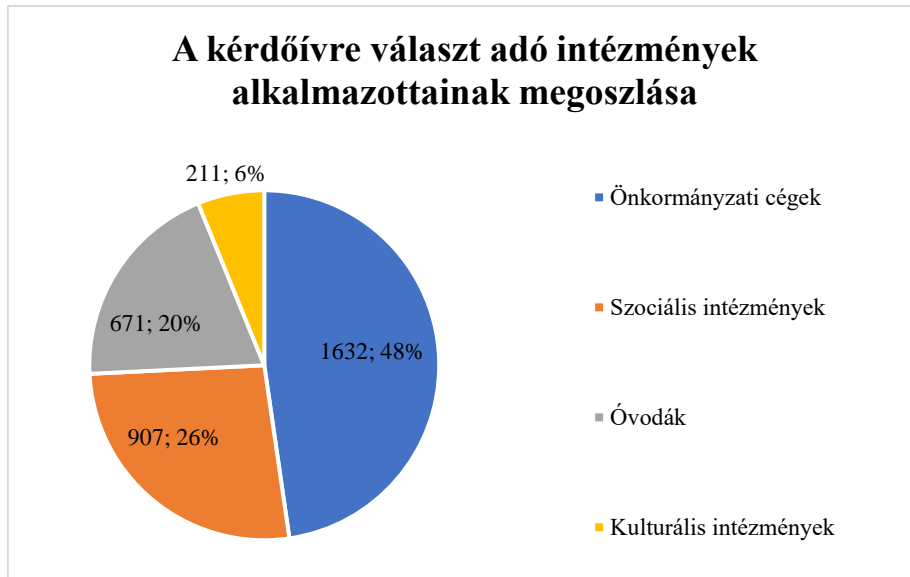
Személyi állomány

A választ adó intézmények közül a 8 önkormányzati cégnek a legnagyobb a személyi állománya 1768 munkavállalóval. Egy cégre leosztva átlagosan egy önkormányzati cégben 221 munkavállaló dolgozik. Legnagyobb számú munkavállaló a 661, azonban található a választ adók között olyan önkormányzati cég, ahol a személyi állomány csupán 3 fős. A második legnagyobb személyi állománnyal a szociális intézmények rendelkeznek (907), valamint kissé lemaradva az óvodák (673). Átlagosan az óvodákban dolgoznak a legkevesebben (16,4), volt olyan óvoda, ahol 37-en dolgoztak, de olyan is, ahol csupán 5 munkavállaló volt. A személyi állományról az alábbiakban található oszlopdiagram.

Alkalmazottak száma

A kérdőívre választ adó intézmények alkalmazottainak megoszlása

A személyi állományokhoz képest az alkalmazottak száma nem sokat változott; az óvodákban összesen 2-vel, a kulturális intézményekben 7-tel és az önkormányzati cégekben 136-tal kevesebb az alkalmazottak száma mint a személyi állományok száma, a szociális intézmények esetében változatlan ez a szám.

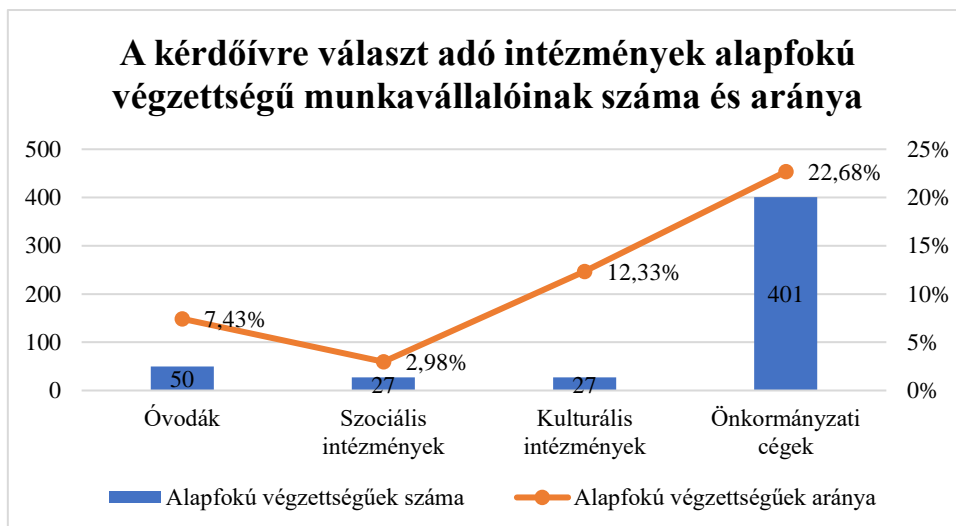
Szerződött kollégák száma

A szerződött kollégák száma az önkormányzati cégeknél jelentős, ahol egy intézményre több mint 14 szerződött kolléga jut, összesen 115 fő. Az óvodák esetében csupán 2, a szociális intézményekben összesen 5 szerződött kolléga van, míg a kulturális intézményeknek egy sem. Az egy intézményre jutó szerződött kollégák száma 2,2.

Alkalmi foglalkoztatottak száma

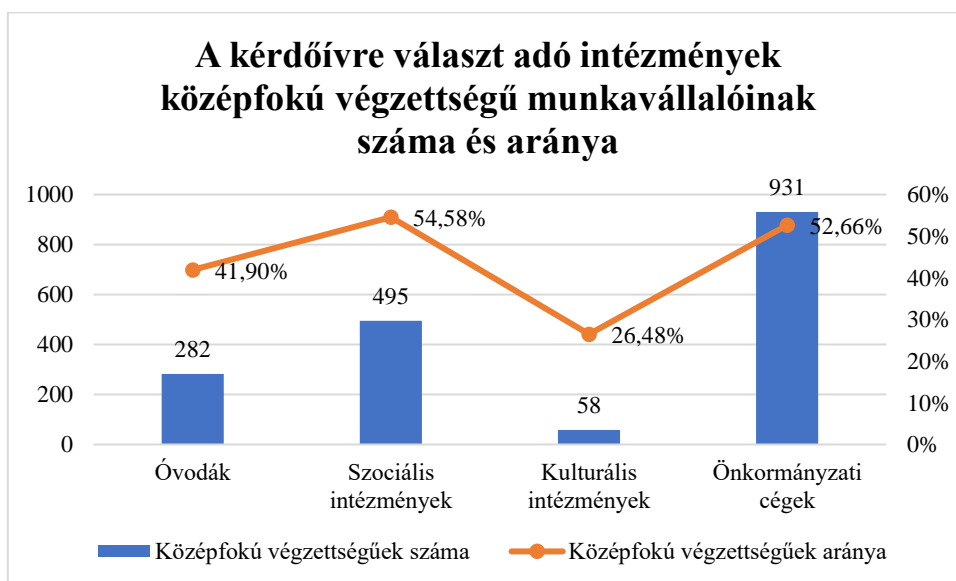
Az alkalmi foglalkoztatottak száma a legalacsonyabb az összes többi kategória közül, csupán az önkormányzati cégek alkalmaznak alkalmi munkavállalókat, összesen 57-et.

Alapfokú végzettségű

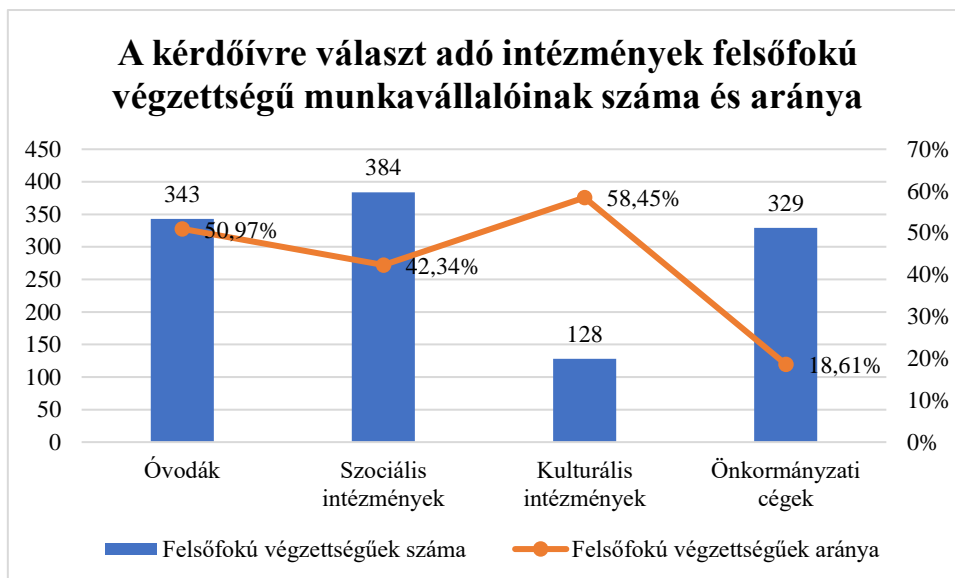
Az önkormányzati cégek esetében a legnagyobb az alapfokú végzettségűek aránya (22,7%) és a legalacsonyabb pedig a szociális intézményeknél, ahol csupán a személyi állomány 3%-a alapfokú végzettségű. Összességében az intézményeknek 3567 munkavállalójuk van, ebből 505 fő rendelkezik alapfokú végzettséggel, s ez csupán a 14,2%-a. Az adatokról oszlopdiaagram található az alábbiakban.

Középfokú végzettségű

A munkavállalók legnagyobb részének (50%, 1766 fő) középfokú végzettsége van. A szociális intézmények esetében a legmagasabb (54,6%) és a kulturális intézményekben a legalacsonyabb a középfokú végzettségű munkavállalók száma. A fontos adatok az alábbi diagramon tekinthetők meg.

Felsőfokú végzettségű

A személyi állomány harmada (33,2%) rendelkezik felsőfokú végzettséggel. A különböző intézmények közül kiemelkedik a kulturális intézmények, ahol igen magas 58,5%-os a felsőfokú végzettségűek aránya (128 fő), továbbá az óvodák esetében, ahol ugyan ez a mutató 50,1%. Az önkormányzati cégek esetében volt a legalacsonyabb a felsőfokúak aránya (18,6%). Az alábbiakban található diagramon szemléltethetők meg a fontosabb adatok a felsőfokú végzettséggel kapcsolatban.

6. Van-e intézményükben olyan foglalkoztatott, aki rendelkezik IKT-val kapcsolatos szakirányú végzettséggel?

Egyetlen óvoda van, ahol van olyan foglalkoztatott, aki jártas az IKT-val kapcsolatos szakirányú végzettséggel. Ők a foglalkoztatottak 30%-át teszik ki az ottani óvodában és státusz szerint óvodapedagógusok.

Óvodákhoz hasonlóan csupán egy szociális intézményben található IKT szakirányú, aki egy alkalmazott. Feladatkörét tekintve informatikai osztályvezető, informatikus.

Két kulturális intézményben is van IKT-val kapcsolatos szakirányú munkavállaló, mind a két esetben az illetők rendszergazdák. Az egyik rendszergazda alkalmazott, a másik műszaki informatikai ügyintéző.

Az önkormányzati cégek 4 esetben is jelezték, hogy van IKT-val kapcsolatos szakember; két alkalmazott és két informatikus státuszú, feladatkörüket tekintve informatikai rendszereket üzemeltetnek, az IKT feladatok teljes körű koordinálása és üzemirányítás a feladatuk (egy esetben nem adták meg).

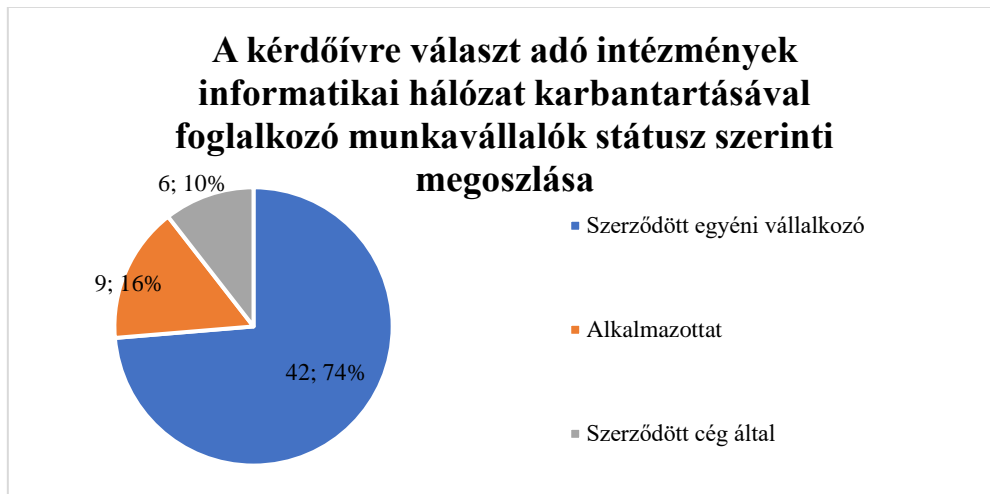
7. Foglalkoztatnak-e az informatikai hálózat karbantartását, felügyeletét ellátó személyt, ha igen, a foglalkoztatottakhoz képest milyen arányban?

A 41 óvoda közül 38 esetben foglalkoztatnak informatikai hálózat karbantartó személyt és mind a 38 alkalomban szerződött egyéni vállalkozót alkalmaznak. Foglalkoztatottakhoz képest 16 óvodában 1%, 16 óvodában 0,7% és 6 óvodában 3% volt az ellátó személy aránya a foglalkoztatottakhoz képest.

A szociális intézmények szintén minden esetben (4) foglalkoztatnak informatikai karbantartót; két esetben szerződött egyéni vállalkozót (0,4-1%) egy alkalmazottat (0,5%) és egy esetben szerződött cég által.

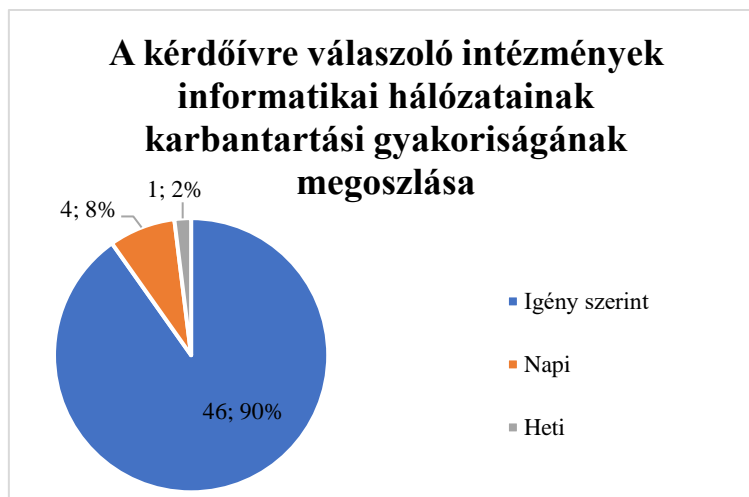
A kulturális intézmények mind a három esetben alkalmazottat használnak informatikai hálózat karbantartására a foglalkoztatottak arányában 3,4%; 1,5% és 1%.

Az önkormányzati cégek abban térnek el a korábbi intézményektől, hogy egyes cégek esetében akár több informatikai hálózatot karbantartó személyt is alkalmaznak. 5 cég alkalmazott saját munkavállalót, foglalkoztatottak arányában két alkalommal 2%, egy alkalommal 10% és egy alkalommal 0,6%-ban. Szintén 5 cég foglalkoztatott karbantartót szerződött cég által, ők a foglalkoztatottak 1%, 2,5%, 4% és 10%-os arányát tették ki. Két cég szerződött egyéni vállalkozót, foglalkoztatottak 1 és 0,4%-os arányban.

Összességében az intézmények legnagyobb számban szerződött egyéni vállalkozót alkalmaznak (42). A munkavállalók státusz szerinti megoszlása az alábbiakban tekinthető meg a kördiagramon.

8. Milyen gyakorisággal végzi feladatát az informatikai hálózat karbantartója?

Az óvodák mind a 41 esetében az informatikai hálózat karbantartója igény szerint jelenik meg. A szociális intézményekben 3 alkalommal igény szerint és egy alkalommal napi szinten történik az informatikai hálózat vizsgálata. A kulturális intézményekben kizárólag napi szinten vizsgálják az informatikai hálózatot. Az önkormányzati cégeknél 5 esetben napi szinten, 1 esetben heti szinten és 2 esetben igény szerinti gyakorisággal végzi feladatát az informatikai hálózat karbantartója. Az összefoglaló kördiagram az alábbiakban látható.

II.4. Kompetenciaerősítés

1. Szervezett-e az Önök intézménye IKT-kompetenciák fejlesztését célzó tanfolyamot/képzést stb. saját alkalmazottai számára az előző uniós programozási időszakban (2014–2020, Széchenyi 2020)?

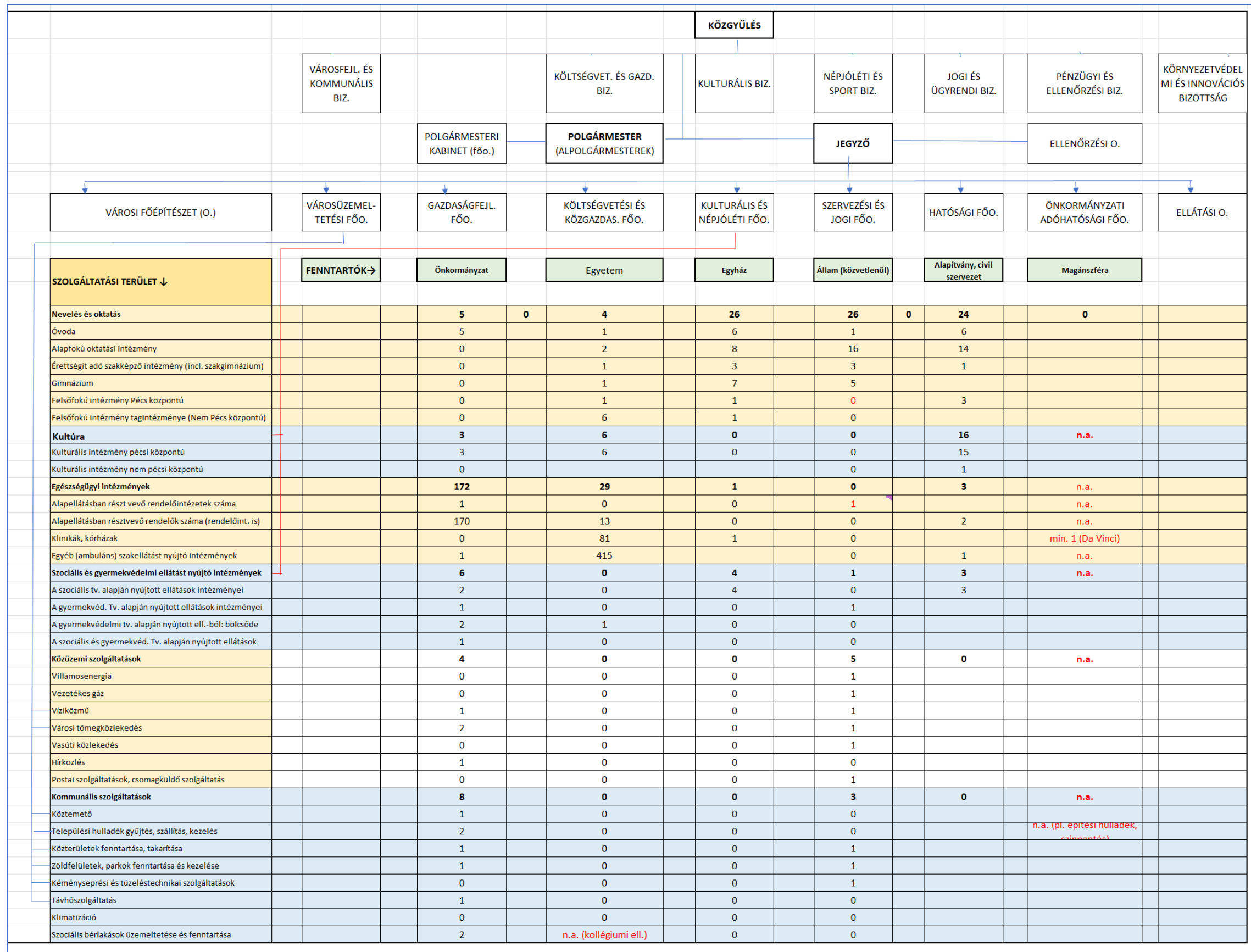
A Széchenyi 2020 program keretein belül csupán 4 intézmény tartott IKT-kompetencia fejlesztését célzó tanfolyamot szervezni; egy óvodában egyszer tartottak ilyen tanfolyamot összesen 8 résztvevővel. Egy szociális intézmény rendszeresen tartott tanfolyamot átlagos 20 résztvevővel és az intézmény finanszírozásával. További két önkormányzati cég is rendezett IKT-kompetenciák fejlesztését célzó képzést; az egyik esetben egyszeri tanfolyam volt 60 résztvevővel, a másik cég esetében rendszeresen (összesen 14 alkalommal) 198 résztvevővel és az Oktatási Központ finanszírozásával.

Ha egyik formában sem voltak képzések, a kollégák jeleztek-e igényt ilyen témájú ismeretszerzési lehetőség iránt?

Az óvodák esetében 41-ből 26 óvoda esetében volt kompetenciafejlesztésre vonatkozó igény, minden esetben a Word, Excel és PowerPoint felhasználói szintű ismerete voltak az igények. A kulturális intézmények esetében volt még továbbképzésre igény, ahol jellemzően a MS-Office, táblázatkezelés, online tartalmak és google forms kezelésével kapcsolatos igények merültek fel. A szociális intézményeknél és az önkormányzati cégeknél nem jelentkezett igény.

8.5. Működési térkép

PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATALÁNAK ÉRVÉNYBEN LÉVŐ SZERVEZETI RENDSZERE

MEGJEGYZÉSEK:

Az informatika csoport szinten jelenik meg a szervezetben, alárendelt helyzetben van, alapvetően a kötelező feladat-ellátással kapcsolatos rendszerüzemeltetést végez, valódi információgazdálkodási, monitoring feladatokat, elemzéseket, kifejezetten önkormányzati célú adatgyűjtéseket és feldolgozásokat nem végez. A kötelező adatszolgáltatásokat a gyűjtött adatok helyi feldolgozása nélkül továbbítják, így azok statisztikai formában csak az országos statisztikai rendszer által biztosított részletességgel érhetőek el. Városi szintű és célú statisztikai rendszer nem létezik. Tekintve, hogy a KSH statisztikai rendszerén belül a területi és település-statisztika fejlődő, de elnagyolt terület, a városnak szüksége lenne arra, hogy strukturált önismerete és hatékony döntései érdekében saját adatgyűjtési rendszerrel rendelkezzen.

Az ifjúság nevelése és oktatása, mely közép- hosszútávú munkaerő-ellátás és a lakossági minőségi összetétel meghatározó tényezője, döntően állami, egyházi és alapítványi- civil kézben van, intézményszám alapján hozzávetőleg egyenlő arányban. Az Önkormányzat szervezeti rendszere nem tartalmaz oktatás-neveléssel foglalkozó egységet. A helyzetet magyarázza, hogy a szolgáltatási terület nem tartozik az kötelező önkormányzati feladatok körébe, állami finanszírozás sem kapcsolódik hozzá. Az ellátottak létszáma az Önkormányzatnál nem ismert. Az önkormányzati szervezet e területre irányuló szervezeti egységgel nem rendelkezik, és nem rendelkezik strukturált információval a területen történő folyamatokról. Az információhiány következtében koordináló szerepet sem (lenne) képes ellátni intézmény-alapítások- átalakítások- megszűnések esetén.

Az egészségügyi alapellátás terén az önkormányzati intézmények dominálnak, e területen az egyetem csak belső ellátási feladatokat végez. Az alap- és szakellátás sajátos esete a MÁV Rendelőintézet jelenléte és kiterjedt szakorvosi tevékenysége, mely ugyancsak a hiányos városstatisztika részeleme.

A klinikai és a szakellátás döntően egyetemi (alapítványi, de közvetve állami) irányítás alatt áll. A klinikai és a szakellátás azonban már jelentősen átalakult és további átalakulás folyamatában van. Az orvostársadalom állami és magánszféra közti választási kényszere jelentősen megváltoztatta az összetételt, a magán-egészségügyi ellátás már jelentős és dinamikusan növekvő térfelületre terjedt be. Az önkormányzat sem nagyságrendi, sem strukturált információval nem rendelkezik ezen az ellátási területen. Ebből következik, hogy a lakossági ellátás megfelelőségéről, a lakosság egészségi állapotáról is csak egyedi felmérések révén lehet képet alkotni.

A kultúra (rendezvények, kiállítások, színház, koncertek stb.) területén az Önkormányzat intézményrendszere játszik meghatározó, széles kínálatot biztosító szerepet, emellett ez az a terület, ahol a civil szervezetek is széles spektrumon tudnak megjelenni, jelentős részben az Önkormányzattal kötött ellátási szerződések keretében. Az önkormányzati adatok szerint az egyházak és az állam nem rendelkezik intézményekkel e területen, ugyanakkor mélyebb elemzés, különösen egy rendszeres és strukturált adatnyilvántartás fényt deríthetne az elfedett részletekre (pl az egyházak közösségformáló rendezvényei, örökségvédelmi és -bemutató tevékenysége, a Filharmonia Magyarország pécsi jelenléte, a PTE kultúra-elkötő és bemutató tevékenysége, rendezvényei). Az információhiányok partnerségi rendszer keretében történő pótlása, a folyamatok rendszeres adatgyűjtéssel történő pótlása révén lehetne árnyalt képet alkotni a város és környezete egészségügyi ellátásának helyzetéről, a lakosság egészségi állapotáról, valamint az egészségi állapot és az ellátás közti összefüggésekről.

A szociális ellátás a helyi társadalom érzékenységének tükröként is értékelhető. E téren az adatok széles körű munkamegosztást tükröznek. Az ellátások széles körében az Önkormányzat tevékenysége a meghatározó, melyektől részben saját intézményeivel, részben a civil szférával kötött ellátási szerződések révén. A szerződések a közösségi szféra és az Önkormányzat közti együttműködés keretei, melyek elősegítik a támogatásra szoruló rétegek elérését és a reális igényekre reagáló szolgáltatások nyújtását. Figyelembe véve, hogy kötelező feladatellátásokról van szó, az Önkormányzat szervezeti rendszere is rendelkezik a területhez illeszkedő egységgel.

A közüzemi ellátások terén a városi tulajdonú társaságok a saját feladatellátási körükben részletes ismeretekkel, adatokkal rendelkeznek. Város statisztikai rendszer és stratégiai, valamint monitoring szervezeti egység hiányában ez az érték a városi integrált irányítás szintjén kevésbé hasznosul, azonban az adott szakmai területek zavartalan működéséhez jelentősen hozzájárul. A külső szervezetek által végzett szolgáltatásokról nincs elegendő információ (energia- energiahordozók, távolsági közlekedés, társulásban végzett tevékenységek).

PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS JAVASOLT MŰKÖDÉSI TÉRKÉPE

A javasolt szervezeti ábra az áttekinthetőség érdekében a szervezeti egységeknek csak a javasolt módosítások szempontjából legfontosabb és az új funkcióit tartalmazza. Célja, hogy kiinduló alapként szolgáljon egy tényleges szervezetátalakítási folyamat során.

